

ຄໍາຖາມ - ຕອບ ກົດໝາຍແພ່ງ

ໂດຍ ກຸ່ມຄົ້ນຄວ້າກົດໝາຍແພ່ງ
ໂຄງການພັດທະນາຊັບພະຍາກອນມະນຸດ ໃນຂົງເຂດຍຸຕິທຳ ແຫ່ງ ສປປລາວ
ໂດຍການຮ່ວມມື ລະຫວ່າງ ອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນ, ສານປະຊາຊົນ,
ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດ ຄະນະນິຕິສາດ ແລະລັດຖະສາດ, ກະຊວງຍຸຕິທຳ
ກັບ ອົງການ JICA ປະເທດຍີ່ປຸ່ນ

ປີ 2012

ປຶ້ມ ຖາມ-ຕອບ ກົດໝາຍແພ່ງ

ໂດຍ ກຸ່ມຄົ້ນຄວ້າກົດໝາຍແພ່ງ

ໂຄງການພັດທະນາຊັບພະຍາກອນມະນຸດ ໃນຂົງເຂດຍຸຕິທຳ ແຫ່ງ ສປປລາວ (JICA
Project for Human Resource Development in the Legal Sector)

ໂດຍການຮ່ວມມື ລະຫວ່າງ ອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນ, ສານປະຊາຊົນ, ມະຫາ

ວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດ ຄະນະນິຕິສາດ ແລະລັດຖະສາດ, ກະຊວງຍຸຕິທຳ, ກັບອົງການ JICA
ປະເທດຍີ່ປຸ່ນ, ປີ 2012

ຄົ້ນຄວ້າ ແລະຮຽບຮຽງໂດຍ

1. ທ່ານ ນະລົງລິດ ນໍລະສົງ, ກະຊວງຍຸຕິທຳ
2. ທ່ານ ນາງ ຄອນສະຫວັນ ສາວະລີ, ກະຊວງຍຸຕິທຳ
3. ທ່ານ ນາງ ຄຳໄພ ໄຊຍະວົງ, ກະຊວງຍຸຕິທຳ
4. ທ່ານ ສຸລິສັກ ເທບພະວົງ, ກະຊວງຍຸຕິທຳ
5. ທ່ານ ພອນສະຫວັນ ປົວຫຼວງລາດ, ກະຊວງຍຸຕິທຳ
6. ທ່ານ ນາງ ສູວັນໄຊ ສິງດາລາ, ກະຊວງຍຸຕິທຳ
7. ທ່ານ ສາຍທະນູ ອິນສິມພອນ, ກະຊວງຍຸຕິທຳ
8. ທ່ານ ນາງ ທະນິງສິນ ຄຳສິງສະຫວັດ, ກະຊວງຍຸຕິທຳ
9. ທ່ານ ວຽງໄຊ ວົງພັກດີ, ກະຊວງຍຸຕິທຳ
10. ທ່ານ ຈັນທະລີ ດວງຍຸດ, ສານປະຊາຊົນສູງສຸດ
11. ທ່ານ ຄຳໄພ ໄຊຍະສຸກ, ສານປະຊາຊົນສູງສຸດ
12. ທ່ານ ວິໄຊ ສີທາປັນຍາ, ຄະນະນິຕິສາດ ແລະລັດທະສາດ
13. ທ່ານ ດວງມາລາ ຄຳສິງກາ, ຄະນະນິຕິສາດ ແລະລັດທະສາດ
14. ທ່ານ ທອງຄຳ ລ້ຢາງ, ຄະນະນິຕິສາດ ແລະລັດທະສາດ
15. ທ່ານ ແກ້ວພິລາ ອານຸວົງ, ຄະນະນິຕິສາດ ແລະລັດທະສາດ
16. ທ່ານ ປົວລີ ເພັດມີໄຊ, ໄອຍະການປະຊາຊົນ
17. ທ່ານ ສີບຸນຊິມ ບູລົມ, ໄອຍະການປະຊາຊົນ
18. ທ່ານ ຊາຍປະສົງ ອຸ່ນສິດາ, ໄອຍະການປະຊາຊົນ
19. ທ່ານ ແສງເພັດ ວົງໄຊ, ໄອຍະການປະຊາຊົນ

ຄໍານຳ ໃນການຈັດພິມ

ຄໍານຳ / Preface

- ລັດຖະມົນຕີວ່າການກະຊວງຍຸຕິທຳ ທ່ານ ສຈ.ດຣ.ຈະເລີນ ເຍງປາວເຮີ

- ທ່ານ ມັດຊີໂອະ ຮິໂຣຊິ / Dr. Matsuo Hiroshi

- ທ່ານ ໂນະຊະວະ ມາຊະມິຈິ / Dr. Mozawa Masamichi

1

ຄໍາຖາມ 1

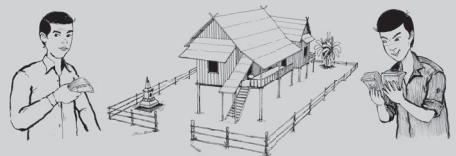
ຄໍາຖາມ-ຕອບ:

ການຊື້-ຂາຍກຳມະສິດທີ່ດິນ - ການ

ຄ້າປະກັນອະສັງຫາລິມະຊັບ

ກ

ຂ

37

ຄໍາຖາມ 2

ກໍລະນີສຶກສາ:

1. ຫຼັກການ

2. ການນຳໃຊ້ກົດໝາຍ

ຂອງ ສປປ ລາວ ຕອບຄໍາຖາມ

ຄ

ຂ

51

ຄໍາຖາມ 3

ການຄ້າປະກັນການປະຕິບັດສັນຍາ

ດ້ວຍອະສັງຫາລິມະຊັບ

1. ສັນຍາກູ້ຢືມ ແລະສັນຍາຂາຍຝາກ ແມ່ນຫຍັງ

2. ການຄ້າປະກັນດ້ວຍອະສັງຫາລິມະຊັບ

ແລະການຈົດທະບຽນ ການຄ້າປະກັນ

3. ການນຳໃຊ້ອະສັງຫາລິມະຊັບທີ່ບໍ່ແມ່ນ

ກຳມະສິດຂອງຕົນ

ກ

ຂ

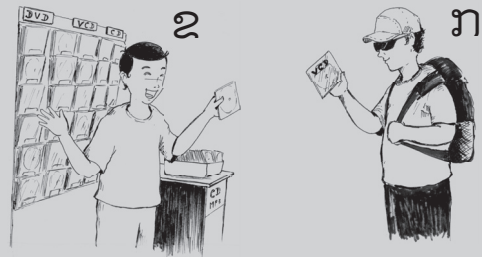

77

ຄໍາຖາມ 4

ຄໍາຖາມ-ຕອບ:

ການຊື້-ຂາຍແຜ່ນ DVD

103

ຄໍາຖາມ 5

ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍສິດທິທາງ

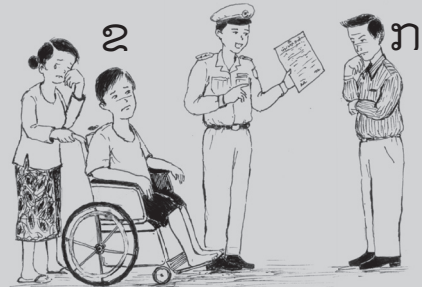
ການລະເມີດກົດໝາຍ -

ການຂໍຄ່າເສີຍຫາຍທາງແພ່ງ:

ເງິນຄ່າເສີຍອົງຄະ

1.ອະທິບາຍຫຼັກການພື້ນຖານກ່ຽວກັບ

ຂໍ້ຜູກພັນນອກສັນຍາ

131

ຄໍາຖາມ 6

ຄໍາຖາມ-ຕອບ:

ກ່ຽວກັບກົດໝາຍວ່າດ້ວຍຄອບຄົວ

165

ກໍລະນີ ນໍາໃຊ້ກົດໝາຍຍີ່ປຸ່ນ:

167

ຄໍາຖາມ 1: ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍກຳມະສິດ: ອະສັງຫາລິມະຊັບ

177

ຄໍາຖາມ 2: ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍກຳມະສິດ : ສັງຫາລິມະຊັບ

183

ຄໍາຖາມ 3: ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍກຳມະສິດ: ການຄ້າປະກັນດ້ວຍຫຼັກຊັບ

197

ຄໍາຖາມ 4: ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍສິດທິທາງ: ຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ

209

ຄໍາຖາມ 5: ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍກຳມະສິດ: ການລະເມີດກົດໝາຍ

219

ຄໍາຖາມ 6: ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍຄອບຄົວ

ຄຳນຳ

ຂ້າພະເຈົ້າເຫັນວ່າປຶ້ມແບບຖາມຕອບກົດໝາຍແພ່ງຫົວນີ້ ເປັນຕຳລາທົດສະດີກົດໝາຍແພ່ງ ແລະ ພາກປະຕິບັດຕົວຈິງຂອງ ສປປລາວ ທີ່ມີຄຸນຄ່າທາງດ້ານວິຊາການ ແລະ ເປັນປະໂຫຍດຢ່າງຍິ່ງໃຫ້ແກ່ການສຶກສາຄົ້ນຄວ້າທົດສະດີ ແລະ ພຶດຕິກຳຕົວຈິງໃນການແກ້ໄຂຄະດີພົວພັນເຖິງເລື່ອງທາງແພ່ງ ເພື່ອໃຫ້ບັນດານັກວິຊາການກົດໝາຍ, ນັກຮຽນ, ນັກສຶກສາ, ແລະ ປະຊາຊົນທົ່ວໄປ ຈະສາມາດເຂົ້າໃຈຈິດໃຈຂອງກົດໝາຍ ໄດ້ເປັນເອກະພາບຫຼາຍຂຶ້ນ ແນໃສ່ຍົກສູງສະຕິຕໍ່ກົດໝາຍ ແລະ ປົກປ້ອງສິດຜົນປະໂຫຍດຂອງປະຊາຊົນບັນດາເຜົ່າ ແລະ ຫັນທຸກການພົວພັນໃນຊີວິດສັງຄົມເຂົ້າສູ່ລະບຽບກົດໝາຍເທື່ອລະກ້າວ.

ປຶ້ມຖາມຕອບກົດໝາຍແພ່ງສະບັບນີ້ ເປັນຜົນງານຂອງນັກວິຊາການກົດໝາຍລາວ ຮ່ວມມືກັບສາດສະດາຈານກົດໝາຍຍີ່ປຸ່ນ ແລະ ຊ່ຽວຊານກົດໝາຍຍີ່ປຸ່ນ ຕາມໂຄງການຮ່ວມມືທາງດ້ານກົດໝາຍ ທີ່ໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນຈາກ ບັນດາອາຈານກົດໝາຍແພ່ງ ຂອງປະເທດຍີ່ປຸ່ນ ແລະ ອົງການຮ່ວມມືສາກົນປະເທດຍີ່ປຸ່ນ ຫຼື ໄຈກາ (Japan International Cooperation Agency-JICA).

ໃນໂອກາດນີ້, ຂ້າພະເຈົ້າໃນນາມຕາງໜ້າໃຫ້ແກ່ປະຊາຊົນລາວບັນດາເຜົ່າ ກໍຄືລັດຖະບານແຫ່ງສປປລາວ ຂໍສະແດງຄວາມຂອບໃຈ ມາຍັງອົງການໄຈກາ ແລະ ປະຊາຊົນກໍຄືລັດຖະບານຍີ່ປຸ່ນທີ່ໄດ້ໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອອັນມີຄ່າ ຈາກບັນດາທ່ານນັກວິຊາການກົດໝາຍລາວທຸກຄົນ ໃນການສ້າງປຶ້ມຫົວນີ້.

ຂ້າພະເຈົ້າຫວັງຢ່າງຍິ່ງວ່າ ປຶ້ມຖາມຕອບກົດໝາຍແພ່ງຫົວນີ້ ຈະກາຍເປັນມໍຣະດົກອັນລ້ຳຄ່າເພື່ອປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນການພັດທະນາລັດ ສປປລາວ ໃຫ້ເປັນລັດແຫ່ງກົດໝາຍຂອງປະຊາຊົນ ໂດຍປະຊາຊົນ ແລະ ເພື່ອຜົນປະໂຫຍດຂອງປະຊາຊົນ ເທື່ອລະກ້າວ ຕາມມະຕິກອງປະຊຸມໃຫຍ່ຄັ້ງທີ IX ຂອງພັກເຮົາ ກໍຄືການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ແລະ ໝັ້ນຄົງໃຫ້ແກ່ລະບອບ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ ຂອງພວກເຮົາ.

ລັດຖະມົນຕີວ່າການກະຊວງຍຸຕິທຳ

ສຈ.ດຣ.ຈະເລີນ ເຍງປາວເຮີ

ຄຳອວຍພອນ ຕໍ່ການຈັດພິມ ປຶ້ມຄຳຖາມ-ຕອບກົດໝາຍແພ່ງ

ຮິໂຣະຊິ ມັດຊິໂອະ

Professor Hiroshi MATSUO

KEIO University Law School, Japan

ເປັນເວລາ 2 ປີເຄິ່ງ ນັບຕັ້ງແຕ່ປີ 2009 ທີ່ໄດ້ເລີ່ມກະກຽມການຂຽນ ປຶ້ມຄຳຖາມ-ຕອບກົດໝາຍແພ່ງ. ຈາກໝາກຜົນຂອງຄວາມພາກພຽນພະຍາຍາມທີ່ບໍ່ຖ້ອຍ ຂອງສະມາຊິກໃນກຸ່ມກົດໝາຍແພ່ງ, ເຮັດໃຫ້ສາມາດຈັດພິມ ປຶ້ມຄຳຖາມ-ຕອບນີ້ ເຊິ່ງເປັນເປົ້າໝາຍອັນທຳອິດ. ຕໍ່ກັບສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ຂໍສະແດງຄວາມນັບຖືຈາກໃຈຈິງ ແລະຂໍສະແດງຄວາມຊົມເຊີຍຢ່າງສຸດໃຈ.

ໃນໄລຍະເວລາດັ່ງກ່າວນີ້ ພວກເຮົາໄດ້ຮຽນຮູ້ຫຼາຍສິ່ງຫຼາຍຢ່າງ. ຕົວຢ່າງທີ່ຍົກຂຶ້ນໃນປຶ້ມຄຳຖາມ-ຕອບນັ້ນ, ເປັນບັນຫາພື້ນຖານ ທີ່ສາມາດເກີດຂຶ້ນໃນຊີວິດປະຈຳວັນ ບໍ່ວ່າຈະຢູ່ລາວ ຫຼືຢູ່ ຍີ່ປຸ່ນ, ຈາກຕົວຢ່າງ ພວກເຮົາເຂົ້າໃຈໄດ້ວ່າ ມັນມີຫຼາກຫຼາຍແນວຄວາມຄິດໃນເສັ້ນທາງທີ່ຈະກ້າວໄປສູ່ການແກ້ໄຂບັນຫານັ້ນໆ. ໃນບັນຫາທີ່ຍາກທີ່ມີການສົນທະນາຢ່າງຟືດເຕືອດ, ພວກເຮົາກໍມີປະສົບການນຳກັນແລ້ວວ່າ ບໍ່ແມ່ນເວລາໃດ ກໍຕ້ອງລົງທ້າຍດ້ວຍຂໍ້ສະຫຼຸບ “ທີ່ຖືກຕ້ອງ” ອັນດຽວ.

ຫຼັງຈາກນີ້ ກໍຫວັງຢ່າງຍິ່ງວ່າ ປຶ້ມເຫຼົ່ານີ້ ຈະຖືກນຳໃຊ້ຢ່າງກວ້າງຂວາງ, ໂດຍຈະບໍ່ເປັນພຽງແຕ່ສິ່ງທີ່ໃຫ້ຄວາມຮູ້ເທົ່ານັ້ນ, ແຕ່ຍັງຈະເປັນບ່ອນອີງ ໃຫ້ແຕ່ລະຄົນໄດ້ຄົ້ນຄິດໄດ້ຕຶກຕອງ ແລະກຳນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນການສົນທະນາກັນ ເພື່ອການແກ້ໄຂບັນຫາທີ່ດີຂຶ້ນ, ເຊິ່ງສິ່ງເຫຼົ່ານີ້ ຈະເປັນພື້ນຖານໃຫ້ແກ່ການພັດທະນາ ທິດສະດີກົດໝາຍແພ່ງຂອງລາວ. ຫວັງຢ່າງຍິ່ງວ່າ ສິ່ງນີ້ ຈະບໍ່ຈຳກັດພຽງແຕ່ກົດໝາຍລາວ ຫຼື ກົດໝາຍຍີ່ປຸ່ນ, ມັນຈະເປັນຂົວຕໍ່ໃຫ້ຜູ້ຄົນໃນຫຼາຍໆປະເທດ ສາມາດສຶກສາຮູ້ກ່ຽວກັບກົດໝາຍຂອງປະເທດອື່ນໆ ເຊິ່ງກັນແລະກັນ.

ສຳລັບຂ້າພະເຈົ້າເອງ, ການທີ່ໄດ້ເຮັດວຽກ ແລະໄດ້ຮ່ວມມືກັບກຸ່ມກົດໝາຍແພ່ງ ທີ່ມີທ່ານນະລົງລິດນໍລະສົງ ເປັນຫົວໜ້າກຸ່ມ, ພ້ອມດ້ວຍສະມາຊິກທຸກໆທ່ານທີ່ມາຈາກໜ່ວຍງານຕ່າງໆຂອງລາວ ເຊັ່ນກະຊວງຍຸຕິທຳ, ອົງການໄອຍະການ, ສານປະຊາຊົນ ແລະມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດ, ແມ່ນເປັນຄວາມປະທັບໃຈແລະຄວາມສຸກອັນຍິ່ງໃຫຍ່, ພ້ອມດຽວກັນກໍໄດ້ຮຽນຮູ້ຫຼາຍໆຢ່າງຈາກປະສົບການນີ້. ທ້າຍສຸດນີ້, ຂໍອວຍພອນຈາກໃຈຈິງໃຫ້ລາວ ກໍຄືກົດໝາຍລາວ ມີການພັດທະນາຂຶ້ນເລື້ອຍໆ, ພ້ອມທັງຂໍສະແດງຄວາມຮູ້ບຸນຄຸນຢ່າງເລິກເຊິ່ງ ອີກເທື່ອໜຶ່ງ ມາຍັງທຸກໆທ່ານທີ່ໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມ ແລະມີສ່ວນຮ່ວມຕໍ່ຜົນງານນີ້.

ກຸມພາ 2012

ຕໍ່ຄວາມສໍາເລັດຂອງ ປຶ້ມຄໍາຖາມ-ຕອບກົດໝາຍແພ່ງ

ໂນເຊຊະວະ ມະຊະມິຈິ

Professor Masamichi NOZAWA

RIKKYO University Law School, Japan

ຂໍສະແດງຄວາມຍິນດີຢ່າງຈິງໃຈ ຕໍ່ຄວາມສໍາເລັດໃນການຂຽນ ປຶ້ມຄໍາຖາມ-ຕອບກົດໝາຍແພ່ງ. ໃນປຶ້ມຄໍາຖາມ-ຕອບນີ້, ມີບັນດາບັນຫາທີ່ອາຈານມັດຊີໂອະ ໄດ້ແຕ່ງຂຶ້ນ, ເຖິງແມ່ນວ່າ ບາງບັນຫາໃນປັດຈຸບັນອາດບໍ່ທັນໄດ້ເກີດຂຶ້ນຢູ່ລາວ ແລະບໍ່ທັນເປັນຂໍ້ຂັດແຍ່ງກໍຕາມ. ແຕ່ວ່າ ນັບຈາກນີ້ບໍ່ເທົ່າໃດປີ, ຄິດວ່າ ຢູ່ລາວກໍຈະກາຍເປັນບັນຫາເຊັ່ນດຽວກັນ. ນອກນັ້ນທຸກໆບັນຫາທີ່ກໍານົດຂຶ້ນແມ່ນກ່ຽວພັນ ແລະເຊື່ອມຕໍ່ເຖິງ ແນວຄວາມຄິດພື້ນຖານຂອງກົດໝາຍແພ່ງທັງໝົດ, ດັ່ງນັ້ນ ເມື່ອເອົາບັນຫາດັ່ງກ່າວ ມາຄິດ ໂດຍສົມທຽບກັບກົດໝາຍຂອງລາວ, ກໍຈະເຮັດໃຫ້ສາມາດມີຄວາມເຂົ້າໃຈຕໍ່ກົດໝາຍລາວໄດ້ດີຂຶ້ນ, ພ້ອມດຽວກັນ ກໍເຫັນໄດ້ເຖິງຈຸດທີ່ຍັງບໍ່ທັນສົມບູນຂອງກົດໝາຍ ໄດ້ຢ່າງຈະແຈ້ງ.

ນອກນັ້ນ, ສໍາລັບຂ້າພະເຈົ້າເອງແລ້ວ, ການທີ່ໄດ້ພິຈາລະນາ ບັນດາຕົວຢ່າງທີ່ມີ ຢູ່ນີ້, ກໍເຮັດໃຫ້ ໄດ້ຮຽນຮູ້ສິ່ງຕ່າງໆຢ່າງຫຼາກຫຼາຍ. ຍົກຕົວຢ່າງ, ໃນການປັບປຸງກົດໝາຍຂອງລາວ (ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແລະນອກສັນຍາ), ສັງເກດເຫັນວ່າ ໄດ້ມີການນຳເອົາ ຂໍ້ກຳນົດໃໝ່ໆທີ່ກ້າວໜ້າເຂົ້າມາໃນກົດໝາຍຂອງລາວທີ່ກົດໝາຍຍີ່ປຸ່ນຍັງບໍ່ທັນມີ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້, ເປັນສິ່ງທີ່ເຮັດໃຫ້ຂ້າພະເຈົ້າເອງເຫັນໄດ້ເຖິງທິດທາງໃນຕໍ່ໜ້າທີ່ຄວນຈະກ້າວໄປຂອງກົດໝາຍໃນພາກພື້ນອາຊີນັບທັງລາວ ແລະຍີ່ປຸ່ນ. ນອກນັ້ນ, ຈາກຄວາມແຕກຕ່າງຂອງກົດໝາຍລາວ ແລະກົດໝາຍຍີ່ປຸ່ນ ກໍເຮັດໃຫ້ຮຽນຮູ້ໄດ້ເຖິງຄວາມແຕກຕ່າງຂອງແນວຄວາມຄິດ ແລະວັດທະນະນຳຂອງທັງສອງໄດ້. ສິ່ງນີ້ ເປັນຈຸດທີ່ຂ້າພະເຈົ້າ ມີຄວາມສົນໃຈຫຼາຍທີ່ສຸດ.

ໃນການຂີດຂຽນຕົວຈິງນັ້ນ, ຄິດວ່າ ແຕ່ລະທີມງານ ກໍຈະໄດ້ພົບພໍ້ກັບຄວາມຫຍຸ້ງຍາກນາໆປະການ. ນອກນັ້ນ ອາດຍັງມີບາງຈຸດບາງສ່ວນ ທີ່ຍັງບໍ່ທັນໄດ້ເຂົ້າໃຈຢ່າງເລິກເຊິ່ງ. ແຕ່ວ່າ, ປຶ້ມຄໍາຖາມ-ຕອບເຫຼັ້ມນີ້ ຫາກເປັນພຽງແຕ່ບາດກ້າວທຳອິດ ຂອງການພັດທະນາກົດໝາຍແພ່ງສະບັບໃໝ່ ເທົ່ານັ້ນ. ເຖິງຈະວ່າແນວນີ້ກໍຕາມ, ນີ້ກໍເປັນບາດກ້າວໃຫຍ່ອັນໜຶ່ງ, ຄິດວ່າ ມັນຈະປະກອບສ່ວນອັນໃຫຍ່ຫຼວງ ເຂົ້າໃນການພັດທະນາເສດຖະກິດ ແລະວັດທະນະທຳຂອງລາວຢ່າງແນ່ນອນ. ນັບຈາກນີ້ໄປ ກໍເຊັ່ນດຽວກັນກັບທີ່ຜ່ານມາ, ຢາກໃຫ້ບັນດາທ່ານ ສືບຕໍ່ຮ່ວມແຮງຮ່ວມໃຈກັນ, ສ່ວນພວກຂ້າພະເຈົ້າເອງ ກໍຈະບໍ່ຫຼຸດລະຄວາມພະຍາຍາມ ໃນການໃຫ້ການຮ່ວມມືກັບບັນດາທ່ານ.

ຄຳຖາມ 1

ການຊື້-ຂາຍສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ການຄ້າປະກັນອະສັງຫາລິມະຊັບ

“ທ່ານກາງການສ້າງສາ ແລະພັດທະນາປະເທດຊາດ ຕາມກົນໄກເສດຖະກິດຕະຫຼາດ, ການຊື້-ຂາຍ, ແລກປ່ຽນສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ລະຫວ່າງພົນລະເມືອງລາວດ້ວຍກັນ ກໍເກີດຂຶ້ນຢ່າງ ຫຼວງຫຼາຍ. ເມື່ອມີການເຄື່ອນໄຫວທາງດ້ານນິຕິກຳ ກ່ຽວກັບທີ່ດິນຫຼາຍຂຶ້ນ ຂໍ້ຂັດແຍ່ງຕໍ່ສິດນຳ ໃຊ້ທີ່ດິນ ທີ່ເກີດຂຶ້ນຈາກທຸລະກຳເຫຼົ່ານັ້ນ ກໍຍາກທີ່ຈະຫຼີກລ່ຽງ, ໂດຍສະເພາະການອ້າງ ສິດນຳໃຊ້ ທີ່ດິນ ທີ່ໄດ້ໂອນ ຫຼື ນຳໃຊ້ໂດຍບຸກຄົນອື່ນ. ໃນບົດນີ້ຈະໄດ້ເນັ້ນໜັກແລະລົງເລິກໃສ່ສະເພາະສິດ ນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ທີ່ໄດ້ມາຈາກ ການຊື້-ຂາຍ ຫຼື ໂອນເປັນຕົ້ນຕໍ.”

ຄຳຖາມ:

ກ ໄດ້ຊື້ທີ່ດິນ ແລະຮັບມອບຈາກ ຂ, ຕໍ່ມາ ກ ໄດ້ບຸກເຮືອນໃສ່ທີ່ດິນດັ່ງກ່າວ ແລະໄດ້ກໍ່ທາດ ໃສ່ອັດຕິບັນພະບູລຸດ ຕັ້ງໃສ່ສວນໜ້າບ້ານຂອງຕົນ. ຕໍ່ມາ ຄ ໄດ້ຮຽກຮ້ອງວ່າ ທີ່ດິນຕອນ ດັ່ງກ່າວນີ້ເປັນຂອງຕົນ, ສະນັ້ນ ກ ຕ້ອງໄດ້ມ້າງເຮືອນ ເອົາທາດນັ້ນອອກ ແລະສົ່ງມອບທີ່ດິນ ຄືນໃຫ້ຕົນ.

(1). ຄ ຕ້ອງພິສູດສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນແນວໃດ, ຫຼັກຖານຂອງ ຄ ຕ້ອງມີຫຍັງແດ່ ເພື່ອພິສູດ ສິດນຳໃຊ້ຂອງຕົນ ຕາມກໍລະນີ ດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

(i). ໃນກໍລະນີທີ່ ຄ ຍັງຢືນວ່າ ຕົນໄດ້ຊື້ທີ່ດິນຕອນດັ່ງກ່າວ ຈາກ ຂ ແລ້ວ.

(ii). ໃນກໍລະນີທີ່ ຄ ຍັງຢືນວ່າ ຕົນໄດ້ຊື້ທີ່ດິນຕອນດັ່ງກ່າວ ຈາກບຸກຄົນອື່ນ ບໍ່ແມ່ນ ຈາກ ຂ.

(ກະລຸນາພິຈາລະນາ ເປັນແຕ່ລະກໍລະນີກ່ຽວກັບທະບຽນທີ່ດິນ, ຖ້າຫາກວ່າທະບຽນ ທີ່ດິນຢູ່ນຳ ຂ, ຫຼືຢູ່ກັບ ຄ, ຫຼືຢູ່ກັບ ກ).

(2). ທີ່ດິນເປັນອະສັງຫາລິມະຊັບ ແຕ່ສິ່ງປຸກສ້າງ ແລະທາດກໍ່ໃສ່ອັດຕິບັນພະບູລຸດ ແມ່ນຫຍັງ? ໃນກໍລະນີທີ່ ກ ໄດ້ຢືມເງິນນຳ ໆ ແລະເອົາທີ່ດິນຕອນນັ້ນເປັນຫຼັກຊັບ ຄ້າປະກັນ ຈະມີຜົນສະທ້ອນເຖິງສິ່ງປຸກສ້າງ ແລະທາດກໍ່ນັ້ນ ຫຼືບໍ່? ແລະສິ່ງເຫຼົ່ານັ້ນ ຈະຕ້ອງໄດ້ມີການຈົດທະບຽນແນວໃດ?

(3). ໃນກໍລະນີທີ່ ກ ຮັບມອບທີ່ດິນຈາກ ຂ ມາໄດ້ດົນກວ່າ 20 ປີແລ້ວ ການຮຽກຮ້ອງ ຂອງ ຄ ຕໍ່ ກ ຈະເປັນແນວໃດ?

(4). ໃນກໍລະນີທີ່ ກ ຕ້ອງປະຕິບັດຕາມການຮຽກຮ້ອງຂອງ ຄ, ກ ສາມາດຮຽກຮ້ອງ ຕໍ່ ຂ ໄດ້ຄືແນວໃດ?

(5). ໃນກໍລະນີທີ່ ກ ໄດ້ຂາຍທີ່ດິນ, ສິ່ງປຸກສ້າງ ແລະທາດກໍ່ ໃຫ້ ຈ ແລະ ຈ ກໍ່ໄດ້ໂອນ ທະບຽນແລ້ວ; ຄ ສາມາດຮຽກຮ້ອງໃຫ້ ຈ ມ້າງເຮືອນ ແລະທາດກໍ່ນັ້ນອອກ ແລ້ວສົ່ງ ມອບທີ່ດິນຄືນໃຫ້ຕົນຫຼືບໍ່?

I. ທິດສະດີ ແລະ ຫຼັກການພື້ນຖານກ່ຽວກັບສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ

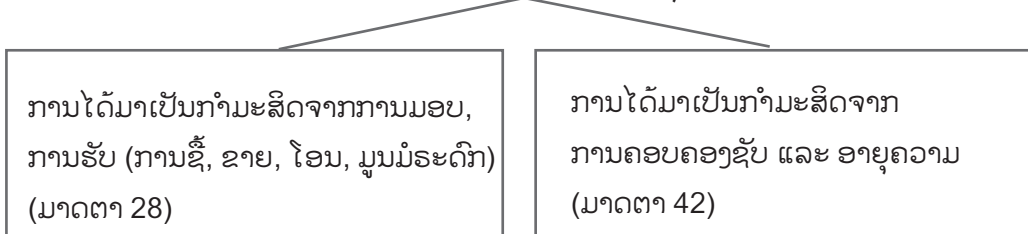
1. ທິດສະດີ ແລະ ກົດໝາຍກ່ຽວກັບສິດນຳໃຊ້

ມາດຕາ 1 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍສິດນຳໃຊ້ ກຳນົດໄວ້ວ່າ ກຳມະສິດປະກອບດ້ວຍ ສິສິດຄື: ສິດຄອບຄອງ, ນຳໃຊ້, ໄດ້ຮັບໝາກຜົນ ແລະ ຊື້ຂາດຕໍ່ກັບຊັບສິ່ງຂອງໃດໜຶ່ງ. ທີ່ດິນກໍຖືເປັນຊັບສິ່ງຂອງ ແລະ ລັດກໍຮັບຮູ້ກຳມະສິດຂອງບຸກຄົນຕໍ່ທີ່ດິນ.

ກຳມະສິດຢູ່ ສປປ ລາວ ແບ່ງອອກເປັນ 5 ຮູບການກຳມະສິດຄື: ກຳມະສິດຂອງລັດ, ກຳມະສິດຂອງລວມໝູ່, ກຳມະສິດເອກະເທດ, ກຳມະສິດເອກະຊົນ ແລະ ກຳມະສິດສ່ວນຕົວ ຕາມມາດຕາ 5 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍກຳມະສິດ. ການໄດ້ມາເປັນກຳມະສິດຂອງແຕ່ລະຮູບການກຳມະສິດ ແມ່ນແຕກຕ່າງກັນ. ໃນກໍລະນີສຶກສາ-ຄຳຖາມ ທີ່ກ່າວມານີ້ ກ່ຽວຂ້ອງກັບຮູບການກຳມະສິດສ່ວນຕົວ ເຊິ່ງກ່ຽວຂ້ອງກັບກຳມະສິດຂອງບຸກຄົນ ກັບບຸກຄົນ.

ການໄດ້ມາເປັນກຳມະສິດຕາມຮູບການກຳມະສິດສ່ວນຕົວ ຕາມກົດໝາຍກຳມະສິດ ສັງລວມໄດ້ ດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

ການໄດ້ມາເປັນກຳມະສິດສ່ວນບຸກຄົນ

2. ທິດສະດີ ແລະ ລະບຽບກົດໝາຍທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບທີ່ດິນ

ທີ່ດິນແມ່ນຊັບພະຍາກອນອັນຕົ້ນຕໍຂອງຊາດ ເປັນບ່ອນດຳລົງຊີວິດ ແລະ ທຳມາຫາກິນຂອງພົນລະເມືອງລາວ, ທີ່ດິນຍັງແມ່ນພາຫະນະອັນສຳຄັນແຫ່ງການຜະລິດ, ການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ແລະ ການປ້ອງກັນຊາດປ້ອງກັນຄວາມສະຫງົບ. ມາດຕາ 17 ຂອງລັດຖະທຳມະນູນຂອງ ສປປ ລາວ ກຳນົດວ່າ ທີ່ດິນຢູ່ໃນ ສປປ ລາວ ຖືເປັນກຳມະສິດຂອງວົງຄະນາຍາດແຫ່ງຊາດ ໂດຍ ລັດເປັນຜູ້ຄຸ້ມຄອງຢ່າງລວມສູນ ແລະ ເປັນເອກະພາບໃນທົ່ວປະເທດ ແລະ ມອບໃຫ້ບຸກຄົນ, ຄອບຄົວ ແລະ ການຈັດຕັ້ງເສດຖະກິດນຳໃຊ້, ເຊົ່າ ຫຼື ສຳປະທານ.

ນັບແຕ່ລັດລາວໄດ້ສະຖາປະນາເປັນສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ ໃນວັນທີ 2 ທັນວາ 1975, ທີ່ດິນໄດ້ຖືວ່າເປັນຂອງວົງຄະນາຍາດແຫ່ງຊາດຫຼືຂອງປະຊາຊົນທັງໝົດ ໂດຍມີ ລັດຄຸ້ມຄອງລວມສູນ¹. ຄຳວ່າກຳມະສິດຂອງວົງຄະນາຍາດແຫ່ງຊາດ ແມ່ນພື້ນທີ່ດິນທຸກຕອນ ເປັນຂອງປະຊາຊົນລາວບັນດາເຜົ່າ ໂດຍມອບໃຫ້ລັດເປັນຜູ້ຄຸ້ມຄອງ.

¹ ມາດຕາ 17 ຂອງລັດຖະທຳມະນູນ: ລັດປົກປ້ອງສິດກ່ຽວກັບກຳມະສິດ (ສິດຄອບຄອງ, ສິດນຳໃຊ້, ສິດໄດ້ຮັບໝາກຜົນ, ສິດຊື້ຂາດ) ແລະ ສິດສືບທອດຊັບສົມບັດຂອງການຈັດຕັ້ງ ແລະ ຂອງບຸກຄົນ. ສຳລັບທີ່ດິນແມ່ນເປັນກຳມະສິດຂອງວົງຄະນາຍາດແຫ່ງຊາດ, ລັດຮັບປະກັນສິດນຳໃຊ້, ສິດໂອນ ແລະ ສິດສືບທອດຕາມກົດໝາຍ.

ໃນລະຫວ່າງປີ 1976 ເຖິງປີ 1984, ເພື່ອປະຕິບັດແນວທາງນະໂຍບາຍຂອງພັກ-ລັດ ໃຫ້ສາມາດຮັບປະກັນການຜະລິດສະບຽງອາຫານ ຕອບສະໜອງຄວາມຕ້ອງການຂອງສັງຄົມໄດ້ຢ່າງພຽງພໍ ຈຶ່ງມີຄວາມຈຳເປັນຕ້ອງເຕົ້າໂຮມທີ່ດິນທີ່ເປັນຂອງບຸກຄົນໃຫ້ເປັນຂອງລັດເສັຍກ່ອນ ແລ້ວມອບໃຫ້ປະຊາຊົນ ເພື່ອການຜະລິດຂະໜາດໃຫຍ່ ເຊັ່ນ ສະຫະກອນ ຫຼືວິສາຫະກິດຂອງລັດ. ໃນເວລານີ້ ສິດທິຂອງບຸກຄົນທີ່ດິນຈຶ່ງຖືກຈຳກັດ, ຜູ້ໃດທີ່ຄອບຄອງທີ່ດິນໄວ້ລ້າ ໂດຍບໍ່ໄດ້ທຳການຜະລິດ ຫຼື ຫາກມີສິດນຳໃຊ້ໃນທີ່ດິນຫຼາຍຕອນ ກໍຖືກເກນເອົາບາງສ່ວນໄປເປັນກຳມະສິດຂອງລັດແລະລວມໝູ່ ເພື່ອນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນການຜະລິດຂະໜາດໃຫຍ່ ເຊັ່ນ: ສະຫະກອນຜະລິດເຂົ້າກິນ ເພື່ອສະໜອງເຂົ້າກິນໃຫ້ພຽງພໍ ຫຼືນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນໂຄງການຜະລິດກະສິກຳຂອງລັດ.

ພາຍຫຼັງທີ່ພັກ-ລັດຖະບານໄດ້ມີນະໂຍບາຍປ່ຽນແປງໃໝ່ ນັບແຕ່ປີ 1986 ຈຶ່ງມີການຮັບຮູ້ກຳມະສິດຫຼາຍພາກສ່ວນເຊິ່ງປະກອບດ້ວຍກຳມະສິດຂອງລັດ, ລວມໝູ່, ເອກະຊົນ ໂດຍກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍກຳມະສິດ² ແລະລັດຖະທຳມະນູນ. ມາດຕາ 17 ຂອງລັດຖະທຳມະນູນຂອງສປປ ລາວ ກຳນົດວ່າ ທີ່ດິນຢູ່ໃນ ສປປ ລາວ ຖືເປັນກຳມະສິດຂອງວົງຄະນາຍາດແຫ່ງຊາດ³. ໂດຍລັດເປັນຜູ້ຄຸ້ມຄອງຢ່າງລວມສູນ ແລະເປັນເອກະພາບໃນທົ່ວປະເທດ ແລະມອບໃຫ້ບຸກຄົນ, ຄອບຄົວ ແລະການ ຈັດຕັ້ງເສດຖະກິດນຳໃຊ້, ເຊົ່າ ຫຼືສຳປະທານ.

ຖ້າເປັນດັ່ງນີ້ ພົນລະເມືອງລາວ ສາມາດມີກຳມະສິດທີ່ດິນໄດ້ຫຼືບໍ່ ແລະສະແດງອອກແນວໃດ? ສຳລັບປະຊາຊົນລາວ ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ ສາມາດໄດ້ສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນຈາກທີ່ດິນປະເພດທີ່ດິນກະສິກຳ ແລະທີ່ດິນປູກສ້າງ⁴. ການຈັດສັນທີ່ດິນ ໂດຍສະເພາະທີ່ດິນກະສິກຳ ແລະທີ່ດິນ

² ມາດຕາ 2. ຮູບກຳມະສິດ

ກຳມະສິດມີ 5 ຮູບ ຄື: ກຳມະສິດຂອງລັດ, ກຳມະສິດລວມໝູ່, ກຳມະສິດເອກະເທດ, ກຳມະສິດເອກະຊົນ, ກຳມະສິດສ່ວນຕົວ.

ກຳມະສິດລວມໝູ່ ແບ່ງອອກເປັນກຳມະສິດຂອງສະຫະກອນ ແລະຂອງອົງການຈັດຕັ້ງລວມໝູ່ອື່ນໆ. ລັດຖະບັນຍັດກຳມະສິດດັ່ງກ່າວດ້ວຍກົດໝາຍ.

³ ອາງແລວ ຂໍ້ອາງ 1. ມາດຕາ 17 ຂອງລັດຖະທຳມະນູນ.

⁴ ມາດຕາ 11 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍທີ່ດິນ ກຳນົດດັ່ງນີ້: ຢູ່ ສປປ ລາວ ທີ່ດິນແບ່ງອອກເປັນເຂດ ແລະປະເພດຕາມດັ່ງນີ້,

1. ການຈັດແບ່ງເຂດ:
 - ເຂດທົ່ງພຽງ, ພູພຽງ ແລະພູດອຍ ເຊິ່ງປະກອບດ້ວຍ:
 - ເຂດຕົວເມືອງ;
 - ເຂດຊົນນະບົດ;
 - ເຂດເສດຖະກິດສະເພາະ;
 - ເຂດເສດຖະກິດພິເສດ.
2. ການຈັດແບ່ງປະເພດ:
 - ທີ່ດິນກະສິກຳ;
 - ທີ່ດິນປ່າໄມ;
 - ທີ່ດິນບໍລິເວນນ້ຳ;
 - ທີ່ດິນອຸດສາຫະກຳ;
 - ທີ່ດິນຄົມມະນາຄົມ;
 - ທີ່ດິນວັດທະນະທຳ;
 - ທີ່ດິນປ່ອງກັນຊາດ-ປ່ອງກັນຄວາມສະຫງົບ;
 - ທີ່ດິນປູກສ້າງ.

ປຸກສ້າງ ເຮັດແນວໃດ? ມາດຕາ 17(ໃໝ່) ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍທີ່ດິນ⁵ ໃນການປຸກເຂົ້າ, ລ້ຽງສັດ. ປະຊາຊົນລາວຜູ້ໜຶ່ງ ຈະໄດ້ຮັບໃນຈຳນວນສູງສຸດ ບໍ່ເກີນໜຶ່ງເຮັກຕາຕໍ່ໜຶ່ງແຮງງານ ໃນຄອບຄົວ, ເຊິ່ງໝາຍຄວາມວ່າ ມີສະມາຊິກໃນຄອບຄົວທີ່ໄດ້ຮັບການບັນທຶກ ຫຼືຈົດທະບຽນໃນ ສຳມະໂນຄົວຈຳນວນເທົ່າໃດ ຄອບຄົວນັ້ນກໍຈະມີສິດໄດ້ຮັບທີ່ດິນສຳລັບປຸກເຂົ້າ ຫຼືລ້ຽງສັດຕາມ ຈຳນວນສະມາຊິກໃນຄອບຄົວ ຄຸນໃຫ້ໜຶ່ງເຮັກຕາ. ສ່ວນຜູ້ທີ່ເຮັດສວນປູກພືດອຸດສາຫະກຳ ແລະ ພືດລົ້ມລຸກ ໃນຈຳນວນສູງສຸດບໍ່ເກີນສາມເຮັກຕາຕໍ່ໜຶ່ງແຮງງານໃນຄອບຄົວ. ຜູ້ທີ່ເຮັດສວນປູກຕົ້ນ ໄມ້ໃຫ້ໝາກ ໃນຈຳນວນສູງສຸດບໍ່ເກີນສາມເຮັກຕາຕໍ່ໜຶ່ງແຮງງານໃນຄອບຄົວ. ສ່ວນຜູ້ທີ່ນຳໃຊ້ ທີ່ດິນປອກໂລ້ນ ຫຼື ປ່າຫຍ້າປະເພດຕ່າງໆ ເຊິ່ງທັນມາປູກຫຍ້າເພື່ອລ້ຽງສັດ ໃນຈຳນວນສູງສຸດ ບໍ່ເກີນສິບຫ້າເຮັກຕາ ຕໍ່ໜຶ່ງແຮງງານໃນຄອບຄົວ.

ມາດຕາ 3(ໃໝ່) ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍທີ່ດິນ ປີ 2003 ກຳນົດໃຫ້ຄົນຕ່າງປະເທດ, ຄົນ ຕ່າງດ້າວ, ຜູ້ບໍ່ ມີສັນຊາດ ລວມທັງການຈັດຕັ້ງຂອງບຸກຄົນດັ່ງກ່າວ ມີສິດເຊົ່າ ຫຼືສຳປະທານ⁶. ສ່ວນພົນລະເມືອງລາວ ມີສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນຈາກການມອບຂອງລັດ ຫຼືການໂອນ ຫຼືການສືບທອດ ມູນມໍຣະດົກ ຕາມມາດຕາ 52 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍທີ່ດິນ⁷.

ຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນຢ່າງມີປະສິດທິຜົນ, ມີຄວາມສະຫງົບເປັນບົກກະຕິ ແລະຍາວ ນານ ຈະໄດ້ຮັບການປົກປ້ອງຈາກລັດຕາມກົດໝາຍ ລວມທັງການຮັບປະກັນສິດປົກປັກຮັກສາ,

⁵ ມາດຕາ 17. (ໃໝ່) ການກຳນົດຂອງເຂດສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນກະສິກຳ

ລັດອະນຸຍາດໃຫ້ບຸກຄົນ ແລະຄອບຄົວ ນຳໃຊ້ທີ່ດິນກະສິກຳຢ່າງຖືກຕ້ອງຕາມແຜນຈັດສັນ, ຕາມເປົ້າໝາຍ, ຍາວນານ ແລະມີປະສິດທິຜົນ ຕາມຈຳນວນເນື້ອທີ່ ດັ່ງນີ້:

- ຜູ້ທີ່ປຸກເຂົ້າ, ລ້ຽງສັດ ໃນຈຳນວນສູງສຸດບໍ່ເກີນໜຶ່ງເຮັກຕາ ຕໍ່ໜຶ່ງແຮງງານໃນຄອບຄົວ;
- ຜູ້ທີ່ເຮັດສວນປູກພືດອຸດສາຫະກຳ ແລະພືດລົ້ມລຸກ ໃນຈຳນວນສູງສຸດ ບໍ່ເກີນສາມເຮັກຕາຕໍ່ໜຶ່ງແຮງງານ ໃນຄອບຄົວ;
- ຜູ້ທີ່ເຮັດສວນປູກຕົ້ນໄມ້ໃຫ້ໝາກ ໃນຈຳນວນສູງສຸດບໍ່ເກີນສາມເຮັກຕາ ຕໍ່ໜຶ່ງແຮງງານ ໃນຄອບຄົວ;
- ຜູ້ທີ່ນຳໃຊ້ທີ່ດິນປອກໂລ້ນ ຫຼືປ່າຫຍ້າປະເພດຕ່າງໆ ເຊິ່ງທັນມາປູກພືດພັນຫຍ້າລ້ຽງສັດ ໃນຈຳນວນສູງສຸດ ບໍ່ເກີນ ສິບຫ້າເຮັກຕາ ຕໍ່ໜຶ່ງແຮງງານໃນຄອບຄົວ. ໃນການອະນຸມັດ ເນື້ອທີ່ດິນກະສິກຳ ໃຫ້ບຸກຄົນນຳໃຊ້ນັ້ນ ລັດຈະພິຈາ ລະນາເປັນແຕ່ລະກໍລະນີ ໂດຍອີງໃສ່ ລັກສະນະ, ຂະໜາດ, ຄວາມສາມາດຕົວຈິງໃນການຜະລິດ, ເງື່ອນໄຂ ແລະແຜນຈັດສັນທີ່ດິນກະສິກຳຂອງທ້ອງຖິ່ນ. ແຮງງານໜຶ່ງສາມາດໄດ້ຮັບສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນກະສິກຳຫຼາຍປະ ພຸດ ຖ້າຜູ້ກ່ຽວຂ້າງມີເງື່ອນໄຂ ແລະຄວາມສາມາດ ຕົວຈິງ ໃນການຜະລິດ. ຖ້າຜູ້ໃດຫາກຕ້ອງການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ກະສິກຳ ຫຼາຍກວ່າອັດຕາຂອງປະເພດທີ່ດິນ ທີ່ຕົນໄດ້ຮັບສິດນຳໃຊ້ກໍ ສາມາດສະເໜີເຊົ່າ ຫຼືສຳປະທານນຳລັດໄດ້. ສຳລັບການອະນຸມັດເນື້ອທີ່ດິນກະສິກຳ ໃຫ້ການຈັດຕັ້ງທຳການຜະລິດນັ້ນ ແມ່ນອີງໃສ່ຄວາມສາມາດຕົວ ຈິງ ຂອງການຈັດຕັ້ງດັ່ງກ່າວ.

⁶ ມາດຕາ 3. (ໃໝ່) ກຳນົດຫຼັກການກ່ຽວກັບກຳມະສິດທີ່ດິນດັ່ງນີ້:

ທີ່ດິນແຫ່ງ ສປປ ລາວ ເປັນກຳມະສິດຂອງວົງຄະນາຍາດແຫ່ງຊາດ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນມາດຕາ 17 ຂອງລັດ ຖະທຳມະນູນ ເຊິ່ງແມ່ນລັດເປັນຜູ້ຄຸ້ມຄອງຢ່າງລວມສູນ ແລະເປັນເອກະພາບໃນທົ່ວປະເທດ ແລະມອບໃຫ້ບຸກຄົນ, ຄອບຄົວ ແລະການຈັດຕັ້ງເສດຖະກິດ ນຳໃຊ້, ເຊົ່າ ຫຼືສຳປະທານ; ມອບໃຫ້ກົມກອງປະກອບອາວຸດ, ອົງການ ຂອງລັດ, ອົງການຈັດຕັ້ງການເມືອງ, ແນວລາວສ້າງຊາດ ແລະອົງການຈັດຕັ້ງມະຫາຊົນໃຊ້; ສຳລັບຊາວຕ່າງດ້າວ, ຜູ້ບໍ່ມີສັນຊາດ, ຄົນຕ່າງປະເທດ ແລະການຈັດຕັ້ງຂອງບຸກຄົນດັ່ງກ່າວນັ້ນ ແມ່ນໃຫ້ເຊົ່າ ຫຼືສຳປະທານ.

⁷ ມາດຕາ 52. ການໄດ້ຮັບສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນບຸກຄົນ ຫຼືການຈັດຕັ້ງທີ່ຈະໄດ້ຮັບສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ບົນພື້ນຖານໃດໜຶ່ງ ດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້: 1. ການມອບຂອງລັດ; 2. ການໂອນ; 3. ການສືບທອດມູນມໍຣະດົກ.

ສິດນຳໃຊ້, ສິດໄດ້ຮັບໝາກຜົນ, ສິດໂອນ ແລະ ສິດສືບທອດ ຕາມມາດຕາ 5 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍທີ່ດິນ⁸.

ນັບແຕ່ປີ 1986 ເປັນຕົ້ນມາ ພາຍໃຕ້ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແນວທາງນະໂຍບາຍປ່ຽນແປງໃໝ່ຂອງພັກ-ລັດ ໄດ້ມີການຫັນປ່ຽນຈາກການຜະລິດແບບລວມໝູ່ມາເປັນການຜະລິດແບບເອກະເທດຫຼາຍຂຶ້ນ ຍ້ອນສະພາບຄວາມບໍ່ສອດຄ່ອງທາງດ້ານວັດທະນະທຳ-ສັງຄົມ, ຄວາມຂາດເຂີນທາງດ້ານວິຊາການ ແລະ ເຕັກໂນໂລຊີທີ່ຈຳເປັນຕໍ່ການຜະລິດຂະໜາດໃຫຍ່ລວມສູນ. ສະນັ້ນຈຶ່ງມີການຮັບຮູ້ ສິດເອກະຊົນຫຼາຍຂຶ້ນ ແລະ ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍ ແລະ ລັດຖະທຳມະນູນ.

ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ ທີ່ດິນບໍ່ຖືວ່າເປັນສິນຄ້າ ແລະ ກົດໝາຍໄດ້ທຳມຊື້-ຂາຍ, ແຕ່ສາມາດໂອນ ແລະ ສືບທອດໃຫ້ກັນໄດ້ ຕາມວັກທີຫ້າ ຂອງມາດຕາ 4 ຂອງກົດໝາຍກຳມະສິດ⁹.

ເພື່ອຄຸ້ມຄອງກ່ຽວກັບທີ່ດິນສະເພາະ ໃນປີ 1992 ລັດຖະບານໄດ້ອອກດຳລັດວ່າດ້ວຍທີ່ດິນ ສະບັບເລກທີ 99/ນຍ, ລົງວັນທີ 19 ທັນວາ 1992 ເຊິ່ງກຳນົດຫຼັກການສຳຄັນ ແລະ ເປັນພື້ນຖານໃຫ້ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍທີ່ດິນປີ 1997. ຕາມມາດຕາ 6 ຂອງດຳລັດ 99/ນຍ, ສິດຂອງເອກະຊົນ-ບຸກຄົນ ໃນການມີສິດຄອບຄອງ ແລະ ນຳໃຊ້ທີ່ດິນໄດ້ຖືກຮັບຮູ້ ແລະ ທີ່ດິນທີ່ເປັນຂອງບຸກຄົນຍັງສາມາດຊື້-ຂາຍ, ໂອນ ແລະ ສືບທອດໄດ້. ໃນປີ 1997, ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍທີ່ດິນໄດ້ຮັບການຮັບຮອງ ແລະ ປະກາດໃຊ້. ເຊິ່ງຢູ່ໃນວັກສອງຂອງມາດຕາ 3 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍທີ່ດິນ(1997) ກໍໄດ້ຢຳຄືນ ຫຼັກການ ທຳມຊື້-ຂາຍທີ່ດິນ ເຊິ່ງກຳນົດໄວ້ວ່າ: “ບຸກຄົນ ຫຼື ການຈັດຕັ້ງຈະເອົາທີ່ດິນເປັນສິນຄ້າຊື້-ຂາຍບໍ່ໄດ້”. ແຕ່ສາມາດໂອນສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ໄດ້ຕາມມາດຕາ 53 ຂອງກົດໝາຍດັ່ງກ່າວ. ຕໍ່ມາໄດ້ມີການບັບປຸງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍທີ່ດິນ ໃນປີ 2003 ເຊິ່ງໄດ້ເອົາບົດບັນຍັດກ່ຽວກັບການທຳມຊື້-ຂາຍທີ່ດິນອອກ; ແລະ ຕາມມາດຕາ 57 (ໃໝ່) ຂອງກົດໝາຍ ວ່າດ້ວຍ

⁸ ມາດຕາ 5 ຂອງກົດໝາຍທີ່ດິນ ກຳນົດຫຼັກການກ່ຽວກັບ ການປົກປ້ອງສິດຜົນປະໂຫຍດຂອງຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ດັ່ງນີ້: ລັດປົກປ້ອງສິດຜົນປະໂຫຍດທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ ຂອງຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຢ່າງມີປະສິດທິຜົນ, ມີຄວາມສະຫງົບເປັນປົກກະຕິ ແລະ ຍາວນານ ພ້ອມທັງຮັບປະກັນສິດປົກປັກຮັກສາ, ສິດໃຊ້, ສິດໄດ້ຮັບໝາກຜົນ, ສິດໂອນ ແລະ ສິດສືບທອດ.

⁹ ມາດຕາ 4. ເປົ້າໝາຍກຳມະສິດຂອງລັດ

ກຳມະສິດຂອງລັດ ມີ 2 ປະເພດ ຄື: ບັນດາພື້ນຖານວັດຖຸເຕັກນິກຂອງສັງຄົມ ທີ່ຂຶ້ນກັບການຄຸ້ມຄອງຂອງລັດ ເຊັ່ນ: ໂຮງຈັກ ໂຮງງານ, ພາຫະນະ ຂົນສົ່ງທາງບົກ, ທາງນຳ ແລະ ທາງອາກາດ, ພາຫະນະສື່ສານ, ໄປສະນີ, ທະນາຄານ, ວິສາຫະກິດ ແລະ ອື່ນໆ ທີ່ເປັນຂອງລັດ;

ບັນດາຊັບສິ່ງຂອງທີ່ໃຊ້ໃນການເຄື່ອນໄຫວຂອງກົງຈັກລັດ ເຊັ່ນ: ອາຄານ, ລົດ, ໂຕະ, ຕັ້ງ ແລະ ອື່ນໆ. ສ່ວນທີ່ດິນ ພື້ນດິນ, ນ້ຳ, ປ່າໄມ້, ສັດນ້ຳ ແລະ ສັດປ່າທີ່ເປັນຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ເປັນກຳມະສິດຂອງວົງຄະນາຍາດແຫ່ງຊາດ ເຊິ່ງແມ່ນລັດເປັນຕົວແທນນັ້ນ ລັດອາດຈະມອບສິດຄອບຄອງ, ນຳໃຊ້, ໂອນ ແລະ ສິດສືບທອດ ໃຫ້ອົງການຈັດຕັ້ງອື່ນໆ, ຫົວໜ່ວຍເສດຖະກິດ ຫຼື ບຸກຄົນກໍໄດ້.

ອົງການຈັດຕັ້ງອື່ນ, ຫົວໜ່ວຍເສດຖະກິດ ຫຼື ບຸກຄົນນັ້ນອາດຈະທຳການໂອນ ຫຼື ສືບທອດທີ່ດິນກໍໄດ້ ແຕ່ບໍ່ໃຫ້ນຳອອກຊື້-ຂາຍ.

ທີ່ດິນ¹⁰ (2003) ການໂອນສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແມ່ນສິດໃນການເອົາສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນໃຫ້ຜູ້ອື່ນ ດ້ວຍການຂາຍ, ການມອບ ຫຼືການແລກປ່ຽນ. ແຕ່ການຊື້-ຂາຍ, ໂອນ, ມອບ ຫຼືແລກປ່ຽນນັ້ນ ສາມາດເຮັດນິຕິກຳໄດ້ສະເພາະກັບພົນລະເມືອງລາວເທົ່ານັ້ນ. ສ່ວນຄົນຕ່າງປະເທດທີ່ອາໄສຢູ່ ສປປ ລາວ ບໍ່ມີສິດຊື້-ຂາຍທີ່ດິນໄດ້ ແຕ່ສາມາດຂໍເຊົ່າ ຫຼືສຳປະທານໄດ້ຈາກລັດເພື່ອການລົງທຶນ ແລະ ທຳກຽວຂ້ອງກັບການເຄື່ອນໄຫວທຸລະກິດການຄ້າ ຂອງກິດຈະການ ຕ່າງໆຂອງຕ່າງປະເທດ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ ຜູ້ລົງທຶນທີ່ໄດ້ລົງທຶນ ມູນຄ່າທຳແສນໂດລາສະຫະລັດ ຂຶ້ນໄປ ແມ່ນມີສິດຊື້-ຂາຍສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນຈາກລັດໄດ້ຕາມກຳນົດ ເວລາ ຂອງໂຄງການລົງທຶນ ເພື່ອປຸກສ້າງບ່ອນຢູ່ອາໄສຂອງຜູ້ລົງທຶນດັ່ງກ່າວ ເຊິ່ງກຳນົດໄວ້ໃນມາດຕາ 58 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ການສົ່ງເສີມການລົງທຶນ¹¹ ປີ 2009.

ແຜນວາດ 1.1:

ແຜນວາດສັງລວມກ່ຽວກັບສິດຕໍ່ທີ່ດິນ ລະຫວ່າງພົນລະເມືອງລາວ ແລະຄົນຕ່າງປະເທດ

	ສິດນຳໃຊ້/ ໃຊ້ທີ່ດິນ ¹²	ສິດຄອບຄອງ	ສິດໄດ້ຮັບ ໝາກຜົນ	ສິດຊື້ຂາດ
ພົນລະເມືອງລາວ	x	x	x	x
ຄົນຕ່າງປະເທດ	x	x	x	(ຂຶ້ນກັບສັນຍາສຳປະ ທານແລະສັນຍາເຊົ່າ ແລະຕາມກົດໝາຍ ¹³)

ພົນລະເມືອງລາວ ລວມທັງນິຕິບຸກຄົນ (ລາວ) ສາມາດຄອບຄອງ, ນຳໃຊ້, ໄດ້ຮັບໝາກຜົນ ແລະຊື້ຂາດໄດ້ນັ້ນ ສາມາດສັງລວມໄດ້ດັ່ງນີ້ :

ບຸກຄົນ ຫຼືການຈັດຕັ້ງ ທີ່ໄດ້ຮັບສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ມີສິດ:

- ປົກປັກຮັກສາທີ່ດິນ ເພື່ອໃຊ້ເຂົ້າໃນເປົ້າໝາຍໃດໜຶ່ງຢ່າງແນ່ນອນ.
- ໃຊ້ທີ່ດິນໄປຕາມເປົ້າໝາຍໃດໜຶ່ງ ຕາມແຜນການຈັດສັນທີ່ດິນຂອງລັດ ເຊັ່ນ: ທີ່ດິນປະເພດປູກສ້າງ, ທີ່ດິນກະສິກຳ, ທີ່ດິນອຸດສາຫະກຳ.

¹⁰ ມາດຕາ 57. (ໃໝ່) ສິດໂອນສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ: ແມ່ນສິດໃນການເອົາສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນໃຫ້ຜູ້ອື່ນ ດ້ວຍການຂາຍ, ການມອບ ຫຼືການແລກປ່ຽນ.

¹¹ ມາດຕາ 58. ການສົ່ງເສີມດ້ວຍສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ: ຜູ້ລົງທຶນຕ່າງປະເທດ ທີ່ມາລົງທຶນໃນໂຄງການທີ່ມີທຶນຈົດທະບຽນ ແຕ່ທຳແສນໂດລາສະຫະລັດຂຶ້ນໄປ ມີສິດຊື້ສິດ ນຳໃຊ້ທີ່ດິນຈາກລັດ ທີ່ໄດ້ມີການກຳນົດຈັດສັນຕາມກຳນົດເວລາຂອງການລົງທຶນ ເພື່ອປຸກສ້າງສິ່ງຕ່າງໆ ເປັນທີ່ຢູ່ອາໄສ ຫຼືສະຖານທີ່ດຳເນີນທຸລະກິດ ດ້ວຍການຕົກລົງຂອງອົງການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນຕາມລະບຽບການ. ລັດຖະບານເປັນຜູ້ກຳນົດລະບຽບການ, ກົນໄກການແບ່ງຂັ້ນຄຸ້ມຄອງກ່ຽວກັບການສົ່ງເສີມ ດ້ວຍສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນຂອງຜູ້ລົງທຶນຕ່າງປະເທດ.

¹² ສິດໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແມ່ນແຕກຕ່າງກັນ, ກະລຸນາເບິ່ງຄວາມໝາຍຂອງຄຳສັບໃນເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ.

¹³ ອະທິບາຍຕາມຂໍ້ອ້າງອີງ 11.

- ໄດ້ຮັບໝາກຜົນຈາກທີ່ດິນ ເຊັ່ນ ການເຊົ່າ, ການນຳໄປຄ້າປະກັນ ຫຼືການນຳໄປເປັນຮຸ້ນ.
- ສືບທອດມູນມໍຣະດົກເຊິ່ງຕົກທອດໃຫ້ ຜົວ ຫຼືເມັຍ, ລູກ, ຫຼານ ຫຼືຍາດສາຍຕັ້ງ ແລະສາຍຂວາງຕາມພິໄນກຳຫຼືຕາມກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການສືບທອດມູນມໍຣະດົກ ແລະພື້ນຖານຂອງການສືບທອດມູນມໍຣະດົກ ພາຍຫຼັງທີ່ຜູ້ມີສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນໄດ້ເສຍຊີວິດໄປແລ້ວ.

ບຸກຄົນ ຫຼືການຈັດຕັ້ງທີ່ໄດ້ຮັບສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ມີສິດເອົາທີ່ດິນໃຫ້ຜູ້ອື່ນເຊົ່າ, ເອົາໄປເປັນຫຼັກຊັບຄ້າປະກັນ, ເອົາໄປຮ່ວມທຶນ ຫຼືເອົາໄປເປັນຮຸ້ນ, ແລກປ່ຽນ ຫຼືຂາຍສິດນຳໃຊ້ນັ້ນໄດ້.

ບຸກຄົນທີ່ເວົ້າເຖິງນີ້ຕ້ອງເປັນບຸກຄົນທີ່ມີຄວາມສາມາດທາງດ້ານການປະພຶດເຊິ່ງເປັນຜູ້ທີ່ມີອາຍຸແຕ່ 18 ປີຂຶ້ນໄປ ແລະບໍ່ແມ່ນຄົນບ້າເສຍຈິດ. ສ່ວນການຈັດຕັ້ງໃດໜຶ່ງນັ້ນຈະຖືວ່າມີຄວາມສາມາດທາງດ້ານການປະພຶດໄດ້ ກໍຕໍ່ເມື່ອການຈັດຕັ້ງນັ້ນ ຫາກໄດ້ຖືກຮັບຮອງເປັນນິຕິບຸກຄົນເຊັ່ນ: ບໍລິສັດຈຳກັດ ທີ່ໄດ້ຮັບການຂຶ້ນທະບຽນວິສາຫະກິດຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍວ່າດ້ວຍວິສາຫະກິດ (2005).

ບັນດາອົງການຈັດຕັ້ງລັດ, ອົງການຈັດຕັ້ງທາງການເມືອງ, ແນວລາວສ້າງຊາດ, ອົງການຈັດຕັ້ງມະຫາຊົນ ແລະການຈັດຕັ້ງເສດຖະກິດຂອງລັດ ທີ່ໄດ້ຮັບສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ມີພຽງແຕ່ສິດປົກປັກຮັກສາ ແລະໃຊ້ເທົ່ານັ້ນ ບໍ່ມີສິດໂອນ, ໃຫ້ເຊົ່າ, ໃຫ້ສຳປະທານ, ເອົາໄປເປັນຮຸ້ນ ຫຼືນຳໄປຄ້າປະກັນ ຕາມທີ່ກຳນົດໄວ້ໃນມາດຕາ 59 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍທີ່ດິນ ປີ 2003.

ຄຽງຄູ່ໄປກັບສິດ, ບຸກຄົນ ຫຼືການຈັດຕັ້ງ ຍັງມີພັນທະທີ່ຕ້ອງປະຕິບັດໃນການຄອບຄອງ ແລະນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ມາດຕາ 60 ຂອງກົດໝາຍທີ່ດິນ ປີ 2003 ຄື:

- ນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ໂດຍຖືກຕ້ອງຕາມເປົ້າໝາຍ;
- ບໍ່ສ້າງຄວາມເສັຍຫາຍໃຫ້ແກ່ຄຸນນະພາບດິນ, ບໍ່ສ້າງຜົນກະທົບອັນບໍ່ດີຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມທຳມະຊາດ ຫຼືສັງຄົມ;
- ບໍ່ລະເມີດສິດ ແລະຜົນປະໂຫຍດຂອງຜູ້ອື່ນ;
- ປະຕິບັດຕາມສະພາວະຄວາມເປັນຈິງທີ່ຕ້ອງຍອມຮັບ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍສະເພາະ;
- ເສັຍຄ່າທຳນຽມຕ່າງໆກ່ຽວກັບທີ່ດິນ;
- ປະຕິບັດພັນທະກ່ຽວກັບທີ່ດິນ ເຊັ່ນ: ພາສີທີ່ດິນ, ອາກອນຈາກການມອບ-ໂອນ: ອາກອນລາຍໄດ້ຈາກການໃຫ້ເຊົ່າ, ອາກອນຈາກການສືບທອດມູນມໍຣະດົກ, ຄ່າທຳນຽມໂອນຊື້, ຄ່າຈົດທະບຽນນິຕິກຳທີ່ດິນຕາມກຳນົດເວລາ ສຳລັບຜູ້ນຳໃຊ້ທີ່ດິນ. ນອກຈາກນີ້ຍັງປະຕິບັດຕາມພັນທະອື່ນໆອີກທີ່ອາດຈະມີການກຳນົດຂຶ້ນໃນກົດໝາຍ ຫຼືລະບຽບສະເພາະ.

ການບໍ່ປະຕິບັດພັນທະດັ່ງກ່າວມາຂ້າງເທິງນີ້ ອີງຕາມມາດຕາ 62 ຂອງກົດໝາຍທີ່ດິນ ຜູ້ໄດ້ຮັບສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຫຼືໃຊ້ທີ່ດິນ ເສັຍສິດດັ່ງກ່າວ ຖ້າຫາກວ່າ:

- ໃຊ້ ຫຼືບໍ່ນຳໃຊ້ທີ່ດິນທີ່ລັດມອບໃຫ້ນັ້ນ ບໍ່ຖືກຕ້ອງຕາມເປົ້າໝາຍ;
- ບໍ່ເສັຍພາສີທີ່ດິນຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງເປັນເວລາສາມປີ ພາຍຫຼັງທີ່ໄດ້ມີການກ່າວເຕືອນແລ້ວ;
- ບໍ່ໃຊ້ ຫຼືບໍ່ນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ທີ່ລັດມອບໃຫ້ຕາມບັງໄວ້ໃນສັນຍາ ຫຼືກົດໝາຍວ່າດ້ວຍທີ່ດິນ;

- ເປັນຜູ້ທີ່ຖືກສານຕັດສິນ ໃຫ້ເສຍສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ.

3. ການໄດ້ມາເປັນສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຢູ່ ສປປ ລາວ

ສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ສະແດງອອກດ້ວຍຮູບການ ການໄດ້ຮັບສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ເຊິ່ງອີງຕາມ ມາດຕາ 52 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍທີ່ດິນ ເຊິ່ງໄດ້ມາຈາກ:

1. ການມອບໂອນຂອງລັດ;
2. ການໂອນ;
3. ການສືບທອດມູນມໍຣະດົກ.

ອີງຕາມໝວດທີ IV ຂອງດຳລັດ, ຫຼັກການພື້ນຖານຂອງການໂອນສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນມີດັ່ງນີ້:

- ການໂອນສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນລວມທັງການຂາຍ, ການມອບ ຫຼື ການແລກປ່ຽນສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ໃຫ້ແກ່ຜູ້ອື່ນ.
 - ຜູ້ໂອນສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນຕ້ອງສາມາດຢັ້ງຢືນໄດ້ວ່າ ຕົນເປັນຜູ້ທີ່ມີກຳມະສິດ ຫຼື ມີສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ເຊິ່ງສະແດງອອກດ້ວຍໃບຕາດິນທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ;
 - ທັງຜູ້ໂອນ ແລະຜູ້ຮັບໂອນ ຕ້ອງເປັນພົນລະເມືອງລາວ ຫຼື ອົງການຈັດຕັ້ງຂອງລາວເທົ່ານັ້ນ.
- ສະນັ້ນ ຄົນຕ່າງປະເທດທີ່ອາໄສຢູ່ໃນ ຫຼື ນອກ ສປປ ລາວ ບໍ່ມີສິດໄດ້ຮັບການໂອນສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ.

ພົນລະເມືອງລາວ ຫຼື ການຈັດຕັ້ງ ທີ່ມີສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນເທົ່ານັ້ນ ຈຶ່ງຈະສາມາດໂອນສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນໄດ້. ສ່ວນບຸກຄົນ ຫຼື ການຈັດຕັ້ງທີ່ມີ “ສິດໃຊ້ທີ່ດິນ” ເຊິ່ງໄດ້ມາຈາກການມອບໃຫ້ນຳໃຊ້ ໂດຍລັດ ບໍ່ສາມາດໂອນສິດໃຊ້ທີ່ດິນໄດ້ ມີພຽງແຕ່ສິດປົກປັກຮັກສາທີ່ດິນ, ນຳໃຊ້, ໄດ້ຮັບໝາກຜົນ ແລະ ສືບທອດໃຫ້ແກ່ບຸກຄົນ ຫຼື ການຈັດຕັ້ງຕາມໜັງສືມອບທີ່ດິນໃຫ້ນຳໃຊ້ ແລະ ກົດໝາຍ ເທົ່ານັ້ນ.

ຕາມຫຼັກການແລ້ວ, ນອກຈາກການໄດ້ມາເປັນກຳມະສິດທີ່ດິນດ້ວຍການມອບຂອງລັດ ຫຼື ການສືບທອດມູນມໍຣະດົກ (ການຕົກທອດຊັບສົມບັດຕາມພິໄນກຳ ຫຼື ຕາມກົດໝາຍ), ການໂອນທີ່ລວມເອົາການຊື້-ຂາຍ, ການມອບ, ການແລກປ່ຽນແລ້ວ ຍັງມີບັນດານິຕິກຳຕ່າງໆ ທີ່ເຮັດໃຫ້ມີການປ່ຽນແປງກຳມະສິດທີ່ດິນ ຫຼື ສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ເຊັ່ນ: ການຂາຍຝາກ, ການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ເຮືອນ ເປັນຮຸ້ນສ່ວນຕາມສັນຍາຮ່ວມທຶນ ເພື່ອດຳເນີນທຸລະກິດ, ການຍົກຊັບທີ່ເປັນທີ່ດິນໃຫ້ບຸກຄົນອື່ນ ໂດຍມີເງື່ອນໄຂຕາມທີ່ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການສືບທອດມູນມໍຣະດົກ ແລະ ພື້ນຖານການສືບທອດມູນມໍຣະດົກ. ໃນບົດນີ້ ຈະເວົ້າເຖິງການໄດ້ກຳມະສິດທີ່ດິນມາດ້ວຍການໂອນສະເພາະ.

4. ການພິສູດສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ທີ່ໄດ້ຈາກການໂອນ

4.1. ໃບຕາດິນ

ໃບຕາດິນ ແມ່ນເອກະສານຢັ້ງຢືນສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນສູງສຸດທາງດ້ານກົດໝາຍ, ມີແຕ່ຜູ້ມີຊື່ໃນໃບຕາດິນ ທີ່ມີສິດໃນໃບຕາດິນເທົ່ານັ້ນ ຈຶ່ງຖືວ່າຜູ້ນັ້ນເປັນເຈົ້າຂອງໃບຕາດິນ ແລະມີສິດນຳໃຊ້ເປັນຫຼັກຊັບຄຳປະກັນ, ເຂົ້າຮຸ້ນ, ມອບ, ຊື້-ຂາຍ, ແລກປ່ຽນ, ໃຫ້ເຊົ່າ ຫຼືສືບທອດ.

ການໂອນກຳມະສິດທີ່ດິນດ້ວຍການຂາຍ, ແລກປ່ຽນສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ໂດຍບຸກຄົນໃດໜຶ່ງ ຫຼື ການຈັດຕັ້ງໃດໜຶ່ງ ຈະຖືວ່າຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ ກໍເມື່ອບຸກຄົນ ຫຼືການຈັດຕັ້ງຕ້ອງພິສູດວ່າຕົນມີສິດນຳໃຊ້ໃນທີ່ດິນຕອນນັ້ນ. ເພື່ອພິສູດວ່າຕົນມີສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຕ້ອງໄດ້ມີ “ໃບຕາດິນ” ທີ່ອອກຊື່ບຸກຄົນຜູ້ນັ້ນ.

ມາດຕາ 49 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍທີ່ດິນກຳນົດໄວ້ວ່າ ໃບຕາດິນແມ່ນເອກະສານທີ່ເປັນຫຼັກຖານຕົ້ນຕໍອັນໜຶ່ງອັນດຽວ ກ່ຽວກັບສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນຢ່າງຖາວອນ ເຊິ່ງໄດ້ຄັດສຳເນົາຢ່າງຖືກຕ້ອງຈາກ ປຶ້ມທະບຽນທີ່ດິນເພື່ອມອບໃຫ້ແກ່ຜູ້ເປັນເຈົ້າຂອງທີ່ດິນພຽງໃບດຽວ ເພື່ອຖືໄວ້ເປັນຫຼັກຖານຢ່າງຍາວນານ ຈົນກວ່າຈະມີການປ່ຽນແປງໃໝ່ຕາມເງື່ອນໄຂທີ່ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍ¹⁴.

ຕາມຫຼັກການຂອງກົດໝາຍທີ່ດິນມີແຕ່ບຸກຄົນຫຼືການຈັດຕັ້ງທີ່ເປັນພົນລະເມືອງລາວເປັນຜູ້ທີ່ມີສິດໂດຍຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ ທີ່ສາມາດໄດ້ຮັບໃບຕາດິນທີ່ອອກໄດ້ໂດຍອົງການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນ. ສຳລັບຄົນຕ່າງປະເທດ ຫຼືອົງການຈັດຕັ້ງຕ່າງປະເທດ ມີສິດພຽງແຕ່ເຊົ່າ ຫຼືສຳປະທານ ຈາກລັດ ຫຼື ຈາກບຸກຄົນ ຫຼືນິຕິບຸກຄົນພາຍໃນເທົ່ານັ້ນ.

ບຸກຄົນທີ່ເວົ້າເຖິງນີ້ຕ້ອງເປັນບຸກຄົນທີ່ມີຄວາມສາມາດທາງດ້ານການປະພຶດເຊິ່ງເປັນຜູ້ທີ່ມີອາຍຸແຕ່ 18 ປີຂຶ້ນໄປ ແລະບໍ່ແມ່ນຄົນບ້າເສຍຈິດ. ສ່ວນການຈັດຕັ້ງໃດໜຶ່ງນັ້ນ ຈະຖືວ່າມີຄວາມສາມາດທາງດ້ານການປະພຶດໄດ້ກໍຕໍ່ເມື່ອການຈັດຕັ້ງນັ້ນທາກໄດ້ຖືກຮັບຮອງເປັນນິຕິບຸກຄົນ ເຊັ່ນ: ວິສາຫະກິດຮຸ້ນສ່ວນ ຫຼືບໍລິສັດຈຳກັດ.

ສະນັ້ນ, ຜູ້ໂອນສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຫຼືຂາຍສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຕ້ອງໄດ້ສະແດງໃບຕາດິນທີ່ອອກຊື່ ຂອງຕົນເທົ່ານັ້ນ ຈຶ່ງຖືວ່າຕົນໄດ້ມີສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະສາມາດໂອນ ຫຼືຂາຍສິດນຳໃຊ້ນັ້ນ ໄດ້ຢ່າງຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ.

¹⁴ ມາດຕາ 49. (ໃໝ່) ໃບຕາດິນ:

ໃບຕາດິນແມ່ນເອກະສານ ທີ່ເປັນຫຼັກຖານຕົ້ນຕໍອັນໜຶ່ງອັນດຽວ ກ່ຽວກັບສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນຢ່າງຖາວອນ ເຊິ່ງໄດ້ຄັດສຳເນົາຢ່າງຖືກຕ້ອງຈາກປຶ້ມທະບຽນທີ່ດິນ ເພື່ອມອບໃຫ້ແກ່ຜູ້ເປັນເຈົ້າຂອງທີ່ດິນພຽງໃບດຽວ ເພື່ອຖືໄວ້ເປັນຫຼັກຖານ ຢ່າງຍາວນານ ຈົນກວ່າຈະມີການປ່ຽນແປງໃໝ່ ຕາມເງື່ອນໄຂທີ່ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍ. ກ່ອນຈະອອກໃບຕາດິນ ອົງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຕ້ອງຕິດປະກາດ ຢູ່ອົງການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນ, ສຳນັກງານປົກຄອງເມືອງ, ເທດສະບານ, ສຳນັກງານປົກຄອງບ້ານບ່ອນທີ່ດິນຕັ້ງຢູ່, ອອກແຈ້ງການຜ່ານສື່ມວນຊົນຂອງລັດ, ລົງໜ້າໜັງສືພິມ ແລະປະກາດທາງວິທະຍຸກະຈາຍສຽງ ຫຼືອອກໂທລະພາບ ໂດຍອີງໃສ່ເງື່ອນໄຂຕົວຈິງໃນກຳນົດເກົ່າສືບວັນ ນັບແຕ່ວັນທີ່ລົງລາຍເຊັນໃສ່ໃບປະກາດເປັນຕົ້ນໄປ ເພື່ອໃຫ້ມວນຊົນຊາບ. ຖ້າວາພາຍໃນກຳນົດເວລາດັ່ງກ່າວ ທາກບໍ່ມີການຕໍ່ວ່າຕໍ່ຂານ ຫຼືການຕໍ່ວ່າຕໍ່ຂານນັ້ນ ທາກຖືກແກ້ໄຂໄປແລ້ວ ຈຶ່ງອອກໃບຕາດິນໃຫ້ແກ່ຜູ້ໄດ້ຮັບສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ.

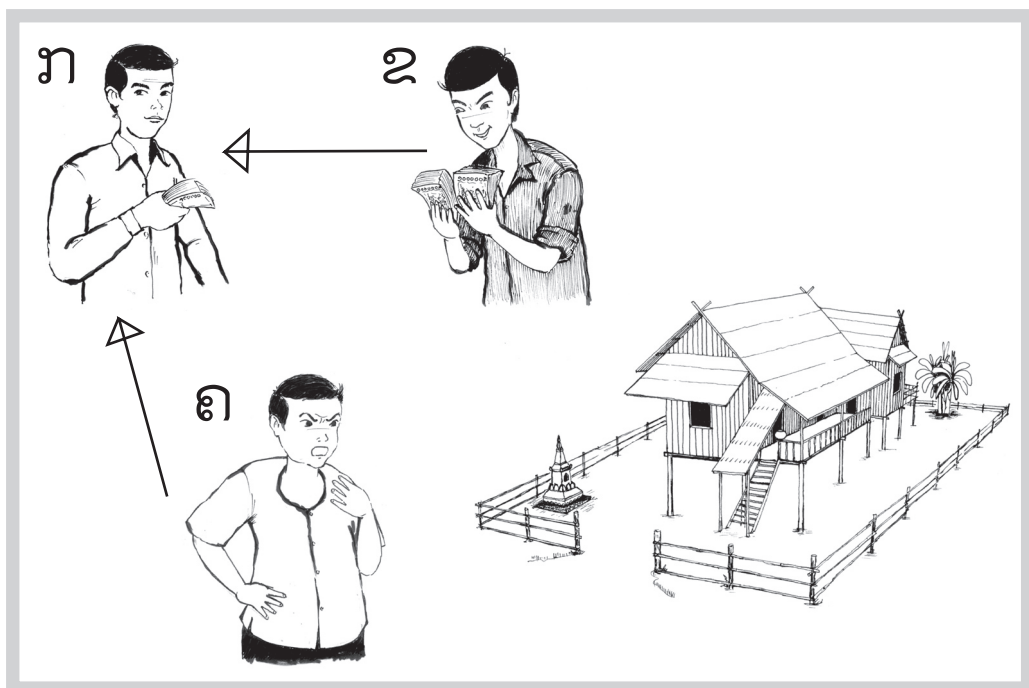
4.2. ສັນຍາຊື້-ຂາຍ ຫຼື ສັນຍາສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ

ນອກຈາກໃບຕາດິນແລ້ວ ເພື່ອພິສູດການໂອນ ຜູ້ໄດ້ຮັບໂອນ ຫຼື ຜູ້ຊື້ ຍັງຕ້ອງມີສັນຍາຊື້-ຂາຍສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຫຼື ການໂອນຢ່າງຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ.

ໜັງສືຊື້-ຂາຍ ຫຼື ໜັງສືໂອນສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ເປັນເອກະສານໜຶ່ງທີ່ສາມາດຢັ້ງຢືນ ແລະນຳໃຊ້ເປັນຫຼັກຖານທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ. ໜັງສືໂອນສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນມີລັກສະນະຄ້າຍຄືສັນຍາເຊິ່ງເປັນການຕົກລົງກັນລະຫວ່າງຜູ້ໂອນ (ເຈົ້າກຳມະສິດທີ່ດິນ) ແລະຜູ້ຮັບໂອນທີ່ດິນ (ເຈົ້າຂອງໃໝ່) ໂດຍມີການກຳນົດມູນຄ່າຂອງການໂອນ ຫຼື ບໍ່ໄດ້ກຳນົດມູນຄ່າການໂອນ-ອນໃຫ້ລ້າ ແລະມີການລົງລາຍເຊັນຮັບຮູ້ ລະຫວ່າງຄູ່ສັນຍາພ້ອມທັງພະຍານ. ຖືເປັນປະເພນີການປະຕິບັດກັນມາ, ສ່ວນຫຼາຍຈະໃຫ້ຜູ້ທີ່ເປັນເຈົ້າຂອງທີ່ດິນ ທີ່ຕິດຈອດກັນກັບທີ່ດິນຕອນທີ່ໂອນ ຫຼື ຊື້-ຂາຍນັ້ນ ມາເປັນພະຍານໃນສັນຍາຊື້-ຂາຍ ແລະຍັງຢືນຈາກອຳນາດການປົກຄອງນາຍບ້ານບ່ອນທີ່ງົດນັ້ນຕັ້ງຢູ່.

ຕິດຄັດໄປພ້ອມໜັງສືໂອນສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນນັ້ນ, ປະຊາຊົນທົ່ວໄປນິຍົມແນບສຳເນົາຕົວຈິງຂອງ ໃບຕາດິນ¹⁵ ມາພ້ອມຫຼື ຖ້າບໍ່ມີໃບຕາດິນ ໜັງສືຍັງຢືນສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ໃນກໍລະນີທີ່ບໍ່ໄດ້ຮັບໃບຕາດິນຖາວອນເທື່ອ¹⁶, ລວມທັງໜັງສືຍັງຢືນການເສຍພາສີທີ່ດິນໃນແຕ່ລະປີ.

ແຜນວາດ 1.1

¹⁵ ປະຊາຊົນສ່ວນຫຼາຍເອີ້ນໃບຕາດິນວ່າ “ໃບຂອບຄຳ” ຍ້ອນວ່າແຂບ ຫຼື ຂອບໃບຕາດິນເປັນເສັ້ນຄຳ.

¹⁶ ເຖິງວ່າກົດໝາຍທີ່ດິນຈະໄດ້ຮັບຮອງຈາກສະພາແຫ່ງຊາດ ແລະປະກາດໃຊ້ໃນປີ 1997, ການຈັດຕັ້ງ ກົດໝາຍທີ່ດິນໃນເວລານັ້ນ ຍັງບໍ່ທັນເປັນເອກະພາບ ແລະຍັງບໍ່ທັນເປັນລະບົບ. ການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນ ໂດຍສະເພາະການອອກໃບຕາດິນຍັງບໍ່ທັນໄດ້ສຳເລັດຕາມເປົ້າໝາຍທົ່ວໄວເທື່ອ, ເຖິງແມ່ນວ່າຈະໄດ້ຮັບການຊ່ວຍເຫຼືອລາຈາກທະນາຄານໂລກ (World Bank) ແລະຈາກອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນອື່ນໆ.

ຄຳຖາມທີ 1

ຫຼັກຖານຍັງຢືນຂອງ ຄ ແມ່ນຫຍັງ? ຄ ຕ້ອງພິສູດສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນແນວໃດ ຈຶ່ງສາມາດຖືເປັນ ຫຼັກຖານຢືນຢັນສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຂອງ ຄ ໄດ້?

(i) ໃນກໍລະນີທີ່ ຄ ຢືນຢັນວ່າ ໄດ້ຊື້ທີ່ດິນ ຈາກ ຂ

(ii) ໃນກໍລະນີທີ່ ຄ ຢືນຢັນວ່າ ໄດ້ຊື້ທີ່ດິນຈາກບຸກຄົນອື່ນ ບໍ່ແມ່ນ ຂ

ກ ຊື້ທີ່ດິນກັບ ຂ ແລະໄດ້ປຸກເຮືອນ ແລະກໍ່ທາດ ໃສ່ທີ່ດິນຕອນດັ່ງກ່າວ

ຄ ຮຽກຮ້ອງວ່າ ທີ່ດິນຕອນດັ່ງກ່າວເປັນຂອງຕົນ ແລະ ໃຫ້ ກ ອອກຈາກທີ່ດິນຕອນນີ້.

ຫຼັກຖານຍັງຢືນຂອງ ຄ ແມ່ນຫຍັງ? ຄ ຕ້ອງພິສູດສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນແນວໃດ ຈຶ່ງຈະສາມາດ ຖືເປັນຫຼັກຖານຢືນຢັນສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນຂອງ ຄ ໄດ້?

(i). ໃນກໍລະນີທີ່ ຄ ຍັງຢືນວ່າຕົນໄດ້ຊື້ທີ່ດິນຕອນດັ່ງກ່າວ ຈາກ ຂ ແລ້ວ:

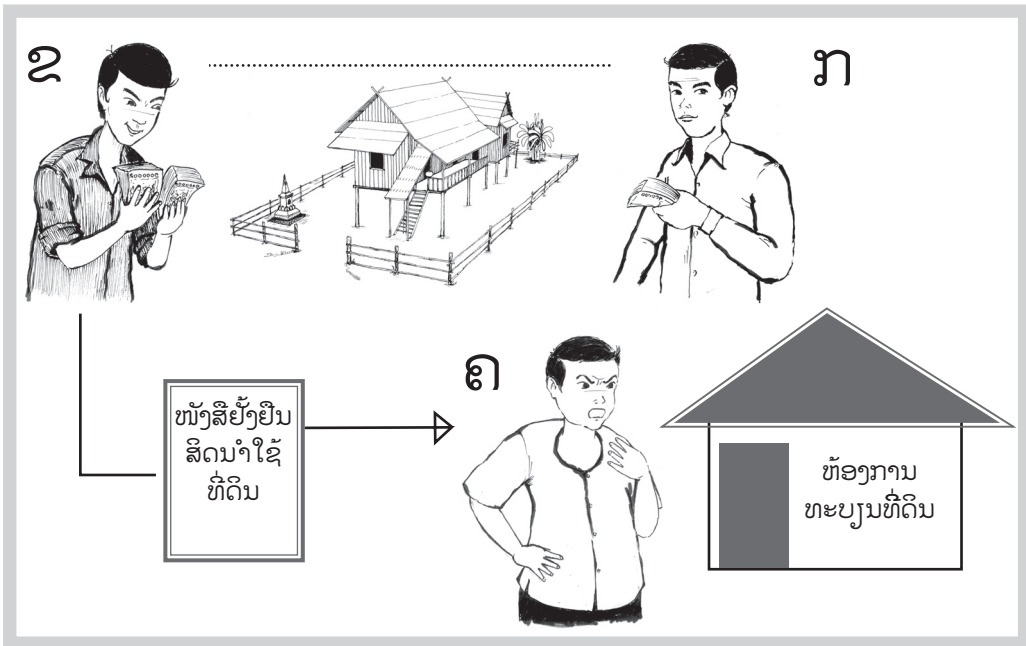
ເພື່ອພິສູດວ່າຕົນໄດ້ສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນຕອນດັ່ງກ່າວມາຢ່າງຖືກຕ້ອງ ຄ ຈະຕ້ອງສະເໜີຫຼັກ ຖານວ່າຕົນໄດ້ສິດນຳໃຊ້ ຈາກ ຂ ດ້ວຍການຊື້-ຂາຍນັ້ນ. ພ້ອມດຽວກັນນີ້ກໍຕ້ອງໄດ້ສະເໜີຫຼັກຖານ ພິສູດວ່າ ເຈົ້າຂອງຊັບເດີມ ຫຼື ຂ ນັ້ນ ໄດ້ສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນມາແນວໃດ?

ຫຼັກຖານທີ່ນຳໃຊ້ຄວນມີ: (1). ໜັງສືຊື້-ຂາຍສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຫຼືໜັງສືໂອນສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຈາກ ຂ ຫຼືເຈົ້າຂອງຊັບເດີມ, ລວມທັງໜັງສືຍັງຢືນສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນຂອງ ຂ ເພື່ອພິສູດສິດນຳໃຊ້ ຂອງ ຂ ຕໍ່ກັບທີ່ດິນດັ່ງກ່າວ; (2). ໄດ້ຮັບການຈົດທະບຽນສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະປ່ຽນແປງໃບຕາດິນ¹⁷ ອອກຊື່ຂອງ ຄ. ສະນັ້ນ, ຖ້າຫາກວ່າ ຄ ບໍ່ສາມາດສະແດງຫຼັກຖານຕາມທີ່ກ່າວມາຂ້າງເທິງນັ້ນ ຢ່າງຄົບຖ້ວນ ແລະຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ ຄ ກໍບໍ່ສາມາດພິສູດຄວາມເປັນເຈົ້າກຳມະສິດທີ່ດິນ ຫຼື ສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນຕອນດັ່ງກ່າວ.

ກໍລະນີທີ 1: ຖ້າວ່າ ຄ ຫາກໄດ້ມີໜັງສືຍັງຢືນສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຫຼືໜັງສືການໂອນສິດນຳໃຊ້ ທີ່ດິນຖືກຕ້ອງແລ້ວ ແຕ່ຍັງບໍ່ທັນໄດ້ຈົດທະບຽນກຳມະສິດທີ່ດິນເທື່ອ, ກໍລະນີນີ້ຈະຖືວ່າ ຄ ມີກຳມະ ສິດຕໍ່ທີ່ດິນຕອນດັ່ງກ່າວຫຼືບໍ່?

¹⁷ ມາດຕາ 49 ຂອງກົດໝາຍທີ່ດິນກຳນົດວ່າ “ໃບຕາດິນ” ແມ່ນເອກະສານທີ່ເປັນຫຼັກຖານຕົ້ນຕໍອັນໜຶ່ງອັນດຽວ ກ່ຽວກັບສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນຢ່າງຖາວອນ ເຊິ່ງໄດ້ຄົດສຳເນົາຢ່າງຖືກຕ້ອງຈາກປຶ້ມທະບຽນທີ່ດິນ ເພື່ອມອບໃຫ້ແກ່ຜູ້ເປັນ ເຈົ້າຂອງທີ່ດິນພຽງໃບດຽວ ເພື່ອຖືໄວ້ເປັນຫຼັກຖານຢ່າງຍາວນານຈົນກວ່າຈະມີການປ່ຽນແປງໃໝ່ຕາມເງື່ອນໄຂທີ່ກຳ ນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍ. ມາດຕາ 16 ຂອງດຳລັດຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກົດໝາຍວ່າດ້ວຍທີ່ດິນ ກຳນົດວ່າ ເອກະສານຍັງຢືນ ສິດນຳໃຊ້ ທີ່ດິນສູງສຸດທາງດ້ານກົດໝາຍ, ມີແຕ່ຜູ້ທີ່ມີຊື່ ທີ່ມີສິດໃນໃບຕາດິນເທົ່ານັ້ນ ຈຶ່ງຖືວ່າເປັນເຈົ້າຂອງໃບຕາ ດິນ ແລະມີສິດນຳໃຊ້ເປັນຫຼັກຖານຊັບຄ້ຳປະກັນ, ເຂົ້າຮຸ້ນ, ມອບ, ຊື້-ຂາຍ, ແລກປ່ຽນ, ໃຫ້ເຊົ່າ, ໃຫ້ສືບທອດ. ໃນການປະຕິບັດສິດ ດັ່ງກ່າວຂອງເຈົ້າຂອງໃບຕາດິນ ມີສິດມອບໃຫ້ຜູ້ອື່ນດຳເນີນແທນຕົນກໍໄດ້ ໂດຍມີການມອບ ໝາຍຢ່າງເປັນລາຍລັກອັກສອນ ແລະມີການຍັງຢືນຈາກ ສຳນັກງານທະບຽນສານ ຫຼືນາຍບ້ານ.

ແຜນວາດ 1.2

ກໍລະນີນີ້ຈະຖືວ່າ ຄ ເປັນເຈົ້າກຳມະສິດທີ່ດິນ ຫຼືບໍ່?

ຕາມຫຼັກການກົດໝາຍແລ້ວ, ເຈົ້າຂອງຊັບຜູ້ໃໝ່ຈະມີກຳມະສິດ ຫຼື ສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນຢ່າງຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ ຕໍ່ຊັບທີ່ຈຳເປັນຕ້ອງຂຶ້ນທະບຽນ ກໍຕໍ່ເມື່ອໄດ້ຮັບການຈົດທະບຽນເທົ່ານັ້ນ. ມາດຕາ 28 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍກຳມະສິດກຳນົດຫຼັກການຂອງການໄດ້ມາເປັນກຳມະສິດ ໂດຍສະເພາະຊັບສິ່ງຂອງທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ຂຶ້ນທະບຽນແລ້ວ ການໄດ້ມາເປັນກຳມະສິດຈະເກີດຂຶ້ນນັບແຕ່ເວລາທີ່ໄດ້ຂຶ້ນທະບຽນເປັນຕົ້ນໄປ. ຜູ້ທີ່ໄດ້ຊື້-ຂາຍ ຫຼືຮັບໂອນສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນນັ້ນ ຕ້ອງໄດ້ຈົດທະບຽນທີ່ດິນ ຈຶ່ງຈະເຮັດໃຫ້ຕົນມີກຳມະສິດຢ່າງຄົບຖ້ວນສົມບູນຕາມກົດໝາຍ. ສະນັ້ນ ຄ ຕ້ອງໄດ້ຈົດທະບຽນທີ່ດິນ ເສັຍກ່ອນ ຈຶ່ງຖືວ່າ ຄ ໄດ້ ສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນຢ່າງຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ.

ໃນໄລຍະຜ່ານມາ, ມີຫຼາຍທ້ອງຖິ່ນ ແລະມີຫຼາຍກໍລະນີທີ່ສານຮັບຮູ້ກຳມະສິດຂອງຜູ້ໄດ້ຮັບໂອນ ຫຼື ຜູ້ຊື້ ຖ້າຫາກພິສູດໄດ້ວ່າ ການຊື້-ໂອນແມ່ນໄດ້ມາຈາກເຈົ້າຂອງສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຫຼື ຜູ້ມີສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ ເຖິງວ່າບໍ່ທັນໄດ້ຂຶ້ນທະບຽນກໍຕາມ ໂດຍຖືເອົາ:

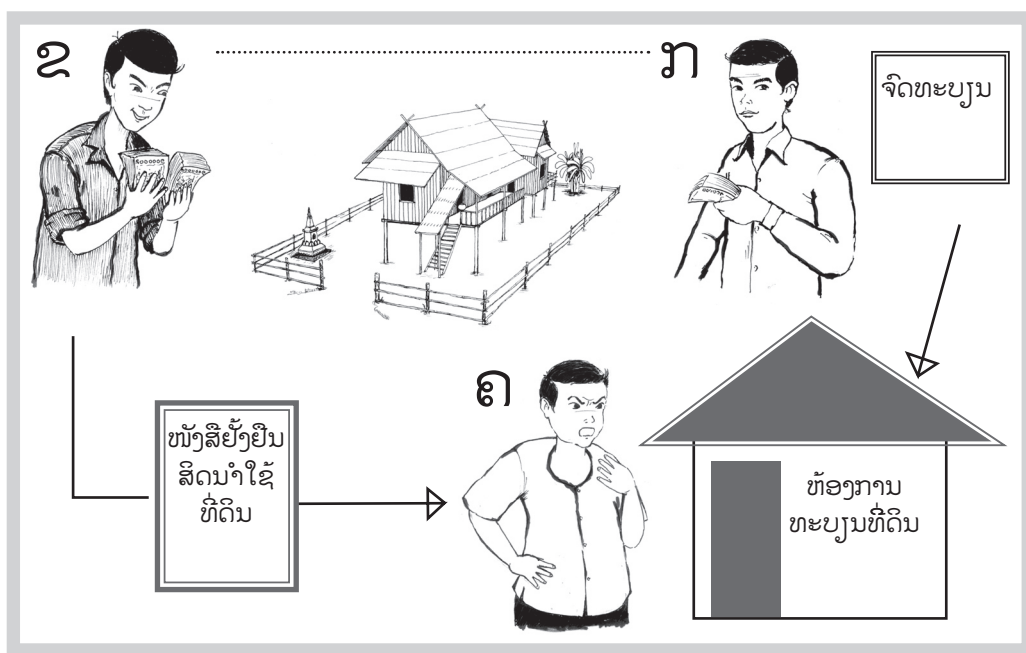
(1). ປະຫວັດຂອງທີ່ດິນຕອນນັ້ນ ໂດຍອີງໃສ່ພະຍານຫຼັກຖານທາງດ້ານເອກະສານ (ໃບຕາດິນ, ໜັງສືມອບ-ໂອນສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ, ໜັງສືຊື້-ຂາຍ), ພະຍານບຸກຄົນທີ່ພົວພັນເຖິງທີ່ດິນນັ້ນ (ພະຍານໃກ້ຄຽງກັບທີ່ດິນຕອນນັ້ນ, ນາຍບ້ານ, ອຳນາດການປົກຄອງຂັ້ນບ້ານ) ແລະ

(2). ມີສາເຫດທີ່ບໍ່ສາມາດເຮັດໃຫ້ຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນໄດ້ຕາມຂໍ້ກຳນົດກົດໝາຍ ເຊັ່ນ ການຈົດທະບຽນທີ່ດິນ ທີ່ຍັງບໍ່ທັນເປັນລະບົບ ແລະເປັນເອກະພາບໃນເມື່ອກ່ອນ ທີ່ຈະໄດ້ມີການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ກົດໝາຍທີ່ດິນຢ່າງເຂັ້ມງວດ ແລະເປັນລະບົບ.

ອັນນີ້ແມ່ນອີງໃສ່ຫຼັກນິຕິທຳໃນການແກ້ໄຂບັນຫາ, ສະນັ້ນອີງໃສ່ປະເພນີປະຕິບັດກັນມາດັ່ງກ່າວ ຖືວ່າ **ຄ** ມີສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ເຖິງແມ່ນວ່າຈະບໍ່ໄດ້ຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນກໍຕາມ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ ໃນບັດຈຸບັນການຈົດທະບຽນທີ່ດິນ ແມ່ນເຂົ້າສູ່ການເປັນລະບົບຫຼາຍຂຶ້ນ ມີກົນໄກ ແລະ ລະບຽບກົດໝາຍສະເພາະຫຼາຍຂຶ້ນ ເປັນຕົ້ນ ດຳລັດວ່າດ້ວຍການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກົດໝາຍທີ່ດິນ ປີ 2003, ລະບຽບວ່າ ດ້ວຍການປ່ຽນແປງນິຕິກຳທີ່ດິນ ເລກທີ 500/ສນຍ.ອຄດຊ ເປັນຕົ້ນ (ສະເໜີອ່ານກ່ຽວກັບການຂຶ້ນ ທະບຽນທີ່ດິນຢູ່ດ້ານລຸ່ມເພີ່ມຕື່ມ) ຈຶ່ງມີຂໍ້ສະເໜີວ່າ ຄວນຈະມີການຖືເອົາການຈົດທະບຽນເປັນບ່ອນອີງ ຂອງການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງເພື່ອຫຼີກລ່ຽງການປະຕິບັດທີ່ບໍ່ສະເໝີພາບ ແລະ ບໍ່ເປັນທຳ ຖ້າບໍ່ດັ່ງນັ້ນ ທະບຽນທີ່ດິນກໍບໍ່ມີຄວາມສັກສິດໃນທາງກົດໝາຍ.

ກໍລະນີທີ 2: ຖ້າຫາກວ່າ **ກ** ໄດ້ໄປຂຶ້ນທະບຽນແລ້ວ, ສ່ວນ **ຄ** ນັ້ນຍັງບໍ່ທັນໄດ້ຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນເທື່ອ ກໍລະນີແບບນີ້ຈະແກ້ໄຂແນວໃດ?

ແຜນວາດ 1.3

ຕາມກົດໝາຍແລ້ວ, ເຈົ້າຂອງຊັບຜູ້ໃໝ່ ມີກຳມະສິດຢ່າງຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍກໍຕໍ່ເມື່ອຊັບທີ່ຈຳເປັນຕ້ອງຂຶ້ນທະບຽນນັ້ນໄດ້ຮັບການຈົດທະບຽນແລ້ວເທົ່ານັ້ນ ຕາມມາດຕາ 28 ຂອງກົດໝາຍ ວ່າດ້ວຍກຳມະສິດ. ຖ້າຫາກວ່າ **ກ** ໄດ້ຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນກ່ອນແລ້ວ, ໃນທາງກົດໝາຍຈຶ່ງຖືວ່າ **ກ** ເປັນເຈົ້າກຳມະສິດຂອງທີ່ດິນຕອນຂັດແຍ່ງກັນນີ້ ຢ່າງຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ, ຍົກເວັ້ນ ຖ້າຫາກ **ຄ** ໄດ້ພິສູດວ່າ: ການໂອນ, ການຊື້-ຂາຍ ຫຼືການແລກປ່ຽນສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນຂອງ **ກ** ນັ້ນເປັນໂມຄະ ຫຼືບໍ່ ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ ດ້ວຍການສະເໜີຫຼັກຖານວ່າ **ຄ** ໄດ້ຮັບສິດນຳໃຊ້ທີ່

ດິນຈະດ້ວຍວິທີໃດກໍຕາມ (ຊື້-ຂາຍ, ມອບໂອນ ຫຼື ແລກປ່ຽນ) ຈາກເຈົ້າຂອງກຳມະສິດທີ່ແທ້ຈິງ (ອາດຈະແມ່ນ ຂຫຼືບຸກຄົນອື່ນ) ເຊິ່ງພິສູດດ້ວຍໜັງສືໂອນສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ, ໃບຕາດິນຫຼືໜັງສືຍັງຢືນສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນຂອງເຈົ້າ ຂອງເດີມ, ແລະການຍັງຢືນຈາກພະຍານ ກໍຄືອຳນາດການປົກຄອງບ້ານທີ່ດິນນັ້ນຕັ້ງຢູ່.

ສ່ວນການພິຈາລະນານັ້ນເປັນອຳນາດ ແລະດຸນພິນິດຂອງສານ. ຖ້າສານທາກເຫັນວ່າ ຂໍ້ມູນ ຫຼັກຖານທີ່ສະເໜີ ຈາກ ຄ ນັ້ນ ມີເຫດຜົນໜັກແໜ້ນ ແລະຕັດສິນວ່າ ການຊື້-ຂາຍ ຫຼື ການໂອນລະຫວ່າງ ກ ແລະ ຂ ນັ້ນເປັນໂມຄະ ກໍຈະມີຜົນເຮັດໃຫ້ການຂຶ້ນທະບຽນເປັນໂມຄະເຊັ່ນດຽວກັນ.

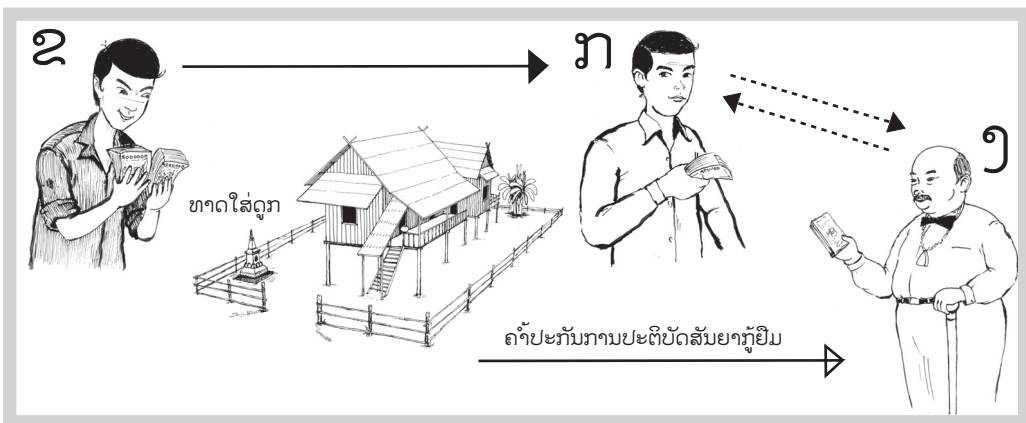
(ii). ໃນກໍລະນີທີ່ ຄ ຍັງຢືນວ່າ ຕົນໄດ້ຊື້ທີ່ດິນຕອນດັ່ງກ່າວ ຈາກບຸກຄົນອື່ນ ບໍ່ແມ່ນຈາກ ຂ: ກໍລະນີນີ້ກໍເຊັ່ນດຽວກັນ ຄືໄດ້ກ່າວມາຂ້າງເທິງນັ້ນ, ຄ ຕ້ອງສະແດງ: (ກ). ໜັງສືຊື້-ຂາຍສິດ ນຳໃຊ້ທີ່ດິນທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ ຈາກເຈົ້າຂອງສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະໄດ້ຮັບການຈົດທະບຽນທີ່ດິນ. ສະນັ້ນ ຖ້າທາກວ່າ ຄ ບໍ່ສາມາດຍັງຢືນ ຫຼືສະແດງໜັງສືຊື້-ຂາຍສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນນັ້ນໄດ້ ກໍຖືວ່າ ຄ ບໍ່ມີກຳມະສິດ ຫຼືສາມາດຮຽກຮ້ອງຕໍ່ ກ ໄດ້.

ຄຳຖາມທີ 2

ທີ່ດິນເປັນອະສັງຫາລິມະຊັບ ແຕ່ສິ່ງປຸກສ້າງ ແລະທາດໃສ່ດູກບັນພະບຸລຸດ ແມ່ນອະສັງຫາລິມະຊັບ ຫຼືບໍ່?

- ໃນກໍລະນີທີ່ ກ ໄດ້ຢືນເງິນນຳ ໆ ແລະເອົາທີ່ດິນຕອນນັ້ນເປັນຫຼັກຊັບຄ້ຳປະກັນ ຈະມີຜົນສະທ້ອນເຖິງສິ່ງປຸກສ້າງ ແລະທາດກໍນັ້ນຫຼືບໍ່? ແລະສິ່ງເຫຼົ່ານັ້ນຈະຕ້ອງໄດ້ມີການຈົດທະບຽນແນວໃດ?

ແຜນວາດ 2.1

ກ. “ທາດກໍ” ນັ້ນ ເປັນອະສັງຫາລິມະຊັບຫຼືບໍ່?

ຄຳວ່າ “ອະສັງຫາລິມະຊັບ” ຍັງບໍ່ທັນໄດ້ກຳນົດໄວ້ຢ່າງຈະແຈ້ງໃນກົດໝາຍ ຂອງ ສປປ ລາວ. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການຄ້ຳປະກັນການປະຕິບັດສັນຍາ (ຕໍ່ໄປນີ້ເອີ້ນວ່າ “ກົດໝາຍຄ້ຳປະກັນ”)

ສະບັບປີ 1994 ກຳນົດວ່າທີ່ດິນຫຼືສິ່ງປຸກສ້າງຖາວອນຢູ່ທີ່ດິນໃດໜຶ່ງເປັນ“ຊັບຄົງທີ່”(Immovable property) ແລະສາມາດນຳມາເປັນຫຼັກຊັບຄ້ຳປະກັນການປະຕິບັດສັນຍາ ຫຼືພັນທະໄດ້. ຕໍ່ມາກົດໝາຍຄ້ຳປະກັນໄດ້ຮັບການປັບປຸງ ແລະພິຈາລະນາຮັບຮອງ ແລະປະກາດໃຊ້ໃນປີ 2005. ມາດຕາ 20 ຂອງກົດໝາຍຄ້ຳປະກັນ ກຳນົດທີ່ດິນ ແລະສິ່ງປຸກສ້າງຖາວອນ ເຊັ່ນ ໂຮງຈັກໂຮງງານ, ເຮືອນ ຫຼືສິ່ງປຸກສ້າງເປັນອະສັງຫາລິມະຊັບ.

ອະສັງຫາລິມະຊັບນັ້ນ ລວມທັງສິ່ງປຸກສ້າງ ແລະທີ່ດິນນຳກັນບໍ່ ຫຼືແຍກກັນ? ໃນຈຸດນີ້ກົດໝາຍຍັງບໍ່ທັນໄດ້ກຳນົດຢ່າງແນ່ນອນເທື່ອ ຈຶ່ງຕ້ອງໄດ້ຮັບການແກ້ໄຂໃນຕໍ່ໜ້າ.

ຕາມຫຼັກການລວມທົ່ວໄປ, ສິ່ງທີ່ຕັ້ງຢູ່ເທິງໜ້າດິນ ໂດຍບໍ່ສາມາດເຄື່ອນຍ້າຍອອກໄດ້ ຖ້າມີການໂຍກຍ້າຍອາດສ້າງຄວາມ ເສັຍຫາຍໃຫ້ແກ່ສິ່ງນັ້ນ ແລະໜ້າດິນ ເຊັ່ນ ຕົ້ນໝາກພ້າວ ທີ່ຕັ້ງຢູ່ໜ້າດິນ ຖ້າຍ້າຍອອກ ຕົ້ນໝາກພ້າວກໍອາດຈະຕາຍ ແລະດິນກໍເສັຍຫາຍເປັນຊຸມໃຫຍ່; ຫຼື ເຮືອນທີ່ປຸກສ້າງແບບຖາວອນແລ້ວ. ອັນນີ້ເປັນສິ່ງທີ່ເຂົ້າໃຈໄດ້ທົ່ວໄປ.

ຈາກຫຼັກການທົ່ວໄປນີ້, ສຳລັບທາດໃສ່ດູກຂອງບັນພະບຸລຸດນັ້ນ, ນັກວິຊາການກົດໝາຍລາວ ກໍໄດ້ມີສອງຄຳເຫັນທີ່ມີທັດສະນະແຕກຕ່າງກັນ ຄື:

ທັດສະນະທີໜຶ່ງ: ຖ້າຫາກວ່າ ທາດໃສ່ດູກບໍ່ສາມາດຍົກຍ້າຍອອກຈາກທີ່ດິນໄດ້ໂດຍສ້າງຄວາມເສັຍຫາຍໃຫ້ທີ່ດິນນັ້ນ ແລະໃນແງ່ເສດຖະກິດແລ້ວ ທາດດູກນັ້ນອາດຈະມີຄຸນຄ່າລາຄາໃນດ້ານສິລະປະກຳ ແລະສະຖາປັດຕະຍະກຳ ເຊິ່ງເຮັດໃຫ້ມູນຄ່າຂອງທີ່ດິນນັ້ນສູງຂຶ້ນ, ຖ້າຫາກຍົກຍ້າຍທາດດູກອອກແລ້ວ ກໍອາດຈະເຮັດໃຫ້ມູນຄ່າຂອງທີ່ດິນ ຫຼື ອະສັງຫາລິມະຊັບນັ້ນ ຫຼຸດລົງກໍໄດ້ສະນັ້ນ ຈຶ່ງຖືວ່າເປັນອະສັງຫາລິມະຊັບ.

ທັດສະນະທີສອງ: ຖ້າຫາກວ່າທາດໃສ່ດູກດັ່ງກ່າວສາມາດຍົກຍ້າຍອອກໄດ້ ແລະການຍົກຍ້າຍທາດໃສ່ດູກດັ່ງກ່າວ ກໍບໍ່ເຮັດໃຫ້ທາດໃສ່ດູກນັ້ນເສັຍຫາຍ ແລະບໍ່ເຮັດໃຫ້ທີ່ດິນຕອນນັ້ນເສັຍຫາຍ ຫຼືຫຼຸດມູນຄ່າລົງ ກໍຖືວ່າທາດໃສ່ດູກນັ້ນ ບໍ່ເປັນອະສັງຫາລິມະຊັບ.

ສະນັ້ນ ການທີ່ຈະລົງຄຳເຫັນວ່າ ທາດໃສ່ດູກນັ້ນເປັນອະສັງຫາລິມະຊັບ ຫຼືບໍ່ ຕ້ອງໄດ້ອີງໃສ່:

- ທີ່ຕັ້ງຂອງທາດໃສ່ດູກ ຕັ້ງຢູ່ໃນທີ່ດິນແນວໃດ;
- ຄວາມເສັຍຫາຍທີ່ຈະເກີດຂຶ້ນຕໍ່ທີ່ດິນທີ່ທາດໃສ່ດູກຕັ້ງຢູ່ເຊິ່ງສະແດງອອກຢູ່ບ່ອນວ່າທາດໃສ່ດູກນັ້ນ ເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງອະສັງຫາລິມະຊັບດັ່ງກ່າວ ເຊິ່ງຕັດແຍກອອກຈາກກັນບໍ່ໄດ້ ແລະການຍົກຍ້າຍທາດໃສ່ດູກນັ້ນ ອາດຈະເຮັດໃຫ້ມູນຄ່າຂອງທີ່ດິນ ຫຼືອະສັງຫາລິມະຊັບ ຫຼຸດມູນຄ່າລົງ ຫຼືສ້າງຄວາມເສັຍຫາຍຢ່າງອື່ນ;
- ຄຸນຄ່າທາງດ້ານປະຫວັດສາດ, ວັດທະນະທຳ-ທຳມະຊາດ ແລະເສດຖະກິດຂອງທາດໃສ່ດູກ ທີ່ອາດຈະມີອິດທິພົນຕໍ່ກັບມູນຄ່າຂອງອະສັງຫາລິມະຊັບບ່ອນທີ່ມັນຕັ້ງຢູ່ນັ້ນ.

ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ ເມື່ອເວົ້າເຖິງເປົ້າໝາຍຂອງສັນຍາຄຳປະກັນ ກົດໝາຍຂອງພວກເຮົາ ບໍ່ໄດ້ກຳນົດຢ່າງຈະແຈ້ງ, ຕົວຢ່າງ: ໃນການຄຳປະກັນສວນຢາງພາລາ, ລູກໜີ້ອາດຈະອ້າງວ່າ ຕົ້ນຢາງພາລາບໍ່ແມ່ນເປົ້າໝາຍຂອງການຄຳປະກັນ ແຕ່ຫາກແມ່ນທີ່ດິນເຊິ່ງເປັນອະສັງຫາລິມະຊັບຂອງສັນຍາຄຳປະກັນ, ສ່ວນເຈົ້າໜີ້ກໍອາດຈະອ້າງວ່າ ເປົ້າໝາຍຂອງການຄຳປະກັນນັ້ນ ລວມມີທັງຕົ້ນຢາງພາລາ ບໍ່ສະເພາະແຕ່ທີ່ດິນເທົ່ານັ້ນ. ເມື່ອເກີດເຫດການນີ້ຂຶ້ນ, ເຫັນວ່າ: (1). ເນື່ອງຈາກວ່າການຕົກລົງກັນ ຂອງຄູ່ສັນຍາກ່ຽວກັບເປົ້າໝາຍຄຳປະກັນເປັນພື້ນຖານສຳຄັນທີ່ສຸດ ຂອງສັນຍາຄຳປະກັນ ເມື່ອຄູ່ສັນຍາເຂົ້າໃຈຜິດກັນກ່ຽວກັບເປົ້າໝາຍຂອງສັນຍາຄຳປະກັນນັ້ນ ເຫັນວ່າສັນຍາຄຳປະກັນເປັນໂມຄະ ໃນສ່ວນທີ່ເປົ້າໝາຍຂອງສັນຍາຄຳປະກັນ “ບໍ່ກົງກັນ” ແລະຄູ່ສັນຍາຈະສາມາດແກ້ໄຂຕາມກົດໝາຍໄດ້ແນວໃດ? ສະນັ້ນ ຂໍ້ 2. ຂ້າງລຸ່ມນີ້ ຈະອະທິບາຍກໍລະນີນີ້.

ຂ. ໃນກໍລະນີທີ່ ກ ໄດ້ຢືມເງິນນຳ ໆ ແລະເອົາທີ່ດິນຕອນນັ້ນ ເປັນຫຼັກຊັບຄຳປະກັນ

ການຄຳປະກັນຈະມີຜົນສະທ້ອນເຖິງສິ່ງປຸກສ້າງ ແລະທາດໃສ່ດູກນັ້ນຫຼືບໍ່? ແລະສິ່ງເຫຼົ່ານັ້ນ ຈະຕ້ອງໄດ້ມີການຈົດທະບຽນສັນຍາຄຳປະກັນແນວໃດ?

ກ່ອນອື່ນໝົດ ທາດໃສ່ດູກ ເປັນອະສັງຫາລິມະຊັບຫຼືບໍ່? ເບິ່ງຄຳຕອບຂໍ້ ກ. ຂ້າງເທິງ, ແຕ່ໃນກໍລະນີສັນຍາຄຳປະກັນນີ້ ຈະມີຄຳຕອບແນວໃດ? ໃນກໍລະນີນີ້, ນັກວິຊາການລາວໄດ້ໃຫ້ທັດສະນະ ທີ່ແຕກຕ່າງກັນກ່ຽວກັບຄວາມໝາຍຂອງອະສັງຫາລິມະຊັບ ທີ່ນຳມາຄຳປະກັນ ຄື:

ທັດສະນະທີໜຶ່ງ: ຖ້າຄູ່ສັນຍາຄຳປະກັນ ຕ້ອງການໃຫ້ລວມເອົາສິ່ງປຸກສ້າງເຂົ້າໄວ້ໃນອະສັງຫາລິມະຊັບ ກໍຄວນຂຽນ ຫຼືກຳນົດໃຫ້ຈະແຈ້ງໃນສັນຍາຄຳປະກັນ.

ທັດສະນະທີສອງ: ເຖິງແມ່ນວ່າ ບໍ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນສັນຍາຄຳປະກັນກໍຕາມ ກໍຖືວ່າສິ່ງປຸກສ້າງຫຼືວັດຖຸສິ່ງຂອງທີ່ຕິດຕັ້ງຢູ່ກັບທີ່ດິນນັ້ນ ຖືເປັນອະສັງຫາລິມະຊັບນຳ. ກ່ຽວກັບປະເດັນນີ້ ກົດໝາຍກຳນົດແນວໃດ?

ຖ້າຫາກເກີດມີກໍລະນີທີ່ວ່າ ຄູ່ສັນຍາຝ່າຍໃດຝ່າຍໜຶ່ງ ເຊັ່ນ: ເຈົ້າໜີ້ເຂົ້າໃຈວ່າ ສັນຍາຄຳປະກັນນັ້ນ ໄດ້ກວມເອົາເຮືອນ ຫຼືສິ່ງປຸກສ້າງນຳ, ຈຶ່ງໃຫ້ກູ້ຢືມ ຍ້ອນມີການໄລ່ລຽງເອົາເຮືອນເຂົ້ານຳ. ສ່ວນລູກໜີ້ພັດບອກວ່າ ການຄຳປະກັນນີ້ ຄຳປະກັນແຕ່ທີ່ດິນ ບໍ່ລວມເອົາເຮືອນເຂົ້າໄວ້ນຳ. ກໍລະນີຫຼັງຜິດແນວນີ້ ຈະແກ້ໄຂແນວໃດ?

ເມື່ອສຶກສາເບິ່ງຂໍ້ກຳນົດຂອງມາດຕາ 22 ຂອງກົດໝາຍຄຳປະກັນ¹⁸, ນັກວິຊາການກົດໝາຍຂອງລາວມີສອງທັດສະນະແຕກຕ່າງກັນ:

ທັດສະນະທີໜຶ່ງ: ບົດບັນຍັດມາດຕາ 22 ຂອງກົດໝາຍຄຳປະກັນດັ່ງກ່າວໝາຍເຖິງການກຳນົດໃຫ້

¹⁸ ມາດຕາ 22. ການກຳນົດມູນຄ່າ ແລະລັກສະນະຂອງອະສັງຫາລິມະຊັບ:

ສັນຍາຄຳປະກັນດ້ວຍອະສັງຫາລິມະຊັບ ຕ້ອງໄດ້ກຳນົດມູນຄ່າ ແລະລັກສະນະຂອງອະສັງຫາລິມະຊັບຢ່າງລະອຽດ ເຊັ່ນ: ປະເພດ, ຂະໜິດ, ຂະໜາດ, ຄຸນນະພາບ, ຈຳນວນ ແລະສະຖານທີ່ຕັ້ງຂອງອະສັງຫາລິມະຊັບ ເຊິ່ງນຳມາຄຳປະກັນນັ້ນ.

ຄູ່ສັນຍາກຳນົດໃຫ້ຈະແຈ້ງໄວ້ໃນສັນຍາຄຳປະກັນ. ຖ້າຫາກຄູ່ສັນຍາມີຈຸດປະສົງ-ເປົ້າໝາຍ ຂອງສັນຍາຄຳປະກັນແນວໃດ ກໍຄວນສະແດງອອກເປັນລາຍລັກອັກສອນ ຫຼືກຳນົດຢ່າງຄັກແນ່, ຖ້າຄູ່ສັນຍາ ຕ້ອງການໃຫ້ຊັບໃດໜຶ່ງນອນຢູ່ໃນສັນຍາຄຳປະກັນນັ້ນ, ຄູ່ສັນຍາຕ້ອງກຳນົດລັກສະນະຂອງອະສັງຫາລິມະຊັບທີ່ນຳມາຄຳປະກັນ ເຊິ່ງຮວມມີ: ປະເພດ, ຊະນິດ, ຂະໜາດ ແລະຄຸນນະພາບຂອງອະສັງຫາລິມະຊັບນັ້ນໄວ້ໃນສັນຍາຄຳປະກັນ. ຖ້າເປັນທີ່ດິນທີ່ມີສິ່ງປຸກສ້າງ ກໍຕ້ອງກຳນົດໃສ່ໃນສັນຍາຄຳປະກັນຈຶ່ງຈະຖືວ່າການຄຳປະກັນນັ້ນ ຮວມເອົາສິ່ງປຸກສ້າງ ຫຼືເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງອະສັງຫາລິມະຊັບນັ້ນ.

ທັດສະນະທີສອງ: ເຫັນວ່າຫຼັກການລວມຂອງກົດໝາຍຄຳປະກັນ ແນໃສ່ຮັບປະກັນການໃຊ້ແທນໜີ້ສິນ ຫຼືປະຕິບັດພັນທະຂອງລູກໜີ້, ອີງໃສ່ມາດຕາ 20 ແລະ 22 ຂອງກົດໝາຍຄຳປະກັນ ທີ່ກຳນົດໃຫ້ເຈົ້າໜີ້ ຕ້ອງໄດ້ໃຊ້ແທນໜີ້ສິນ ຫຼືປະຕິບັດພັນທະຕາມສັນຍາ” ອັນນີ້ເປັນຫຼັກ “ນິຕິກຳ”. ເມື່ອພິຈາລະນາຈຸດນີ້ແລ້ວເຫັນວ່າ (1). ເປົ້າໝາຍຂອງສັນຍາຄຳປະກັນເປັນການຕົກລົງກັນໃນເບື້ອງຕົ້ນເວລາເຮັດສັນຍາ, ໝາຍຄວາມວ່າ ການຄຳປະກັນດ້ວຍ “ສ່ວນຢາງພາລາ” ກໍໝາຍເຖິງທັງທີ່ດິນ ແລະຕົ້ນຢາງພາລາ; ແລະ (2). ຖ້າຫາກວ່າ ຄູ່ສັນຍາຕ້ອງການກຳນົດເປົ້າໝາຍຂອງການຄຳປະກັນ ໃຫ້ລະອຽດ ກໍໃຫ້ກຳນົດໄວ້ໃຫ້ຈະແຈ້ງ ໂດຍສະເພາະກ່ຽວກັບມູນຄ່າ ແລະລັກສະນະຂອງອະສັງຫາລິມະຊັບ-ອັນນີ້ເປັນຈິດໃຈຂອງມາດຕາ 22 ຂອງກົດໝາຍ ຄຳປະກັນ.

ຕາມຫຼັກການທີ່ກ່າວມາຂ້າງເທິງນັ້ນ, ເຫັນວ່າເພື່ອເປັນປະໂຫຍດ ແລະສອດຄ່ອງກັບກົດໝາຍຄຳປະກັນ, ຖ້າວ່າໃນສັນຍາຫາກບໍ່ໄດ້ກຳນົດລັກສະນະສະເພາະຂອງອະສັງຫາລິມະຊັບທີ່ນຳມາຄຳປະກັນກໍຄວນຖືວ່າ ສິ່ງທີ່ຕັ້ງຢູ່ໃນດິນນັ້ນ ເປັນອະສັງຫາລິມະຊັບ ເຊັ່ນ: ຕົ້ນໄມ້, ສິ່ງປຸກສ້າງແລະອື່ນໆ. ຖ້າຄູ່ສັນຍາຫາກຕ້ອງການກຳນົດໃຫ້ຈະແຈ້ງຕື່ມອີກວ່າມີສິ່ງໃດແດ່ ກໍຄວນກຳນົດໃຫ້ຈະແຈ້ງ ຕາມມາດຕາ 22 ຂອງກົດໝາຍຄຳປະກັນ.

ສະຫຼຸບແລ້ວ ເຫັນວ່າ ມາດຕາ 22 ຂອງກົດໝາຍຄຳປະກັນ ມີລັກສະນະແຍກການຄຳປະກັນລະຫວ່າງທີ່ດິນ ແລະສິ່ງປຸກສ້າງອອກຈາກກັນ ແລະຈະຖືວ່າສິ່ງປຸກສ້າງນັ້ນເປັນອະສັງຫາລິມະຊັບບໍ່ໄດ້ ຖ້າຫາກບໍ່ໄດ້ກຳນົດລະອຽດເປັນລາຍລັກອັກສອນ. ຍັງມີຂໍ້ສັງເກດວ່າ ຢູ່ ສປປລາວ ຍັງບໍ່ທັນມີການຈົດທະບຽນອາຄານ ຫຼືສິ່ງປຸກສ້າງເທື່ອ (ການຂໍອະນຸຍາດປຸກສ້າງ ແມ່ນເພື່ອຈຸດປະສົງອື່ນບໍ່ແມ່ນເພື່ອຕິດຕາມການເຄື່ອນໄຫວທາງດ້ານກົດໝາຍຂອງສິ່ງປຸກສ້າງ). ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ ໃນອະນາຄົດບໍ່ດົນນີ້ ອີງໃສ່ການຂະຫຍາຍຕົວທາງດ້ານເສດຖະກິດ, ເມື່ອມີການຂາຍ ຫຼືຄຳປະກັນອາຄານ-ຫ້ອງແຖວໃຫ້ເຊົ່າ ແບ່ງເປັນຫ້ອງ ກໍອາດຈະຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີລະບຽບການທີ່ເຂັ້ມງວດກວ່ານີ້ ເຊິ່ງອາດຈະພົວພັນເຖິງການຈົດທະບຽນແຍກອອກຕ່າງຫາກ ຄືປະເທດອື່ນໆ ທີ່ພັດທະນາລະບົບຄຳປະກັນ ແບບນີ້ມາແລ້ວ.

ອະສັງຫາລິມະຊັບບໍ່ໄດ້ລວມໄວ້ໃນສັນຍາຄຳປະກັນ ຕົວຢ່າງ: ຖ້າຫາກເປັນການຄຳປະກັນດິນນາ ຖ້າບໍ່ໄດ້ກຳນົດຢ່າງຈະແຈ້ງ ກໍບໍ່ໝາຍຄວາມວ່າ ໄດ້ລວມເອົາຕົ້ນເຂົ້າ ຫຼືເຄື່ອງປູກຂອງ

ຜັງອື່ນ ໃນດິນນານັ້ນນຳ.

ໃນຕົວຈິງ ຢູ່ ສປປລາວ, ເຖິງແມ່ນວ່າຈະປະຕິບັດແຕກຕ່າງກັນ ແລະສານກໍຕັດສິນແຕກຕ່າງກັນ ຂຶ້ນກັບແຕ່ລະຄະດີ, ການຄຳປະກັນດ້ວຍອະສັງຫາລິມະຊັບ ແມ່ນຕ້ອງກຳນົດໃຫ້ຈະແຈ້ງກ່ຽວກັບປະເພດທີ່ດິນທີ່ນຳມາຄຳປະກັນ ເຊັ່ນ: ເປັນປະເພດທີ່ດິນປູກສ້າງ, ກະສິກຳ, ອຸດສາຫະກຳ ເປັນຕົ້ນ.

ໃນສະພາບປັດຈຸບັນ ທະນາຄານ ທີ່ເອົາອະສັງຫາລິມະຊັບໃດໜຶ່ງເປັນຫຼັກຊັບ ຄຳປະກັນການກູ້ຢືມໄດ້ກຳນົດລະອຽດກ່ຽວກັບປະເພດຂອງອະສັງຫາລິມະຊັບທີ່ນຳມາຄຳປະກັນ ລວມທັງສິ່ງປູກສ້າງ ຫຼືວັດຖຸສິ່ງຂອງທີ່ຕັ້ງຢູ່ໃນທີ່ດິນນັ້ນ. ສ່ວນການກູ້ຢືມກັນລະຫວ່າງປະຊາຊົນດ້ວຍກັນ ສ່ວນຫຼາຍກໍກຳນົດປະເພດຂອງອະສັງຫາລິມະຊັບໄວ້ໃນສັນຍາຄຳປະກັນເຊັ່ນດຽວກັນ.

ຖ້າຫາກວ່າ ຄູ່ສັນຍາບໍ່ໄດ້ກຳນົດປະເພດຂອງອະສັງຫາລິມະຊັບຢ່າງຈະແຈ້ງຄືກັນກັບຄຳຖາມ ຂໍ້ (2) ຈະເຮັດແນວໃດ?

2. ການຈົດທະບຽນສັນຍາຄຳປະກັນດ້ວຍອະສັງຫາລິມະຊັບ

ການຈົດທະບຽນສັນຍາຄຳປະກັນດ້ວຍອະສັງຫາລິມະຊັບ¹⁹ ເຊິ່ງຢູ່ໃນຄວາມຮັບຜິດຊອບໂດຍອົງການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນແຫ່ງຊາດ ຕາມກົດໝາຍວ່າດ້ວຍທີ່ດິນ (ປີ 2003) ມີຂັ້ນຕອນສັງລວມໄດ້ດັ່ງນີ້:

ແຜນວາດ 2.2 ການຈົດທະບຽນການເຄື່ອນໄຫວນິຕິກຳທີ່ດິນ

ຂັ້ນຕອນ 1:

ເຈົ້າຂອງສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຫຼືຜູ້ໄດ້ຮັບມອບສັນທະ ຫຼືມອບສິດຂຽນໃບສະເໜີໂດຍເຊັນຜ່ານ ນາຍບ້ານ ບ່ອນທີ່ດິນຕັ້ງຢູ່

ຂັ້ນຕອນ 2:

ຂໍຢັ້ງຢືນຄວາມຖືກຕ້ອງຂອງໃບຕາດິນນຳ ອຄດຂ ຫຼື ອຄດມ

ຂັ້ນຕອນ 3:

ຂໍຢັ້ງຢືນຄວາມຖືກຕ້ອງ ຄວາມເປັນຈິງຂອງ ນິຕິກຳ-ສັນຍາ ກັບເຈົ້າໜ້າທີ່ທະບຽນສານ ຂອງໜ່ວຍ ງານທະບຽນສານ ຫຼືນາຍບ້ານ

ຂັ້ນຕອນ 4:

ຈົດທະບຽນກັບ ອຄດຂ ຫຼື ອຄດມ

ໝາຍເຫດ: ອຄດຂ: ອົງການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນແຂວງ

ອຄດມ: ອົງການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນເມືອງ

¹⁹ ຂັ້ນຕອນທີ່ສະເໜີນີ້ ໄດ້ພັດທະນາມາຈາກຂັ້ນຕອນຂອງການຈົດທະບຽນສັນຍາຄຳປະກັນໃນປັດຈຸບັນ ແລະມາຈາກລະບົບປຶ້ມການວ່າດ້ວຍການຈົດທະບຽນນິຕິກຳກ່ຽວກັບທີ່ດິນ ເລກທີ 500/ສນຍ.ອຄດຂ, ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ ວັນທີ 09 ພຶດສະພາ 2008. ຂັ້ນຕອນທີ່ສະເໜີນີ້ ບັນຈຸເຂົ້າໄວ້ໃນຮ່າງດຳລັດວ່າດ້ວຍການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ການຄຳປະກັນການປະຕິບັດສັນຍາ ເຊິ່ງໄດ້ສະເໜີເຂົ້າສຳນັກງານນາຍົກລັດຖະມົນຕີ ເພື່ອພິຈາລະນາໃນເດືອນກັນຍາ 2010.

2.1. ຂັ້ນຕອນ 1: ເມື່ອມີການປ່ຽນແປງນິຕິກຳທີ່ດິນ

ເມື່ອມີການປ່ຽນແປງໃດໜຶ່ງທາງດ້ານກົດໝາຍຕໍ່ທີ່ດິນ ເຊັ່ນ: ການໂອນ, ຂາຍ, ຊື້, ເຊົ່າ ຫຼື ມອບ, ກ່ອນທີ່ຈະຂຶ້ນທະບຽນ ເຈົ້າຂອງສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຫຼື ຜູ້ຮັບມອບສັນທະ ຫຼື ມອບສິດ ຂຽນໃບສະເໜີໂດຍເຊັນຜ່ານນາຍບ້ານບ່ອນທີ່ດິນຕັ້ງຢູ່ ແລ້ວຍື່ນຕໍ່ອົງການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນປະຈຳແຂວງ, ນະຄອນ ຫຼື ອົງການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນປະຈຳເມືອງ, ເທດສະບານ ບ່ອນທີ່ດິນຕັ້ງຢູ່ ເພື່ອສະເໜີຂໍກວດສອບຄວາມຖືກຕ້ອງຂອງໃບຕາດິນ.

2.2. ຂັ້ນຕອນ 2: ການຍັງຢືນຄວາມຖືກຕ້ອງຂອງໃບຕາດິນ

ຜູ້ທີ່ຕ້ອງການຈົດທະບຽນການຄ້າປະກັນ ຕ້ອງຍື່ນໃບສະເໜີຂໍຍັງຢືນຄວາມຖືກຕ້ອງຂອງໃບຕາດິນຕາມແບບພິມທີ່ກົມທີ່ດິນຂອງອົງການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນແຫ່ງຊາດກຳນົດຂຶ້ນ (ເບິ່ງເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 2) ຕໍ່ອົງການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນປະຈຳແຂວງ, ນະຄອນ ຫຼື ອົງການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນປະຈຳເມືອງ, ເທດສະບານ ບ່ອນທີ່ດິນຕັ້ງຢູ່ ເພື່ອສະເໜີຂໍກວດສອບຄວາມຖືກຕ້ອງຂອງໃບຕາດິນ.

ເມື່ອໄດ້ຮັບໃບສະເໜີແລ້ວ, ຫ້ອງການທີ່ດິນ, ອຄດຂ ຫຼື ອຄດມ ກໍດຳເນີນການກວດກາຄວາມຖືກຕ້ອງຂອງໃບຕາດິນໂດຍສົມທຽບໃສ່ປຶ້ມທະບຽນທີ່ດິນ, ປຶ້ມຈົດທະບຽນນິຕິກຳກ່ຽວກັບທີ່ດິນ, ກວດໃສ່ແຜນທີ່ຕາດິນ, ກວດເບິ່ງສຳນວນເອກະສານທີ່ດິນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ຖ້າເຫັນວ່າຖືກຕ້ອງແມ່ນຂອງຜູ້ກ່ຽວແທ້ ແລະ ບໍ່ໄດ້ຖືກນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນເປົ້າໝາຍໃດ ຈຶ່ງອອກໃບຍັງຢືນຄວາມຖືກຕ້ອງຂອງໃບຕາດິນ ເກັບຄ່າທຳນຽມຕາມດຳລັດຂອງນາຍົກລັດຖະມົນຕີ ວ່າດ້ວຍຄ່າທຳນຽມບໍລິການວິຊາການ ແລ້ວບັນທຶກເຂົ້າໃນປຶ້ມຕິດຕາມການອອກໃບຍັງຢືນ ຢູ່ ອຄດຂ ຫຼື ອຄດມ ຈາກນັ້ນຈຶ່ງມອບໃບຍັງຢືນນັ້ນໃຫ້ເຈົ້າຂອງໃບຕາດິນ ຫຼື ຜູ້ຮັບມອບສັນທະ ຫຼື ຜູ້ຮັບມອບໝາຍ ເພື່ອໄປສະເໜີຕໍ່ສຳນັກງານທະບຽນສານ ຫຼື ນາຍບ້ານບ່ອນທີ່ດິນຕັ້ງຢູ່ ເພື່ອເຊັນຍັງຢືນຄວາມຖືກຕ້ອງເປັນຈິງຂອງສັນຍາ ຫຼື ເອກະສານຕ່າງໆ ກ່ຽວກັບທີ່ດິນ.

ໃນກໍລະນີທີ່ດິນຫຼື ອະສັງຫາລິມະຊັບນັ້ນຫາກໄດ້ຄ້າປະກັນມາກ່ອນຫຼື ຢູ່ໃນລະຫວ່າງການຄ້າປະກັນກັບເຈົ້າໜີ້ຜູ້ອື່ນ ຫຼື ມີຄຳສັ່ງອາຍັດຊັບຈາກສານ ຫຼື ຢູ່ໃນລະຫວ່າງຂໍ້ຂັດແຍ່ງ, ອົງການຄຸ້ມຄອງດັ່ງກ່າວ ກໍຕ້ອງໄດ້ກຳນົດເຫດການດັ່ງກ່າວ ໃນໃບຍັງຢືນຄວາມຖືກຕ້ອງນັ້ນພ້ອມ.

2.3. ຂັ້ນຕອນທີ 3: ການຍັງຢືນຄວາມຖືກຕ້ອງຂອງສັນຍາຄ້າປະກັນດ້ວຍອະສັງຫາລິມະຊັບ ຈາກນາຍທະບຽນສານ

ພາຍຫຼັງທີ່ໄດ້ຮັບການຍັງຢືນຄວາມຖືກຕ້ອງຂອງໃບຕາດິນແລ້ວ, ຕ້ອງນຳເອົາສັນຍາຄ້າປະກັນ ມາຍັງຢືນຄວາມຖືກຕ້ອງຢູ່ອົງການທະບຽນສານ. ໃນການພິຈາລະນາຄວາມຖືກຕ້ອງຂອງສັນຍາ, ນາຍທະບຽນສານ ຕ້ອງດຳເນີນຕາມຂັ້ນຕອນ ດັ່ງນີ້:

1. ກວດກາໃບຍັງຢືນຄວາມຖືກຕ້ອງຂອງໃບຕາດິນທີ່ອອກໃຫ້ໂດຍອົງການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນ;

2. ກວດກາຄວາມຖືກຕ້ອງຂອງສັນຍາຄຳປະກັນແລະສັນຍາອື່ນໆ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການຄຳປະກັນ
3. ນອກຈາກນີ້ ນາຍທະບຽນສານຍັງຕ້ອງໄດ້ພິຈາລະນາດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:
 - (ກ). ສັນຍາຄຳປະກັນດ້ວຍອະສັງຫາລິມະຊັບ ໄດ້ເຮັດຂຶ້ນຖືກຕ້ອງ ແລະຄົບຖ້ວນຕາມ ມາດຕາ 21 ຂອງກົດໝາຍ ໂດຍກຳນົດໃຫ້ເຫັນຢ່າງຈະແຈ້ງວ່າຜູ້ໃດເປັນເຈົ້າໜີ້ ແລະລູກໜີ້;
 - (ຂ). ໃນກໍລະນີທີ່ມີການຄຳປະກັນດ້ວຍອະສັງຫາລິມະຊັບຂອງບຸກຄົນອື່ນ ທີ່ບໍ່ແມ່ນຂອງລູກໜີ້, ຕ້ອງມີສັນຍາ ຫຼືຄຳຕົກລົງເຫັນດີເປັນລາຍລັກອັກສອນກ່ຽວກັບ ການນຳໃຊ້ອະສັງຫາລິມະຊັບດັ່ງກ່າວ ຈາກຜູ້ເປັນເຈົ້າຂອງສິດນຳໃຊ້ອະສັງຫາລິມະຊັບ ນັ້ນ;
 - (ຄ). ກຳນົດມູນຄ່າ ແລະລັກສະນະຂອງ ອະສັງຫາລິມະຊັບຢ່າງຈະແຈ້ງ; ແລະ
 - (ງ). ສິ່ງບຸກສ້າງຢູ່ເທິງໜ້າດິນ ທີ່ໃຊ້ເປັນຊັບຄຳປະກັນ.

ໃນກໍລະນີທີ່ໄດ້ມີການຄຳປະກັນມາກ່ອນ ທີ່ດິນ ຫຼືອະສັງຫາລິມະຊັບດັ່ງກ່າວ ຢູ່ໃນລະຫວ່າງ ການຄຳປະກັນເຈົ້າໜີ້ຄົນອື່ນ ຕາມທີ່ລະບຸໄວ້ໃນໃບຢັ້ງຢືນຄວາມຖືກຕ້ອງຂອງໃບຕາດິນ, ນາຍທະບຽນຕ້ອງໄດ້ສອບຖາມເຈົ້າໜີ້ ແລະລູກໜີ້ ກ່ຽວກັບເລື່ອງດັ່ງກ່າວ. ໃນກໍລະນີທີ່ມີເຫດການອື່ນໆ ເຊັ່ນ ມີຄຳສັ່ງອາຍດຊັບໂດຍສານ ຫຼືມີຂໍ້ຂັດແຍ່ງຕາມທີ່ລະບຸໄວ້ໃນໃບຢັ້ງຢືນຄວາມຖືກຕ້ອງ ນັ້ນນາຍທະບຽນສານຕ້ອງປະຕິເສດການຢັ້ງຢືນຄວາມຖືກຕ້ອງຂອງສັນຍານັ້ນພ້ອມທັງອະທິບາຍສາເຫດໃຫ້ຄູ່ ສັນຍາຊາບເປັນລາຍລັກອັກສອນ.

2.4.ຂັ້ນຕອນທີ 4: ຈົດທະບຽນການຄຳປະກັນດ້ວຍອະສັງຫາລິມະຊັບ

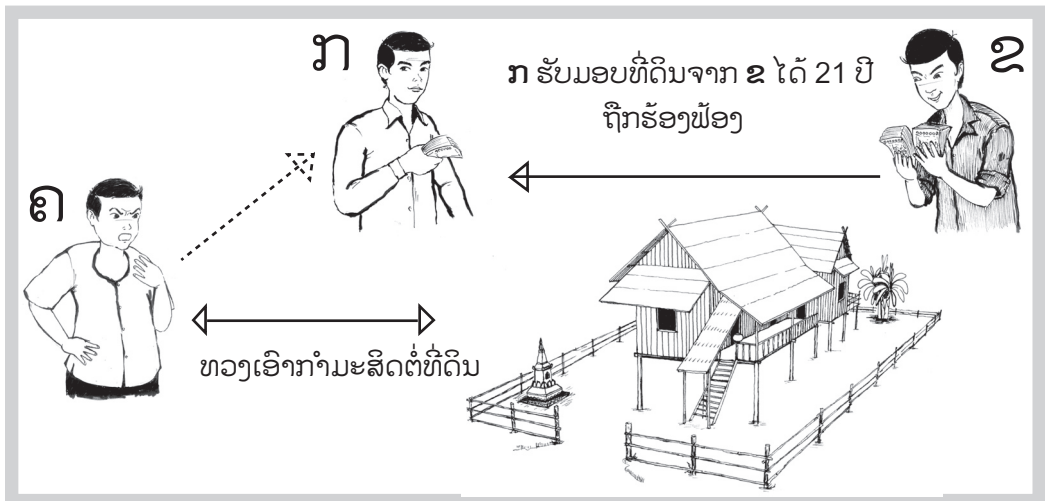
ພາຍຫຼັງທີ່ໄດ້ຮັບການຢັ້ງຢືນຄວາມຖືກຕ້ອງຂອງສັນຍາຄຳປະກັນ ຈາກນາຍທະບຽນສານແລ້ວ, ຜູ້ທີ່ຕ້ອງການຈົດທະບຽນຄຳປະກັນຕ້ອງໄດ້ນຳເອົາສັນຍາດັ່ງກ່າວ ໄປແຈ້ງຈົດທະບຽນການຄຳປະກັນກັບອົງການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນປະຈຳແຂວງ, ນະຄອນ ຫຼືອົງການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນປະຈຳເມືອງ, ເທດສະບານບ່ອນທີ່ດິນຕັ້ງຢູ່.

ການຈົດທະບຽນສັນຍາຄຳປະກັນດ້ວຍອະສັງຫາລິມະຊັບ ແມ່ນການຈົດທະບຽນເຂົ້າໃສ່ປຶ້ມທະບຽນນິຕິກຳກ່ຽວກັບທີ່ດິນ ແລະທາງດ້ານຫຼັງຂອງໃບປຶ້ມທະບຽນທີ່ດິນຂອງບຸກຄົນ, ນິຕິບຸກຄົນ (ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ xxx) ເພື່ອຕິດຕາມການເຄື່ອນໄຫວສິດໃຊ້ ຫຼືສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນດັ່ງກ່າວ.

ຄຳຖາມທີ 3

ໃນເວລາທີ່ ກ ຖືກຮ້ອງຟ້ອງຈາກ ຄ ນັ້ນ, ກ ໄດ້ຮັບການມອບທີ່ດິນຈາກ ຂ ໄດ້ 21 ປີແລ້ວ. ໃນກໍລະນີນີ້ຈະພິຈາລະນາແນວໃດ?

ແຜນວາດ 3.1

ໂດຍພື້ນຖານແລ້ວ, ຕາມມາດຕາ 28 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍກຳມະສິດ, ການໄດ້ມາເປັນກຳມະສິດ ແມ່ນເກີດຂຶ້ນນັບແຕ່ເວລາທີ່ໄດ້ມອບ ຫຼືໄດ້ຮັບຊັບສິ່ງຂອງນັ້ນ ໂດຍຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ. ກຳມະສິດອາດຈະໄດ້ມາຕາມສັນຍາກ່ອນການມອບ ຫຼືການຮັບຊັບສິ່ງຂອງນັ້ນກໍໄດ້. ຖ້າວ່າສັນຍາ ມອບຊັບສິ່ງຂອງໃຫ້ບຸກຄົນອື່ນ ຫຼືຊັບສິ່ງຂອງນັ້ນຫາກຍັງຈະຕ້ອງໄດ້ຂຶ້ນທະບຽນແລ້ວ ກຳມະສິດແມ່ນໄດ້ມານັບແຕ່ເວລາທີ່ໄດ້ຂຶ້ນທະບຽນເປັນຕົ້ນໄປ ເຖິງວ່າຊັບສິ່ງຂອງນັ້ນຈະໄດ້ມອບໃຫ້ແກ່ກັນແລ້ວກໍຕາມ. ສະນັ້ນ ຖ້າຫາກວ່າ ກ ໄດ້ຮັບມອບທີ່ດິນຈາກ ຂ ແທ້ ແລະໄດ້ຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນ ແລະມີຫຼັກຖານ (ໃບຕາດິນ) ຢ່າງຄັກແນ່ ກໍຈະໄດ້ຮັບການປົກປ້ອງຕາມກົດໝາຍ.

ໃນກໍລະນີທີ່ ກ ຮັບມອບທີ່ດິນ ຈາກ ຂ ໄດ້ເປັນເວລາ 21 ປີແລ້ວ ແຕ່ບໍ່ໄດ້ຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນເທື່ອນັ້ນ ຈະພິຈາລະນາແນວໃດ?

ກ ຕ້ອງພິສູດວ່າ ຕົນໄດ້ຄອບຄອງຊັບສິ່ງຂອງບຸກຄົນອື່ນດ້ວຍຄວາມບໍລິສຸດໃຈ.

ການໄດ້ມາເປັນກຳມະສິດເນື່ອງຈາກການຄອບຄອງຊັບສິ່ງຂອງ ຂອງບຸກຄົນອື່ນດ້ວຍຄວາມບໍລິສຸດໃຈ ເປັນຫຼັກການໜຶ່ງທີ່ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍກຳມະສິດ. ມາດຕາ 42 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍກຳມະສິດກຳນົດວ່າ ຜູ້ທີ່ໄດ້ຄອບຄອງຊັບສິ່ງຂອງຂອງບຸກຄົນອື່ນດ້ວຍຄວາມບໍລິສຸດໃຈ ຄືກັນກັບວ່າ ຕົນເອງເປັນເຈົ້າຂອງຊັບສິ່ງຂອງນັ້ນມາເປັນເວລາ 20 ປີ ຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງກັນ ໃນກໍລະນີ

ຊັບຄົງທີ່(ຫຼືອະສັງຫາລິມະຊັບ) ບຸກຄົນຜູ້ນັ້ນຈະເປັນເຈົ້າກຳມະສິດໃນຊັບນັ້ນ ແລະຜູ້ທີ່ເປັນເຈົ້າກຳມະສິດເດີມກ່ຽວກັບຊັບດັ່ງກ່າວບໍ່ມີສິດຮ້ອງຟ້ອງເອົາຄືນໄດ້.

ການເຂົ້າຄອບຄອງຊັບຂອງບຸກຄົນອື່ນ ຕາມມາດຕາ 42 ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍກຳມະສິດ ແມ່ນການເຂົ້າຄອບຄອງ ແລະນຳໃຊ້ຊັບຂອງບຸກຄົນອື່ນດ້ວຍຄວາມບໍລິສຸດໃຈ, ບໍ່ແມ່ນການເຂົ້າຄອບຄອງຊັບຂອງບຸກຄົນອື່ນ ດ້ວຍຮູບການອື່ນ ເຊັ່ນ: ການເຊົ່າ, ຍືມ ຮູບການອື່ນທີ່ມີການຕົກລົງກັນ. ການເຂົ້າຄອບຄອງຊັບຂອງບຸກຄົນອື່ນ ແມ່ນຜູ້ຄອບຄອງອາດຈະຮູ້ ຫຼືບໍ່ຮູ້ໄດ້ວ່າ ຊັບດັ່ງກ່າວ ແມ່ນໃຜເປັນເຈົ້າຂອງເຈົ້າກຳມະສິດ ໂດຍຜ່ານການຄອບຄອງໄລຍະໜຶ່ງກໍບໍ່ເຫັນມີເຈົ້າກຳມະສິດມາທັກທ້ວງ ຫຼືທວງທາວ.

ການຄອບຄອງດ້ວຍຄວາມບໍລິສຸດໃຈ ຕ້ອງມີອົງປະກອບດັ່ງນີ້:

- ການຄອບຄອງຢ່າງເປີດເຜີຍ;
- ການຄອບຄອງຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ;
- ການຄອບຄອງຢ່າງສະຫງົບ.

ກ. ການຄອບຄອງຢ່າງເປີດເຜີຍ:

ການຄອບຄອງຢ່າງເປີດເຜີຍໝາຍເຖິງ ການນຳໃຊ້ທີ່ດິນຕອນດັ່ງກ່າວໂດຍບໍ່ມີການເຊື່ອງອຳ ຫຼືບົກບີດວ່າແມ່ນຂອງຜູ້ອື່ນ ຫຼື ໒ ຍັງເປັນເຈົ້າຂອງກຳມະສິດ ຢູ່ເຊິ່ງຢ່າງໜ້ອຍຕ້ອງໄດ້ສະແດງອອກ ໃນໃບເສັຍພາສີທີ່ດິນວ່າແມ່ນຕົນເອງເປັນເຈົ້າຂອງກຳມະສິດ ບໍ່ແມ່ນບຸກຄົນອື່ນ ຫຼືຖ້າໄດ້ຮັບການຮັບມອບຈາກ ໒ ແທ້ ກໍຄວນມີໜັງສືມອບຢ່າງຄັກແນ່ ຢ່າງໜ້ອຍມີພະຍານ ແລະນາຍບ້ານລົງລາຍເຊັນ.

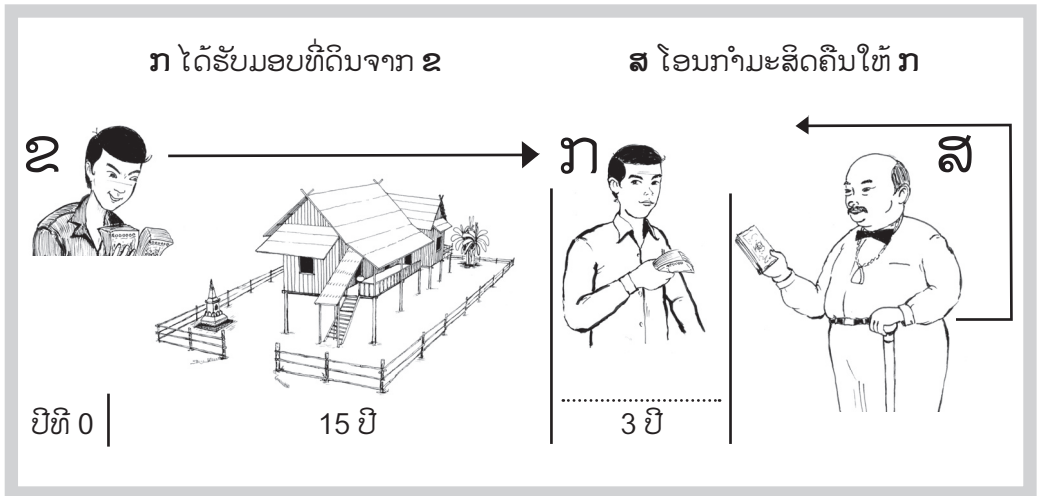
ຂ. ການຄອບຄອງຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ:

ການຄອບຄອງຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ ໝາຍເຖິງການຄອບຄອງທີ່ດິນຕອນດັ່ງກ່າວເປັນເວລາຫຼາຍກວ່າ 20 ປີຕໍ່ເນື່ອງກັນ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ ຄວາມໝາຍຂອງ “ການຄອບຄອງຕໍ່ເນື່ອງ” ຍັງບໍ່ທັນຈະແຈ້ງວ່າຄິດໄລ່ໄລຍະເວລາແນວໃດ?

ຖ້າຫາກວ່າ ກ ໄດ້ຄອບຄອງມາໄດ້ໄລຍະໜຶ່ງແລ້ວ ມອບໃຫ້ບຸກຄົນອື່ນຄອບຄອງ ແລະຕໍ່ມາ ກໍກັບມາຄອບຄອງຕື່ມອີກ, ກໍລະນີນີ້ຈະຖືວ່າເປັນການຄອບຄອງຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ ຫຼືບໍ່?

ສົມມຸດວ່າ ກ ໄດ້ຄອບຄອງມາແລ້ວ 15 ປີ, ຕໍ່ມາໄດ້ໂອນໃຫ້ ສ ເປັນຜູ້ຄອບຄອງຕໍ່ ແລະຈາກນັ້ນ ກໍກັບມາຄອບຄອງຕື່ມອີກ ຈົນຄົບ 20 ປີ.

ແຜນວາດ 3.2

ວັກສອງຂອງມາດຕາ 42 ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍກຳມະສິດ ກຳນົດວ່າ “ຖ້າວ່າບຸກຄົນຜູ້ນັ້ນ ຫາກໄດ້ຄອບຄອງຊັບສິ່ງຂອງດັ່ງກ່າວ ຍັງບໍ່ທັນຄົບຕາມກຳນົດເວລາທີ່ໄດ້ກ່າວໄວ້ໃນວັກທີ 1 ນີ້ ແຕ່ຜູ້ກ່ຽວພັນໄດ້ມອບຊັບສິ່ງຂອງນັ້ນ ໃຫ້ບຸກຄົນອື່ນຄອບຄອງ ໂດຍຄວາມບໍລິສຸດໃຈແລ້ວ ກຳນົດເວລາທີ່ຈະໄດ້ມາເປັນກຳມະສິດນັ້ນ ກໍໃຫ້ນັບແຕ່ມີບຸກຄົນຜູ້ທຳອິດໄດ້ຄອບຄອງເປັນຕົ້ນມາ, ເມື່ອຮອດກຳນົດເວລາທີ່ໄດ້ກ່າວນີ້ແລ້ວ ບຸກຄົນຜູ້ໃໝ່ທີ່ຄອບຄອງກໍຈະໄດ້ຮັບກຳມະສິດນັ້ນເລີຍ”.

ກໍລະນີທີ່ຍົກຂຶ້ນມານີ້ເຫັນວ່າ ເປັນການຄອບຄອງຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ ຍ້ອນວ່າ ມີການມອບໂອນໃຫ້ຜູ້ອື່ນຄອບຄອງແລ້ວ ເຖິງແມ່ນວ່າຈະກັບຄືນມາຄອບຄອງອີກກໍຕາມ ຖືວ່າໄລຍະເວລາຂອງການຄອບຄອງທີ່ຄິດໄລ່ນັບແຕ່ມີຄອບຄອງທຳອິດ ແລະຍັງສືບຕໍ່ຄິດໄລ່ຈົນເຖິງມີທີ່ໄດ້ມອບໂອນໃຫ້ຜູ້ອື່ນ ຫຼື ໃຫ້ຜູ້ອື່ນຄອບຄອງແທນ. ໝາຍຄວາມວ່າໄລຍະເວລາ ຫຼືອາຍຸຄວາມ ຍັງສືບຕໍ່ນັບແຕ່ມີຄອບຄອງທຳອິດ ໄປຈົນຄົບຖ້ວນຕາມຫຼັກການຂອງມາດຕາ 42 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍກຳມະສິດທີ່ກ່າວມາແລ້ວນັ້ນ.

ຄ. ການຄອບຄອງຢ່າງສະຫງົບ

ການຄອບຄອງຢ່າງສະຫງົບ ໝາຍເຖິງການຄອບຄອງໂດຍຜູ້ຄອບຄອງຊັບ ໂດຍບໍ່ມີການທັກທ້ວງຈາກເຈົ້າກຳມະສິດ. ການທັກທ້ວງຈາກເຈົ້າກຳມະສິດ ຄວນສະແດງອອກດ້ວຍການທັກທ້ວງ ກັບຜູ້ຄອບຄອງ ແລະນາຍບ້ານ ເຊິ່ງຕ້ອງໄດ້ມີເອກະສານ ຫຼືຫຼັກຖານພິສູດທີ່ມາຂອງຊັບດິນ ແລະການໄດ້ມາຂອງດິນ.

ການທັກທ້ວງ ຈະຖືວ່າເປັນການສິ້ນສຸດອາຍຸຄວາມຕາມມາດຕາ 42 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍກຳມະສິດ ຫຼືບໍ່?

ໃນຈຸດນີ້ ໄດ້ມີການຖືກຖຽງກັນເປັນສອງຄຳເຫັນ ຄື: (1). ຖ້າຫາກວ່າເຈົ້າຂອງກຳມະສິດ ໄດ້ທັກທ້ວງໃຫ້ຜູ້ຄອບຄອງອອກຈາກທີ່ດິນ ຫຼືບອກວ່າຕົນເປັນເຈົ້າຂອງ ໂດຍບໍ່ມີການຮ້ອງຟ້ອງ ທວງທາວເອົາແນວໃດ ກໍບໍ່ຖືວ່າເຮັດໃຫ້ອາຍຸຄວາມຕາມມາດຕາ 42 ສິ້ນສຸດລົງ ໝາຍຄວາມວ່າ ອາຍຸຄວາມຍັງສືບຕໍ່ດຳເນີນຢູ່; (2). ການທັກທ້ວງນັ້ນ ຈະເຮັດໃຫ້ອາຍຸຄວາມຕາມມາດຕາ 42 ສິ້ນສຸດລົງຍ້ອນວ່າ ຜູ້ຄອບຄອງໄດ້ຮູ້ແລ້ວວ່າ ທີ່ດິນທີ່ຕົນຄອບຄອງນັ້ນມີເຈົ້າກຳມະສິດຢູ່ ສະນັ້ນ ຜູ້ກ່ຽວກໍ່ຄວນອອກຈາກການຄອບຄອງນັ້ນ, ອີກດ້ານໜຶ່ງກໍຖືວ່າ ການຄອບຄອງນີ້ບໍ່ສະຫງົບແລ້ວ ແລະບໍ່ຖືວ່າເປັນການຄອບຄອງດ້ວຍຄວາມບໍລິສຸດໃຈ.

ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ ສຽງສ່ວນຫຼາຍເຫັນວ່າ ມີແຕ່ການທັກທ້ວງໂດຍບໍ່ມີການຮ້ອງຟ້ອງນັ້ນ ຈະບໍ່ເຮັດໃຫ້ອາຍຸຄວາມຕາມມາດຕາ 42 ສິ້ນສຸດລົງ ຈົນກວ່າວ່າຜູ້ເປັນເຈົ້າຂອງຊັບ ຫຼືເຈົ້າກຳມະສິດໄດ້ພິສູດຄວາມຖືກຕ້ອງຢ່າງຄັກແນ່ເສັຍກ່ອນ ເຊິ່ງອາດຈະມີການປຶກສາຫາລືກັນຢູ່ຂັ້ນບ້ານ ຫຼື ເຖິງຂັ້ນຮ້ອງຟ້ອງກັນເຖິງສານກໍໄດ້.

ສະຫຼຸບ, ຖ້າຫາກວ່າ **ກ** ບໍ່ໄດ້ຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນ **ກ** ກໍສາມາດປົກປ້ອງຕົນເອງຈາກຫຼັກການ ການໄດ້ກຳມະສິດຕາມອາຍຸຄວາມ ຕາມມາດຕາ 42 ຂອງກົດໝາຍກຳມະສິດ ເຊິ່ງຕ້ອງໄດ້ພິສູດ ຕາມອົງປະກອບກ່າວມາຂ້າງເທິງນັ້ນ.

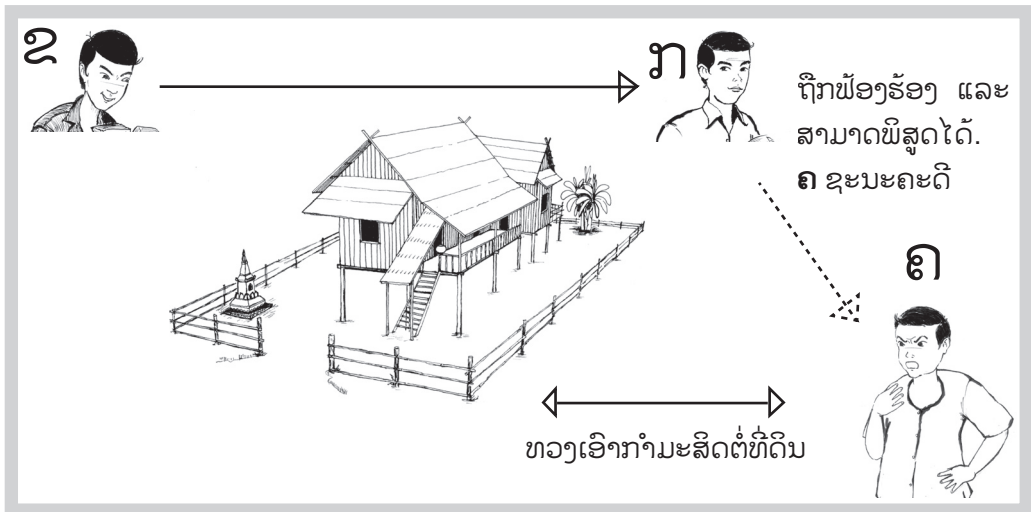
ຖ້າຫາກໃນຈຸດຢືນຂອງ **ຄ, ຄ** ຕ້ອງໄດ້ພິສູດ ແລະສະແດງຫຼັກຖານວ່າ **ກ** ຂາດອົງປະກອບ ໃດໜຶ່ງຂອງການຄອບຄອງຊັບຕາມທີ່ກ່າວມາຂ້າງເທິງນັ້ນ ເພື່ອຈະຮຽກຮ້ອງ ຫຼືປົກປ້ອງກຳມະສິດ ຂອງຕົນ.

ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ການໄດ້ມາເປັນກຳມະສິດຈາກການຄອບຄອງອະສັງຫາລິມະຊັບ ດ້ວຍຄວາມບໍລິສຸດໃຈ ແລະໄດ້ຄອບຄອງຊັບດັ່ງກ່າວຄົບຖ້ວນຕາມອາຍຸຄວາມແລ້ວ ຖືວ່າຜູ້ຄອບ ຄອງຊັບດັ່ງກ່າວເປັນເຈົ້າກຳມະສິດໂດຍອັດຕະໂນມັດຫຼືບໍ່? ຜູ້ຄອບຄອງຊັບດັ່ງກ່າວສາມາດຂໍຈົດ ທະບຽນອະສັງຫາລິມະຊັບທີ່ໄດ້ຄອບຄອງນັ້ນຫຼືບໍ່ ໃນຈຸດນີ້ກົດໝາຍກຳມະສິດບໍ່ທັນໄດ້ກຳນົດລະ ອງດ. ອີກດ້ານໜຶ່ງ ອະສັງຫາລິມະຊັບທີ່ບໍ່ມີເຈົ້າຂອງນັ້ນ ຖືວ່າເກືອບບໍ່ມີ, ຖ້າບໍ່ມີເຈົ້າຂອງແລ້ວ ກໍ ຖືວ່າເປັນຂອງລັດ.

ຄຳຖາມທີ 4

ໃນກໍລະນີທີ່ **ກ** ຕ້ອງປະຕິບັດຕາມການຮຽກຮ້ອງຂອງ **ຄ**, **ກ** ສາມາດຮຽກຮ້ອງຕໍ່ **ຂ** ໄດ້ຄືແນວໃດ?

ແຜນວາດ 4.1

ໃນກໍລະນີດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

- ຖ້າຫາກວ່າ **ຄ** ສາມາດພິສູດພື້ນຖານທາງດ້ານກົດໝາຍວ່າ: **ຂ** ບໍ່ມີສິດຊື້ຂາດຊັບ ຫຼືບໍ່ແມ່ນເຈົ້າກຳມະສິດທີ່ດິນທີ່ແທ້ຈິງ ເຊິ່ງມີຜົນເຮັດໃຫ້ການຊື້ ຫຼືມອບໂອນທີ່ດິນໃຫ້ **ກ** ນັ້ນເປັນໂມຄະ;
- ສ່ວນ **ກ** ສາມາດພິສູດໄດ້ວ່າ ຕົນໄດ້ຊື້ສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຫຼືຮັບມອບຈາກ **ຂ** ດ້ວຍຄວາມບໍລິສຸດໃຈ ໂດຍບໍ່ຮູ້ໄດ້ວ່າ ທີ່ດິນຕອນດັ່ງກ່າວບໍ່ແມ່ນຂອງ **ຂ**.

ກ ສາມາດນຳໃຊ້ຂໍ້ກົດໝາຍດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

- (1). **ກ** ສາມາດຂໍລົບລ້າງສັນຍາ²⁰ ໄດ້ໃນກໍລະນີທີ່ສັນຍາເປັນໂມຄະບໍ່ເດັດຂາດ ອັນເນື່ອງຈາກສັນຍາທີ່ເຮັດຂຶ້ນນັ້ນ **ກ** ອັບປະໂຫຍດ ຍ້ອນວ່າທີ່ດິນນັ້ນ ບໍ່ແມ່ນກຳມະສິດຂອງ **ຂ** ຕາມ

²⁰ ຄຳສັບ “ລົບລ້າງສັນຍາ” ລວມເຖິງ ໃນກໍລະນີທີ່ຄູ່ສັນຍາຝ່າຍໃດຝ່າຍໜຶ່ງຫາກເຫັນວ່າສັນຍາເປັນໂມຄະ ກໍສະເໜີລົບລ້າງສັນຍາທີ່ໄດ້ສ້າງຂຶ້ນ ຫຼືປະຕິບັດຕໍ່ກັນນັ້ນກັບອີກຝ່າຍໜຶ່ງ (ການຍົກເລີກສັນຍາ), ຖ້າຫາກອີກຝ່າຍໜຶ່ງບໍ່ເຫັນດີຄູ່ສັນຍາຝ່າຍນີ້ ຈຶ່ງມີສິດສະເໜີໄປຍັງສານເພື່ອໃຫ້ສານພິຈາລະນາ (ມາດຕາ 22 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແລະຂໍ້ຜູກພັນນອກສັນຍາ). (ປີ 2008)

ມາດຕາ 22²¹ ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແລະຂໍ້ຜູກພັນນອກສັນຍາ²². ເມື່ອສັນຍາ ຊື້-ຂາຍທີ່ດິນລະຫວ່າງ ກ ກັບ ຂ ຫາກຖືກລົບລ້າງແລ້ວ (ຈະດ້ວຍກໍລະນີຕົກລົງເຫັນດີ ຫຼືສະເໜີໃຫ້ ສານພິຈາລະນາ) ສິ່ງທີ່ປະຕິບັດຕໍ່ກັນແລ້ວ ກໍໃຫ້ສິ່ງຄືນໃຫ້ແກ່ກັນ ເນື່ອງຈາກວ່າສັນຍາ ທີ່ເຮັດ ຂຶ້ນນັ້ນບໍ່ຖືກຕ້ອງສອດຄ່ອງຕາມຈຸດປະສົງ ແລະເປົ້າໝາຍຂອງສັນຍາ ເຊິ່ງກຳນົດໄວ້ໃນຂໍ້(1) ຂອງມາດຕາ 23 ²³ ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແລະກົດໝາຍວ່າດ້ວຍຂໍ້ຜູກພັນ ນອກສັນຍາ ໝາຍຄວາມວ່າ ກ ສາມາດຮຽກຮ້ອງເອົາເງິນທີ່ດິນໄດ້ຈ່າຍໃຫ້ ຂ ເພື່ອຊື້-ຂາຍທີ່ດິນ ດັ່ງກ່າວຄືນໄດ້.

(2). ກ ສາມາດຮຽກຮ້ອງເອົາຄ່າເສຍຫາຍຕ່າງໆໄດ້ ອີງຕາມວັກທີສາມຂອງມາດຕາ 39 ຂອງກົດ ໝາຍວ່າດ້ວຍຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແລະຂໍ້ຜູກພັນນອກສັນຍາ ເຊິ່ງກຳນົດດັ່ງນີ້: “ໃນການເຮັດສັນຍາ ຜູ້ຂາຍຕ້ອງແຈ້ງໃຫ້ຜູ້ຊື້ຊາບ ກ່ຽວກັບສິດຂອງບຸກຄົນອື່ນ ໃນຊັບສິ່ງຂອງທີ່ຂາຍ ເຊັ່ນ: ຊັບສິ່ງຂອງ ທີ່ຂາຍນັ້ນ ຍັງມີຜູ້ເຊົ່າຢູ່. ການບໍ່ແຈ້ງໃຫ້ຊາບນີ້ ຈະພາໃຫ້ຜູ້ຊື້ມີສິດຮ້ອງຂໍລົບລ້າງສັນຍາ ແລະຮ້ອງ ຂໍເອົາຄ່າເສຍຫາຍ ຫຼືຫຼຸດຜ່ອນລາຄາຊື້”.

ໃນກໍລະນີທີ່ພິຈາລະນາວ່າ ຂ ບໍ່ມີສິດຊື້ຂາດຊັບ ຫຼືບໍ່ແມ່ນເຈົ້າກຳມະສິດທີ່ດິນ ແລະ ກ ໄດ້ຊື້ທີ່ດິນ ແລະຮັບມອບຈາກ ຂ ໂດຍຮູ້ວ່າ ດິນຕອນດັ່ງກ່າວບໍ່ແມ່ນຂອງ ຂ.

²¹ ມາດຕາ 22. ການຂໍລົບລ້າງສັນຍາທີ່ເປັນໂມຄະ:

ສັນຍາທີ່ເປັນໂມຄະ ອາດຈະຂໍລົບລ້າງໄດ້.

ຖ້າວ່າຄູ່ສັນຍາຝ່າຍໃດ ຫາກໄດ້ຮູ້ວ່າ ສັນຍາທີ່ເຮັດຂຶ້ນນັ້ນເປັນໂມຄະແລ້ວ ຕ້ອງແຈ້ງໃຫ້ຄູ່ສັນຍາຂອງຕົນ ຊາບໃນທັນໃດ ເພື່ອທຳການລົບລ້າງສັນຍາດັ່ງກ່າວ, ໃນກໍລະນີທີ່ຄູ່ສັນຍາຝ່າຍນີ້ ຫາກບໍ່ເຫັນດີລົບລ້າງສັນ ຍານັ້ນ ແລ້ວ ກໍໃຫ້ຝ່າຍທີ່ແຈ້ງນັ້ນ ຍືນຄຳຮ້ອງຂໍຕໍ່ສານ ເພື່ອໃຫ້ລົບລ້າງສັນຍາ.

ພໍແມ່ ຫຼືຜູ້ປົກຄອງຂອງເດັກທີ່ຍັງບໍ່ທັນເຖິງກະສຽນອາຍຸ, ຄົນບ້າເສຍຈິດ ກໍມີສິດຂໍລົບລ້າງສັນຍາດັ່ງກ່າວ ເດັກທີ່ຍັງບໍ່ທັນເຖິງກະສຽນອາຍຸ, ຄົນບ້າເສຍຈິດ ມີສິດຂໍລົບລ້າງສັນຍາທີ່ຕົນໄດ້ເຮັດຂຶ້ນນັ້ນ ພາຍໃນກຳນົດ ສາມປີ ພາຍຫຼັງທີ່ຕົນໄດ້ເຖິງກະສຽນອາຍຸ ຫຼືໄດ້ກັບຄືນມາເປັນຜູ້ມີຄວາມສາມາດທາງດ້ານການປະພຶດແລ້ວ.

ສຳລັບສັນຍາທີ່ເປັນໂມຄະບໍ່ເດັດຂາດນັ້ນ ມີແຕ່ຄູ່ສັນຍາເທົ່ານັ້ນທີ່ຈະຂໍລົບລ້າງໄດ້. ສ່ວນສັນຍາທີ່ເປັນໂມຄະເດັດ ຂາດນັ້ນ ທຸກຄົນທີ່ມີຜົນປະໂຫຍດກ່ຽວຂ້ອງ ກໍມີສິດຂໍລົບລ້າງໄດ້.

²² ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແລະຂໍ້ຜູກພັນນອກສັນຍາ ສະບັບເລກທີ 01/ສປຊ, ລົງວັນທີ 8 ທັນວາ 2008 ເປັນກົດໝາຍທີ່ລວມເອົາສອງກົດໝາຍ ຄື ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແລະກົດໝາຍວ່າດ້ວຍຂໍ້ຜູກ ພັນນອກສັນຍາເຂົ້າກັນ.

²³ ມາດຕາ 23. ຜົນສະທ້ອນຂອງສັນຍາທີ່ເປັນໂມຄະ

ເມື່ອຮັບຮູ້ວ່າສັນຍາເປັນໂມຄະແລ້ວ ໃຫ້ປະຕິບັດດັ່ງນີ້:

1. ໃຫ້ສິ່ງຊັບສິ່ງຂອງ ທີ່ໄດ້ປະຕິບັດຕໍ່ກັນແລ້ວນັ້ນຄືນແກ່ຄູ່ສັນຍາທັງສອງຝ່າຍ ໃນກໍລະນີທີ່ສັນຍາຫາກໄດ້ ເຮັດຂຶ້ນໂດຍບໍ່ສອດຄ່ອງກັບເງື່ອນໄຂຂອງສັນຍາ, ສັນຍາຂອງນິຕິບຸກຄົນຫາກໄດ້ເຮັດຂຶ້ນໂດຍຂັດກັບວັດຖຸປະສົງ ຫຼືເປົ້າໝາຍການເຄື່ອງໄຫວຂອງຕົນ, ສັນຍາທີ່ໄດ້ເຮັດຂຶ້ນໂດຍເດັກທີ່ຍັງບໍ່ທັນເຖິງກະສຽນອາຍຸ ຫຼືຄົນບ້າເສຍຈິດ, ສັນຍາທີ່ໄດ້ ເຮັດຂຶ້ນໂດຍບຸກຄົນທີ່ຂາດສະຕິສຳນຶກ ຫຼືຢູ່ໃນສະພາບມືນເມົາອັນໜັກໜ່ວງ, ສັນຍາທີ່ໄດ້ເຮັດຂຶ້ນໂດຍຝ່າຍໜຶ່ງ ໄດ້ຮັບຄວາມອັບປະໂຫຍດ;

2. ໃຫ້ສິ່ງຊັບສິ່ງຂອງທີ່ໄດ້ປະຕິບັດແລ້ວນັ້ນ ຄືນແກ່ຝ່າຍທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ ໃນກໍລະນີທີ່ສັນຍາຫາກ ໄດ້ເຮັດຂຶ້ນດ້ວຍການຕົວະຍົວະຫຼອກລວງ ຫຼືການບັງຄັບນາບຊູ່. ສ່ວນຊັບສິ່ງຂອງທີ່ໄດ້ປະຕິບັດຈາກອີກຝ່າຍໜຶ່ງນັ້ນ ໃຫ້ຮັບເປັນຂອງລັດ;

3. ໃນກໍລະນີທີ່ສັນຍາຫາກໄດ້ເຮັດຂຶ້ນໂດຍຂັດກັບຄວາມໝັ້ນຄົງຂອງຊາດ, ຄວາມສະຫງົບ ແລະຄວາມເປັນ ລະບຽບຮຽບຮ້ອຍຂອງສັງຄົມນັ້ນ ກໍໃຫ້ຮັບຊັບສິ່ງຂອງທີ່ໄດ້ປະຕິບັດແລ້ວທັງໝົດເປັນຂອງລັດ.

ການຊື້ຊັບສິ່ງຂອງດ້ວຍຄວາມບໍ່ບໍລິສຸດໃຈເຮັດໃຫ້ກຳມະສິດຮຽກຮ້ອງເອົາເງິນຄ່າຊື້-ຂາຍທີ່ດິນ ຫຼືການທົດແທນຄືນຈາກ ໓ ໄດ້, ແຕ່ສາມາດຮຽກຮ້ອງເອົາຈາກ ໒ ໄດ້, (ຖ້າ ໒ ປະຕິເສດ) ບໍ່ສາມາດຮຽກຮ້ອງຕໍ່ສານໃຫ້ບັງຄັບໃຫ້ ໒ ປະຕິບັດໄດ້ ຍ້ອນເປັນນິຕິກຳ ແລະນິຕິເຫດທີ່ບໍ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ ອີງຕາມວັກສອງຂອງ ມາດຕາ 39²⁴ ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແລະຂໍ້ຜູກພັນນອກສັນຍາ.

ການຊື້ຊັບດ້ວຍຄວາມບໍ່ບໍລິສຸດໃຈ²⁵ ສະແດງອອກ ຄື:

(1) ຊັບທີ່ຂາຍ ຕ້ອງເປັນກຳມະສິດຂອງຜູ້ຂາຍ ເວັ້ນເສຍແຕ່ຜູ້ເປັນເຈົ້າຂອງ ໄດ້ມອບ ສິດຢ່າງເປັນລາຍລັກອັກສອນໃຫ້ໄປຂາຍ.

ສຳລັບການຊື້ຊັບ ທີ່ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີໜັງສືຢັ້ງຢືນກຳມະສິດ ເຊັ່ນ: ລົດຈັກ, ເຮືອນ ຖ້າຜູ້ຂາຍຫາກບໍ່ແມ່ນຜູ້ອອກຊື້ຢູ່ໃນໜັງສືຢັ້ງຢືນສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນນັ້ນ (ຕົວຢ່າງ: ໃບທະບຽນລົດ, ໃບຢັ້ງຢືນກຳມະສິດເຮືອນ) ໃຫ້ຖືວ່າ ຜູ້ຊື້ຊື້ດ້ວຍຄວາມບໍ່ບໍລິສຸດໃຈ ເວັ້ນເສຍແຕ່ຜູ້ຂາຍໄດ້ຮັບມອບສິດຢ່າງເປັນລາຍລັກອັກສອນ ຈາກຜູ້ເປັນເຈົ້າຂອງຊັບໃຫ້ມາຂາຍ.

(2) ລາຄາຊັບສິ່ງຂອງທີ່ຊື້ນັ້ນ ແມ່ນລາຄາໃນທ້ອງຕະຫຼາດ ຫຼືລາຄາທີ່ສົມເຫດສົມຜົນຕົວຢ່າງ ຄຳ ໜັງບາດລາຄາໜັງລ້ານສອງແສນກີບ ພັດມາຂາຍພຽງແຕ່ຫ້າແສນກີບ ຖືວ່າລາຄານີ້ບໍ່ສົມເຫດສົມຜົນ, ຖືວ່າ ຜູ້ຊື້ແມ່ນຊື້ດ້ວຍຄວາມບໍ່ບໍລິສຸດໃຈ.

(3) ສະຖານທີ່ຂາຍຊັບໂດຍທົ່ວໄປ ແມ່ນຢູ່ຕະຫຼາດ ຫຼືສະຖານທີ່ເປີດເຜີຍອື່ນໆ. ການຊື້ຂາຍຊັບຢູ່ສະຖານທີ່ປິດລັບ ສ່ວນຫຼາຍເປັນການຊື້ດ້ວຍຄວາມບໍ່ບໍລິສຸດໃຈ.

ນອກຈາກນີ້ ເວລາຊື້-ຂາຍກໍມີຄວາມໝາຍສຳຄັນໃນການຊື້ຊັບດ້ວຍຄວາມບໍ່ບໍລິສຸດໃຈ ຫຼືບໍ່ບໍລິສຸດໃຈ.

²⁴ ມາດຕາ 39. ສັນຍາຊື້-ຂາຍ

ສັນຍາຊື້-ຂາຍ ແມ່ນການຕົກລົງຂອງຄູ່ສັນຍາ ເຊິ່ງຜູ້ຂາຍມີພັນທະມອບຊັບສິ່ງຂອງໃຫ້ເປັນກຳມະສິດຂອງຜູ້ຊື້ ແລະຜູ້ຊື້ຕ້ອງຮັບເອົາຊັບສິ່ງຂອງ ແລະມີພັນທະຈ່າຍເງິນຕາມລາຄາທີ່ໄດ້ຕົກລົງກັນ.

ຜູ້ຂາຍ ຈະຂາຍຊັບສິ່ງຂອງອັນໃດກໍໄດ້ ທີ່ເປັນກຳມະສິດຂອງຕົນ. ຖ້າວ່າຊັບສິ່ງຂອງທີ່ຂາຍໃຫ້ຜູ້ຊື້ນັ້ນ ຫາກຖືກຮິບຕາມຄຳຕັດສິນຂອງສານ ຫຼືອົງການແກ້ໄຂຂັ້ນຕ່ຳແຍ່ງທາງດ້ານເສດຖະກິດແລ້ວ ຜູ້ຂາຍຕ້ອງທົດແທນຄ່າເສຍຫາຍໃຫ້ແກ່ຜູ້ຊື້.

ໃນການເຮັດສັນຍາ ຜູ້ຂາຍຕ້ອງແຈ້ງໃຫ້ຜູ້ຊື້ຊາບ ກ່ຽວກັບສິດຂອງບຸກຄົນອື່ນໃນຊັບສິ່ງຂອງທີ່ຂາຍ ເຊັ່ນ: ຊັບສິ່ງຂອງທີ່ຂາຍນັ້ນ ຍັງມີຜູ້ເຊົ່າຢູ່. ການບໍ່ແຈ້ງໃຫ້ຊາບນີ້ ຈະພາໃຫ້ຜູ້ຊື້ມີສິດຮ້ອງຂໍລົບລ້າງສັນຍາ ແລະຮ້ອງຂໍເອົາຄ່າເສຍຫາຍ ຫຼືຫຼຸດຜ່ອນລາຄາຊື້.

ເມື່ອສິດກ່ຽວກັບກຳມະສິດ ຫາກເປັນຂອງຜູ້ຊື້ກ່ອນການມອບຊັບສິ່ງຂອງແລ້ວ ຜູ້ຂາຍຍັງມີພັນທະຮັກສາຊັບສິ່ງຂອງດັ່ງກ່າວ ໂດຍບໍ່ໃຫ້ມີການເສຍຫາຍ ຫຼືເປ່ເພ ຈົນກວ່າຜູ້ຊື້ຈະຮັບເອົາ.

ຜູ້ຊື້ ເປັນເຈົ້າກຳມະສິດໃນຊັບສິ່ງຂອງທີ່ຕົນໄດ້ຊື້ນັ້ນ:

- ນັບແຕ່ເວລາຜູ້ຊື້ ແລະຜູ້ຂາຍໄດ້ມອບເງິນ ແລະຊັບສິ່ງຂອງໃຫ້ກັນ;

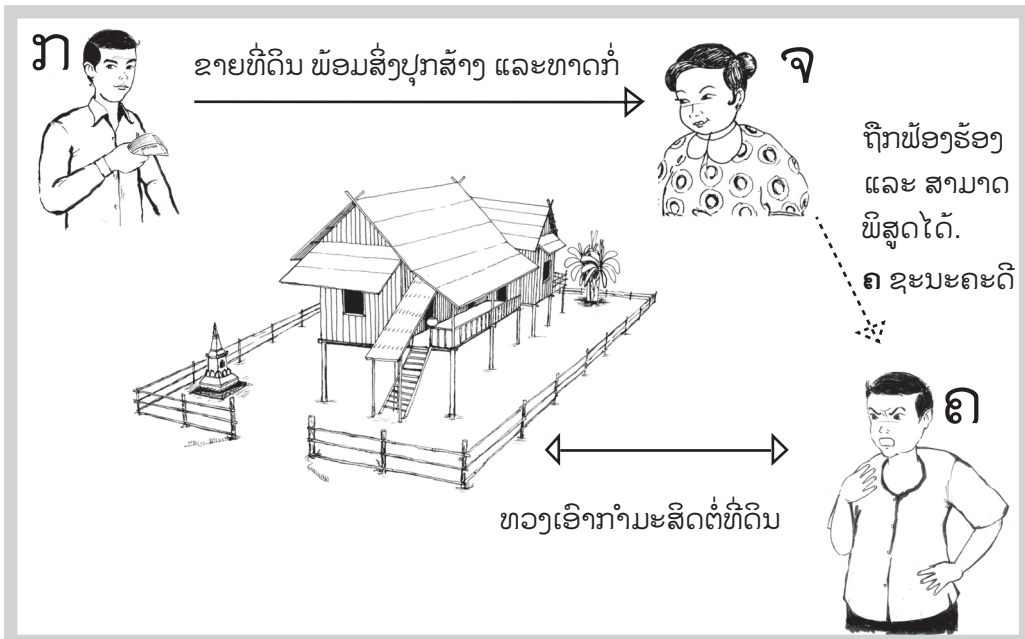
- ນັບແຕ່ເວລາຜູ້ຊື້ໄດ້ຈ່າຍເງິນຢ່າງຄົບຖ້ວນເປັນຕົ້ນໄປ ເຖິງວ່າຜູ້ຂາຍຍັງບໍ່ທັນໄດ້ມອບຊັບສິ່ງຂອງໃຫ້ກໍຕາມ ຫຼືນັບແຕ່ເວລາຜູ້ຂາຍໄດ້ມອບຊັບສິ່ງຂອງໃຫ້ແລ້ວ ແຕ່ຜູ້ຊື້ຍັງບໍ່ທັນໄດ້ຈ່າຍເງິນກໍຕາມ ຕາມການຕົກລົງກັນ.

²⁵ ຄັດມາຈາກຄຳແນະນຳຂອງ ຄະນະປະຈຳສະພາແຫ່ງຊາດ ກ່ຽວກັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກົດໝາຍໃນຂົງເຂດຍຸຕິທຳ, ເລກທີ 03/ຄປຈ, ລົງວັນທີ 27 ຕຸລາ 1999, ໜ້າ 19.

ຄຳຖາມທີ 5

ໃນກໍລະນີທີ່ ກ ໄດ້ຂາຍທີ່ດິນ, ສິ່ງປຸກສ້າງ ແລະທາດກໍ່ ໃຫ້ ຈ ແລະ ຈ ກໍ່ໄດ້ໂອນທະບຽນ ແລ້ວ, ຄ ສາມາດຮຽກຮ້ອງໃຫ້ ຈ ມ້າງເຮືອນ ແລະທາດກໍ່ນັ້ນອອກ ແລ້ວສົ່ງມອບທີ່ດິນຄືນໃຫ້ ຕົນຫຼືບໍ່?

ແຜນວາດ 5.1

ໃນກໍລະນີນີ້ ຕ້ອງໄດ້ພິຈາລະນາເປັນສອງແງ່ ຍ້ອນຜົນສະທ້ອນທາງດ້ານກົດໝາຍຕ່າງ ກັນຄື:

(ກ). ຈ ຊື້ມາໄດ້ດ້ວຍຄວາມບໍລິສຸດໃຈ.

ໃນກໍລະນີນີ້ ຄ ຕ້ອງຊື້ເອົາ ຫຼືທົດແທນມູນຄ່າຂອງການກໍ່ສ້າງເຮືອນ, ຈາກນີ້ ຄ ຈຶ່ງໄປທາງ ເອົານຳ ກ.

ຕາມມາດຕາ 49 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແລະນອກສັນຍາກຳນົດໄວ້ວ່າ: “ບຸກຄົນທີ່ໄດ້ຊື້ຊັບສິ່ງຂອງດ້ວຍຄວາມບໍລິສຸດໃຈ ແມ່ນບຸກຄົນທີ່ເຊື່ອວ່າຕົນໄດ້ຊື້ຊັບສິ່ງຂອງທີ່ຖືກ ຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ ເຊິ່ງອາດຈະສະແດງອອກດ້ວຍການຊື້ໃນລາຄາທີ່ເໝາະສົມຕາມທ້ອງຕະຫຼາດ ໃນເວລານັ້ນ, ຊື້ ແລະນຳໃຊ້ຊັບສິ່ງຂອງຢ່າງເປີດເຜີຍ, ລຽນຕິດ ແລະສະຫງົບ ແລ້ວເຈົ້າຂອງຊັບ ຈະເອົາຊັບສິ່ງຂອງນັ້ນຄືນໄດ້ ກໍຕໍ່ເມື່ອທາງຜູ້ກ່ຽວໄດ້ທົດແທນລາຄາທີ່ຜູ້ຊື້ໄດ້ຈ່າຍໄປແລ້ວນັ້ນ ແຕ່ເຈົ້າຂອງຊັບສິ່ງຂອງ ກໍມີສິດຮ້ອງຟ້ອງຜູ້ທີ່ເອົາຊັບສິ່ງຂອງຂອງຕົນມາຂາຍຢ່າງຜິດກົດໝາຍ ເຊັ່ນກັນ”.

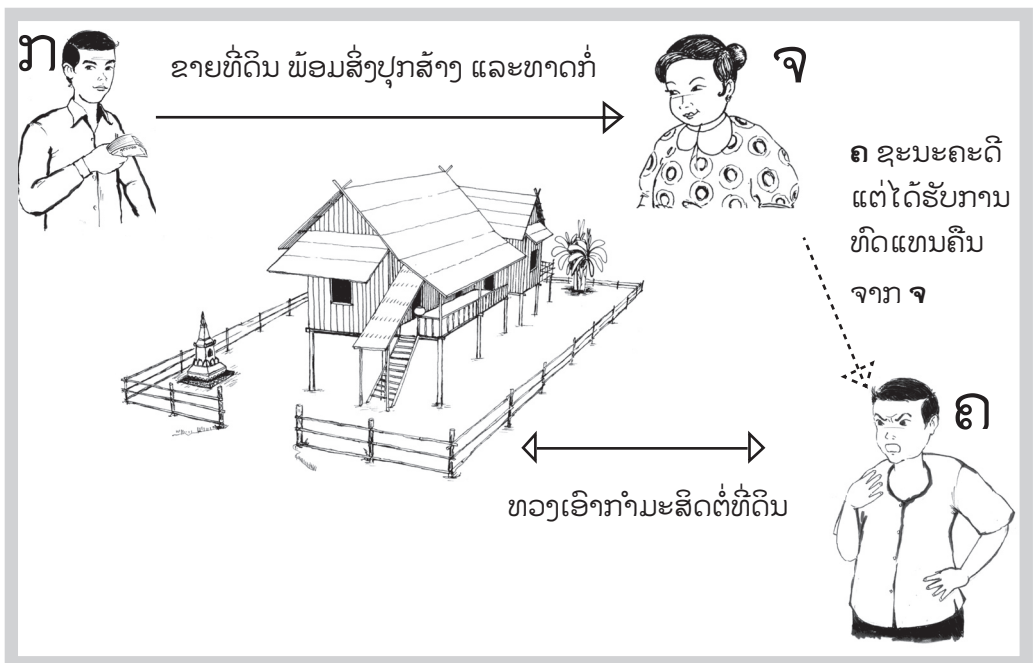
ໃນກໍລະນີຂອງການຊື້-ຂາຍຊັບທີ່ຜິດກົດໝາຍ, ອົງປະກອບຂອງການພິສູດຄວາມບໍລິສຸດໃຈ ສະແດງອອກ ຄື:

- ຊື້ໃນລາຄາທີ່ເໝາະສົມ ຕາມທ້ອງຕະຫຼາດໃນເວລານັ້ນ.
- ຊື້ ແລະນຳໃຊ້ຢ່າງເປີດເຜີຍ;
- ນຳໃຊ້ຢ່າງລຽນຕິດ;
- ນຳໃຊ້ຢ່າງສະຫງົບ.

(ເບິ່ງການອະທິບາຍໃນຄຳຖາມທີ 4 ຂ້າງເທິງ).

ເມື່ອ **ຈ** ໄດ້ພິສູດວ່າຕົນໄດ້ຊື້ຊັບທີ່ຜິດກົດໝາຍມາດ້ວຍຄວາມບໍລິສຸດໃຈແລ້ວ, **ຈ** ກໍໄດ້ຮັບການປົກປ້ອງຈາກກົດໝາຍ ຄືໄດ້ຮັບການທົດແທນຄືນຈາກເຈົ້າຂອງຊັບເດີມ ຫຼື **ຄ**.

ແຜນວາດ 5.2

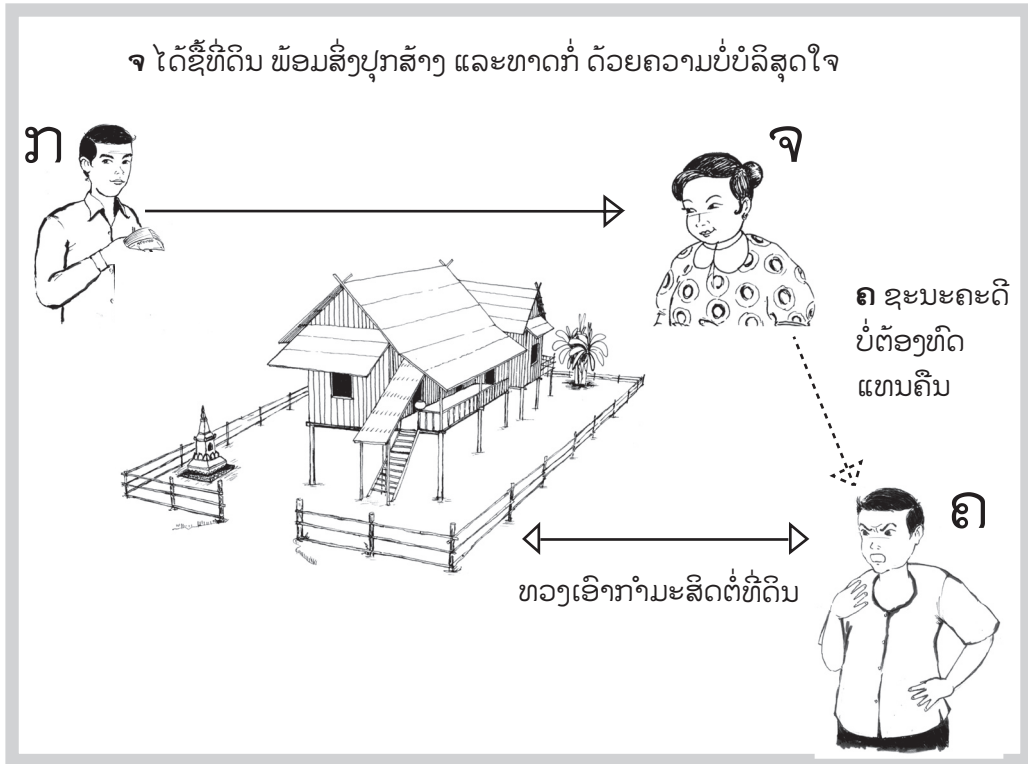
ຈ ໄດ້ຊື້ທີ່ດິນ ພ້ອມສິ່ງປຸກສ້າງ ແລະທາດກໍ່ ດ້ວຍຄວາມບໍລິສຸດໃຈ

(ຂ). **ຈ** ຊື້ມາໄດ້ດ້ວຍຄວາມບໍ່ບໍລິສຸດໃຈ.

ຖ້າຫາກວ່າ **ຈ** ບໍ່ສາມາດພິສູດຫຼືຂາດອົງປະກອບຂອງຄວາມບໍລິສຸດໃຈຄືໄດ້ອະທິບາຍມາຂ້າງເທິງແລ້ວນີ້ ກໍສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ **ຈ** ຊື້ຊັບທີ່ຜິດກົດໝາຍດ້ວຍຄວາມບໍ່ບໍລິສຸດໃຈ.

ໃນກໍລະນີນີ້ **ຄ** (ເຈົ້າຂອງຊັບ) ມີສິດເອົາຊັບສິ່ງຂອງນັ້ນຄືນ ໂດຍບໍ່ມີການທົດແທນຄ່າຊັບສິ່ງຂອງໃຫ້ແກ່ຜູ້ຊື້ (**ຈ**) ແຕ່ຢ່າງໃດ. ຜູ້ຊື້ຈະຕໍ່ວ່າເອົາເງິນທີ່ຊື້ຊັບສິ່ງຂອງນັ້ນຄືນນຳຜູ້ຂາຍ (**ກ**) ກໍໄດ້ ແຕ່ບໍ່ມີສິດຮ້ອງຟ້ອງຕໍ່ສານ ຍ້ອນວ່າເປັນນິຕິກຳທີ່ບໍ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ.

ແຜນວາດ 5.3

ໃນກໍລະນີນີ້ ຈ ຕ້ອງໄດ້ມ້າງເຮືອນ ແລະເອົາທາດກໍ່ອອກບໍ່?

ກົດໝາຍລາວ ບໍ່ໄດ້ກຳນົດວິທີການແກ້ໄຂໃນກໍລະນີນີ້ແບບຈະແຈ້ງ, ແຕ່ໃນປະເພນີທີ່ສານປະຕິບັດຜ່ານມາ ແມ່ນອີງໃສ່ທາງເລືອກຕ່າງໆ ຄື:

- ຖ້າຫາກວ່າ ການມ້າງເຮືອນອອກນັ້ນ ບໍ່ສ້າງຄວາມເສັຍຫາຍໃຫ້ແກ່ໂຄງສ້າງຂອງເຮືອນຫຼາຍ ຈົນບໍ່ສາມາດໃຊ້ການໄດ້ ແລະບໍ່ສ້າງຄວາມເສັຍຫາຍໃຫ້ແກ່ທີ່ດິນດັ່ງກ່າວ ສານກໍຈະຕັດສິນໃຫ້ມ້າງເຮືອນອອກ ໂດຍບໍ່ໄດ້ມີການທົດແທນໃຫ້ແກ່ ຈ ແຕ່ຢ່າງໃດ.

- ຖ້າຫາກວ່າ ການມ້າງເຮືອນອອກ ສ້າງຄວາມເສັຍຫາຍຢ່າງຫຼວງຫຼາຍໃຫ້ແກ່ຕົວອາຄານ ແລະທີ່ດິນ (ເຊິ່ງອາດຈະເກີດເປັນຊຸມຂະໜາດໃຫຍ່ ແລະອື່ນໆ) ລວມທັງເຮັດໃຫ້ມີຄວາມສິ້ນເບື້ອງຫຼາຍ ໂດຍບໍ່ຈຳເປັນ ກໍລະນີນີ້ ສານອາດຈະພິຈາລະນາ:

(ກ). ໃນກໍລະນີທີ່ເຮືອນ ຫຼືອາຄານຕັ້ງຢູ່ສົ້ນໃດໜຶ່ງຂອງທີ່ດິນ ຫຼືຕັ້ງຢູ່ໃນຈຸດທີ່ສາມາດແບ່ງໄດ້, ໃຫ້ເຈົ້າຂອງທີ່ດິນ ແບ່ງທີ່ດິນສ່ວນດັ່ງກ່າວຂາຍໃຫ້ ຈ;

(ຂ). ສະເໜີໃຫ້ເຈົ້າຂອງດິນ ຫຼື ຄ ຊື້ເອົາເຮືອນນັ້ນເລີຍ;

(ຄ). ສະເໜີໃຫ້ເຈົ້າຂອງເຮືອນ ຫຼື ຈ ຊື້ເອົາທີ່ດິນນັ້ນເລີຍ.

ຈະເປັນທາງເລືອກໃດກໍຕາມ ເບື້ອງຕົ້ນສານຈະຖາມຄວາມສະໝັກໃຈຂອງຄູ່ກໍລະນີເສຍກ່ອນ, ຖ້າຫາກຄູ່ກໍລະນີບໍ່ສາມາດຕົກລົງກັນໄດ້ ສານຈະນຳໃຊ້ຫຼັກການ ແລະວິທີການທີ່ມີຄວາມເສຍຫາຍໜ້ອຍທີ່ສຸດ, ແຕ່ກໍມີຫຼາຍກໍລະນີທີ່ສານຕັດສິນໃຫ້ມ້າງເຮືອນອອກຈາກທີ່ດິນ. ທີ່ສຳຄັນ ເຫັນວ່າ ສານຄວນຈະກຳນົດ-ຊື້ຂາດວິທີການດຽວເທົ່ານັ້ນ ຕາມທີ່ສານເຫັນວ່າເໝາະສົມ ເພື່ອບໍ່ໃຫ້ສັບສົນໃນການປະຕິບັດຄຳຕັດສິນຂອງສານ.

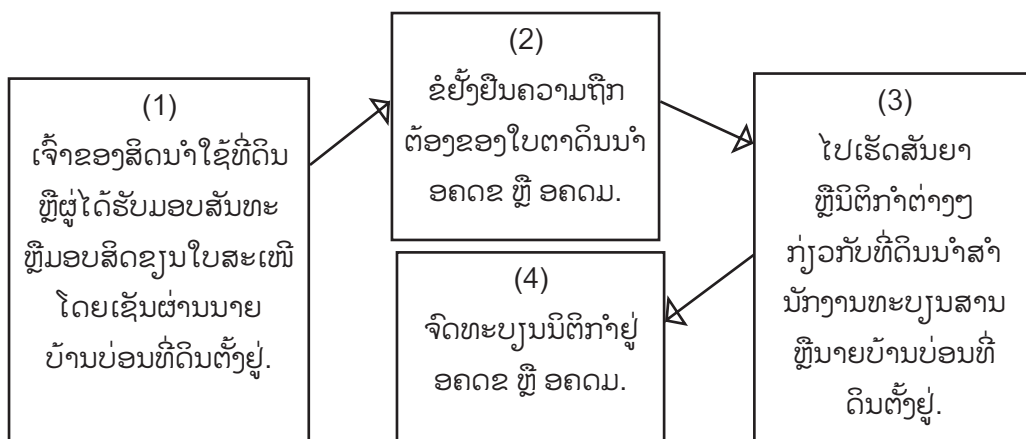
ການຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນ ແລະຂັ້ນຕອນການຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນ:

ຈາກການຄົ້ນຄວ້າທີ່ຜ່ານມາ ສາມາດສັງເກດໄດ້ວ່າ ສາເຫດທີ່ປະຊາຊົນສ່ວນຫຼາຍບໍ່ຈົດທະບຽນທີ່ດິນແມ່ນ:

1. ການຈົດທະບຽນທີ່ດິນໃນເມື່ອກ່ອນ ຍັງປະຕິບັດແບບບໍ່ເອກະພາບກັນ. ກ່ອນໜ້າກົດໝາຍທີ່ດິນ ສະບັບປີ 1997, ກະຊວງການເງິນເປັນຜູ້ຮັບຜິດຊອບຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນ ແລະເກັບພາສີທີ່ດິນຕາມມາດຕາ 10 ຂອງດຳລັດວ່າດ້ວຍທີ່ດິນ ເລກທີ 99/ນຍ, ລົງວັນທີ 19 ທັນວາ 1992 ເຊິ່ງບໍ່ອາດສາມາດເອື້ອອຳນວຍໃຫ້ການແກ່ການຈົດທະບຽນໄດ້;
2. ປະຊາຊົນບາງຈຳນວນຫຼີກລ່ຽງການຈົດທະບຽນເພື່ອຫຼີກເວັ້ນ ການເສັຍພາສີ ແລະອາກອນຈາກການໂອນສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ, ອີກດ້ານໜຶ່ງກໍຍັງບໍ່ທັນເຫັນໄດ້ຄວາມສຳຄັນຂອງການຈົດທະບຽນທີ່ດິນ;
3. ກົນໄກຂອງການຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນຍັງບໍ່ທັນແຂງແຮງ ຍັງບໍ່ທັນປະຕິບັດຕາມກົດໝາຍຢ່າງເຂັ້ມງວດ ສ່ວນຫຼາຍປະຕິບັດຕາມປະເພນີ ຫຼືຄວາມເຄີຍຊົນໃນແຕ່ລະທ້ອງຖິ່ນ ພາໃຫ້ການຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນບໍ່ມີປະສິດທິພາບ ແລະບໍ່ເຂັ້ມແຂງ.

ອີກດ້ານໜຶ່ງ ຄວາມຮູ້ ແລະຄວາມເຂົ້າໃຈຂອງປະຊາຊົນສ່ວນຫຼາຍ ກ່ຽວກັບຜົນສະທ້ອນ ແລະຜົນສັກສິດຂອງການຈົດທະບຽນທີ່ດິນຍັງຈຳກັດຢູ່. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ ໃນປັດຈຸບັນ, ອົງການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນແຫ່ງຊາດ ໄດ້ສ້າງນິຕິກຳຕ່າງໆ ແລະຈັດຕັ້ງການຈົດທະບຽນທີ່ດິນ ໂດຍສະເພາະການປ່ຽນແປງນິຕິກຳຂອງທີ່ດິນໄດ້ຢ່າງເປັນລະບົບແລ້ວ ແລະກໍມີການໂຄສະນາເຜີຍແຜ່ກ່ຽວກັບຄວາມໝາຍ ແລະຄວາມສຳຄັນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການປ່ຽນແປງທາງດ້ານກົດໝາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນກັບທີ່ດິນ ຕອນໜຶ່ງ ເຫັນວ່າມີການຈົດທະບຽນທີ່ດິນທີ່ໄດ້ມາຈາກການຊື້-ຂາຍ, ໂອນ ຫຼືມອບກຳມະສິດທີ່ດິນຫຼາຍຂຶ້ນ. ຂັ້ນຕອນການຈົດທະບຽນທີ່ດິນດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້ຄັດອອກມາຈາກລະບຽບການວ່າດ້ວຍການຈົດທະບຽນນິຕິກຳທີ່ດິນ ເລກທີ 500/ສນຍ.ອຄຕຂ, ລົງວັນທີ 09 ພຶດສະພາ 2007.

ຂັ້ນຕອນການຈົດທະບຽນນິຕິກຳ ການປ່ຽນແປງສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ (ໂອນສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ)

ຂັ້ນຕອນທີ 1: ເຈົ້າຂອງສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຫຼືຜູ້ຮັບມອບສັນທະ ຫຼືມອບສິດ ຂຽນໃບຄຳຮ້ອງໂດຍເຊັນຜ່ານນາຍບ້ານບ່ອນທີ່ດິນຕັ້ງຢູ່ ແລ້ວຍື່ນຕໍ່ ອຄດຂ ຫຼື ອຄດມ ບ່ອນທີ່ດິນຕັ້ງຢູ່ ເພື່ອຂໍກວດກາຄວາມຖືກຕ້ອງຂອງໃບຕາດິນ.

ຂັ້ນຕອນທີ 2: ຫ້ອງການທີ່ດິນ, ອຄດຂ ຫຼື ອຄດມ ເມື່ອຮັບໃບຄຳຮ້ອງແລ້ວກໍດຳເນີນການກວດກາຄວາມຖືກຕ້ອງຂອງໃບຕາດິນໂດຍສົມທຽບໃສ່ໃບປຶ້ມທະບຽນທີ່ດິນ, ປຶ້ມຈົດທະບຽນນິຕິກຳກ່ຽວກັບທີ່ດິນ, ກວດໃສ່ແຜນທີ່ຕາດິນ, ກວດເບິ່ງສຳນວນເອກະສານທີ່ດິນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ຖ້າເຫັນວ່າຖືກຕ້ອງ ແມ່ນຂອງຜູ້ກ່ຽວແທ້ ແລະບໍ່ໄດ້ຖືກນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນເປົ້າໝາຍໃດ ຈຶ່ງອອກໃບຢັ້ງຢືນຄວາມຖືກຕ້ອງຂອງໃບຕາດິນ ແລະເກັບຄ່າທຳນຽມຕາມດຳລັດຂອງນາຍົກລັດຖະມົນຕີກ່ຽວກັບບໍລິການວິຊາການ ແລ້ວບັນທຶກເຂົ້າໃນປຶ້ມຕິດຕາມການອອກໃບຢັ້ງຢືນຄວາມຖືກຕ້ອງຂອງໃບຕາດິນ ຢູ່ອຄດຂ ຫຼື ອຄດມ ແລ້ວຈຶ່ງມອບໃບຢັ້ງຢືນດັ່ງກ່າວໃຫ້ເຈົ້າຂອງໃບຕາດິນ ຫຼືຜູ້ຮັບມອບສັນທະ ຫຼືຜູ້ຮັບມອບໝາຍ ເພື່ອໄປສະເໜີຕໍ່ສຳນັກງານທະບຽນສານ ຫຼືນາຍບ້ານບ່ອນທີ່ດິນຕັ້ງຢູ່ ເພື່ອເຮັດສັນຍາ ຫຼືນິຕິກຳ ຕ່າງໆກ່ຽວກັບທີ່ດິນ.

ຂັ້ນຕອນທີ 3: ພາຍຫຼັງສຳນັກງານທະບຽນສານ ຫຼືນາຍບ້ານ ເຫັນໃບຢັ້ງຢືນຄວາມຖືກຕ້ອງຂອງໃບຕາດິນແລ້ວ ກໍດຳເນີນເຊັນຢັ້ງຢືນຄວາມຖືກຕ້ອງເປັນຈິງຂອງສັນຍາ ຫຼືເອກະສານຕ່າງໆ ຕາມຈຸດປະສົງຂອງເຈົ້າຂອງສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ, ຄູ່ກໍລະນີ ຫຼືຜູ້ໄດ້ຮັບມອບສັນທະ ຫຼືຮັບມອບສິດ. ສັນຍາໃດໄດ້ຮັບການຢັ້ງຢືນຄວາມຖືກຕ້ອງຂອງເນື້ອໃນສັນຍາ ແລະເອກະສານຕ່າງໆ ນຳພາກສ່ວນທີ່ກ່າວມານີ້ແລ້ວ ຖືວ່າ ສັນຍາ ຫຼືເອກະສານນັ້ນມີຜົນບັງຄັບປະຕິບັດຕໍ່ຄູ່ກໍລະນີ ແຕ່ຍັງບໍ່ຖືກຮັບຮູ້

ຕາມການກຳນົດໄວ້ ໃນມາດຕາ 28 ຂອງກົດໝາຍກຳມະສິດເທື່ອ ໝາຍຄວາມວ່າ: ຕ້ອງນຳສັນຍາ ຫຼືເອກະສານດັ່ງກ່າວ ໄປແຈ້ງຈົດທະບຽນ ເພື່ອໂອນຊື່ຢູ່ໃນໃບຕາດິນນຳ ອຄດຂ ຫຼື ອຄດມ ກ່ອນ ຈິ່ງຈະຖືວ່າເປັນເຈົ້າຂອງສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນຕາມກົດໝາຍ.

ຂັ້ນຕອນທີ 4: ພາຍຫຼັງເຈົ້າຂອງໃບຕາດິນ ຫຼືຄູ່ກໍລະນີ ຫຼືຜູ້ໄດ້ຮັບມອບສັນທະ ຫຼືຜູ້ໄດ້ຮັບມອບສິດ ໄດ້ຮັບການຍັ້ງຢືນຄວາມຖືກຕ້ອງຂອງສັນຍາຫຼືເອກະສານກ່ຽວກັບການໂອນສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນແລ້ວ ຕ້ອງນຳໄປແຈ້ງຈົດທະບຽນໂອນສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນໂດຍອອກໃບຕາດິນສະບັບໃໝ່ໃຫ້ແກ່ຜູ້ເປັນເຈົ້າ ຂອງ (ທີ່ໄດ້ຮັບມອບໂອນ) ທີ່ລະບຸຢູ່ໃນສັນຍາຫຼືເອກະສານນັ້ນ. ທ້ອງການທີ່ດິນ, ອຄດຂ ຫຼື ອຄດມ ຈະຄິດໄລ່ຄ່າທຳນຽມຈົດທະບຽນນີ້ຕິກຳຕາມເຂດປະເມີນລາຄາທີ່ກຳນົດໄວ້ບົນພື້ນຖານອັດຕາ ຄ່າທຳນຽມທີ່ກຳນົດໄວ້ໃນລັດຖະບັນຍັດຂອງປະທານປະເທດ.

ສຳລັບໃບຕາດິນແລະປຶ້ມທະບຽນທີ່ດິນໃບເກົ່າແມ່ນຈຳກັດລົບລ້າງແລ້ວເກັບມ້ຽນເຂົ້າໃນ ສຳນວນຕອນດິນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ. ສັນຍາ ຫຼືເອກະສານກ່ຽວກັບທີ່ດິນ ທີ່ໄດ້ຈົດເຂົ້າໃນປຶ້ມຈົດທະບຽນ ແລ້ວ ຕ້ອງຈຳກັດທາງການເກັບມ້ຽນ ແລ້ວເກັບມ້ຽນໄວ້ໃນສຳນວນ ຕອນດິນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ເພື່ອເປັນ ຫຼັກຖານຢ່າງຍາວນານ.

ຄຳຖາມ 2

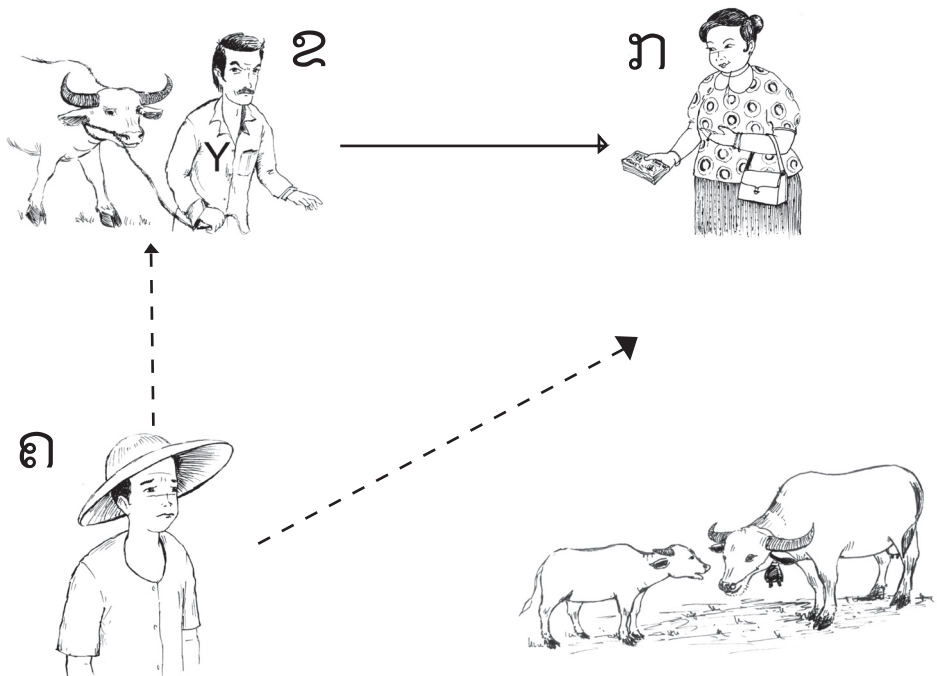
ກໍລະນີສຶກສາ

ກ ຊື້ຄວາຍໂຕໜຶ່ງຈາກ ຂ, ແຕ່ວ່າທີ່ຈິງແລ້ວ ຄວາຍໂຕນັ້ນ ແມ່ນຄວາຍທີ່ ຂ ລັກມາຈາກ ຄ. ນອກຈາກນີ້ ເວລາ ຂ ລັກຄວາຍມາຈາກ ຄ ນັ້ນ, ຄວາຍກຳລັງຖືພາ. ຫຼັງຈາກ ກ ຊື້ຄວາຍຈາກ ຂ ແລ້ວ ຄວາຍກໍອອກລູກໜຶ່ງໂຕ.

(1) ໃນກໍລະນີທີ່ ຄ ຮຽກຮ້ອງຕໍ່ ກ ວ່າ ໃຫ້ສິ່ງຄວາຍຄືນ, ກ ຕ້ອງສິ່ງຄືນ ຫຼືບໍ່? ລູກຄວາຍທີ່ເກີດມາ ຈະເປັນຂອງໃຜ?

(2) ນອກຈາກຮຽກຮ້ອງໃຫ້ ກ ສິ່ງຄວາຍຄືນແລ້ວ, ຄ ຍັງສາມາດຮຽກຮ້ອງໃຫ້ ກ ສິ່ງຜົນກຳໄລໃນການນຳໃຊ້ ນັບແຕ່ມີໄດ້ຮັບມອບຄວາຍຈາກ ຂ ຈົນຮອດເວລາ ສິ່ງຄວາຍຄືນໃຫ້ ຄ ໄດ້ບໍ່?

(3) ຄ ຝາກຄວາຍໄວ້ນຳ ຂ, ໃນກໍລະນີທີ່ ຂ ຂາຍຄວາຍໃນນາມເປັນຂອງຕົນເອງໃຫ້ ກ, ໃນເວລາ ຄ ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ ກ ສິ່ງຄວາຍ ແລະລູກຄວາຍຄືນໃຫ້ນັ້ນ ເປັນແນວໃດ?

1. ຫຼັກການ

ກົດໝາຍກຳມະສິດ ໃຫ້ຄວາມໝາຍຂອງກຳມະສິດວ່າ: ແມ່ນສິດອັນຄົບຖ້ວນ ແລະເດັດຂາດຂອງລັດ, ລວມໝູ່, ເອກະເທດ, ເອກະຊົນ ແລະສ່ວນຕົວໃນການຄອບຄອງ, ນຳໃຊ້, ໄດ້ຮັບໝາກຜົນແລະຊື້ຂາດ ກ່ຽວກັບຊັບສິ່ງຂອງອັນໃດອັນໜຶ່ງ ໃນຂອບເຂດທີ່ກົດໝາຍໄດ້ກຳນົດໄວ້¹. ບຸກຄົນ, ນິຕິບຸກຄົນ ຫຼືອົງການຈັດຕັ້ງໃດໜຶ່ງ ຈະມີສິດເປັນເຈົ້າກຳມະສິດໃນວັດຖຸສິ່ງຂອງໃດໜຶ່ງຢ່າງຄົບຖ້ວນ ແລະສົມບູນ ກໍຕໍ່ເມື່ອ ບຸກຄົນ, ນິຕິບຸກຄົນ ຫຼື ອົງການຈັດຕັ້ງນັ້ນ ໄດ້ຊັບສິ່ງຂອງນັ້ນມາຢ່າງຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ ຄື: ໄດ້ມາຈາກການມອບ ຫຼືຍົກໃຫ້, ຈາກການເຮັດສັນຍາ, ຈາກການສືບທອດມູນມໍຣະດົກ, ຈາກການຄອບຄອງຊັບທີ່ຖືກກົດໝາຍ ແລະຜິດກົດໝາຍດ້ວຍ ຄວາມບໍລິສຸດໃຈ ແລະອື່ນໆ. ສຳລັບເວລາຂອງການໄດ້ຊັບມາເປັນກຳມະສິດ, ຕາມກົດໝາຍແລ້ວ ແມ່ນໃຫ້ເລີ່ມແຕ່ເວລາທີ່ໄດ້ມອບຊັບ ຫຼືໄດ້ຮັບຊັບສິ່ງຂອງນັ້ນ ຫຼືອາດຈະໄດ້ມາຕາມສັນຍາທີ່ເຮັດຂຶ້ນກ່ອນການມອບຊັບ ຫຼືການຮັບຊັບສິ່ງຂອງນັ້ນກໍໄດ້. ໃນກໍລະນີທີ່ຊັບສິ່ງຂອງທີ່ຈະມອບ ຫຼື ຍົກໃຫ້ນັ້ນ, ກົດໝາຍກຳນົດໃຫ້ຂຶ້ນທະບຽນ ກໍຈະໄດ້ກຳມະສິດ ນັບແຕ່ເວລາທີ່ໄດ້ຈົດທະບຽນເປັນຕົ້ນໄປ ເຖິງວ່າຊັບສິ່ງຂອງນັ້ນ ໄດ້ມອບໃຫ້ແກ່ກັນແລ້ວກໍຕາມ².

ຫຼັກການກ່ຽວກັບການຄອບຄອງຊັບທີ່ກ່າວໄວ້ຂ້າງເທິງນີ້ ກົດໝາຍໄດ້ແບ່ງການຄອບຄອງຊັບ ເປັນສອງກໍລະນີຄື: ການຄອບຄອງຊັບສິ່ງຂອງທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ ແລະການຄອບຄອງຊັບສິ່ງຂອງທີ່ບໍ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ. ການຄອບຄອງຊັບສິ່ງຂອງທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍແມ່ນການຄອບຄອງຊັບສິ່ງຂອງໂດຍບຸກຄົນໃດໜຶ່ງ ທີ່ກົດໝາຍຮັບຮູ້. ໃນກໍລະນີການຄອບຄອງຊັບຄົງທີ່ ກໍຕ້ອງໄດ້ຂຶ້ນທະບຽນ ແລະບຸກຄົນທີ່ມີຊື່ໃນໃບທະບຽນເປັນຜູ້ຄອບຄອງຢ່າງຖືກຕ້ອງ ຫຼືຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບສິດຈາກຜູ້ກ່ຽວ ເປັນຜູ້ຄອບຄອງຢ່າງຖືກຕ້ອງເຊັ່ນກັນ³. ສຳລັບການຄອບຄອງຊັບສິ່ງຂອງທີ່ຜິດກົດໝາຍນັ້ນ ສາມາດແບ່ງເປັນສອງກໍລະນີຄື: ການຄອບຄອງຊັບສິ່ງຂອງທີ່ໄດ້ມາຢ່າງຜິດກົດໝາຍ ດ້ວຍຄວາມບໍລິສຸດໃຈ ແລະການຄອບຄອງຊັບສິ່ງຂອງ(ໄດ້ມາຢ່າງ)ຜິດກົດໝາຍ ດ້ວຍຄວາມບໍ່ບໍລິສຸດໃຈ.

ການຄອບຄອງຊັບສິ່ງຂອງທີ່ໄດ້ມາຢ່າງຜິດກົດໝາຍດ້ວຍຄວາມບໍລິສຸດໃຈ ແມ່ນຜູ້ຄອບຄອງບໍ່ຮູ້ ແລະບໍ່ອາດຈະຮູ້ໄດ້ວ່າ ຊັບສິ່ງຂອງທີ່ຕົນຄອບຄອງນັ້ນຍັງເປັນກຳມະສິດຂອງບຸກຄົນອື່ນຢູ່, ໃນກໍລະນີນີ້ ຫາກເຈົ້າກຳມະສິດເດີມ ໄດ້ທວງເອົາຊັບສິ່ງຂອງນັ້ນຄືນ ຜູ້ຄອບຄອງຕ້ອງໄດ້ສົ່ງໃຫ້ຜູ້ກ່ຽວ ແຕ່ເຈົ້າກຳມະສິດເດີມ ຕ້ອງທົດແທນຕາມມູນຄ່າຂອງຊັບສິ່ງຂອງ ໃຫ້ແກ່ຜູ້ຄອບ

¹ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍກຳມະສິດ ປີ 1990 ມາດຕາ 1

² ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍກຳມະສິດ ປີ 1990 ມາດຕາ 28

³ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍກຳມະສິດ ປີ 1990 ມາດຕາ 30

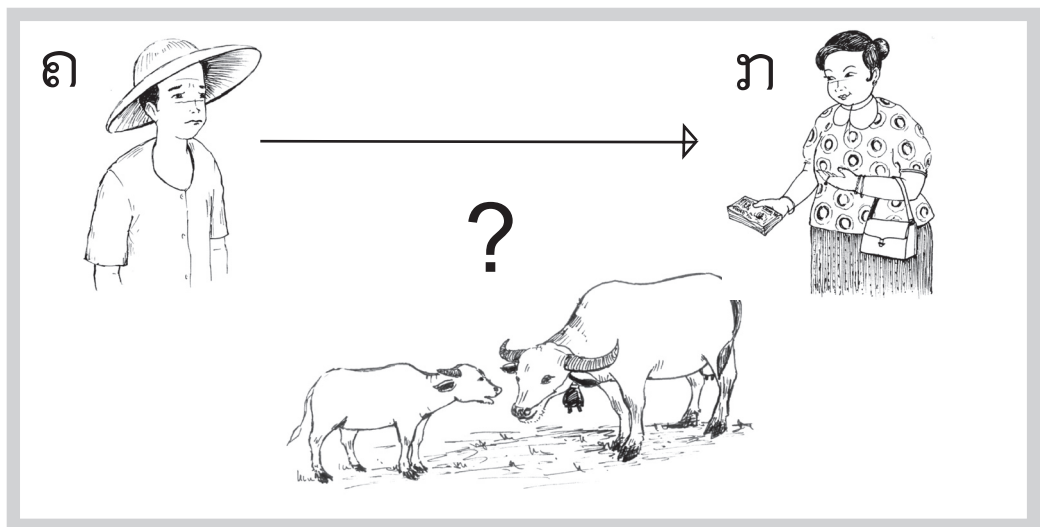
ຄອງ. ຈາກນັ້ນ ເຈົ້າກຳມະສິດເດີມ ກໍມີສິດຮ້ອງຂໍເອົາການໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍຈາກຜູ້ຄອບຄອງ ຊັບສິ່ງຂອງໂດຍບໍ່ມີສິດນັ້ນ, ຍົກເວັ້ນກໍລະນີການຄອບຄອງຊັບດ້ວຍການສືບທອດມູນມໍຣະດົກ ຈະບໍ່ມີການທົດແທນມູນຄ່າຂອງຊັບ ຫຼືໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍແຕ່ຢ່າງໃດ⁴.

ສຳລັບການຄອບຄອງຊັບສິ່ງຂອງທີ່ໄດ້ມາຢ່າງຜິດກົດໝາຍດ້ວຍຄວາມບໍ່ບໍລິສຸດໃຈ ແມ່ນ ຜູ້ຄອບຄອງຮູ້ ຫຼືອາດຈະຮູ້ວ່າຊັບສິ່ງຂອງທີ່ຕົນຄອບຄອງນັ້ນຍັງເປັນກຳມະສິດຂອງບຸກຄົນອື່ນຢູ່. ໃນກໍລະນີນີ້ ຊັບສິ່ງຂອງທັງໝົດນັ້ນຕ້ອງຖືກຍຶດ ຈາກຜູ້ຄອບຄອງ ແລ້ວສົ່ງໃຫ້ເຈົ້າຂອງກຳມະສິດຄືນ. ຜູ້ຄອບຄອງຈະຕໍ່ວ່າເອົາການໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍ ຈາກຜູ້ທີ່ໄດ້ມອບຊັບສິ່ງຂອງໃຫ້ ໂດຍບໍ່ຖືກຕ້ອງນັ້ນກໍໄດ້ ແຕ່ບໍ່ມີສິດຮ້ອງຟ້ອງຕໍ່ສານ⁵.

ນອກຈາກກົດໝາຍກຳມະສິດ ຈະຮັບຮູ້ການເປັນເຈົ້າຂອງຊັບສິ່ງຂອງ ດ້ວຍການຄອບຄອງ ຊັບແລ້ວ, ກຳມະສິດຍັງໄດ້ຈາກການເຮັດສັນຍາ ເຊັ່ນ: ສັນຍາຊື້-ຂາຍ, ສັນຍາຂາຍຝາກ ແລະ ໄດ້ຈາກການສືບທອດມູນມໍຣະດົກ. ພ້ອມດຽວກັນນີ້ ໃນເມື່ອເຈົ້າກຳມະສິດ ຫາກຖືກບຸກຄົນອື່ນ ລະເມີດກຳມະສິດ ກົດໝາຍຍັງກຳນົດໃຫ້ຜູ້ກ່ຽວມີສິດຮ້ອງຟ້ອງຕໍ່ສານ ເພື່ອທວງເອົາຊັບສິ່ງຂອງ ນັ້ນຄືນ⁶ ດ້ວຍການນຳຫຼັກຖານມາຢັ້ງຢືນ ຫຼື ມາພິສູດໃນຄຳຮ້ອງຟ້ອງຂອງຕົນ⁷.

2. ການນຳໃຊ້ກົດໝາຍຂອງ ສປປ ລາວ ຕອບຄຳຖາມ

ແຜນວາດ 1:

⁴ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍກຳມະສິດ ປີ 1990 ມາດຕາ 58

⁵ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍກຳມະສິດ ປີ 1990 ມາດຕາ 59

⁶ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍກຳມະສິດ ປີ 1990 ມາດຕາ 57

⁷ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການດຳເນີນຄະດີແພ່ງ ສະບັບປັບປຸງ 2004 ມາດຕາ 20 ຄູ່ຄວາມແຕ່ລະຝ່າຍມີພັນທະສະເໜີ ແລະປະກອບຫຼັກຖານໃນຄະດີ. ໂຈດມີພັນທະສະເໜີຫຼັກຖານທຸກຢ່າງເພື່ອຢັ້ງຢືນເຫດການ ເຊິ່ງເປັນພື້ນຖານໃຫ້ແກ່ຄຳຮ້ອງຟ້ອງຂອງຕົນ. ຈຳເລີຍມີພັນທະສະເໜີຫຼັກຖານທຸກຢ່າງ ເພື່ອຢັ້ງຢືນເຫດການ ເຊິ່ງເປັນພື້ນຖານໃຫ້ແກ່ຄຳແກ່ຟ້ອງ ຫລືຄຳຟ້ອງແຍ່ງຂອງຕົນ.

ຄຳຖາມທີ 1: ໃນກໍລະນີທີ່ ຄ ຮຽກຮ້ອງຕໍ່ ກ ວ່າໃຫ້ສິ່ງຄວາຍຄືນ, ກ ຕ້ອງສົ່ງຄືນຫຼືບໍ່ ?
ລູກຄວາຍ ທີ່ເກີດມາ ຈະເປັນຂອງໃຜ ?

ຕອບຄຳຖາມທີ 1:

ຄ ມີສິດຮຽກຮ້ອງໃຫ້ ກ ສິ່ງຄວາຍແມ່ຄືນ, ເນື່ອງຈາກ ຄ ເປັນເຈົ້າກຳມະສິດເດີມ ຕໍ່ກັບ ຄວາຍໂຕນັ້ນ. ການຮຽກຮ້ອງເອົາຄວາຍຄືນ ຕາມຫຼັກການແລ້ວ ຄ ສາມາດທວງໄດ້ສອງກໍລະນີ ຄື: ກໍລະນີ ກ ຊື້ຄວາຍແມ່ທີ່ລັກມາ(ຜິດກົດໝາຍ)ດ້ວຍຄວາມບໍລິສຸດໃຈ ແລະ ກ ຊື້ຄວາຍແມ່ທີ່ ລັກມາ(ຜິດກົດໝາຍ)ດ້ວຍຄວາມບໍ່ບໍລິສຸດໃຈ. ລາຍລະອຽດມີດັ່ງນີ້:

ກ. ກໍລະນີ ກ ຊື້ຄວາຍແມ່ທີ່ລັກມາ(ຜິດກົດໝາຍ)ດ້ວຍຄວາມບໍລິສຸດໃຈ

ໃນກໍລະນີ ກ ຊື້ຄວາຍແມ່ທີ່ລັກມາ(ຜິດກົດໝາຍ) ດ້ວຍຄວາມບໍລິສຸດໃຈຈາກ ຂ ໂດຍເຊື່ອ ໝັ້ນວ່າ ຄວາຍນັ້ນເປັນກຳມະສິດຂອງ ຂ ແທ້, ເພາະໃນເວລາທີ່ ກ ຊື້ນັ້ນ ກໍຊື້ດ້ວຍລາຄາທີ່ເໝາະ ສົມຕາມທ້ອງຕະຫຼາດ ແລະພາຍຫຼັງຊື້ ກໍນຳໃຊ້ຄວາຍແມ່ຕົວນັ້ນຢ່າງເປີດເຜີຍ ໂດຍບໍ່ຄິດຢ້ານວ່າ ຈະມີໃຜມາທວງ ຫຼື ທັກທ້ວງເອົາ ເພາະ ກ ໝັ້ນໃຈວ່າ ຄວາຍແມ່ຕົວດັ່ງກ່າວໄດ້ຊື້ມາດ້ວຍ ຄວາມຖືກຕ້ອງ ແລະບໍລິສຸດໃຈ.

ເພື່ອເປັນການຢັ້ງຢືນວ່າ ການຊື້ຄວາຍນັ້ນຖືກຕ້ອງ, ຕາມຫຼັກການກົດໝາຍແລ້ວ ຄວນຄຳ ນຶງແລະພິຈາລະນາເຖິງວັນເວລາ, ສະຖານທີ່ບ່ອນຊື້ຄວາຍ ແລະສອບຖາມການນຳໃຊ້ຄວາຍທີ່ ຊື້ນັ້ນນຳ, ການນຳໃຊ້ວິທີການນີ້ກໍເພື່ອພິສູດເຖິງຄວາມບໍລິສຸດໃຈ, ເປັນຕົ້ນແມ່ນສະຖານທີ່ຊື້- ຂາຍນັ້ນ ຕ້ອງເປັນຕະຫຼາດທີ່ຊື້-ຂາຍຄວາຍ ຫຼື ຖ້າຢູ່ສະຖານທີ່ອື່ນ ກໍຕ້ອງເປັນບ່ອນທີ່ບໍ່ລັບລື, ເປັນສະຖານທີ່ ທີ່ສາທາລະນະຊົນ ສາມາດຮູ້ເຫັນໂດຍປົກກະຕິທົ່ວໄປ. ສ່ວນເວລາທີ່ຊື້-ຂາຍນັ້ນ ຕ້ອງເປັນເວລາກາງເວັນຫຼືເປັນເວລາທີ່ເໝາະສົມເຊິ່ງຄົນສ່ວນຫຼາຍໂດຍປົກກະຕິເຂົາຊື້-ຂາຍກັນ ຫຼືອາດຈະເປັນເວລາທີ່ທາງການກຳນົດໄວ້. ພ້ອມດຽວກັນ ຄວາຍທີ່ຊື້ມານັ້ນກໍຕ້ອງນຳໃຊ້ຢ່າງ ເປີດເຜີຍ ບໍ່ປິດບັງ ຫຼື ເຊື່ອງອຳ, ນຳໃຊ້ແບບຕໍ່ເນື່ອງ ແລະບໍ່ມີການທັກທ້ວງຈາກບຸກຄົນອື່ນ.

ນອກຈາກນີ້ເພື່ອເປັນການຢັ້ງຢືນຄວາມບໍລິສຸດໃຈຂອງ ກທີ່ຊື້ຄວາຍແມ່ຈາກ ຂ, ກກໍຄວນ ມີ ພະຍານຫຼັກຖານ ທີ່ໜ້າເຊື່ອຖືມາຢັ້ງຢືນ ຄື: ສັນຍາຊື້-ຂາຍຄວາຍ ທີ່ເຮັດເປັນລາຍລັກອັກສອນ ຫຼື ເຮັດແບບປາກເປົ່າ ຫຼື ດ້ວຍວິທີອື່ນໆ ມາພິສູດຄວາມບໍລິສຸດໃຈ. ຖ້າສັນຍາເຮັດເປັນລາຍລັກ ອັກສອນ ກໍຕ້ອງຂຽນວັນທີ ເດືອນປີ ລາຍເຊັນຂອງຄູ່ສັນຍາ, ມີພະຍານຮັບຮູ້ຢ່າງໜ້ອຍສາມຄົນ, ໃຫ້ການຈັດຕັ້ງຢັ້ງຢືນໂດຍສະເພາະແມ່ນນາຍບ້ານ^໑ ຫຼື ຢັ້ງຢືນຈາກພະນັກງານທະບຽນສານ. ໃນກໍລະນີການຊື້ຄວາຍນັ້ນຫາກເຮັດສັນຍາປາກເປົ່າ ຫຼື ດ້ວຍວິທີອື່ນ, ເພື່ອຢັ້ງຢືນເຖິງຄວາມບໍລິ

^໑ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແລະນອກສັນຍາ ປີ 2008, ມາດຕາ 15 ວັກສາມ, ສີ, ຫ້າ.

ສຸດໃຈຂອງຕົນ ກໍ ຕ້ອງນຳຫຼັກຖານ⁹ ມາພິສູດຄວາມບໍລິສຸດໃຈຂອງຕົນຄື: ມີພະຍານ ຫຼື ມີຫຼັກຖານທີ່ພົວພັນກັບຄະດີມາຢັ້ງຢືນ. ພ້ອມດຽວກັນນີ້ ຂ ເຊິ່ງເປັນຄູ່ສັນຍາ ກໍຄວນໃຫ້ການຮ່ວມມືເພື່ອຢັ້ງຢືນ ຈຶ່ງຈະເຮັດໃຫ້ມີຄວາມຊັດເຈນຂຶ້ນຕື່ມ.

ໃນການພິສູດຫຼັກຖານນັ້ນ ຖ້າຫາກວ່າ ຄູ່ກໍລະນີຫຼືສານ ບໍ່ສາມາດພິສູດຫຼັກຖານດ້ວຍຕົນເອງໄດ້, ອີງຕາມກົດໝາຍ ວ່າດ້ວຍການດຳເນີນຄະດີແພ່ງ ສານຕ້ອງອອກຄຳສັ່ງແຕ່ງຕັ້ງຜູ້ຊ່ຽວຊານໃຫ້ທຳການພິສູດ¹⁰, ຜູ້ຊ່ຽວຊານຕ້ອງດຳເນີນການພິສູດຫຼັກຖານຕາມຄຳສັ່ງ ແລະຂອບເຂດທີ່ໄດ້ກຳນົດ ໄວ້ໃນຄຳສັ່ງນັ້ນ. ພາຍຫຼັງທີ່ໄດ້ທຳການພິສູດແລ້ວ ຜູ້ຊ່ຽວຊານຕ້ອງເຮັດບົດສະຫຼຸບໃຫ້ຄຳເຫັນໃນນາມຂອງຕົນ ແລ້ວສົ່ງໃຫ້ສານຕາມກຳນົດເວລາ ພ້ອມທັງຮັບຜິດຊອບຕໍ່ຄຳເຫັນ ແລະຮັກສາຄວາມລັບ ໃນສິ່ງທີ່ຕົນໄດ້ພິສູດນັ້ນ.

ໃນກໍລະນີພິສູດໄດ້ວ່າ ກ ຊື້ຄວາຍແມ່ທີ່ລັກມາ(ຜິດກົດໝາຍ)ດ້ວຍຄວາມບໍລິສຸດໃຈ, ກ ຈະສົ່ງ ຄວາຍໂຕນັ້ນໃຫ້ແກ່ ຄ ກໍຕໍ່ເມື່ອ ຄ ໄດ້ທົດແທນ ຫຼືຈ່າຍເງິນຄ່າຄວາຍຄືນໃຫ້ແກ່ ກ ຕາມລາຄາທີ່ ກ ໄດ້ຈ່າຍໃນເວລານັ້ນ¹¹(ລາຄາຊື້ເບື້ອງຕົ້ນ)ເຫດຜົນທີ່ຕ້ອງຈ່າຍເງິນຄືນໃຫ້ຜູ້ຊື້ຕາມລາຄາທີ່ໄດ້ຊື້ມານັ້ນ ກໍເພາະວ່າການຊື້-ຂາຍຄວາຍນັ້ນແມ່ນຜິດກົດໝາຍ. ສະນັ້ນ, ການຈ່າຍກໍຄວນຈ່າຍຕາມລາຄາທີ່ຊື້ເບື້ອງຕົ້ນ ເພາະເປັນການທົດແທນຄືນ ບໍ່ແມ່ນການຊື້ຄືນ, ຖ້າຊື້ຄືນຜູ້ຂາຍອາດຈະກຳນົດລາຄາໃໝ່. ແນວໃດກໍຕາມ ອີງໃສ່ກົດໝາຍ ວ່າດ້ວຍກຳມະສິດ¹² ກ ມີສິດຮຽກຮ້ອງເອົາຄ່າໃຊ້ຈ່າຍອື່ນໆຈາກ ຄ ຄືນເຊັ່ນ: ຄ່າຮັກສາຄວາຍ, ຄ່າລ້ຽງຄວາຍ, ໝາກຜົນຈາກການນຳໃຊ້ຄວາຍ. ພາຍຫຼັງທີ່ ຄ ໄດ້ຈ່າຍ ເງິນຄ່າຮັກສາຄວາຍ ຫຼື ຄ່າລ້ຽງຄວາຍໃຫ້ ກ ແລ້ວກໍມີສິດຮຽກຮ້ອງ¹³ ເອົາຄ່າໃຊ້ແທນຄ່າເສັຍຫາຍຈາກ ຂ ຜູ້ລັກຄວາຍ.

⁹ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການດຳເນີນຄະດີແພ່ງ ປີ 2004, ມາດຕາ 17 ວັກໜຶ່ງ ກຳນົດວ່າ: “ຫຼັກຖານໃນຄະດີແພ່ງ, ການຄ້າ, ຄອບຄົວ ແລະຄະດີເດັກ ປະກອບດ້ວຍຫຼັກຖານທາງດ້ານວັດຖຸ, ຫຼັກຖານທາງດ້ານເອກະສານ ແລະຫຼັກຖານທາງດ້ານບຸກຄົນ”.

¹⁰ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການດຳເນີນຄະດີແພ່ງ ສະບັບປັບປຸງ 2004, ມາດຕາ 31.

¹¹ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍຜູ້ສູ້ພັນໃນສັນຍາ ແລະນອກສັນຍາ ປີ 2008, ມາດຕາ 42 ວັກໜຶ່ງ ກຳນົດໃຫ້ເຈົ້າຂອງຊັບເອົາຊັບສິ່ງຂອງຊື້ມາຢ່າງຜິດກົດໝາຍດ້ວຍຄວາມບໍລິສຸດໃຈຄືນໄດ້ ກໍຕໍ່ເມື່ອຫາກຜູ້ກ່ຽວໄດ້ທົດແທນລາຄາທີ່ຜູ້ຊື້ ໄດ້ຈ່າຍໄປແລ້ວນັ້ນ...

¹² ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍກຳມະສິດ ປີ 1990 ມາດຕາ 61 ກຳນົດວ່າ “ບຸກຄົນຜູ້ໃດຫາກໄດ້ຄອບຄອງຊັບສິ່ງຂອງຢ່າງຜິດກົດໝາຍໂດຍຄວາມບໍລິສຸດໃຈ ບຸກຄົນຜູ້ນັ້ນມີສິດຮັບເອົາສິ່ງທີ່ຕົນໄດ້ເຮັດໃຫ້ດີຂຶ້ນນັ້ນໄວ້ ຖ້າວ່າການຕັດແຍກສິ່ງທີ່ເຮັດຂຶ້ນໃໝ່ນັ້ນ ຈະບໍ່ເຮັດໃຫ້ຊັບສິ່ງຂອງເດີມເສັຍຫາຍ ຫຼືເປ່ເພ ໃນເວລາຕັດແຍກອອກຈາກກັນ. ຖ້າວ່າຊັບສິ່ງຂອງທີ່ເຮັດຂຶ້ນໃໝ່ນັ້ນ ຫາກບໍ່ສາມາດຕັດແຍກອອກຈາກຊັບສິ່ງຂອງເດີມໄດ້ແລ້ວ ຜູ້ຄອບຄອງຢ່າງຜິດກົດໝາຍ ໂດຍຄວາມບໍລິສຸດໃຈນັ້ນ ກໍມີສິດທາງເອົາການໃຊ້ແທນ ຄ່າເສັຍຫາຍສະເພາະແຕ່ສ່ວນທີ່ຕົນໄດ້ເຮັດດີຂຶ້ນນັ້ນຈາກເຈົ້າກຳມະສິດ ແຕ່ບໍ່ໃຫ້ເກີນມູນຄ່າຂອງຊັບສິ່ງຂອງເດີມ. ສ່ວນສິ່ງທີ່ຜູ້ຄອບຄອງຊັບສິ່ງຂອງຢ່າງຜິດກົດໝາຍໂດຍບໍ່ມີຄວາມບໍລິສຸດໃຈ ໄດ້ເຮັດໃຫ້ເກີນມູນຄ່າຂອງຊັບສິ່ງຂອງເດີມ. ສ່ວນສິ່ງທີ່ຜູ້ຄອບຄອງຊັບສິ່ງຂອງຢ່າງຜິດກົດໝາຍ ໂດຍບໍ່ມີຄວາມບໍລິສຸດໃຈ ໄດ້ເຮັດໃຫ້ເກີນມູນຄ່າຂອງຊັບສິ່ງຂອງເດີມ. ສ່ວນສິ່ງທີ່ຜູ້ຄອບຄອງຊັບສິ່ງຂອງຢ່າງຜິດກົດໝາຍ ໂດຍບໍ່ມີຄວາມບໍລິສຸດໃຈ ໄດ້ເຮັດໃຫ້ດີຂຶ້ນນັ້ນ ກໍຈະຕົກເປັນຂອງເຈົ້າກຳມະສິດເດີມ ໂດຍບໍ່ມີການທົດແທນຢ່າງໃດ ຕາມທີ່ໄດ້ກ່າວໄວ້ໃນມາດຕາ 59 ຂອງກົດໝາຍສະບັບນີ້”.

¹³ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍກຳມະສິດ ປີ 1990 ມາດຕາ 58 ວັກສອງ ກຳນົດວ່າ: ໃນກໍລະນີນີ້ ຖ້າວ່າເຈົ້າກຳມະສິດເດີມຫາກໄດ້ທາງເອົາຊັບສິ່ງຂອງນັ້ນຄືນ ຜູ້ຄອບຄອງຕ້ອງໄດ້ສົ່ງຄືນໃຫ້ຜູ້ກ່ຽວ ແຕ່ເຈົ້າກຳມະສິດເດີມຕ້ອງທົດແທນຕາມມູນຄ່າຂອງຊັບສິ່ງຂອງໃຫ້ແກ່ຜູ້ຄອບຄອງ. ເຈົ້າກຳມະສິດເດີມກໍມີສິດຮອງຂໍເອົາການໃຊ້ແທນຄ່າເສັຍຫາຍ ຈາກຜູ້ທີ່ໄດ້ມອບຊັບສິ່ງຂອງ ໂດຍບໍ່ມີສິດນັ້ນ.

ປະເດັນການຈ່າຍເງິນຄືນໃຫ້ແກ່ຜູ້ຊື້ຄວາຍທີ່ລັກມາ(ຜິດກົດໝາຍ) ດ້ວຍຄວາມບໍລິສຸດໃຈ ບັນດານັກວິຊາການກົດໝາຍ ມີສອງທັດສະນະແຕກຕ່າງກັນ, **ທັດສະນະທີໜຶ່ງ** ແມ່ນໃຫ້ທົດແທນ ຕາມລາຄາຊື້ເບື້ອງຕົ້ນ, **ທັດສະນະທີສອງ** ທົດແທນຄືນຕາມລາຄາທ້ອງຕະຫຼາດໃນເວລາປັດຈຸ ບັນເຊິ່ງຕໍ່ໄປຈະໄດ້ພິຈາລະນາຕາມຕົວຢ່າງດັ່ງນີ້: **ກ** ໄດ້ຊື້ຄວາຍແມ່ຈາກ **ຂ** ດ້ວຍຄວາມບໍລິສຸດໃຈ ໃນລາຄາ 2.000.000 ກີບ(ຄວາຍທີ່ **ຂ** ລັກມາຈາກ **ຄ**), ຖ້າ **ຄ** ເຊິ່ງເປັນເຈົ້າຂອງຊັບເດີມ ຕ້ອງການຄວາຍຄືນ, ຜູ້ກ່ຽວຕ້ອງໄດ້ທົດແທນເງິນຄືນຈຳນວນ 2.000.000 ກີບ ໃຫ້ແກ່ **ກ** ຕາມລາຄາຄວາຍທີ່ຊື້ເບື້ອງຕົ້ນ. ໃນຈຸດນີ້ ເມື່ອພິຈາລະນາແລ້ວເຫັນວ່າ ການທົດແທນຕາມລາຄາ ຊື້ເບື້ອງຕົ້ນຈະສົມເຫດສົມຜົນຫຼືບໍ່? ຖ້າວ່າລາຄາຄວາຍໃນທ້ອງຕະຫຼາດຫາກຫຼຸດລົງ ເຫຼືອພຽງແຕ່ 1.500.000 ກີບ, ຖ້າເປັນເຊັ່ນນີ້ ເຫັນວ່າຈະສ້າງຄວາມອັບປະໂຫຍດໃຫ້ແກ່ **ກ**. ກົງກັນຂ້າມ, ຖ້າວ່າລາຄາຄວາຍຕາມທ້ອງຕະຫຼາດຫາກເພີ່ມຂຶ້ນເປັນ 3.000.000 ກີບ, ກໍລະນີນີ້ **ຄ** ຕ້ອງຈ່າຍ ທົດແທນໃນລາຄາ 3.000.000 ກີບ ເຫັນວ່າມັນຈະສ້າງຄວາມອັບປະໂຫຍດໃຫ້ແກ່ **ຄ**. ຈາກສອງ ກໍລະນີດັ່ງກ່າວ ເຫັນວ່າ ສ້າງຄວາມອັບປະໂຫຍດໃຫ້ແກ່ຝ່າຍໃດຝ່າຍໜຶ່ງ. ແນວໃດກໍຕາມ ໃນທັດ ສະນະຂອງນັກວິຊາການກົດໝາຍກຸ່ມຄົນຄວ້າກົດໝາຍແພ່ງຈຳນວນຫຼາຍເຫັນວ່າ: ຄວນທົດ ແທນຕາມລາຄາທີ່ຊື້ເບື້ອງຕົ້ນ ເຖິງແມ່ນວ່າລາຄາຄວາຍຈະຫຼຸດ ຫຼື ເພີ່ມຂຶ້ນກໍຕາມ ເນື່ອງຈາກ ວ່າການຊື້-ຂາຍດັ່ງກ່າວ ແມ່ນຜິດກົດໝາຍແຕ່ເບື້ອງຕົ້ນ, ພ້ອມດຽວກັນນີ້ ກົດໝາຍກໍໃຫ້ສິດ ແກ່ຜູ້ທີ່ຊື້ຊັບຜິດກົດໝາຍດ້ວຍຄວາມບໍລິສຸດໃຈ ມີສິດອື່ນໆທີ່ສາມາດຮຽກຮ້ອງໄດ້ເຊັ່ນ: ສິດໃນ ການໄດ້ຮັບໝາກຜົນ ຫຼື ລາຍໄດ້ຈາກຊັບທີ່ຊື້ມານັ້ນ ຜົນຈາກການນຳໃຊ້ຄວາຍ, ສິດໃນການຮຽກ ຮ້ອງເອົາຄ່າຮັກສາ, ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍອື່ນໆນຳຜູ້ເປັນເຈົ້າຂອງເດີມໄດ້ອີກ.

ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ ມີນັກວິຊາການກົດໝາຍຈຳນວນໜຶ່ງໃຫ້ທັດສະນະວ່າ: ເຈົ້າຂອງຄວາຍ ແມ່ຕົວດັ່ງກ່າວ ຈະໄດ້ຄວາຍຄືນ ກໍຕໍ່ເມື່ອຜູ້ກ່ຽວໄດ້ທົດແທນລາຄາຄວາຍຕາມລາຄາທ້ອງຕະ ຫຼາດ ໃນໄລຍະເວລາປັດຈຸບັນ. ຕົວຢ່າງ **ກ** ໄດ້ຊື້ຄວາຍກັບ **ຂ** ໃນລາຄາ 2.000.000 ກີບ, (ຄວາຍ ທີ່ **ຂ** ລັກມາຈາກ **ຄ**), ຖ້າ **ຄ** ຈະເອົາຄວາຍແມ່ຄືນ, ຜູ້ກ່ຽວຕ້ອງໄດ້ທົດແທນເງິນຕາມລາຄາທ້ອງ ຕະຫຼາດໃຫ້ແກ່ **ກ** ຈຳນວນ 3.000.000 ກີບ. ດ້ວຍເຫດຜົນເພື່ອຮັກສາສິດ ແລະຜົນປະໂຫຍດ ຂອງຜູ້ທີ່ຊື້ ຄວາຍດ້ວຍຄວາມບໍລິສຸດໃຈ ທັງນີ້ ກໍເພື່ອປະຕິບັດຕາມກົນໄກເສດຖະກິດຕະຫຼາດ.

ຢູ່ໃນຄຳຖາມທີ 1 ໄດ້ຕັ້ງບັນຫາຖາມຕໍ່ວ່າ ລູກຄວາຍທີ່ເກີດມານັ້ນຈະເປັນຂອງໃຜ? ອີງ ຕາມກົດໝາຍວ່າດ້ວຍກຳມະສິດ¹⁴ ລູກຄວາຍທີ່ເກີດມານັ້ນ **ກ** ຕ້ອງສົ່ງຄືນໃຫ້ແກ່ **ຄ** ເນື່ອງຈາກວ່າ ຄວາຍນັ້ນໄດ້ຖືພາມາກ່ອນການຊື້ຂອງ **ກ**. ໝາຍຄວາມວ່າ ແມ່ຄວາຍກັບລູກຄວາຍບໍ່ສາມາດ ແຍກອອກຈາກກັນໄດ້ ຖ້າແຍກບໍ່ໄດ້ກໍຖືວ່າເປັນຊັບອັນດຽວກັນ, ດັ່ງນັ້ນ ລູກຄວາຍທີ່ຍັງບໍ່ທັນ ເກີດຕ້ອງຕິດໄປນຳແມ່ຄວາຍ ແລະບຸກຄົນໃດເປັນເຈົ້າກຳມະສິດຕໍ່ກັບແມ່ຄວາຍໃນເບື້ອງຕົ້ນ,

¹⁴ ກົດໝາຍກຳມະສິດ ປີ 1990 ມາດຕາ 60 ວັກສອງ ກຳນົດໄວ້ວ່າ “ຜູ້ຄອບຄອງຊັບສິ່ງຂອງຢ່າງຜິດກົດໝາຍ ໂດຍຄວາມບໍລິສຸດໃຈຈະບໍ່ໄດ້ສົ່ງໝາກຜົນ ຫຼື ລາຍໄດ້ທີ່ເກີດຈາກຊັບສິ່ງຂອງນັ້ນ ໃຫ້ເຈົ້າກຳມະສິດແຕ່ຢ່າງໃດ ຕາມ ທີ່ກ່າວໄວ້ໃນມາດຕາ 58 ຂອງກົດໝາຍສະບັບນີ້”.

ບຸກຄົນນັ້ນກໍໄດ້ລູກຄວາຍທີ່ຕິດພັນໄປນຳ. ໃນຂະນະດຽວກັນ **ກ** ສາມາດຮຽກຮ້ອງໃຫ້ **ຄ** ທົດແທນຄຳລ້ຽງ ແລະຄຳຮັກສາລູກຄວາຍໃຫ້ຕົນຄືນ. ແຕ່ຖ້າກໍລະນີຄວາຍຫາກຖືພາພາຍຫຼັງທີ່ **ກ** ຊື້, **ກ** ມີສິດປະຕິເສດ ບໍ່ສົ່ງລູກຄວາຍຄືນໃຫ້ແກ່ **ຄ** ກໍໄດ້ ເນື່ອງຈາກວ່າໝາກຜົນໄດ້ເກີດຂຶ້ນພາຍຫຼັງການຊື້-ຂາຍ.

ຢູ່ໃນຄຳຖາມທີ 1 ຍັງມີປະເດັນໜຶ່ງທີ່ຕັ້ງບັນຫາຂຶ້ນມາຄື ໃນກໍລະນີຄວາຍທີ່ຊື້ດ້ວຍຄວາມບໍ່ລິສຸດໃຈໄດ້ກໍຄວາມເສັຍຫາຍຂຶ້ນເຊັ່ນ: ຂົນຄົນໄດ້ຮັບບາດເຈັບ, ໄປທຳລາຍຜົນລະປູກຂອງຄົນອື່ນ ຫຼື ຄວາຍຕາຍ ໃຜຈະເປັນຜູ້ຮັບຜິດຊອບ ລະຫວ່າງເຈົ້າກຳມະສິດເດີມ ແລະຜູ້ຄອບຄອງ? ອີງຕາມກົດໝາຍວ່າດ້ວຍຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແລະນອກສັນຍາ¹⁵ ໄດ້ກຳນົດຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງຜູ້ເປັນເຈົ້າຂອງ ຫຼືຜູ້ຄອບຄອງສັດແມ່ນອີງໃສ່ຄວາມຜິດຂອງຜູ້ເປັນເຈົ້າຂອງ ແລະຄວາມຜິດຂອງຜູ້ຄອບຄອງ ໂດຍອີງໃສ່ມາດຕາ 42 ວັກສອງ ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແລະນອກສັນຍາ ດັ່ງກ່າວ ສາມາດແຍກເປັນສອງກໍລະນີ:

ກໍລະນີທີ 1: ຖ້າວ່າຜູ້ຄອບຄອງຫາກໄດ້ຮັກສາ ແລະລ້ຽງດູຄວາຍດັ່ງກ່າວເປັນຢ່າງດີ ແຕ່ຄວາຍຍັງໄປສ້າງຄວາມເສັຍຫາຍ ຫຼື ເກີດຄວາມເສັຍຫາຍຕໍ່ຄວາຍ, ກໍລະນີນີ້ຖືວ່າ: **ຄ** ເຈົ້າກຳມະສິດເດີມ ຈະເປັນຜູ້ຮັບຜິດຊອບຕໍ່ກັບຄວາມເສັຍຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນນັ້ນ.

ກໍລະນີທີ 2: ຖ້າວ່າຜູ້ຄອບຄອງຫາກບໍ່ຮັກສາລ້ຽງດູຄວາຍດັ່ງກ່າວ ຕາມປົກກະຕິທີ່ຄວນຈະເປັນ ຈົນເຮັດໃຫ້ຄວາຍໄປສ້າງຄວາມເສັຍຫາຍ ຫຼືເກີດຄວາມເສັຍຫາຍຕໍ່ຄວາຍ, ກໍລະນີນີ້ຖືວ່າ **ກ** ຜູ້ຄອບ ຄອງຈະເປັນຜູ້ຮັບຜິດຊອບຕໍ່ກັບຄວາມເສັຍຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນ

ຂ. ກໍລະນີ **ກ** ຊື້ຄວາຍແມ່ທີ່ລັກມາ(ຜິດກົດໝາຍ)ດ້ວຍຄວາມບໍ່ບໍລິສຸດໃຈ

ກ ໄດ້ຊື້ຄວາຍແມ່ຈາກ **ຂ** ໂດຍຮູ້ດີວ່າ ຄວາຍນັ້ນບໍ່ແມ່ນກຳມະສິດຂອງ **ຂ** ແລະຮູ້ວ່າຄວາຍນັ້ນ **ຂ** ລັກມາຂາຍ ແຕ່ກໍຍັງຈົງໃຈຊື້ເອົາຄວາຍໂຕນັ້ນ ຫຼື **ກ** ຄິດບໍ່ເຖິງວ່າ ຄວາຍໂຕນັ້ນແມ່ນ **ຂ** ລັກມາ, ແຕ່ສິ່ງເກດລາຄາທີ່ **ກ** ຊື້ ພັດຖິກກວ່າລາຄາຕາມທ້ອງຕະຫຼາດທີ່ໄປ ເຊິ່ງ **ກ** ຄວນຈະຮູ້ວ່າ ຄວາຍໂຕນັ້ນມີພິລຸດ ຫຼື ໜ້າສົງໄສວ່າ ບໍ່ແມ່ນຄວາຍຂອງ **ຂ**. ອີງຕາມກົດໝາຍວ່າດ້ວຍຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແລະນອກສັນຍາ¹⁶ ແລະກົດໝາຍວ່າດ້ວຍກຳມະສິດ¹⁷ ເຫັນວ່າ **ກ** ເປັນຜູ້ຊື້ຊັບສິ່ງຂອງ ດ້ວຍຄວາມບໍ່ບໍລິສຸດໃຈ ແລະເປັນຜູ້ຄອບຄອງຊັບສິ່ງຂອງຢ່າງຜິດກົດໝາຍດ້ວຍຄວາມບໍ່ບໍລິສຸດໃຈ, ດັ່ງນັ້ນ **ຄ** ເຈົ້າຂອງຊັບເດີມມີສິດເອົາຄວາຍຈາກ **ກ** ຄືນ ໂດຍບໍ່ມີການທົດແທນຄຳຄວາຍແຕ່ຢ່າງໃດ, ສ່ວນ **ກ** ຜູ້ຊື້ຈະຕໍ່ວ່າເອົາເງິນທີ່ຊື້ຄວາຍນັ້ນຄືນນຳ **ຂ** ເຊິ່ງເປັນຜູ້ຂາຍຄວາຍທີ່ລັກມາ(ຜິດກົດ ໝາຍ)ກໍໄດ້ແຕ່ບໍ່ມີສິດຮ້ອງຟ້ອງຕໍ່ສານ ເພາະວ່າເປັນການຊື້ຊັບຜິດກົດໝາຍ ເຊິ່ງຜູ້ກ່ຽວຮູ້ແລະຄວນຮູ້. ດັ່ງນັ້ນ ກົດໝາຍຈຶ່ງບໍ່ປົກປ້ອງຜູ້ທີ່ຊື້-ຂາຍຊັບຜິດກົດໝາຍ

¹⁵ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແລະນອກສັນຍາ ປີ 2008 ມາດຕາ 42 ວັກສອງ.

¹⁶ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແລະນອກສັນຍາ ປີ 2008 ມາດຕາ 94.

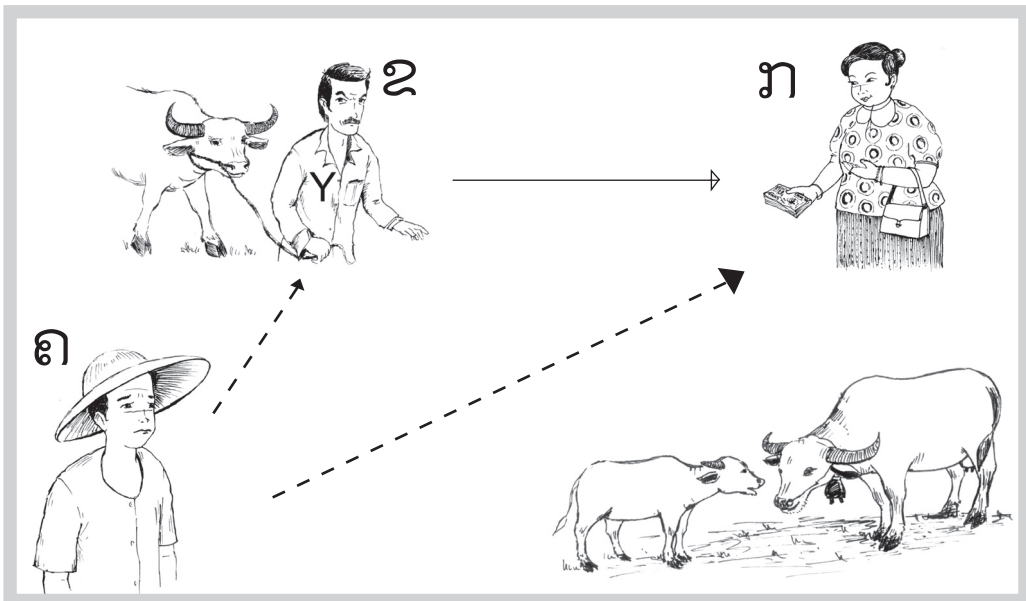
¹⁷ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍກຳມະສິດ ປີ 1990 ມາດຕາ 59 ວັກໜຶ່ງ.

ດ້ວຍຄວາມບໍ່ບໍລິສຸດໃຈ. ພ້ອມດຽວກັນນັ້ນ, ລູກຄວາຍທີ່ເກີດມາ ບໍ່ວ່າໃນກໍລະນີໃດກໍຕາມ ກ ຕ້ອງສົ່ງຄືນໃຫ້ແກ່ ຄ ຫຼືບໍ່? ອີງຕາມ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍກຳມະສິດ¹⁸ ໝາກຜົນ ຫຼືລາຍໄດ້ທີ່ເກີດຈາກແມ່ຄວາຍເປັນຕົ້ນ ແມ່ນລູກຄວາຍ, ກ ຕ້ອງສົ່ງຄືນໃຫ້ແກ່ ຄ ທັງໝົດອີກດ້ວຍ.

ໃນກໍລະນີຄວາຍໄດ້ກໍ່ຄວາຍເສຍຫາຍ ຫຼື ເກີດຄວາມເສຍຫາຍຕໍ່ຄວາຍ(ຕາຍ), ກໍລະນີນີ້ ກ ຜູ້ຄອບຄອງຈະຕ້ອງຮັບຜິດຊອບຕໍ່ຄວາມເສຍຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນ ບໍ່ວ່າຈະມີການຮັກສາ ແລະລ້ຽງດູເປັນຢ່າງດີ ຫຼື ບໍ່ກໍຕາມ.

ຄຳຖາມ 2: ນອກຈາກການຮຽກຮ້ອງໃຫ້ ກ ສົ່ງຄວາຍຄືນແລ້ວ, ຄ ຍັງສາມາດຮຽກຮ້ອງໃຫ້ ກ ສົ່ງໝາກຜົນຂອງການນຳໃຊ້ ນັບແຕ່ມີໄດ້ຮັບມອບຄວາຍຈາກ ຂ ຈົນຮອດເວລາສົ່ງຄືນໃຫ້ ຄ ໄດ້ບໍ່?

ແຜນວາດ 2

ຕໍ່ກັບຄຳຖາມທີ 2 ນອກຈາກ ຄ ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ ກ ສົ່ງຄວາຍຄືນແລ້ວ, ຄ ຍັງສາມາດຮຽກຮ້ອງໃຫ້ສົ່ງໝາກຜົນຂອງການນຳໃຊ້ ນັບແຕ່ມີໄດ້ຮັບຄວາຍຈາກ ຂ ຈົນຮອດເວລາສົ່ງຄືນ ຄ ປະເດັນນີ້ ສາມາດພິຈາລະນາເປັນສອງກໍລະນີ ຄື:

ກ. ກໍລະນີ ກ ມີຄວາມບໍ່ລິສຸດໃຈ

ຖ້າ ກ ຊື້ ຫຼື ຄອບຄອງຄວາຍແມ່ ດ້ວຍຄວາມບໍ່ລິສຸດໃຈ, ຄ ບໍ່ມີສິດຮຽກຮ້ອງໃຫ້ ກ ສົ່ງໝາກຜົນ ຫຼື ລາຍໄດ້ໃນການນຳໃຊ້ຄວາຍ ນັບແຕ່ມີ ກ ໄດ້ຊື້ ຫຼື ຄອບຄອງຄວາຍຈາກ ຂ ຈົນຮອດເວລາສົ່ງຄວາຍຄືນ¹⁹ ໃຫ້ ຄ.

¹⁸ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍກຳມະສິດ ປີ 1990 ມາດຕາ 60 ວັກໜຶ່ງ.

¹⁹ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍກຳມະສິດ ປີ 1990 ມາດຕາ 60 ວັກສອງ.

ຂ. ກໍລະນີ ໓ ບໍ່ມີຄວາມບໍລິສຸດໃຈ

ຖ້າ ໓ ຊື້ ຫຼື ຄອບຄອງຄວາຍແມ່ ດ້ວຍຄວາມບໍ່ບໍລິສຸດໃຈ, ຄ ສາມາດຮຽກຮ້ອງໃຫ້ ໓ ສິ່ງໝາກຜົນ ຫຼື ລາຍໄດ້ໃນການນຳໃຊ້ນັບແຕ່ມື້ທີ່ ໓ ໄດ້ຊື້ ຫຼື ຄອບຄອງຄວາຍຈາກ ຂ ຈົນຮອດເວລາສິ່ງຄວາຍຄືນ²⁰ໃຫ້ ຄ. ຕົວຢ່າງ: ໄດ້ເອົາຄວາຍແມ່ໂຕດັ່ງກ່າວ ໃຫ້ ໘ ເຊົ່າກຳນົດເວລາເຈັດວັນ ໃນລາຄາ 50.000 ກີບຕໍ່ວັນ ໃນກໍລະນີນີ້ ຄ ສາມາດຮຽກຮ້ອງໃຫ້ ໓ ສິ່ງລາຍໄດ້ທີ່ໄດ້ຈາກຄ່າເຊົ່າຄວາຍ ຈຳນວນ 350.000 ກີບ ໃຫ້ຕົນ.

ແນວໃດກໍຕາມ ບັນຫາມີຢູ່ວ່າ ການເລີ່ມຄິດໄລ່ໝາກຜົນ ຫຼື ລາຍໄດ້ນັ້ນຄວນຈະເລີ່ມຈາກເວລາໃດ, ເລີ່ມຈາກຊັບສິ່ງຂອງນັ້ນເກີດໝາກຜົນ ຫຼື ເລີ່ມແຕ່ໝາກຜົນນັ້ນສາມາດນຳໃຊ້ໄດ້ເຊັ່ນ: ຄວາຍຖືພາ ກໍໃຫ້ຄິດໄລ່ແຕ່ມື້ຖືພາ ຫຼື ມີລູກຄວາຍເກີດອອກມາ. ຖ້າໝາກຜົນທາກເປັນຊັບສິ່ງຂອງປະເພດອື່ນເຊິ່ງບໍ່ແມ່ນຄວາຍ ຈະເລີ່ມນັບເວລາໃດ. ປະເດັນນີ້ ກົດໝາຍຂອງລາວຍັງບໍ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້. ກ່ຽວກັບເລື່ອງນີ້ ນັກວິຊາການກົດໝາຍຊາວຢີ່ປຸ່ນ ທ່ານໂນຊາວາ ໄດ້ໃຫ້ທິດທາງໃນການຄິດໄລ່ໝາກຜົນວ່າ ໃຫ້ນັບແຕ່ເວລາທີ່ໝາກຜົນນັ້ນສາມາດຄິດໄລ່ເປັນເງິນ ແລະ ສາມາດຊື້-ຂາຍແລກປ່ຽນໄດ້. ນັກວິຊາການກົດໝາຍລາວທ່ານໜຶ່ງ ໃຫ້ທັດສະນະວ່າ ການຄິດໄລ່ໝາກຜົນ ຖ້າແມ່ນພືດ ຫຼື ຕົ້ນໄມ້ໃຫ້ນັບແຕ່ມື້ປູກເປັນຕົ້ນໄປເພາະໄດ້ລົງທຶນແລ້ວ, ແລະອີກທ່ານໃຫ້ທັດສະນະວ່າ: ການຄິດໄລ່ໝາກຜົນ ແມ່ນໃຫ້ຊັບສິ່ງນັ້ນເກີດໝາກຜົນທີ່ແທ້ຈິງ ແລະສາມາດຕີມູນຄ່າໄດ້ກ່ອນ ຈຶ່ງແມ່ນຈຸດເລີ່ມຕົ້ນຂອງການຄິດໄລ່ ຜົນທີ່ໄດ້ຈາກຊັບ, ເຊັ່ນດຽວກັບກໍລະນີລູກຄວາຍ ກໍໃຫ້ນັບແຕ່ເວລາຄວາຍແມ່ນັ້ນ ຖືພາເປັນຕົ້ນມາ, ຖ້າແມ່ນພືດ ຫຼື ຕົ້ນໄມ້ ກໍໃຫ້ນັບແຕ່ເວລາພືດຫຼືຕົ້ນໄມ້ນັ້ນສາມາດຊື້-ຂາຍໄດ້ບໍ່ແມ່ນນັບແຕ່ເວລາປູກເພາະປະເດັນດັ່ງກ່າວແມ່ນເວົ້າເຖິງໝາກຜົນ. ດັ່ງນັ້ນ ຄວນຄິດໄລ່ແຕ່ເວລາທີ່ເກີດໝາກຜົນແທ້ຈິງ ຈຶ່ງເໝາະສົມ.

ຄຳຖາມ 3: ຄ ຝາກຄວາຍໄວ້ນຳ ຂ, ໃນກໍລະນີທີ່ ຂ ຂາຍຄວາຍໃນນາມເປັນຂອງຕົນເອງ ໃຫ້ ໓, ໃນເວລາ ຄ ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ ໓ ສິ່ງຄວາຍ ແລະລູກຄວາຍ ຄືນໃຫ້ນັ້ນ ຈະເປັນແນວໃດ ?

ໃນກໍລະນີ ຄຳຖາມ(3)ນີ້ ແມ່ນເວົ້າກ່ຽວກັບການຊື້ຊັບສິ່ງຂອງທີ່ເອົາມາຂາຍ ເຊິ່ງໄດ້ມາຈາກການຮັບຝາກຊັບສິ່ງຂອງໄວ້.

ໃນກໍລະນີຕົວຢ່າງ ຄ ເປັນຜູ້ຝາກຄວາຍ, ຂ ເປັນຜູ້ຮັບຝາກຄວາຍ. ຖ້າທາກ ຂ ຂາຍຄວາຍໃຫ້ ໓ ເຊິ່ງເຮັດໃຫ້ ໓ ເຂົ້າໃຈວ່າ ແມ່ນຄວາຍຂອງ ຂ, ຖ້າເຈົ້າຂອງ ຄ ຮຽກຮ້ອງເອົາຄວາຍຄືນໃນກໍລະນີນີ້ຈະເຮັດແນວໃດ? ຂ ສາມາດຮຽກຮ້ອງໃຫ້ ໓ ສິ່ງຄວາຍ ແລະລູກຄວາຍຄືນໄດ້ບໍ່?

²⁰ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍກຳມະສິດ ປີ 1990 ມາດຕາ 60 ວັກໜຶ່ງ.

ສະເໜີພິຈາລະນາ ເປັນແຕ່ລະດ້ານດັ່ງນີ້:

ກ. ສາຍພົວພັນລະຫວ່າງ ຜູ້ຝາກ ແລະ ຜູ້ຮັບຝາກ:

ມາດຕາ 65 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແລະ ນອກສັນຍາ ກຳນົດວ່າ: “ສັນຍາ ຝາກຊັບສິ່ງຂອງແມ່ນການຕົກລົງຂອງຄູ່ສັນຍາ ເຊິ່ງຜູ້ຝາກໄດ້ມອບຊັບສິ່ງຂອງ ໃຫ້ແກ່ຜູ້ຮັບຝາກເພື່ອ ປົກປັກຮັກສາ ແລະ ຜູ້ຮັບຝາກ ຕ້ອງສົ່ງຊັບສິ່ງຂອງດັ່ງກ່າວຄືນໃນສະພາບເດີມ ໃຫ້ແກ່ຜູ້ຝາກ ເມື່ອຜູ້ກ່ຽວຫາກທວງຖາມເອົາ. ໃນການຝາກຊັບສິ່ງຂອງນັ້ນ ອາດຈະມີການຈ່າຍ ຫຼື ບໍ່ມີການຈ່າຍຄ່າຝາກກໍໄດ້ ແລ້ວແຕ່ຄູ່ສັນຍາຈະຕົກລົງກັນ ຫຼື ຕາມລະບຽບການສະເພາະ”.

ມາດຕາ 66 ຂອງກົດໝາຍດຽວກັນ ໄດ້ກຳນົດວ່າ “ຜູ້ຮັບຝາກ ມີພັນທະປົກປັກຮັກສາ ບໍ່ໃຫ້ຊັບສິ່ງຂອງທີ່ຝາກນັ້ນຖືກເສຍຫາຍ, ເປ່ເພ ຫຼື ເສຍຄຸນນະພາບ, ແລະ ສິ່ງຊັບສິ່ງຂອງທີ່ຝາກນັ້ນຄືນໃຫ້ແກ່ຜູ້ຝາກໃນສະພາບເດີມ. ຜູ້ຮັບຝາກບໍ່ມີສິດນຳໃຊ້ຊັບສິ່ງຂອງທີ່ຝາກນັ້ນ ຫຼື ມອບຊັບສິ່ງຂອງດັ່ງກ່າວ ໃຫ້ຜູ້ອື່ນປົກປັກຮັກສາແທນ ເວັ້ນເສຍແຕ່ໄດ້ຮັບອະນຸຍາດ ຈາກຜູ້ຝາກເທົ່ານັ້ນ. ຖ້າວ່າຊັບສິ່ງຂອງທີ່ຝາກ ຫາກເກີດໝາກຜົນຢ່າງໃດໜຶ່ງຂຶ້ນ ໝາກຜົນທີ່ເກີດນັ້ນ ກໍຈະຕົກເປັນຂອງຜູ້ຝາກ...”.

ສະນັ້ນ ຜູ້ຮັບຝາກ ກໍຄື ໒ ມີພັນທະ: 1. ປົກປັກຮັກສາຊັບສິ່ງທີ່ນຳມາຝາກໃຫ້ຢູ່ໃນສະພາບເດີມ, ບໍ່ໃຫ້ຖືກເຮັຍເສຍຫາຍ ແລະ 2. ສົ່ງຊັບສິ່ງຂອງທີ່ຝາກນັ້ນ ໃຫ້ຜູ້ຝາກ ໓ ໃນສະພາບເດີມ ເມື່ອ ໓ ທວງຖາມເອົາ, ໃນນີ້ລວມທັງໝາກຜົນດ້ວຍ, ຖ້າວ່າເກີດໝາກຜົນຂຶ້ນ ໝາກຜົນກໍຈະເປັນຂອງຜູ້ຝາກ.

ຜູ້ຮັບຝາກ ມີສິດໄດ້ຮັບແຕ່ຄ່າປົກປັກຮັກສາ, ຄ່າທົດແທນ ແລະ ຄ່າບໍລິການໃນການຮັບຝາກຊັບສິ່ງຂອງຕາມການຕົກລົງກັນຂອງຄູ່ສັນຍາ ຫຼື ຕາມລະບຽບການ.

ຂ. ສາຍພົວພັນລະຫວ່າງ ຜູ້ຮັບຝາກ ແລະ ຜູ້ຊື້

ສຳລັບຜູ້ຊື້ ໃນກໍລະນີທີ່ຊື້ຊັບສິ່ງຂອງ ທີ່ຜູ້ຮັບຝາກນຳມາຂາຍໃຫ້ ສາມາດນຳໃຊ້ບົດບັນຍັດຂອງມາດຕາ 42 ຂອງກົດໝາຍ ວ່າດ້ວຍຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແລະ ນອກສັນຍາໄດ້ເຊັນດຽວກັນ ໂດຍຕ້ອງພິຈາລະນາເປັນສອງກໍລະນີ ຄື: ກໍລະນີທີ່ຜູ້ຊື້ ມີຄວາມບໍລິສຸດໃຈ ຫຼື ບໍ່ມີຄວາມບໍລິສຸດໃຈ.

- ກໍລະນີ ໑ ມີຄວາມບໍລິສຸດໃຈ

ຖ້າ ໑ ບໍລິສຸດໃຈ ໃຫ້ເບິ່ງຄືນຄຳຕອບ ຂໍ້ (໑) ຂອງຄຳຖາມ 1 ຂ້າງເທິງນີ້.

- ກໍລະນີ ໒ ບໍ່ມີຄວາມບໍລິສຸດໃຈ

ຖ້າ ໑ ບໍ່ບໍລິສຸດໃຈ ໃຫ້ເບິ່ງຄືນຄຳຕອບ ຂໍ້ (ຂ) ຂອງຄຳຖາມ 1 ຂ້າງເທິງນີ້.

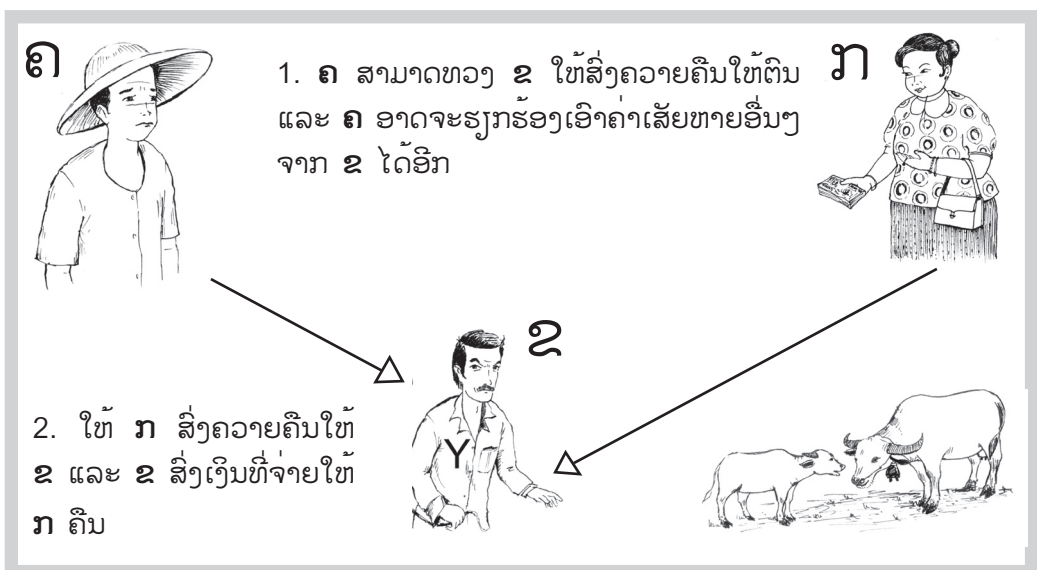
(ຕ້ອງໄດ້ເບິ່ງຄືນວ່າ ສອດຄ່ອງກັບຂໍ້ດັ່ງກ່າວ ຫຼືບໍ່ ເພາະມີການປັບປຸງໃໝ່)

ຄ. ການນຳໃຊ້ກົດໝາຍໃນພາກຕົວຈິງ

ໃນພາກປະຕິບັດຕົວຈິງ ຄ ສາມາດທວງໄດ້ 2 ວິທີ ຄື:

ວິທີການທວງແບບທີ 1: ຄ ສາມາດທວງຈາກ ຂ ໂດຍອີງຕາມມາດຕາ 65 ແລະ 66 ວັກໜຶ່ງຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາແລະນອກສັນຍາ, ສ່ວນຂັ້ນຕອນທວງ ໃຫ້ປະຕິບັດຕາມຂໍ້ 1 ແລະ 2 ດັ່ງລຸ່ມນີ້:

ແຜນວາດ 3

ວິທີການທວງແບບທີ 2: ຄ ສາມາດທວງ ກ ໂດຍກົງ ໂດຍອີງຕາມມາດຕາ 42 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາແລະນອກສັນຍາ ແລະມາດຕາ 58²¹ ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ກຳມະສິດ ສ່ວນຂັ້ນຕອນທວງໃຫ້ປະຕິບັດຕາມຂໍ້ 1 ແລະ 2 ດັ່ງລຸ່ມນີ້:

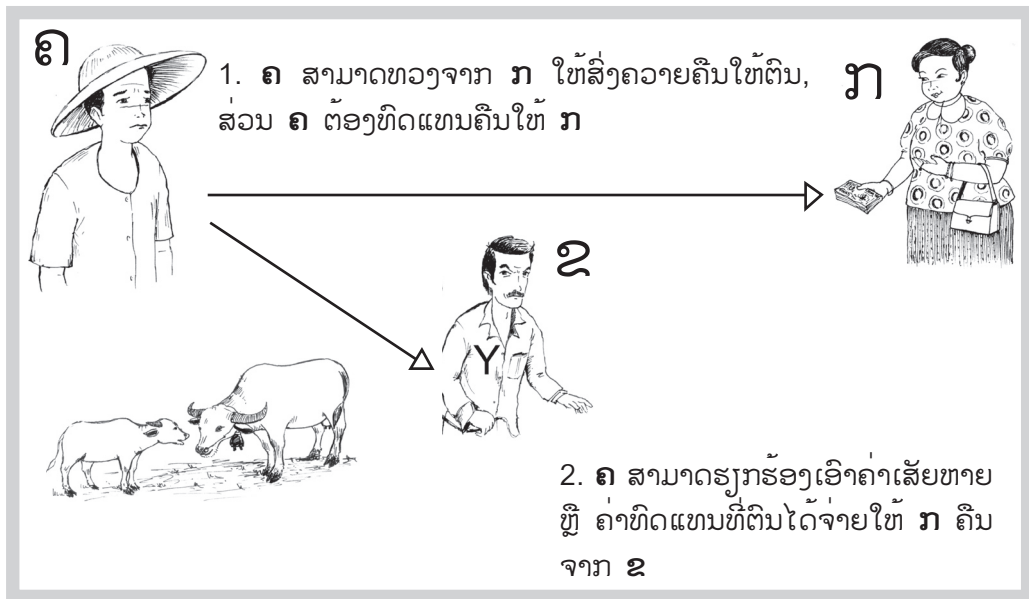
²¹ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍກຳມະສິດ ປີ 1990 ມາດຕາ 58 ກຳນົດຜູ້ຄອບຄອງຊັບສິ່ງຂອງທີ່ຜິດກົດໝາຍໂດຍຄວາມບໍລິສຸດໃຈ ວ່າ:

ຜູ້ຄອບຄອງຊັບສິ່ງຂອງທີ່ຜິດກົດໝາຍໂດຍຄວາມບໍລິສຸດໃຈ ແມ່ນບຸກຄົນທີ່ບໍ່ຮູ້ ແລະບໍ່ອາດຈະຮູ້ໄດ້ວ່າຊັບສິ່ງຂອງ ທີ່ຕົນຄອບຄອງນັ້ນ ຍັງເປັນກຳມະສິດຂອງບຸກຄົນອື່ນຢູ່.

ໃນກໍລະນີນີ້ ຖ້າວ່າເຈົ້າກຳມະສິດເດີມ ຫາກໄດ້ທວງເອົາຊັບສິ່ງຂອງນັ້ນຄືນ ຜູ້ຄອບຄອງຕ້ອງໄດ້ສົ່ງຄືນໃຫ້ຜູ້ກ່ຽວ ແຕ່ເຈົ້າກຳມະສິດເດີມ ຕ້ອງທົດແທນຕາມມູນຄ່າຂອງຊັບສິ່ງຂອງໃຫ້ແກ່ຜູ້ຄອບຄອງ. ເຈົ້າກຳມະສິດເດີມກໍມີສິດຮອງຂໍເອົາການໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍ ຈາກຜູ້ທີ່ໄດ້ມອບຊັບສິ່ງຂອງໂດຍບໍ່ມີສິດນັ້ນ.

ໃນກໍລະນີ ທີ່ຜູ້ຄອບຄອງຫາກໄດ້ຮັບຊັບສິ່ງຂອງດ້ວຍການມອບ ຫຼື ການສືບທອດມູນມໍຣະດົກນັ້ນ ຈະບໍ່ມີການທົດແທນມູນຄ່າຂອງຊັບສິ່ງດັ່ງກ່າວ ຫຼື ໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍແຕ່ຢ່າງໃດ.

ແຜນວາດ 4

ໃນພາກປະຕິບັດຕົວຈິງ ຕາມຄຳເຫັນຂອງນັກວິຊາການກົດໝາຍຢູ່ສານປະຊາຊົນສູງສຸດ ແລະ ໄອຍະການປະຊາຊົນສູງສຸດ ໃນກໍລະນີມີການຮ້ອງຟ້ອງ, ຖ້າຫາກບໍ່ສາມາດພົບເຫັນ ຂ ຫຼື ບໍ່ສາມາດທວງນຳ ຂ ໄດ້, ຄ ຈຶ່ງສາມາດທວງນຳ ກ (ວິທີ 2 ຂໍ້ 1). ການປະຕິບັດເຊັ່ນນີ້ ກໍ່ເພື່ອປົກປ້ອງສິດຜົນປະໂຫຍດຂອງຜູ້ທີ່ບໍລິສຸດໃຈ.

ເອກະສານອ້າງອີງ:

1. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍກຳມະສິດ ປີ 1990.
2. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແລະນອກສັນຍາ, ສະບັບປັບປຸງ ປີ 2008.
3. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການດຳເນີນຄະດີແພ່ງ, ສະບັບປັບປຸງ ປີ 2004.
4. ປະມວນກົດໝາຍແພ່ງຍີ່ປຸ່ນ ປີ 1896 (ສະບັບແປເປັນພາສາລາວໂດຍອົງການໄຈກາ).
5. ປຶ້ມຄວາມຮູ້ພື້ນຖານກ່ຽວກັບກົດໝາຍແພ່ງ ປັບປຸງຄັ້ງທີສີ່, ຂຽນ ແລະຮຽບຮຽງໂດຍ ອາຈານ ວິໄຊ ສີຫາປັນຍາ, ປີ 2010.

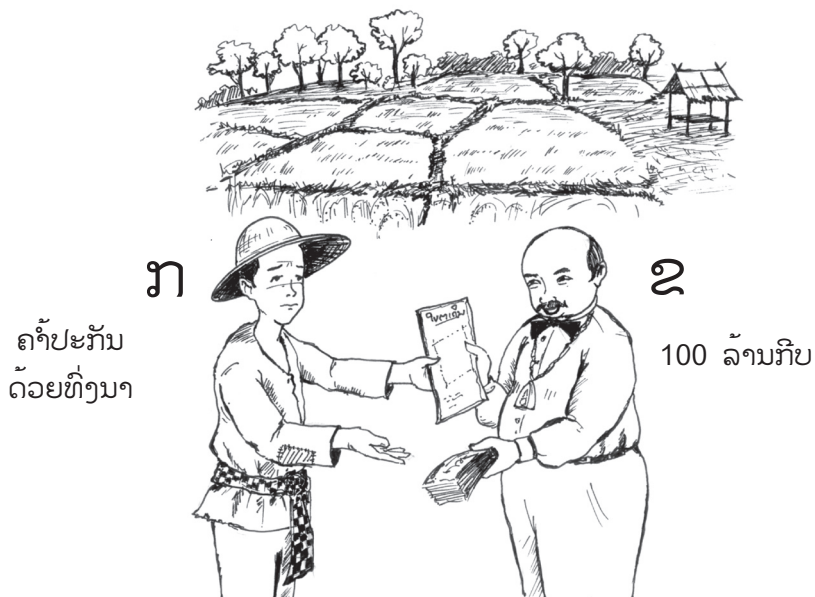

ຄຳຖາມ 3

ການຄ້າປະກັນການປະຕິບັດສັນຍາດ້ວຍອະສັງຫາລິມະຊັບ

“ ປັດຈຸບັນນີ້ ບັນຫາ ຫຼື ຂໍ້ຂັດແຍ່ງກ່ຽວກັບການກູ້ຢືມເງິນເກີດມີຫຼາຍໃນສັງຄົມ ການກູ້ຢືມເງິນດັ່ງກ່າວ ມີທັງການກູ້ຢືມໂດຍມີການຄ້າປະກັນ ແລະການກູ້ຢືມໂດຍບໍ່ມີການຄ້າປະກັນ. ການຄ້າປະກັນການປະຕິບັດສັນຍານີ້ແມ່ນເຮັດໃຫ້ເຈົ້າໜີ້ມີຄວາມໝັ້ນໃຈ ທີ່ຈະໄດ້ຮັບການໃຊ້ແທນໜີ້ສິນຕາມກຳນົດເວລາ ດ້ວຍຊັບທີ່ລູກໜີ້ນຳມາຄ້າປະກັນ ພ້ອມທັງເປັນການຍົກສູງສະຕິຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງ ລູກໜີ້ ທີ່ຈະຕ້ອງປະຕິບັດພັນທະຂອງຕົນຕາມທີ່ໄດ້ຕົກລົງກັນໃນສັນຍາ ຕາມກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການ ຄ້າປະກັນການປະຕິບັດສັນຍາ ມາດຕາ 19¹ ຊັບທີ່ນຳມາຄ້າປະກັນໝາຍເຖິງຊັບທີ່ມີຢູ່ໃນປັດຈຸບັນ ຫຼື ຊັບທີ່ຈະເກີດຂຶ້ນຢ່າງແນ່ນອນ ໃນອະນາຄົດ ແລະເປັນເປົ້າໝາຍຂອງຜົນປະໂຫຍດຂອງການຄ້າປະກັນ”

¹ ມາດຕາ 19: ຊັບສິນທີ່ບໍ່ມີຕົວຕົນ ແລະຊັບສິນ ຫຼື ໝາກຜົນຂອງໂຄງການ ຫຼື ກິດຈະການໃດໜຶ່ງທີ່ຮັບປະກັນວ່າ ຈະເກີດຂຶ້ນຢ່າງແນ່ນອນໃນອະນາຄົດ ສາມາດນຳໄປຊວດຈຳໄດ້. ສິດຕໍ່ຊັບສິນ ຫຼື ໝາກຜົນດັ່ງກ່າວ ກໍສາມາດຂາຍ, ແລກປ່ຽນ ຫຼື ມອບໃຫ້ເປັນກຳມະສິດແກ່ບຸກຄົນອື່ນໄດ້.

ຄໍາຖາມ:

ຂ ເອົາເງິນຈຳນວນໜຶ່ງຮ້ອຍລ້ານ(100,000,000)ກີບ ໃຫ້ ກ ຍືມ. ເພື່ອຄ້າປະກັນການກູ້ຢືມ ກ ເອົາທຶນນາທີ່ເປັນກຳມະສິດຂອງດິນມາຄ້າປະກັນນຳ ຂ ແລະຈົດທະບຽນກ່ຽວກັບເຫດການ ດັ່ງກ່າວ.

(1) ກະລຸນາອະທິບາຍກ່ຽວກັບວິທີການຄ້າປະກັນ ແລະການຈົດທະບຽນການຄ້າປະກັນ.

(2) ໃນກໍລະນີທີ່ ຄ ນຳໃຊ້ທຶນນາທີ່ເປັນກຳມະສິດຂອງ ກ ໂດຍທີ່ບໍ່ມີການມອບສິດອັນໃດຈາກ ກ ນັ້ນ, ໃນກໍລະນີນີ້ ກ ສາມາດຮຽກຮ້ອງຫຍັງໄດ້ແດ່ຈາກ ຄ ? ແລະ ຂ ສາມາດຮຽກຮ້ອງຫຍັງໄດ້ ແດ່ຈາກ ຄ ?

(3) ຄ ຕັດຕົ້ນໄມ້ທີ່ເກີດຢູ່ທຶນນາອັນເປັນກຳມະສິດຂອງ ກ ແລ້ວຂີນອອກຈາກທຶນນາເພື່ອເອົາໄປຂາຍໃຫ້ ງ,

a. ກ ສາມາດຮຽກຮ້ອງເອົາໄມ້ຄືນນຳ ງ ໄດ້ບໍ່? ກະລຸນາພິຈາລະນາແຕ່ລະກໍລະນີເຊັ່ນ: - ໃນກໍລະນີທີ່ ງ ຮູ້ວ່າໄມ້ເປັນຂອງ ກ

- ໃນກໍລະນີທີ່ ງ ບໍ່ຮູ້ວ່າໄມ້ເປັນຂອງ ກ

b. ກ ສາມາດຮຽກຮ້ອງຫຍັງໄດ້ແດ່ຈາກ ຄ ?

c. ຂ ສາມາດທວງເອົາຕົ້ນໄມ້ຄືນຈາກ ງ ໄດ້ບໍ່ ?

(4) ເມື່ອຮອດກຳນົດສິ່ງເງິນກູ້ຢືມຄືນໃຫ້ແກ່ ຂ ແລ້ວ, ແຕ່ວ່າ ກ ກໍຍັງບໍ່ສົ່ງຄືນ, ຂ ຈະຕ້ອງດຳເນີນການແນວໃດ? ຖ້າວ່າກ່ອນທີ່ ກ ຈະນຳເອົາທຶນນາໄປຄ້າປະກັນ ແລະຈົດທະບຽນການຄ້າປະກັນ ມີຕົ້ນໄມ້ເກີດຂຶ້ນຢູ່ໃນທຶນນາດັ່ງກ່າວແລ້ວ ແລະໄດ້ມີການຕິດຕັ້ງປ້ຳນ້ຳຢູ່ເທິງທຶນນາດັ່ງກ່າວ, ຈະສາມາດຂາຍໄມ້ ແລະປ້ຳນ້ຳ ພ້ອມກັບທຶນນາໄດ້ບໍ່ ?

1. ສັນຍາກູ້ຢືມ ແລະສັນຍາຂາຍຝາກ ແມ່ນຫຍັງ?

ຫຼາຍຄົນຍັງມີຄວາມເຂົ້າໃຈວ່າ ສັນຍາກູ້ຢືມໂດຍມີຫຼັກຊັບຄຳປະກັນນັ້ນ ແມ່ນອັນດຽວກັນກັບສັນຍາຂາຍຝາກ ເຊິ່ງໃນຄວາມເປັນຈິງແລ້ວ ສັນຍາຂາຍຝາກ ແລະສັນຍາກູ້ຢືມ(ໂດຍມີການຄຳປະກັນ) ມີລັກສະນະຄ້າຍຄືກັນໃນບາງສ່ວນ ແຕ່ກໍແຕກຕ່າງກັນຢ່າງຈະແຈ້ງ.

ສັນຍາຂາຍຝາກ ແມ່ນການຕົກລົງຂອງຄູ່ສັນຍາ ເພື່ອຊື້-ຂາຍຊັບສິ່ງຂອງ ເຊິ່ງຜູ້ຂາຍຍັງມີສິດຊື້ເອົາຄືນໄດ້ພາຍໃນກຳນົດເວລາສາມປີ ຕາມລາຄາທີ່ໄດ້ຊື້-ຂາຍກັນແລ້ວນັ້ນ, ໃນການຕົກລົງໝາຍນັ້ນ ຄູ່ສັນຍາຈະບໍ່ຕົກລົງກ່ຽວກັບ ກຳນົດເວລາໄຖ່ຖອນເອົາຄືນກໍໄດ້ ເນື່ອງຈາກວ່າກົດໝາຍໄດ້ກຳນົດໄວ້ແລ້ວ, ສຳລັບລາຄາຊື້-ຂາຍຊັບສິ່ງຂອງນັ້ນ ສ່ວນຫຼາຍຈະຕ້ອງຕ່ຳກວ່າລາຄາຕົວຈິງໃນທ້ອງຕະຫຼາດ.

ສັນຍາກູ້ຢືມ ແມ່ນການຕົກລົງຂອງຄູ່ສັນຍາ ເຊິ່ງຜູ້ໃຫ້ຢືມຕ້ອງມອບເງິນ ຫຼື ຊັບສິ່ງຂອງໃຫ້ເປັນກຳມະສິດແກ່ຜູ້ກູ້ຢືມ ແລະຜູ້ກູ້ຢືມຕ້ອງສົ່ງຈຳນວນເງິນ ຫຼື ຊັບສິ່ງຂອງປະເພດທີ່ກູ້ຢືມນັ້ນ ຕາມຈຳນວນເທົ່າທຽມກັນ ແລະຄຸນນະພາບອັນດຽວກັນຄືນໃຫ້ແກ່ຜູ້ໃຫ້ຢືມຕາມກຳນົດເວລາທີ່ໄດ້ບົ່ງໄວ້ໃນສັນຍາ².

ຄວາມຄ້າຍຄືກັນ ແລະແຕກຕ່າງກັນລະຫວ່າງ ສັນຍາຂາຍຝາກ, ການຊວດຈຳ ແລະສັນຍາກູ້ຢືມ ທີ່ມີການຄຳປະກັນດ້ວຍອະສັງຫາລິມະຊັບ ສັງລວມໄວ້ດັ່ງລຸ່ມນີ້:

	ສັນຍາຂາຍຝາກ	ການຊວດຈຳ	ສັນຍາກູ້ຢືມ (ມີການຄຳປະກັນດ້ວຍອະສັງຫາລິມະຊັບ)
ການຄອບຄອງຊັບ	ຜູ້ຊື້ເປັນຜູ້ຄອບຄອງ	ຜູ້ຮັບຊວດຈຳເປັນຜູ້ຄອບຄອງ	ລູກໜີ້ເປັນຜູ້ຄອບຄອງ (ແຕ່ນຳເອົາເອກະສານຢັ້ງຢືນກຳມະສິດໄວ້ນຳເຈົ້າໜີ້)
ຂໍ້ຜູກພັນ	ຂໍ້ຜູກພັນຕົ້ນຕໍ	ຂໍ້ຜູກພັນເພີ່ມເຕີມ	ຂໍ້ຜູກພັນເພີ່ມເຕີມ
ກຳນົດເວລາ	ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍ	ກຳນົດໄວ້ໃນສັນຍາ	ກຳນົດໄວ້ໃນສັນຍາ
ໝາກຜົນຂອງຊັບ	ກຳມະສິດຂອງຜູ້ຊື້	ກຳມະສິດຂອງເຈົ້າຂອງເດີມ	ກຳມະສິດຂອງເຈົ້າຂອງເດີມ
ດອກເບ້ຍ	✗	✓	✓
ຜູ້ສືບທອດມີສິດໃນການໄຖ່ເອົາຊັບຄືນ	✓	✓	✓

² ປຶ້ມຕຳລາກົດໝາຍແພ່ງຮຽບຮຽງ ໂດຍ ທ່ານ ດາວອນ ຫວ່າງວິຈິດ 2007.

ຜູ້ຮັບຊັບສິ່ງຂອງ ບໍ່ມີສິດໃນການ ຂາຍ, ມອບ ແລະໂອນ	✓	✓	✓
ເມື່ອຮອດກຳນົດ ເວລາ	ຊັບຈະກາຍ ເປັນຂອງຜູ້ຊື້ ທັນທີ	ຊັບຈະກາຍເປັນ ຂອງຜູ້ຮັບຊວດ ຈຳທັນທີ	ຊັບຈະບໍ່ເປັນຂອງເຈົ້າໜີ້ ໃນທັນທີ(ຕາມທີ່ກຳນົດ ໄວ້ໃນສັນຍາ ຫຼື ກົດໝາຍ)
ການນຳໃຊ້ຊັບ	ມີສິດນຳໃຊ້	ບໍ່ມີສິດນຳໃຊ້	ບໍ່ມີສິດນຳໃຊ້ (ເວັ້ນແຕ່ທາງ ມີການຕິກລົງກັນລະຫວ່າງ ຄູ່ສັນຍາ)
ພັນທະໃນການ ປົກປັກຮັກສາ ຊັບສິ່ງຂອງ	✓	✓	✗

2. ການຄ້າປະກັນດ້ວຍອະສັງຫາລິມະຊັບ ແລະການຈົດທະບຽນການ ຄ້າປະກັນ

ອະທິບາຍວິທີການຄ້າປະກັນດ້ວຍອະສັງຫາລິມະຊັບ ແລະການລົງທະບຽນການຄ້າປະກັນ

ກ ກູ້ຢີມເງິນຈຳນວນ ໜຶ່ງຮ້ອຍລ້ານ(100,000,000)ກີບ ນຳ ຂ ໂດຍເອົາທຶງນາຂອງຕົນ
ຄ້າປະກັນການກູ້ຢີມນີ້. ດັ່ງນັ້ນ ສັນຍາດັ່ງກ່າວຈຶ່ງແມ່ນການຄ້າປະກັນຕາມສັນຍາ³ ດ້ວຍຊັບທີ່ເປັນ
ອະສັງຫາລິມະຊັບ⁴ ຫຼື ການຄ້າປະກັນດ້ວຍອະສັງຫາລິມະຊັບ⁵. ໃນການຄ້າປະກັນການກູ້ຢີມເງິນ
ຈຳນວນດັ່ງກ່າວດ້ວຍທຶງນາຂອງຕົນ, ກຈະຕ້ອງນຳເອົາໃບຕາດິນສະບັບເດີມໄປໄວ້ໃນການຄອບ

³ ມາດຕາ 3 ຂອງກົດໝາຍການຄ້າປະກັນການປະຕິບັດສັນຍາ: ການຄ້າປະກັນມີ 2 ປະເພດຄື: 1) ການຄ້າປະກັນ
ຕາມກຳນົດໝາຍ ແລະ 2) ການຄ້າປະກັນຕາມສັນຍາ.

⁴ ມາດຕາ 8 ຂອງກົດໝາຍການຄ້າປະກັນການປະຕິບັດສັນຍາ: ການຄ້າປະກັນຕາມສັນຍາມີສາມຮູບແບບ ຄື: ການ
ຄ້າປະກັນດ້ວຍສັງຫາລິມະຊັບ, ການຄ້າປະກັນດ້ວຍອະສັງຫາລິມະຊັບ ແລະການຄ້າປະກັນດ້ວຍບຸກຄົນ ຫຼືນິຕິ
ບຸກຄົນ.

⁵ ມາດຕາ 20 ກົດໝາຍການຄ້າປະກັນການປະຕິບັດສັນຍາ: ການຄ້າປະກັນດ້ວຍອະສັງຫາລິມະຊັບ ແມ່ນການຮັບ
ປະກັນການໃຊ້ແທນໜີ້ສິນ ຫຼືພັນທະອື່ນແກ່ເຈົ້າໜີ້ ດ້ວຍອະສັງຫາລິມະຊັບ ຫຼືດ້ວຍສິດນຳໃຊ້ອະສັງຫາລິມະຊັບ
ຂອງລູກໜີ້ ເຊັ່ນ: ທີ່ດິນ, ເຮືອນ, ໂຮງຈັກໂຮງງານ ໂດຍເອົາໃບຢັ້ງຢືນກຳມະສິດນຳໃຊ້ຊັບດັ່ງກ່າວ ໄປໄວ້ໃນການ
ຄອບຄອງຂອງເຈົ້າໜີ້ ຫຼືໄວ້ນຳບຸກຄົນອື່ນທີ່ໄດ້ຮັບມອບໝາຍ. ສຳລັບການຄ້າປະກັນດ້ວຍສິດນຳໃຊ້ອະສັງຫາລິມະ
ຊັບນັ້ນ ຕ້ອງໄດ້ຮັບຄຳເຫັນດີຈາກເຈົ້າຂອງຊັບເສຍກ່ອນ.

⁶ ມາດຕາ 21 ກົດໝາຍການຄ້າປະກັນການປະຕິບັດສັນຍາ: ສັນຍາຄ້າປະກັນດ້ວຍອະສັງຫາລິມະຊັບ ຕ້ອງເຮັດ
ເປັນລາຍລັກອັກສອນດ້ວຍຮູບການໃດໜຶ່ງດັ່ງນີ້: 1) ເຮັດຂຶ້ນໂດຍຄູ່ສັນຍາ ຊຶ່ງທັງໝາຍນັກງານທະບຽນສານ ຫຼື
ນາຍບ້ານ ພ້ອມດ້ວຍພະຍານສາມຄົນ 2) ເຮັດຂຶ້ນໂດຍຄູ່ສັນຍາຊຶ່ງທັງໝາຍພະຍານສາມຄົນ.

ຄອງຂອງ ຂ ພ້ອມທັງເຮັດສັນຍາການຄ້າປະກັນເປັນລາຍລັກອັກສອນ⁶ ນອກນັ້ນ, ການເຮັດສັນຍາ ຕ້ອງໃຫ້ຄົບຕາມເງື່ອນໄຂ, ຮູບການ ແລະເນື້ອໃນ ຕາມທີ່ກຳນົດໄວ້ໃນມາດຕາ 10⁷, 15⁸ ແລະ 16⁹ ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແລະນອກສັນຍາ, ເພື່ອຮັບປະກັນການໃຊ້ແທນທີ່ສິນ ດ້ວຍຫຼັກຊັບດັ່ງກ່າວ ຂ ຈະຕ້ອງເອົາສັນຍາດັ່ງກ່າວ ໄປຈົດທະບຽນການຄ້າປະກັນຢູ່ຫ້ອງການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນ ບ່ອນທີ່ທຶງນາດັ່ງກ່າວຂຶ້ນນຳ¹⁰.

ການຈົດທະບຽນການຄ້າປະກັນການປະຕິບັດສັນຍາດ້ວຍອະສັງຫາລິມະຊັບ ແມ່ນການບັນທຶກ ທຸກການເຄື່ອນໄຫວກ່ຽວກັບສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍ ລວມທັງສິ່ງປຸກສ້າງຕ່າງໆເຊັ່ນ: ຫ້ອງແຖວ, ອາຄານ, ເຮືອນ, ໂຮງຈັກໂຮງງານຂອງບຸກຄົນ ຫຼື ນິຕິບຸກຄົນ ເຂົ້າໃນປຶ້ມຈົດທະບຽນນິຕິກຳກ່ຽວກັບທີ່ດິນ ເພື່ອຕິດຕາມສະພາບການເຄື່ອນໄຫວທາງດ້ານກົດໝາຍ ທີ່ເກີດຂຶ້ນໃນທີ່ດິນນັ້ນ.

ການຈົດທະບຽນການຄ້າປະກັນ ດ້ວຍອະສັງຫາລິມະຊັບ ໃຫ້ດຳເນີນຢູ່ອົງການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນປະຈຳແຂວງ, ນະຄອນ ຫຼື ອົງການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນປະຈຳເມືອງ, ເທດສະບານບ່ອນທີ່ດິນຂຶ້ນນຳ (ຕັ້ງຢູ່) ຕາມການມອບໝາຍຂອງອົງການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນປະຈຳແຂວງ, ນະຄອນ ຕາມລະບຽບການທີ່ອົງການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນແຫ່ງຊາດວາງອອກ.

ຂັ້ນຕອນຕ່າງໆໃນການຈົດທະບຽນການຄ້າປະກັນການປະຕິບັດສັນຍາ ດ້ວຍອະສັງຫາລິມະຊັບ ປະກອບດ້ວຍສາມຂັ້ນຕອນ ດັ່ງນີ້:

1. ການຢັ້ງຢືນຄວາມຖືກຕ້ອງຂອງໃບຕາດິນ

ຜູ້ມີຈຸດປະສົງຂໍການຢັ້ງຢືນຄວາມຖືກຕ້ອງຂອງໃບຕາດິນ ໃຫ້ຢືນຄຳຮ້ອງ ຕໍ່ອົງການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນປະຈຳແຂວງ, ນະຄອນ ຫຼື ອົງການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນປະຈຳເມືອງ, ເທດສະບານ

⁷ ມາດຕາ 10: ສັນຍາຕ້ອງເຮັດຂຶ້ນໃຫ້ຄົບຖ້ວນຕາມເງື່ອນໄຂ: 1) ຄວາມສະໝັກໃຈຂອງຄູ່ສັນຍາ 2) ຄວາມສາມາດທາງດ້ານການປະພຶດຂອງຄູ່ສັນຍາ 3) ວັດຖຸປະສົງຂອງສັນຍາຕ້ອງຊັດເຈນ, ມີຈິງ ແລະຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ 4) ເທດຜົນຂອງສັນຍາຕ້ອງໃຫ້ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ 5) ຮູບການຂອງສັນຍາຕ້ອງໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບການກຳນົດຂອງກົດໝາຍ.

⁸ ມາດຕາ 15: ...ສັນຍາທີ່ເຮັດເປັນລາຍລັກອັກສອນຕ້ອງລົງວັນທີ, ເດືອນ, ປີ ແລະມີລາຍເຊັນຂອງຄູ່ສັນຍາ... ສັນຍາທີ່ເຮັດເປັນລາຍລັກອັກສອນ ອາດຂຽນດ້ວຍມື, ພິມດິດ ຫຼືພິມດ້ວຍເຄື່ອງເອເລັກໂທຣນິກ ໂດຍຄູ່ສັນຍາເອງ ຫຼືມີການເຂົ້າຮ່ວມຂອງນາຍບ້ານ ພ້ອມດ້ວຍພະຍານທັງສອງຝ່າຍທີ່ເຊື່ອຖືໄດ້ຢ່າງໜ້ອຍສາມຄົນ...

⁹ ມາດຕາ 16: ສັນຍາປະກອບດ້ວຍເນື້ອໃນຕົ້ນຕໍດັ່ງນີ້: 1) ຊື່ ນາມສະກຸນ ແລະບ່ອນຢູ່ຂອງຄູ່ສັນຍາ 2) ວັດຖຸປະສົງ, ລາຄາ, ກຳນົດເວລາປະຕິບັດ, ການຊຳລະ, ການນຳສົ່ງ 3) ຂອບເຂດ, ປະລິມານ ແລະຄຸນນະພາບຂອງເປົ້າໝາຍ, 4) ສະຖານທີ່ຂອງການປະຕິບັດສັນຍາ ແລະພັນທະໃນການແຈ້ງໃຫ້ແກ່ກັນຊາບ 5) ຜົນສະທ້ອນຂອງການລະເມີດສັນຍາ 6) ຮູບການ ແລະອົງການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງ 7) ເງື່ອນໄຂຂອງການປ່ຽນແປງ ແລະການສິ້ນສຸດສັນຍາກ່ອນກຳນົດ.

¹⁰ ມາດຕາ 31 ກົດໝາຍຄ້າປະກັນການປະຕິບັດສັນຍາ: ...ການຈົດທະບຽນສັນຍາຄ້າປະກັນ ຢູ່ຫ້ອງການຈົດທະບຽນຂອງຂະແໜງການເງິນ ຫຼືຢູ່ຫ້ອງການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນ ຕ້ອງດຳເນີນຢ່າງເປີດເຜີຍ ແລະໃຫ້ສາທາລະນະຊື່ນສາມາດເບິ່ງຂໍ້ມູນໄດ້ ໂດຍບໍ່ຈຳເປັນຕ້ອງມີການຮ້ອງຂໍ.

ບ່ອນທີ່ດິນຕັ້ງຢູ່.

ອົງການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ຕ້ອງພິຈາລະນາອອກໃບຢັ້ງຢືນຄວາມຖືກຕ້ອງ ພາຍໃນກຳນົດເວລາສາມວັນລັດຖະການ ນັບແຕ່ວັນໄດ້ຮັບຄຳຮ້ອງເປັນຕົ້ນໄປ.

ໃນກໍລະນີ ທີ່ດິນ ຫຼື ອະສັງຫາລິມະຊັບນັ້ນ ຫາກໄດ້ນຳໄປຄ້າປະກັນແລ້ວ, ມີຄຳສັ່ງອາຍັດຊັບຈາກສານ ຫຼື ມີຂໍ້ຂັດແຍ່ງ, ອົງການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ຕ້ອງໄດ້ປົ່ງບອກສະພາບການດັ່ງກ່າວ ໃສ່ໃນໃບຢັ້ງຢືນຄວາມຖືກຕ້ອງນັ້ນ.

ການຢັ້ງຢືນຄວາມຖືກຕ້ອງຂອງໃບຕາດິນ ຫຼື ອະສັງຫາລິມະຊັບ ຕ້ອງເສຍຄ່າທຳນຽມ ຕາມລະບຽບກົດໝາຍ.

2. ການຢັ້ງຢືນຄວາມຖືກຕ້ອງຂອງສັນຍາຄ້າປະກັນດ້ວຍອະສັງຫາລິມະຊັບ

ພາຍຫຼັງທີ່ໄດ້ຮັບການຢັ້ງຢືນຄວາມຖືກຕ້ອງຂອງໃບຕາດິນແລ້ວຕ້ອງໄດ້ນຳເອົາສັນຍາຄ້າປະກັນດ້ວຍ ອະສັງຫາລິມະຊັບໄປຢັ້ງຢືນຄວາມຖືກຕ້ອງຢູ່ອົງການທະບຽນສານ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍວ່າດ້ວຍທະບຽນສານ.

3. ການຈົດທະບຽນການຄ້າປະກັນດ້ວຍອະສັງຫາລິມະຊັບ

ພາຍຫຼັງ ໄດ້ຢັ້ງຢືນຄວາມຖືກຕ້ອງຂອງສັນຍາຄ້າປະກັນແລ້ວໃຫ້ໄປຈົດທະບຽນການຄ້າປະກັນ ດ້ວຍອະສັງຫາລິມະຊັບ ນຳອົງການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນປະຈຳແຂວງ, ນະຄອນ ຫຼື ອົງການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນປະຈຳເມືອງ, ເທດສະບານ ບ່ອນທີ່ດິນຕັ້ງຢູ່.

ການຈົດທະບຽນການຄ້າປະກັນ ແມ່ນການບັນທຶກເຂົ້າໃສ່ປຶ້ມທະບຽນນິຕິກຳກ່ຽວກັບທີ່ດິນ ແລະທາງດ້ານຫຼັງຂອງໃບປຶ້ມທະບຽນທີ່ດິນຂອງບຸກຄົນ ຫຼື ນິຕິບຸກຄົນ ເພື່ອຕິດຕາມການນຳໃຊ້ທີ່ດິນດັ່ງກ່າວ¹¹.

ໃນກໍລະນີທີ່ມີເຈົ້າໜີ້ຫຼາຍຄົນຕໍ່ຊັບຄ້າປະກັນອັນດຽວ ເຈົ້າໜີ້ຜູ້ທີ່ນຳເອົາສັນຍາການຄ້າປະກັນ ໄປຈົດທະບຽນການຄ້າປະກັນກ່ອນ ຈະໄດ້ຮັບບູລິມະສິດໃນການຊົດໃຊ້ທິດແທນໜີ້ສິນກ່ອນເຈົ້າໜີ້ຜູ້ອື່ນໆ ທີ່ນຳເອົາສັນຍາຄ້າປະກັນໄປຈົດທະບຽນການຄ້າປະກັນຕາມຫຼັງ¹². ໃນກໍລະນີທີ່ມີເຈົ້າໜີ້ຫຼາຍຄົນ ເຊິ່ງບໍ່ໄດ້ຈົດທະບຽນການຄ້າປະກັນ, ເຈົ້າໜີ້ທີ່ໄດ້ໃຫ້ການກູ້ຢືມກ່ອນມີບູລິມະສິດເໝືອກວ່າເຈົ້າໜີ້ຜູ້ອື່ນໆ ຕາມລຳດັບ.

¹¹ ດຳລັດຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກົດໝາຍ ວ່າດ້ວຍການຄ້າປະກັນການປະຕິບັດສັນຍາ 2011 ມາດຕາ 53-58

¹² ມາດຕາ 25 ວັກ 1 ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການຄ້າປະກັນການປະຕິບັດສັນຍາ: ເຈົ້າໜີ້ທີ່ມີການຄ້າປະກັນດ້ວຍອະສັງຫາລິມະຊັບ ມີບູລິມະສິດໄດ້ຮັບການໃຊ້ແທນໜີ້ສິນກ່ອນເຈົ້າໜີ້ຜູ້ອື່ນ ທີ່ບໍ່ມີການຄ້າປະກັນ ຫຼືເຈົ້າໜີ້ທີ່ໄດ້ຮັບການຄ້າປະກັນ ນຳຫຼັງຕົນກ່ຽວກັບຊັບນັ້ນ ເວັ້ນເສຍແຕ່ໃນກໍລະນີທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນມາດຕາ 7 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການຄ້າປະກັນ ການປະຕິບັດສັນຍາ.

ໃນກໍລະນີທີ່ ກ ຂາຍທຶງນາໃຫ້ກັບ ຈ ໂດຍທີ່ທຶງນາດັ່ງກ່າວນັ້ນ ໄດ້ຂຶ້ນທະບຽນຄຳປະກັນໃນການກູ້ຢືມເງິນນຳ ຂ ກ່ອນນັ້ນແລ້ວ. ຕາມຫຼັກການແລ້ວ ລູກໜີ້ບໍ່ສາມາດຂາຍຊັບທີ່ນຳມາຄຳປະກັນໄດ້¹³, ເວັ້ນເສຍແຕ່ສາມາດຍັງຢືນໄດ້ວ່າ ການປະຕິບັດສັນຍາລະຫວ່າງເຈົ້າໜີ້ ແລະ ລູກໜີ້ຄົບຖ້ວນແລ້ວ ໂດຍບໍ່ມີພັນທະຕິດພັນກັບທີ່ດິນຕອນນັ້ນ ຈຶ່ງສາມາດຈົດທະບຽນທີ່ດິນໄດ້.

3. ການນຳໃຊ້ອະສັງຫາລິມະຊັບທີ່ບໍ່ແມ່ນກຳມະສິດຂອງຕົນ (ຄ ນຳໃຊ້ທຶງນາທີ່ເປັນກຳມະສິດຂອງ ກ ໂດຍທີ່ບໍ່ມີການມອບສິດອັນໃດຈາກ ກ)

ໃນກໍລະນີທີ່ ຄ ນຳໃຊ້ທຶງນາທີ່ເປັນກຳມະສິດຂອງ ກ ໂດຍທີ່ບໍ່ມີການມອບສິດອັນໃດຈາກ ກ ນັ້ນ ໃນກໍລະນີນີ້ ກ ສາມາດຮຽກຮ້ອງຫຍັງໄດ້ແດ່ ຈາກ ຄ? ແລະ ຂ ສາມາດຮຽກຮ້ອງຫຍັງໄດ້ແດ່ ຈາກ ຄ ?

3.1. ຄວາມສາມາດໃນການຮຽກຮ້ອງສິດໃນກຳມະສິດຂອງເຈົ້າຂອງຊັບ

(ກ ສາມາດຮຽກຮ້ອງ ຫຍັງ ໄດ້ແດ່ ຈາກ ຄ?)

ການຄຳປະກັນດ້ວຍອະສັງຫາລິມະຊັບ ແມ່ນການນຳເອົາໃບຢັ້ງຢືນກຳມະສິດ ຫຼື ເອກະສານຢັ້ງຢືນສິດນຳໃຊ້ຊັບ ໄປໄວ້ໃນການຄອບຄອງຂອງເຈົ້າໜີ້ ຫຼື ໄວ້ນຳບຸກຄົນອື່ນ ທີ່ໄດ້ຮັບມອບໝາຍຈາກເຈົ້າໜີ້, ອະສັງຫາລິມະຊັບທີ່ນຳໄປຄຳປະກັນນັ້ນ ຈະຍັງຢູ່ໃນການຄອບຄອງຂອງລູກໜີ້ ແລະ ກຳມະສິດຕໍ່ກັບອະສັງຫາລິມະຊັບທີ່ນຳໄປຄຳປະກັນນັ້ນ ກໍຍັງເປັນຂອງລູກໜີ້ຢູ່. ກຳມະສິດຕໍ່ອະສັງຫາລິມະຊັບທີ່ລູກໜີ້ມີ ປະກອບດ້ວຍ ສິດຄອບຄອງ¹⁴, ສິດນຳໃຊ້¹⁵ ແລະ ສິດໄດ້ຮັບໝາກຜົນ ແຕ່ບໍ່ມີສິດຊື້ຂາດ¹⁶ ຕໍ່ຊັບທີ່ນຳມາຄຳປະກັນ. ນອກຈາກນັ້ນ ລູກໜີ້ຍັງມີພັນທະປົກປັກຮັກສາອະສັງຫາລິມະຊັບ ທີ່ນຳມາຄຳປະກັນໃຫ້ຢູ່ໃນສະພາບເດີມ¹⁷.

¹³ ມາດຕາ 25 ວັກ 2 ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການຄຳປະກັນການປະຕິບັດສັນຍາ: ລູກໜີ້ບໍ່ມີສິດຂາຍ, ມອບ ຫຼື ແລກປ່ຽນ ຊັບທີ່ນຳໄປຄຳປະກັນນັ້ນ. ຖ້າຫາກລະເມີດ ເຈົ້າໜີ້ມີສິດທວງທາວ, ຕິດຕາມເອົາຊັບນັ້ນຄືນ. ລູກໜີ້ເປັນຜູ້ຮັບພາລະການໃຊ້ຈ່າຍໃນການທວງທາວ, ຕິດຕາມເອົາຊັບນັ້ນຄືນ ລວມທັງຄ່າເສັຍຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນຈາກການລະເມີດນັ້ນ.

¹⁴ ປຶ້ມແບບຮຽນກົດໝາຍແພງ ຮຽບຮຽງໂດຍ ທ່ານ ດາວອນ ຫວ່າງວິຈິດ ໜ້າ 13: ແມ່ນຄວາມອາດສາມາດມີຊັບສິ່ງຂອງໃດໜຶ່ງໄວ້ຢູ່ໃນການຄອບຄອງຂອງຜູ້ມີສິດ ເຊິ່ງກົດໝາຍຮັບຮູ້ ແລະ ຄຳປະກັນໃຫ້ສິດຄອບຄອງ ບໍ່ພຽງແຕ່ຂຶ້ນກັບເຈົ້າກຳມະສິດເທົ່ານັ້ນ ແຕ່ຫາກຍັງຂຶ້ນກັບບຸກຄົນທີ່ເຈົ້າກຳມະສິດໄດ້ມອບໝາຍໃຫ້ ຫຼື ຍົກຊັບສິ່ງຂອງໃຫ້ບົນພື້ນຖານຂອງສັນຍາ ເຊັ່ນ: ສັນຍາຊວດຈຳ, ເຊົ່າຊັບ ແລະ ອື່ນໆ.

¹⁵ ກົດໝາຍທີ່ດິນ ມາດຕາ 55: ແມ່ນສິດໃນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນເຂົ້າໃນເປົ້າໝາຍໃດໜຶ່ງ ເພື່ອຕອບສະໜອງຕາມຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການຂອງຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບສິດຕາມແຜນການຈັດສັນທີ່ດິນຂອງລັດ.

¹⁶ ປຶ້ມແບບຮຽນກົດໝາຍແພງ ຮຽບຮຽງໂດຍ ທ່ານ ດາວອນ ຫວ່າງວິຈິດ ໜ້າ 13: ແມ່ນຄວາມອາດສາມາດຂອງເຈົ້າກຳມະສິດໃນການກະທຳສິ່ງໃດສິ່ງໜຶ່ງເພື່ອປັບປຸງ, ປ່ຽນແປງຄຸນປະໂຫຍດ ຫຼື ສະພາບຂອງຊັບສິ່ງຂອງ ການກະທຳດັ່ງກ່າວສະແດງອອກໃນການຊື້-ຂາຍ, ການມອບຊັບ ຫຼື ຍົກຊັບໃຫ້ບຸກຄົນອື່ນ, ການທຳລາຍຊັບສິ່ງຂອງນັ້ນ ແລະ ອື່ນໆ.

¹⁷ ມາດຕາ 24 ກົດໝາຍຄຳປະກັນການປະຕິບັດສັນຍາ: ອະສັງຫາລິມະຊັບເຊິ່ງນຳໄປຄຳປະກັນນັ້ນ ລູກໜີ້ຕ້ອງນຳໃຊ້ ແລະ ປົກປັກຮັກສາໃຫ້ຢູ່ໃນສະພາບປົກກະຕິ, ລູກໜີ້ຈະເຮັດໃຫ້ອະສັງຫາລິມະຊັບທີ່ນຳມາຄຳປະກັນນັ້ນ ຫຼຸດມູນຄ່າລົງບໍ່ໄດ້ ຖ້າບໍ່ໄດ້ຮັບອະນຸຍາດຈາກເຈົ້າໜີ້.

ການຄອບຄອງຊັບຂອງພົນລະເມືອງມີສອງ(2)ປະເພດຄື: ການຄອບຄອງຊັບຢ່າງຖືກຕ້ອງ ຕາມກົດໝາຍ ແລະ ການຄອບຄອງຊັບຢ່າງບໍ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ. ການຄອບຄອງຊັບຢ່າງຖືກ ຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ ແມ່ນການຄອບຄອງຊັບສິ່ງຂອງຕາມຄວາມສາມາດຂອງຕົນ ເຊິ່ງກົດໝາຍ ຮັບຮູ້ ແລະ ໃຫ້ສິດໃນການຄອບຄອງ. ການຄອບຄອງຊັບຢ່າງບໍ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ ແມ່ນການ ລະເມີດຂໍ້ກຳນົດຂອງກົດໝາຍ ເພື່ອຄອບຄອງຊັບສິ່ງຂອງຂອງບຸກຄົນອື່ນ ຫຼື ໄດ້ຮັບຊັບສິ່ງຂອງ ຈາກຜູ້ທີ່ບໍ່ມີສິດມອບຊັບສິ່ງຂອງນັ້ນໃຫ້ແກ່ຕົນ¹⁸. ການຄອບຄອງຊັບຢ່າງຜິດກົດໝາຍ ມີສອງ ກໍລະນີຄື: ການຄອບຄອງ ຊັບຢ່າງຜິດກົດໝາຍໂດຍຄວາມບໍລິສຸດໃຈ ແລະ ການຄອບຄອງຊັບ ຢ່າງຜິດກົດໝາຍ ໂດຍບໍ່ມີຄວາມບໍລິສຸດໃຈ. ການຄອບຄອງຊັບຢ່າງຜິດກົດໝາຍໂດຍຄວາມ ບໍລິສຸດໃຈ ແມ່ນຜູ້ຄອບຄອງນັ້ນບໍ່ຮູ້ ແລະ ບໍ່ອາດຈະຮູ້ໄດ້ວ່າ ຊັບສິ່ງຂອງທີ່ຕົນຄອບຄອງນັ້ນ ຍັງເປັນກຳມະສິດຂອງບຸກຄົນອື່ນຢູ່¹⁹ ສ່ວນການຄອບຄອງຊັບຢ່າງຜິດກົດໝາຍໂດຍບໍ່ມີຄວາມບໍ ລິສຸດໃຈ ແມ່ນຜູ້ຄອບຄອງນັ້ນຮູ້ ຫຼື ອາດຈະຮູ້ໄດ້ວ່າ ຊັບສິ່ງຂອງທີ່ຕົນຄອບຄອງນັ້ນ ຍັງເປັນກຳ ມະສິດຂອງບຸກຄົນອື່ນຢູ່²⁰.

ໃນກໍລະນີນີ້ ຄ ເປັນຜູ້ນຳໃຊ້ທຶນນາດັ່ງກ່າວ ໂດຍບໍ່ໄດ້ຮັບອະນຸຍາດຈາກ ກ ຜູ້ເປັນເຈົ້າ ກຳມະສິດ, ຍ້ອນວ່າ ກ ຍັງເປັນເຈົ້າກຳມະສິດຂອງທີ່ດິນນາຕອນດັ່ງກ່າວຢູ່. ເຖິງວ່າທີ່ດິນນາ ຕອນດັ່ງກ່າວນັ້ນ ຈະຖືກນຳໄປຄ້າປະກັນກັບ ຂ ແລ້ວກໍຕາມ ດັ່ງນັ້ນ ຈຶ່ງສາມາດເວົ້າໄດ້ວ່າ ຄ ຄອບຄອງຊັບສິ່ງຂອງ(ທີ່ດິນນາ) ຢ່າງບໍ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ ເພາະວ່າບໍ່ໄດ້ຮັບອະນຸຍາດ

¹⁸ ມາດຕາ 57 ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍກຳມະສິດ

¹⁹ ມາດຕາ 58 ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍກຳມະສິດ

²⁰ ມາດຕາ 59 ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍກຳມະສິດ

ຈາກ ກ ຜູ້ເປັນເຈົ້າຂອງກຳມະສິດ. ສະນັ້ນ ກ ສາມາດຮຽກຮ້ອງໃຫ້ ຄ ອອກຈາກທຶງນາ ທີ່ເປັນກຳມະສິດຂອງຕົນໄດ້.

ດັ່ງທີ່ໄດ້ສະເໜີໃນເບື້ອງຕົ້ນແລ້ວວ່າ ການຄອບຄອງຊັບຢ່າງຜິດກົດໝາຍ ມີສອງກໍລະນີຄື: ການຄອບຄອງຊັບຢ່າງຜິດກົດໝາຍດ້ວຍຄວາມບໍລິສຸດໃຈ ແລະການຄອບຄອງຊັບຢ່າງຜິດກົດໝາຍ ດ້ວຍຄວາມບໍ່ບໍລິສຸດໃຈ.

ໃນກໍລະນີທີ່ ຄ ມີຄວາມບໍລິສຸດໃຈໃນການຄອບຄອງຊັບ ເຊິ່ງສະແດງອອກຄື: ຄ ບໍ່ຮູ້ ຫຼື ບໍ່ອາດຈະຮູ້ໄດ້ວ່າ ທຶງນາທີ່ຕົນຄອບຄອງນັ້ນ ຍັງເປັນກຳມະສິດຂອງ ກ ຢູ່ ເນື່ອງຈາກວ່າ ສະພາບທີ່ດິນ(ທຶງນາ)ນັ້ນມີຄວາມຮີກເຮື້ອ, ກາຍເປັນປ່າທົບ ຫຼື ມີລັກສະນະທີ່ບົ່ງບອກວ່າທີ່ດິນນັ້ນບໍ່ມີຜູ້ນຳໃຊ້ມາ ເປັນເວລາຫຼາຍປີແລ້ວ. ໃນກໍລະນີນີ້ ຖ້າວ່າ ກ ໄດ້ທວງເອົາທີ່ດິນ(ທຶງນາ)ນັ້ນຄືນ ຄ ກໍຕ້ອງໄດ້ສົ່ງ ທີ່ດິນ(ທຶງນາ)ນັ້ນຄືນໃຫ້ ກ²¹. ສ່ວນໝາກຜົນ ແລະລາຍໄດ້ຈາກການຄອບຄອງທີ່ດິນ(ທຶງນາ)ນັ້ນ ຈະຍັງເປັນຂອງ ຄ ອີງຕາມວັກ 2 ມາດຕາ 60 ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍກຳມະສິດ²² ນອກຈາກນັ້ນ ຄ ຍັງມີສິດຮຽກຮ້ອງເອົາການທົດແທນຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໃນການປົວແປງ, ປັບປຸງທີ່ດິນ(ທຶງນາ)ດັ່ງກ່າວນັ້ນ ໃຫ້ມີສະພາບທີ່ດີຂຶ້ນ ອີງຕາມມາດຕາ 61 ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍກຳມະສິດ²³

²¹ ມາດຕາ 58 ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍກຳມະສິດ: ຜູ້ຄອບຄອງຊັບສິ່ງຂອງຢ່າງຜິດກົດໝາຍໂດຍຄວາມບໍລິສຸດໃຈ ແມ່ນບຸກຄົນທີ່ບໍ່ຮູ້ ແລະບໍ່ອາດຈະຮູ້ໄດ້ວ່າຊັບສິ່ງຂອງທີ່ຕົນຄອບຄອງນັ້ນຍັງເປັນກຳມະສິດຂອງບຸກຄົນອື່ນຢູ່.

ໃນກໍລະນີນີ້ ຖ້າວ່າເຈົ້າກຳມະສິດເດີມທາກໄດ້ທວງເອົາຊັບສິ່ງຂອງນັ້ນຄືນ ຜູ້ຄອບຄອງຕ້ອງໄດ້ສົ່ງຄືນໃຫ້ຜູ້ກຽວ ແຕ່ເຈົ້າກຳມະສິດເດີມຕ້ອງທົດແທນຕາມມູນຄ່າຂອງຊັບສິ່ງຂອງໃຫ້ແກ່ຜູ້ຄອບຄອງ. ເຈົ້າກຳມະສິດເດີມກໍມີສິດຮ້ອງຂໍເອົາ ການໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍຈາກຜູ້ທີ່ໄດ້ມອບຊັບສິ່ງຂອງໂດຍບໍ່ມີສິດນັ້ນ.

ໃນກໍລະນີທີ່ຜູ້ຄອບຄອງທາກໄດ້ຮັບຊັບສິ່ງຂອງດ້ວຍການມອບ ຫຼື ການສືບທອດມູນມໍຣະດົກນັ້ນ ຈະບໍ່ມີການທົດແທນມູນຄ່າຂອງຊັບສິ່ງດັ່ງກ່າວ ຫຼື ໃຫ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍແຕ່ຢ່າງໃດ.

²² ມາດຕາ 60 ວັກ 2 ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍກຳມະສິດ: ສ່ວນຜູ້ຄອບຄອງຊັບສິ່ງຂອງຢ່າງຜິດກົດໝາຍ ໂດຍຄວາມບໍລິສຸດໃຈຈະບໍ່ໄດ້ສົ່ງໝາກຜົນ ຫຼື ລາຍໄດ້ທີ່ເກີດຈາກຊັບສິ່ງຂອງນັ້ນ ໃຫ້ເຈົ້າກຳມະສິດແຕ່ຢ່າງໃດ ຕາມທີ່ໄດ້ກ່າວໄວ້ໃນມາດຕາ 58 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍກຳມະສິດ.

²³ ມາດຕາ 61 ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍກຳມະສິດ: ບຸກຄົນຜູ້ໂຕທາກໄດ້ຄອບຄອງຊັບສິ່ງຂອງຢ່າງຜິດກົດໝາຍໂດຍຄວາມບໍລິສຸດໃຈ ບຸກຄົນຜູ້ນັ້ນ ມີສິດຮັບເອົາສິ່ງທີ່ຕົນໄດ້ເຮັດໃຫ້ດີຂຶ້ນນັ້ນໄວ້ ຖ້າວ່າການຕັດແຍກສິ່ງທີ່ເຮັດຂຶ້ນໃໝ່ນັ້ນຈະບໍ່ເຮັດໃຫ້ຊັບສິ່ງຂອງເດີມເສຍຫາຍ ຫຼື ເປັນເວລາຕັດແຍກອອກຈາກກັນ. ຖ້າວ່າຊັບສິ່ງຂອງທີ່ເຮັດຂຶ້ນໃໝ່ນັ້ນທາກບໍ່ສາມາດຕັດແຍກອອກຈາກຊັບສິ່ງຂອງເດີມໄດ້ແລ້ວ ຜູ້ຄອບຄອງຢ່າງຜິດກົດໝາຍໂດຍຄວາມບໍລິສຸດໃຈນັ້ນ ກໍມີສິດທວງເອົາການໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍ ສະເພາະແຕ່ສ່ວນທີ່ຕົນໄດ້ເຮັດດີຂຶ້ນນັ້ນຈາກເຈົ້າກຳມະສິດ ແຕ່ບໍ່ໃຫ້ເກີນມູນຄ່າຂອງຊັບສິ່ງຂອງເດີມ.

ສ່ວນສິ່ງທີ່ຜູ້ຄອບຄອງຊັບສິ່ງຂອງຢ່າງຜິດກົດໝາຍ ໂດຍບໍ່ມີຄວາມບໍລິສຸດໃຈ ໄດ້ເຮັດໃຫ້ດີຂຶ້ນນັ້ນ ກໍຈະຕົກເປັນຂອງເຈົ້າກຳມະສິດເດີມ ໂດຍບໍ່ມີການທົດແທນແຕ່ຢ່າງໃດ ຕາມທີ່ໄດ້ກ່າວໄວ້ໃນມາດຕາ 59 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍກຳມະສິດ.

ໃນກໍລະນີທີ່ **ຄ** ເຂົ້າຄອບຄອງທີ່ດິນ(ທຶງນາ)ດ້ວຍຄວາມບໍ່ບໍລິສຸດໃຈ, ເນື່ອງຈາກວ່າ **ຄ** ຮູ້ ຫຼື ຄວນຈະຮູ້ວ່າ ທີ່ດິນນາຕອນດັ່ງກ່າວເປັນຂອງບຸກຄົນອື່ນ, ເພາະວ່າເປັນທຶງນາທີ່ໄດ້ຜ່ານ ການສັບຊ້າວມາແລ້ວ ຈົນສາມາດເຫັນຄັນນາ ແລະຂອບຂອງເນື້ອທີ່ນາ ດັ່ງນັ້ນ ການທີ່ **ຄ** ຈະປະຕິເສດວ່າຕົນບໍ່ຮູ້ ແມ່ນບໍ່ມີເຫດຜົນ. ສະນັ້ນ **ກ** ມີສິດທວງໃຫ້ **ຄ** ອອກຈາກທີ່ດິນ(ທຶງນາ) ຕອນທີ່ຂັດແຍ່ງກັນນີ້ ລວມທັງໝາກຜົນ ແລະລາຍໄດ້ ຈາກການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຈາກ **ຄ** ຕາມທີ່ໄດ້ ອະທິບາຍມາຂ້າງເທິງນັ້ນ²⁴.

ໃນກໍລະນີນີ້ **ຄ** ສາມາດຮ້ອງຂໍເອົາການໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍຈາກ **ກ** ກໍໄດ້ ແຕ່ **ຄ** ບໍ່ມີສິດ ຮ້ອງຟ້ອງຕໍ່ສານ²⁵ ພ້ອມດຽວກັນນັ້ນ **ກ** ກໍມີສິດປະຕິເສດ ຫຼື ເຫັນດີຕາມການຮ້ອງຂໍຂອງ **ຄ**. ຕົວຢ່າງ: **ຄ** ໄດ້ປູກເຂົ້າໃສ່ທຶງນາຂອງ **ກ** ໂດຍບໍ່ໄດ້ຮັບອະນຸຍາດ ກໍລະນີນີ້ **ຄ** ຕ້ອງສົ່ງທີ່ດິນ (ທຶງນາ)ນັ້ນ ພ້ອມກັບເຂົ້າທີ່ຕົນໄດ້ປູກໃຫ້ກັບ **ກ** ຜູ້ເປັນເຈົ້າກຳມະສິດ ໂດຍທີ່ **ຄ** ສາມາດ ຮ້ອງຂໍເອົາຄ່າທົດແທນ ຈາກ **ກ** ໄດ້, ໃນຂະນະດຽວກັນ **ກ** ກໍສາມາດທົດແທນໃຫ້ **ຄ** ຕາມການ ຮ້ອງຂໍ ຫຼື ປະຕິເສດບໍ່ປະຕິບັດຕາມຄຳຮ້ອງຂໍກໍໄດ້ ເນື່ອງຈາກວ່າ **ຄ** ບໍ່ມີສິດຮ້ອງຟ້ອງຕໍ່ສານກ່ຽວ ກັບກໍລະນີດັ່ງກ່າວນັ້ນ.

ເມື່ອ **ກ** ໄດ້ເງິນຈາກການຂາຍເຂົ້າແລ້ວ, ຕາມກົດໝາຍວ່າດ້ວຍກຳມະສິດ ມາດຕາ 60²⁶ ກຳນົດວ່າໝາກຜົນທີ່ເກີດຈາກການຄອບຄອງຊັບຜູ້ອື່ນຢ່າງຜິດກົດໝາຍ ດ້ວຍຄວາມບໍ່ບໍລິສຸດໃຈ ຈະບໍ່ມີການທົດແທນ ຫຼື ສົ່ງຄືນແຕ່ຢ່າງໃດ. ສະນັ້ນ **ກ** ມີສິດຈະເອົາເງິນທີ່ໄດ້ຈາກການຂາຍ ເຂົ້າໃຫ້ **ຄ** ກໍໄດ້ ຫຼືບໍ່ໃຫ້ກໍໄດ້. ການກຳນົດເຊັ່ນນີ້ ເນື່ອງຈາກວ່າ ກົດໝາຍມີຈຸດປະສົງຈະສຶກສາ ອົບຮົມແລະລົງໂທດຜູ້ລະເມີດ ຈຶ່ງກຳນົດບໍ່ໃຫ້ບຸກຄົນໃດໜຶ່ງສາມາດຮຽກຮ້ອງຜົນປະໂຫຍດຫຍັງ ໄດ້ອີກ ໃນເມື່ອຕົນເອງຫາກໄດ້ເຂົ້າຄອບຄອງຊັບຂອງບຸກຄົນອື່ນຢ່າງບໍ່ຖືກກົດໝາຍ.

²⁴ ມາດຕາ 60 ວັກ 1 ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍກຳມະສິດ: ໝາກຜົນ ຫຼືລາຍໄດ້ທີ່ເກີດຈາກຊັບສິ່ງຂອງ ເຊິ່ງຢູ່ໃນການ ຄອບຄອງຂອງບຸກຄົນໃດບຸກຄົນໜຶ່ງຢ່າງຜິດກົດໝາຍ ໂດຍບໍ່ມີຄວາມບໍລິສຸດໃຈ ຈະໄດ້ສົ່ງຄືນໃຫ້ເຈົ້າກຳມະສິດທັງໝົດ, ໃນກໍລະນີຜູ້ກ່ຽວຫາກໄດ້ເອົາໝາກຜົນ ຫຼືລາຍໄດ້ໄປນຳໃຊ້, ຂາຍ ແລະອື່ນໆ ຜູ້ກ່ຽວກໍຈະໄດ້ໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍ ຫຼື ມູນຄ່າຂອງໝາກຜົນ ຫຼືລາຍໄດ້ນັ້ນໃຫ້ເຈົ້າກຳມະສິດ.

²⁵ ມາດຕາ 59 ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍກຳມະສິດ.

²⁶ ມາດຕາ 60 ໝາກຜົນ ແລະລາຍໄດ້ຈາກຊັບສິ່ງຂອງທີ່ຄອບຄອງຢ່າງຜິດກົດໝາຍ.

3.2. ຄວາມສາມາດຂອງເຈົ້າໜີ້ໃນການດຳເນີນການແທນລູກໜີ້ (ຂ ສາມາດຮຽກຮ້ອງຫຍັງໄດ້ແດ່ ຈາກ ຄ ?

ກ່ອນອື່ນຕ້ອງເຂົ້າໃຈກ່ອນວ່າ ຂ ແລະ ກ ມີສາຍພົວພັນໃນການເຮັດສັນຍາກູ້ຢືມ ແລະ ສັນຍາຄຳປະກັນການປະຕິບັດສັນຍາຮ່ວມກັນ. ສຳລັບ ຂ ແລະ ຄ ແມ່ນບໍ່ໄດ້ມີຂໍ້ຜູກພັນທາງດ້ານສັນຍານຳກັນເລີຍ. ດັ່ງນັ້ນ ຕໍ່ຄຳຖາມຂ້າງເທິງນີ້ ຂ ຮູ້ວ່າ ຄ ໄດ້ເຂົ້າມານຳໃຊ້ທີ່ດິນທຶນທີ່ ກ ນຳມາຄຳປະກັນກັບຕົນນັ້ນ, ໃນເບື້ອງຕົ້ນ ຂ ຕ້ອງແຈ້ງເປັນລາຍລັກອັກສອນໃຫ້ ກ ຜູ້ເປັນເຈົ້າກຳມະສິດຊາບກ່ອນ ເພື່ອໃຫ້ ກ ໄປທັກທ້ວງ ຫຼື ບອກໃຫ້ ຄ ຢຸດເຊົາຕໍ່ການກະທຳທີ່ບໍ່ຖືກຕ້ອງ (ເຊິ່ງຂັ້ນຕອນລະອຽດໄດ້ອະທິບາຍໃນຄຳຕອບຂອງຂໍ້ 3.1), ແຕ່ຖ້າຫາກວ່າ ຂ ໄດ້ແຈ້ງບອກໃຫ້ ກ ຊາບແລ້ວແຕ່ ກ ບໍ່ໄດ້ກະທຳການໃດໆ, ໃນກໍລະນີນີ້ ຂ ສາມາດທັກທ້ວງໃຫ້ ຄ ຢຸດເຊົາການກະທຳດັ່ງກ່າວ ຫຼື ສາມາດຮ້ອງຟ້ອງຕໍ່ສານກໍໄດ້, ເຊິ່ງຄຳໃຊ້ຈ່າຍຕ່າງໆໃນການທວງທາວ, ການຕິດຕາມເອົາຊັບຂອງ ຂ ນັ້ນແມ່ນ ກ ເປັນຜູ້ຮັບຜິດຊອບ(ຕາມມາດຕາ 25 ວັກ 2 ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການຄຳປະກັນການປະຕິບັດສັນຍາ²⁷ ແລະ ມາດຕາ 32 ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແລະ ນອກສັນຍາ²⁸ ສ່ວນວິທີປະຕິບັດແມ່ນນຳໃຊ້ຂັ້ນຕອນດຽວກັບການຮ້ອງຂໍຂອງ ກ, ລາຍລະອຽດໄດ້ອະທິບາຍໃນຄຳຕອບຂອງຂໍ້ 3.1.

²⁷ ມາດຕາ 25 ວັກ 2 ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການຄຳປະກັນການປະຕິບັດສັນຍາ: ລູກໜີ້ບໍ່ມີສິດຂາຍ, ມອບ ຫຼື ແລກປ່ຽນຊັບທີ່ນຳໄປຄຳປະກັນນັ້ນ. ຖ້າຫາກລະເມີດ ເຈົ້າໜີ້ມີສິດທວງທາວ, ຕິດຕາມເອົາຊັບນັ້ນຄືນ. ລູກໜີ້ເປັນຜູ້ຮັບພາລະການ ໃຊ້ຈ່າຍໃນການທວງທາວ, ຕິດຕາມເອົາຊັບນັ້ນຄືນ ລວມທັງຄ່າເສັຍຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນຈາກການລະເມີດນັ້ນ.

²⁸ ມາດຕາ 32 ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແລະ ນອກສັນຍາ: ໃນກໍລະນີທີ່ລູກໜີ້ ຫາກບໍ່ທວງໜີ້ນຳລູກໜີ້ຂອງຕົນ ເຊິ່ງພາໃຫ້ເກີດຄວາມອັບປະໂຫຍດແກ່ເຈົ້າໜີ້ ເຈົ້າໜີ້ມີສິດຮ້ອງຟ້ອງທວງເອົາໜີ້ສິນຕໍ່ສານແທນລູກໜີ້ ເວັ້ນເສັຍແຕ່ສິດຂອງລູກໜີ້ນັ້ນ ແມ່ນຮຽກຮ້ອງໃຫ້ແຕ່ລູກໜີ້ສະເພາະເທົ່ານັ້ນ ເປັນຜູ້ປະຕິບັດ.

3.3 ການລ່ວງລະເມີດຕັດຕົ້ນໄມ້ ທີ່ບໍ່ແມ່ນກຳມະສິດຂອງຕົນ ແລ້ວນຳໄປຂາຍໃຫ້ບຸກຄົນອື່ນ
(ຄ ຕັດຕົ້ນໄມ້ທີ່ເກີດຢູ່ທົ່ງນາ ທີ່ເປັນກຳມະສິດຂອງ ກ ແລ້ວຂົນອອກຈາກທົ່ງນາໄປຂາຍໃຫ້ ງ)

ຄ ຕັດຕົ້ນໄມ້ທີ່ເກີດຢູ່ທົ່ງນາ ທີ່ເປັນກຳມະສິດຂອງ ກ,
ແລ້ວຂົນອອກຈາກທົ່ງນາໄປຂາຍໃຫ້ ງ,

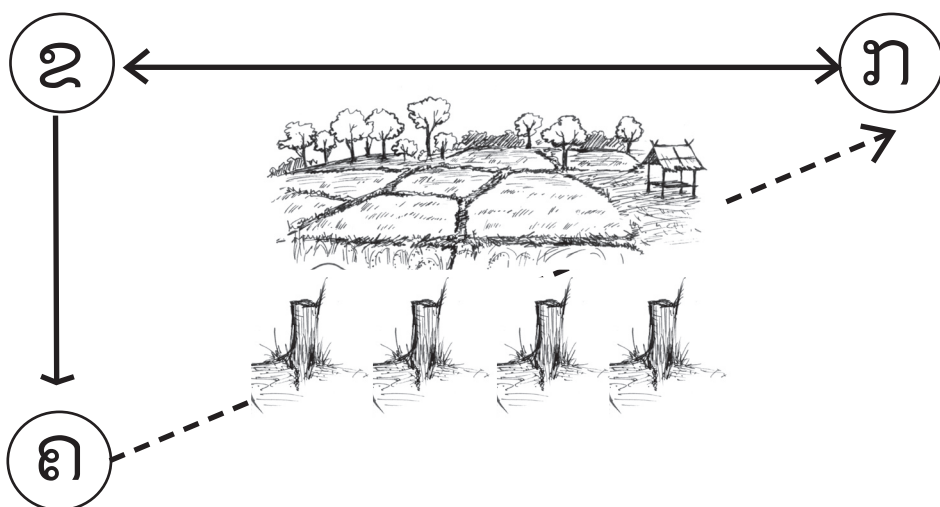
ກ. ກ ສາມາດຮຽກຮ້ອງເອົາໄມ້ຄົນນຳ ງ ໄດ້ບໍ່?

- ໃນກໍລະນີທີ່ ງ ຮູ້ວ່າ ໄມ້ເປັນຂອງ ກ

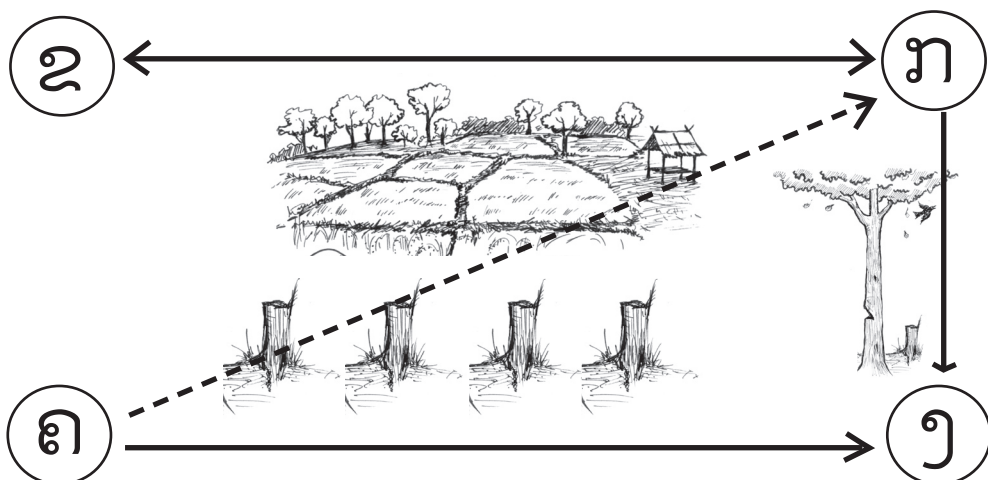
- ໃນກໍລະນີທີ່ ງ ບໍ່ຮູ້ວ່າ ໄມ້ເປັນຂອງ ກ

ຂ. ກ ສາມາດຮຽກຮ້ອງຫຍັງໄດ້ແດ່ ຈາກ ຄ?

ຄ. ຂ ສາມາດທວງເອົາຕົ້ນໄມ້ຄົນຈາກ ງ ໄດ້ບໍ່?

3.3.1. ຄວາມສາມາດໃນການຮຽກຮ້ອງເອົາໄມ້ຄົນຈາກຜູ້ຊື້ ຂອງເຈົ້າກຳມະສິດ (ກ ສາມາດຮຽກຮ້ອງເອົາໄມ້ຄົນນຳ ງ ໄດ້ບໍ່?)

ການຊື້ຊັບສິ່ງຂອງມີສອງກໍລະນີ ຄື: ການຊື້ຊັບສິ່ງຂອງດ້ວຍຄວາມບໍລິສຸດໃຈ ແລະການຊື້ຊັບສິ່ງຂອງດ້ວຍຄວາມບໍ່ບໍລິສຸດໃຈ²⁹. ຄວາມບໍລິສຸດໃຈຂອງຜູ້ຊື້ຊັບສິ່ງຂອງ ສະແດງອອກຄື:

- ການຊື້ໃນລາຄາທີ່ເໝາະສົມຕາມທ້ອງຕະຫຼາດໃນເວລາທີ່ຊື້.
- ການຊື້ ແລະນຳໃຊ້ຢ່າງເປີດເຜີຍ, ຕໍ່ເນື່ອງ ແລະສະຫງົບ.

ສ່ວນຄວາມບໍ່ບໍລິສຸດໃຈຂອງຜູ້ຊື້ອາດຈະສະແດງອອກ ເມື່ອມີປັດໄຈຫຼືທ່າທາງບາງຢ່າງທີ່ສາມາດເຮັດໃຫ້ຜູ້ຊື້ຮູ້ ຫຼື ໜ້າຈະຮູ້ວ່າ ຊັບສິ່ງຂອງທີ່ຊື້ນັ້ນ ແມ່ນຊັບສິ່ງຂອງທີ່ໄດ້ມາຢ່າງຜິດກົດໝາຍ ເຊັ່ນ:

- ຊື້ມາໃນລາຄາທີ່ຕ່ຳກວ່າທ້ອງຕະຫຼາດຫຼາຍ
- ຊື້ ແລະນຳໃຊ້ຢ່າງປິດລັບ, ບໍ່ຕໍ່ເນື່ອງ ແລະມີການທັກທ້ວງ

ຕົ້ນໄມ້ທີ່ ໑ ຕັດ ແລະຂົນໄປຂາຍໃຫ້ ໑ ຍັງເປັນກຳມະສິດຂອງ ໑ ຢູ່ ດັ່ງນັ້ນ ການຊື້ໄມ້ຈຳນວນດັ່ງກ່າວຂອງ ໑ ຖືວ່າເປັນການຊື້ຊັບສິ່ງຂອງ ທີ່ໄດ້ມາຢ່າງຜິດກົດໝາຍ, ຕາມມາດຕາ 42 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແລະນອກສັນຍາ, ໑ ມີສິດຮຽກຮ້ອງເອົາໄມ້ຄືນຈາກ ໑ ໄດ້ ຕາມແຕ່ລະກໍລະນີ ດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້.

ໃນກໍລະນີທີ່ ໑ ຊື້ຊັບສິ່ງຂອງທີ່ໄດ້ມາຢ່າງຜິດກົດໝາຍ ດ້ວຍຄວາມບໍລິສຸດໃຈ ຖ້າສາມາດພິສູດໄດ້ວ່າ ໑ ຊື້ໄມ້ຈຳນວນດັ່ງກ່າວດ້ວຍຄວາມບໍລິສຸດໃຈ, ໑ ຈະໄດ້ຮັບໄມ້ຄືນກໍຕໍ່ເມື່ອໄດ້ທົດແທນເງິນທີ່ ໑ ໄດ້ຈ່າຍໃຫ້ ໑ ຕາມມາດຕາ 42 ວັກ 1 ຂອງກົດໝາຍ ວ່າດ້ວຍຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແລະນອກສັນຍາ, ໝາຍຄວາມວ່າ ຖ້າ ໑ ບໍ່ທົດແທນເງິນຄືນໃຫ້ ໑ ກໍບໍ່ສາມາດບັງຄັບໃຫ້ ໑ ສົ່ງໄມ້ນັ້ນຄືນໄດ້.

3.3.1.1. ໃນກໍລະນີທີ່ ຜູ້ຊື້ໄມ້ມີຄວາມບໍລິສຸດໃຈ (ໃນກໍລະນີທີ່ ໑ ມີຄວາມບໍລິສຸດໃຈ)

ກ່ອນທີ່ ໑ ຈະຊື້ໄມ້ຈາກ ໑ ນັ້ນ ຜູ້ກ່ຽວກັບກວດກາເບິ່ງຢ່າງຄັກແນ່ວ່າ ໑ ໄດ້ຮັບຄວາມເຫັນດີເຫັນພ້ອມຈາກ ໑ ຜູ້ເປັນເຈົ້າກຳມະສິດ ໃຫ້ຕັດຕົ້ນໄມ້ໄປຂາຍໃຫ້ຕົນ. ເມື່ອ ໑ ຫາກອະນຸ

²⁹ ມາດຕາ 42 ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແລະນອກສັນຍາ: ບຸກຄົນທີ່ໄດ້ຊື້ຊັບສິ່ງຂອງດ້ວຍຄວາມບໍລິສຸດໃຈ ແມ່ນບຸກຄົນທີ່ເຊື່ອວ່າຕົນໄດ້ຊື້ຊັບສິ່ງຂອງທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ ເຊິ່ງອາດຈະສະແດງອອກດ້ວຍການຊື້ໃນລາຄາທີ່ເໝາະສົມຕາມທ້ອງຕະຫຼາດໃນເວລານັ້ນ, ຊື້ ແລະນຳໃຊ້ຊັບສິ່ງຂອງຢ່າງເປີດເຜີຍ, ລຽນຕິດ ແລະສະຫງົບ ແລ້ວເຈົ້າຂອງຊັບຈະເອົາຊັບສິ່ງຂອງນັ້ນຄືນໄດ້ ກໍຕໍ່ເມື່ອຜູ້ກ່ຽວໄດ້ທົດແທນລາຄາ ທີ່ຜູ້ຊື້ໄດ້ຈ່າຍໄປແລ້ວນັ້ນ ແຕ່ເຈົ້າຂອງຊັບສິ່ງຂອງ ກໍມີສິດຮ້ອງຟ້ອງຜູ້ທີ່ເອົາຊັບສິ່ງຂອງຂອງຕົນມາຂາຍຢ່າງຜິດກົດໝາຍນັ້ນ ບຸກຄົນທີ່ໄດ້ຊື້ຊັບສິ່ງຂອງດ້ວຍຄວາມບໍ່ບໍລິສຸດໃຈ ແມ່ນບຸກຄົນທີ່ຊື້ຊັບສິ່ງຂອງໂດຍຮູ້ ຫຼືຄວນຮູ້ວ່າ ຕົນໄດ້ຊື້ຊັບສິ່ງຂອງທີ່ບໍ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ ເຊິ່ງອາດຈະສະແດງອອກດ້ວຍການຊື້ ໃນລາຄາທີ່ບໍ່ເໝາະສົມຕາມທ້ອງຕະຫຼາດໃນເວລານັ້ນ, ຊື້ ແລະນຳໃຊ້ຊັບສິ່ງຂອງຢ່າງປິດລັບ, ບໍ່ລຽນຕິດ, ມີການທັກທ້ວງ ແລ້ວເຈົ້າຂອງຊັບ ມີສິດເອົາຊັບສິ່ງຂອງນັ້ນຄືນໂດຍບໍ່ມີການທົດແທນຄ່າຊັບສິ່ງຂອງໃຫ້ແກ່ຜູ້ຊື້ແຕ່ຢ່າງໃດ. ຜູ້ຊື້ຈະຕໍ່ເອົາເງິນທີ່ຊື້ຊັບສິ່ງຂອງນັ້ນຄືນນຳຜູ້ຂາຍກໍໄດ້ ແຕ່ບໍ່ມີສິດຮ້ອງຟ້ອງຕໍ່ສານ.

ຍາດໃຫ້ **ຄ** ຕັດຕົ້ນໄມ້ຂາຍແລ້ວ ໃນຂັ້ນຕອນຕໍ່ມາ **ຄ** ກໍຕ້ອງໄດ້ຂໍອະນຸຍາດຕັດຕົ້ນໄມ້ຈາກພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ເຊັ່ນ: ກະຊວງກະສິກຳແລະປ່າໄມ້ ໂດຍອີງຕາມລະບຽບການວ່າດ້ວຍການຄຸ້ມຄອງແລະຊຸດຄົ້ນໄມ້ ແລະຜະລິດຕະຜົນປ່າໄມ້ ເລກທີ 0221/ກປ.2000 ລົງວັນທີ 13 ຕຸລາ 2000, ໃນນັ້ນ ມາດຕາ 7 ໄດ້ ກຳນົດກ່ຽວກັບຂອບເຂດໃນການອອກອະນຸຍາດຊຸດຄົ້ນໄມ້ ແລະຜະລິດຕະຜົນປ່າໄມ້.

ຕາມລະບຽບການທີ່ກ່າວມາຂ້າງເທິງນີ້ ການຕັດໄມ້ແມ່ນຕ້ອງໄດ້ຂຽນໃບສະເໜີອະນຸຍາດຕັດໄມ້ ໂດຍຜ່ານຂັ້ນຕອນຕ່າງໆດັ່ງນີ້: 1. ສະເໜີຕໍ່ອົງການປົກຄອງບ້ານ; 2. ສະເໜີຕໍ່ພະແນກກະສິກຳປ່າໄມ້ເມືອງ; 3. ສະເໜີຕໍ່ພະແນກກະສິກຳປ່າໄມ້ແຂວງ; 4. ພະແນກກະສິກຳປ່າໄມ້ແຂວງຕ້ອງນຳສະເໜີ ກະຊວງກະສິກຳ ແລະປ່າໄມ້ ເພື່ອໃຫ້ລັດຖະບານເປັນຜູ້ອະນຸມັດ.

ໃນການຂໍອະນຸຍາດຕັດໄມ້ຂອງບຸກຄົນນັ້ນແມ່ນ ພະແນກກະສິກຳປ່າໄມ້ແຂວງ, ກຳແພງນະຄອນ ເປັນຜູ້ອະນຸຍາດໃຫ້, ແຕ່ຖ້າການຕັດໄມ້ຫາກແມ່ນການຕັດເພື່ອມານຳໃຊ້ເລັກໆນ້ອຍໆ ທີ່ບໍ່ແມ່ນເພື່ອທຸລະກິດທາງການຄ້ານັ້ນ ແມ່ນສາມາດຂໍອະນຸຍາດຈາກອົງການປົກຄອງບ້ານກໍໄດ້ ແຕ່ຕ້ອງແຈ້ງໃຫ້ພະແນກກະສິກຳປ່າໄມ້ເມືອງຮັບຮູ້ນຳ³⁰.

ອີງຕາມກໍລະນີສຶກສາ ແລະການປະຕິບັດຕົວຈິງ ການຂໍອະນຸຍາດຕັດໄມ້ຂາຍນັ້ນ ສາມາດມີຂຶ້ນໄດ້ 2 ກໍລະນີ ດັ່ງນີ້:

- ກໍລະນີໜຶ່ງ: **ຄ** ເປັນຜູ້ຮັບຜິດຊອບຕັດໄມ້ຢູ່ທີ່ງານເພື່ອຂາຍໃຫ້ **ງ**. ໃນກໍລະນີດັ່ງກ່າວ **ຄ** ຕ້ອງໄດ້ມີໃບອະນຸຍາດຈາກພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງກ່ອນ (ນອກຈາກນັ້ນກໍຈະຕ້ອງມີເອກະສານເຄື່ອນຍ້າຍໄມ້, ໃບເສ້ຍອາກອນ, ໃບເສ້ຍຄ່າຊັບພະຍາກອນ ແລະຖ້າໄມ້ເປັນທ່ອນ ກໍຕ້ອງໄດ້ມີການຕິກາຜ່ານ ຈາກພະແນກກະສິກຳປ່າໄມ້ເມືອງ ຫຼື ແຂວງເສ້ຍກ່ອນ)
- ກໍລະນີສອງ: **ງ** ຫາກເປັນຜູ້ຮັບຜິດຊອບມາຊອກຊື້ໄມ້ດ້ວຍຕົວເອງ ໃນກໍລະນີນີ້ **ງ** ຕ້ອງເປັນຜູ້ຮັບຜິດຊອບໃນການແລ່ນເອກະສານຂໍອະນຸຍາດຕັດໄມ້ຈາກພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງດ້ວຍຕົນເອງ ເຊິ່ງໝາຍຄວາມວ່າ **ຄ** ມີໜ້າທີ່ຂາຍ ແລະຮັບເງິນຈາກ **ງ** ເທົ່ານັ້ນ.

ສະນັ້ນໃນການພິສູດຄວາມບໍລິສຸດໃຈຂອງ **ງ** ນັ້ນ, **ງ** ຕ້ອງສາມາດມີເອກະສານການຊື້ໄມ້ຢ່າງຖືກຕ້ອງ ແລະຄົບຖ້ວນດັ່ງທີ່ໄດ້ສະເໜີມາຂ້າງເທິງນັ້ນ ເຊິ່ງສາມາດຍັງຢືນໄດ້ວ່າ ຕົນເອງຊື້ໄມ້ດ້ວຍຄວາມບໍລິສຸດໃຈຈາກ **ຄ**. ໃນກໍລະນີນີ້ **ງ** ກໍຈະໄດ້ຮັບການຊົດໃຊ້ທົດແທນຄືນຖ້າຕົນຕ້ອງລົງໄມ້ຄືນໃຫ້ **ກ** ເນື່ອງຈາກວ່າ ຕົນເອງຊື້ໄມ້ດ້ວຍຄວາມບໍລິສຸດໃຈ.

ໃນການຊົດໃຊ້ທົດແທນຄ່າເສ້ຍຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນນັ້ນ ໃນກໍລະນີທີ່ **ງ** ຊື້ໄມ້ດ້ວຍຄວາມບໍລິສຸດໃຈ ຖ້າ **ກ** ຕ້ອງການໄມ້ຄືນຈາກ **ງ**, **ກ** ກໍຕ້ອງໄດ້ຈ່າຍເງິນຄືນໃຫ້ **ງ** ຕາມຈຳນວນທີ່ຊື້ໄປ

³⁰ ລະບຽບການວ່າດ້ວຍການຄຸ້ມຄອງ ແລະຊຸດຄົ້ນໄມ້ ແລະຜະລິດຕະຜົນປ່າໄມ້ ເລກທີ 0221/ກປ.2000 ລົງວັນທີ 13 ຕຸລາ 2000 ໃນນັ້ນ ມາດຕາ 7.

ແລະ ກ ຈຶ່ງສາມາດໄປທາງເອົາຄືນຈາກ ຄ ຕໍ່ອີກ ແລະ ຄ ກໍຕ້ອງໄດ້ຈ່າຍເງິນຄືນໃຫ້ ກ ເຊັ່ນດຽວກັນ.

ໃນກໍລະນີທີ່ ງ ຊື້ຊັບສິ່ງຂອງທີ່ໄດ້ມາຢ່າງຜິດກົດໝາຍດ້ວຍຄວາມບໍ່ບໍລິສຸດໃຈ, ຖ້າສາມາດພິສູດໄດ້ວ່າ ງ ຊື້ໄມ້ຈຳນວນດັ່ງກ່າວດ້ວຍຄວາມບໍ່ບໍລິສຸດໃຈ ເຊັ່ນ: ຮູ້ ຫຼື ຄວນຮູ້ວ່າ ໄມ້ຈຳນວນດັ່ງກ່າວບໍ່ແມ່ນຂອງ ຄ, ກ ຈະສາມາດທາງເອົາໄມ້ຈຳນວນດັ່ງກ່າວຈາກ ງ ໄດ້ຢ່າງບໍ່ມີເງື່ອນໄຂຕາມມາດຕາ 42 ວັກ 2 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແລະນອກສັນຍາ

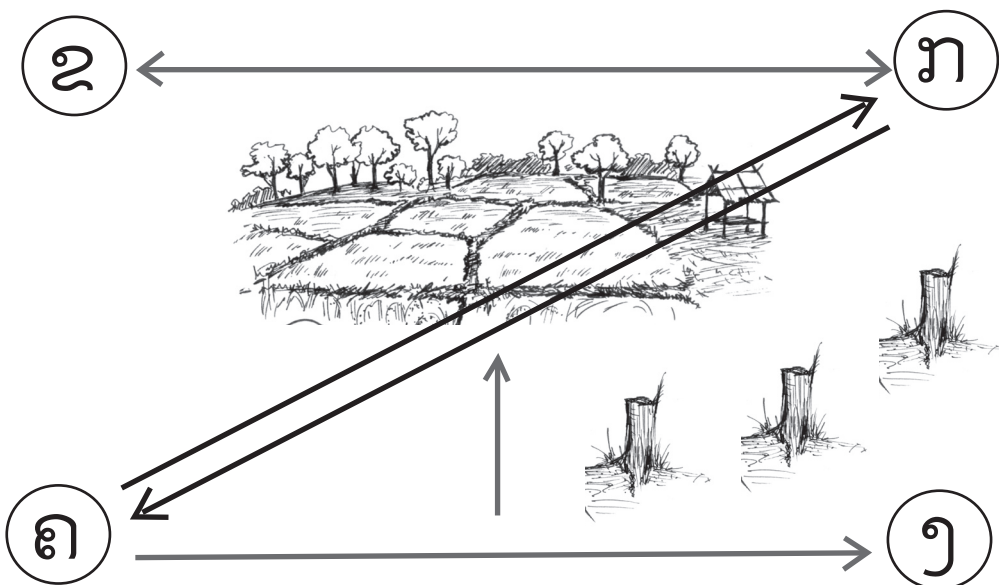
3.3.1.2. ໃນກໍລະນີທີ່ ຜູ້ຊື້ໄມ້ບໍ່ມີຄວາມບໍລິສຸດໃຈ (ໃນກໍລະນີທີ່ ງ ບໍ່ມີຄວາມບໍລິສຸດໃຈ):

ສະແດງອອກເມື່ອມີປັດໄຈ ຫຼື ຂໍ້ລົງໂສບາງຢ່າງ ທີ່ສາມາດເຮັດໃຫ້ ງ ຮູ້ ຫຼື ອາດຈະເຮັດໃຫ້ ງ ຮູ້ວ່າ ຊັບສິ່ງຂອງທີ່ຊື້ນັ້ນ ແມ່ນຊັບສິ່ງຂອງທີ່ໄດ້ມາຢ່າງຜິດກົດໝາຍ ເຊັ່ນ:

- ຊື້ໃນລາຄາທີ່ຕ່ຳກວ່າທ້ອງຕະຫຼາດຫຼາຍ.
- ຊື້ ແລະນຳໃຊ້ຢ່າງປິດລັບ, ການນຳໃຊ້ກໍບໍ່ຕໍ່ເນື່ອງ ແລະບໍ່ມີການຮັບຮູ້ຈາກພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.

ດັ່ງນັ້ນ ຖ້າຫາກມີຫຼັກຖານບົ່ງຊີ້ວ່າ ງ ຊື້ໄມ້ຈຳນວນດັ່ງກ່າວ ທັງໆທີ່ ງ ຮູ້ ຫຼື ຄວນຮູ້ວ່າໄມ້ຈຳນວນດັ່ງກ່າວບໍ່ແມ່ນຂອງ ຄ, ໃນກໍລະນີນີ້ ກ ຈະສາມາດທາງເອົາໄມ້ດັ່ງກ່າວຈາກ ງ ຢ່າງບໍ່ມີເງື່ອນໄຂ ຕາມມາດຕາ 42 ວັກ 1 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແລະນອກສັນຍາ. ໝາຍຄວາມວ່າ ງ ຈະບໍ່ໄດ້ຮັບການຊົດໃຊ້ທົດແທນຄືນແຕ່ຢ່າງໃດ.

3.3.2. ຄວາມສາມາດໃນການຮຽກຮ້ອງຂອງເຈົ້າກຳມະສິດ ຕໍ່ຜູ້ລັກລອບຕັດໄມ້ (ກ ສາມາດຮຽກຮ້ອງຫຍັງໄດ້ແຕ່ຈາກ ຄ).

ບຸກຄົນໃດຫາກໄດ້ກໍ່ຄວາມເສັຍຫາຍໃຫ້ແກ່ຜູ້ອື່ນ ດ້ວຍການກະທຳຂອງຕົນເອງ ບຸກຄົນນັ້ນ ຕ້ອງຮັບຜິດຊອບໃຊ້ແທນຄ່າເສັຍຫາຍທີ່ຕົນໄດ້ກໍ່ຂຶ້ນ³¹

ໃນກໍລະນີນີ້ ການທີ່ ຄ ໄດ້ຕັດໄມ້ຢູ່ໃນທົ່ງນາ ໂດຍບໍ່ໄດ້ຮັບອະນຸຍາດຈາກ ກ ຜູ້ເປັນເຈົ້າຂອງທົ່ງນາດັ່ງກ່າວ ຖືວ່າ ຄ ໄດ້ລະເມີດສິດຂອງ ກ ທີ່ເປັນເຈົ້າກຳມະສິດ, ຕາມຫຼັກການແລ້ວ ກ ສາມາດຮ້ອງຟ້ອງຕໍ່ສານເພື່ອທວງເອົາໄມ້ນັ້ນຄືນ ຕາມມາດຕາ 57 ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍກຳມະສິດ³². ໃນກໍລະນີຂອງ ຄ ນີ້ ເຮົາສາມາດໄຈ້ແຍກອອກເປັນສອງກໍລະນີ ຄື: ກໍລະນີທີ່ ຄ ມີຄວາມບໍລິສຸດໃຈ ແລະກໍລະນີທີ່ ຄ ບໍ່ມີຄວາມບໍລິສຸດໃຈ(ການແກ້ໄຂ ໃຫ້ເບິ່ງຄືນໃນຄຳຕອບຂອງຄຳຕອບຂໍ້ທີ 3.2).

3.3.3. ຄວາມສາມາດຂອງເຈົ້າໜີ້ ໃນການທວງເອົາໄມ້ຈາກຜູ້ຊື້ (ຂ ສາມາດທວງເອົາຕົ້ນໄມ້ຄືນຈາກງໄດ້ບໍ່?)

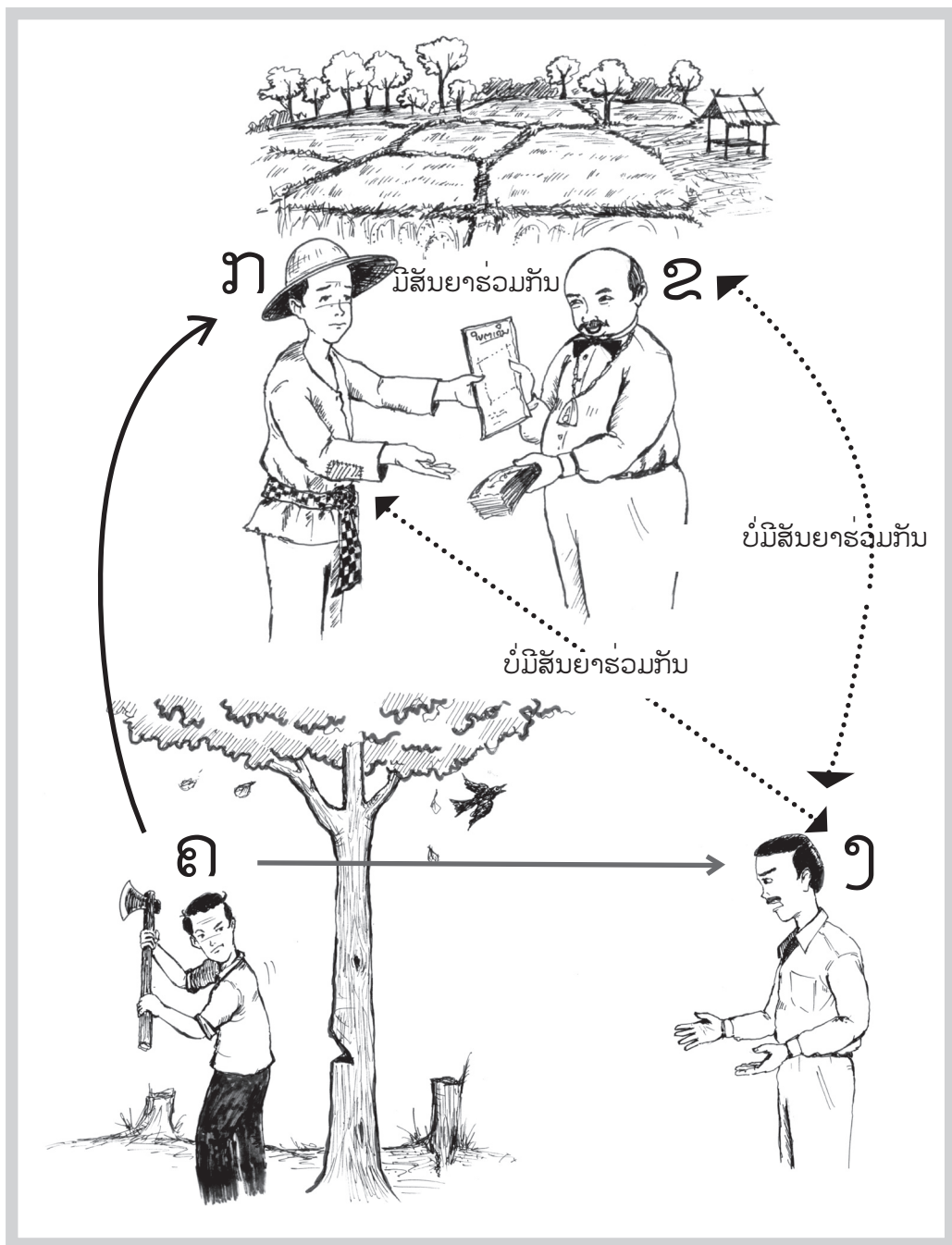
ຕາມຫຼັກການລວມຂອງການເຮັດສັນຍາແລ້ວຕາມມາດຕາ 6, ການກຳນົດຮູບການ ເນື້ອໃນ ແລະເງື່ອນໄຂຂອງສັນຍາຄ້າປະກັນນັ້ນແມ່ນໃຫ້ປະຕິບັດຕາມກົດໝາຍວ່າດ້ວຍຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາແລະນອກສັນຍາໃນພາກທີ II ໝວດທີ 1 ຫຼັກການລວມຂອງການເຮັດສັນຍາ ໂດຍສະເພາະມາດຕາ 16 ກ່ຽວກັບການກຳນົດເນື້ອໃນຂອງສັນຍາ ແມ່ນມີຄວາມສຳຄັນຫຼາຍ. ໃນການເຮັດສັນຍາຄ້າປະກັນ ແມ່ນຕ້ອງໄດ້ຊຽນຢ່າງຈະແຈ້ງ, ລະອຽດແລະຖີ່ຖ້ວນ ເຊັ່ນ: ຖ້າເອົາດິນນາມາຄ້າປະກັນ ກໍຕ້ອງໄດ້ບອກວ່າ ມັນມີຫຍັງຕິດມາພ້ອມ ຫຼືບໍ່, ຫຼືມີພຽງທີ່ດິນນາເທົ່ານັ້ນ.

ສັນຍາແມ່ນການຕົກລົງລະຫວ່າງຄູ່ສັນຍາ ເຊິ່ງພາໃຫ້ສິດ ແລະພັນທະທາງແພ່ງເກີດຂຶ້ນ, ປ່ຽນແປງ ແລະສິ້ນສຸດລົງ³³. ຕາມຫຼັກການແລ້ວ ເຖິງແມ່ນວ່າ ກ ໄດ້ເອົາເອກະສານກຳມະສິດທົ່ງນາໄປຄ້າປະກັນ ຂ ແລ້ວກໍຕາມ, ທົ່ງນານັ້ນ ກໍຍັງມີສິດຄອບຄອງ, ນຳໃຊ້ ແລະປົກປັກຮັກສາຊັບດັ່ງກ່າວໃຫ້ຢູ່ໃນສະພາບເດີມ ແຕ່ບໍ່ມີສິດທີ່ຈະເອົາຊັບສິ່ງຂອງທີ່ນຳໄປຄ້າປະກັນນັ້ນຂາຍ, ມອບ ຫຼືໂອນໃຫ້ບຸກຄົນອື່ນ.

³¹ ມາດຕາ 83 ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແລະນອກສັນຍາ.

³² ມາດຕາ 57: ໃນເມື່ອສິດກ່ຽວກັບຊັບສິ່ງຂອງ ຂອງເຈົ້າກຳມະສິດຫາກໄດ້ຖືກລະເມີດໂດຍບຸກຄົນອື່ນ ທີ່ພວມຄອບຄອງຢ່າງຜິດກົດໝາຍຢູ່ນັ້ນ ຜູ້ກ່ຽວກັບສິດຮ້ອງຟ້ອງ ເພື່ອທວງເອົາຊັບສິ່ງຂອງຈາກບຸກຄົນນັ້ນຄືນໄດ້.

³³ ມາດຕາ 8 ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແລະນອກສັນຍາ.

ຕາມຮູບພາບເທິງນີ້ ເຫັນໄດ້ວ່າ ຂ ແລະ ກ ມີສາຍພົວພັນກັນໃນການເຮັດສັນຍາຮ່ວມກັນ ໂດຍມີຊັບຄຳປະກັນ ຈຶ່ງພາໃຫ້ ຂ ແລະ ກ ມີສິດ ແລະ ພັນທະຮ່ວມກັນ, ສ່ວນ ຂ ແລະ ງ ບໍ່ມີສາຍພົວພັນນຳກັນ(ບໍ່ມີສັນຍາຮ່ວມກັນ) ສະນັ້ນ, ເມື່ອ ຂ ເຫັນວ່າ ງ ໄດ້ຊື້ເຂົ້າໄມ້ທີ່ເກີດຢູ່ໃນທົ່ງນາຂອງ ກ ໄປ, ຖ້າຫາກ ຂ ຕ້ອງການທາງເອົາໄມ້ນຳ ງ, ໃນເບື້ອງຕົ້ນ ຂ ຕ້ອງແຈ້ງໃຫ້ ກ ຜູ້ເປັນເຈົ້າກຳມະສິດຮັບຮູ້ກ່ອນວ່າ ທີ່ດິນທົ່ງນາທີ່ນຳມາຄຳປະກັນນັ້ນ ຖືກບຸກຄົນອື່ນຕັດເອົາຕົ້ນ

ໄມ້ໄປຂາຍໃຫ້ **ງ**, ເພື່ອໃຫ້ **ກ** ໄປທວງເອົາຕົ້ນໄມ້ນັ້ນຄືນ, ຖ້າວ່າ **ກ** ມີທ່າທາງເມີນເສີຍຕໍ່ການແຈ້ງບອກຂອງ **ຂ**, **ຂ** ກໍຕ້ອງບອກໃຫ້ **ກ** ຮູ້ວ່າ ຕົນຈະໄປທວງເອົາໄມ້ຈາກ **ງ** ດ້ວຍຕົນເອງຕາມມາດຕາ 25 ວັກ 2 ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ການຄ້າປະກັນການປະຕິບັດສັນຍາ³⁴.

ໃນເມື່ອສັນຍາຄ້າປະກັນລະຫວ່າງ **ຂ** ກັບ **ກ** ໄດ້ກຳນົດໃນສັນຍາຢ່າງຈະແຈ້ງວ່າໃນດິນທົ່ງນາ ເຊິ່ງ **ກ** ນຳເອົາມາຄ້າປະກັນນັ້ນ ມີຕົ້ນໄມ້ ແລະສິ່ງກໍ່ສ້າງອື່ນໆຢູ່ນຳ, ໃນກໍລະນີນີ້ **ຂ** ກໍສາມາດທວງທາງເອົາຕົ້ນໄມ້ຄືນຈາກ **ງ** ໄດ້. ຖ້າ **ງ** ປະຕິເສດທີ່ຈະສົ່ງໄມ້ຄືນ ໂດຍໄດ້ອ້າງວ່າຕົນກັບ **ຂ** ບໍ່ມີສາຍພົວພັນໃດໆນຳກັນ, ໃນກໍລະນີນີ້ **ຂ** ສາມາດຮ້ອງຟ້ອງທວງເອົາໄມ້ຄືນຕໍ່ສານແທນລູກໜີ້ ຕາມມາດຕາ 32 ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແລະນອກສັນຍາ³⁵ ແລະຖ້າ **ງ** ຊີ້ໄມ້ດ້ວຍຄວາມບໍລິສຸດໃຈກໍຈະໄດ້ຮັບການທົດແທນຄ່າເສີຍຫາຍຄືນ (ໃນການພິສູດຄວາມບໍລິສຸດໃຈຂອງ **ງ** ນັ້ນ ແມ່ນໃຫ້ເບິ່ງຄືນ ຄຳຕອບຂໍ້ 3.3.1 ແລະ 3.3.2)

ນອກຈາກນັ້ນ **ຂ** ຍັງມີສິດໄດ້ຮັບເງິນທີ່ເກີດຈາກການໃຊ້ຈ່າຍໃນການທວງທາງ ການຕິດຕາມເອົາຕົ້ນໄມ້ຄືນ ລວມທັງຄ່າເສີຍຫາຍທີ່ເກີດຈາກການລະເມີດນັ້ນນຳ **ກ** ໄດ້.

ບາງທັດສະນະຂອງສະມາຊິກກຸ່ມຄົ້ນຄວ້າກົດໝາຍແພ່ງໄດ້ມີຄວາມເຫັນວ່າ: ໃນການເຮັດສັນຍາກູ້ຢືມລະຫວ່າງ **ຂ** ແລະ **ກ** ໂດຍມີການຄ້າປະກັນເປັນທີ່ດິນນານັ້ນ, ໃນເວລາດັ່ງກ່າວ **ກ** ໄດ້ນຳເອົາໃບທະບຽນທີ່ດິນນາໄປປະໄວ້ນຳ **ຂ** ເພື່ອເປັນການຄ້າປະກັນ (ຕາມກົດໝາຍ) ແຕ່ກຳມະສິດທັງໝົດຍັງເປັນຂອງ **ກ** ຢູ່ ນັ້ນໝາຍເຖິງກຳມະສິດໃນການຄອບຄອງ, ນຳໃຊ້ ແລະໄດ້ຮັບໝາກຜົນ ແຕ່ບໍ່ມີສິດຊື້ຂາດ (ເບິ່ງຄຳຖາມທີ 2) ດັ່ງນັ້ນ ໃນກໍລະນີດັ່ງກ່າວ **ຂ** ຈິ່ງບໍ່ສາມາດທວງເອົາ ຕົ້ນໄມ້ຈາກ **ງ** ໄດ້ ຫາກວ່າຍັງຢູ່ໃນໄລຍະປະຕິບັດສັນຍາ ເວັ້ນເສີຍແຕ່ໄດ້ຮັບການມອບໝາຍຈາກ **ກ** ໃຫ້ໄປທວງທາງເອົາຕົ້ນໄມ້ນັ້ນຄືນ (ທວງທາງໃນນາມຕົວແທນຂອງ **ກ**), ໃນເວລາທີ່ຍັງບໍ່ທັນເຖິງກຳນົດໃຊ້ແທນໜີ້ສິນ, **ກ** ເປັນຜູ້ດຽວທີ່ມີສິດທວງເອົາໄມ້ຈາກ **ງ** ໄດ້ ສ່ວນ **ຂ** ສາມາດທັກທ້ວງ ຫຼື ບອກໃຫ້ **ກ** ຮູ້ເທົ່ານັ້ນ, ແຕ່ຖ້າຮອດເວລາໃຊ້ແທນໜີ້ສິນແລ້ວ **ກ** ບໍ່ສາມາດໃຊ້ແທນໜີ້ສິນຈຳນວນດັ່ງກ່າວ ພ້ອມທັງມູນຄ່າຂອງທີ່ດິນ (ບໍ່ມີຕົ້ນໄມ້) ເມື່ອຄິດໄລ່ເປັນມູນຄ່າແລ້ວ ບໍ່ສາມາດໃຊ້ແທນໜີ້ສິນໄດ້ໝົດ ແລະ **ກ** ກໍຍັງບໍ່ໄດ້ທວງເອົາໄມ້ຈາກ **ງ** ຕາມການແຈ້ງບອກຂອງ **ຂ**. ໃນເວລານີ້ **ຂ** ສາມາດທວງເອົາໄມ້ຈາກ **ງ** ໄດ້ ເພື່ອເປັນການປົກປ້ອງສິດໃນການໄດ້ຮັບການຊຳລະໜີ້ສິນ ໝາຍຄວາມວ່າເພື່ອບໍ່ໃຫ້ມູນຄ່າຂອງທີ່ດິນຕອນນັ້ນຕົກລົງ.

³⁴ ມາດຕາ 25 ວັກ 2 ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການຄ້າປະກັນການປະຕິບັດສັນຍາ: ລູກໜີ້ບໍ່ມີສິດຂາຍ, ມອບ ຫຼື ແລກປ່ຽນຊັບສິນນຳໄປຄ້າປະກັນນັ້ນ. ຖ້າຫາກລະເມີດ ເຈົ້າໜີ້ມີສິດທວງທາງ, ຕິດຕາມເອົາຊັບສິນຄືນ. ລູກໜີ້ເປັນຜູ້ຮັບໝາລະການໃຊ້ຈ່າຍໃນການທວງທາງ, ຕິດຕາມເອົາຊັບສິນຄືນ ລວມທັງຄ່າເສີຍຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນຈາກການລະເມີດນັ້ນ.

³⁵ ມາດຕາ 32 ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແລະນອກສັນຍາ: (ອ້າງແລ້ວ, ໜ້າ 62)

ສຳລັບກໍລະນີທີ່ດິນທຶງນາ (ບໍ່ມີຕົ້ນໄມ້) ນັ້ນເມື່ອຄິດເປັນມູນຄ່າແລ້ວ ສາມາດໃຊ້ແທນໜີ້ສິນ ດັ່ງກ່າວໄດ້ໝົດ ໃນກໍລະນີນີ້ ຂ ຈະທວງ ຫຼື ບໍ່ທວງເອົາຕົ້ນໄມ້ນຳ ໑ ກໍໄດ້.

3.4. ລູກໜີ້ບໍ່ສາມາດໃຊ້ແທນໜີ້ສິນຕາມກຳນົດເວລາ(ເມື່ອຮອດກຳນົດສິ່ງເງິນທີ່ໄດ້ກູ້ຢືມຄືນໃຫ້ແກ່ ຂ ແລ້ວ, ແຕ່ວ່າ ກ ກໍຍັງບໍ່ສິ່ງຄືນ)

ຖ້າເມື່ອຮອດກຳນົດສິ່ງເງິນ ທີ່ໄດ້ກູ້ຢືມຄືນໃຫ້ແກ່ ຂ ແລ້ວ, ແຕ່ວ່າ ກ ກໍຍັງບໍ່ສິ່ງຄືນ

a. ຂ ຈະດຳເນີນການແນວໃດ?

b. ຖ້າວ່າ ກ່ອນທີ່ ກ ຈະນຳເອົາທຶງນາໄປຄັ້ງປະກັນ ແລະຈົດທະບຽນການຄັ້ງປະກັນມີຕົ້ນໄມ້ເກີດຂຶ້ນໃນທຶງນາດັ່ງກ່າວຢູ່ແລ້ວ ທັງໄດ້ມີການຕິດຕັ້ງປ້ຳນຳໃສ່ທຶງນາດັ່ງກ່າວນຳ, ເປັນດັ່ງນີ້ ຈະສາມາດຂາຍໄມ້ ແລະປ້ຳນຳ ພ້ອມກັບທຶງນາໄດ້ບໍ່?

3.4.1.ການດຳເນີນການຂອງເຈົ້າໜີ້ (ຂ ຈະດຳເນີນການແນວໃດ?)

ອີງຕາມຮ່າງດຳລັດການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ການຄັ້ງປະກັນແລ້ວ ເຫັນວ່າເມື່ອມີການລະເມີດສັນຍາຄັ້ງປະກັນ ຫຼື ບໍ່ປະຕິບັດພັນທະຕາມສັນຍາຄັ້ງປະກັນ, ເຈົ້າໜີ້ທີ່ມີການຄັ້ງປະກັນ ສາມາດບັງຄັບປະຕິບັດສັນຍາດ້ວຍສອງວິທີການ ດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

3.4.1.1.ການປະຕິບັດສັນຍາຄັ້ງປະກັນດ້ວຍຄວາມສະໝັກໃຈ:

ໃນກໍລະນີທີ່ລູກໜີ້ບໍ່ສາມາດປະຕິບັດຕາມສັນຍາຄັ້ງປະກັນໄດ້, ເຈົ້າໜີ້ແລະລູກໜີ້ສາມາດຕົກລົງ ກັນດ້ວຍຄວາມສະໝັກໃຈເຊັ່ນ: ຂາຍຊັບຄັ້ງປະກັນເພື່ອນຳມາໃຊ້ແທນໜີ້ສິນ ຊຳລະໜີ້ສິນ ຫຼືປະຕິບັດ ພັນທະຕາມສັນຍາຄັ້ງປະກັນ, ເຈົ້າໜີ້ທີ່ມີການຄັ້ງປະກັນ ມີສິດດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

- ເຂົ້າຄອບຄອງ ຫຼື ຄວບຄຸມອະສັງຫາລິມະຊັບທີ່ນຳມາຄັ້ງປະກັນ: ³⁶ການເຂົ້າຄອບຄອງ ຫຼື ຄວບຄຸມຊັບຄັ້ງປະກັນເພື່ອຊື້ຂາດ ຕ້ອງດຳເນີນໄປໃນວິທີການທີ່ສະຫງົບ ແລະບໍ່ຂັດກັບລະບຽບກົດໝາຍ.

ທຳມະນຳໃຊ້ວິທີການຕ່າງໆທີ່ບໍ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ ເຊັ່ນ: ການລ່ວງລະເມີດເຂົ້າໄປເຄຫາ

³⁶ ການເຂົ້າຄອບຄອງ ຫຼືຄວບຄຸມອະສັງຫາລິມະຊັບ ທີ່ນຳມາຄັ້ງປະກັນ ໃຫ້ປະຕິບັດຕາມຂັ້ນຕອນດັ່ງນີ້: 1. ເຈົ້າໜີ້ທີ່ມີການຄັ້ງປະກັນຕ້ອງແຈ້ງໃຫ້ລູກໜີ້ຊາບເປັນລາຍລັກອັກສອນ ກ່ຽວກັບການລະເມີດສັນຍາຂອງລູກໜີ້, ພ້ອມທັງສະເໜີໃຫ້ຍົກຍ້າຍອອກຈາກອະສັງຫາລິມະຊັບ ຫຼືວິທີແກ້ໄຂພາຍໃນກຳນົດເວລາ 60 ວັນນັບແຕ່ວັນທີ່ລູກໜີ້ ໄດ້ຮັບແຈ້ງການເປັນຕົ້ນໄປ, ຍົກເວັ້ນຄູ່ສັນຍາໄດ້ຕົກລົງເປັນຢ່າງອື່ນ, ພ້ອມທັງສຳເລັດແຈ້ງການດັ່ງກ່າວ ໃຫ້ເຈົ້າຂອງຊັບ, ເຈົ້າໜີ້ຄົນອື່ນ ຫຼືເຈົ້າໜ້າທີ່ຂອງລັດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ, ຖ້າມີ; 2. ລູກໜີ້ຕ້ອງແຈ້ງຄືນໃຫ້ເຈົ້າໜີ້ຊາບເປັນລາຍລັກອັກສອນພາຍໃນກຳນົດເວລາ 15 ວັນນັບແຕ່ວັນທີ່ໄດ້ຮັບແຈ້ງດັ່ງກ່າວ ວ່າຕົນຈະຊຳລະໜີ້ສິນ ຫຼືພັນທະທັງໝົດ ພ້ອມທັງດອກເບ້ຍ ຖ້າວ່າສັນຍາກຳນົດໄວ້ ຫຼືເຫັນດີຍົກຍ້າຍອອກ ຫຼືຄັດຄ້ານການເຂົ້າຄອບຄອງ ຫຼືຄວບຄຸມຊັບຄັ້ງປະກັນຂອງເຈົ້າໜີ້. ຖ້າວ່າລູກໜີ້ບໍ່ຍົກຍ້າຍອອກ ຫຼືບໍ່ສາມາດຊຳລະ ຫຼືປະຕິບັດພັນທະຂອງຕົນໄດ້ຢ່າງເຕັມສ່ວນ ຫຼືບໍ່ຄັດຄ້ານຕາມວັນເວລາທີ່ກຳນົດໄວ້, ເຈົ້າໜີ້ສາມາດຊື້ຂາດຊັບຄັ້ງປະກັນ.

ສະຖານຂອງລູກໜີ້ ໂດຍບໍ່ໄດ້ຮັບອະນຸຍາດ, ການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງຕໍ່ຮ່າງກາຍ ຫຼື ຂົ່ມຂູ່ເພື່ອໃຫ້ໄດ້ຄອບຄອງ ຫຼື ການຍາດຊົງເອົາຊັບຄ້ຳປະກັນ.

- ຊື້ຂາດຊັບຄ້ຳປະກັນຕາມວິທີການຕ່າງໆ: ເຈົ້າໜີ້ທີ່ມີການຄ້າປະກັນສາມາດຊື້ຂາດຊັບຄ້ຳປະກັນ ດ້ວຍຮູບການໃດໜຶ່ງ ເຊັ່ນ: ປະມູນຂາຍ, ໃຫ້ເຊົ່າ ຫຼື ຊື້ເອົາຕາມທີ່ກຳນົດໄວ້ໃນສັນຍາ ຫຼື ຕາມການຕົກລົງ.

ໃນກໍລະນີ ທີ່ເຈົ້າໜີ້ຜູ້ມີການຄ້າປະກັນ ໄດ້ຮ້ອງຟ້ອງໂດຍຜ່ານຂະບວນການຍຸຕິທຳ ແລະ ສານໄດ້ອອກຄຳສັ່ງ, ຄຳຊື້ຂາດ ຫຼື ຄຳຕັດສິນທີ່ໃຊ້ໄດ້ຢ່າງເດັດຂາດແລ້ວ, ການຊື້ຂາດຊັບຄ້ຳປະກັນນັ້ນ ໃຫ້ປະຕິບັດຕາມກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ການປະຕິບັດຄຳຕັດສິນຂອງສານ.

- ໄດ້ຮັບການທົດແທນຄ່າເສຍຫາຍ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນສັນຍາ ຫຼື ການຕົກລົງຂອງສອງຝ່າຍ.

3.4.1.2. ການປະຕິບັດສັນຍາຄ້ຳປະກັນຕາມຂະບວນການຍຸຕິທຳ.

ຖ້າລູກໜີ້ລະເມີດສັນຍາເຈົ້າໜີ້ທີ່ມີການຄ້າປະກັນ ຜູ້ມີບຸລິມະສິດ ບໍ່ສາມາດດຳເນີນການຊື້ຂາດຊັບດ້ວຍຮູບການໃດໜຶ່ງໄດ້ ຍ້ອນລູກໜີ້ໄດ້ຄັດຄ້ານການເຂົ້າຄອບຄອງ ຫຼື ຄວບຄຸມຊັບຄ້ຳປະກັນ, ເຈົ້າໜີ້ຜູ້ນັ້ນມີສິດຮ້ອງຟ້ອງ ຫຼື ສະເໜີຕໍ່ສານ ພິຈາລະນານຳໃຊ້ມາດຕະການຕ່າງໆ ແລະ ການບັງຄັບປະຕິບັດສັນຍາຄ້ຳປະກັນຕາມຂັ້ນຕອນ ແລະ ວິທີການທີ່ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການດຳເນີນຄະດີແພ່ງ.

ໃນກໍລະນີທີ່ເຈົ້າໜີ້ທີ່ມີການຄ້າປະກັນ ໄດ້ເຂົ້າຄອບຄອງ ຫຼື ຄວບຄຸມຊັບຄ້ຳປະກັນດ້ວຍຄວາມສະໝັກໃຈ, ເຈົ້າໜີ້ທີ່ມີການຄ້າປະກັນສາມາດຊື້ຂາດຊັບຄ້ຳປະກັນ ດ້ວຍຮູບການໃດໜຶ່ງ ເຊັ່ນ: ປະມູນຂາຍ, ໃຫ້ເຊົ່າ ຫຼື ຊື້ເອົາຕາມທີ່ກຳນົດໄວ້ໃນສັນຍາ ຫຼື ຕາມການຕົກລົງ.

ໃນກໍລະນີທີ່ເຈົ້າໜີ້ທີ່ມີການຄ້າປະກັນ ໄດ້ຮ້ອງຟ້ອງໂດຍຜ່ານຂະບວນການຍຸຕິທຳ ແລະ ສານໄດ້ອອກຄຳສັ່ງ, ຄຳຊື້ຂາດ ຫຼື ຄຳຕັດສິນທີ່ໃຊ້ໄດ້ຢ່າງເດັດຂາດແລ້ວ, ການຊື້ຂາດຊັບຄ້ຳປະກັນນັ້ນ ໃຫ້ປະຕິບັດຕາມກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ການປະຕິບັດຄຳຕັດສິນຂອງສານ³⁷.

ອີງຕາມຮ່າງດຳລັດຂ້າງເທິງນັ້ນເຫັນໄດ້ວ່າ ເມື່ອເຖິງກຳນົດເວລາໃນການໃຊ້ແທນໜີ້ສິນ ແຕ່ ກ ຍັງບໍ່ສາມາດປະຕິບັດຕາມສັນຍາໄດ້ນັ້ນ, ຂ ມີສິດນຳໃຊ້ມາດຕະການການບັງຄັບປະຕິບັດ

³⁷ ຮ່າງດຳລັດ ວ່າດ້ວຍການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການຄ້າປະກັນການປະຕິບັດສັນຍາການປະມູນຂາຍ: ໃນການປະກາດເພື່ອປະມູນຂາຍດິນທຶງນາ ທີ່ ກ ນຳມາຄ້າປະກັນນັ້ນ ໃນກໍລະນີ ນີ້ ຂ ສາມາດດຳເນີນ ການປະມູນຂາຍດິນທຶງນາ ທີ່ເປັນຊັບຄ້ຳປະກັນດ້ວຍຕົນເອງ ຫຼື ມອບໃຫ້ ກ ເຈົ້າກຳມະສິດ ເປັນຜູ້ປະມູນຂາຍກໍໄດ້ຕົວຢ່າງ: ຂ ໄດ້ນຳເອົາດິນທຶງນາທີ່ ກ ນຳມາຄ້າປະກັນນັ້ນ ໄປປະມູນຂາຍ ແລະ ໄດ້ເງິນມາໃນຈຳນວນ 150,000,000 (ໜຶ່ງຮ້ອຍຫ້າສິບລ້ານ)ກີບ, ສຳລັບໜີ້ສິນແມ່ນພຽງແຕ່ 100,000,000(ໜຶ່ງຮ້ອຍລ້ານ)ກີບ, ດອກເບ້ຍອີກ 15,000,000(ສິບຫ້າລ້ານ) ກີບ, ດັ່ງນັ້ນ ຂ ຕ້ອງໄດ້ຫັກເອົາເງິນຈຳນວນ 115,000,000(ໜຶ່ງຮ້ອຍແລະສິບຫ້າລ້ານ)ກີບເທົ່ານັ້ນ ແລະ ສ່ວນທີ່ເຫຼືອ 35,000,000(ສາມສິບຫ້າລ້ານ)ກີບ ຕ້ອງໄດ້ສົ່ງຄືນໃຫ້ ກ. ແຕ່ກົງກັນຂ້າມ ຖ້າການປະມູນຂາຍດິນທຶງນານັ້ນບໍ່ໄດ້ມູນຄ່າພຽງພໍຕໍ່ການຊຳລະໜີ້ສິນແລ້ວ, ສ່ວນທີ່ບໍ່ພໍນັ້ນ ກ ຕ້ອງໄດ້ຫາມາຕື່ມໃສ່ ຈົນຄົບຕາມຕົ້ນທຶນ ແລະ ດອກເບ້ຍພ້ອມ.

ສັນຍາໄດ້ໂດຍເລືອກເອົາວິທີການໃດໜຶ່ງເຊັ່ນ: ການບັງຄັບປະຕິບັດສັນຍາດ້ວຍຄວາມສະໝັກໃຈ ຫຼື ຕາມຂະບວນການຍຸຕິທຳ.

ໃນການບັງຄັບປະຕິບັດສັນຍາດ້ວຍຄວາມສະໝັກໃຈນັ້ນ ຖ້າ **ຂ** ເລືອກເອົາວິທີການໃນການ ຊີ້ຂາດຕໍ່ຊັບທີ່ນຳມາຄຳປະກັນ ເຊັ່ນ: ປະມູນຂາຍ, ໃຫ້ເຊົ່າ ຫຼື ຊື້ເອົາຕາມການຕົກລົງຂອງ **ຂ** ແລະ **ກ**.

ການປະມູນຂາຍ: ໃນການປະທາດເພື່ອປະມູນຂາຍດິນທົ່ງນາ ທີ່ **ກ** ນຳມາຄຳປະກັນນັ້ນ ໃນກໍລະນີນີ້ **ຂ** ສາມາດດຳເນີນການປະມູນຂາຍດິນທົ່ງນາທີ່ເປັນດິນຄຳປະກັນດ້ວຍຕົນເອງ ຫຼື ມອບໃຫ້ **ກ** ເຈົ້າກຳມະສິດ ເປັນຜູ້ປະມູນຂາຍກໍໄດ້ ຕົວຢ່າງ: **ຂ** ໄດ້ນຳເອົາດິນທົ່ງນາທີ່ **ກ** ນຳມາຄຳປະກັນນຳນັ້ນ ໄປປະມູນຂາຍ ແລະໄດ້ເງິນມາໃນຈຳນວນ 150 ລ້ານກີບ, ສຳລັບໜີ້ສິນແມ່ນພຽງແຕ່ 100 ລ້ານກີບ ສຳລັບດອກເບ້ຍແມ່ນ 15 ລ້ານກີບ ດັ່ງນັ້ນ **ຂ** ຕ້ອງໄດ້ຫັກເອົາເງິນຈຳນວນ 115 ລ້ານກີບເທົ່ານັ້ນ ແລະສ່ວນທີ່ເຫຼືອ 35 ລ້ານກີບແມ່ນຕ້ອງໄດ້ສົ່ງໃຫ້ **ກ** ຄືນ. ແຕ່ກົງກັນຂ້າມ ຖ້າການປະມູນຂາຍດິນທີ່ເປັນທົ່ງນານັ້ນ ຫາກມູນຄ່າທີ່ຂາຍໄດ້ຫາກບໍ່ພຽງພໍທີ່ສິນແລ້ວ ສ່ວນທີ່ບໍ່ພໍນັ້ນ **ກ** ຕ້ອງໄດ້ຫາມາຕື່ມໃສ່ຈົນຄົບຕາມຕົ້ນທຶນ ແລະດອກເບ້ຍພ້ອມ.

ການເອົາຊັບທີ່ຄຳປະກັນໃຫ້ເຊົ່າ: ການເອົາທົ່ງນາໃຫ້ບຸກຄົນໃດໜຶ່ງເຊົ່ານັ້ນແມ່ນຂຶ້ນກັບການຕົກລົງກັນ ເຊັ່ນ: **ກ** ໄດ້ຕົກລົງກັບ **ຂ** ວ່າ ຕ້ອງການເອົາດິນທົ່ງນາ ທີ່ນຳໄປຄຳປະກັນນັ້ນ ໃຫ້ບຸກຄົນ ໃດໜຶ່ງເຊົ່າເຮັດນາ. ຕົວຢ່າງ: **ກ** ໄດ້ເອົາທົ່ງນາໃຫ້ **ສ** ເຊົ່າເພື່ອປູກເຂົ້າໃສ່. ເມື່ອ **ກ** ໄດ້ເງິນຄ່າເຊົ່າດິນນາທີ່ນັ້ນແຕ່ລະຄັ້ງແລ້ວ **ກ** ຕ້ອງນຳເອົາເງິນທີ່ໄດ້ຈາກການເຊົ່ານັ້ນໄປໃຊ້ແທນໜີ້ສິນໃຫ້ **ຂ** ຈົນຄົບຕາມຈຳນວນຕົ້ນທຶນ ແລະດອກເບ້ຍ.

ການຊື້ເອົາຊັບທີ່ນຳມາຄຳປະກັນ: ໃນກໍລະນີນີ້ **ຂ** ມີສິດສະເໜີໃຫ້ **ກ** ຂາຍທົ່ງນາໃຫ້ຕົນ ໃນເມື່ອ **ກ** ບໍ່ສາມາດໃຊ້ແທນໜີ້ສິນໄດ້ຕາມກຳນົດເວລາ ທີ່ໄດ້ຕົກລົງກັນໄວ້ໃນສັນຍາ ເຊັ່ນ: **ຂ** ສາມາດເປັນເຈົ້າກຳມະສິດໃນຊັບທີ່ **ກ** ນຳມາຄຳປະກັນ ໂດຍການຊື້ເອົາເອງ, ໃນການຊື້ຊັບທີ່ນຳມາຄຳປະກັນນັ້ນ ຖ້າວ່າມູນຄ່າຂອງໜີ້ສິນ ລວມທັງດອກເບ້ຍຫາກຕ່ຳກວ່າຊັບທີ່ນຳມາຄຳປະກັນນັ້ນ **ຂ** ຕ້ອງໄດ້ຕື່ມເງິນໃສ່ໃຫ້ **ກ**, ແຕ່ຖ້າຫາກວ່າ ມູນຄ່າຂອງໜີ້ສິນ ລວມທັງດອກເບ້ຍຫາກສູງກວ່າມູນຄ່າຂອງຊັບທີ່ນຳມາຄຳປະກັນນັ້ນ ໃນກໍລະນີນີ້ **ກ** ຕ້ອງໄດ້ຫາມາຕື່ມໃສ່ຈົນຄົບຖ້ວນຕາມຈຳນວນທີ່ບໍ່ພຽງພໍນັ້ນ.

ໃນການປະມູນຂາຍຊັບ, ການໃຫ້ເຊົ່າຊັບແລະການຊື້ເອົາຊັບທີ່ນຳມາຄຳປະກັນນັ້ນການກຳນົດລາຄາ ແມ່ນໃຫ້ປະຕິບັດຕາມກຳນົດເວລາທີ່ມີການຊື້-ຂາຍຊັບຕາມລາຄາທ້ອງຕະຫຼາດ ໃນເວລາທີ່ມີການປະມູນຂາຍ, ການເຊົ່າ ແລະການຊື້ຊັບຄຳປະກັນນັ້ນ.

ຖ້າວ່າທັງສາມວິທີການແກ້ໄຂທີ່ສະເໜີມາຂ້າງເທິງນີ້ ຫາກຄັດຄ້ານ ແລະບໍ່ເຫັນດີນຳແລ້ວ ໃນກໍລະນີນີ້ **ຂ** ຕ້ອງໄດ້ດຳເນີນການຕາມຂະບວນການຍຸຕິທຳ ໂດຍການຮ້ອງຟ້ອງຕໍ່ສານ ເພື່ອ

³⁸ ມາດຕາ 34 ວັກ 1 ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການຄຳປະກັນການປະຕິບັດສັນຍາ: ໃນກໍລະນີທີ່ລູກໜີ້ ຫຼືຜູ້ຄຳປະກັນຫາກບໍ່ໃຊ້ແທນໜີ້ສິນຕາມກຳນົດເວລາໄດ້ ຜູ້ກ່ຽວຈະໝົດກຳມະສິດຕໍ່ຊັບທີ່ເອົາມາຊວດຈຳ ຫຼື ຄຳປະກັນ ແລະເຈົ້າໜີ້ ກໍມີສິດເປັນເຈົ້າຂອງຊັບ ທີ່ນຳມາຄຳປະກັນຕາມທີ່ໄດ້ຕົກລົງກັນໄວ້ໃນສັນຍາ.

ການພິຈາລະນາແກ້ໄຂ. ໃນການພິຈາລະນາຂອງສານນັ້ນ ສານກໍຈະອີງໃສ່ວິທີການຕ່າງໆ ທີ່ **ຂ** ໄດ້ນຳສະເໜີເພື່ອໃຫ້ສານພິຈາລະນາແກ້ໄຂ ແລະຕາມຫຼັກການຂອງກົດໝາຍ ໂດຍສະເພາະ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການຄ້າປະກັນການປະຕິບັດສັນຍາ.

ດັ່ງນັ້ນ ຖ້າອີງຕາມມາດຕາ 34 ວັກ 1 ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ການຄ້າປະກັນການປະຕິບັດສັນຍາ³⁸ ແລ້ວ ຈະເຫັນວ່າ ໃນກໍລະນີນີ້ **ຂ** ສາມາດເປັນເຈົ້າຂອງຊັບທີ່ນຳມາຄ້າປະກັນນັ້ນ ເຖິງມູນຄ່າຊັບຈະສູງກວ່າທີ່ສິນກໍຕາມ, ຖ້າຫາກວ່າລູກໜີ້ໄດ້ເຫັນດີແລ້ວ **ຂ** ຈະກາຍມາເປັນເຈົ້າຂອງຊັບຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນສັນຍາຄ້າປະກັນນັ້ນ. ຖ້າຫາກວ່າ **ກ** ລູກໜີ້ ຫາກບໍ່ເຫັນດີປະຕິບັດຕາມສັນຍາແລ້ວ, ໃນກໍລະນີນີ້ **ຂ** ເຈົ້າໜີ້ ກໍຕ້ອງໄດ້ແກ້ໄຂຕາມຂັ້ນຕອນຂະບວນການຍຸຕິທຳ.

ອີງຕາມມາດຕາ 34 ວັກ³⁹ ແລະວັກ⁴⁰ ເຫັນໄດ້ວ່າ **ຂ** ມີສິດປະມູນຂາຍຊັບທີ່ເປັນດິນທີ່ງຸ່ມເຊິ່ງ **ກ** ໄດ້ນຳມາຄ້າປະກັນ, ເມື່ອຂາຍໄດ້ແລ້ວ **ຂ** ມີສິດຫັກເອົາແຕ່ຈຳນວນ 100,000,000 (ຫຼັງຮ້ອຍລ້ານ) ກີບພ້ອມດອກເບ້ຍເທົ່ານັ້ນ. ສ່ວນຈຳນວນທີ່ເຫຼືອ **ຂ** ຕ້ອງໄດ້ສົ່ງຄືນໃຫ້ **ກ** ໝົດ ແຕ່ຖ້າຫາກວ່າ ຊັບທີ່ **ກ** ນຳມາຄ້າປະກັນນັ້ນ ຫາກໄປຂາຍແລ້ວ ແຕ່ບໍ່ໄດ້ພຽງພໍຕໍ່ທີ່ສິນທີ່ຍືມໄປ, ໃນກໍລະນີດັ່ງກ່າວ **ກ** ຕ້ອງໄດ້ຮັບຜິດຊອບ ຫາມາຕື່ມໃສ່ຈົນຄົບຕາມຈຳນວນໃຫ້ **ຂ** ຜູ້ເປັນ ເຈົ້າໜີ້.

ບາງທັດສະນະຂອງສະມາຊິກກຸ່ມຄົ້ນຄວ້າກົດໝາຍແພ່ງ ເຫັນວ່າ ຖ້າວ່າວິທີແກ້ໄຂຕາມມາດຕາ 34 ວັກ 1 ທີ່ກ່າວມານັ້ນ ເປັນການອັບປະໂຫຍດຕໍ່ **ກ** ຜູ້ເປັນລູກໜີ້ແລ້ວ ແລະເຮັດແນວໃດຈະປົກປ້ອງລູກໜີ້ໄດ້, ໃນກໍລະນີນີ້ ສາມາດທີ່ຈະອີງໃສ່ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແລະນອກສັນຍາ ມາດຕາ 11 ວັກ⁴¹. ມາດຕານີ້ໄດ້ກຳນົດກ່ຽວກັບການເຮັດສັນຍາດ້ວຍຄວາມຫຼົງຜິດ ຫຼື ເກີດຈາກການຕົວະຍົວະຫຼອກລວງ ຫຼື ການບັງຄັບນາບຊູ່ຂອງຝ່າຍໃດຝ່າຍໜຶ່ງ ຈົນເຮັດໃຫ້ຝ່າຍໃດໜຶ່ງ ໄດ້ຮັບຄວາມອັບປະໂຫຍດ ແລະມາດຕາ 19 ຂໍ້ 5 ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາແລະນອກສັນຍາ⁴² ດັ່ງນັ້ນ ໃນເມື່ອ **ກ** ຫາກໄດ້ເຮັດສັນຍານຳ **ຂ** ໃນສະພາບ

³⁹ ມາດຕາ 34 ວັກ 2 ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການຄ້າປະກັນການປະຕິບັດສັນຍາ: ເຈົ້າໜີ້ມີສິດປະມູນຂາຍຊັບທີ່ນຳມາຊວດຈຳຫຼືຄ້າປະກັນນັ້ນ ເພື່ອໃຊ້ແທນທີ່ສິນ. ໃນກໍລະນີທີ່ວັດຖຸສິ່ງຂອງທີ່ນຳມາຊວດຈຳ ຫຼື ຄ້າປະກັນນັ້ນ ຫາກມີລາຄາສູງກວ່າທີ່ສິນແລ້ວ ເຈົ້າໜີ້ສາມາດເສັງເອົາ, ຂາຍຊັບທີ່ນຳມາຊວດຈຳ ຫຼື ຄ້າປະກັນນັ້ນ ຕາມທີ່ໄດ້ຕົກລົງກັນ ຫຼື ປະມູນຂາຍ. ພາຍຫຼັງທີ່ໄດ້ຫັກເອົາຕົ້ນທຶນ ແລະດອກເບ້ຍແລ້ວ ສ່ວນທີ່ເຫຼືອຕ້ອງສົ່ງຄືນໃຫ້ລູກໜີ້. ຖ້າວ່າຈຳນວນເງິນທີ່ໄດ້ຈາກການຂາຍຊັບທີ່ນຳມາຊວດຈຳ ຫຼື ຄ້າປະກັນນັ້ນຫາກບໍ່ພຽງພໍກັບທີ່ສິນ ແມ່ນໃຫ້ລູກໜີ້ຜູ້ຄ້າປະກັນຕື່ມໃສ່ຈົນໃຫ້ຄົບຖ້ວນ.

⁴⁰ ມາດຕາ 34 ວັກ 3 ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການຄ້າປະກັນການປະຕິບັດສັນຍາ: ຊັບທີ່ນຳມາຄ້າປະກັນຕາມສັນຍາທີ່ຖືກຍຶດ ຫຼື ອາຍດຕາມຄຳສັ່ງຂອງສານ ຈະນຳມາຂາຍໄດ້ດ້ວຍການປະມູນຂາຍ ຕາມການຮ້ອງຂໍຂອງເຈົ້າໜີ້ ຫຼື ຂາຍຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນສັນຍາຄ້າປະກັນ.

⁴¹ ມາດຕາ 11 ວັກ 1 ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແລະນອກສັນຍາ: ຄວາມສະໝັກໃຈຂອງຄູ່ສັນຍາແມ່ນຄວາມສົມຍອມຂອງຄູ່ສັນຍາ ໃນການເຮັດສັນຍານຳກັນໂດຍປາສະຈາກຄວາມຫຼົງຜິດ, ການຕົວະຍົວະຫຼອກລວງ, ການບັງຄັບນາບຊູ່ ຫຼື ການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງ ຫຼື ຄວາມອັບປະໂຫຍດຂອງຝ່າຍໃດໜຶ່ງ.

⁴² ມາດຕາ 19 ຂໍ້ 5 ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແລະນອກສັນຍາ: ມາດຕາ 19 ຂໍ້ 5 ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແລະນອກສັນຍາ.

ການທີ່ມີຄວາມຕ້ອງການເງິນໂດຍດ່ວນ ຍ້ອນຄວາມຈຳເປັນໃຊ້ຈ່າຍພາຍໃນຄອບຄົວ ເຊັ່ນ: ຕ້ອງການເງິນຈຳນວນ 100,000,000 (ໜຶ່ງຮ້ອຍລ້ານ)ກີບ ເພື່ອມາຮັກສາສາລູກທີ່ເຈັບປ່ວຍ, ກ ຈຶ່ງໄດ້ເອົາດິນນາ ທີ່ມີມູນຄ່າຕົວຈິງ 500,000,000 (ຫ້າຮ້ອຍລ້ານ)ກີບ ໄປຄຳປະກັນນຳ ຂ ໂດຍມີຄວາມຕ້ອງການເງິນພຽງແຕ່ 100,000,000(ໜຶ່ງ ຮ້ອຍລ້ານ)ກີບ ເພື່ອເປັນຄ່າປົ່ນປົວຮັກສາສາລູກ (ການຜ່າຕັດໃຫຍ່) ໃນກໍລະນີນີ້ ເຫັນວ່າ ກ ມີຄວາມຕ້ອງການເງິນ ໃນສະພາບການທີ່ຈຳເປັນ ແລະຮີບດ່ວນ ຈຶ່ງເອົາທຶງນາໄປຄຳປະກັນ ເຖິງວ່າຕົນຈະໄດ້ຮັບຄວາມອັບປະໂຫຍດກໍຕາມ ສະນັ້ນຈຶ່ງສາມາດອ້າງອີງໄດ້ວ່າ ສັນຍາທີ່ເຊັນກັນນັ້ນເປັນໂມຄະ ບໍ່ເດັດຂາດ ໂດຍພົວພັນເຖິງສິດ ແລະຜົນປະໂຫຍດຂອງບຸກຄົນ ແລະ ກ ສາມາດຂໍລົບລ້າງສັນຍາຄຳປະກັນຕາມມາດຕາ 22 ວັກ 2 ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແລະນອກສັນຍາ⁴³ ແລະມາດຕາ 23 ຂໍ້ 1 ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແລະນອກສັນຍາ⁴⁴, ຖ້າຕົກໃນກໍລະນີນີ້ ຂ ຈະໄດ້ຮັບພຽງແຕ່ຈຳນວນເງິນ 100,000,000(ໜຶ່ງຮ້ອຍລ້ານ)ກີບ ຈາກ ກ ທີ່ຍືມໄປນັ້ນຄືນ ແລະຈະບໍ່ມີການຄິດໄລ່ດອກເບ້ຍແຕ່ຢ່າງໃດ.

3.4.2. ຄວາມສາມາດໃນການເຄື່ອນຍ້າຍ ຫຼື ບໍ່ເຄື່ອນຍ້າຍສິ່ງທີ່ຕິດຈອດກັບຊັບຄຳປະກັນ

(ຖ້າວ່າ ກ່ອນທີ່ ກ ຈະນຳເອົາທຶງນາໄປຄຳປະກັນ ແລະຈົດທະບຽນການຄຳປະກັນ ມີຕົ້ນໄມ້ເກີດຂຶ້ນຢູ່ໃນ ທຶງນາດັ່ງກ່າວກ່ອນແລ້ວ ແລະໄດ້ມີການຕິດຕັ້ງປ້ຳນ້ຳ ຢູ່ເທິງທຶງນາດັ່ງກ່າວ, ຈະສາມາດຂາຍໄມ້ ແລະປ້ຳນ້ຳ ພ້ອມກັບທຶງນາໄດ້ບໍ່?)

⁴³ ມາດຕາ 22 ວັກ 2 ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແລະນອກສັນຍາ: ຖ້າວ່າຄູ່ສັນຍາຝ່າຍໃດຫາກໄດ້ຮູ້ວ່າ ສັນຍາທີ່ເຮັດຂຶ້ນນັ້ນເປັນໂມຄະແລ້ວ ຕ້ອງແຈ້ງໃຫ້ຄູ່ສັນຍາຂອງຕົນຊາບໃນທັນໃດ ເພື່ອທຳການລົບລ້າງສັນຍາດັ່ງກ່າວ, ໃນກໍລະນີທີ່ຄູ່ສັນຍາຝ່າຍນີ້ ຫາກບໍ່ເຫັນດີລົບລ້າງສັນຍານີ້ແລ້ວ ກໍໃຫ້ຝ່າຍທີ່ແຈ້ງມັນຢືນຄຳຮ້ອງຂໍຕໍ່ສານເພື່ອໃຫ້ລົບລ້າງສັນຍາ.

⁴⁴ ມາດຕາ 23 ຂໍ້ 1 ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແລະນອກສັນຍາ: ໃຫ້ສິ່ງຊັບສິ່ງຂອງທີ່ໄດ້ປະຕິບັດຕໍ່ກັນແລ້ວນັ້ນ ຄືນແກ່ຄູ່ສັນຍາທັງສອງຝ່າຍ ໃນກໍລະນີທີ່ສັນຍາຫາກໄດ້ເຮັດຂຶ້ນ ໂດຍບໍ່ສອດຄ່ອງກັບເງື່ອນໄຂຂອງສັນຍາ, ສັນຍາຂອງນິຕິບຸກຄົນຫາກໄດ້ເຮັດຂຶ້ນໂດຍຂັດກັບວັດຖຸປະສົງ ຫຼື ເປົ້າໝາຍການເຄື່ອນໄຫວຂອງຕົນ, ສັນຍາທີ່ໄດ້ເຮັດຂຶ້ນ ໂດຍເດັກທີ່ຍັງບໍ່ທັນເຖິງກະສຽນອາຍຸ ຫຼື ຄົນບ້າເສຍຈິດ, ສັນຍາທີ່ໄດ້ເຮັດຂຶ້ນໂດຍບຸກຄົນທີ່ຂາດສະຕິສຳນຶກ ຫຼື ຢູ່ໃນສະພາບມືນເມົາອັນໜັກໜ່ວງ, ສັນຍາທີ່ໄດ້ເຮັດຂຶ້ນໂດຍຝ່າຍໜຶ່ງໄດ້ຮັບຄວາມອັບປະໂຫຍດ

⁴⁵ ມາດຕາ 23 ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ການຄຳປະກັນການປະຕິບັດສັນຍາ: ຖ້າວ່າຊັບທີ່ນຳມາຄຳປະກັນນັ້ນ ຫາກມີການສ້ອມແປງ, ປັບປຸງ ຫຼື ເພີ່ມເຕີມ ກໍໃຫ້ນັບເຂົ້າໃນມູນຄ່າຂອງຊັບດັ່ງກ່າວ.

⁴⁶ ມາດຕາ 24 ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ການຄຳປະກັນການປະຕິບັດສັນຍາ: ການນຳໃຊ້ອະສັງຫາລິມະຊັບ: ອະສັງຫາລິມະຊັບເຊິ່ງນຳໄປຄຳປະກັນນັ້ນ ລູກໜີ້ຕ້ອງນຳໃຊ້ ແລະປົກປັກຮັກສາໃຫ້ຢູ່ໃນສະພາບປົກກະຕິ, ລູກໜີ້ຈະເຮັດໃຫ້ອະສັງຫາລິມະຊັບທີ່ນຳມາຄຳປະກັນນັ້ນ ຫຼຸດມູນຄ່າລົງບໍ່ໄດ້ ຖ້າຫາກບໍ່ໄດ້ຮັບອະນຸຍາດຈາກເຈົ້າໜີ້.

ສະມາຊິກກຸ່ມຄົ້ນຄວ້າໄດ້ໃຫ້ທັດສະນະທີ່ແຕກຕ່າງກັນກ່ຽວກັບຄວາມໝາຍຂອງອະສັງຫາລິມະຊັບທີ່ນຳມາຄ້າປະກັນ ຄືບາງທ່ານໃນກຸ່ມໄດ້ໃຫ້ທັດສະນະວ່າ ຄູ່ສັນຍາຄ້າປະກັນຕ້ອງການໃຫ້ລວມເອົາສິ່ງປຸກສ້າງເຂົ້າໃນອະສັງຫາລິມະຊັບນັ້ນ ກໍຄວນຂຽນ ຫຼື ກຳນົດໃຫ້ຈະແຈ້ງໃນສັນຍາຄ້າປະກັນ. ສ່ວນອີກທັດສະນະໜຶ່ງເຫັນວ່າ ເຖິງຈະບໍ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນສັນຍາຄ້າປະກັນກໍຕາມກໍໃຫ້ຖືວ່າສິ່ງປຸກສ້າງ ຫຼື ວັດຖຸສິ່ງຂອງທີ່ຕິດຕັ້ງຢູ່ໃນທີ່ດິນນັ້ນ ຖືເປັນອະສັງຫາລິມະຊັບນຳ.

ອີງຕາມກົດໝາຍການຄ້າປະກັນການປະຕິບັດສັນຍາ ມາດຕາ 23⁴⁵ ແລະ 24⁴⁶, ພ້ອມກັບການຄົ້ນຄວ້າຂອງກຸ່ມເຫັນໄດ້ວ່າ ມີສອງຄວາມຄິດເຫັນແຕກຕ່າງກັນເຊັ່ນ: 1. ສາມາດຂາຍຕົ້ນໄມ້ ແລະປ້ຳນ້ຳໄດ້; 2. ບໍ່ສາມາດຂາຍໄດ້

ໃນກໍລະນີ ທີ່ສາມາດຂາຍຕົ້ນໄມ້ ແລະປ້ຳນ້ຳ

ກໍລະນີນີ້ເຫັນວ່າ ຕົ້ນໄມ້ ແລະປ້ຳນ້ຳສາມາດຂາຍ ຫຼື ເອົາອອກໄດ້ ເພາະວ່າບໍ່ໄດ້ກຳນົດໃນສັນຍາຄ້າປະກັນ

ໃນກໍລະນີ ທີ່ບໍ່ສາມາດຂາຍຕົ້ນໄມ້ ແລະປ້ຳນ້ຳ

ກໍລະນີນີ້ເຫັນວ່າ ຕົ້ນໄມ້ ແລະປ້ຳນ້ຳບໍ່ສາມາດເຄື່ອນຍ້າຍ ຫຼື ເອົາອອກໄດ້ ເພາະວ່າຖ້າຫາກການເອົາອອກນັ້ນ ຈະເຮັດໃຫ້ຄຸນຄ່າຂອງດິນເຊື່ອມຄຸນນະພາບ ແລະມູນຄ່າຂອງດິນຫຼຸດລົງ, ທັງນີ້ ເນື່ອງຈາກວ່າ ການຕັດຕົ້ນໄມ້ ແລະຊຸດເອົາປ້ຳນ້ຳນັ້ນອອກ ຈະເຮັດໃຫ້ໜ້າດິນບໍ່ຮາບສະໝໍ່າສະເໝີ ແລະດິນຈະເປັນຊຸມເລິກເຮັດໃຫ້ໜ້າດິນບໍ່ຮາບພຽງ ອັນຈະພາໃຫ້ລາຄາຂອງດິນຫຼຸດຈາກລາຄາທີ່ຄ້າປະກັນ.

ຄໍາຖາມ 4

ການຊື້ - ຂາຍ ແຜ່ນ DVD

ກ ໄດ້ຊື້ແຜ່ນ DVD ທີ່ມີການໂຄສະນາຢູ່ໃນຮ້ານຂອງ ຂ ວ່າ ສາມາດເບິ່ງໄດ້ທັງພາຍໃນ ແລະຕ່າງປະເທດ ໃນລາຄາສາມໝື່ນ(30.000)ກີບ. ກ ຊື້ແຜ່ນ DVD ດັ່ງກ່າວເພື່ອໄວ້ເບິ່ງຢູ່ເຮືອນຂອງຕົນ ແລະເວລາໄປເຮັດວຽກຢູ່ຕ່າງປະເທດ. ເມື່ອ ກ ຊື້ໄປແລ້ວ ແລະກວດເບິ່ງຈຶ່ງຮູ້ວ່າແຜ່ນ DVD ດັ່ງກ່າວເປັນຜະລິດຕະພັນທີ່ເຮັດຂຶ້ນໃຫ້ສາມາດເບິ່ງໄດ້ສະເພາະຢູ່ພາຍໃນປະເທດເທົ່ານັ້ນ.

ໃນກໍລະນີນີ້ ກ (ຜູ້ຊື້) ສາມາດຮຽກຮ້ອງສິ່ງໃດໄດ້ແຕ່ຈາກ ຂ (ຜູ້ຂາຍ)? ອີງຕາມຫຼັກການ ທາງດ້ານກົດໝາຍແນວໃດ? ກະລຸນາພິຈາລະນາ ອີງປະກອບທາງດ້ານກົດໝາຍທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.

ຄຳຕອບ:

ລັດມີນະໂຍບາຍຊຸກຍູ້ສິ່ງເສີມໃຫ້ບຸກຄົນ ແລະນິຕິບຸກຄົນ ທັງພາຍໃນປະເທດ ແລະຕ່າງປະເທດຮວມທັງລະຫວ່າງລັດຖະບານດ້ວຍກັນມີການພົວພັນຮ່ວມມືກັນໃນດ້ານຕ່າງໆທີ່ຖືກຕ້ອງ ແລະສອດຄ່ອງກັບລະບຽບກົດໝາຍໂດຍບໍ່ມີການຈຳແນກ ເຊັ່ນ: ການຊື້-ຂາຍ, ການກູ້ຢືມ ແລະອື່ນໆ. ການກູ້ຢືມ ແລະການຊື້-ຂາຍຕ້ອງເຮັດສັນຍາເປັນລາຍລັກອັກສອນເພື່ອຮັບປະກັນໃຫ້ສັນຍານັ້ນ ໄດ້ຮັບການປະຕິບັດຢ່າງຄົບຖ້ວນ, ຖືກຕ້ອງ, ເປັນທຳ, ດ້ວຍຄວາມຈິງໃຈ ແລະທັນເວລາ ທັງຍົກສູງຄວາມຮັບຜິດຊອບ ຕໍ່ບຸກຄົນອື່ນ, ຕໍ່ສັດ ແລະຕໍ່ຊັບສິ່ງຂອງທີ່ຢູ່ໃນການຄຸ້ມຄອງຂອງຕົນ ເພື່ອບໍ່ໃຫ້ກໍ່ຄວາມເສັຍຫາຍແກ່ຜູ້ອື່ນ¹.

1. ຄວາມໝາຍຂອງສັນຍາຊື້-ຂາຍ

ກ່ອນຈະເຂົ້າໃຈກ່ຽວກັບສັນຍາຊື້-ຂາຍ ຕ້ອງໄດ້ຮັບຮູ້ກ່ຽວກັບຄວາມໝາຍຂອງສັນຍາດັ່ງນີ້: ສັນຍາ ແມ່ນການຕົກລົງຂອງຄູ່ສັນຍາ ເຊິ່ງພາໃຫ້ສິດ ແລະພັນທະທາງແພ່ງເກີດຂຶ້ນ, ປ່ຽນແປງ ຫຼື ສິ້ນສຸດລົງ².

ການສ້າງສັນຍາຂອງຄູ່ສັນຍາ ຕ້ອງສ້າງຂຶ້ນພາຍໃຕ້ຄວາມສະໝັກໃຈຕໍ່ກັນຂອງຄູ່ສັນຍາ, ຄວາມສະເໝີພາບ, ຄວາມຊື່ສັດ, ການຮ່ວມມືກັນ ແລະມີຄວາມຈິງໃຈຕໍ່ກັນ³ ຈຶ່ງຈະເຮັດໃຫ້ສັນຍາມີຜົນສັກສິດຄົບຖ້ວນຕາມກົດໝາຍ.

ສັນຍາຊື້-ຂາຍ ແມ່ນການຕົກລົງຂອງຄູ່ສັນຍາ ເຊິ່ງຜູ້ຂາຍມີພັນທະມອບຊັບສິ່ງຂອງໃຫ້ເປັນກຳມະສິດຂອງຜູ້ຊື້ ແລະຜູ້ຊື້ຕ້ອງຮັບເອົາຊັບສິ່ງຂອງ ແລະມີພັນທະຈ່າຍເງິນຕາມລາຄາທີ່ໄດ້

¹ ກົດໝາຍຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແລະນອກສັນຍາ. ມາດຕາ 4 (ໃໝ່) ນະໂຍບາຍຂອງລັດ : ລັດຊຸກຍູ້ ແລະສິ່ງເສີມໃຫ້ບຸກຄົນ ແລະນິຕິບຸກຄົນມີການພົວພັນກັນໃນດ້ານຕ່າງໆເຊັ່ນ: ຊື້-ຂາຍ, ກູ້ຢືມ, ຮັບເໝົາກໍ່ສ້າງ ດ້ວຍການເຮັດສັນຍາເປັນ ລາຍລັກອັກສອນເພື່ອຮັບປະກັນໃຫ້ສັນຍານັ້ນໄດ້ຮັບການປະຕິບັດຢ່າງຄົບຖ້ວນ, ຖືກຕ້ອງ, ເປັນທຳ, ດ້ວຍຄວາມຈິງໃຈ ແລະ ທັນເວລາ ລວມທັງຍົກສູງຄວາມຮັບຜິດຊອບຕໍ່ບຸກຄົນອື່ນ, ຕໍ່ສັດ ແລະຕໍ່ຊັບສິ່ງຂອງທີ່ຢູ່ໃນການຄຸ້ມຄອງຂອງຕົນ ເພື່ອບໍ່ໃຫ້ກໍ່ຄວາມເສັຍຫາຍແກ່ຜູ້ອື່ນ. ແລະມາດຕາ 7 (ໃໝ່) ການຮ່ວມມືສາກົນ: ລັດສິ່ງເສີມໃຫ້ມີການພົວພັນ ແລະຮ່ວມມືກັບຕ່າງປະເທດ, ພາກພື້ນ ແລະສາກົນ ດ້ວຍການເຊັນ ແລະປະຕິບັດສັນຍາ, ການແລກປ່ຽນບົດຮຽນ, ຂໍ້ມູນຂ່າວສານ, ຍົກລະດັບຄວາມຮູ້ຄວາມສາມາດກ່ຽວກັບການເຮັດສັນຍາ, ການປະຕິບັດສັນຍາ ແລະການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງທີ່ເນື່ອງຈາກການລະເມີດສັນຍາ ແລະການກໍ່ຄວາມເສັຍຫາຍ.

² ກົດໝາຍ ຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແລະນອກສັນຍາ. ມາດຕາ 8 ວັກໜຶ່ງ, ສັນຍາແມ່ນການຕົກລົງລະຫວ່າງຄູ່ສັນຍາ ເຊິ່ງພາໃຫ້ສິດ ແລະພັນທະທາງແພ່ງເກີດຂຶ້ນ, ປ່ຽນແປງ ຫຼື ສິ້ນສຸດລົງ.

³ ກົດໝາຍ ຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແລະນອກສັນຍາ. ມາດຕາ 5 ວັກໜຶ່ງ, ຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ມີຫຼັກການພື້ນຖານ ຄື:

1. ມີຄວາມສະໝັກໃຈ;
2. ມີຄວາມສະເໝີພາບ;
3. ມີຄວາມຊື່ສັດ, ການຮ່ວມມື ແລະມີຄວາມຈິງໃຈຕໍ່ກັນ;
4. ເຄົາລົບ ແລະປະຕິບັດຕາມລະບຽບກົດໝາຍ ແລະຮີດຄອງປະເພນີອັນດີງາມຂອງຊາດລາວ.

ຕົກລົງກັນ⁴.

ສັນຍາອາດຈະເຮັດຂຶ້ນໃນລັກສະນະຝ່າຍດຽວ, ສອງຝ່າຍ ຫຼື ຫຼາຍຝ່າຍກໍໄດ້ ອີງຕາມ ແຕ່ລະກໍລະນີ. ສັນຍາຝ່າຍດຽວໝາຍເຖິງສັນຍາ ຫຼືການຕົກລົງທີ່ຝ່າຍດຽວມີພັນທະຕ້ອງກະທຳ ເຊິ່ງຕ້ອງປະຕິບັດ ຕໍ່ອີກຝ່າຍໜຶ່ງ ໂດຍບໍ່ມີການກະທຳຕອບແທນຈາກຝ່າຍທີ່ໄດ້ຮັບ, ເຊັ່ນ: ການ ມອບເປັນຂອງຂວັນ, ການມອບຊັບໃຫ້ກັນ ໂດຍຝ່າຍທີ່ຮັບນັ້ນບໍ່ມີພັນທະ ຫຼື ບໍ່ຈຳເປັນຕ້ອງປະຕິ ບັດຕອບແທນຄືນ⁵. ສຳລັບສັນຍາສອງຝ່າຍ ຫຼືຫຼາຍຝ່າຍນັ້ນ ໝາຍຄວາມວ່າ ມີການຍິນຍອມຕົກ ລົງຂອງສອງຝ່າຍ ຫຼືຫຼາຍຝ່າຍ ທີ່ພາໃຫ້ເກີດສິດ ແລະພັນທະຕໍ່ກັນ. ທັງສອງສັນຍາດັ່ງກ່າວ ແມ່ນສັນຍາທາງແພ່ງ ເຊິ່ງຈະກາຍເປັນສັນຍາທາງການຄ້າກໍໄດ້ ຖ້າວ່າວັດຖຸປະສົງຂອງສັນຍາ ນັ້ນ ຫາກແມ່ນການເຄື່ອນໄຫວທາງທຸລະກິດ⁶ ເຊັ່ນ: ສັນຍາສ້າງຕັ້ງວິສາຫະກິດຮຸ່ນສ່ວນ.

ສັນຍາ ສາມາດເຮັດຂຶ້ນໄດ້ດ້ວຍຫຼາຍຮູບການ ເຊັ່ນ: (1) ສັນຍາທາງປາກເປົ່າ (ບໍ່ເປັນ ລາຍລັກອັກສອນ), ສັນຍາຮູບການນີ້ ມັກຈະເຮັດຂຶ້ນໃນກໍລະນີມູນຄ່າບໍ່ສູງ ຫຼືບໍ່ຫຼວງຫຼາຍ ເຊັ່ນ: ຈ່າຍຄ່າບິລິດເມ, ຄ່າຈ້າງລົດຈຳໂປ້ ຫຼືລົດຕຸກງ, ຊື້ເຂົ້າໜົມ, ຊື້ອາຫານ, ຊື້ນ້ຳດື່ມ ແລະ ອື່ນໆ; (2) ສັນຍາທີ່ເປັນລາຍລັກອັກສອນ ຫຼືດ້ວຍການຂີດຂຽນ. ສັນຍາຮູບການນີ້ ຕ້ອງເຮັດຂຶ້ນ ບົນພື້ນຖານຄວາມຖືກຕ້ອງ ແລະສອດຄ່ອງກັບລະບຽບຫຼັກການ ທີ່ກົດໝາຍກຳນົດໄວ້ ເຊິ່ງເປັນ ເງື່ອນໄຂໃຫ້ສັນຍານັ້ນ ສາມາດຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໄດ້ສະດວກ ໃນພາກຕົວຈິງ⁷.

⁴ ກົດໝາຍ ຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແລະນອກສັນຍາ, ມາດຕາ 39 ວັກໜຶ່ງ, ສັນຍາຊື້-ຂາຍ ແມ່ນການຕົກລົງຂອງ ຄູ່ສັນຍາ ເຊິ່ງຜູ້ຂາຍມີພັນທະມອບຊັບສິ່ງຂອງໃຫ້ເປັນກຳມະສິດຂອງຜູ້ຊື້ ແລະຜູ້ຊື້ຕ້ອງຮັບເອົາຊັບສິ່ງຂອງແລະມີພັນ ທະຈ່າຍເງິນຕາມລາຄາທີ່ໄດ້ຕົກລົງກັນ.

⁵ ກົດໝາຍ ຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແລະນອກສັນຍາ ມາດຕາ 47 (ໃໝ່) ສັນຍາມອບຊັບ ແມ່ນການຕົກລົງຂອງເຈົ້າ ຂອງຊັບ ເຊິ່ງເອົາຊັບສິ່ງຂອງທີ່ເປັນກຳມະສິດຂອງຕົນໃຫ້ຜູ້ໃດໜຶ່ງ ດ້ວຍຄວາມສະໝັກໃຈ ໂດຍບໍ່ຮຽກຮ້ອງສິ່ງຕອບ ແທນ ແລະຜູ້ຮັບ ກໍເຫັນດີຮັບເອົາຊັບນັ້ນ.

⁶ ກົດໝາຍ ຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແລະນອກສັນຍາ ມາດຕາ 9 (ປັບປຸງ) ກ່ຽວກັບລັກສະນະຂອງສັນຍາ: ສັນຍາ ອາດຈະມີລັກສະນະຝ່າຍດຽວ, ສອງຝ່າຍ ຫຼືຫຼາຍຝ່າຍ; ສັນຍາຝ່າຍດຽວ ແມ່ນການຕົກລົງທີ່ຝ່າຍດຽວມີພັນທະ ເຊິ່ງ ຕ້ອງປະຕິບັດຕໍ່ອີກຝ່າຍໜຶ່ງ ໂດຍບໍ່ມີການຕອບແທນຈາກຝ່າຍນີ້; ສັນຍາສອງຝ່າຍ ຫຼືຫຼາຍຝ່າຍ ແມ່ນການຕົກລົງ ຂອງສອງຝ່າຍ ຫຼືຫຼາຍຝ່າຍທີ່ພາໃຫ້ເກີດສິດ ແລະພັນທະຕໍ່ກັນ.

⁷ ກົດໝາຍ ຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແລະນອກສັນຍາ, ມາດຕາ 15 (ປັບປຸງ) ຮູບການຂອງສັນຍາ : ສັນຍາ ອາດຈະ ເຮັດເປັນລາຍລັກອັກສອນ, ທາງປາກເປົ່າ ຫຼືດ້ວຍຮູບການອື່ນ.

ສັນຍາທີ່ເຮັດຂຶ້ນຕາມມາດຕາ 8 ຂອງກົດໝາຍ ຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແລະນອກສັນຍາ ຕ້ອງເຮັດເປັນລາຍ ລັກອັກສອນ ເວັ້ນເສຍແຕ່ສັນຍາທີ່ເຮັດຂຶ້ນລະຫວ່າງບຸກຄົນດ້ວຍກັນ.

ສັນຍາທີ່ເຮັດເປັນລາຍລັກອັກສອນນັ້ນ ຕ້ອງລົງວັນທີ ເດືອນ ປີ ແລະມີລາຍເຊັນຂອງຄູ່ສັນຍາ. ເພື່ອຍັງຢືນ ຄວາມແນ່ນອນ ຄູ່ສັນຍາອາດຈະແປະໂປ້ມີຂອງຕົນໃສ່ຕື່ມອີກກໍໄດ້.

ສັນຍາທີ່ເຮັດເປັນລາຍລັກອັກສອນ ອາດຈະຂຽນດ້ວຍມື, ພິມດິດ ຫຼືພິມດ້ວຍເຄື່ອງເອເລັກໂຕຣນິກ ໂດຍຄູ່ ສັນຍາເອງ ຫຼືມີການເຂົ້າຮ່ວມຂອງນາຍບ້ານ ພ້ອມດ້ວຍພະຍານທັງສອງຝ່າຍທີ່ເຊື່ອຖືໄດ້ຢ່າງໜ້ອຍສາມຄົນ.

ເພື່ອຮັບປະກັນຄວາມຖືກຕ້ອງທາງດ້ານກົດໝາຍ ແລະຄວາມເປັນຈິງຂອງສັນຍາ ໃຫ້ນຳສັນຍານັ້ນ ໄປຍັງຢືນຢູ່ ສຳນັກງານທະບຽນສານ.

2. ເງື່ອນໄຂຂອງສັນຍາຊື້-ຂາຍ

2.1. ເງື່ອນໄຂທົ່ວໄປຂອງສັນຍາ

ໃນການເຮັດສັນຍານັ້ນ ຕ້ອງມີເງື່ອນໄຂເປັນບ່ອນອີງ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ສັນຍາມີຄວາມສົມບູນ, ມີຜົນສັກສິດ ແລະສາມາດນຳໃຊ້ໄດ້ຕາມກົດໝາຍ. ການເຮັດສັນຍາຊື້-ຂາຍ ຕ້ອງອີງໃສ່ເງື່ອນໄຂລວມຂອງການເຮັດສັນຍາດັ່ງນີ້:

1. ຄວາມສະໝັກໃຈຂອງຄູ່ສັນຍາ;
2. ຄວາມສາມາດທາງດ້ານການປະພຶດຂອງຄູ່ສັນຍາ;
3. ວັດຖຸປະສົງຂອງສັນຍາ ຕ້ອງໃຫ້ຊັດເຈນ, ມີຈິງ ແລະຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ;
4. ເຫດຜົນຂອງສັນຍາ ຕ້ອງໃຫ້ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ.
5. ຮູບການຂອງສັນຍາ ຕ້ອງໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບການກຳນົດຂອງກົດໝາຍ⁸

⁸ ກົດໝາຍ ຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແລະນອກສັນຍາ, ມາດຕາ 10.

1) ຄວາມສະໝັກໃຈຂອງຄູ່ສັນຍາ

ຄວາມສະໝັກໃຈຂອງຄູ່ສັນຍາ ແມ່ນຄວາມສົມຍອມຂອງຄູ່ສັນຍາໃນການເຮັດສັນຍານຳກັນ ໂດຍປາສະຈາກຄວາມຫຼົງຜິດ, ການຕົວະຍົວະຫຼອກລວງ, ການບັງຄັບນາບຊູ່ ຫຼືການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງ ຫຼືຄວາມອັບປະໂຫຍດຂອງຝ່າຍໃດໜຶ່ງ.

ຄວາມຫຼົງຜິດເກີດຂຶ້ນ ເມື່ອວັດຖຸປະສົງຂອງສັນຍາບໍ່ຖືກຕ້ອງ ຕາມທີ່ຄູ່ສັນຍາໄດ້ຕົກລົງກັນ.

ການຕົວະຍົວະຫຼອກລວງເກີດຂຶ້ນ ເມື່ອຄູ່ສັນຍາຝ່າຍໜຶ່ງ ໄດ້ໃຊ້ກົນອຸບາຍເຊິ່ງພາໃຫ້ອີກຝ່າຍໜຶ່ງຫຼົງເຊື່ອເຮັດສັນຍາ.

ການບັງຄັບນາບຊູ່ ຫຼືການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງເກີດຂຶ້ນ ເມື່ອຄູ່ສັນຍາຝ່າຍໃດໜຶ່ງ ຫາກເຮັດສັນຍາ ຍ້ອນຄວາມຢ້ານກົວຕໍ່ການກະທຳດັ່ງກ່າວ ເຊິ່ງເປັນອັນຕະລາຍແກ່ຕົນເອງ, ຄອບຄົວ, ຊັບສົມບັດ ຫຼືຍາດພີ່ນ້ອງຂອງຕົນ.

ຄວາມອັບປະໂຫຍດຂອງຝ່າຍໃດໜຶ່ງເກີດຂຶ້ນ ເມື່ອຜົນປະໂຫຍດທີ່ເກີດຈາກສັນຍານັ້ນບໍ່ເປັນທຳ⁹.

ອີງຕາມເງື່ອນໄຂຂ້າງເທິງ ຄູ່ສັນຍາ (ກ ແລະ ຂ) ຕ້ອງມີຄວາມສະໝັກໃຈໃນການເຮັດສັນຍາຊື້-ຂາຍ DVD ນຳກັນ ໂດຍປາສະຈາກການຫຼົງຜິດ ຫຼືຖືກຕົວະຍົວະຫຼອກລວງ, ບໍ່ມີການບັງຄັບນາບຊູ່ ຫຼື ການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງ ຫຼືການສ້າງຄວາມອັບປະໂຫຍດໃຫ້ ກ ຫຼື ຂ.

ຄວາມຫຼົງຜິດເກີດຂຶ້ນເມື່ອ ເປົ້າໝາຍຂອງສັນຍາຊື້-ຂາຍບໍ່ຖືກຕ້ອງ ຕາມທີ່ ກ ແລະ ຂ ໄດ້ຕົກລົງກັນໄວ້ ເຊັ່ນ: ຂ ຫຼົງຂາຍແຜ່ນ DVD ທີ່ບໍ່ສາມາດເບິ່ງໄດ້ໃນຕ່າງປະເທດ ແລະ ກ ເຂົ້າໃຈວ່າ ແຜ່ນ DVD ທີ່ຕົນເອງຊື້ ສາມາດເບິ່ງໄດ້ຢູ່ຕ່າງປະເທດ. ສ່ວນການຕົວະຍົວະຫຼອກລວງເກີດຂຶ້ນເມື່ອ ຂ ໄດ້ໃຊ້ກົນອຸບາຍເລ່ຫຼຸ່ມພາໃຫ້ ກ ຊື້ສິນຄ້ານຳຕົນ. ສ່ວນການບັງຄັບນາບຊູ່ ຫຼືການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງເກີດຂຶ້ນ ເມື່ອ ກ ໄດ້ໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງເພື່ອບັງຄັບນາບຊູ່ໃຫ້ ຂ ຂາຍແຜ່ນ DVD ໃຫ້ຕົນ. ກໍລະນີຝ່າຍໃດໜຶ່ງ ໄດ້ຮັບຄວາມອັບປະໂຫຍດຈາກການຊື້-ຂາຍແຜ່ນ DVD, ໝາຍເຖິງຝ່າຍໜຶ່ງຖືກເອົາປຸງບເອົາລັດ ຈາກການຊື້-ຂາຍທີ່ບໍ່ເປັນທຳ.

2) ຄວາມສາມາດທາງດ້ານການປະພຶດ

ຄວາມສາມາດທາງດ້ານການປະພຶດ ແມ່ນຄວາມສາມາດດ້ວຍການກະທຳຂອງບຸກຄົນ ຫຼືການຈັດຕັ້ງທີ່ພາໃຫ້ເກີດສິດ ແລະພັນທະທາງແພ່ງແກ່ຕົນ.

ບຸກຄົນໃດໜຶ່ງຈະຖືວ່າເປັນຜູ້ມີຄວາມສາມາດທາງດ້ານການປະພຶດໄດ້ ກໍຕໍ່ເມື່ອບຸກຄົນນັ້ນ ຫາກມີອາຍຸແຕ່ສິບແປດປີຂຶ້ນໄປ ແລະບໍ່ເປັນຄົນບ້າເສຍຈິດ¹⁰

ໃນການຊື້-ຂາຍ DVD ນັ້ນ ກ ແລະ ຂ ຕ້ອງເປັນບຸກຄົນທີ່ອາຍຸ 18 ປີຂຶ້ນໄປ ແລະບໍ່

⁹ ກົດໝາຍ ວ່າດ້ວຍຂໍ້ຕູກພັນໃນສັນຍາ ແລະນອກສັນຍາ, ປີ 2008, ມາດຕາ 11

¹⁰ ກົດໝາຍ ວ່າດ້ວຍຂໍ້ຕູກພັນໃນສັນຍາ ແລະນອກສັນຍາ, ປີ 2008, ມາດຕາ 12

ເປັນບ້າເສ້ຍຈິດ ເຊິ່ງຄູ່ສັນຍາສາມາດຮູ້ເຖິງການກະທຳຂອງຕົນເອງໄດ້.

3) ວັດຖຸປະສົງ

ວັດຖຸປະສົງຂອງສັນຍາ ແມ່ນເປົ້າໝາຍທີ່ຄູ່ສັນຍາຕ້ອງການໃຫ້ມີຂຶ້ນ.

ວັດຖຸປະສົງຕ້ອງໃຫ້ຊັດເຈນ, ມີຈິງ, ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ ຫຼືບໍ່ຂັດກັບຄວາມເປັນລະບຽບຮຽບຮ້ອຍຂອງສັງຄົມ ແລະສາມາດປະຕິບັດໄດ້¹¹.

ການຊື້-ຂາຍ DVD ລະຫວ່າງ ກ ແລະ ຂ. ກ ຕ້ອງການ DVD ທີ່ສາມາດເບິ່ງໄດ້ທັງພາຍໃນ ແລະຕ່າງປະເທດ, ແຕ່ໃນຄວາມເປັນຈິງແລ້ວ ແຜ່ນ DVD ນັ້ນບໍ່ສາມາດເບິ່ງໄດ້ຢູ່ຕ່າງປະເທດ ຖືວ່າ ເປົ້າໝາຍຂອງສັນຍາ ບໍ່ຖືກຕາມຄວາມຕ້ອງການ.

4) ເຫດຜົນຂອງສັນຍາ

ເຫດຜົນຂອງສັນຍາ ແມ່ນສິ່ງຊຸກຍູ້ໃຫ້ເຮັດສັນຍາ ແລະໃຫ້ຄູ່ສັນຍານັ້ນ ໄດ້ປະຕິບັດສິດ ແລະພັນທະຂອງຕົນ.

ເຫດຜົນຂອງສັນຍາ ຕ້ອງໃຫ້ມີຈິງ ແລະຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ¹²

ສິ່ງຊຸກຍູ້ໃຫ້ ກ ຊື້ແຜ່ນ DVD ກັບ ຂ ແມ່ນແຜ່ນ DVD ນັ້ນ ສາມາດເບິ່ງໄດ້ທັງພາຍໃນ ແລະຕ່າງປະເທດ.

5) ຮູບການຂອງສັນຍາ

ສັນຍາສາມາດເຮັດຂຶ້ນໄດ້ດ້ວຍຫຼາຍຮູບການ ເຊັ່ນ: (1) ສັນຍາທາງປາກເປົ່າ (ບໍ່ເປັນລາຍລັກອັກສອນ). ສັນຍາຮູບການນີ້ ມັກຈະເຮັດຂຶ້ນໃນກໍລະນີມູນຄ່າບໍ່ສູງ ຫຼືບໍ່ຫຼວງຫຼາຍ ເຊັ່ນ: ຈ່າຍຄ່າປັບລົດເມ, ຄ່າຈ້າງລົດຈຳໂປ້ ຫຼືລົດຕຸກງ, ຊື້ເຂົ້າໜົມ, ຊື້ອາຫານ, ຊື້ນ້ຳດື່ມ ແລະອື່ນໆ; (2) ສັນຍາທີ່ເປັນລາຍລັກອັກສອນ ຫຼືດ້ວຍການຂີດຂຽນ ຫຼືດ້ວຍວິທີອື່ນທີ່ສາມາດຍັງຢືນແລະພິສູດໄດ້. ຮູບການຂອງສັນຍາ ຕ້ອງເຮັດຂຶ້ນບົນພື້ນຖານຄວາມຖືກຕ້ອງ, ສອດຄ່ອງ ກັບກົດໝາຍ ແລະລະບຽບການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ແລະເຮັດໃຫ້ສັນຍາສາມາດຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໄດ້¹³.

¹¹ ກົດໝາຍ ວ່າດ້ວຍຂໍ້ຕູກພັນໃນສັນຍາ ແລະນອກສັນຍາ, ປີ 2008, ມາດຕາ 13

¹² ກົດໝາຍ ວ່າດ້ວຍຂໍ້ຕູກພັນໃນສັນຍາ ແລະນອກສັນຍາ, ປີ 2008, ມາດຕາ 14

¹³ ກົດໝາຍ ຂໍ້ຕູກພັນໃນສັນຍາ ແລະນອກສັນຍາ, ມາດຕາ 15 (ປັບປຸງ) ຮູບການຂອງສັນຍາ: ສັນຍາ ອາດຈະເຮັດເປັນລາຍລັກອັກສອນ, ທາງປາກເປົ່າ ຫຼືດ້ວຍຮູບການອື່ນ. ສັນຍາທີ່ເຮັດຂຶ້ນຕາມມາດຕາ 8 ຂອງກົດໝາຍຂໍ້ຕູກພັນໃນສັນຍາ ແລະນອກສັນຍາ ຕ້ອງເຮັດເປັນລາຍລັກອັກສອນ ເວັ້ນເສຍແຕ່ສັນຍາທີ່ເຮັດຂຶ້ນລະຫວ່າງບຸກຄົນດ້ວຍກັນ. ສັນຍາທີ່ເຮັດເປັນລາຍລັກອັກສອນນັ້ນ ຕ້ອງລົງວັນທີ ເດືອນ ປີ ແລະມີລາຍເຊັນຂອງຄູ່ສັນຍາ. ເພື່ອຍັງຢືນຄວາມແນ່ນອນ ຄູ່ສັນຍາອາດຈະແປະໄປມີຂອງຕົນໃສ່ຕື່ມອີກກໍໄດ້.

ສັນຍາທີ່ເຮັດເປັນລາຍລັກອັກສອນ ອາດຈະຂຽນດ້ວຍມື, ພິມດິດ ຫຼືພິມດ້ວຍເຄື່ອງເອເລັກໂຕຣນິກ ໂດຍຄູ່ສັນຍາເອງ ຫຼືມີການເຂົ້າຮ່ວມຂອງນາຍບ້ານ ພ້ອມດ້ວຍພະຍານທັງສອງຝ່າຍທີ່ເຊື່ອຖືໄດ້ຢ່າງໜ້ອຍສາມຄົນ.

ເພື່ອຮັບປະກັນຄວາມຖືກຕ້ອງທາງດ້ານກົດໝາຍ ແລະຄວາມເປັນຈິງຂອງສັນຍາ ໃຫ້ນຳສັນຍານັ້ນໄປຍັງຢືນຢູ່ສຳນັກງານທະບຽນສານ.

2.2. ຄວາມຫຼົງຜິດໃນການຊື້-ຂາຍແຜ່ນ DVD

1) ຄວາມໝາຍ

ຄວາມຫຼົງຜິດ ໝາຍເຖິງຄວາມເຂົ້າໃຈວ່າ ສິ່ງທີ່ກະທຳ ຫຼືສິ່ງທີ່ຕ້ອງການນັ້ນ ຖືກຕ້ອງຕາມທີ່ຕົນຕ້ອງການ ເຊິ່ງອາດເກີດຈາກຄວາມຄ້າຍຄືກັນຂອງສິ່ງດັ່ງກ່າວນັ້ນ. ຄວາມຫຼົງຜິດເກີດຂຶ້ນ ເມື່ອວັດຖຸປະສົງຂອງສັນຍາບໍ່ຖືກຕ້ອງຕາມທີ່ຄູ່ສັນຍາໄດ້ຕົກລົງກັນໄວ້¹⁴.

ສັນຍາທີ່ເກີດຂຶ້ນ ຍ້ອນຄວາມຫຼົງຜິດ ໝາຍເຖິງສັນຍານັ້ນ ໄດ້ເກີດຂຶ້ນໂດຍປາສະຈາກຄວາມສະໝັກໃຈຂອງຄູ່ສັນຍາ. ຄວາມສະໝັກໃຈຂອງຄູ່ສັນຍາ ສະແດງອອກເຖິງຄວາມສົມຍອມ ຫຼືຍິນຍອມຂອງຄູ່ສັນຍາໃນການເຮັດສັນຍານຳກັນ, ຄູ່ສັນຍາໄດ້ຮັບຮູ້ ແລະເຂົ້າໃຈຢ່າງຈະແຈ້ງ ຕໍ່ວັດຖຸປະສົງ ແລະເປົ້າໝາຍໃນການເຮັດສັນຍາ ເຊິ່ງເປັນສັນຍາທີ່ບໍ່ໄດ້ເກີດຈາກຄວາມຫຼົງຜິດ, ບໍ່ເກີດຈາກການບັງຄັບນາບຊູ່ ຫຼືການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງຂອງຝ່າຍໃດໜຶ່ງ, ບໍ່ມີການຕົວະຍົວະຫຼອກລວງ ແລະສັນຍາກໍບໍ່ໄດ້ສ້າງຄວາມອັບປະໂຫຍດໃຫ້ຝ່າຍໃດໜຶ່ງ¹⁵.

ຄວາມຫຼົງຜິດສາມາດຈຳແນກອອກດັ່ງນີ້: (1) ຄວາມຫຼົງຜິດໃນຕົວບຸກຄົນ; ຕົວຢ່າງ: ຕ້ອງການສ້າງສັນຍາກັບ ຄ ແຕ່ຫຼົງຜິດໄປສ້າງສັນຍາກັບ ງ ແທນ; (2) ຫຼົງຜິດໃນນິຕິກຳ; ຕົວຢ່າງ: ຕ້ອງການ ເຮັດສັນຍາໃຫ້ເຊົ່າທີ່ດິນ ແຕ່ຫຼົງເຮັດສັນຍາຊື້-ຂາຍ; (3) ຫຼົງຜິດໃນເປົ້າໝາຍ; ຕົວຢ່າງ: ຕ້ອງການເຮັດ ສັນຍາຊື້-ຂາຍຊີ້ນໝູ ແຕ່ຫຼົງຜິດ ເຮັດສັນຍາຊື້-ຂາຍ ຊີ້ນໄກ່¹⁶

2) ສາເຫດຂອງການຫຼົງຜິດ

ສາເຫດທີ່ພາໃຫ້ເກີດຄວາມຫຼົງຜິດ ອາດຈະເກີດຈາກຜູ້ຂາຍເຂົ້າໃຈ ແລະເຊື່ອວ່າ ສິນຄ້າທີ່ຕົນຈະຂາຍນັ້ນ ແມ່ນຖືກກັບຄວາມຕ້ອງການຂອງຜູ້ຊື້ແລ້ວ ແຕ່ໃນເວລາມອບສິນຄ້າ ອາດຈະເກີດຄວາມຜິດພາດໃນການບັນຈຸຊະນິດ, ປະເພດ ເຊັ່ນ ແຜ່ນ DVD ທີ່ເປັນເປົ້າໝາຍຂອງຜູ້ຊື້ ບັນຈຸໃນຊອງມີຮູບຊົງ, ລັກສະນະຄ້າຍຄືແຜ່ນທີ່ຜູ້ຊື້ຕ້ອງການ. ສ່ວນຜູ້ຊື້ຄິດວ່າແຜ່ນທີ່ຕົນຈັບເອົານັ້ນແມ່ນຖືກຕາມທີ່ຕົນຕ້ອງການ ຫຼືຜູ້ຊື້ຄິດວ່າ ຜູ້ຂາຍໄດ້ມອບແຜ່ນ DVD ທີ່ຕົນໄດ້ເລືອກແລ້ວໃຫ້.

ຄວາມຫຼົງຜິດເປັນສາເຫດພາໃຫ້ສັນຍາເປັນໂມຄະບໍ່ເດັດຂາດ ເນື່ອງຈາກວ່າ ສັນຍາຊື້-ຂາຍແຜ່ນ DVD ລະຫວ່າງ ກ ກັບ ຂ ພົວພັນເຖິງສິດຜົນປະໂຫຍດຂອງບຸກຄົນເທົ່ານັ້ນ. ແນວໃດ

¹⁴ ກົດໝາຍ ຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແລະນອກສັນຍາ, ມາດຕາ 11 ວັກສອງ, ຄວາມຫຼົງຜິດເກີດຂຶ້ນ ເມື່ອວັດຖຸປະສົງຂອງສັນຍາບໍ່ຖືກຕ້ອງຕາມທີ່ຄູ່ສັນຍາໄດ້ຕົກລົງກັນ.

¹⁵ ກົດໝາຍ ຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແລະນອກສັນຍາ, ມາດຕາ 11 ວັກໜຶ່ງ, ຄວາມສະໝັກໃຈຂອງຄູ່ສັນຍາ ແມ່ນຄວາມສົມຍອມຂອງຄູ່ສັນຍາໃນການເຮັດສັນຍານຳກັນ ໂດຍປາສະຈາກຄວາມຫຼົງຜິດ, ການຕົວະຍົວະຫຼອກລວງ, ການບັງຄັບນາບຊູ່ ຫຼືການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງ ຫຼືຄວາມອັບປະໂຫຍດຂອງຝ່າຍໃດໜຶ່ງ.

¹⁶ ວິໄຊ ສີຫາປັນຍາ, ປຶ້ມຄວາມຮູ້ພື້ນຖານກ່ຽວກັບກົດໝາຍແພ່ງ, ພິມຄັ້ງທີ 3, ທີ່ໂຮງພິມສີສະຫວາດ, ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ, ປີ 2007, ໜ້າ 88

ກໍຕາມ ສັນຍາທີ່ເປັນໂມຄະບໍ່ເດັດຂາດນັ້ນ ຫາກຄູ່ສັນຍາເຫັນດີ-ເຫັນພ້ອມ ຫຼືຮັບຮອງເອົາຈາກຝ່າຍທີ່ເສຍສິດ ແລະຜົນປະໂຫຍດແລ້ວ ກໍຈະຖືວ່າ ເປັນສັນຍາທີ່ໃຊ້ໄດ້¹⁷.

3) ຜົນສະທ້ອນ

ຄວາມຫຼົງຜິດໃນການເຮັດສັນຍາມີຜົນສະທ້ອນໃຫ້ສັນຍາດັ່ງກ່າວ ເປັນໂມຄະທັງໝົດ ຫຼືບາງສ່ວນ ໝາຍຄວາມວ່າ ເນື້ອໃນບາງສ່ວນຂອງສັນຍາ ສາມາດປະຕິບັດໄດ້ ແລະບາງສ່ວນບໍ່ມີຜົນໃຊ້ໄດ້¹⁸

ຄູ່ສັນຍາທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມອັບປະໂຫຍດ ໃນການເຂົ້າຮ່ວມເຮັດສັນຍາດ້ວຍຄວາມຫຼົງຜິດນັ້ນ ເມື່ອໄດ້ຮູ້ວ່າສັນຍາທີ່ເຮັດຂຶ້ນນັ້ນເປັນໂມຄະແລ້ວ ຕ້ອງແຈ້ງໃຫ້ຄູ່ສັນຍາຂອງຕົນຊາບໃນທັນທີ ເພື່ອເປັນເງື່ອນໄຂໃນການຂໍລົບລ້າງສັນຍາທີ່ເປັນໂມຄະນັ້ນ. ໃນກໍລະນີທີ່ຄູ່ສັນຍາທີ່ຖືກຮ້ອງຂໍ ຫາກບໍ່ຍິນຍອມ ຫຼື ບໍ່ເຫັນດີລົບລ້າງສັນຍາຕາມການຮ້ອງຂໍຂອງຝ່າຍທີ່ເສຍຜົນປະໂຫຍດນັ້ນແລ້ວ ຝ່າຍທີ່ເສຍຜົນປະໂຫຍດ ຈາກສັນຍາທີ່ເປັນໂມຄະນັ້ນ ກໍມີສິດຮ້ອງຂໍຕໍ່ສານປະຊາຊົນທີ່ສິດອຳນາດເພື່ອໃຫ້ສານດັ່ງກ່າວພິຈາລະນາ ລົບລ້າງສັນຍາທີ່ເປັນໂມຄະນັ້ນ.

ກໍລະນີສັນຍາເປັນໂມຄະ ຫາກໄດ້ເຮັດຂຶ້ນໂດຍບຸກຄົນໃດໜຶ່ງ ທີ່ຍັງບໍ່ທັນເຖິງກະສຽນອາຍຸ(ຕໍ່າກວ່າສິບແປດປີ), ສັນຍາທີ່ເຮັດຂຶ້ນກັບຄົນບ້າເສຍຈິດ, ຜູ້ທີ່ມີສິດຮ້ອງຂໍລົບລ້າງສັນຍາດັ່ງກ່າວແມ່ນ ພໍ່, ແມ່ ຫຼືຜູ້ປົກຄອງຂອງບຸກຄົນນັ້ນ. ເດັກທີ່ຍັງບໍ່ທັນເຖິງກະສຽນອາຍຸ ຫຼື ຄົນບ້າເສຍຈິດ ຕ້ອງຮ້ອງຂໍລົບລ້າງສັນຍາທີ່ຕົນໄດ້ເຮັດຂຶ້ນນັ້ນ ພາຍໃນກຳນົດສາມປີ ພາຍຫຼັງທີ່ຕົນເຖິງກະສຽນອາຍຸ ຫຼື ກັບຄືນເປັນຜູ້ທີ່ມີຄວາມສາມາດທາງດ້ານການປະພຶດແລ້ວ¹⁹ (ຫາຍຈາກການເປັນບ້າເສຍຈິດ).

ສັນຍາທີ່ເປັນໂມຄະບໍ່ເດັດຂາດນັ້ນ ມີແຕ່ຄູ່ສັນຍາເທົ່ານັ້ນທີ່ຈະຂໍລົບລ້າງໄດ້.

ໃນກົດໝາຍ ວ່າດ້ວຍຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແລະນອກສັນຍາ ມາດຕາ 19 ໄດ້ກຳນົດກ່ຽວ

¹⁷ ກົດໝາຍ ຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແລະນອກສັນຍາ, ມາດຕາ 19 ວັກ 3 ການຮັບຮອງເອົາສັນຍາທີ່ເປັນໂມຄະບໍ່ເດັດຂາດ, ຖ້າວ່າສັນຍາທີ່ເປັນໂມຄະບໍ່ເດັດຂາດນັ້ນ ຫາກມີການເຫັນດີ ຫຼືຮັບຮອງເອົາຈາກຝ່າຍທີ່ເສຍສິດ ແລະຜົນປະໂຫຍດແລ້ວ ກໍຈະຖືວ່າເປັນສັນຍາທີ່ໃຊ້ໄດ້.

¹⁸ ກົດໝາຍ ຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແລະນອກສັນຍາ, ມາດຕາ 21 ວັກສອງ ສັນຍາເປັນໂມຄະທັງໝົດ ຫຼືບາງສ່ວນ. ສັນຍາທີ່ເປັນໂມຄະບາງສ່ວນ ແມ່ນສັນຍາທີ່ມີເນື້ອໃນບາງສ່ວນໃຊ້ໄດ້ ແລະບາງສ່ວນໃຊ້ບໍ່ໄດ້.

¹⁹ ກົດໝາຍ ຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແລະນອກສັນຍາ ມາດຕາ 22 ການຂໍລົບລ້າງສັນຍາທີ່ເປັນໂມຄະ, ຖ້າວ່າຄູ່ສັນຍາຝ່າຍໃດຫາກໄດ້ຮູ້ວ່າ ສັນຍາທີ່ເຮັດຂຶ້ນນັ້ນເປັນໂມຄະແລ້ວ ຕ້ອງແຈ້ງໃຫ້ຄູ່ສັນຍາຂອງຕົນຊາບໃນທັນທີ ເພື່ອທຳການລົບລ້າງ ສັນຍາດັ່ງກ່າວ, ໃນກໍລະນີທີ່ຄູ່ສັນຍາຝ່າຍນີ້ ຫາກບໍ່ເຫັນດີລົບລ້າງສັນຍານັ້ນແລ້ວ ກໍໃຫ້ຝ່າຍທີ່ແຈ້ງນັ້ນຍື່ນຄຳຮ້ອງຂໍຕໍ່ສານ ເພື່ອໃຫ້ລົບລ້າງສັນຍາ.

ພໍ່ແມ່ ຫຼືຜູ້ປົກຄອງຂອງເດັກທີ່ຍັງບໍ່ທັນເຖິງກະສຽນອາຍຸ, ຄົນບ້າເສຍຈິດ ກໍມີສິດຂໍລົບລ້າງສັນຍາດັ່ງກ່າວ.

ເດັກທີ່ຍັງບໍ່ທັນເຖິງກະສຽນອາຍຸ, ຄົນບ້າເສຍຈິດ ມີສິດຂໍລົບລ້າງສັນຍາທີ່ຕົນໄດ້ເຮັດຂຶ້ນນັ້ນ ພາຍໃນກຳນົດສາມປີ ພາຍຫຼັງທີ່ຕົນໄດ້ເຖິງກະສຽນອາຍຸ ຫຼືໄດ້ກັບຄືນມາເປັນຜູ້ມີຄວາມສາມາດທາງດ້ານການປະພຶດແລ້ວ.

ກັບສັນຍາທີ່ເປັນໂມຄະບໍ່ເດັດຂາດ ເຊິ່ງໃນກໍລະນີດັ່ງກ່າວນັ້ນ ບໍ່ໄດ້ກຳນົດກ່ຽວກັບການຫຼີງຜິດຂອງຄູ່ສັນຍາ ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ການຫຼີງຜິດກໍເປັນສາເຫດໜຶ່ງພາໃຫ້ສັນຍາເປັນໂມຄະບໍ່ເດັດຂາດ ດັ່ງນັ້ນກຸ່ມຄົ້ນຄວ້າກົດໝາຍແພ່ງ ເຫັນຄວນນຳໃຊ້ກໍລະນີດັ່ງກ່າວ ຕາມມາດຕາ 19.

4) ວິທີແກ້ໄຂ

ສຳລັບການຊື້-ຂາຍແຜ່ນ DVD ຕາມກໍລະນີສຶກສາທີ 4 ຖືໄດ້ວ່າ ເປັນການຫຼີງຜິດໃນເປົ້າໝາຍຂອງສັນຍາໂດຍຄູ່ສັນຍາ ເຊິ່ງສະແດງອອກຢູ່ບ່ອນວ່າ ກ ຕ້ອງການຈະຊື້ແຜ່ນ DVD ທີ່ສາມາດເບິ່ງໄດ້ ທັງພາຍໃນແລະຕ່າງປະເທດ, ສ່ວນ ຂ ກໍມີເຈດຕະນາທີ່ຈະຂາຍແຜ່ນ DVD ທີ່ເບິ່ງໄດ້ທັງພາຍໃນ ແລະຕ່າງປະເທດ, ໝາຍຄວາມວ່າ ຄູ່ສັນຍາທັງສອງຝ່າຍມີເປົ້າໝາຍອັນດຽວກັນໃນການເຮັດສັນຍາ.

ຕາມທັດສະນະຂອງຜູ້ຂຽນ ແລະສະມາຊິກໃນກຸ່ມຄົ້ນຄວ້າເຫັນວ່າ ກໍລະນີດັ່ງກ່າວ ຄວາມຫຼີງຜິດໄດ້ສ້າງຄວາມເສັຍຫາຍໃຫ້ແກ່ຜູ້ຊື້, ເນື່ອງຈາກວ່າ ກ ຕ້ອງການແຜ່ນ DVD ທີ່ສາມາດເບິ່ງໄດ້ທັງພາຍໃນ ແລະຕ່າງປະເທດ, ສະນັ້ນ ທັງສອງຝ່າຍສາມາດແກ້ໄຂການຫຼີງຜິດ ນັ້ນໄດ້ ໂດຍຜູ້ຂາຍຕ້ອງປ່ຽນແຜ່ນ DVD ໃໝ່ໃຫ້ຜູ້ຊື້ ຫຼືຫຼຸດມູນຄ່າລົງ ຖ້າວ່າບໍ່ສາມາດປ່ຽນໄດ້ ຫຼືຜູ້ຂາຍຕ້ອງຮັບເອົາແຜ່ນ DVD ນັ້ນຄືນ.

ການຫຼີງຜິດເປັນສາເຫດທີ່ໃຫ້ສັນຍາຊື້-ຂາຍແຜ່ນ DVD ເປັນໂມຄະ, ເມື່ອ ກ ແລະ ຂ ຫຼືຝ່າຍໃດໜຶ່ງຮັບຮູ້ວ່າສັນຍາຊື້-ຂາຍແຜ່ນ DVD ເປັນໂມຄະແລ້ວ, ຄູ່ສັນຍາລະຫວ່າງ ກ ແລະ ຂ ຕ້ອງປະຕິບັດຕໍ່ກັນ, ໝາຍຄວາມວ່າ: ໃຫ້ ຂ ສົ່ງເງິນຄືນແກ່ ກ ຕາມຈຳນວນເງິນທີ່ ກ ໄດ້ຈ່າຍໃຫ້ຕົນ. ສ່ວນ ກ ຕ້ອງສົ່ງແຜ່ນ DVD ທີ່ໄດ້ຊື້ໄປນັ້ນຄືນແກ່ ຂ²⁰.

ກໍລະນີທີ່ຄວາມຫຼີງຜິດນັ້ນ ເກີດຈາກຄວາມຜິດພາດຂອງ ຂ, ຜູ້ກ່ຽວຕ້ອງຮັບຜິດຊອບຕໍ່ຄວາມເສັຍຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນ ດ້ວຍການປ່ຽນແຜ່ນ DVD ໃໝ່ໃຫ້ແກ່ ກ ຫຼື ກໍລະນີບໍ່ສາມາດປ່ຽນແຜ່ນ DVD ໃໝ່ ກໍຕ້ອງຫຼຸດມູນຄ່າຊື້-ຂາຍລົງ, ນອກຈາກນີ້ ກ ຍັງສາມາດຂໍຍົກເລີກສັນຍາໄດ້ ດ້ວຍ

²⁰ ກົດໝາຍ ຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແລະນອກສັນຍາ, ມາດຕາ 23 ຜົນສະທ້ອນຂອງສັນຍາທີ່ເປັນໂມຄະ: ເມື່ອຮັບຮູ້ວ່າສັນຍາເປັນໂມຄະແລ້ວ ໃຫ້ປະຕິບັດດັ່ງນີ້:

1. ໃຫ້ສົ່ງຊັບສິ່ງຂອງທີ່ໄດ້ປະຕິບັດໃນການຊື້-ຂາຍຕໍ່ກັນແລ້ວນັ້ນຄືນແກ່ຄູ່ສັນຍາທັງສອງຝ່າຍ ໃນກໍລະນີທີ່ສັນຍາຫາກໄດ້ເຮັດຂຶ້ນ ໂດຍບໍ່ສອດຄ່ອງກັບເງື່ອນໄຂຂອງສັນຍາ, ສັນຍາຂອງນິຕິບຸກຄົນຫາກໄດ້ເຮັດຂຶ້ນໂດຍຂັດກັບວັດຖຸປະສົງ ຫຼືເປົ້າໝາຍການເຄື່ອນໄຫວຂອງຕົນ, ສັນຍາທີ່ໄດ້ເຮັດຂຶ້ນໂດຍເດັກທີ່ຍັງບໍ່ທັນເຖິງກະສຽນອາຍຸ ຫຼືຄົນບຳເສຍຈິດ, ສັນຍາທີ່ໄດ້ເຮັດຂຶ້ນໂດຍບຸກຄົນທີ່ຂາດສະຕິສຳນຶກ ຫຼືຢູ່ໃນສະພາບມືນເມົາອັນໜັກໜ່ວງ, ສັນຍາທີ່ໄດ້ເຮັດຂຶ້ນໂດຍຝ່າຍໜຶ່ງ ໄດ້ຮັບຄວາມອັບປະໂຫຍດ;
2. ໃຫ້ສົ່ງຊັບສິ່ງຂອງທີ່ໄດ້ປະຕິບັດແລ້ວນັ້ນ ຄືນແກ່ຝ່າຍທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມເສັຍຫາຍ ໃນກໍລະນີທີ່ສັນຍາຫາກໄດ້ເຮັດຂຶ້ນ ດ້ວຍການຕົວະຍົວະຫຼອກລວງ ຫຼືການບັງຄັບນາບຊູ່. ສ່ວນຊັບສິ່ງຂອງທີ່ໄດ້ປະຕິບັດຈາກອີກຝ່າຍໜຶ່ງນັ້ນ ໃຫ້ຮັບເປັນຂອງລັດ;
3. ໃນກໍລະນີທີ່ສັນຍາຫາກໄດ້ເຮັດຂຶ້ນໂດຍຂັດກັບຄວາມໝັ້ນຄົງຂອງຊາດ, ຄວາມສະຫງົບ ແລະຄວາມເປັນລະບຽບ ຮຽບຮ້ອຍຂອງສັງຄົມແລ້ວ ກໍໃຫ້ຮັບຊັບສິ່ງຂອງທີ່ໄດ້ປະຕິບັດແລ້ວທັງໝົດເປັນຂອງລັດ

ການສົ່ງແຜ່ນ DVD ຄືນໃຫ້ແກ່ ຂ. ກົງກັນຂ້າມ ຖ້າຄວາມຫຼົງຜິດເກີດຈາກຄວາມຜິດພາດຂອງ ກ, ກ ຕ້ອງຮັບຜິດຊອບຕໍ່ຄວາມເສັຍຫາຍທັງໝົດດ້ວຍຕົນເອງ ໂດຍບໍ່ສາມາດຮຽກຮ້ອງການທົດແທນໃດໆຈາກ ຂ ໄດ້.

ກໍລະນີທີ່ ກ ຫາກໄດ້ຮູ້ວ່າແຜ່ນ DVD ທີ່ຕົນຊື້ນັ້ນ ບໍ່ມີຄຸນນະພາບຕາມທີ່ ຂ ໂຄສະນາໄວ້, ກ ມີສິດໃນການຂໍປ່ຽນເອົາ DVD ແຜ່ນໃໝ່ ທີ່ເຫັນວ່າມີຄຸນນະພາບ ຫຼື ຂໍທູດລາຄາ ຫຼື ສະເໜີ ລົບລ້າງສັນຍາຊື້-ຂາຍໄດ້. ນອກຈາກນີ້ ກ ຍັງສາມາດທວງເອົາການໃຊ້ແທນຄ່າເສັຍຫາຍຈາກ ຂ ໄດ້ຕື່ມອີກ²¹.

2.3. ການຕົວະຍົວະຫຼອກລວງ

1) ຄວາມໝາຍຂອງການຕົວະຍົວະຫຼອກລວງ

ການຕົວະຍົວະຫຼອກລວງໝາຍເຖິງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນສັນຍາໄດ້ໃຊ້ກິນອຸບາຍ, ເລ່ນຫຼ່ຽມຫຼອກລວງດ້ວຍວາຈາ ຫຼື ການກະທຳໃດໜຶ່ງ ໂດຍເຈດຕະນາທາງກົງ ຫຼື ທາງອ້ອມ ເພື່ອໃຫ້ອີກຝ່າຍ ຫຼົງເຊື່ອເຮັດສັນຍານຳ²².

2) ຜົນສະທ້ອນຂອງການຕົວະຍົວະຫຼອກລວງ

ການຕົວະຍົວະຫຼອກລວງ ເປັນສາເຫດພາໃຫ້ສັນຍາຊື້-ຂາຍແຜ່ນ DVD ເປັນໂມຄະບໍ່ເດັດຂາດ.

ຖ້າວ່າຄູ່ສັນຍາຝ່າຍໃດໜຶ່ງຮູ້ວ່າ ສັນຍາທີ່ເຮັດຂຶ້ນນັ້ນແມ່ນຕົນຖືກຕົວະຍົວະຫຼອກລວງ ເປັນໂມຄະ ຕ້ອງແຈ້ງໃຫ້ຄູ່ສັນຍາຂອງຕົນຊາບໃນທັນໃດ ເພື່ອທຳການລົບລ້າງສັນຍາດັ່ງກ່າວ. ໃນກໍລະນີຄູ່ສັນຍາ ຫາກບໍ່ເຫັນດີລົບລ້າງສັນຍາ ກໍໃຫ້ຝ່າຍທີ່ແຈ້ງນັ້ນຍື່ນຄຳຮ້ອງຂໍຕໍ່ສານ ເພື່ອຂໍລົບລ້າງສັນຍາ²³. ສັນຍາທີ່ເປັນໂມຄະບໍ່ເດັດຂາດ ມີແຕ່ຄູ່ສັນຍາເທົ່ານັ້ນທີ່ຈະຂໍລົບລ້າງໄດ້²⁴.

ໃນກໍລະນີ ການຊື້-ຂາຍແຜ່ນ DVD: ຖ້າຫາກສາມາດພິສູດໄດ້ວ່າ ຜູ້ຂາຍໃຊ້ກິນອຸບາຍ ຫຼອກລວງ ເພື່ອຕົວະຍົວະຜູ້ຊື້, ຈຳນວນເງິນທີ່ຜູ້ຊື້ໄດ້ຈ່າຍໄປນັ້ນ ຕ້ອງໄດ້ສົ່ງຄືນ, ຖ້າມີຄວາມເສັຍຫາຍເກີດຂຶ້ນແກ່ຜູ້ຊື້ ຜູ້ຂາຍກໍຕ້ອງຮັບຜິດຊອບ, ສ່ວນແຜ່ນ DVD ຈະຖືກຮັບເປັນຂອງລັດ²⁵.

²¹ ກົດໝາຍ ຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແລະນອກສັນຍາ, ມາດຕາ 11 ວັກສອງ ກໍລະນີທີ່ຜູ້ຊື້ຫາກໄດ້ຮູ້ວ່າ ຊັບສິ່ງຂອງນັ້ນບໍ່ມີຄຸນນະພາບແລ້ວ ຜູ້ຊື້ມີສິດຂໍປ່ຽນເອົາຊັບສິ່ງຂອງປະເພດດຽວກັນ ທີ່ມີຄຸນນະພາບ ຫຼື ຂໍທູດລາຄາ ຫຼື ລົບລ້າງສັນຍາ ພ້ອມທັງທວງເອົາການໃຊ້ແທນຄ່າເສັຍຫາຍ.

²² ກົດໝາຍຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແລະນອກສັນຍາ, ມາດຕາ 11 ວັກສາມ ການຕົວະຍົວະຫຼອກລວງເກີດຂຶ້ນເມື່ອຄູ່ສັນຍາຝ່າຍໜຶ່ງໄດ້ໃຊ້ກິນອຸບາຍ ເຊິ່ງພາໃຫ້ອີກຝ່າຍໜຶ່ງຫຼົງເຊື່ອເຮັດສັນຍາ.

²³ ກົດໝາຍ ຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແລະນອກສັນຍາ ມາດຕາ 22 ວັກສອງ ການຂໍລົບລ້າງສັນຍາທີ່ເປັນໂມຄະ, ສັນຍາທີ່ເປັນໂມຄະອາດຈະຂໍລົບລ້າງໄດ້. ຖ້າວ່າຄູ່ສັນຍາຝ່າຍໃດຫາກໄດ້ຮູ້ວ່າ ສັນຍາທີ່ເຮັດຂຶ້ນນັ້ນເປັນໂມຄະແລ້ວ ຕ້ອງແຈ້ງໃຫ້ຄູ່ສັນຍາຂອງຕົນຊາບໃນທັນໃດ ເພື່ອທຳການລົບລ້າງສັນຍາດັ່ງກ່າວ, ໃນກໍລະນີທີ່ຄູ່ສັນຍາຝ່າຍນີ້ ຫາກບໍ່ເຫັນດີລົບລ້າງສັນຍາ ນັ້ນແລ້ວ ກໍໃຫ້ຝ່າຍທີ່ແຈ້ງນັ້ນຍື່ນຄຳຮ້ອງຂໍຕໍ່ສານ ເພື່ອໃຫ້ລົບລ້າງສັນຍາ.

²⁴ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແລະນອກສັນຍາ, ປີ 2008, ມາດຕາ 22 ວັກ 4

²⁵ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແລະນອກສັນຍາ, ປີ 2008, ມາດຕາ 23 ຂໍ້ 2

3) ວິທີແກ້ໄຂ

ເມື່ອ ກ ຮັບຮູ້ວ່າ ສັນຍາຊື້-ຂາຍແຜ່ນ DVD ເປັນໂມຄະ ຍ້ອນຖືກຕົວະຍົວະຫຼອກລວງ ຈາກ ຂ ນັ້ນ, ກ ມີສິດສົ່ງແຜ່ນ DVD ຄືນໃຫ້ ຂ, ພ້ອມທັງຮຽກຮ້ອງເອົາການໃຊ້ແທນຄ່າເສ້ຍ ຫາຍ ແລະຄ່າປ່ວຍການຊັບຈາກ ຂ, ສ່ວນ ຂ ມີພັນທະສິ່ງເງິນທີ່ ກ ໄດ້ຈ່າຍໃຫ້ຕົນຄືນ ຈະຖື ວ່າເປັນການຕົວະຍົວະຫຼອກລວງ ຖ້າຫາກວ່າ ຂ ໄດ້ມີການໂຄສະນາຊວນເຊື່ອ ຫຼື ໃຫ້ຂໍ້ມູນ ທີ່ບໍ່ຖືກຕ້ອງຕາມຄວາມເປັນຈິງ ຫຼື ບໍ່ຖືກຕ້ອງຕາມການອະທິບາຍຂອງສັນຍາເພື່ອ ໃຫ້ ກ ເຂົ້າໃຈ ວ່າແຜ່ນ DVD ດັ່ງກ່າວ ມີຄຸນນະພາບສາມາດເບິ່ງໄດ້ທັງພາຍໃນ ແລະຕ່າງປະເທດ ທັງທີ່ຄວາມ ເປັນຈິງແລ້ວ ແຜ່ນ DVD ດັ່ງກ່າວ ບໍ່ສາມາດເບິ່ງໄດ້ຢູ່ຕ່າງປະເທດ ເຊິ່ງສ້າງຄວາມເສ້ຍຫາຍໃຫ້ ກ ທີ່ບໍ່ສາມາດນຳໃຊ້ແຜ່ນ DVD ໄດ້ຕາມຕ້ອງການ.

ສະນັ້ນ ເມື່ອສາມາດຢັ້ງຢືນໄດ້ວ່າ ການຊື້-ຂາຍແຜ່ນ DVD ລະຫວ່າງ ກ ແລະ ຂ ເກີດຂຶ້ນຈາກການຕົວະຍົວະຫຼອກລວງຂອງ ຂ, ສັນຍາຊື້-ຂາຍຂອງສອງຝ່າຍ ຖືວ່າເປັນໂມຄະ (ບໍ່ເດັດຂາດ) ເນື່ອງຈາກວ່າ ກ ເຂົ້າຮ່ວມໂດຍບໍ່ມີຄວາມຍິນຍອມໃນການຮັບຊື້ເອົາແຜ່ນ DVD ທີ່ ເບິ່ງໄດ້ແຕ່ຢູ່ພາຍໃນປະເທດ ແລະບໍ່ໄດ້ຮັບຮູ້ຄຸນນະພາບທີ່ແທ້ຈິງຂອງສັນຍາ, ສະນັ້ນ ຖ້າສັນຍາ ເປັນໂມຄະ ກ ມີສິດຮ້ອງຂໍໃຫ້ ຂ ສົ່ງຊັບ ຫຼືເງິນທີ່ໄດ້ປະຕິບັດໄປແລ້ວນັ້ນຄືນ, ຖ້າ ຂ ບໍ່ສາມາດ ປ່ຽນ DVD ແຜ່ນໃໝ່ໄດ້ ຫຼືບໍ່ຍິນຍອມຫຼຸດລາຄາ ຫຼື ບໍ່ສາມາດແກ້ໄຂດ້ວຍວິທີອື່ນໄດ້.

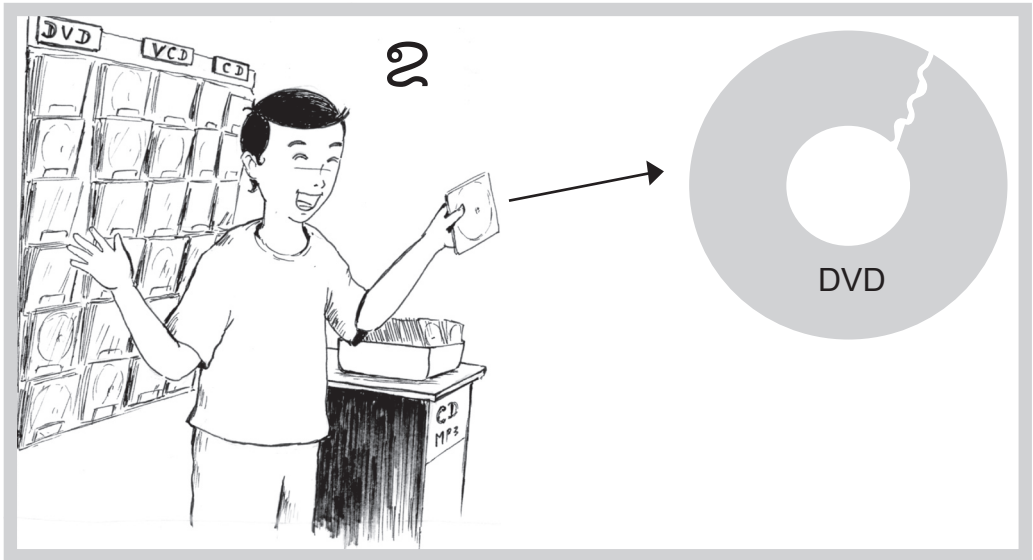
3. ການລະເມີດສັນຍາຊື້-ຂາຍ

ສັນຍາຊື້-ຂາຍ ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແລະນອກສັນຍາ. ສະນັ້ນ, ກ່ອນຈະຮັບຮູ້ການລະເມີດສັນຍາຊື້-ຂາຍ ຕ້ອງໄດ້ເຂົ້າໃຈກ່ຽວກັບຫຼັກການລວມຂອງ ການລະເມີດສັນຍາ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍ ດັ່ງນີ້:

- ການລະເມີດສັນຍາ ແມ່ນການບໍ່ປະຕິບັດສັນຍາທັງໝົດ ຫຼືບາງສ່ວນ ຫຼືການປະຕິບັດ ສັນຍາ ຢ່າງບໍ່ສົມເຫດສົມຜົນ ໂດຍຄູ່ສັນຍາຝ່າຍໃດໜຶ່ງ ເຊັ່ນ: ການປະຕິບັດສັນຍາບໍ່ມີຄຸນນະ ພາບ, ບໍ່ທັນກັບເວລາ, ບໍ່ຖືກສະຖານທີ່ ເຊິ່ງກຳນົດໄວ້ໃນສັນຍາ²⁶. ລັກສະນະຂອງການລະເມີດ ທີ່ໄດ້ກ່າວມານັ້ນ ໝາຍເຖິງຄູ່ສັນຍາໄດ້ຕົກລົງເຮັດສັນຍາຮ່ວມກັນ ໂດຍຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ ແຕ່ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມສັນຍາຝ່າຍໃດໜຶ່ງ ບໍ່ປະຕິບັດຕາມສັນຍາ ເຊິ່ງສ້າງຄວາມອັບປະໂຫຍດ ແລະ ຄວາມເສ້ຍຫາຍໃຫ້ອີກຝ່າຍໜຶ່ງ.

- ການລະເມີດສັນຍາ ຊື້-ຂາຍ ແມ່ນການບໍ່ປະຕິບັດສັນຍາທີ່ສອງຝ່າຍໄດ້ຕົກລົງກັນ ເຊິ່ງ ສະແດງອອກດັ່ງນີ້:

²⁶ ກົດໝາຍ ວ່າດ້ວຍຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ, ມາດຕາ 33 ວັກ 1

ຜູ້ຊື້ຮັບເອົາສິນຄ້າໄປແລ້ວ ແຕ່ບໍ່ໄດ້ຊຳລະຄ່າສິນຄ້າທັງໝົດ, ບາງສ່ວນ ຫຼືຊຳລະຊັກຊ້າ ບໍ່ຖືກຕາມກຳນົດເວລາທີ່ຕົກລົງກັນ. ນອກຈາກນີ້, ຍັງມີກໍລະນີທີ່ຜູ້ຊື້ໄດ້ຝາກສິນຄ້າໄວ້ນຳຜູ້ຂາຍ, ຜູ້ຊື້ບໍ່ໄດ້ມາຮັບເອົາສິນຄ້າດັ່ງກ່າວຕາມກຳນົດເວລາທີ່ໄດ້ຕົກລົງກັນໄວ້ໃນສັນຍາ ຫຼື ກໍລະນີອື່ນ ທີ່ເຫັນວ່າເປັນການລະເມີດ.

ຜູ້ຂາຍໄດ້ຮັບເງິນໄປແລ້ວ ແຕ່ບໍ່ໄດ້ມອບສິນຄ້າທັງໝົດ ຫຼືບາງສ່ວນໃຫ້ຜູ້ຊື້; ມອບບໍ່ຖືກຕາມກຳນົດເວລາ ຫຼື ບໍ່ຖືກຕາມສະຖານທີ່; ການເຮັດໃຫ້ສິນຄ້າໄດ້ຮັບຄວາມເສັຍຫາຍ ຫຼື ເປ່ເພກ່ອນ ຫຼື ໃນເວລາສິ່ງມອບໃຫ້ຜູ້ຊື້. ນອກຈາກນີ້, ຜູ້ຂາຍຕ້ອງແຈ້ງໃຫ້ຜູ້ຊື້ຊາບ ກ່ຽວກັບສິດຂອງບຸກຄົນອື່ນໃນຊັບສິ່ງຂອງທີ່ຂາຍ ເຊັ່ນວ່າ ຊັບສິ່ງຂອງທີ່ຂາຍນັ້ນ ຍັງມີຜູ້ເຊົ່າຢູ່. ການບໍ່ແຈ້ງໃຫ້ຊາບນີ້ ຈະພາໃຫ້ຜູ້ຂາຍລະເມີດສັນຍາ ຫຼື ກໍລະນີອື່ນທີ່ເຫັນວ່າເປັນການລະເມີດ.

3.1. ເງື່ອນໄຂຂອງການລະເມີດສັນຍາ

ເງື່ອນໄຂຂອງການລະເມີດສັນຍາ ແມ່ນການກະທຳຂອງຄູ່ສັນຍາທີ່ສະແດງອອກດ້ວຍການກະທຳ ຫຼື ບໍ່ກະທຳສິ່ງໃດສິ່ງໜຶ່ງ ເພື່ອໃຫ້ການປະຕິບັດສັນຍານັ້ນມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກ ຫຼືເຮັດໃຫ້ສັນຍານັ້ນບໍ່ໄດ້ຮັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຕາມທີ່ຄູ່ສັນຍາໄດ້ຕົກລົງກັນ ເຊິ່ງສະແດງອອກດັ່ງນີ້:

3.1.1 ການບໍ່ປະຕິບັດສັນຍາທັງໝົດ

ການບໍ່ປະຕິບັດສັນຍາທັງໝົດ ແມ່ນການບໍ່ປະຕິບັດພັນທະຂອງຝ່າຍໃດໜຶ່ງ ທີ່ໄດ້ຕົກລົງກັນແລ້ວ ເຊິ່ງຝ່າຍໜຶ່ງໄດ້ປະຕິບັດສຳເລັດແລ້ວ ແຕ່ອີກຝ່າຍໜຶ່ງບໍ່ຍອມປະຕິບັດພັນທະຂອງຕົນຕາມທີ່ໄດ້ຕົກລົງກັນໄວ້ ເຊິ່ງສະແດງອອກດ້ວຍການບໍ່ມອບຊັບສິ່ງຂອງທີ່ຕົນໄດ້ຂາຍ ຫຼື ນຳເອົາ

ຊັບສິ່ງຂອງນັ້ນໄປມອບ, ໂອນ ຫຼື ຊື້-ຂາຍ ກັບບຸກຄົນອື່ນ ເຊິ່ງເປັນການສ້າງຄວາມເສັຍຫາຍ ໃຫ້ແກ່ຄູ່ສັນຍາອີກຝ່າຍໜຶ່ງ.

3.1.2. ການບໍ່ປະຕິບັດສັນຍາບາງສ່ວນ ຫຼື ການປະຕິບັດສັນຍາຢ່າງບໍ່ສົມເຫດສົມຜົນ
- ການບໍ່ປະຕິບັດສັນຍາບາງສ່ວນແມ່ນການບໍ່ປະຕິບັດພັນທະຂອງຝ່າຍໃດໜຶ່ງທີ່ໄດ້ ຕົກລົງກັນ ເຊິ່ງຝ່າຍໜຶ່ງໄດ້ປະຕິບັດພັນທະຂອງຕົນແລ້ວແຕ່ອີກຝ່າຍໜຶ່ງໄດ້ປະຕິບັດພັນທະຂອງ ຕົນພຽງສ່ວນໃດໜຶ່ງ ຫຼື ອ້າງເຫດຜົນອື່ນ ເພື່ອບໍ່ປະຕິບັດຕາມທີ່ໄດ້ຕົກລົງກັນ.

- ການປະຕິບັດສັນຍາບໍ່ສົມເຫດສົມຜົນ ແມ່ນການປະຕິບັດພັນທະຂອງຝ່າຍໃດໜຶ່ງບໍ່ ເໝາະສົມ, ບໍ່ສອດຄ່ອງ ຫຼື ບໍ່ມີຄຸນນະພາບ ເຊັ່ນ: ປະຕິບັດຊັກຊ້າ, ບໍ່ເອົາໃຈໃສ່ຊອກຫາສິ່ງ ອຳນວຍຄວາມສະດວກ ໃຫ້ແກ່ການປະຕິບັດວຽກງານ ຫຼື ມີສາເຫດອື່ນທີ່ເປັນການລະເມີດສັນຍາ. ຕົວຢ່າງ: ທ້າວສະດີ ປະມູນໄດ້ ໂຄງການປຸກສ້າງໂຮງແຮມ 5 ດາວ ຂະໜາດສິບ(10)ຊັ້ນໜຶ່ງຫຼັງ ເຊິ່ງແມ່ນທ້າວສຽວສີ ເປັນເຈົ້າຂອງໂຄງການ. ທັງສອງໄດ້ເຮັດສັນຍາຮັບເໝົາກໍ່ສ້າງນຳກັນ ໃນກຳ ນົດເວລາສອງ(2)ປີ ໃຫ້ປຸກສ້າງສຳເລັດ. ຜ່ານການປະຕິບັດສັນຍາດັ່ງກ່າວໄດ້ໜຶ່ງ(1)ປີ, ທ້າວ ສະດີເຮັດໄດ້ພຽງແຕ່ສາມ(3)ຊັ້ນ. ທ້າວສຽວສີມາກວດກາໂຄງການ ເຫັນວ່າ ທ້າວສະດີ ປະຕິບັດ ສັນຍາບໍ່ສົມເຫດສົມຜົນ ເຖິງວ່າກຳນົດເວລາສັນຍາຈະຍັງຢູ່ກຳຕາມ ແຕ່ຄິດໄລ່ໃສ່ໜ້າວຽກແລ້ວ ທ້າວສະດີຈະບໍ່ສາມາດປະຕິບັດສັນຍາໄດ້ ຕາມທີ່ໄດ້ຕົກລົງກັນກັບ ທ້າວສຽວສີ ຜູ້ເປັນເຈົ້າຂອງ ໂຄງການ.

3.2. ຜົນສະທ້ອນຂອງການລະເມີດສັນຍາຊື້-ຂາຍ

ຖ້າວ່າຄູ່ສັນຍາຝ່າຍໃດໜຶ່ງ ຫາກໄດ້ລະເມີດສັນຍາ ຝ່າຍນັ້ນຕ້ອງຮັບຜິດຊອບໃຊ້ແທນ ຄ່າເສັຍຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນ ເວັ້ນເສັຍແຕ່ການລະເມີດສັນຍານັ້ນ ຫາກເກີດຂຶ້ນຍ້ອນເຫດສຸດວິໄສ²⁷. ຕໍ່ບັນຫານີ້, ກົດໝາຍໄດ້ກຳນົດຢ່າງຈະແຈ້ງແລ້ວວ່າ ຖ້າຄູ່ສັນຍາຝ່າຍໃດໜຶ່ງລະເມີດ ຝ່າຍນັ້ນ ຕ້ອງໄດ້ຮັບຜິດຊອບ ເຊັ່ນ ໃຊ້ແທນຄ່າເສັຍຫາຍ, ຄ່າປ່ວຍການຊັບ. ພ້ອມກັນນີ້, ຜູ້ລະເມີດຍັງຈະ ຕ້ອງໄດ້ຮັບຜິດຊອບຄ່າປັບໃໝຕາມລະບຽບການສະເພາະຂອງຂະແໜງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຫຼືຕາມ ການຕົກລົງຂອງຄູ່ສັນຍາ²⁸. ນອກຈາກນີ້, ຜູ້ທີ່ຖືກສານຕັດສິນເປັນຜູ້ລະເມີດນັ້ນ ຍັງຈະຕ້ອງໃຊ້ ແທນຄ່າໃຊ້ຈ່າຍຕ່າງໆໃນການດຳເນີນຄະດີໃຫ້ແກ່ຝ່າຍທີ່ຊະນະຄະດີ ແລະຈ່າຍອາກອນຂອງ ລັດຕາມຄ່າຕັດສິນ ຫຼື ຄ່າພິພາກສາທີ່ໃຊ້ໄດ້ຢ່າງເດັດຂາດຂອງສານ²⁹.

²⁷ ກົດໝາຍ ວ່າດ້ວຍຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ, ມາດຕາ 33 ວັກ 2

²⁸ ກົດໝາຍ ວ່າດ້ວຍຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ, ມາດຕາ 36 ວັກ 2

²⁹ ກົດໝາຍ ວ່າດ້ວຍຄ່າທຳນຽມສານ, ມາດຕາ 26

ແນວໃດກໍຕາມ ຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງຜູ້ລະເມີດສັນຍານັ້ນ ຍັງມີຂໍ້ຍົກເວັ້ນ ຖ້າຫາກມີ ເຫດສຸດວິໄສ ເຊັ່ນ: ນໍ້າຖ້ວມ, ພ້າຜ່າ, ແຜ່ນດິນໄຫວ ແລະອື່ນໆ ເຊິ່ງພາໃຫ້ລູກໜີ້ບໍ່ສາມາດປະ ຕິບັດພັນທະຂອງຕົນໄດ້.

ຕົວຢ່າງ: ທ້າວກໍໄດ້ຖືກຢືມເງິນທະນາຄານ, ກຳນົດມື້ຊໍາລະຕົ້ນທຶນ ແລະດອກເບ້ຍໃຫ້ທະ ນາຄານ ແມ່ນວັນທີ 15 ຕຸລາ 2008, ແຕ່ໃນວັນດຽວກັນນີ້ ໄດ້ມີເຫດການ ນໍ້າຖ້ວມຢ່າງກະທັນຫັນ ເຮັດໃຫ້ຜູ້ກ່ຽວ ໄປຊໍາລະເງິນບໍ່ໄດ້. ໃນກໍລະນີດັ່ງກ່າວນີ້ ທ້າວກໍ ຈະໄດ້ ຮັບຜິດຊອບໃຊ້ແທນ ທີ່ສິນໃຫ້ແກ່ທະນາຄານທັງຕົ້ນທຶນແລະດອກເບ້ຍ ຕາມທີ່ໄດ້ຕົກລົງກັນ, ສ່ວນດອກເບ້ຍປັບໃໝ ແລະຄ່າປ່ວຍການຊັບນັ້ນ ຜູ້ກ່ຽວຈະບໍ່ໄດ້ຮັບຜິດຊອບ.

ຜົນສະທ້ອນຂອງການລະເມີດສັນຍາ: ນອກຈາກກຳນົດຫຼັກການລວມໄວ້ໃນມາດຕາ 33 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແລະນອກສັນຍາແລ້ວ ຍັງໄດ້ກຳນົດຜົນສະທ້ອນສະ ເພາະຕື່ມອີກ ໃນມາດຕາ 39 ແລະ 40, ແຕ່ໃນສອງມາດຕານີ້ ບໍ່ໄດ້ກຳນົດກໍລະນີເຫດສຸດວິໄສ. ສະນັ້ນ, ສັນຍາຊື້-ຂາຍ ຖ້າມີການລະເມີດຍ້ອນເຫດສຸດວິໄສນັ້ນ ກໍສາມາດນຳໃຊ້ຫຼັກການລວມ ຂອງການລະເມີດສັນຍາ ເພື່ອແກ້ໄຂບັນຫາທີ່ເກີດຂຶ້ນ.

ສັງລວມຜົນສະທ້ອນຂອງການລະເມີດສັນຍາຊື້-ຂາຍ, ຄູ່ສັນຍາທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມເສັຍຫາຍ ມີສິດຮຽກຮ້ອງໃຫ້ຝ່າຍທີ່ລະເມີດ ຮັບຜິດຊອບດັ່ງນີ້:

1. ຂໍປ່ຽນເອົາຊັບສິ່ງຂອງດຽວກັນທີ່ມີຄຸນນະພາບ
2. ຂໍຫຼຸດລາຄາ
3. ຂໍລົບລ້າງສັນຍາ ພ້ອມທັງທວງເອົາຄ່າເສັຍຫາຍ

3.3. ຜົນສະທ້ອນ ຂອງການລະເມີດສັນຍາຊື້-ຂາຍແຜ່ນ DVD ລະຫວ່າງ 2 (ຜູ້ຂາຍ)

ກັບ 1 (ຜູ້ຊື້)

ຕາມຫຼັກການທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍ ຜູ້ທີ່ລະເມີດສັນຍາ ຫຼືໄດ້ກໍ່ຄວາມເສັຍຫາຍ ແມ່ນຜູ້ນັ້ນ ຈະຕ້ອງໄດ້ຮັບຜິດຊອບ ເຊິ່ງສະແດງອອກດັ່ງນີ້ :

- 1). ກໍລະນີ ຮອຍແຕກຂອງແຜ່ນ DVD ເກີດຈາກຄວາມຜິດພາດຂອງ 2 (ຜູ້ຂາຍ) ຈະມີຜົນສະທ້ອນຄືແນວໃດ ?

ກໍລະນີ ແຜ່ນ DVD ແຕກຍ້ອນເກີດຈາກຄວາມຜິດຂອງ 2 ຫຼືແຕກໃນເວລາຢູ່ນຳ 2 ຫຼືແຕກກ່ອນການສົ່ງ-ມອບສິນຄ້າໃຫ້ກ, ບັນຫານີ້ ຄວາມຮັບຜິດຊອບທັງໝົດແມ່ນຕົກເປັນຂອງ

ຂ³⁰, ແລະ ຂ ຕ້ອງຮັບຜິດຊອບປ່ຽນ DVD ແຜ່ນໃໝ່ໃຫ້ ກ ຫຼືຖ້າວ່າ ກ ຍິນຍອມ ຫຼື ຍັງຍືນວ່າ ຕ້ອງການ DVD ແຜ່ນທີ່ແຕກນັ້ນໄວ້, ກ ກໍສາມາດຮຽກຮ້ອງໃຫ້ ຂ ຫຼຸດຜ່ອນລາຄາແຜ່ນ DVD ນັ້ນລົງ, ແຕ່ຖ້າວ່າ ກ ຫາກບໍ່ຍິນຍອມຮັບເອົາ ຫຼື ບໍ່ຕ້ອງການແຜ່ນ DVD ແຕກແຫ່ງ ແລະບໍ່ຕ້ອງ ການແຜ່ນໃໝ່, ກ ກໍສາມາດຍົກເລີກສັນຍາຊື້-ຂາຍນັ້ນໄດ້ ເນື່ອງຈາກວ່າ ຄຸນນະພາບຂອງສິນຄ້າ ຫຼືແຜ່ນ DVD ນັ້ນບໍ່ຖືກຕ້ອງຕາມຈຸດປະສົງຂອງ ກ. ສຳລັບກໍລະນີແຜ່ນ DVD ທີ່ແຕກນັ້ນ, ຫາກເກີດຈາກຄວາມຜິດຂອງ ກ ເອງ, ຄວາມຮັບຜິດຊອບຕໍ່ຄວາມເສັຍຫາຍນັ້ນ ແມ່ນ ກ ຕ້ອງຮັບ ຜິດຊອບດ້ວຍຕົວເອງທັງໝົດເຊິ່ງ ຂ ຈະບໍ່ມີ ຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນການທົດແທນ ຫຼື ປ່ຽນແທນ ໃຫ້ແຕ່ຢ່າງໃດ³¹

ໃນກໍລະນີທີ່ ກ ຫາກໄດ້ຈ່າຍເງິນຄ່າຊື້ແຜ່ນ DVD, ຄ່ານຳສົ່ງແຜ່ນ DVD ໃຫ້ ຂ ແລ້ວ, ກ ກໍສາມາດຮຽກຮ້ອງໃຫ້ ຂ ຈ່າຍຄ່າປ່ວຍການຊັບແກ່ຕົນໄດ້ຕາມຄວາມເໝາະສົມ. ນອກຈາກນີ້ ຖ້າວ່າ ຂ ຫາກໄດ້ນຳສົ່ງສິນຄ້າ ຫຼືແຜ່ນ DVD ທີ່ຂາຍນັ້ນ ບໍ່ຄົບຕາມຈຳນວນ ຫຼືບໍ່ຄົບຊຸດ, ບໍ່ມີຄຸນນະພາບຕາມທີ່ໄດ້ຕົກລົງຊື້-ຂາຍກັນ, ກ ສາມາດປະຕິເສດບໍ່ຮັບເອົາແຜ່ນ DVD ແລະບໍ່ຈ່າຍເງິນຄ່າແຜ່ນ DVD ນັ້ນ ກໍໄດ້, ຖ້າວ່າ ກ ຫາກໄດ້ຈ່າຍເງິນຄ່າແຜ່ນ DVD ໄປແລ້ວ, ຂ ຕ້ອງໄດ້ສົ່ງເງິນຄືນໃຫ້ ກ ແລະຍັງຈະຕ້ອງຈ່າຍເງິນຄ່າເສັຍຫາຍໃຫ້ ກ ອີກ ດ້ວຍ³².

ການປັບໃໝແມ່ນມາດຕະການຕໍ່ຜູ້ລະເມີດສັນຍາຄື: ບໍ່ປະຕິບັດສັນຍາ, ປະຕິບັດສັນຍາ ບໍ່ຄົບຖ້ວນ ຫຼືປະຕິບັດບໍ່ທັນຕາມກຳນົດເວລາ. ການປັບໃໝ ແມ່ນປະຕິບັດຕາມການຕົກລົງຂອງ ຄູ່ສັນຍາທີ່ຕົກລົງກັນ.

³⁰ ກົດໝາຍ ວ່າດ້ວຍຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແລະນອກສັນຍາ. ມາດຕາ 33 ວັກ 2

³¹ ກົດໝາຍ ວ່າດ້ວຍຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແລະນອກສັນຍາ. ມາດຕາ 5 (ໃໝ່)

³² ກົດໝາຍ ວ່າດ້ວຍຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແລະນອກສັນຍາ, ມາດຕາ 43 ວັກ 4 ແລະ ວັກ 5

2). ກໍລະນີ ກ ຊື້ແຜ່ນ DVD ເພື່ອນຳໃຊ້ເກັບຄ່າບໍລິການ ກ ສາມາດຮຽກຮ້ອງສິ່ງໃດໄດ້ແດ່ ຈາກ ຂ ?

ກໍລະນີ ກ ໄດ້ຊື້ແຜ່ນ DVD ເພື່ອໄປນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນການສາຍຫາລາຍໄດ້ ຫຼື ເກັບຄ່າບໍລິການ (ເຊິ່ງເປັນອາຊີບຂອງ ກ). ເມື່ອແຜ່ນ DVD ທີ່ຊື້ໄປ ບໍ່ສາມາດນຳໃຊ້ຕາມຈຸດປະສົງຂອງ ກ, ຂ (ຜູ້ຂາຍ) ກໍຮັບຮູ້ກົດຈະການດັ່ງກ່າວ. ສະນັ້ນ ເມື່ອ ກ ບໍ່ສາມາດສາຍແຜ່ນ DVD ແລະບໍ່ສາມາດເກັບຄ່າບໍລິການໄດ້ ຈຶ່ງເຮັດໃຫ້ ກ ຂາດລາຍໄດ້ອັນເປັນປົກກະຕິຂອງຜູ້ກ່ຽວ, ກໍລະນີດັ່ງກ່າວ ກ ຜູ້ເສຍຫາຍ ແລະໄດ້ຮັບຄວາມອັບປະໂຫຍດ ກໍມີສິດຮຽກຮ້ອງເອົາການທົດແທນຄ່າເສຍຫາຍ ຈາກ ຂ ໄດ້, ເນື່ອງຈາກຄວາມເສຍຫາຍຂອງ ກ ເກີດຈາກການກະທຳ ຫຼື ການລະເມີດສັນຍາຊື້-ຂາຍຂອງ ຂ ເຊິ່ງເຮັດໃຫ້ ກ ເສຍລາຍໄດ້ຂອງຜູ້ກ່ຽວໄປ, ແຕ່ການຄິດໄລ່ຄ່າເສຍຫາຍ ແລະຄ່າປ່ວຍການຊັບນັ້ນກໍຕ້ອງໃຫ້ພໍເໝາະສົມຄວນກັບຄວາມເສຍຫາຍທີ່ ກ ໄດ້ສູນເສຍໄປບົນພື້ນຖານຄວາມຖືກຕ້ອງສອດຄ່ອງກັບຄວາມເປັນຈິງ ຫຼື ຄວາມຜິດຂອງ ຂ, ເຊັ່ນ: ກ ບໍ່ສາມາດສາຍແຜ່ນ DVD ໄດ້ ເຮັດໃຫ້ເສຍລາຍຮັບໄປມີລະຫັດໝື່ນ (50.000)ກີບ, ກໍລະນີດັ່ງກ່າວນີ້ ຂ ຕ້ອງທົດແທນລາຍໄດ້ທີ່ ກ ຄວນໄດ້ຮັບ 50.000 ກີບຕໍ່ມື້, ແລະ ກ ຍັງສາມາດຮຽກຮ້ອງເອົາຄ່າປ່ວຍການຊັບເນື່ອງຈາກການບໍ່ໄດ້ນຳໃຊ້ແຜ່ນ DVD ດັ່ງກ່າວຕື່ມອີກ.

ທຸກການກະທຳຂອງບຸກຄົນໃດໜຶ່ງ ຫາກໄດ້ກໍ່ຄວາມເສຍຫາຍໃຫ້ບຸກຄົນອື່ນ ໂດຍເປັນຄວາມຜິດຂອງບຸກຄົນທີ່ກະທຳນັ້ນ. ຜູ້ກະທຳຕ້ອງມີຄວາມຮັບຜິດຊອບທົດແທນຄ່າເສຍຫາຍຢ່າງ ຫຼີກລ້ຽງບໍ່ໄດ້³³, ແຕ່ສິດໃນການຮຽກຮ້ອງເອົາການທົດແທນຄ່າເສຍຫາຍນັ້ນ ຈະກະທຳໄດ້ ຖ້າວ່າຄວາມເສຍຫາຍດັ່ງກ່າວ ບໍ່ໄດ້ເປັນເຫດສຸດວິໄສ.

ເຫດສຸດວິໄສ ໝາຍເຖິງເຫດການທີ່ບໍ່ສາມາດຄາດຄະເນ ແລະຄວບຄຸມໄດ້ ເຊັ່ນ: ນຳ້ຖ້ວມ, ຟ້າຜ່າ, ແຜ່ນດິນໄຫວ ພະຍຸ...ເຊິ່ງພາໃຫ້ລູກໜີ້ ບໍ່ສາມາດປະຕິບັດພັນທະຂອງຕົນໄດ້;

ຕົວຢ່າງ: ຄ ເປັນເຈົ້າຂອງວົງດິນຕີ, ໄດ້ຕົກລົງຮັບວ່າຈ້າງໄປເສບໃນງານບຸນປີໃໝ່ ຢູ່ທີ່ເຮືອນຂອງ ງ. ເມື່ອຮອດກຳນົດມື້ນັດໝາຍ, ຄ ບໍ່ສາມາດນຳວົງດິນຕີ ໄປເສບຕາມສັນຍາທີ່ໄດ້ຕົກລົງກັບ ງ, ເນື່ອງຈາກ ຄ ໄປເສບຢູ່ເຮືອນຂອງ ຈ ແທນ ຍ້ອນໄດ້ຮັບຄ່າຈ້າງສູງກວ່າທີ່ ງ ຈ່າຍໃຫ້. ຈາກການບໍ່ປະຕິບັດສັນຍາຂອງ ຄ, ເຮັດໃຫ້ ງ ເຈົ້າຂອງງານສາມາດຮຽກຮ້ອງເອົາຄ່າເສຍຫາຍຈາກ ຄ ໄດ້. ແຕ່ ງ ຈະບໍ່ສາມາດຮຽກຮ້ອງເອົາຄ່າເສຍຫາຍຈາກ ຄ ໄດ້ ຖ້າວ່າ

³³ ກົດໝາຍ ຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແລະນອກສັນຍາ, ມາດຕາ 83 ສາເຫດທີ່ພາໃຫ້ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ : ບຸກຄົນໃດ ຫາກໄດ້ກໍ່ຄວາມເສຍຫາຍໃຫ້ແກ່ຜູ້ອື່ນ ດ້ວຍການກະທຳຂອງຕົນເອງ ບຸກຄົນຜູ້ນັ້ນຕ້ອງຮັບຜິດຊອບໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍທີ່ຕົນໄດ້ກໍ່ຂຶ້ນ ເວັ້ນເສຍແຕ່ຄວາມເສຍຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນນັ້ນ ແມ່ນຍ້ອນການບ້ອງກັນຕົວ, ການປະຕິບັດໜ້າທີ່ ທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ ຫຼືຍ້ອນຄວາມຜິດຂອງຜູ້ຖືກເສຍຫາຍເອງ.

ການບໍ່ສາມາດນຳດິນຕີໄປເສບນັ້ນ ເກີດຂຶ້ນເນື່ອງຈາກໃນມື້ນັດໝາຍນັ້ນ ໄດ້ເກີດມີລົມພາຍຸ ແລະ ມີຝົນຕົກຢ່າງແຮງ ເຮັດໃຫ້ເສັ້ນທາງໄປເຮືອນຂອງ ງ ຖືກຕັດຂາດ ບໍ່ສາມາດໄປຮອດໄປ ເຖິງໄດ້.

ຄວາມເສັຍຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນຈາກການຊື້-ຂາຍ ມີຫຼາຍປະເພດ, ໃນຄວາມເສັຍຫາຍນັ້ນ ມີ ບາງປະເພດກໍສາມາດກຳນົດມູນຄ່າຄວາມເສັຍຫາຍໄດ້ງ່າຍ ເຊັ່ນ: ຄວາມເສັຍຫາຍທາງດ້ານຊັບ ສິ່ງຂອງ ຫຼື ທາງດ້ານວັດຖຸ, ແຕ່ກໍມີຄວາມເສັຍຫາຍຈຳນວນໜຶ່ງ ທີ່ມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກໃນການ ກຳນົດມູນຄ່າເວລາມີການຮຽກຮ້ອງເອົາຄ່າເສັຍຫາຍ ເຊັ່ນ: ຄວາມເສັຍຫາຍທາງດ້ານຊີວິດ-ສຸຂະ ພາບ ແລະທາງດ້ານຈິດໃຈ ເນື່ອງຈາກວ່າຊີວິດ-ສຸຂະພາບ ແລະຈິດໃຈຂອງຄົນ ບໍ່ສາມາດຊື້ຫາ ໄດ້ດ້ວຍຊັບສິນເງິນຄຳ ຫຼືວັດຖຸມີຄ່າໃດໆ³⁴ ເນື່ອງຈາກຄົນເຮົາມີຖານະບົດບາດທີ່ແຕກຕ່າງກັນ, ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບທີ່ບໍ່ຊ້ຳກັນ. ສະນັ້ນ, ເມື່ອມີການລະເມີດ ຫຼືການສ້າງຄວາມເສັຍຫາຍໃຫ້ບຸກ ຄົນໃດໜຶ່ງ, ການກຳນົດມູນຄ່າຄວາມເສັຍຫາຍ ແມ່ນອີງຕາມຖານະບົດບາດຂອງບຸກຄົນທີ່ຖືກ ລະເມີດ, ເຊັ່ນ: ການສ້າງຄວາມເສັຍຫາຍທາງດ້ານຈິດໃຈ-ຄວາມອັບອາຍໃຫ້ກັບບຸກຄົນທີ່ມີບົດ ບາດໃນສັງຄົມ(ນັກຮ້ອງ, ນັກສະແດງ, ນັກທຸລະກິດ, ພະນັກງານຂອງລັດ) ການໃຊ້ແທນຄ່າເສັຍ ຫາຍ ແມ່ນຕ່າງຈາກການສ້າງຄວາມເສັຍຫາຍໃຫ້ບຸກຄົນທຳມະດາທົ່ວໄປ. ນອກຈາກ ຄວາມເສັຍ ຫາຍທີ່ຄິດໄລ່ເປັນມູນຄ່າທາງຊັບສິນແລ້ວ ການກຳນົດຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງບຸກຄົນທີ່ລະເມີດ ກໍເປັນສິ່ງທີ່ກຳນົດຍາກ ແລະມີຄວາມສຳຄັນ ເຊັ່ນ: ການສ້າງຄວາມເສັຍຫາຍຕໍ່ຊີວິດ, ສຸຂະພາບ ຂອງພະນັກງານລັດ ຜູ້ມີບົດບາດສຳຄັນໃນລະບົບການປົກຄອງ, ຄວາມຮັບຜິດຊອບຈະໜັກ ໜ່ວງກວ່າການກະທຳຜິດຕໍ່ປະຊາຊົນທົ່ວໄປ³⁵.

ກໍລະນີ ໒ ຫາກໄດ້ລະເມີດສັນຍາ ແລະສ້າງຄວາມເສັຍຫາຍໃຫ້ ກ, ນອກຈາກ ໒ ຕ້ອງໃຊ້ ແທນຄ່າເສັຍຫາຍແລ້ວ ຍັງຕ້ອງຮັບຜິດຊອບຈ່າຍຄ່າປ່ວຍການຊັບໃຫ້ແກ່ ກ ຕື່ມອີກ ຖ້າວ່າການ ລະເມີດສັນຍາຂອງ ໒ ຫາກເຮັດໃຫ້ ກ ຂາດລາຍໄດ້ອັນເປັນປົກກະຕິຂອງຜູ້ກ່ຽວ, ສ່ວນການຄິດ ໄລ່ມູນຄ່າການໃຊ້ແທນຄວາມເສັຍຫາຍ ແລະຄ່າປ່ວຍການຊັບ ກໍຕ້ອງໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບຄວາມ ເສັຍຫາຍຕົວຈິງທີ່ ໒ ໄດ້ສ້າງຂຶ້ນ³⁶, ເຊັ່ນ: ຄ່າປ່ວຍການຊັບ ຍ້ອນ ກ ບໍ່ສາມາດນຳໃຊ້ແຜ່ນ

³⁴ ກົດໝາຍ ວ່າດ້ວຍຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແລະນອກສັນຍາ, ມາດຕາ 85.

³⁵ ກົດໝາຍອາຍາມາດຕາ 94 ການນິນທາ ແລະການໃສ່ຮ້າຍ, ບຸກຄົນຜູ້ໃດຫາກໄດ້ໃສ່ຮ້າຍປ້າຍສີຜູ້ອື່ນ ໂດຍ ບໍ່ມີຄວາມຈິງ ຫຼືໄດ້ເຮັດໃຫ້ຜູ້ອື່ນເສື່ອມເສັຍກຸງດສັກສີຢ່າງຮ້າຍແຮງ ດ້ວຍການຂຽນ, ການເວົ້າ ຫຼືດ້ວຍຮູບການ ອື່ນໆ ຈະຖືກລົງໂທດຕັດອິດສະລະພາບ ແຕ່ສາມເດືອນຫາໜຶ່ງປີ ຫຼື ດັດສ້າງໂດຍບໍ່ຕັດອິດສະລະພາບ ແລະຈະ ຖືກປັບໄພແຕ່ 50.000 ກີບ ຫາ 300.000 ກີບ.

³⁶ ກົດໝາຍຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແລະນອກສັນຍາ, ມາດຕາ 91 ການຄິດໄລ່ການໃຊ້ແທນຄ່າເສັຍຫາຍ ແລະຄ່າ ປ່ວຍການ, ນອກຈາກຄ່າເສັຍຫາຍແລ້ວ ຜູ້ກໍຄວາມເສັຍຫາຍ ອາດຈະຍັງຕ້ອງໄດ້ໃຊ້ແທນຄ່າປ່ວຍການນຳອີກ ເຊັ່ນ: ລາຍຮັບເຊິ່ງຜູ້ຖືກເສັຍຫາຍຄວນຈະໄດ້, ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍເພີ່ມຂອງຜູ້ຖືກເສັຍຫາຍ ເຊິ່ງເນື່ອງມາຈາກການກະທຳຜິດ.

DVD ໄປສາຍເພື່ອບໍລິການຫາລາຍໄດ້ ແລະຄ່າໃຊ້ຈ່າຍເດີນທາງໄປປຸງ DVD ແຜ່ນໃໝ່ນຳ **ຂ**.

ຕົວຢ່າງ: **ກ** ມີໂຮງຮູບເງົາ ແລະໄດ້ຊື້ແຜ່ນ DVD ເພື່ອໄປສາຍເກັບຄ່າບໍລິການ, ປົກກະຕິແລ້ວ ທຸກຄົນ **ກ** ສາມາດເກັບເງິນຄ່າບໍລິການໄດ້ໜຶ່ງແສນ(100.000)ກີບ, ແຕ່ເນື່ອງຈາກແຜ່ນ DVD ທີ່ຊື້ມາ ບໍ່ສາມາດສາຍໄດ້ເປັນເວລາຫ້າ(5)ວັນ ຍ້ອນ **ຂ** ປຸງ DVD ແຜ່ນໃໝ່ໃຫ້ **ກ** ຊັກຊ້າ, ເຮັດໃຫ້ **ກ** ບໍ່ສາມາດບໍລິການຜູ້ເຂົ້າຊົມຫ້າວັນ, ເທົ່າກັບວ່າ **ກ** ຂາດລາຍໄດ້ໄປຫ້າແສນ (500.000)ກີບ ແລະນອກຈາກນັ້ນ **ກ** ຍັງຈ່າຍເງິນຄ່າເດີນທາງໄປປຸງ DVD ແຜ່ນໃໝ່ ຕາມການແຈ້ງຂອງ **ຂ** ອີກສອງແສນ (200.000)ກີບ. ສະນັ້ນ, ກໍລະນີດັ່ງກ່າວ **ກ** ສາມາດຮຽກຮ້ອງເອົາການທົດແທນຄ່າເສັຍ ແລະຄ່າປ່ວຍການຊັບຈາກ **ຂ** ໄດ້.

3). ກໍລະນີຮອຍແຕກຂອງແຜ່ນ DVD ເກີດຈາກຄວາມຜິດພາດຂອງ **ກ**(ຜູ້ຊື້) ຈະມີຜົນສະທ້ອນ ຄືແນວໃດ ?

ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແລະນອກສັນຍາ ໄດ້ກຳນົດໄວ້ວ່າ ເມື່ອຜູ້ຊື້ຫາກໄດ້ຮູ້ວ່າຊັບສິ່ງຂອງນັ້ນບໍ່ມີຄຸນນະພາບແລ້ວ ຜູ້ຊື້ມີສິດຂໍປ່ຽນເອົາຊັບສິ່ງຂອງປະເພດດຽວກັນທີ່ມີຄຸນນະພາບ ຫຼືຂໍຫຼຸດລາຄາ ຫຼື ລົບລ້າງສັນຍາ ພ້ອມທັງທວງເອົາການໃຊ້ແທນຄ່າເສັຍຫາຍ;

ຜູ້ຊື້ຕ້ອງກວດເບິ່ງຄຸນນະພາບຂອງຊັບສິ່ງຂອງທີ່ຊື້ ແລະຕ້ອງແຈ້ງໃຫ້ຜູ້ຂາຍ ຊາບຢ່າງຮີບດ່ວນ ເມື່ອພົບເຫັນຄວາມບົກພ່ອງໃນຊັບສິ່ງຂອງທີ່ຊື້, ຖ້າບໍ່ດັ່ງນັ້ນ ຜູ້ຊື້ຕ້ອງຮັບຜິດຊອບຕໍ່ຄວາມບົກພ່ອງເຫຼົ່ານັ້ນເອງ.

ສະນັ້ນ, ກໍລະນີແຜ່ນ DVD ທີ່ **ກ** ຊື້ໄປແລ້ວ ແລະເກີດມີການແຕກໂດຍຄວາມຜິດຂອງ **ກ** ເອງ, **ກ** ຕ້ອງຮັບຜິດຊອບຕໍ່ຄວາມເສັຍຫາຍນັ້ນດ້ວຍຕົວເອງ, **ກ** ຈະບໍ່ສາມາດຮຽກຮ້ອງສິ່ງໃດໄດ້ຈາກ **ຂ** ແລະ **ຂ** ກໍບໍ່ມີພັນທະໃດໆຕ້ອງຮັບຜິດຊອບຕໍ່ **ກ**³⁷.

ກໍລະນີ **ກ** ແລະ **ຂ** ຫາກໄດ້ຕົກລົງກັນວ່າ ການຂົນສົ່ງສິນຄ້າ ຫຼື ການນຳສົ່ງແຜ່ນ DVD ແມ່ນຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງ **ຂ**, ສະນັ້ນ ຂະນະທີ່ນຳສົ່ງສິນຄ້າໄປໃຫ້ **ກ** ໄດ້ເກີດຄວາມເສັຍຫາຍກັບແຜ່ນ DVD, **ຂ** ກໍຕ້ອງຮັບຜິດຊອບຕໍ່ຄວາມເສັຍຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນທັງໝົດ ຈະດ້ວຍການປ່ຽນແທນ DVD ແຜ່ນ ໃໝ່ໃຫ້ **ກ** ຫຼື ຫຼຸດລາຄາແຜ່ນ DVD, ຫຼື **ກ** ສາມາດຍົກເລີກສັນຍາຊື້-ຂາຍ ໄດ້.

ກໍລະນີ **ກ** ຂົນສົ່ງແຜ່ນ DVD ດ້ວຍຕົນເອງ, ເມື່ອມີຄວາມເສັຍຫາຍເກີດຂຶ້ນໃນເວລາຂົນສົ່ງນັ້ນ **ຂ** ກໍຈະບໍ່ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບຕໍ່ຄວາມເສັຍຫາຍດັ່ງກ່າວຕໍ່ **ກ**.

ກໍລະນີ **ກ** ຈ່າຍເງິນຄ່າສົນຄ້າ ຫຼື ຄ່າແຜ່ນ DVD ໃຫ້ **ຂ** ໄປແລ້ວ(ຈ່າຍທັງໝົດ ຫຼືສ່ວນໃດໜຶ່ງ) ແຕ່ແຜ່ນ DVD ຍັງບໍ່ທັນໄດ້ຖືກນຳສົ່ງໃຫ້ **ກ** ຫຼື ແຜ່ນ DVD ຍັງຄົງຮັກສາໄວ້ໃນການ

³⁷ ກົດໝາຍ ຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແລະນອກສັນຍາ. ມາດຕາ 33 ວັກສອງ ກ່ຽວກັບຜົນສະທ້ອນຂອງການລະເມີດສັນຍາ ຖ້າວ່າຄູ່ສັນຍາຝ່າຍໃດໜຶ່ງຫາກໄດ້ລະເມີດສັນຍາ ຝ່າຍນັ້ນຕ້ອງຮັບຜິດຊອບໃຊ້ແທນຄ່າເສັຍຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນເວັ້ນເສັຍແຕ່ ການລະເມີດສັນຍານັ້ນ ຫາກເກີດຂຶ້ນຍ້ອນເຫດສຸດວິໄສ.

ຄູ່ມືຂອງຂອງ 2. ເມື່ອເກີດຄວາມເສັຍຫາຍຕໍ່ແຜ່ນ DVD ທີ່ 2 ເປັນຜູ້ຄຸ້ມຄອງປົກປັກຮັກສາ ຢູ່ນັ້ນ ແມ່ນອນວ່າ ຄວາມເສັຍຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນທັງໝົດ ແມ່ນຕົກເປັນຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງ 2 ແຕ່ພຽງຝ່າຍດຽວ.

4). ກໍລະນີ ຮອຍແຕກຂອງແຜ່ນ DVD ເກີດຈາກໄພທຳມະຊາດ ຈະມີຜົນຄືແນວໃດ ?

ຫຼັກການພື້ນຖານຂອງ(ກົດໝາຍ)ຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແລະນອກສັນຍາ ໄດ້ກຳນົດແຈ້ງ ກ່ຽວກັບສິດແລະພັນທະ ຫຼືຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງຄູ່ສັນຍາທີ່ໄດ້ມີການລະເມີດສັນຍາ, ເມື່ອຄູ່ສັນ ຍາໄດ້ຮ່ວມກັນກໍ່ໃຫ້ເກີດສາຍພົວພັນທາງແພ່ງຕໍ່ກັນແລ້ວ ຈະເຮັດໃຫ້ຄູ່ສັນຍາມີຄວາມຮັບຜິດ ຊອບຕໍ່ກັນຢ່າງຫຼີກລ້ຽງບໍ່ໄດ້³⁸, ສະນັ້ນ, ເມື່ອຄູ່ສັນຍາຝ່າຍໃດໜຶ່ງ ຫາກໄດ້ມີການລະເມີດຂໍ້ຜູກ ພັນທີ່ຄູ່ສັນຍາຕົກລົງກັນ ດ້ວຍຄວາມຜິດພາດຂອງຜູ້ກ່ຽວ ຖືວ່າຄວາມຮັບຜິດຊອບເປັນຂອງຜູ້ ລະເມີດແຕ່ພຽງຝ່າຍດຽວ.

³⁸ ກົດໝາຍ ຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແລະຂໍ້ຜູກພັນນອກສັນຍາ. ມາດຕາ 2(ໃໝ່)ວັກໜຶ່ງ, ຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແມ່ນສາຍພົວ ພັນທາງດ້ານກົດໝາຍ ທີ່ເກີດຂຶ້ນຈາກສັນຍາ ເຊິ່ງພາໃຫ້ຄູ່ສັນຍາມີສິດ ແລະພັນທະທາງແພ່ງ ທີ່ຕ້ອງປະຕິບັດຕໍ່ກັນ.

ໃນບາງກໍລະນີ ກົດໝາຍກໍໄດ້ກຳນົດຂໍ້ຍົກເວັ້ນຄວາມຮັບຜິດຊອບ ຕໍ່ຄວາມເສັຍຫາຍ ເນື່ອງຈາກ ການລະເມີດສັນຍາຂອງອີກຝ່າຍໜຶ່ງ ຍ້ອນວ່າການລະເມີດຂໍ້ຜູກພັນນັ້ນ ເກີດຂຶ້ນໂດຍ ທີ່ຝ່າຍລະເມີດ ບໍ່ໄດ້ມີເຈດຕະນາສ້າງຄວາມເສັຍຫາຍໃຫ້ຄູ່ສັນຍາຕົນ, ແຕ່ເປັນເຫດການທີ່ຜູກງ່ວ ເອງກໍບໍ່ສາມາດຄວບຄຸມໄດ້ ເຖິງແມ່ນຈະຮູ້ດີວ່າຄວາມເສັຍຫາຍຈະເກີດຂຶ້ນຈາກເຫດການນັ້ນກໍ ຕາມ ໂດຍສະເພາະດ້ານໄພທຳມະຊາດເຊິ່ງເປັນເຫດການທີ່ຄວບຄຸມໄດ້ຍາກ ແລະບາງຄັ້ງກໍບໍ່ ສາມາດຄວບຄຸມໄດ້, ສະນັ້ນ ເມື່ອສາມາດພິສູດ ຫຼືຍັງຢືນໄດ້ວ່າ ຄວາມເສັຍຫາຍທີ່ເກີດຈາກການ ລະເມີດສັນຍາ ຂອງຄູ່ສັນຍາອີກຝ່າຍໜຶ່ງນັ້ນ ເກີດຈາກໄພທຳມະຊາດແທ້ ຝ່າຍລະເມີດຈະບໍ່ມີ ຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນການໃຊ້ແທນຄ່າເສັຍຫາຍ³⁹ ແຕ່ຕ້ອງມີຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນການປະຕິບັດ ຂໍ້ຜູກພັນ ທີ່ຍັງປະຕິບັດຕໍ່ກັນບໍ່ຄົບຖ້ວນນັ້ນໃຫ້ສຳເລັດ.

ສະນັ້ນ ການຊື້-ຂາຍແຜ່ນ DVD ລະຫວ່າງ ກ ແລະ ຂ ໃນກໍລະນີຫາກແຜ່ນ DVD ມີຮອຍແຕກທີ່ໄດ້ເກີດຂຶ້ນເນື່ອງຈາກໄພທຳມະຊາດ ຫຼືເຫດສຸດວິໄສນັ້ນ, ກ ສາມາດຮຽກຮ້ອງໃຫ້ ຂ ປ່ຽນແທນ DVD ແຜ່ນໃໝ່ ຫຼື ຂໍຜູກພັນຄ່າແຜ່ນ DVD ໄດ້, ແຕ່ ກ ບໍ່ສາມາດຮຽກຮ້ອງໃຫ້ ຂ ໃຊ້ແທນຄ່າເສັຍຫາຍ ຫຼື ຄ່າປ່ວຍການທີ່ເນື່ອງມາຈາກແຜ່ນ DVD ແຕກໄດ້, ຍ້ອນວ່າ ຮອຍ ແຕກຂອງແຜ່ນ DVD ບໍ່ແມ່ນເກີດຈາກເຈດຕະນາ ຫຼື ຄວາມຜິດພາດຂອງ ຂ, ເຊັ່ນ: ທ້າວແດງ ໄດ້ ເຮັດສັນຍາຊື້-ຂາຍ ແລະນຳສົ່ງແຜ່ນ DVD ກັບນາງ ວັນ, ເຊິ່ງນາງ ວັນ ກໍຮັບການສັ່ງຈອງແຜ່ນ DVD ຈາກລູກຄ້າຂອງຜູກງ່ວ, ຈາກນັ້ນ ທ້າວ ແດງ(ຜູ້ຂາຍ)ໄດ້ນຳສົ່ງແຜ່ນ DVD ໄປໃຫ້ນາງ ວັນ(ຜູ້ຊື້) ຕາມນັດໝາຍ, ແຕ່ໃນເວລາທີ່ນຳສົ່ງສິນຄ້າໄປໃຫ້ນັ້ນໄດ້ເກີດຝົນຕົກລົມແຮງ ແລະ ໄດ້ເກີດພ້າ ຜ່າໃສ່ລົດຂົນສົ່ງແຜ່ນ DVD ດັ່ງກ່າວ ເປັນເຫດເຮັດໃຫ້ແຜ່ນ DVD ເກີດ ຄວາມ ເສັຍຫາຍ ແລະມີຮອຍແຕກ. ດັ່ງນັ້ນ ຄວາມເສັຍຫາຍໃນກໍລະນີດັ່ງກ່າວນາງວັນ(ຜູ້ຊື້)ຈະບໍ່ສາ ມາດຮຽກຮ້ອງໃຫ້ທ້າວແດງ ໃຊ້ແທນຄ່າເສັຍຫາຍຈາກການບໍ່ສາມາດລົງແຜ່ນDVD ໃຫ້ລູກຄ້າ ຂອງນາງວັນຕາມການສັ່ງຈອງໄດ້ ແລະລູກຄ້າຂອງນາງວັນທີ່ຈອງໄວ້ນັ້ນ ກໍບໍ່ສາມາດຮຽກຮ້ອງ ໃຫ້ນາງວັນ ໃຊ້ແທນຄ່າເສັຍຫາຍໃຫ້ພວກກ່ຽວໄດ້ເຊັ່ນກັນ, ແຕ່ນາງວັນ ສາມາດຮຽກຮ້ອງໃຫ້ ທ້າວແດງ ປ່ຽນ DVD ແຜ່ນໃໝ່ໃຫ້ຕົນ ຫຼືຖ້ານາງວັນ ຕ້ອງການເອົາແຜ່ນ DVD ທີ່ມີຮອຍ ແຕກນັ້ນໄວ້ ນາງວັນ ກໍສາມາດຂໍໃຫ້ທ້າວແດງ ພູດລາຄາແຜ່ນ DVD ລົງ.

4. ຄຸນນະພາບຂອງຊັບສິ່ງຂອງ

4.1 ຄວາມໝາຍຂອງຄຸນນະພາບຂອງຊັບສິ່ງຂອງທີ່ເປັນເປົ້າໝາຍສັນຍາຊື້-ຂາຍ

ຄຸນນະພາບຂອງສິນຄ້າທີ່ເປັນເປົ້າໝາຍຂອງສັນຍາຊື້-ຂາຍມີຫຍັງແດ່? ເພື່ອໃຫ້ເຂົ້າໃຈ ຄຸນນະພາບຂອງສິນຄ້າທີ່ເປັນເປົ້າໝາຍຂອງສັນຍາຊື້-ຂາຍ ຄວນຈະມີມາດຕະຖານແນວໃດນັ້ນ,

³⁹ ກົດໝາຍ ຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແລະຂໍ້ຜູກພັນນອກສັນຍາ. ມາດຕາ 33 ວັກສອງ. ຜົນສະທ້ອນຂອງການລະເມີດ ສັນຍາ, ຖ້າວ່າຄູ່ສັນຍາຝ່າຍໃດໜຶ່ງຫາກໄດ້ລະເມີດສັນຍາ ຝ່າຍນັ້ນຕ້ອງຮັບຜິດຊອບໃຊ້ແທນຄ່າເສັຍຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນ ເວັ້ນເສັຍແຕ່ການລະເມີດສັນຍານັ້ນຫາກເກີດຂຶ້ນຍ້ອນເຫດສຸດວິໄສ.

ເບື້ອງຕົ້ນຂໍອະທິບາຍດັ່ງນີ້: (ກ). ຖ້າຫາກວ່າ ສິນຄ້າໜຶ່ງຫາກສອດຄ່ອງກັບຄວາມຕ້ອງການ ຫຼືຄວາມຄາດຫວັງຂອງຜູ້ຊື້ໂດຍທົ່ວໄປ ແລະຜູ້ຊື້ກໍມີຄວາມພໍໃຈກັບຜະລິດຕະພັນນັ້ນ ຫຼືຍອມຮັບ ຄຸນນະສົມບັດຂອງຜະລິດຕະພັນ ເຖິງແມ່ນວ່າສິນຄ້ານັ້ນຈະມີຄຸນນະພາບຕ່ຳກວ່າມາດຕະຖານ ກໍຕາມ ເຊັ່ນ: ນ້ຳດື່ມບໍລິສຸດຍິ່ງຍັ ຄ ແລະ ນ້ຳດື່ມນ້ຳແຮ່ ມີລາຄາ ແລະຄຸນນະພາບແຕກຕ່າງກັນ ແຕ່ທັງສອງຜະລິດຕະພັນເປັນນ້ຳດື່ມເຊັ່ນດຽວກັນ, ຜູ້ຊື້ຄົນໜຶ່ງ ອາດຈະພໍໃຈຍິ່ງໜຶ່ງທີ່ຕົນສາ ມາດໃຊ້ຈ່າຍໄດ້. ໃນຈຸດນີ້ ສາມາດສະຫຼຸບໄດ້ວ່າ ຄຸນນະພາບຂອງສິນຄ້າ ແມ່ນຄວາມສາມາດ ໃນການຕອບສະໜອງຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການຂອງສິນຄ້າ ແລະເປົ້າໝາຍຂອງຜູ້ຊື້. (ຂ) ຄຸນນະ ພາບຂອງສິນຄ້າຍັງໝາຍເຖິງຄຸນນະພາບທີ່ດີ. ເພື່ອໃຫ້ຍັງຢືນໄດ້ວ່າ ຄຸນນະພາບຂອງສິນຄ້າດີ ແນວໃດນັ້ນ ຕ້ອງເວົ້າເຖິງມາດຕະຖານຂອງສິນຄ້າ ຫຼືມີການກຳນົດຄຸນນະພາບ ຂອງສິນຄ້າໄວ້ ເປັນທາງການຢ່າງຄັກແນ່ ເຊັ່ນ: ມາດຕະຖານຂອງຢາປິ່ນປົວ, ມາດຕະຖານຂອງນ້ຳດື່ມ ແລະ ອື່ນໆ. ດ້ວຍເຫດນີ້ຈຶ່ງສາມາດເວົ້າໄດ້ວ່າ ຄວາມໝາຍຂອງຄຸນນະພາບຂອງສິນຄ້າ ແມ່ນຄຸນນະ ພາບທີ່ຖືກຕ້ອງສອດຄ່ອງກັບຄວາມຕ້ອງການຂອງຜູ້ຊື້ ແລະຖືກຕ້ອງຕາມມາດຕະຖານທີ່ກຳ ນົດໄວ້.

4.2 ມາດຕະຖານຜະລິດຕະພັນ ຫຼື ສິນຄ້າ

ເມື່ອເວົ້າເຖິງຄຸນນະພາບຂອງສິນຄ້າ ນອກຈາກການຕອບສະໜອງຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງ ການຂອງຜູ້ຊື້ແລ້ວ, ມາດຕະຖານຂອງສິນຄ້າ ຫຼື ຜະລິດຕະພັນກໍເປັນສິ່ງໜຶ່ງທີ່ກົດໝາຍລາວ ໄດ້ກຳນົດໄວ້.

ມາດຕະຖານປະກອບດ້ວຍ ການກຳນົດຄຸນລັກສະນະສະເພາະຂອງຜະລິດຕະພັນ, ສິນ ຄ້າ, ການບໍລິການ, ຂະບວນການ, ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະບັນຫາອື່ນໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບມາດຕະຖານ ເພື່ອຕີລາຄາ, ຈັດແບ່ງປະເພດ ແລະຈັດລະດັບຄຸນນະພາບຂອງສິ່ງທີ່ກ່າວມານັ້ນ⁴⁰.

ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍມາດຕະຖານ ກຳນົດມາດຕະຖານຂອງຜະລິດຕະພັນ ແລະສິນຄ້າ ແມ່ນການກຳນົດຄຸນລັກສະນະສະເພາະຂອງຜະລິດຕະພັນ ແລະສິນຄ້າ ເພື່ອຕອບສະໜອງຄວາມ ຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການຂອງຜູ້ສະໜອງ(ລວມທັງຜູ້ຂາຍ) ແລະຜູ້ບໍລິໂພກ(ຜູ້ຊື້). ຜະລິດຕະພັນແລະສິນ ຄ້າທີ່ນຳເຂົ້າແລະສົ່ງອອກນັ້ນ ຕ້ອງໃຫ້ໄດ້ມາດຕະຖານທີ່ກຳນົດໄວ້. ຜະລິດຕະພັນ ແລະສິນຄ້າທີ່ ຜະລິດແລະນຳໃຊ້ຢູ່ພາຍໃນ ຕ້ອງໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບມາດຕະຖານແຫ່ງຊາດ ແລະທ້ອງຖິ່ນ⁴¹.

ມາດຕະຖານຂອງຜະລິດຕະພັນ ແລະສິນຄ້າ ຍັງປະກອບດ້ວຍຄຳສັບ(ຊື່)ເຕັກນິກ, ສັນ ຍະລັກ, ຄຸນລັກສະນະທາງຊີວະ-ເຄມີ, ວັດຖຸ ແລະຄຸນລັກສະນະອື່ນ, ວິທີການຜະລິດ, ວິທີການທົດ ສອບ, ການຫຸ້ມຫໍ່, ກາໝາຍ ຫຼື ສະຫຼາກຂອງຜະລິດຕະພັນ ແລະສິນຄ້າ⁴².

⁴⁰ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍມາດຕະຖານຂອງ ມາດຕາ 2

⁴¹ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍມາດຕະຖານຂອງ ມາດຕາ 11

⁴² ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍມາດຕະຖານຂອງ ມາດຕາ 12

4.3 ສິດ ແລະພັນທະຂອງຜູ້ຂາຍ

4.3.1 ສິດຂອງຜູ້ຂາຍ

ໃນສັນຍາຊື້-ຂາຍ, ຜູ້ຂາຍມີສິດຂາຍຊັບສິ່ງຂອງອັນໃດກໍໄດ້ ທີ່ເປັນກຳມະສິດຂອງຕົນ ຫຼືຂາຍຕາມການມອບໝາຍຂອງເຈົ້າກຳມະສິດ, ຜູ້ຂາຍມີສິດທວງເອົາເງິນຄ່າສິນຄ້າ, ຜູ້ຂາຍມີສິດຮັບ ຫຼືບໍ່ຮັບເອົາສິນຄ້າທີ່ຂາຍໄປແລ້ວນັ້ນຄືນ ຖ້າຊັບສິ່ງຂອງຫາກເປັນເພຍ້ອນຄວາມຜິດຂອງຜູ້ຊື້ ແລະສິດອື່ນຕາມທີ່ກົດໝາຍກຳນົດໄວ້.

4.3.2 ພັນທະຂອງຜູ້ຂາຍ

ຜູ້ຂາຍມີພັນທະມອບຊັບສິ່ງຂອງທີ່ຂາຍ, ແຈ້ງລາຍລະອຽດກ່ຽວກັບສິນຄ້າໃຫ້ຜູ້ຊື້ຊາບ ເຊັ່ນ: ຈຳນວນ, ປະລິມານ, ຄຸນນະພາບ, ຊັບທີ່ຢູ່ໃນການຄອບຄອງຂອງຜູ້ອື່ນທີ່ເຊົ່າ ຫຼືຄຳປະກັນ ແລະອື່ນໆ. ນອກຈາກນີ້ ຜູ້ຂາຍຍັງມີພັນທະປົກປັກຮັກສາຊັບສິ່ງຂອງດັ່ງກ່າວໂດຍບໍ່ໃຫ້ເປັນເພ ຫຼືເສຍຫາຍ ຈົນກວ່າຜູ້ຊື້ຈະມາຮັບເອົາຊັບສິ່ງຂອງດັ່ງກ່າວ ຕາມການຕົກລົງຂອງຄູ່ສັນຍາ, ນອກຈາກນີ້ ຜູ້ຂາຍອາດຈະມີພັນທະນຳສົ່ງສິນຄ້າໃຫ້ຜູ້ຊື້ຕາມສະຖານທີ່ ທີ່ໄດ້ຕົກລົງກັນ. ບາງກໍລະນີ ຜູ້ຂາຍຍັງມີພັນທະຕໍ່ຜູ້ຊື້ ກ່ຽວກັບການບໍລິການຫຼັງການຂາຍ ທີ່ມີການຮັບປະກັນ.

4.4 ສິດ ແລະພັນທະຂອງຜູ້ຊື້

4.4.1 ສິດຂອງຜູ້ຊື້

ໃນສັນຍາຊື້-ຂາຍ ຜູ້ຊື້ມີສິດທວງເອົາຊັບສິ່ງຂອງທີ່ຊື້ ແລະຜູ້ຊື້ ເປັນເຈົ້າກຳມະສິດໃນຊັບສິ່ງຂອງ ນັບແຕ່ເວລາຜູ້ຊື້-ຜູ້ຂາຍ ໄດ້ມອບເງິນ ແລະຊັບສິ່ງຂອງໃຫ້ກັນ; ຜູ້ຊື້ເປັນເຈົ້າກຳມະສິດໃນຊັບສິ່ງຂອງ ນັບແຕ່ເວລາຜູ້ຊື້ໄດ້ຈ່າຍເງິນຢ່າງຄົບຖ້ວນເປັນຕົ້ນໄປ ເຖິງວ່າຜູ້ຂາຍຍັງບໍ່ທັນໄດ້ມອບຊັບສິ່ງຂອງໃຫ້ກໍຕາມ ຫຼືນັບແຕ່ເວລາຜູ້ຂາຍໄດ້ມອບຊັບສິ່ງຂອງໃຫ້ແລ້ວ ແຕ່ຜູ້ຊື້ ຍັງບໍ່ທັນໄດ້ຈ່າຍເງິນຕາມການຕົກລົງກັນກໍຕາມ.

4.4.2 ພັນທະຂອງຜູ້ຊື້

ໃນສັນຍາຊື້-ຂາຍ ຜູ້ຂາຍມີພັນທະຊຳລະເງິນຄ່າຊັບສິ່ງຂອງທີ່ຕົນຊື້ ແລະທຸກຄັ້ງຜູ້ຊື້ຕ້ອງກວດເບິ່ງຄຸນນະພາບຂອງຊັບສິ່ງຂອງທີ່ຊື້ ແລະຕ້ອງແຈ້ງໃຫ້ຜູ້ຂາຍຊາບຢ່າງຮີບດ່ວນ ໃນກໍລະນີທີ່ພົບເຫັນຄວາມບົກພ່ອງໃນຊັບສິ່ງຂອງທີ່ຊື້, ຖ້າບໍ່ດັ່ງນັ້ນ ຜູ້ຊື້ຕ້ອງຮັບຜິດຊອບເອົາເອງຕໍ່ຄວາມບົກພ່ອງເຫຼົ່ານັ້ນ ແລະປະຕິບັດພັນທະອື່ນ ຕາມທີ່ກົດໝາຍໄດ້ກຳນົດໄວ້.

4.5. ຜົນສະທ້ອນຂອງການຊື້-ຂາຍສິນຄ້າບໍ່ມີຄຸນນະພາບ

ຜົນສະທ້ອນຂອງການຊື້-ຂາຍສິນຄ້າທີ່ບໍ່ມີຄຸນນະພາບ ນອກຈາກຜູ້ຊື້ ຫຼືຝ່າຍທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມອັບປະໂຫຍດ ຫຼືໄດ້ຮັບຄວາມເສັຍຫາຍຈາກການຊື້-ຂາຍ ສາມາດຮຽກຮ້ອງເອົາການປ່ຽນ

ແທນສິນຄ້າອັນໃໝ່ ຫຼືຂໍຕໍ່ລອງໃຫ້ຜູ້ຂາຍຫຼຸດລາຄາຄາລົງ ຫຼືສິດຍົກເລີກ ຫຼືລົບລ້າງການຊື້-ຂາຍນັ້ນ, ຜູ້ຊື້ຍັງສາມາດຮຽກຮ້ອງເອົາການທົດແທນຄ່າເສຍຫາຍ ຈາກການຊື້-ຂາຍນັ້ນໄດ້ອີກ.

ຖ້າວ່າ **ຂ** (ຜູ້ຂາຍ) ຫາກໄດ້ຂາຍສິນຄ້າ (ແຜ່ນ DVD) ທີ່ບໍ່ມີຄຸນນະພາບໃຫ້ **ກ** (ຜູ້ຊື້) ຈະແກ້ໄຂແນວໃດ ?

ພາຍຫຼັງທີ່ **ກ** ໄດ້ຊື້ແຜ່ນ DVD ໄປແລ້ວ ຜູ້ກ່ຽວໄດ້ກວດກາເບິ່ງແຜ່ນ DVD ດັ່ງກ່າວ ໃນກໍລະນີທີ່ **ກ** ຫາກໄດ້ຮູ້ວ່າຊັບສິ່ງຂອງທີ່ຕົນໄດ້ຊື້ມານັ້ນ ບໍ່ມີຄຸນນະພາບ, **ກ** ມີສິດຂໍປ່ຽນເອົາ DVD ແຜ່ນໃໝ່ (ຊັບສິ່ງຂອງປະເພດດຽວກັນ) ທີ່ມີຄຸນນະພາບ ຫຼືຂໍຫຼຸດລາຄາ ຫຼືລົບລ້າງສັນຍາ ພ້ອມທັງທວງເອົາການໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍໄດ້; **ກ** ຕ້ອງກວດເບິ່ງຄຸນນະພາບຂອງຊັບສິ່ງຂອງທີ່ຊື້(ແຜ່ນDVD) ແລະຕ້ອງແຈ້ງໃຫ້ **ຂ** ຊາບຢ່າງຮີບດ່ວນ ໃນກໍລະນີທີ່ພົບເຫັນວ່າ ແຜ່ນ DVD ຫຼືສິນຄ້າ ຫຼືຊັບສິ່ງຂອງທີ່ຊື້ນັ້ນ ມີຄວາມບົກພ່ອງ, ຖ້າວ່າ **ກ** ບໍ່ແຈ້ງກ່ຽວກັບຄວາມບົກພ່ອງຂອງແຜ່ນ DVD ຫຼືສິນຄ້າທີ່ຕົນພົບເຫັນຕໍ່ **ຂ**, **ກ** ມີພັນທະຕ້ອງຮັບຜິດຊອບດ້ວຍຕົນເອງ ຕໍ່ຄວາມບົກພ່ອງເຫຼົ່ານັ້ນ⁴³.

ດັ່ງນັ້ນ ການທີ່ **ຂ** ໄດ້ຂາຍແຜ່ນ DVD ທີ່ບໍ່ມີຄຸນນະພາບຕາມການໂຄສະນາຂອງຮ້ານຕົນໃຫ້ ກັບ **ກ** ອັນໄດ້ສ້າງຄວາມເສຍຫາຍ ຫຼືຄວາມອັບປະໂຫຍດໃຫ້ **ກ** ເນື່ອງຈາກແຜ່ນ DVD ນັ້ນບໍ່ສາມາດເບິ່ງຢູ່ຕ່າງປະເທດໄດ້, ດ້ວຍເຫດນີ້ **ຂ** ຕ້ອງຮັບຜິດຊອບປ່ຽນ DVD ແຜ່ນໃໝ່ໃຫ້ **ກ** ຫຼືຕ້ອງຫຼຸດມູນຄ່າລົງ, ຖ້າວ່າ **ກ** ຕ້ອງການຮັບເອົາແຜ່ນ DVD ນັ້ນໄວ້ນຳໃຊ້, ຫຼືຍົກເລີກການຊື້-ຂາຍແຜ່ນ DVD ນັ້ນ ແລ້ວສົ່ງເງິນຄືນໃຫ້ **ກ** ຕາມຈຳນວນທີ່ຜູ້ກ່ຽວໄດ້ຈ່າຍໄປ, ສ່ວນແຜ່ນ DVD ນັ້ນ **ກ** ກໍຕ້ອງສົ່ງຄືນໃຫ້ກັບ **ຂ** ທັງນີ້ກໍເນື່ອງຈາກວ່າ ຄວາມຜິດພາດເກີດຈາກ **ຂ** ທີ່ຂາຍແຜ່ນ DVD ບໍ່ມີຄຸນນະພາບໃຫ້ນັ້ນ ເປັນຄວາມຮັບຜິດຊອບໂດຍກົງຂອງ **ຂ**⁴⁴

ຜູ້ຊື້ ຈະບໍ່ສາມາດຮຽກຮ້ອງເອົາການທົດແທນຄ່າເສຍຫາຍ ທີ່ເກີດຂຶ້ນຈາກການຂາຍສິນຄ້າທີ່ບໍ່ມີຄຸນນະພາບນັ້ນໄດ້ ຖ້າວ່າ ສິນຄ້າທີ່ຊື້-ຂາຍກັນນັ້ນ ຫາກໄດ້ຊື້-ຂາຍກັນໃນລາຄາທີ່ເໝາະສົມກັບສິນຄ້າ ແລະດ້ວຍຄວາມເພິ່ງພໍໃຈຂອງຄູ່ສັນຍາ. ໝາຍຄວາມວ່າການຊື້-ຂາຍກັນ ໃນມູນຄ່າທີ່ຕ່ຳກວ່າປົກກະຕິ ແລະຜູ້ຊື້ກໍຮັບຮູ້ວ່າ ລາຄາທີ່ຊື້-ຂາຍກັນບໍ່ຖືກຕ້ອງຕາມລາຄາຂາຍຕົວຈິງ ເຊັ່ນ: ການຊື້ ຮູບແຕ້ມໃນລາຄາແຜ່ນລະແສນ(100.000)ກີບ, ແຕ່ຖ້າວ່າ ຮູບແຕ້ມແຜ່ນດຽວກັນ ທີ່ເປັນຮູບແຕ້ມຂອງແທ້ ລາຄາຕົວຈິງແມ່ນແຜ່ນລະລ້ານ(1.000.000)ກີບ.

⁴³ ກົດໝາຍ ວ່າດ້ວຍຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແລະນອກສັນຍາ, ມາດຕາ 40

⁴⁴ ກົດໝາຍ ວ່າດ້ວຍຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແລະນອກສັນຍາ, ມາດຕາ 33 ວັກ 2

ນອກຈາກນີ້ແລ້ວ ຜູ້ຊື້ຍັງບໍ່ສາມາດຮຽກຮ້ອງເອົາຄ່າເສັຍຫາຍຈາກຜູ້ຂາຍໄດ້ ຖ້າຫາກວ່າ ຜູ້ຊື້ ຮັບຮູ້ແຕ່ເບື້ອງຕົ້ນກ່ອນການຊື້-ຂາຍແລ້ວວ່າ ສິນຄ້ານັ້ນບໍ່ມີຄຸນນະພາບ ຫຼືຄຸນນະພາບຂອງ ສິນຄ້ານັ້ນບໍ່ຖືກຕ້ອງຕາມມາດຖານທີ່ຕົນຕ້ອງການ, ໝາຍຄວາມວ່າ ຜູ້ຊື້ໄດ້ພົບເຫັນຈຸດບົກພ່ອງ ຂອງສິນຄ້າແລ້ວ ແຕ່ບໍ່ຄັດຄ້ານ ຫຼືບໍ່ປະຕິເສດ, ກົງກັນຂ້າມຜູ້ຊື້ຍັງຄົງຍືນຍັນເຮັດສັນຍານຳກັນ⁴⁵.

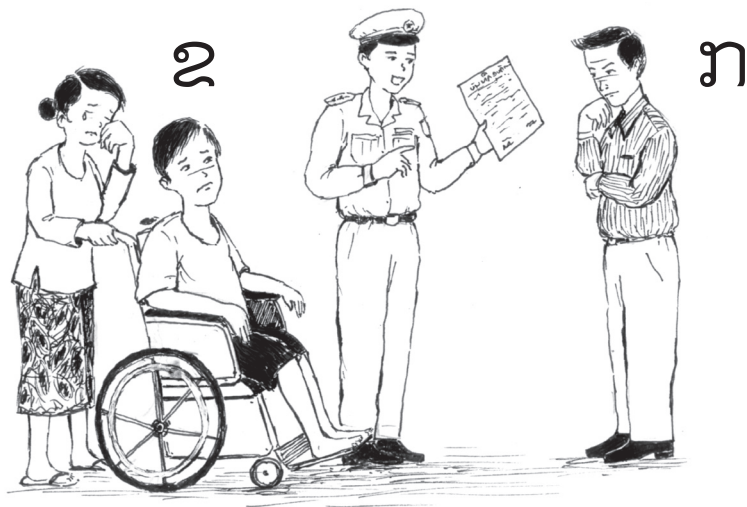
ກໍລະນີການຊື້-ຂາຍແຜ່ນ DVD ລະຫວ່າງ **ກ** ແລະ **ຂ**, ຖືວ່າ **ຂ** ໄດ້ມີການລະເມີດສັນຍາແທ້ ເຊິ່ງສະແດງອອກດ້ວຍການທີ່ **ຂ** ໄດ້ມອບສິນຄ້າຄືແຜ່ນ DVD ທີ່ບໍ່ມີຄຸນນະພາບໃຫ້ **ກ** ເນື່ອງຈາກ ວ່າ ແຜ່ນ DVD ທີ່ **ກ** ຕ້ອງການແມ່ນແຜ່ນ DVD ທີ່ສາມາດເບິ່ງໄດ້ທັງພາຍໃນ ແລະຕ່າງປະເທດ, ແຕ່ຕົວຈິງແຜ່ນ DVD ທີ່ຊື້-ຂາຍກັນນັ້ນ ບໍ່ສາມາດເບິ່ງໄດ້ຕາມທີ່ **ຂ** ໄດ້ໂຄສະນາໄວ້ໃນຮ້ານ, ສະນັ້ນ ກໍລະນີດັ່ງກ່າວ, **ກ** ຈຶ່ງສາມາດຮຽກຮ້ອງໃຫ້ **ຂ** ປ່ຽນ DVD ແຜ່ນໃໝ່ໃຫ້ຕົນໄດ້, ຖ້າວ່າ **ຂ** ຫາກບໍ່ສາມາດປ່ຽນ DVD ແຜ່ນໃໝ່ໄດ້, **ກ** ກໍສາມາດຮຽກຮ້ອງໃຫ້ **ຂ** ຫຼຸດມູນຄ່າແຜ່ນ DVD ລົງ ຫຼືຫາກຍັງບໍ່ສາມາດປ່ຽນ DVD ແຜ່ນໃໝ່ໃຫ້ໄດ້, **ກ** ກໍມີສິດຂໍລົບລ້າງການຊື້-ຂາຍແຜ່ນ DVD ນັ້ນ⁴⁶. ນອກຈາກນີ້ ຜູ້ຊື້ຍັງມີສິດໃນການຮຽກຮ້ອງເອົາການທົດແທນຄ່າເສັຍ ຫາຍຕ່າງໆ ແລະຄ່າປ່ວຍການຊັບ ເນື່ອງຈາກການລະເມີດສັນຍາຂອງຜູ້ຂາຍໄດ້ ດ້ວຍວ່າຄວາມ ຜິດເກີດຈາກຜູ້ຂາຍ.

⁴⁵ ກົດໝາຍ ວ່າດ້ວຍຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແລະນອກສັນຍາ, ມາດຕາ 40 ວັກ 3

⁴⁶ ກົດໝາຍ ວ່າດ້ວຍຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແລະນອກສັນຍາ, ມາດຕາ 40 ວັກ 2

ຄຳຖາມ 5

ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ສິດທວງ ການລະເມີດກົດໝາຍ
ການຂໍຄ່າເສີຍຫາຍທາງແພ່ງ: ເງິນຄ່າເສີຍອົງຄະ

ຄໍາຖາມ

ທ້າວ ກ ຕື່ມເຫຼົ້າເມົາແລ້ວຂັບຂີ່ລົດຕໍາ ທ້າວ ຂ ບາດເຈັບສາຫັດ ແລະເຂົ້ານອນປິ່ນປົວຢູ່ທີ່ ໂຮງໝໍ ເປັນເວລາເຄິ່ງປີ(06 ເດືອນ)ແຕ່ວ່າມີຜົນຕາມມາຄື: ເຮັດໃຫ້ທ້າວ ຂ ເປັນອຳມະພິກ ຂ້າງໜຶ່ງ ເໜັງຕີງບໍ່ໄດ້ ຕ້ອງລາອອກການ.

- (1) ໃນກໍລະນີ ຂ ຮຽກຮ້ອງຄ່າທຳຂວັນນຳ ກ, ຂ ຕ້ອງອີງໃສ່ຫຼັກຖານ ແລະການພິສູດ ຄືແນວໃດ ?
- (2) ໃນຂອບເຂດຂອງຄ່າທຳຂວັນທີ່ ຂ ສາມາດຮຽກຮ້ອງຈາກ ກ ໄດ້ນັ້ນ ລວມມີຫຍັງແດ່?
- (3) ຂ ເປັນພະນັກງານທີ່ມີສິນທິເສດ ແລະເກັ່ງ, ໃນກໍລະນີທີ່ບໍລິສັດກໍໄດ້ຮັບຜົນເສຍ ຫາຍຈາກອຸປະຕິເຫດຂອງ ຂ, ບໍລິສັດສາມາດຮຽກຮ້ອງເງິນຊົດເຊີຍຄ່າເສຍ ຫາຍຈາກ ກ ໄດ້ບໍ່ ?
- (4) ໃນສາເຫດທີ່ເຮັດໃຫ້ ຂ ເປັນອຳມະພິກ, ຄິດວ່າອາດແມ່ນຜົນສະທ້ອນມາ ຈາກຄວາມຜິດພາດໃນການຜ່າຕັດຂອງທ່ານໝໍ ຄ ຢູ່ໂຮງໝໍ ໆ ທີ່ ຂ ເຂົ້ານອນປິ່ນປົວນັ້ນອີກ. ໃນກໍລະນີນີ້, ນອກຈາກ ກ ແລ້ວ, ຂ ສາມາດ ຮຽກຮ້ອງຄ່າທຳຂວັນຈາກໂຮງໝໍ ໆ ແລະທ່ານໝໍ ຄ ໄດ້ບໍ່? ຖ້າໄດ້ ແມ່ນ ໃນຂອບເຂດໃດ?

I. ອະທິບາຍຫຼັກການພື້ນຖານ ກ່ຽວກັບຂໍ້ຜູກພັນນອກສັນຍາ

1. ຄວາມຮັບຮູ້ທົ່ວໄປ ກ່ຽວກັບຂໍ້ຜູກພັນນອກສັນຍາ

ດັ່ງທີ່ພວກເຮົາຮູ້ນຳກັນແລ້ວວ່າ ຂໍ້ຜູກພັນນອກສັນຍາ ແມ່ນສາຍພົວພັນທາງດ້ານກົດໝາຍ ທີ່ເກີດຂຶ້ນໂດຍບໍ່ມີສັນຍານຳກັນ ຫຼື ຈາກການກະທຳຂອງບຸກຄົນໃດໜຶ່ງ, ຂອງບຸກຄົນອື່ນ, ຂອງສັດ ຫຼື ຈາກວັດຖຸສິ່ງຂອງທີ່ຢູ່ໃນການຄຸ້ມຄອງຂອງບຸກຄົນນັ້ນ¹. ໝາຍຄວາມວ່າ ແມ່ນສິດຂອງບຸກຄົນ ໜຶ່ງຮຽກຮ້ອງໃຫ້ອີກຝ່າຍໜຶ່ງປະຕິບັດຂໍ້ຜູກພັນນອກສັນຍາ ເຊິ່ງບໍ່ມີການຕົກລົງກັນມາກ່ອນ ແລະ ຖືກປົກປ້ອງຕາມກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແລະນອກສັນຍາ(ສະບັບປັບປຸງ) ເຊິ່ງຂໍ້ຜູກ ພັນນອກສັນຍາປະຕິບັດຕາມຫຼັກການພື້ນຖານດັ່ງນີ້: ຜູ້ໃດກໍ່ຄວາມເສັຍຫາຍ ແມ່ນໃຫ້ຜູ້ນັ້ນຮັບຜິດ ຊອບຕາມລະບຽບກົດໝາຍ ແລະການໃຊ້ແທນຄ່າເສັຍຫາຍ ແມ່ນຂຶ້ນກັບລະດັບຄວາມເສັຍຫາຍ

¹ ກົດໝາຍ ວ່າດ້ວຍ ຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແລະນອກສັນຍາ, ມາດຕາ 2 (ໃໝ່). ຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແລະຂໍ້ຜູກພັນນອກ ສັນຍາ (ວັກ 2)

ຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແມ່ນສາຍພົວພັນທາງດ້ານກົດໝາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນຈາກສັນຍາເຊິ່ງພາໃຫ້ຄູ່ສັນຍາມີສິດ ແລະ ພັນທະທາງແພ່ງ ທີ່ຕ້ອງປະຕິບັດຕໍ່ກັນ.

ຂໍ້ຜູກພັນນອກສັນຍາ ແມ່ນສາຍພົວພັນທາງດ້ານກົດໝາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນ ໂດຍບໍ່ມີສັນຍານຳກັນ ຫຼື ຈາກການກະທຳ ຂອງບຸກຄົນໃດໜຶ່ງ, ຂອງບຸກຄົນອື່ນ, ຂອງສັດ ຫຼື ຈາກວັດຖຸສິ່ງຂອງທີ່ຢູ່ໃນການຄຸ້ມ ຄອງຂອງບຸກຄົນນັ້ນ.

ຕາມມູນຄ່າຕົວຈິງ ແລະປະຕິບັດຕາມສ່ວນຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງການກໍ່ຄວາມເສັຍຫາຍ².

ຂໍ້ຜູກພັນນອກສັນຍານີ້ແນໃສ່ພື້ນຟູສິດທາງດ້ານຊັບສົມບັດຂອງບຸກຄົນ ທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມເສັຍຫາຍ ຫຼື ຂອງບຸກຄົນທີ່ຊັບສິ່ງຂອງຂອງຕົນໄດ້ຖືກຜູ້ອື່ນລະເມີດ ແລະພ້ອມດຽວກັນນັ້ນ ກໍ່ແນໃສ່ປົກປັກຮັກສາສິດໃນກຳມະສິດລວມໝູ່, ກຳມະສິດສ່ວນຕົວ, ຊີວິດ ແລະສຸຂະພາບຂອງພົນລະເມືອງ. ໃນນັ້ນ ປະກອບມີ: ຄ່າເສັຍຫາຍ ແລະຄ່າປ່ວຍການ. ຄ່າເສັຍຫາຍ ໝາຍເຖິງຈຳນວນເງິນ ຫຼື ວັດຖຸສິ່ງຂອງ ຂອງຜູ້ຮັບຜິດຊອບເພື່ອໃຊ້ແທນຄວາມເສັຍຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນແກ່ຜູ້ອື່ນ. ຄ່າປ່ວຍການ ໝາຍເຖິງຈຳນວນເງິນ ຫຼື ວັດຖຸສິ່ງຂອງ ຂອງຜູ້ຮັບຜິດຊອບເພື່ອທົດແທນລາຍໄດ້ຂອງຜູ້ຖືກເສັຍຫາຍ ທີ່ຄວນຈະໄດ້ຮັບຈາກວຽກງານ ຫຼື ເວລາທີ່ເສັຍໄປ³.

2. ການຄິດໄລ່ຄ່າເສັຍຫາຍ ຄ່າປ່ວຍການ ແລະຄ່າໃຊ້ຈ່າຍເພີ່ມ⁴

2.1. ການຄິດໄລ່ ການໃຊ້ແທນຄ່າເສັຍຫາຍ: ແມ່ນການຄິດໄລ່ຕາມຄວາມເສັຍຫາຍຕົວຈິງ ແລະອີງຕາມປະລິມານຄວາມເສັຍຫາຍ, ຄວາມເສັຍຫາຍລະດັບໃດຫຼືຫຼາຍປານໃດ, ຈະຕອບແທນຄ່າເສັຍຫາຍແນວໃດຈະເໝາະສົມ ແມ່ນສານຈະເປັນຜູ້ວິນິດໄສ. ແຕ່ໃນຄວາມເປັນຈິງການຄິດໄລ່ການໃຊ້ແທນຄ່າເສັຍຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນແລ້ວນັ້ນ ມັນກໍ່ບໍ່ແມ່ນເລື່ອງງ່າຍ ທີ່ຈະສາມາດກຳນົດໄດ້ວ່າ

² ກົດໝາຍ ວ່າດ້ວຍ ຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແລະນອກສັນຍາ, ມາດຕາ 5(ໃໝ່). ຫຼັກການກ່ຽວກັບຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແລະນອກສັນຍາ (ວັກ 2 ຂໍ້ 1 ແລະ 2)

ຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ໃຫ້ປະຕິບັດຕາມຫຼັກການພື້ນຖານ ດັ່ງນີ້ :

1. ມີຄວາມສະໝັກໃຈ;
2. ມີຄວາມສະເໝີພາບ;
3. ມີຄວາມຊື່ສັດ, ການຮ່ວມມື ແລະມີຄວາມຈິງໃຈຕໍ່ກັນ;
4. ເຄົາລົບ ແລະປະຕິບັດຕາມລະບຽບກົດໝາຍ ແລະຮີດຄອງປະເພນີອັນດີງາມຂອງຊາດລາວ.

ຂໍ້ຜູກພັນນອກສັນຍາ ໃຫ້ປະຕິບັດຕາມຫຼັກການພື້ນຖານ ດັ່ງນີ້:

1. ຜູ້ໃດກໍ່ຄວາມເສັຍຫາຍ ແມ່ນຜູ້ນັ້ນເປັນຜູ້ຮັບຜິດຊອບຕໍ່ຄວາມເສັຍຫາຍທີ່ໄດ້ເກີດຂຶ້ນຕາມລະບຽບກົດໝາຍ;
2. ການໃຊ້ແທນຄ່າເສັຍຫາຍ ແມ່ນຂຶ້ນກັບລະດັບຄວາມເສັຍຫາຍຕາມມູນຄ່າຕົວຈິງ ແລະປະຕິບັດຕາມສ່ວນຄວາມຮັບຜິດຊອບ ຂອງການກໍ່ຄວາມເສັຍຫາຍ.

³ ກົດໝາຍ ວ່າດ້ວຍ ຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແລະນອກສັນຍາ. ມາດຕາ 3. ການອະທິບາຍຄຳສັບ (ຂໍ້ 8 ແລະ 9)

8. ຄ່າເສັຍຫາຍ ໝາຍເຖິງຈຳນວນເງິນ ຫຼື ວັດຖຸສິ່ງຂອງ ຂອງຜູ້ຮັບຜິດຊອບ ເພື່ອໃຊ້ແທນຄວາມເສັຍຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນແກ່ຜູ້ອື່ນ;
9. ຄ່າປ່ວຍການ ໝາຍເຖິງຈຳນວນເງິນ ຫຼື ວັດຖຸສິ່ງຂອງ ຂອງຜູ້ຮັບຜິດຊອບ ເພື່ອທົດແທນລາຍໄດ້ຂອງຜູ້ຖືກເສັຍຫາຍ ທີ່ຄວນຈະໄດ້ຮັບຈາກວຽກງານ ຫຼື ເວລາທີ່ເສັຍໄປ.

⁴ ກົດໝາຍ ວ່າດ້ວຍ ຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແລະນອກສັນຍາ, ມາດຕາ 91(ປັບປຸງ). ການຄິດໄລ່ການໃຊ້ແທນຄ່າເສັຍຫາຍ ແລະຄ່າປ່ວຍການ

ການຄິດໄລ່ການໃຊ້ແທນຄ່າເສັຍຫາຍແລະຄ່າປ່ວຍການ ຕ້ອງໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບຄວາມຜິດຂອງຜູ້ກໍ່ຄວາມເສັຍຫາຍ.

ນອກຈາກຄ່າເສັຍຫາຍແລ້ວ ຜູ້ກໍ່ຄວາມເສັຍຫາຍ ອາດຈະຍັງຕ້ອງໄດ້ໃຊ້ແທນຄ່າປ່ວຍການນຳອີກ ເຊັ່ນ: ລາຍຮັບ ເຊິ່ງຜູ້ຖືກເສັຍຫາຍຄວນຈະໄດ້, ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍເພີ່ມຂອງຜູ້ຖືກເສັຍຫາຍ ເຊິ່ງເນື່ອງມາຈາກການກະທຳຜິດ. ໃນກໍລະນີທີ່ຜູ້ຖືກເສັຍຫາຍທາງມີຄວາມຜິດ ຜູ້ກ່ຽວກັບຕ້ອງມີສ່ວນຮັບຜິດຊອບຕໍ່ຄວາມເສັຍຫາຍແລະຄ່າປ່ວຍການນັ້ນເໝືອນກັນ.

ຈະຕ້ອງໃຊ້ແທນຄ່າເສັຍຫາຍໜ້ອຍ ຫຼື ຫຼາຍປານໃດ ແຕ່ກໍມີບາງກໍລະນີທີ່ຄວາມເສັຍຫາຍນັ້ນ ອາດກໍມີໄດ້ດ້ວຍຫຼັກຖານ ແລະເຫດການຕົວຈິງ ເຊັ່ນ: ການເຮັດໃຫ້ຊັບສິ່ງຂອງ ຂອງບຸກຄົນ ອື່ນໄດ້ຮັບຄວາມເສັຍຫາຍຈາກການລະເມີດ ເຊິ່ງຄວາມເສັຍຫາຍດັ່ງກ່າວ ສາມາດທົດແທນກັນ ໄດ້ດ້ວຍວັດຖຸສິ່ງຂອງ ເພື່ອໃຫ້ຜູ້ຖືກເສັຍຫາຍໄດ້ຮັບຄືນຢ່າງໃກ້ຄຽງກັບສະພາບເດີມເທົ່າທີ່ຈະ ເຮັດໄດ້, ຖ້າຫາກມີວິທີອື່ນທີ່ດີກວ່ານີ້ ກໍແມ່ນໃຫ້ໃຊ້ແທນຄ່າເສັຍຫາຍດັ່ງກ່າວເປັນຈຳນວນເງິນ ເຊິ່ງແມ່ນວິທີການນຳໃຊ້ ໂດຍທົ່ວໄປໃນປັດຈຸບັນ. ການໃຊ້ແທນຄ່າເສັຍຫາຍໂດຍຄວາມເປັນຈິງ ແລ້ວ ແມ່ນມີຄວາມມຸ່ງໝາຍໃນການຊົດໃຊ້, ທົດແທນ, ຟື້ນຟູ, ປົ່ນປົວຕໍ່ຄວາມເສັຍຫາຍອັນເປັນ ຫຼັກການຟື້ນຖານ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ຜູ້ຖືກເສັຍຫາຍໄດ້ຮັບການຟື້ນຟູຈາກຄວາມເສັຍຫາຍໃຫ້ກັບເປັນ ປົກກະຕິ ຫຼື ໃກ້ຄຽງກັບສະພາບເດີມ ກ່ອນເກີດຄວາມເສັຍຫາຍ.

ຕາມປົກກະຕິແລ້ວ ຄ່າເສັຍຫາຍສ່ວນຫຼາຍແມ່ນຊົດໃຊ້ ຫຼື ທົດແທນດ້ວຍເງິນ ເພາະເງິນ ເປັນວັດຖຸສິ່ງກາງ ທີ່ສາມາດທົດແທນຄ່າເສັຍຫາຍ ຫຼື ສິ່ງຂອງອື່ນໄດ້.

ຄວາມເປັນຈິງແລ້ວ ຄວາມເສັຍຫາຍບາງກໍລະນີ ກໍສາມາດຄິດໄລ່ເປັນຈຳນວນເງິນໄດ້ ບາງຄວາມເສັຍຫາຍກໍບໍ່ສາມາດຄິດໄລ່ເປັນເງິນໄດ້ ເຊັ່ນ ການເຮັດໃຫ້ບຸກຄົນອື່ນ ໄດ້ຮັບຄວາມ ເສັຍຫາຍຈົນເຖິງຂັ້ນເສັຍອົງຄະຫຼືເສັຍຊີວິດ, ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມເຖິງແມ່ນວ່າຄວາມເສັຍຫາຍ ດັ່ງກ່າວນັ້ນ ບໍ່ສາມາດຄິດໄລ່ເປັນມູນຄ່າ ຫຼື ຈຳນວນເງິນໄດ້ກໍຕາມ ແຕ່ການຕອບແທນ ຫຼື ການ ໃຊ້ແທນຄ່າເສັຍຫາຍດັ່ງກ່າວດ້ວຍເງິນ ມັນກໍແມ່ນວິທີການໜຶ່ງທີ່ນຳໃຊ້ໃນປັດຈຸບັນ. ການໃຊ້ ແທນຄ່າເສັຍຫາຍເປັນເງິນ ເຖິງແມ່ນວ່າຈະບໍ່ເຮັດໃຫ້ຜູ້ເສັຍອົງຄະຫຼືຜູ້ເສັຍຊີວິດຄືນມາມີສະພາບ ປົກກະຕິ ຫຼື ຟື້ນຄືນມາໄດ້ ແຕ່ໃນຄວາມເປັນຈິງ ມັນກໍບໍ່ມີວິທີອື່ນທີ່ດີກວ່ານີ້ໄດ້ ສຳລັບການຟື້ນ ຟູສະພາບຈິດໃຈຂອງຜູ້ເສັຍຫາຍ ຫຼື ຍາດຕິພົນ້ອງຂອງຜູ້ຖືກເສັຍຫາຍ.

ສ່ວນຄ່າເສັຍຫາຍທີ່ສາມາດຄິດໄລ່ເປັນຈຳນວນເງິນໄດ້ນັ້ນ ມີບາງກໍລະນີ ກໍລວມຢູ່ນຳກັບ ຄວາມເສັຍຫາຍທີ່ບໍ່ສາມາດຄິດໄລ່ເປັນເງິນໄດ້ ເຊັ່ນ: ການເຮັດໃຫ້ບຸກຄົນອື່ນເສັຍຊີວິດ. ແຕ່ກ່ອນ ບຸກຄົນດັ່ງກ່າວຈະເສັຍຊີວິດ ໄດ້ມີການໃຊ້ຈ່າຍຄ່າປົ່ນປົວ, ນັ້ນແມ່ນຄ່າເສັຍຫາຍທີ່ຄິດໄລ່ເປັນ ເງິນໄດ້, ນອກຈາກນີ້ຍັງກວມໄປເຖິງຄ່າມັງນຄາບສິ່ງສະການ ແລະເຮັດບຸນກິນທານຕາມຮີດ ຄອງປະເພນີຕື່ມອີກ.

2.2. ການຄິດໄລ່ ໃຊ້ແທນຄ່າປ່ວຍການ

ຄ່າປ່ວຍການ ໝາຍເຖິງລາຍຮັບທີ່ຜູ້ກ່ຽວຈະຕ້ອງໄດ້ຮັບເປັນປົກກະຕິ ແຕ່ຫາກຂາດໄປໃນ ເວລາຜູ້ກ່ຽວໄດ້ຢຸດການຫາລາຍໄດ້ຂອງຕົນໃນເວລາເຈັບເປັນ, ອາດເປັນລາຍຮັບທີ່ຜູ້ເສັຍຫາຍ ຄວນຈະໄດ້ຮັບໃນເວລາທີ່ຮັບຄວາມເສັຍຫາຍ. ດັ່ງນັ້ນ ຖ້າຜູ້ຖືກເສັຍຫາຍ ຫຼື ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ

ທາງມີວຽກງານເຮັດປົກກະຕິ ແລະໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດເປັນເງິນ ຫຼື ຄ່າແຮງງານ ເພື່ອລ້ຽງຊີບ ນັ້ນ ໃນເວລາທີ່ຜູ້ກ່ຽວໄດ້ຮັບຄວາມເສັຍຫາຍ ເຊິ່ງພາໃຫ້ຂາດລາຍໄດ້ນັ້ນ ຜູ້ກ່ຽວກໍມີສິດໄດ້ຮັບການ ຕອບແທນຜົນປະໂຫຍດດັ່ງກ່າວນັ້ນ ຄືນຕາມລາຍໄດ້ທີ່ຜູ້ກ່ຽວຂາດໄປ ໃນເວລາເກີດຄວາມເສັຍ ຫາຍ, ສ່ວນບຸກຄົນທີ່ວ່າໄປທີ່ບໍ່ມີວຽກງານປະຈຳ ຫຼື ບຸກຄົນທີ່ຫວ່າງງານ ໃນເວລາເກີດຄວາມເສັຍ ຫາຍເຊັ່ນ: ເກີດອຸປະຕິເຫດ ອາດຈະບໍ່ໄດ້ຮັບຄ່າປ່ວຍການ, ທັງນີ້ ກໍເນື່ອງຈາກວ່າ ຜູ້ກ່ຽວບໍ່ມີລາຍ ຮັບອັນໃດທີ່ເປັນລາຍຮັບຕາມປົກກະຕິ, ກົງກັນຂ້າມ ຖ້າທາງແມ່ນບຸກຄົນທີ່ມີວຽກເຮັດງານທຳ ຫຼື ເປັນກຳມະກອນຢູ່ຕາມໂຮງງານ, ບໍລິສັດ, ຫ້າງຮ້ານຕ່າງໆ ຫຼື ມີລາຍຮັບປະຈຳເວລາເກີດຄວາມ ເສັຍຫາຍແມ່ນຈະໄດ້ຮັບຄ່າປ່ວຍການ.

2.3. ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍເພີ່ມ

ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍເພີ່ມຂອງຜູ້ຖືກເສັຍຫາຍ ເຊິ່ງເນື່ອງມາຈາກການກະທຳຜິດ ໝາຍເຖິງຈຳນວນ ເງິນ ຫຼື ວັດຖຸສິ່ງຂອງຜູ້ຮັບຜິດຊອບຕ້ອງໄດ້ທົດແທນຈຳນວນເງິນຄ່າໃຊ້ຈ່າຍເພີ່ມ ທີ່ຜູ້ຖືກເສັຍຫາຍ ໄດ້ຈ່າຍໄປ ເຊິ່ງໃນເວລາປົກກະຕິ ຜູ້ຖືກເສັຍຫາຍຈະບໍ່ໄດ້ໃຊ້ຈ່າຍ ແຕ່ເວລາຖືກຜູ້ອື່ນສ້າງຄວາມ ເສັຍຫາຍໃຫ້ ຈຶ່ງຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ໃຊ້ຈ່າຍເງິນ ຫຼື ວັດຖຸສິ່ງຂອງເພີ່ມ ເພື່ອອຳນວຍຄວາມສະດວກ ຫຼື ເພື່ອໃຫ້ຜູ້ອື່ນຊ່ວຍເຫຼືອຕົນໃນເວລາໄດ້ຮັບຄວາມເສັຍຫາຍ. ແຕ່ການພິຈາລະນາຄະດີຕົວຈິງ ຂອງສານປະຊາຊົນໃນປັດຈຸບັນ ບໍ່ໄດ້ມີການຈຳແນກກ່ຽວກັບຄ່າໃຊ້ຈ່າຍເພີ່ມ ສ່ວນຫຼາຍແມ່ນ ພິຈາລະນາລວມກັບຄ່າເສັຍຫາຍເລີຍ, ແຕ່ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍເພີ່ມນີ້ ຖ້າຕິດຄວາມໝາຍໄປອີກດ້ານໜຶ່ງ ກໍຄ້າຍຄືເປັນຄ່າເສັຍຫາຍ ເພາະວ່າ ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍເພີ່ມນີ້ ມັນກໍແມ່ນເງິນຄ່າ ຫຼື ຊັບສິ່ງຂອງທີ່ເປັນ ກຳມະສິດຂອງຜູ້ຖືກເສັຍຫາຍທີ່ຕ້ອງໄດ້ໃຊ້ຈ່າຍເຂົ້າເພື່ອປົວແປງ ຫຼື ພື້ນຟູສິ່ງທີ່ຖືກຜູ້ອື່ນໄດ້ກໍ ຄວາມເສັຍຫາຍໃຫ້.

ຕົວຢ່າງ1: ທ້າວ ແປ ໄດ້ລັກຄວາຍຈຳນວນ 2 ໂຕ ເຊິ່ງເປັນຂອງ ທ້າວ ດີ ຢູ່ບ້ານ ໂພນໝີ, ເມືອງໂພນໂຮງ, ແຂວງວຽງຈັນ, ເຊິ່ງ ທ້າວແປ ໄດ້ນຳເອົາຄວາມ 2 ໂຕດັ່ງກ່າວມາ ບ້ານສີເກີດ, ເມືອງນາຊາຍທອງ, ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ ເພື່ອຈະຂ້າຈຳໜ່າຍ. ພາຍຫຼັງ ຄວາຍ ເສັຍ ທ້າວດີ ກໍໄດ້ເຂົ້າແຈ້ງຄວາມຕໍ່ອຳນາດການປົກຄອງບ້ານ ບ່ອນຜູ້ກ່ຽວອາໄສຢູ່. ໃນເວລາ ຕໍ່ມາ ທ້າວດີ ໄດ້ຍື່ນຂ່າວວ່າມີຄົນລັກຄວາຍມາຂ້າເຮັດເປັນພູດຂາຍຢູ່ບ້ານສີເກີດ, ເມື່ອເປັນ ເຊັ່ນນັ້ນ ທ້າວດີ ຈຶ່ງໄດ້ລາພັກວຽກ 3 ວັນເພື່ອໄປຊອກຕິດຕາມຄວາຍຂອງຜູ້ກ່ຽວ, ພາຍຫຼັງ ລາພັກວຽກຜູ້ກ່ຽວກໍໄດ້ເດີນທາງມາບ້ານສີເກີດ ແລະໄດ້ແຈ້ງຄວາມຕໍ່ອຳນາດການປົກຄອງບ້ານ ສີເກີດ ພ້ອມທັງຊອກຫາຢູ່ພາຍໃນບ້ານສີເກີດ. ທ້າວດີ ໄດ້ນອນຢູ່ເຮືອນພັກ 2 ຄືນ ພໍຕົ້ນ ເຊົ້າມາ ຜູ້ກ່ຽວໄດ້ອອກໄປລັດລົດໂດຍສານ ເພື່ອຈະກັບເມື່ອບ້ານ ຈຶ່ງໄດ້ພົບເຫັນລົດບັນທຸກຄວາຍມາ 3 ໂຕ ຜູ້ກ່ຽວຈຶ່ງໄດ້ໂທບອກເຈົ້າໜ້າທີ່ລັດກວດລົດຄັນດັ່ງກ່າວ ຈຶ່ງໄດ້ມາພົບເຫັນ ທ້າວແປ ເປັນ ຄົນຂັບລົດ, ຜ່ານການກວດກາລົດຄັນດັ່ງກ່າວໄດ້ມີຄວາຍຂອງທ້າວ ດີ ຈຳນວນໜຶ່ງໂຕ ແລະ ຜ່ານການສືບສວນ-ສອບສວນ ຂອງເຈົ້າໜ້າທີ່ຕຳຫຼວດ ທ້າວແປ ໄດ້ຮັບສາລະພາບວ່າ: ຄວາຍ

ໂຕໜຶ່ງໄດ້ຂ້າ ແລະໄດ້ເຮັດເປັນພູດຈຳໜ່າຍແລ້ວ ຍັງເຫຼືອແຕ່ໂຕດຽວນີ້. ຕໍ່ຄວາຍທີ່ຍັງເຫຼືອອີກໜຶ່ງໂຕນັ້ນ ທ້າວດີ ໄດ້ຈ້າງ ທ້າວສີ ໃຫ້ເອົາຄວາມກັບເມື່ອສິ່ງຢູ່ເຮືອນ ເຊິ່ງຕົກເປັນມູນຄ່າ 300,000 ກີບ, ຈາກນັ້ນ ທ້າວດີ ໄດ້ຮ້ອງຟ້ອງ ທ້າວແປ ເພື່ອທວງເອົາຄ່າຄວາຍ(ຄ່າເສັຍຫາຍ) ຄວາຍໜຶ່ງໂຕທີ່ ທ້າວແປ ໄດ້ຂ້າເຮັດເປັນພູດຂາຍ ຄ່າປ່ວຍການ ຄື: ຂາດວຽກ 3 ວັນ ວັນລະ 50,000ກີບ(ເພື່ອລາພັກຊອກຄວາຍ) ນອກຈາກບໍ່ໄດ້ໄລ່ຄ່າແຮງງານໃຫ້ຕົນ ມື້ລະ 50,000ກີບ ແລ້ວ ຜູ້ກ່ຽວຍັງໄດ້ຖືກຫັກເງິນເດືອນພື້ນຖານຕົນມື້ລະ 30,000ກີບ ຕື່ມອີກ ແລະຄ່າໃຊ້ຈ່າຍເພີ່ມໃນການຊອກຄວາຍ 3 ວັນ ມີ: ຄ່າລົດໂດຍສານ ທ່າລາດ(ບ້ານໂພນໝີ) ຫາ ວຽງຈັນ (ສີເກີດ) ແລະວຽງຈັນ (ບ້ານສີເກີດ) ຫາທ່າລາດ(ບ້ານໂພນໝີ) ຈຳນວນ 50,000ກີບ, ພັກເຊົາເຮືອນພັກ 2 ຄືນ ເທົ່າກັບ 160,000ກີບ ແລະຄ່າລົດ ທ້າວສີ ທີ່ເອົາຄວາມໄປສົ່ງ ຈຳນວນ 300,000ກີບ.

ຕົວຢ່າງ 2: ທ້າວແດງເດດ ເປັນຊາຍໂສດ ຢູ່ເຮືອນຜູ້ດຽວ ແລະຍາດຕິພັນນຶ່ງກໍຢູ່ຫ່າງໄກ ສອກຫຼີກ. ໃນວັນທີ 13 ກຸມພາ 2011 ທ້າວບຸນຜານ ໄດ້ຕື່ມເຫຼົ້າເມົາ ແລ້ວຂັບຂີ່ລົດກະບະໝາຍເລກທະບຽນ 1515 ແຫກໂຄ້ງຕຳເອົາທ້າວແດງເດດ ເຮັດໃຫ້ໄດ້ຮັບບາດເຈັບແຂນຫັກເບື້ອງຊ້າຍ, ທ້າວແດງເດດ ໄດ້ເຂົ້າປິ່ນປົວຢູ່ໂຮງໝໍ ສ ເປັນເວລາ 2 ອາທິດ(14ວັນ) ເຊິ່ງໄດ້ໃຊ້ຈ່າຍຄ່ານອນໂຮງໝໍ ແລະຄ່າຢາຈຳນວນ 7,000,000ກີບ ແລະຍ້ອນຜູ້ກ່ຽວບໍ່ມີຍາດພີ່ນ້ອງມາເຝົ້າເວລານອນໂຮງໝໍ ຈຶ່ງໄດ້ຈ້າງຄົນມາເຝົ້າ ມື້ໜຶ່ງ 70,000ກີບx14ວັນ= 1,400,000ກີບ ແລະໄລຍະນອນປິ່ນປົວຢູ່ໂຮງໝໍ ຜູ້ກ່ຽວຖືກຫັກເງິນເດືອນ ມື້ລະ 50,000ກີບ, ອີກ 3 ເດືອນ ຜູ້ກ່ຽວຈະໄດ້ຜ່າຕັດເອົາເຫຼັກອອກ ເຊິ່ງຈະໄດ້ໃຊ້ຈ່າຍຄ່າຜ່າ ແລະຄ່າຢາຕື່ມຈຳນວນ 1,200,000ກີບ, ພາຍຫຼັງຜ່າຕັດເອົາເຫຼັກອອກ ອີກ 2 ເດືອນແຂນເບື້ອງຊ້າຍ ຈຶ່ງສາມາດໃຊ້ງານໄດ້ປົກກະຕິ, ໄລຍະ 5 ເດືອນ ຜູ້ກ່ຽວບໍ່ສາມາດຊັກເຄື່ອງໄດ້ດ້ວຍຕົນເອງ ຜູ້ກ່ຽວຈຶ່ງໄດ້ຈ້າງນາງ ແອງດີ ອາຍຸ 48 ປີ ມາຊັກເຄື່ອງໃຫ້ ໂດຍໄດ້ຈ້າງຄ່າແຮງງານໃຫ້ແກ່ນາງ ແອງດີ ເດືອນລະ 200,000ກີບ. ທ້າວແດງເດດ ໄດ້ຮຽກຮ້ອງເງິນຊົດເຊີຍຈາກ ທ້າວບຸນຜານ ມີຄື: 1)ຄ່າເສັຍຫາຍ ໄລຍະປິ່ນ ປົວຢູ່ໂຮງໝໍຈຳນວນ 7,000,000ກີບ, ຄ່າຜ່າຕັດເອົາເຫຼັກອອກ ແລະຄ່າຢາໃນອະນາຄົດ ຈຳນວນ 1,200,000ກີບ, 2)ຄ່າປ່ວຍການຈຳນວນ 700,000ກີບ ແລະ 3)ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍເພີ່ມ: ຄ່າຈ້າງຄົນເຝົ້າເວລານອນໂຮງໝໍ1,400,000ກີບ ແລະຄ່າຈ້າງນາງແອງດີຊັກເຄື່ອງເດືອນລະ200,000ກີບ ຈຳນວນ 5 ເດືອນເທົ່າກັບ 1,000,000ກີບ.

3. ສາເຫດທີ່ພາໃຫ້ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບທາງແພ່ງ

ສາເຫດທີ່ພາໃຫ້ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບທາງແພ່ງ ໝາຍເຖິງການກໍ່ຄວາມເສັຍຫາຍ ພາໃຫ້ມີຂໍ້ຜູກພັນເກີດຂຶ້ນ ໝາຍຄວາມວ່າ ບຸກຄົນໃດຫາກໄດ້ກໍ່ຄວາມເສັຍຫາຍໃຫ້ແກ່ຜູ້ອື່ນ ດ້ວຍການກະທຳຂອງຕົນເອງ ບຸກຄົນນັ້ນຕ້ອງຮັບຜິດຊອບໃຊ້ແທນຄ່າເສັຍຫາຍທີ່ຕົນໄດ້ກໍ່ຂຶ້ນ ເວັ້ນເສັຍແຕ່ຄວາມເສັຍຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນນັ້ນ ແມ່ນຍ້ອນການປ້ອງກັນຕົວ, ການປະຕິບັດໜ້າທີ່ ທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມ

ກົດໝາຍ ຫຼື ຍ້ອນຄວາມຜິດຂອງຜູ້ຖືກເສັຍຫາຍເອງ⁵. (ບຸກຄົນດັ່ງກ່າວນີ້ ມີອາຍຸກະສຽນ 18 ປີ ຂຶ້ນໄປ ບໍ່ເປັນບ້າເສັຍຈິດ, ແຕ່ຖ້າມີບຸກຄົນອື່ນເຊັ່ນ: ພໍ່ແມ່, ອ້າຍເອື້ອຍນ້ອງ ຫຼືຜູ້ອື່ນໆ ສະເໜີຮັບ ໃຊ້ແທນຄ່າເສັຍຫາຍທາງແພ່ງຕາງກໍໄດ້); ດັ່ງນັ້ນ ອັນທີ່ເປັນພື້ນຖານທີ່ພາໃຫ້ມີຄວາມຮັບຜິດ ຊອບທາງແພ່ງ ຕົ້ນຕໍແລ້ວ ກໍແມ່ນຄວາມເສັຍຫາຍ ຫຼື ຄວາມອັບປະໂຫຍດເຊິ່ງເກີດຂຶ້ນຈາກການ ປະຕິບັດສິດໃນກຳມະສິດຫຼາຍ ຮູບການເຊັ່ນ: ການຂັດຂວາງ, ການເຮັດໃຫ້ຜູ້ອື່ນເສັຍຊື່ສຽງ, ການ ເຮັດໃຫ້ວັດຖຸ ຫຼື ຊັບສິ່ງຂອງທີ່ເປັນຂອງຜູ້ອື່ນເສັຍຫາຍ ຫຼື ເປ່ເພ, ການກະທຳທີ່ເຮັດໃຫ້ຜູ້ອື່ນ ໄດ້ຮັບບາດເຈັບ ຫຼື ເສັຍຊີວິດ ແລະມີບາງກໍລະນີ ຫຼື ບາງເຫດການທີ່ເກີດຂຶ້ນກໍສາມາດກຳນົດມູນ ຄ່າໄດ້, ແຕ່ບາງກໍລະນີກໍບໍ່ສາມາດກຳນົດມູນຄ່າໄດ້ ເຊັ່ນ: ຊີວິດ ຫຼື ສຸຂະພາບ, ກຽດສັກສີ... ສະນັ້ນ, ຄົນເຮົາທຸກຄົນດຳລົງຊີວິດຢູ່ໃນສັງຄົມ ຕ້ອງດຳລົງຊີວິດຢູ່ບົນພື້ນຖານໃນການປະຕິບັດ ກົດໝາຍ ແລະຮີດຄອງປະເພນີອັນດີງາມຂອງຊາດ, ການເຄື່ອນໄຫວແຕ່ລະຢ່າງຂອງບຸກຄົນ ຕ້ອງໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບແບບແຜນດຳລົງຊີວິດ ເຊິ່ງຈະພາໃຫ້ມີຄວາມກ້າວໜ້າ ຄຽງຄູ່ໄປພ້ອມໆກັນ ກັບລະບຽບກົດໝາຍ.

ບັນດາບຸກຄົນເຊິ່ງໄດ້ຮ່ວມກັນກໍ່ຄວາມເສັຍຫາຍ ຕ້ອງຮັບຜິດຊອບຮ່ວມກັນ ໃນການໃຊ້ ແທນຄ່າເສັຍຫາຍທີ່ພວກຕົນໄດ້ກໍ່ຂຶ້ນນັ້ນ. ສານອາດຈະພິຈາລະນາຕັດສິນໃຫ້ບຸກຄົນໃດໜຶ່ງ ຫຼື ຫຼາຍຄົນ ໃນຈຳນວນຜູ້ກໍ່ຄວາມເສັຍຫາຍນັ້ນ ໃຊ້ແທນຄ່າເສັຍຫາຍທັງໝົດກໍໄດ້, ແຕ່ຜູ້ກ່ຽວມີສິດ ທວງເອົານຳບຸກຄົນ ທີ່ຕົນໄດ້ໃຊ້ຕາງໄປແລ້ວນັ້ນຄືນ⁶.

ການທີ່ສານອາດຈະພິຈາລະນາໃຫ້ບຸກຄົນໃດໜຶ່ງ ຫຼື ຫຼາຍຄົນໃນຈຳນວນຜູ້ກໍ່ຄວາມເສັຍ ຫາຍມາໃຊ້ແທນຄ່າເສັຍຫາຍທັງໝົດກໍໄດ້ນັ້ນ, ແຕ່ຜູ້ກ່ຽວມີສິດທວງເອົານຳບຸກຄົນທີ່ຕົນໄດ້ໃຊ້ ຕາງໄປແລ້ວນັ້ນຄືນໄດ້ ໃນກໍລະນີດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

- ບັນດາຜູ້ຮ່ວມກັນກໍ່ຄວາມເສັຍຫາຍ ໄດ້ເອົາຕົວຫຼົບໜີ ເຊິ່ງອາດຈະຍັງເຫຼືອຜູ້ສ້າງຄວາມ ເສັຍຫາຍພຽງແຕ່ໜຶ່ງຫາສອງຄົນ. ກໍລະນີດັ່ງກ່າວນີ້ ສານສາມາດໃຫ້ບຸກຄົນ ທີ່ບໍ່ໄດ້ເອົາຕົວຫຼົບ ໜີໃຊ້ແທນ ຄ່າເສັຍຫາຍທັງໝົດກ່ອນກໍໄດ້ ແລ້ວຈຶ່ງໃຫ້ຜູ້ກ່ຽວທວງເອົານຳບຸກຄົນທີ່ຕົນໄດ້ໃຊ້ ຕາງໄປແລ້ວນັ້ນ.

⁵ ກົດໝາຍ ວ່າດ້ວຍ ຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແລະນອກສັນຍາ, ມາດຕາ 83(ປັບປຸງ). ສາເຫດທີ່ພາໃຫ້ມີຄວາມຮັບຜິດ ຊອບ.

ບຸກຄົນໃດ ຫາກໄດ້ກໍ່ຄວາມເສັຍຫາຍໃຫ້ແກ່ຜູ້ອື່ນ ດ້ວຍການກະທຳຂອງຕົນເອງ ບຸກຄົນນັ້ນຕ້ອງຮັບຜິດຊອບ ໃຊ້ແທນຄ່າເສັຍຫາຍທີ່ຕົນໄດ້ກໍ່ຂຶ້ນ ເວັ້ນເສັຍແຕ່ຄວາມເສັຍຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນນັ້ນ ແມ່ນຍ້ອນການປ້ອງກັນຕົວ, ການປະ ຕິບັດໜ້າທີ່ ທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ ຫຼືຍ້ອນຄວາມຜິດຂອງຜູ້ຖືກເສັຍຫາຍເອງ.

⁶ ກົດໝາຍ ວ່າດ້ວຍ ຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແລະນອກສັນຍາ, ມາດຕາ 90. ຄວາມຮັບຜິດຊອບຕໍ່ຄວາມເສັຍຫາຍ ທີ່ຫຼາຍຄົນໄດ້ກໍ່ຂຶ້ນ.

ບັນດາບຸກຄົນເຊິ່ງໄດ້ຮ່ວມກັນກໍ່ຄວາມເສັຍຫາຍ ຕ້ອງຮັບຜິດຊອບຮ່ວມກັນໃນການໃຊ້ແທນຄ່າເສັຍຫາຍທີ່ ພວກຕົນໄດ້ກໍ່ຂຶ້ນນັ້ນ. ສານອາດພິຈາລະນາຕັດສິນໃຫ້ບຸກຄົນໃດໜຶ່ງ ຫຼືຫຼາຍຄົນໃນຈຳນວນຜູ້ກໍ່ຄວາມເສັຍຫາຍນັ້ນ ໃຊ້ ແທນຄ່າເສັຍຫາຍທັງໝົດກໍໄດ້, ແຕ່ຜູ້ກ່ຽວມີສິດທວງເອົານຳບຸກຄົນທີ່ຕົນໄດ້ໃຊ້ຕາງໄປແລ້ວນັ້ນຄືນ.

ພວກທີ່ຮ່ວມກັນກໍ່ຄວາມເສັຍຫາຍໃຫ້ແກ່ບຸກຄົນອື່ນໂດຍເຈດຕະນາ ໝາຍວ່າພວກກ່ຽວໄດ້ຮ່ວມມືກັນກະທຳຄວາມຜິດ. ຕົວຢ່າງ: ທ້າວແອ, ທ້າວແສງ ແລະ ທ້າວເປ ໄດ້ລັກຄວາຍຂອງນາງເອ່ງ ໄປຂ້າແລ້ວເອົາຊີ້ນໄປຂາຍ, ຕໍ່ມາໄດ້ຈັບທ້າວເປ ມາດຳເນີນຄະດີ, ສ່ວນທ້າວແອ ແລະ ທ້າວແສງ ໄດ້ເອົາຕົວຫຼົບໜີ. ກໍລະນີດັ່ງກ່າວ ສານສາມາດພິຈາລະນາຕັດສິນໃຫ້ທ້າວເປ ໃຊ້ແທນຄ່າເສັຍຫາຍໃຫ້ ນາງເອ່ງ ພຽງຜູ້ດຽວກ່ອນກໍ່ໄດ້ ແລ້ວຈຶ່ງໃຫ້ທ້າວເປ ທ້າວແອ ທວງເອົາຈາກທ້າວແສງ ແລະ ທ້າວແອ.

ໃນ 2 ກໍລະນີດັ່ງກ່າວລຸ່ມນີ້ ແມ່ນເພື່ອເປັນກໍລະນີສຶກສາຄົ້ນຄວ້າວ່າຄວນຈະນຳໃຊ້ເຂົ້າ ໃນການປະຕິບັດວຽກງານຕົວຈິງ ຫຼືບໍ່ ແລະສາມາດນຳໃຊ້ໄດ້ ຫຼືບໍ່ ຖ້າບໍ່ເໝາະສົມ ແລະບໍ່ສອດຄ່ອງກັບຄວນນຳໃຊ້.

ຕາມມາດຕາ 90 ຂອງກົດໝາຍ ວ່າດ້ວຍຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແລະນອກສັນຍາ ໄດ້ກຳນົດວ່າ: “ສານອາດພິຈາລະນາຕັດສິນໃຫ້ບຸກຄົນໃດໜຶ່ງຫຼືຫຼາຍຄົນໃນຈຳນວນຜູ້ກໍ່ຄວາມເສັຍຫາຍນັ້ນ ໃຊ້ແທນຄ່າເສັຍຫາຍທັງໝົດກໍ່ໄດ້, ແຕ່ຜູ້ກ່ຽວ ມີສິດທອງເອົານຳບຸກຄົນ ທີ່ຕົນໄດ້ໃຊ້ຕາງໄປແລ້ວນັ້ນຄືນ”. ໃນການກຳນົດໄວ້ໃນມາດຕາ 90 ດັ່ງກ່າວນີ້ ບໍ່ໄດ້ກຳນົດແຈ້ງວ່າແມ່ນກໍລະນີແນວໃດ.

- ຜູ້ສ້າງຄວາມເສັຍຫາຍຮ່ວມກັນ ເຊິ່ງໜຶ່ງ(ຫຼືຫຼາຍກວ່າໜຶ່ງ) ໃນຈຳນວນຜູ້ສ້າງຄວາມເສັຍຫາຍເປັນຜູ້ມີຖານະທາງດ້ານເສດຖະກິດດີ ກໍລະນີດັ່ງກ່າວນີ້ ສານສາມາດໃຫ້ບຸກຄົນທີ່ມີຖານະທາງດ້ານເສດຖະກິດດີ ໃຊ້ແທນຄ່າເສັຍຫາຍທັງໝົດເສັຍກ່ອນ ແລ້ວຈຶ່ງໃຫ້ຜູ້ກ່ຽວທວງເອົານຳບຸກຄົນທີ່ຕົນ ໄດ້ໃຊ້ຕາງໄປແລ້ວນັ້ນ. ແຕ່ໃນກໍລະນີ ຕ້ອງມີການຮ້ອງຂໍຈາກຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມເສັຍຫາຍ ແລະສານກໍຕ້ອງມີຂໍ້ມູນຫຼັກຖານທີ່ຢັ້ງຢືນໄດ້ວ່າ ບຸກຄົນດັ່ງກ່າວມີຖານະທາງດ້ານເສດຖະກິດດີ ພໍທີ່ຈະຮັບຜິດຊອບຕໍ່ຄ່າເສັຍຫາຍດັ່ງກ່າວ.

ບັນດາບຸກຄົນ ເຊິ່ງໄດ້ຮ່ວມກັນກໍ່ຄວາມເສັຍຫາຍດັ່ງກ່າວນີ້ ເຊິ່ງເກີດຂຶ້ນໄດ້ທັງສອງກໍລະນີ ເຊັ່ນ: ການຮ່ວມກັນ ກໍ່ຄວາມເສັຍຫາຍໃຫ້ບຸກຄົນອື່ນ ໂດຍເຈດຕະນາ ແລະການຮ່ວມກັນກໍ່ຄວາມເສັຍຫາຍໃຫ້ແກ່ບຸກຄົນອື່ນທີ່ເກີດຂຶ້ນ ຈາກຄວາມປະໝາດ, ເລີ່ມເລີ້ ຫຼືດ້ວຍຄວາມບໍ່ລະມັດລະວັງ.

ພວກທີ່ຮ່ວມກັນກໍ່ຄວາມເສັຍຫາຍໃຫ້ແກ່ບຸກຄົນອື່ນ ໂດຍເຈດຕະນາ ໝາຍຄວາມວ່າພວກກ່ຽວໄດ້ຮ່ວມມືກັນກະທຳຄວາມຜິດ. ຕົວຢ່າງ: ທ້າວແອ, ທ້າວແສງ ແລະ ທ້າວເປ ໄດ້ລັກຄວາຍຂອງນາງເອ່ງ ໄປຂ້າແລ້ວເອົາຊີ້ນໄປຂາຍ, ຕໍ່ມາໄດ້ຈັບທ້າວເປ, ທ້າວແອ ແລະ ທ້າວແສງ ມາດຳເນີນຄະດີໄດ້. ແຕ່ໃນຈຳນວນ 3 ຄົນດັ່ງກ່າວ ແມ່ນທ້າວແອ ມີຖານະທາງດ້ານເສດຖະກິດດີກວ່າ ໝູ່ສານສາມາດພິຈາລະນາຕັດສິນໃຫ້ທ້າວແອ ຮັບຜິດຊອບໃຊ້ແທນຄ່າເສັຍຫາຍໃຫ້ນາງເອ່ງ ກ່ອນກໍ່ໄດ້ແລ້ວ ຈຶ່ງໃຫ້ທ້າວ ແອ ທວງເອົາຈາກ ທ້າວແສງ ແລະ ທ້າວເປ.

ກໍລະນີທີສອງ ແມ່ນເກີດຂຶ້ນຈາກການສ້າງຄວາມເສັຍຫາຍທີ່ຫຼາຍຄົນຮ່ວມກັນກໍ່ຂຶ້ນ ເນື່ອງຈາກຄວາມປະໝາດເລີ່ມເລີ້ ສະແດງອອກບາງຕົວຢ່າງ ດັ່ງນີ້: ທ້າວໄອ, ທ້າວຫວັງ ແລະ ທ້າວ

ອ້ອມ ໄດ້ເຂົ້າຮຸ້ນກັນຜູ້ລະສົບລ້ານ(10.000.000)ກີບ ເຮັດຊົງຊ້າສະຫວັນ ເພື່ອໃຫ້ເດັກນ້ອຍໄດ້ຂີ່ຫຼິ້ນມ່ວນຊື່ນ ຕາມຄວາມຄິດຂອງເດັກ ທັງສາມ(3)ຄົນໄດ້ຂາຍປີ້ໃຫ້ຜູ້ມາຂີ່ຊົງຊ້າສະຫວັນປີ້ລະ 3.000ກີບ. ຂະນະທີ່ຄົນກຳລັງຂີ່ຊົງຊ້າສະຫວັນຢູ່ນັ້ນ ຊົງຊ້າສະຫວັນໄດ້ລົ້ມລົງ ເຮັດໃຫ້ມີຄົນເສຍຊີວິດ 5 ຄົນ ເປັນຍິງ 2 ຄົນ, ບາດເຈັບສາຫັດ 8 ຄົນ ເປັນຍິງ 6 ຄົນ ແລະເຈັບພິສິດຄວນ 20 ຄົນ ເປັນຍິງ 9 ຄົນ. ຕໍ່ເຫດການດັ່ງກ່າວ ຕາມກົດໝາຍຕ້ອງໃຫ້ທັງສາມຄົນ ທີ່ເປັນຮຸ້ນສ່ວນກັນຮັບຜິດຊອບຮ່ວມກັນ ແຕ່ເນື່ອງຈາກວ່າ ທ້າວຫວັງ ມີຖານະທາງດ້ານເສດຖະກິດດີກວ່າ ທ້າວໄອ ແລະທ້າວອ້ອມ, ສາມສາມາດໃຫ້ທ້າວຫວັງ ຮັບຜິດຊອບໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍ, ຄ່າປ່ວຍການແລະຄ່າມັງຄາບສິ່ງສະການໃຫ້ບັນດາຜູ້ໄດ້ຮັບເຄາະຮ້າຍກ່ອນ ແລ້ວຈຶ່ງໃຫ້ທ້າວຫວັງ ທວງເອົານຳທ້າວໄອ ແລະທ້າວອ້ອມ.

ໃນສອງກໍລະນີດັ່ງກ່າວນີ້ ເປົ້າໝາຍໃຫ້ບຸກຄົນໃດໜຶ່ງໃນຈຳນວນຜູ້ເສຍຫາຍ ຮັບຜິດຊອບກ່ອນນັ້ນ ກໍແມ່ນເພື່ອປົກປ້ອງຜົນປະໂຫຍດຂອງຜູ້ເສຍຫາຍ ທີ່ເກີດຈາກການກະທຳຂອງຜູ້ຮ່ວມກັນກໍຄວາມເສຍຫາຍດັ່ງກ່າວ ໃຫ້ໄດ້ຮັບການປົວແປງດີຂຶ້ນ ແລະທັນກັບສະພາບການ ທັງຈະເປັນມາດຕະການ ສະກັດກັ້ນອັນໜຶ່ງ ເພື່ອປ້ອງກັນບໍ່ໃຫ້ມີການສ້າງຄວາມເສຍຫາຍໃຫ້ແກ່ກັນໃນສັງຄົມ ແລະກໍຈະເປັນການເພີ່ມສະຕິລະວັງຕົວໃຫ້ແກ່ຜູ້ປະກອບການເຮັດການຄ້າ ຫຼື ດຳເນີນທຸລະກິດມີສະຕິໃນການລະມັດລະວັງໃນການເຄື່ອນໄຫວວຽກງານຂອງຕົນ ແລະເປັນການເພີ່ມສະຕິໃນການເຄົາລົບລະບຽບກົດໝາຍ ຂອງພົນລະເມືອງຕື່ມອີກ.

ບາງເຫດການຂອງຕ່າງປະເທດ ເຊັ່ນ: ຢູ່ປະເທດຢີ່ປຸ່ນ ໄດ້ມີຄະດີເກີດຂຶ້ນ ເຊັ່ນ: ມີ 2 ບໍລິສັດ ປ່ອຍນ້ຳເປື້ອນລົງແມ່ນ້ຳ ເຮັດໃຫ້ນ້ຳໃນແມ່ນ້ຳເປື້ອນເປັນພິດ ແລະປາອາໄສຢູ່ໃນນ້ຳກໍໄດ້ຮັບສານພິດນັ້ນນຳ. ປະຊາຊົນຢູ່ທາງພາກໃຕ້ທີ່ໃຊ້ນ້ຳ ແລະເອົາປາມາບຸງແຕ່ງອາຫານ ໄດ້ຮັບສານພິດຕົກຄ້າງໃນຮ່າງກາຍ. ຜ່ານການພິສູດຂໍ້ມູນ ແລະຫຼັກຖານ ແມ່ນຍ້ອນ 2 ບໍລິສັດດັ່ງກ່າວ ປ່ອຍນ້ຳເປື້ອນລົງແມ່ນ້ຳ. ກໍລະນີດັ່ງກ່າວ ຖືວ່າ 2 ບໍລິສັດນີ້ ໄດ້ສ້າງຄວາມເສຍຫາຍຮ່ວມກັນ ຈຶ່ງຕ້ອງຮ່ວມກັນຮັບຜິດຊອບ ໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍໃຫ້ແກ່ປະຊາຊົນຜູ້ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ, ຈ່າຍຄ່າປັບໃໝໃຫ້ພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ແລະຕ້ອງຮັບຜິດຊອບແກ້ໄຂໃຫ້ນ້ຳໃນແມ່ນ້ຳ ກັບຄືນສູ່ສະພາບປົກກະຕິຕື່ມອີກ (ການກະທຳບໍ່ໄດ້ປະຕິບັດຮ່ວມກັນ ແຕ່ເກີດຄວາມເສຍຫາຍຕໍ່ເປົ້າໝາຍດຽວກັນ)

ການຍົກບັນຫານີ້ຂຶ້ນມາ ແມ່ນໃຫ້ເປັນຕົວຢ່າງ ເພື່ອໃຫ້ຄົນມີສະຕິໃນການປົກປ້ອງສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະປະເທດລາວເຮົາກໍຢູ່ໃນໄລຍະກຳລັງພັດທະນາ ແລະມີການສ້າງຕັ້ງໂຮງຈັກໂຮງງານ ນັບມື້ຫຼາຍຂຶ້ນຕາມລຳດັບ, ສະນັ້ນ ຖ້າບັນຫານີ້ເກີດແລ້ວ ຈະແກ້ໄຂວິທີໃດ. ແຕ່ຕົວຈິງໃນປະເທດລາວກໍມີບັນຫາແນວນີ້ເກີດຂຶ້ນແລ້ວ ແຕ່ການແກ້ໄຂເຫັນວ່າຍັງບໍ່ທັນໄດ້ຮັບຜົນ ແລະເປັນທີ່ພິ

ໃຈຂອງປະຊາຊົນເທົ່າທີ່ຄວນເທື່ອ. ຕໍ່ບັນຫາດັ່ງກ່າວ ພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກໍຄວນເອົາໃຈໃສ່ຕື່ມ.

4. ເງື່ອນໄຂຂອງຜູ້ກໍ່ຄວາມເສັຍຫາຍ ຕ້ອງຮັບຜິດຊອບໃຊ້ແທນຄ່າເສັຍຫາຍທີ່ຕົນກໍ່ຂຶ້ນ⁷

ເງື່ອນໄຂທີ່ພາໃຫ້ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບທາງແພ່ງ ແມ່ນປັດໄຈພື້ນຖານເພື່ອກຳນົດຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນການໃຊ້ແທນຄ່າເສັຍຫາຍ ທັງເປັນສິ່ງວັດແທກມູນຄ່າຂອງການໃຊ້ແທນຄວາມເສັຍຫາຍດັ່ງກ່າວ. ເງື່ອນໄຂທີ່ພາໃຫ້ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນການໃຊ້ແທນຄ່າເສັຍຫາຍນັ້ນ ປະກອບດ້ວຍ 4 ເຫດປັດໄຈ ຄື:

- ຕ້ອງມີຄວາມເສັຍຫາຍ;
- ຕ້ອງມີການລະເມີດກົດໝາຍ;
- ຕ້ອງມີສາຍພົວພັນເຫດແລະຜົນລະຫວ່າງຄວາມເສັຍຫາຍກັບການລະເມີດກົດໝາຍ;
- ຕ້ອງມີຄວາມຜິດ.

4.1. ຄວາມເສັຍຫາຍ:

ຄວາມເສັຍຫາຍ ໝາຍເຖິງການເຮັດໃຫ້ຄຸນນະພາບ ແລະປະລິມານ ຂອງສິ່ງໃດສິ່ງໜຶ່ງ ຫຼຸດຫຼຸດລົງທາງດ້ານຄຸນຄ່າໃນສະພາບປົກກະຕິ ຫຼື ໝາຍເຖິງການເປ່ເພທຳລາຍ ສົມບັດທີ່ເປັນວັດຖຸເຊັ່ນ: ລົດຈັກ, ເຮືອນ, ໂມງ ແລະອື່ນໆ ຫຼື ບໍ່ເປັນວັດຖຸເຊັ່ນ: ຊີວິດ ຫຼື ສຸຂະພາບ ຫຼື ທາງດ້ານຈິດໃຈ ເຊິ່ງກົດໝາຍໄດ້ປົກປ້ອງໃຫ້.

ສະຫຼຸບແລ້ວ ຄວາມເສັຍຫາຍ ແມ່ນມີ 3 ປະເພດ ຄື: ຕໍ່ດ້ານຊັບສິ່ງຂອງ, ຕໍ່ຊີວິດ ຫຼື ສຸຂະພາບ ແລະຕໍ່ຈິດໃຈ

ຄວາມເສັຍຫາຍເປັນເຫດຜົນໜຶ່ງ ທີ່ພາໃຫ້ມີພັນທະ ໃນການໃຊ້ແທນຄ່າເສັຍຫາຍ ລວມໄປ ເຖິງການກະທຳທີ່ລະເມີດກົດໝາຍ.

ຄວາມເສັຍຫາຍທີ່ເນື່ອງມາຈາກການກະທຳຂອງບຸກຄົນໃດໜຶ່ງ ຕ້ອງມີລັກສະນະແນ່ນອນ ຄືເກີດຂຶ້ນແລ້ວ ຫຼື ຈະເກີດຂຶ້ນໃນອະນາຄົດຢ່າງແນ່ນອນ.

ຄວາມເສັຍຫາຍທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນ ຫຼື ຈະບໍ່ເກີດຂຶ້ນໃນອະນາຄົດນັ້ນ ບໍ່ໃຫ້ຖືວ່າເປັນຄວາມເສັຍຫາຍທີ່ແນ່ນອນ⁸.

⁷ ປຶ້ມກົດໝາຍແພ່ງ ຮຽບຮຽງໂດຍ: ທ່ານ ສ.ຈ. ດາວອນ ຫວ່າງວິຈິດ ແລະກວດແກ້ໂດຍ ຄ.ນ.ລ. ຄັ້ງວັນທີ 31 ມັງກອນ 2003

⁸ ກົດໝາຍ ວ່າດ້ວຍ ຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແລະນອກສັນຍາ, ມາດຕາ 85 (ປັບປຸງ). ປະເພດຂອງຄວາມເສັຍຫາຍ:
- ຄວາມເສັຍຫາຍ ມີສາມປະເພດ ດັ່ງນີ້: ທາງດ້ານຊັບສິ່ງຂອງ, ທາງດ້ານຊີວິດ ຫຼື ສຸຂະພາບ, ທາງດ້ານຈິດໃຈ.

⁹ ກົດໝາຍ ວ່າດ້ວຍ ຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແລະນອກສັນຍາ, ມາດຕາ 84 (ປັບປຸງ). ລັກສະນະຂອງຄວາມເສັຍຫາຍ
ຄວາມເສັຍຫາຍທີ່ເນື່ອງມາຈາກການກະທຳຂອງບຸກຄົນໃດໜຶ່ງ ຕ້ອງມີລັກສະນະແນ່ນອນ ຄື ໄດ້ເກີດຂຶ້ນແລ້ວ ຫຼື ຈະເກີດຂຶ້ນໃນອະນາຄົດຢ່າງແນ່ນອນ.

ຄວາມເສັຍຫາຍທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນ ຫຼືບໍ່ເກີດຂຶ້ນໃນອະນາຄົດນັ້ນ ບໍ່ໃຫ້ຖືວ່າເປັນຄວາມເສັຍຫາຍທີ່ແນ່ນອນ.

4.2. ການລະເມີດກົດໝາຍ

ໝາຍເຖິງການປະພຶດທີ່ຂັດກັບກົດໝາຍຂອງຜູ້ກໍ່ຄວາມເສັຍຫາຍ ເຊິ່ງເປັນການປະພຶດທີ່ຂັດກັບກົດໝາຍ ອາດຈະແມ່ນການກະທຳ ຫຼື ບໍ່ກະທຳ(ການເມີນເສີຍ) ຂອງບຸກຄົນທີ່ມີພັນທະ ແລະການທີ່ບຸກຄົນໃດ ຫາກໄດ້ນຳໃຊ້ສິດຂອງຕົນເກີນຄວນໂດຍເຈດຕະນາ, ບຸກຄົນນັ້ນຕ້ອງຮັບຜິດຊອບໃຊ້ແທນຄ່າເສັຍຫາຍທີ່ເນື່ອງມາຈາກການໃຊ້ສິດເກີນຄວນນັ້ນ¹⁰. ຖ້າຫາກບຸກຄົນກໍ່ຄວາມເສັຍຫາຍໄດ້ປະຕິບັດພັນທະ ຫຼື ສິດຂອງຕົນຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍແລ້ວ ກໍຈະບໍ່ຖືວ່າການປະຕິບັດຂອງຜູ້ກ່ຽວເປັນການກະທຳທີ່ລະເມີດກົດໝາຍເຊັ່ນ: ໜ່ວຍດັບເພີງມ້າງປະຕູ, ທັບແວ່ນເພື່ອມອດໄຟ. ແຕ່ຄວາມເສັຍຫາຍທີ່ເນື່ອງມາຈາກສະພາວະທີ່ຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ຮັບການຕອບ ແທນ. ອີງຕາມສະພາບການຕົວຈິງ ສານອາດໃຫ້ຜູ້ກະທຳ ຫຼື ບຸກຄົນທີສາມເຊິ່ງໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດຈາກການກະທຳຂອງຜູ້ກໍ່ຄວາມເສັຍຫາຍນັ້ນ ເປັນຜູ້ຮັບຜິດຊອບໃຊ້ແທນຄ່າເສັຍຫາຍ.

4.3. ສາຍພົວພັນ ເຫດແລະຜົນ ລະຫວ່າງຄວາມເສັຍຫາຍກັບການລະເມີດກົດໝາຍ¹¹

ໝາຍເຖິງຄວາມຮັບຜິດຊອບທີ່ເນື່ອງມາຈາກການກໍ່ຄວາມເສັຍຫາຍ ຈະມີຂັ້ນໄດ້ກໍຕໍ່ເມື່ອຫາກມີສາຍພົວພັນເຫດແລະຜົນ ລະຫວ່າງການກະທຳທີ່ລະເມີດກົດໝາຍ ກັບຄວາມເສັຍຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນ. ສະນັ້ນ, ບຸກຄົນໃດໜຶ່ງຈະມີຄວາມຮັບຜິດຊອບຕໍ່ການໃຊ້ແທນຄ່າເສັຍຫາຍໄດ້ນັ້ນ ກໍຕໍ່ເມື່ອຫາກມີສາຍພົວພັນເຫດແລະຜົນ ລະຫວ່າງການກະທຳທີ່ລະເມີດກົດໝາຍຂອງບຸກຄົນນັ້ນ ກັບຄວາມເສັຍຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນ ເຊິ່ງປະກອບດ້ວຍສາມເງື່ອນໄຂດັ່ງນີ້:

- ເຫດແມ່ນສິ່ງຈຳເປັນທີ່ພາໃຫ້ເກີດຜົນເສັຍຫາຍ;
- ເຫດຕ້ອງເກີດຂຶ້ນກ່ອນຜົນເສັຍຫາຍ;
- ເຫດຕ້ອງເປັນສາເຫດໂດຍກົງຂອງຜົນເສັຍຫາຍ.

ສາຍພົວພັນ ເຫດແລະຜົນດັ່ງກ່າວ ຈະບໍ່ແມ່ນພຽງແຕ່ລະຫວ່າງການກະທຳທີ່ລະເມີດກົດໝາຍ ເຊິ່ງເປັນຄວາມຜິດກັບຄວາມເສັຍຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນເທົ່ານັ້ນ ແຕ່ຫາກຍັງແມ່ນການລະເມີດກົດໝາຍ ກັບລະດັບຄວາມເສັຍຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນອີກ. ບາງເທື່ອກໍຈະແມ່ນສາຍພົວພັນເຫດ ແລະຜົນ

¹⁰ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແລະນອກສັນຍາ, ມາດຕາ 88. ຄວາມເສັຍຫາຍທີ່ເນື່ອງມາຈາກການນຳໃຊ້ສິດເກີນຄວນ.

ບຸກຄົນໃດ ຫາກໄດ້ນຳໃຊ້ສິດຂອງຕົນເກີນຄວນໂດຍເຈດຕະນາ ບຸກຄົນນັ້ນຕ້ອງຮັບຜິດຊອບ ໃຊ້ແທນຄ່າເສັຍຫາຍ ທີ່ເນື່ອງມາຈາກການໃຊ້ສິດເກີນຄວນ.

¹¹ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແລະນອກສັນຍາ, ມາດຕາ 87. ສາຍພົວພັນລະຫວ່າງ ເຫດແລະຜົນເສັຍຫາຍ

ບຸກຄົນໃດໜຶ່ງ ຈະມີຄວາມຮັບຜິດຊອບຕໍ່ການໃຊ້ແທນຄ່າເສັຍຫາຍໄດ້ນັ້ນ ກໍຕໍ່ເມື່ອຫາກມີສາຍພົວພັນເຫດ ແລະຜົນລະຫວ່າງການກະທຳທີ່ລະເມີດກົດໝາຍຂອງບຸກຄົນນັ້ນກັບຄວາມເສັຍຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນ ເຊິ່ງປະກອບດ້ວຍສາມເງື່ອນໄຂ ດັ່ງນີ້:

- ເຫດ ແມ່ນສິ່ງຈຳເປັນ ທີ່ພາໃຫ້ເກີດຜົນເສັຍຫາຍ;
- ເຫດ ຕ້ອງເກີດຂຶ້ນກ່ອນຜົນເສັຍຫາຍ;
- ເຫດ ຕ້ອງເປັນສາເຫດໂດຍກົງ ຂອງຜົນເສັຍຫາຍ.

ຫຼາຍໆຢ່າງ ແຕ່ຫາກບໍ່ແມ່ນມີພຽງຢ່າງດຽວ ເຊັ່ນ: ໃນເວລາພິຈາລະນາຄະດີ ກ່ຽວກັບຄວາມຮັບຜິດຊອບ ທີ່ເນື່ອງມາຈາກການກະທຳຂອງເດັກ ທີ່ຍັງບໍ່ທັນເຖິງກະສຽນອາຍຸ ຄວນໃຫ້ເປັນສາຍພົວພັນເຫດ ແລະຜົນລະຫວ່າງການກະທຳຂອງເດັກດັ່ງກ່າວກັບການປະພຶດທີ່ເປັນຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງພໍ່ແມ່ຜູ້ປົກຄອງ ຫຼື ຜູ້ຄຸ້ມຄອງທີ່ມີພັນທະເບິ່ງແຍງລ້ຽງດູສຶກສາອົບຮົມເດັກ ແຕ່ຫາກບໍ່ແມ່ນການກະທຳຂອງເດັກດັ່ງກ່າວ ກັບຄວາມເສີຍຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນເທົ່ານັ້ນ.

ສຳລັບກົດໝາຍຂອງ ສປປ ລາວ ແມ່ນຮັບຮູ້ຄວາມເສີຍຫາຍທາງກົງທີ່ເກີດຈາກຄວາມເສີຍຫາຍເທົ່ານັ້ນ, ສ່ວນຄວາມເສີຍຫາຍທາງອ້ອມນັ້ນ ຜ່ານມາແມ່ນບໍ່ໄດ້ຮັບການພິຈາລະນາຈາກສານ ແລະສ່ວນສາເຫດທີ່ພາໃຫ້ຄວາມເສີຍຫາຍທາງອ້ອມ ກໍບໍ່ໄດ້ກຳນົດຄວາມຮັບຜິດຊອບໄວ້ໃນກົດໝາຍ ຂອງ ສປປ ລາວ ແຕ່ກໍມີບາງປະເທດ ແມ່ນຮັບຮູ້ຄວາມເສີຍຫາຍທາງອ້ອມບາງກໍລະນີເຊັ່ນ: ປະເທດຍີ່ປຸ່ນໄດ້ພິຈາລະນາຄະດີຕັດສິນໃຫ້ຜູ້ສ້າງຄວາມເສີຍຫາຍ ຈ່າຍຄ່າເສີຍຫາຍທາງອ້ອມໃຫ້ແກ່ຄອບຄົວຜູ້ເສີຍຊີວິດ ໂດຍໃຫ້ເຫດຜົນວ່າຜູ້ເສີຍຊີວິດດັ່ງກ່າວ ມີທຸລະກິດນ້ອຍໃນຄອບຄົວ ແລະການບໍລິຫານທຸລະກິດນັ້ນ ກໍແມ່ນຜູ້ເສີຍຊີວິດເປັນຜູ້ຮັບຜິດຊອບທັງໝົດ.

4.4. ຄວາມຜິດ

ຄວາມຜິດ ສະແດງອອກດ້ວຍການກະທຳ ຫຼື ການເມີນເສີຍ ເຊິ່ງເປັນການລະເມີດລະບຽບກົດໝາຍ ແລະກໍຄວາມເສີຍຫາຍໃຫ້ແກ່ບຸກຄົນອື່ນໂດຍເຈດຕະນາ ຫຼື ດ້ວຍຄວາມບໍ່ລະມັດລະວັງ¹².

ຄວາມຜິດໂດຍເຈດຕະນາ ແມ່ນການກະທຳຫຼືການເມີນເສີຍເຊິ່ງຜູ້ກະທຳຮູ້ວ່າການກະທຳ ຫຼື ການເມີນເສີຍນັ້ນຈະກໍ່ຄວາມເສີຍຫາຍ, ເປັນອັນຕະລາຍຕໍ່ສັງຄົມ ແລະຄາດຄະເນໄດ້ເຖິງຜົນສະທ້ອນຂອງການກະທຳ ຫຼື ການເມີນເສີຍ ແຕ່ກໍຈົງໃຈເຮັດ ຫຼື ປະປ່ອຍໃຫ້ມັນເກີດຂຶ້ນ¹³.

ຄວາມຜິດທີ່ເກີດຂຶ້ນດ້ວຍຄວາມບໍ່ລະມັດລະວັງ ແມ່ນການກະທຳຫຼືການເມີນເສີຍເຊິ່ງຜູ້ກະທຳຜິດ ສາມາດຄາດຄະເນໄດ້ວ່າການກະທຳ ຫຼື ການເມີນເສີຍຂອງຕົນນັ້ນ ອາດມີຜົນສະທ້ອນທີ່ເປັນອັນຕະລາຍຕໍ່ສັງຄົມ ແຕ່ຖືເປົ່າແລະເຊື່ອວ່າມັນຈະບໍ່ເກີດຂຶ້ນ ຫຼື ບໍ່ຄາດຄະເນໄດ້ວ່າ ຜົນ

¹² ກົດໝາຍ ວ່າດ້ວຍ ຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແລະນອກສັນຍາ, ມາດຕາ 86. ຄວາມຜິດ

ຄວາມຜິດສະແດງອອກດ້ວຍການກະທຳ ຫຼື ການເມີນເສີຍ ເຊິ່ງເປັນການລະເມີດລະບຽບກົດໝາຍ ແລະກໍຄວາມເສີຍຫາຍໃຫ້ແກ່ບຸກຄົນອື່ນ ໂດຍເຈດຕະນາ ຫຼື ດ້ວຍຄວາມບໍ່ລະມັດລະວັງ.

¹³ ກົດໝາຍອາຍາ, ມາດຕາ 9. ການກະທຳຜິດໂດຍເຈດຕະນາ:

ການກະທຳໂດຍເຈດຕະນາ ແມ່ນການກະທຳ ຫຼືການເມີນເສີຍ ເຊິ່ງຜູ້ກະທຳຮູ້ວ່າ ການກະທຳ ຫຼື ການເມີນເສີຍຂອງຕົນນັ້ນ ເປັນອັນຕະລາຍຕໍ່ສັງຄົມ ແລະກໍຄາດຄະເນໄດ້ເຖິງຜົນສະທ້ອນຂອງການກະທຳ ຫຼື ການເມີນເສີຍ ແຕ່ຈົງໃຈເຮັດ ຫຼື ປະປ່ອຍໃຫ້ມັນເກີດຂຶ້ນ.

¹⁴ ກົດໝາຍອາຍາ, ມາດຕາ 10. ການກະທຳຜິດດ້ວຍຄວາມບໍ່ລະມັດລະວັງ:

ການກະທຳຜິດດ້ວຍຄວາມບໍ່ລະມັດລະວັງ ແມ່ນການກະທຳ ຫຼື ການເມີນເສີຍ ເຊິ່ງຜູ້ກະທຳຜິດຄາດຄະເນໄດ້ວ່າ ການກະທຳ ຫຼື ການເມີນເສີຍຂອງຕົນນັ້ນ ອາດມີຜົນສະທ້ອນທີ່ເປັນອັນຕະລາຍຕໍ່ສັງຄົມ ແຕ່ຖືເປົ່າ ແລະເຊື່ອວ່າມັນຈະບໍ່ເກີດຂຶ້ນ ຫຼື ບໍ່ຄາດຄະເນໄດ້ວ່າຜົນສະທ້ອນດັ່ງກ່າວ ຈະເກີດຂຶ້ນທັງໆທີ່ວ່າ ຕົນຕ້ອງຄາດຄະເນ ແລະສາມາດຄາດຄະເນໄດ້.

ສະທ້ອນດັ່ງກ່າວຈະເກີດຂຶ້ນ ທັງໆທີ່ວ່າ ຕົນຕ້ອງຄາດຄະເນ ແລະສາມາດຄາດຄະເນໄດ້¹⁴.

ນອກຈາກຄວາມຮັບຜິດຊອບ ທີ່ເນື່ອງມາຈາກການກະທຳຂອງຕົນແລ້ວ ກົດໝາຍຍັງ ກຳນົດຄວາມຮັບຜິດຊອບທີ່ເນື່ອງມາຈາກການກະທຳຂອງບຸກຄົນອື່ນ, ຂອງສັດ, ວັດຖຸສິ່ງຂອງທີ່ຢູ່ ໃນການຄຸ້ມຄອງຂອງຕົນ¹⁵ ເຊິ່ງມີລາຍລະອຽດດັ່ງນີ້:

5. ຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງຜູ້ໃຊ້ວຽກ

ຜູ້ໃຊ້ວຽກຕ້ອງຮັບຜິດຊອບໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍ ທີ່ຜູ້ຮັບໃຊ້ວຽກຂອງຕົນ ໄດ້ກໍ່ຂຶ້ນໃຫ້ແກ່ ບຸກຄົນອື່ນ ໃນການປະຕິບັດໜ້າທີ່ຕາມການມອບໝາຍ¹⁶.

ຄຳວ່າຜູ້ໃຊ້ວຽກນີ້ ໝາຍເຖິງບຸກຄົນ ຫຼື ນິຕິບຸກຄົນທີ່ຈະໄດ້ຮັບຜິດຊອບຕໍ່ຄວາມເປັນອັນ ຕະລາຍ ແລະຄວາມເສັຍຫາຍ ເຊິ່ງຜູ້ຮັບໃຊ້ວຽກຂອງຕົນໄດ້ກໍ່ຂຶ້ນ; ຈະເອີ້ນວ່າຜູ້ໃຊ້ວຽກນັ້ນ ແມ່ນ ບຸກຄົນ ຫຼື ອົງການທີ່ມີສິດອຳນາດ ໃຫ້ຄຳສັ່ງແກ່ບຸກຄົນໃດໜຶ່ງ ເຊິ່ງໄດ້ຮັບເງິນເດືອນ ຫຼື ຄ່າແຮງ ງານຈາກຕົນ ເພື່ອປະຕິບັດໜ້າທີ່ວຽກງານໃດໜຶ່ງແກ່ຕົນ. ໃນເມື່ອບຸກຄົນໃດໄດ້ຮັບຈ້າງ ຈາກຜູ້ ອື່ນແຕ່ຜູ້ນີ້ບໍ່ມີສິດໃຫ້ຄຳສັ່ງໃນການປະຕິບັດວຽກງານ ເຊັ່ນ: ຊ່າງເຮືອນ, ຊ່າງໄມ້, ຊ່າງຈອດ, ຊ່າງຕີເຫຼັກ, ຄົນຂັບລົດຕັກຊີເປັນຕົ້ນເຊິ່ງບໍ່ຖືວ່າເປັນຜູ້ຮັບໃຊ້ວຽກຂອງຜູ້ວ່າຈ້າງ ເພາະພວກຜູ້ກ່ຽວ ບໍ່ໄດ້ຢູ່ໃຕ້ການຄວບຄຸມຂອງຜູ້ວ່າຈ້າງໃນເວລາປະຕິບັດວຽກງານ ແລະພວກຜູ້ກ່ຽວກໍປະຕິບັດ ງານນັ້ນໂດຍລຳພັງ ປາສະຈາກຄຳສັ່ງໃດໆ ແຕ່ພວກຜູ້ກ່ຽວຕ້ອງປະຕິບັດຕາມສັນຍາທີ່ໄດ້ຕົກລົງ ກັນໄວ້ເທົ່ານັ້ນ, ສະຫຼຸບຄວາມວ່າ ຜູ້ຮັບຈ້າງເຮັດສິ່ງໃດສິ່ງໜຶ່ງເພື່ອປະຕິບັດໜ້າທີ່ຕາມຄຳສັ່ງ ຫຼື ການມອບໝາຍຂອງຜູ້ໃຊ້ວຽກນັ້ນ ແມ່ນຜູ້ຮັບໃຊ້ວຽກ. ຕົວຢ່າງ: ທ້າວແອ ພະນັກງານຂັບລົດ ປະຈຳຢູ່ບໍລິສັດທ່ອງທ່ຽວໄດ້ຮັບເງິນເດືອນ 700.000 ກີບ/ເດືອນ, ໄດ້ຂັບລົດພາແຂກອອກຈາກ ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ ໄປທ່ຽວຫຼວງພະບາງ ຖືວ່າ ທ້າວແອ ເປັນຜູ້ຮັບໃຊ້ວຽກໃຫ້ບໍລິສັດທ່ອງທ່ຽວ. ໃນມື້ດຽວກັນນັ້ນ ບໍລິສັດທ່ອງທ່ຽວໄດ້ເຊົ່າລົດນຳທ້າວທີ ແລະທ້າວທີເປັນຜູ້ຂັບລົດ ພາແຂກຂອງ ບໍລິສັດທ່ອງທ່ຽວ ອອກຈາກນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ ໄປແຂວງຈຳປາສັກ, ໃນກໍລະນີດັ່ງກ່າວ ຖືວ່າ ທ້າວທີເປັນຜູ້ຮັບຈ້າງ.

5.1. ເງື່ອນໄຂທີ່ຈະຖືວ່າ ຜູ້ໃຊ້ວຽກເປັນຜູ້ຮັບຜິດຊອບຕາງຜູ້ຮັບໃຊ້ວຽກ

ຜູ້ເສັຍຫາຍ(ຜູ້ໄດ້ຮັບເຄາະຮ້າຍ)ຕ້ອງນຳຫຼັກຖານຫຼືພະຍານມາຢັ້ງຢືນວ່າຄວາມເສັຍຫາຍ ທີ່ຕົນໄດ້ຮັບນັ້ນ ແມ່ນເນື່ອງມາຈາກການກະທຳໂດຍກົງຂອງຜູ້ຮັບໃຊ້ວຽກ.

ຄວາມເສັຍຫາຍ ຫຼື ຄວາມເປັນອັນຕະລາຍ ຕ້ອງເກີດມາຈາກການກະທຳຂອງຜູ້ຮັບໃຊ້ວຽກ

¹⁵ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍຂໍ້ຕູກພັນໃນສັນຍາ ແລະນອກສັນຍາ, ໝວດທີ 2

¹⁶ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍຂໍ້ຕູກພັນໃນສັນຍາ ແລະນອກສັນຍາ, ມາດຕາ 92 ວັກ 1. ຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງຜູ້ໃຊ້ວຽກ ຜູ້ໃຊ້ວຽກຕ້ອງຮັບຜິດຊອບ ໃຊ້ແທນຄ່າເສັຍຫາຍ ທີ່ຜູ້ຮັບໃຊ້ວຽກຂອງຕົນໄດ້ກໍ່ຂຶ້ນໃຫ້ແກ່ບຸກຄົນອື່ນ ໃນ ການປະຕິບັດໜ້າທີ່ຕາມການມອບໝາຍ.

ໃນເວລາປະຕິບັດໜ້າທີ່ຂອງຕົນ. ດັ່ງນັ້ນ ຜູ້ໃຊ້ວຽກຈຶ່ງຕ້ອງຮັບຜິດຊອບ ຕໍ່ຄວາມເປັນອັນຕະລາຍ ຫຼື ຄວາມເສັຍຫາຍ ເຊິ່ງເກີດຈາກການແລ່ນລົດຂອງຜູ້ຂັບລົດຂອງຕົນ ແລະຜູ້ຮັບເໝົາຕ້ອງຮັບຜິດ ຊອບຕໍ່ຄວາມເປັນອັນຕະລາຍ ຫຼື ຄວາມເສັຍຫາຍ ເຊິ່ງເກີດຈາກການກະທຳຂອງຄົນງານທີ່ເຮັດ ວຽກນຳຕົນ.

ອັນທີ່ວ່າການກະທຳຂອງຜູ້ຮັບໃຊ້ວຽກໃນເວລາປະຕິບັດໜ້າທີ່ຂອງຕົນນັ້ນພາໃຫ້ມີບັນຫາ ໃນການຕິຄວາມໝາຍວ່າ ຍາມໃດຜູ້ຮັບໃຊ້ວຽກຈຶ່ງຖືວ່າ ກຳລັງປະຕິບັດໜ້າທີ່ຂອງຕົນ ຫຼື ຍາມ ໃດ ຈຶ່ງຖືວ່າ ຜູ້ຮັບໃຊ້ວຽກຍັງເຮັດການຢູ່ນຳຜູ້ໃຊ້ວຽກ.

ຕາມທີ່ໄດ້ເຫັນໃນພາກປະຕິບັດຕົວຈິງ ຜູ້ໃຊ້ວຽກຕ້ອງໄດ້ຮັບຜິດຊອບຕາງຜູ້ຂັບລົດຂອງຕົນ ເຊິ່ງເຮັດໃຫ້ບຸກຄົນອື່ນໄດ້ຮັບຄວາມເສັຍຫາຍ, ເຖິງແມ່ນວ່າຜູ້ຂັບລົດຈະຂັບລົດຂອງຕົນອອກໄປ ໂດຍບໍ່ຮູ້ຈັກກຳຕາມ ເພາະວ່າການຂັບລົດ ເປັນໜ້າທີ່ປະຈຳຂອງຜູ້ຮັບໃຊ້ວຽກນັ້ນ ເຖິງແມ່ນວ່າ ຈະຂັບລົດອອກໄປໂດຍມີຄຳສັ່ງ ຫຼື ບໍ່ມີຄຳສັ່ງ ກໍແມ່ນຢູ່ໃນໜ້າທີ່ສະເໝີ.

5.2. ກໍລະນີຍົກເວັ້ນ ບໍ່ໃຫ້ຜູ້ໃຊ້ວຽກຮັບຜິດຊອບຕາງຜູ້ຮັບໃຊ້ວຽກ

ຜູ້ໃຊ້ວຽກຈະພົ້ນຈາກຄວາມຮັບຜິດຊອບໄປໄດ້ ແຕ່ໃນກໍລະນີທີ່ຕົນນຳພັກຖານ ຫຼື ພະ ຍານມາປະກອບໃຫ້ເຫັນວ່າ ຜູ້ຮັບໃຊ້ວຽກຂອງຕົນໄດ້ລະເມີດ ບໍ່ປະຕິບັດຕາມການມອບໝາຍ ຫຼື ຄຳສັ່ງຂອງຜູ້ໃຊ້ວຽກຫຼືຄວາມເສັຍຫາຍນັ້ນຫາກເກີດຈາກການກະທຳຫຼືຄວາມຜິດຂອງບຸກຄົນອື່ນ ຫຼືເນື່ອງມາຈາກເຫດສຸດວິໄສເທົ່ານັ້ນ ແຕ່ຈະນຳພັກຖານ ຫຼືເຫດຜົນອື່ນອັນ ມາຢັ້ງຢືນເພື່ອຫຼີກ ຈາກຄວາມຮັບຜິດຊອບນັ້ນແມ່ນບໍ່ໄດ້. ແຕ່ໃນກໍລະນີຜົນເສັຍຫາຍໄດ້ເກີດຂຶ້ນ ຍ້ອນຄວາມຜິດ ຢ່າງໜັກໜ່ວງຂອງຜູ້ຮັບໃຊ້ວຽກແລ້ວ ຜູ້ກ່ຽວຕ້ອງຮັບຜິດຊອບໃຊ້ແທນຄ່າເສັຍຫາຍ, ແຕ່ຜູ້ໃຊ້ ວຽກນັ້ນ ຕ້ອງໄດ້ຈ່າຍຄ່າເສັຍຫາຍນັ້ນກ່ອນ ແລ້ວຈຶ່ງທວງເອົາການທົດແທນຄ່າເສັຍຫາຍ ທີ່ ໄດ້ຈ່າຍໄປແລ້ວນັ້ນ ຄືນຈາກຜູ້ຮັບໃຊ້ວຽກ¹⁷.

ຜູ້ໃຊ້ວຽກຈະບໍ່ໄດ້ຮັບຜິດຊອບຕໍ່ຄວາມເສັຍຫາຍ ຫຼື ຄວາມເປັນອັນຕະລາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນຈາກ ການກະທຳຂອງຜູ້ຮັບໃຊ້ວຽກຂອງຕົນ ໃນເມື່ອຕົນຫາກໄດ້ໃຫ້ຜູ້ອື່ນ ຢືມຜູ້ຮັບໃຊ້ວຽກຂອງຕົນໄປ ທຳງານນອກຈາກງານຂອງຕົນ ທັງນີ້ກໍເພາະວ່າ ຜູ້ຮັບໃຊ້ວຽກນັ້ນ ໄດ້ອອກຈາກການດູແລ ແລະ ການຄວບຄຸມຂອງຕົນແລ້ວ ແລະຈະແມ່ນຜູ້ອື່ນທີ່ຢືມຜູ້ຮັບໃຊ້ວຽກນັ້ນ ເປັນຜູ້ຮັບຜິດຊອບ. ນອກ ຈາກນີ້, ຜູ້ໃຊ້ວຽກຈະບໍ່ຮັບຜິດຊອບອີກ ຖ້າຜູ້ຮັບໃຊ້ວຽກ ຫາກກໍຄວາມເສັຍຫາຍໃນເວລາພັກ ວຽກຈາກຜູ້ໃຊ້ວຽກໄປແລ້ວ. ສະຫຼຸບແລ້ວ, ຕາມຫຼັກການຂອງຂໍ້ຜູກພັນນອກສັນຍາບັນຍັດໄວ້

¹⁷ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແລະນອກສັນຍາ, ມາດຕາ 92 (ປັບປຸງ) ວັກ 2. ຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງ ຜູ້ໃຊ້ວຽກ

ໃນກໍລະນີທີ່ຄວາມເສັຍຫາຍຫາກເກີດຂຶ້ນ ຍ້ອນຄວາມຜິດອັນໜັກໜ່ວງຂອງຜູ້ຮັບໃຊ້ວຽກແລ້ວ ຜູ້ກ່ຽວຕ້ອງ ຮັບຜິດຊອບໃຊ້ແທນຄ່າເສັຍຫາຍ, ແຕ່ຜູ້ໃຊ້ວຽກນັ້ນຕ້ອງໄດ້ຈ່າຍຄ່າເສັຍຫາຍນັ້ນກ່ອນ ແລ້ວຈຶ່ງທວງເອົາການທົດແທນ ຄ່າເສັຍຫາຍທີ່ໄດ້ຈ່າຍໄປແລ້ວນັ້ນ ຄືນຈາກຜູ້ຮັບໃຊ້ວຽກ.

ກ່ຽວກັບຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງຜູ້ໃຊ້ວຽກນີ້ ແມ່ນເນື່ອງມາຈາກຄວາມນຶກຄິດສອງປະການ¹⁸ ຄື:

1) ການຮັບຜິດຊອບຕາງຜູ້ຮັບໃຊ້ວຽກນີ້ ແມ່ນເນື່ອງຈາກວ່າ ຜູ້ໃຊ້ວຽກໄດ້ໃຊ້ໃຫ້ຜູ້ຮັບໃຊ້ວຽກເຮັດຕາມຄຳສັ່ງຂອງຕົນ ແລະຜູ້ຮັບໃຊ້ວຽກບໍ່ມີສິດທີ່ຈະກະທຳຢ່າງອື່ນ ນອກຈາກປະຕິບັດຕາມການມອບໝາຍ ແລະຄຳສັ່ງຂອງຜູ້ໃຊ້ວຽກເທົ່ານັ້ນ. ອີກປະການໜຶ່ງແມ່ນເນື່ອງຈາກວ່າຜູ້ຮັບໃຊ້ວຽກ ເປັນຜູ້ນຳຜົນປະໂຫຍດມາໃຫ້ຜູ້ໃຊ້ວຽກ ແຕ່ເມື່ອມີຄວາມອັບປະໂຫຍດເກີດຂຶ້ນ ຜູ້ໃຊ້ວຽກ ກໍຕ້ອງໄດ້ຮັບເໝືອນກັນ ບໍ່ແມ່ນຈະຮັບເອົາແຕ່ຜົນປະໂຫຍດ ສ່ວນຄວາມອັບປະໂຫຍດແລ້ວ ຈະບໍ່ຮັບເອົາ.

2) ການຮັບຜິດຊອບຂອງຜູ້ໃຊ້ວຽກດັ່ງກ່າວ ເປັນການຮັບປະກັນຄວາມປອດໄພໃຫ້ແກ່ຜູ້ຖືກເສຍຫາຍຈາກການກະທຳຂອງຜູ້ຮັບໃຊ້ວຽກ, ເປັນທີ່ຮັບຮູ້ແລ້ວວ່າ ຜູ້ຮັບໃຊ້ວຽກນັ້ນ ມີໜ້ອຍທີ່ສຸດທີ່ຈະສາມາດໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍ ໃຫ້ແກ່ຜູ້ຖືກເສຍຫາຍຍ້ອນການກະທຳຂອງຕົນ. ດັ່ງນັ້ນກົດໝາຍຈຶ່ງບັນຍັດວ່າ ໃຫ້ຜູ້ໃຊ້ວຽກເປັນຜູ້ໃຊ້ແທນເພື່ອເປັນການແນ່ນອນໃນການໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍໃຫ້ແກ່ຜູ້ຖືກເສຍຫາຍ.

6. ຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງພໍ່ແມ່, ຜູ້ປົກຄອງ ຫຼື ຜູ້ຄຸ້ມຄອງ

ຕາມມາດຕາ 83 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແລະນອກສັນຍາ (ສະບັບປັບປຸງ) ໄດ້ກຳນົດໄວ້ວ່າ: ບຸກຄົນໃດ ຫາກໄດ້ກໍ່ຄວາມເສຍຫາຍໃຫ້ແກ່ຜູ້ອື່ນ ດ້ວຍການກະທຳຂອງຕົນເອງ ບຸກຄົນນັ້ນ ຕ້ອງຮັບຜິດຊອບໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍທີ່ຕົນໄດ້ກໍ່ຂຶ້ນ ເວັ້ນເສຍແຕ່ຄວາມເສຍຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນນັ້ນ ແມ່ນຍ້ອນການປ້ອງກັນຕົວ, ການປະຕິບັດໜ້າທີ່ທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ ຫຼືຍ້ອນຄວາມຜິດຂອງ ຜູ້ຖືກເສຍຫາຍເອງ. ສິ່ງທີ່ກຳນົດໄວ້ໃນມາດຕາ 83 ດັ່ງກ່າວມານີ້ ແມ່ນໝາຍເຖິງຜູ້ກໍ່ຄວາມເສຍຫາຍ ທີ່ເຖິງກະສຽນອາຍຸ 18 ປີ, ບໍ່ເປັນບ້າເສຍຈິດ. ນອກຈາກນີ້, ຫຼັກການຂອງຂໍ້ຜູກພັນນອກສັນຍາ ຍັງໄດ້ກຳນົດໄວ້ອີກວ່າ: ພໍ່ແມ່, ຜູ້ປົກຄອງ ຫຼື ຜູ້ຄຸ້ມຄອງເຊັ່ນໂຮງຮຽນອະນຸບານ, ໂຮງໝໍ ແລະອື່ນໆ ເປັນຜູ້ຮັບຜິດຊອບຕໍ່ຄວາມເສຍຫາຍທີ່ເນື່ອງມາຈາກຄວາມຜິດຂອງເດັກ ທີ່ຍັງບໍ່ທັນເຖິງກະສຽນອາຍຸ ຫຼື ຄົນບ້າເສຍຈິດ ທີ່ຢູ່ໃນການຄຸ້ມຄອງຂອງຕົນ¹⁹. ຈາກເນື້ອໃນດັ່ງກ່າວ ຈຶ່ງຂໍໄຈ້ແຍກບັນຫາ ດັ່ງນີ້:

6.1. ພໍ່ແມ່ຂອງເດັກ

ພໍ່ແມ່ຂອງເດັກທີ່ຍັງບໍ່ທັນເຖິງກະສຽນອາຍຸ ເປັນຜູ້ຮັບຜິດຊອບຕໍ່ຄວາມເສຍຫາຍທີ່ເນື່ອງ

¹⁸ ປຶ້ມກົດໝາຍແພ່ງ ຮຽບຮຽງໂດຍ: ທ່ານ ອາຈານ ສ.ຈ. ດາວອນ ຫວ່າງວິຈິດ ແລະກວດແກ້ໂດຍ ຄ.ນ.ລ. ຄັ້ງວັນທີ 31 ມັງກອນ 2003.

¹⁹ ກົດໝາຍ ວ່າດ້ວຍ ຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແລະນອກສັນຍາ, ມາດຕາ 93. ຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງພໍ່ແມ່, ຜູ້ປົກຄອງ ຫຼື ຜູ້ຄຸ້ມຄອງ:

ພໍ່ແມ່, ຜູ້ປົກຄອງ ຫຼື ຜູ້ຄຸ້ມຄອງ ເຊັ່ນ ໂຮງຮຽນອະນຸບານ, ໂຮງໝໍ ແລະອື່ນໆ ເປັນຜູ້ຮັບຜິດຊອບຕໍ່ຄວາມເສຍຫາຍ ທີ່ເນື່ອງມາຈາກຄວາມຜິດຂອງເດັກ ທີ່ຍັງບໍ່ທັນເຖິງກະສຽນອາຍຸ ຫຼື ຄົນບ້າເສຍຈິດ ທີ່ຢູ່ໃນການຄຸ້ມຄອງຂອງຕົນ.

ມາຈາກການກະທຳຂອງເດັກນັ້ນ ໝາຍເຖິງ ພໍ່ແມ່ຄົງ ຫຼື ພໍ່ລ້ຽງແມ່ລ້ຽງ ເຊິ່ງເດັກນັ້ນໄດ້ຢູ່ຮ່ວມ ເຮືອນດຽວກັນ, ອາໄສຢູ່ນຳກັນພາຍໃຕ້ການລ້ຽງດູ ແລະ ໃຫ້ການສຶກສາເດັກນັ້ນຢ່າງປົກກະຕິ, ນອກຈາກນີ້ ຜູ້ເປັນພໍ່ແມ່ ຍັງມີສິດ ແລະ ພັນທະໃນການປົກປ້ອງສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດຂອງເດັກ ທັງເປັນຜູ້ຕາງໜ້າຢ່າງຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍຂອງລູກທີ່ຍັງບໍ່ທັນເຖິງກະສຽນອາຍຸຢູ່ສານ, ສະຖານ ທີ່ເຮັດວຽກ, ໂຮງຮຽນ ແລະ ເຂົ້າຮ່ວມໃນການພິຈາລະນາຄະດີ ເຊິ່ງລູກຂອງຕົນເປັນຈຳ ເລີຍ ແລະ ຈະໄດ້ຮັບຜິດຊອບທາງແພ່ງ ຕາງລູກຂອງຕົນ²⁰.

ແຕ່ຜູ້ເປັນພໍ່ແມ່ຂອງເດັກເຊິ່ງເກີດຈາກພໍ່ແມ່ ທີ່ບໍ່ໄດ້ແຕ່ງດອງກັນ ແຕ່ຜູ້ເປັນພໍ່ໄດ້ສະໝັກ ໃຈຮັບຮູ້ວ່າຕົນເປັນພໍ່ຂອງເດັກ ຫຼື ດ້ວຍຄຳຕັດສິນຂອງສານ ຫຼື ໃນກໍລະນີທີ່ຖືກສານປົດສິດໃນ ການເປັນພໍ່ ໂດຍທີ່ພໍ່ບໍ່ໄດ້ຄຸ້ມຄອງເດັກໃນພາກປະຕິບັດຕົວຈິງນັ້ນ ຈະບໍ່ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບທາງ ແພ່ງ ກໍຄືການໃຊ້ແທນຄ່າເສັຍຫາຍ ຍ້ອນການກະທຳຂອງເດັກຜູ້ນັ້ນແຕ່ຢ່າງໃດ ແຕ່ຜູ້ເປັນພໍ່ກໍຍັງ ມີພັນທະໃນການໃຊ້ຈ່າຍເບິ່ງແຍງລ້ຽງດູ ຈົນກວ່າເດັກນັ້ນເຖິງກະສຽນອາຍຸ²¹.

6.2. ຜູ້ປົກຄອງ ຫຼື ຜູ້ຄຸ້ມຄອງເດັກ ຫຼື ຜູ້ບໍ່ມີຄວາມສາມາດທາງດ້ານການປະພຶດ

ຜູ້ປົກຄອງ ຫຼື ຜູ້ຄຸ້ມຄອງເດັກ ຫຼື ຜູ້ບໍ່ມີຄວາມສາມາດທາງດ້ານການປະພຶດເປັນຜູ້ຮັບ ຜິດຊອບໃຊ້ແທນຄ່າເສັຍຫາຍ ທີ່ເດັກບໍ່ທັນເຖິງກະສຽນອາຍຸໄດ້ກໍ່ຂຶ້ນ, ນັ້ນໝາຍເຖິງຜູ້ປົກຄອງ ທີ່ໄດ້ຮັບການແຕ່ງຕັ້ງຕາມກົດໝາຍ ເຊິ່ງມີໜ້າທີ່ລ້ຽງດູ, ສຶກສາອົບຮົມ, ເອົາໃຈໃສ່ຕໍ່ສຸຂະພາບ, ການຮ້າຮຽນຂອງເດັກ ຫຼື ຜູ້ບໍ່ມີຄວາມສາມາດທາງດ້ານການປະພຶດ ເຊິ່ງຂາດການເບິ່ງແຍງລ້ຽງ ດູຈາກພໍ່ແມ່ທີ່ເສັຍຊີວິດແລ້ວ ຫຼື ຖືກປົດສິດໃນການເປັນພໍ່ແມ່ ຫຼື ເຈັບເປັນ ຫຼື ຍ້ອນສາເຫດອື່ນ. ນອກຈາກນີ້ ຜູ້ປົກຄອງເດັກ ຫຼື ຜູ້ບໍ່ມີຄວາມສາມາດທາງດ້ານການປະພຶດຍັງມີສິດເປັນຜູ້ ຕາ ງໜ້າຂອງເດັກໃນການເຮັດສັນຍາ ແລະ ການເຄື່ອນໄຫວອື່ນໆ ທັງມີພັນທະປົກປ້ອງສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດຂອງເດັກ ຫຼື ຜູ້ບໍ່ມີຄວາມສາມາດທາງດ້ານການປະພຶດ²².

ສຳລັບຜູ້ຄຸ້ມຄອງເດັກ ໝາຍເຖິງໂຮງຮຽນອະນຸບານ, ໂຮງໝໍ ຫຼື ສະຖານທີ່ອື່ນໆ ເຊິ່ງເຮັດ ໜ້າທີ່ຄຸ້ມຄອງເດັກໃນຊ່ວງໄລຍະໜຶ່ງເຊັ່ນ: ເດັກແກວ່ງກ້ອນຫີນໃສ່ກັນໃນຂອບເຂດຮົ່ວຂອງ ໂຮງຮຽນ, ເດັກເຈັບນອນໂຮງໝໍ ອາລະວາດຜູ້ອື່ນຈົນໄດ້ຮັບບາດເຈັບ ແມ່ນຕົກຢູ່ໃນຄວາມຮັບຜິດ

²⁰ ກົດໝາຍ ວ່າດ້ວຍ ຄອບຄົວ, ມາດຕາ 33 (ບັບປຸງ). ສິດ ແລະ ພັນທະຂອງພໍ່ແມ່ໃນການປົກປ້ອງສິດ ແລະ ຜົນປະ ໂຫຍດຂອງລູກ

ພໍ່ແມ່ມີພັນທະ ເບິ່ງແຍງລ້ຽງດູລູກຂອງຕົນ ທີ່ຍັງບໍ່ທັນຮອດກະສຽນອາຍຸ ແລະ ລູກທີ່ຮອດກະສຽນອາຍຸສືບແປ ດປີແລ້ວ ແຕ່ຫາກຂາດຄວາມສາມາດອອກແຮງງານ ເຊັ່ນ ພິການ ຫຼື ບາເສັຍຈິດ.

ພັນທະລ້ຽງດູລູກນີ້ ຈະຕ້ອງໄດ້ປະຕິບັດຕໍ່ໄປ ເຖິງວ່າພໍ່ແມ່ຈະຍັງຢູ່ຮ່ວມກັນ ຫຼື ຢ່າຮ້າງກັນແລ້ວ ກໍຕາມ, ຄ່າເບິ່ງແຍງລ້ຽງດູລູກ ອາດຈະຮ້ອງຂໍເອົາໄດ້ທຸກເວລາ ເມື່ອເດັກນັ້ນຍັງບໍ່ທັນຮອດອາຍຸສືບແປດປີ ໂດຍບໍ່ມີອາຍຸ ຄວາມໃນການຮ້ອງຟ້ອງແຕ່ຢ່າງໃດ. ຄ່າເບິ່ງແຍງລ້ຽງດູລູກໜຶ່ງຄົນນັ້ນ ໃຫ້ອີງໃສ່ຄ່າຄອງຊີບໃນແຕ່ລະໄລຍະ ໂດຍ ເອົາເຄິ່ງໜຶ່ງຂອງເງິນເດືອນຕ່ຳສຸດຂອງຂອງພະນັກງານລັດ ເປັນພື້ນຖານຄິດໄລ່.

ພໍ່ແມ່ ມີສິດຮ້ອງຂໍໃຫ້ສານຫຼຸດຜ່ອນຄ່າເບິ່ງແຍງລ້ຽງດູລູກ ໃນກໍລະນີທີ່ຕົນຫາກຕົກຢູ່ໃນສະພາບຫຍຸ້ງ ຍາກ ທາງດ້ານເສດຖະກິດ.

²¹ ປຶ້ມກົດໝາຍແພ່ງ ຮຽບຮຽງໂດຍ: ທ່ານ ສ.ຈ. ດາວອນ ຫວ່າງວິຈິດ ແລະ ກວດແກ້ໂດຍ ຄ.ນ.ລ. ຄັ້ງວັນທີ 31 ມັງກອນ 2003.

ຊອບເບິ່ງແຍງດູແລຂອງໂຮງຮຽນ ຫຼື ໂຮງໝໍທີ່ປິ່ນປົວຢູ່ນັ້ນ.

6.3. ເດັກທີ່ຍັງບໍ່ທັນເຖິງກະສຽນອາຍຸ

ເດັກທີ່ກໍ່ຄວາມເສັຍຫາຍໃຫ້ຜູ້ອື່ນ ໂດຍແມ່ນພໍ່ແມ່, ຜູ້ປົກຄອງ ຫຼື ຜູ້ຄຸ້ມຄອງເປັນຜູ້ຮັບຜິດຊອບທາງແພ່ງແທນນັ້ນ ໝາຍເຖິງເດັກ ທີ່ມີອາຍຸຕໍ່າກວ່າ 18 ປີ.

ການກະທຳຂອງເດັກ ທີ່ເປັນການກໍ່ຄວາມເສັຍຫາຍໃຫ້ແກ່ບຸກຄົນອື່ນ ແລ້ວມີການຮ້ອງຟ້ອງເພື່ອທວງເອົາການໃຊ້ແທນຄ່າເສັຍຫາຍນັ້ນ ມີເຫດການຕົວຈິງຫຼາຍຢ່າງເຊັ່ນ: ເອົາແກ່ນໝາກມ່ວງແກວ່ງໃສ່ຕາກັນ, ເອົາໄມ້ແທງຕາກັນ, ຍິງປີນຢາງໃສ່ກັນ, ຕີກັນ, ຊຸກກັນລົ້ມຢູ່ໂຮງຮຽນ ພາໃຫ້ແຂນຫັກ, ລັກເອົາປີນພໍ່ໄປຍິງຄົນອື່ນ, ຂັບຂີ່ລົດແລ້ວເກີດອຸປະຕິເຫດຕໍ່ຄົນອື່ນ...

ຕໍ່ການກະທຳທີ່ເດັກສ້າງຄວາມເສັຍຫາຍດັ່ງກ່າວ, ສານຕ້ອງໄດ້ພິຈາລະນາຢ່າງຄັກແນ່ວ່າ ເດັກ ທີ່ກໍ່ຄວາມເສັຍຫາຍນັ້ນ ແມ່ນກະທຳຂຶ້ນໃນເວລາໃດ, ສະຖານທີ່ໃດ, ເດັກຢູ່ໃນການຄຸ້ມຄອງ ຫຼື ຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງຜູ້ໃດ. ທຸກເທື່ອທີ່ມີການເອົາຄຳໃຫ້ການຂອງເດັກ ຕ້ອງໃຫ້ພໍ່ແມ່, ຜູ້ປົກຄອງ ຫຼື ຜູ້ຄຸ້ມຄອງເດັກໃນຖານະເປັນຜູ້ຕາງໜ້າທາງກົດໝາຍຂອງເດັກ ເຂົ້າຮ່ວມນຳເພື່ອເປັນຫຼັກຖານຢັ້ງຢືນຄວາມແນ່ນອນຂອງການສອບປາກຄຳ, ທັງນີ້ ກໍ່ເພື່ອແນໃສ່ປົກປ້ອງຜົນປະໂຫຍດຂອງເດັກ ແລະ ອີກປະການໜຶ່ງ ກໍ່ເພື່ອຫຼີກເວັ້ນຈາກຄຳເວົ້າວ່າ ເດັກຖືກບັງຄັບໃຫ້ການ, ເດັກມີຄວາມຍ້ານກົວຈຶ່ງຮັບສາລະພາບຜິດ.

7. ຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງຜູ້ເປັນເຈົ້າຂອງ ຫຼື ຜູ້ຄອບຄອງສັດ

ເຈົ້າຂອງ ຫຼື ຜູ້ຄອບຄອງສັດເຊັ່ນ: ງົວ, ຄວາຍ, ໝູ, ແບ້... ຕ້ອງຮັບຜິດຊອບຕໍ່ຄວາມເສັຍຫາຍທີ່ສັດຂອງຕົນກໍ່ຂຶ້ນ ຍ້ອນຄວາມຜິດຂອງເຈົ້າຂອງ ຫຼື ຜູ້ຄອບຄອງສັດ²³. ໃນທີ່ນີ້ ຈະຂໍຍົກຕົວຢ່າງບັນຫາກ່ຽວກັບຄວາຍໂດຍສະເພາະ ເຊັ່ນ: ເຈົ້າຂອງຄວາຍຕ້ອງຮັບຜິດຊອບ ໃຊ້ແທນຄ່າເສັຍຫາຍ ເມື່ອຄວາຍຂອງຕົນເຂົ້າໄປກິນຜົນລະປູກຂອງບຸກຄົນອື່ນ ຫຼື ໄປຊົນຜູ້ໃດຜູ້ໜຶ່ງໄດ້ຮັບບາດເຈັບ ຍ້ອນບໍ່ໄດ້ຄຸ້ມຄອງຮັກສາຄວາຍຂອງຕົນເທົ່າທີ່ຄວນ, ແຕ່ກົງກັນຂ້າມ ຫາກຄວາຍນັ້ນຖືກມັດໄວ້ເປັນຢ່າງດີແລ້ວ ພັດມີຜູ້ໃດຜູ້ໜຶ່ງມາກວນ ເຮັດໃຫ້ຄວາຍນັ້ນຮ້າຍຈົນເຊືອກຂາດແລ້ວແລ່ນຊົນບຸກຄົນຜູ້ນັ້ນ ເຈົ້າຂອງຄວາຍກໍ່ຈະບໍ່ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບແຕ່ຢ່າງໃດ ຍ້ອນເປັນຄວາມຜິດຂອງຜູ້ຖືກເສັຍຫາຍເອງ;

²² ກົດໝາຍ ວ່າດ້ວຍ ຄອບຄົວ, ມາດຕາ 45. ສິດ ແລະ ພັນທະຂອງຜູ້ປົກຄອງເດັກ ຫຼື ຜູ້ບໍ່ມີຄວາມສາມາດທາງດ້ານການປະພຶດ

ຜູ້ປົກຄອງເດັກ ຫຼື ຜູ້ບໍ່ມີຄວາມສາມາດທາງດ້ານການປະພຶດ ມີສິດເປັນຜູ້ຕາງໜ້າຂອງບຸກຄົນດັ່ງກ່າວ ໃນການເຮັດສັນຍາ ແລະ ໃນການເຄື່ອນໄຫວຕ່າງໆ.

ຜູ້ປົກຄອງເດັກ ຫຼື ຜູ້ບໍ່ມີຄວາມສາມາດທາງດ້ານການປະພຶດ ມີພັນທະລ້ຽງດູ, ສຶກສາອົບຮົມ, ເອົາໃຈໃສ່ຕໍ່ສຸຂະພາບ, ການຮ້າຮຽນ ແລະ ປົກປ້ອງສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດຂອງບຸກຄົນດັ່ງກ່າວ.

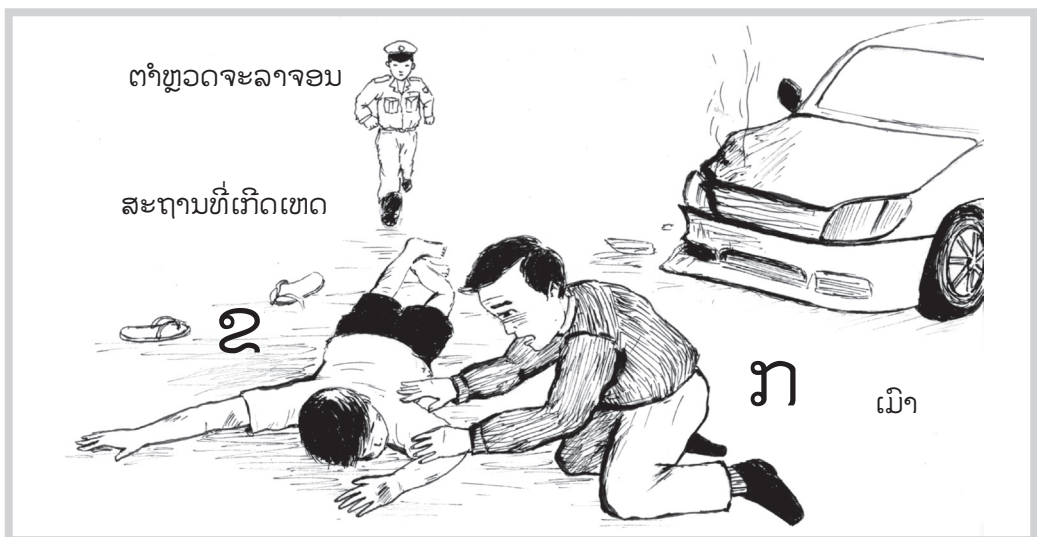
²³ ກົດໝາຍ ວ່າດ້ວຍ ຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແລະ ນອກສັນຍາ, ມາດຕາ 94. ຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງຜູ້ເປັນເຈົ້າຂອງ ຫຼື ຜູ້ຄອບຄອງສັດ ເຈົ້າຂອງ ຫຼື ຜູ້ຄອບຄອງສັດຕ້ອງຮັບຜິດຊອບຕໍ່ຄວາມເສັຍຫາຍທີ່ສັດນັ້ນໄດ້ກໍ່ຂຶ້ນ ຍ້ອນຄວາມຜິດຂອງເຈົ້າຂອງ ຫຼື ຜູ້ຄອບຄອງສັດນັ້ນ.

8. ຄວາມຮັບຜິດຊອບ ຕໍ່ຄວາມເສັຍຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນຈາກວັດຖຸສິ່ງຂອງ

ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ ຜູ້ເປັນເຈົ້າຂອງວັດຖຸສິ່ງຂອງໃດໜຶ່ງ ຄວນປົກປັກຮັກສາຄຸ້ມຄອງວັດຖຸສິ່ງຂອງທີ່ເປັນຂອງຕົນໃຫ້ຢູ່ສະພາບດີບໍ່ໃຫ້ເປ່ເພ, ບໍ່ໃຫ້ເສັຍຄຸນນະພາບ ແລະມັງນໄວ້ຢູ່ບ່ອນປອດໄພ ເພື່ອບໍ່ໃຫ້ຜູ້ອື່ນລັກລອບເອົາໄປ ແລະບໍ່ສ້າງຄວາມເສັຍຫາຍໃຫ້ແກ່ບຸກຄົນອື່ນ. ດັ່ງນັ້ນ ຖ້າຫາກຜູ້ເປັນເຈົ້າຂອງບໍ່ປົກປັກຮັກສາ ບໍ່ໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ເບິ່ງແຍງວັດຖຸສິ່ງຂອງນັ້ນເທົ່າທີ່ຄວນໃນກໍລະນີທີ່ວັດຖຸສິ່ງຂອງນັ້ນ ກໍ່ຄວາມເສັຍຫາຍໃຫ້ແກ່ບຸກຄົນອື່ນ ຫຼື ຊັບສິນຂອງບຸກຄົນອື່ນ ຜູ້ເປັນເຈົ້າຂອງຕ້ອງຮັບຜິດຊອບໃຊ້ແທນຄ່າເສັຍຫາຍ ທີ່ເກີດຂຶ້ນຈາກວັດຖຸສິ່ງຂອງດັ່ງກ່າວ²⁴ ເຊັ່ນ: ລົດຈອດບໍ່ດີ ໄຫຼລົງຄ້ອຍ ໄປຕຳເອົາຄົນຢ່າງໄດ້ຮັບບາດເຈັບ ຫຼື ໄປຕຳເອົາຮ້ານຂາຍເຄື່ອງໄດ້ຮັບການເປ່ເພເສັຍຫາຍ. ແຕ່ສິ່ງທີ່ເກີດຂຶ້ນ ແລະເປັນບັນຫາໃນສັງຄົມປັດຈຸບັນ ແມ່ນການມອບລົດໃຫ້ຜູ້ອື່ນໄປນຳໃຊ້ ແລ້ວເກີດອຸປະຕິເຫດ ເຊັ່ນ: ຕຳຄົນຂີ່ລົດຈັກ ຫຼື ລົດຖີບ ຫຼື ຄົນຢ່າງໄດ້ຮັບບາດເຈັບ ຫຼື ເສັຍຊີວິດ.

II. ອະທິບາຍຄຳຖາມ-ຕອບ ຂໍ້ທີ 5

1. ຕອບຄຳຖາມຂໍ້ທີ 1 ຂອງຂໍ້ທີ 5

²⁴ ກົດໝາຍ ວ່າດ້ວຍ ຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແລະນອກສັນຍາ, ມາດຕາ 95. ຄວາມຮັບຜິດຊອບຕໍ່ຄວາມເສັຍຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນຈາກວັດຖຸສິ່ງຂອງ ຄວາມເສັຍຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນຈາກວັດຖຸສິ່ງຂອງໃດໜຶ່ງ ຍ້ອນຄວາມຜິດຂອງຜູ້ເປັນເຈົ້າຂອງ ຫຼື ຜູ້ຄອບຄອງນັ້ນ ຜູ້ກ່ຽວຕ້ອງຮັບຜິດຊອບ ໃຊ້ແທນຄ່າເສັຍຫາຍດັ່ງກ່າວ.

5. {ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍສິດທາງ: ການລະເມີດກົດໝາຍ
(ການຂໍຄ່າເສຍຫາຍທາງແພ່ງ: ເງິນຄ່າເສຍອົງຄະ)}.

ກ ຕື່ມເຫຼົ້າເມົາແລ້ວຂັບຂີ່ລົດຕຳ 2, 2 ບາດເຈັບສາຫັດ ເຂົ້ານອນປີນປົວຢູ່ທີ່ໂຮງໝໍ ເປັນ
ເວລາເຄິ່ງປີ(6ເດືອນ)ແຕ່ມີຜົນຕາມມາຄືເຮັດໃຫ້ທ້າວ 2 ເປັນອຳມະພິກຂ້າງໜຶ່ງ ເໜັງຕີງ
ບໍ່ໄດ້ ຕ້ອງລາອອກການ.

(1) ໃນກໍລະນີ 2 ຮຽກຮ້ອງຄ່າທຳຂວັນຕໍ່ ກ, ຕ້ອງອີງໃສ່ຫຼັກຖານ ແລະພິສູດໄດ້ຄືແນວໃດ?

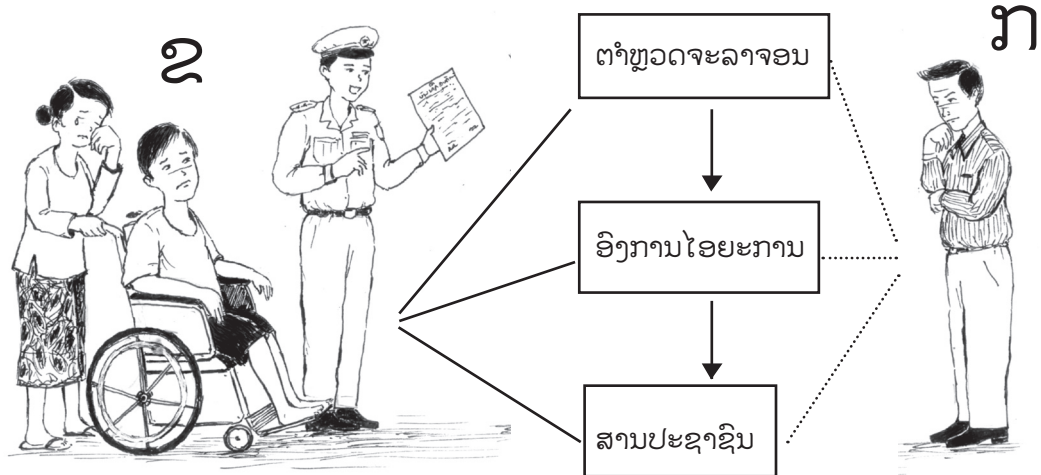
ຕອບ: 2 ຈະຮຽກຮ້ອງຄ່າເສຍຫາຍ(ປີນປົວ), ຄ່າປ່ວຍການ ແລະຄ່າທຳອູ່ສູ່ຂວັນຈາກ ກ
ໄດ້ນັ້ນ ຕ້ອງອີງໃສ່ຫຼັກຖານ ແລະການພິສູດຫຼັກຖານຄື:

1) ແຜນວາດຂອງເຈົ້າໜ້າທີ່ຕຳຫຼວດຈະລາຈອນທີ່ໄດ້ສະຫຼຸບ ແລະການຊັນນະສູດສະຖານ
ທີ່ເກີດເຫດຂອງເຈົ້າໜ້າທີ່ຕຳຫຼວດທີ່ຍັງຢືນວ່າ ກ ເປັນຜູ້ລະເມີດກົດຈະລາຈອນ ທີ່ພາໃຫ້ເກີດ
ອຸປະຕິເຫດ ແລະການຍັງຢືນຈາກພະຍານຜູ້ເຫັນເຫດການ. ສຳລັບການດຳເນີນຄະດີອຸປະຕິເຫດ
ຢູ່ສປປ ລາວ ເຈົ້າໜ້າທີ່ຕຳຫຼວດຈະລາຈອນມີບົດບາດສຳຄັນ ເພາະວ່າເຈົ້າໜ້າທີ່ເປັນຜູ້ລົງເກັບກຳ
ຂໍ້ມູນຫຼັກຖານໃນເບື້ອງຕົ້ນຂອງເວລາເກີດເຫດພ້ອມທັງແຕ່ມແຜນວາດ ແລະຊັນນະສູດສະຖານທີ່
ເກີດເຫດ ພ້ອມມີພະຍານເຂົ້າຮ່ວມນຳ. ຈາກນັ້ນ, ເຈົ້າໜ້າທີ່ຈະລາຈອນ ຈະສອບສວນເອົາຄຳໃຫ້
ການນຳບຸກຄົນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ແລ້ວຈຶ່ງສະຫຼຸບຄະດີ ພ້ອມທັງລົງຄຳເຫັນວ່າ ແມ່ນບຸກຄົນໃດເປັນຜູ້
ລະເມີດກົດຈະລາຈອນ ທີ່ພາໃຫ້ເກີດອຸປະຕິເຫດ ແລ້ວກໍສົ່ງສຳນວນຄະດີໃຫ້ ອົງການໄອຍະການ
ປະຊາຊົນ.

ອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນ ຈະກວດກາສຳນວນຄະດີ ການເກັບກຳຂໍ້ມູນຫຼັກຖານ ແລະ
ສະຫຼຸບຄະດີດັ່ງກ່າວວ່າ ຖືກຕ້ອງຕາມຂັ້ນຕອນຂອງກົດໝາຍ ຫຼືບໍ່. ການທີ່ເຈົ້າໜ້າທີ່ຈະລາຈອນ
ລົງຄຳເຫັນວ່າ ກ ລະເມີດກົດຈະລາຈອນ ທີ່ພາໃຫ້ເກີດອຸປະຕິເຫດນັ້ນແມ່ນຖືກຕ້ອງກັບຂໍ້ມູນ,
ຫຼັກຖານຕົວຈິງ ແລະກົດໝາຍແລ້ວບໍ່, ກ ມີສິດສະເໜີຫຼັກຖານທຸກຢ່າງ ຕໍ່ອົງການໄອຍະການ
ປະຊາຊົນ ເພື່ອເປັນການຍັງຢືນວ່າ ຕົນບໍ່ໄດ້ມີຄວາມຜິດ, ນອກຈາກນີ້ ອົງການໄອຍະການ
ປະຊາຊົນ ກໍຕ້ອງກວດກາຄືນ ກ່ຽວກັບ 2 ວ່າ ຜູ້ກ່ຽວສັນຈອນຕາມທ້ອງຖະໜົນ ຖືກຕ້ອງຕາມລະ
ບຽບການສັນຈອນ ຫຼືບໍ່.

ຕໍ່ຂໍ້ມູນຫຼັກຖານກ່ຽວກັບການຍັງຢືນວ່າ ແມ່ນ 2 ຫຼື ກ ມີຄວາມຜິດໃນຄະດີດັ່ງກ່າວນີ້, ໂດຍ
ພື້ນຖານແລ້ວ ຈະແມ່ນເຈົ້າໜ້າທີ່ຕຳຫຼວດຈະລາຈອນ ແລະອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນເປັນຜູ້
ປະກອບຫຼັກຖານໃຫ້ສານ, ສ່ວນ 2 ແລະ ກ ມີສິດ ແລະພັນທະກວດກາເບິ່ງຂໍ້ມູນຫຼັກຖານ,
ເອກະສານ, ໃຫ້ຂໍ້ມູນ ແລະສະເໜີຂໍ້ມູນທີ່ເປັນປະໂຫຍດໃນການດຳເນີນຄະດີ ຕໍ່ເຈົ້າໜ້າທີ່ຕຳ
ຫຼວດຈະລາຈອນ ແລະອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນ.

²⁵ ກົດໝາຍວ່າ ດ້ວຍການດຳເນີນຄະດີແພ່ງ, ມາດຕາ 20 ວັກ 2. ພັນທະໃນການສະເໜີ ແລະການປະກອບຫຼັກຖານ
ຂອງຄູຄວາມ.

2) ຂ ມີພັນທະປະກອບຂໍ້ມູນຫຼັກຖານ ແລະເອກະສານທຸກຢ່າງເພື່ອຢັ້ງຢືນເຫດການ ເຊິ່ງເປັນພື້ນຖານໃຫ້ແກ່ຄຳຮ້ອງຟ້ອງຂອງຕົນ²⁵ ເປັນຕົ້ນ ແມ່ນຂໍ້ມູນຫຼັກຖານ ແລະເອກະສານກ່ຽວກັບການຮຽກຮ້ອງຄ່າເສຍຫາຍ ແລະຄ່າປ່ວຍການໃນຖານະເປັນໂຈດທາງແພ່ງເຊັ່ນ: ປະກອບເອກະສານ ກ່ຽວກັບຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໃນການປິ່ນປົວ ທີ່ມີການຢັ້ງຢືນຈາກໂຮງໝໍທີ່ ຂ ເຂົ້າປິ່ນປົວ, ເອກະສານຢັ້ງຢືນ ກ່ຽວກັບລາຍຮັບຂອງ ຂ, ຄ່າປ່ວຍການ, ຄ່າທຳອູ່ສູ່ຂວັນ ແລະບົດບັນທຶກໄກ່ເກ້ຍລະຫວ່າງ ຂ ແລະ ກ ທີ່ຢັ້ງຢືນວ່າ ທັງສອງບໍ່ສາມາດຕົກລົງກັນໄດ້ກ່ຽວກັບການໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍດັ່ງກ່າວ.

ສ່ວນ ກ ກໍມີພັນທະສະເໜີຫຼັກຖານທຸກຢ່າງເພື່ອຢັ້ງຢືນເຫດການ ເຊິ່ງເປັນພື້ນຖານໃຫ້ແກ່ຄຳແກ້ຟ້ອງຂອງຕົນ²⁶ ໃນຖານະເປັນຜູ້ຖືກຫາ ຫຼື ຈຳເລີຍ ເປັນຕົ້ນແມ່ນຂໍ້ມູນຫຼັກຖານ ແລະເອກະສານທີ່ຢັ້ງຢືນວ່າ ຕົນເປັນຜູ້ບໍລິສຸດ, ເຮັດແນວໃດຈະມີຄວາມຮັບຜິດຊອບໜ້ອຍລົງ.

ຂໍ້ມູນຫຼັກຖານ ແລະເອກະສານທຸກຢ່າງ ເພື່ອຢັ້ງຢືນເຫດການທີ່ ຂ ແລະ ກ ປະກອບມານັ້ນ ແມ່ນຕ້ອງສະເໜີຜ່ານອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນ ກ່ອນຈະຖືກສົ່ງໄປຫາສານປະຊາຊົນ.

3) ອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນ ຈະເປັນຜູ້ເບິ່ງຄວາມເປັນອັນຕະລາຍ ແລະຜົນເສຍຫາຍວ່າຜູ້ສ້າງຄວາມເສຍຫາຍມີຄວາມຜິດທາງອາຍາ ຫຼືບໍ່. ຖ້າຜູ້ສ້າງຄວາມເສຍຫາຍນັ້ນ ສ້າງຄວາມເສຍຫາຍໃຫ້ຜູ້ອື່ນແຕ່ທາງດ້ານວັດຖຸ ຖືວ່າຜູ້ສ້າງຄວາມເສຍຫາຍ ບໍ່ມີຄວາມຜິດທາງອາຍາ.

ອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນ ຈະຊັດມັງຽນຄະດີດັ່ງກ່າວໄວ້²⁷ ແລ້ວໃຫ້ຄູ່ຄວາມໄປຮ້ອງຟ້ອງຕໍ່ສານແພ່ງທີ່ມີສິດອຳນາດ. ຖ້າຜູ້ສ້າງຄວາມເສຍຫາຍນັ້ນ ເຮັດໃຫ້ຜູ້ອື່ນໄດ້ຮັບຜົນເສຍຫາຍ

²⁵ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ການດຳເນີນຄະດີແພ່ງ, ມາດຕາ 20 ວັກ 3. ພັນທະໃນການສະເໜີ ແລະການປະກອບຫຼັກຖານຂອງຄູ່ຄວາມ

²⁷ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ການດຳເນີນຄະດີອາຍາ, ມາດຕາ 74. ຄວາມເຫັນຂອງໄອຍະການປະຊາຊົນ (ຂໍ້3) ຖ້າຫາກເຫັນວ່າມີສາເຫດທີ່ພາໃຫ້ຊັດມັງຽນຄະດີ ເຊິ່ງໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນມາດຕາ 71 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການດຳເນີນຄະດີອາຍາ ໄອຍະການປະຊາຊົນຈະອອກຄຳສັ່ງຊັດມັງຽນຄະດີ.

ທາງດ້ານວັດຖຸ, ຊີວິດ ຫຼື ສຸຂະພາບ, ຜູ້ກໍ່ຄວາມເສັຍຫາຍກໍຈະຖືກດຳເນີນຄະດີອາຍາ ແລະຖືກຫົວໜ້າອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນ ສັ່ງຟ້ອງຂຶ້ນສານອາຍາ²⁸ ໃນຂໍ້ກ່າວຫາລະເມີດກົດຈະລາຈອນທີ່ພາໃຫ້ເກີດອຸປະຕິເຫດ²⁹ ແລະກ່ຽວກັບຄ່າເສັຍຫາຍທາງແພ່ງ ກໍຈະຖືກສະເໜີພິຈາລະນາຢູ່ສານອາຍາ ໄປພ້ອມກັນກັບຄະດີອາຍານີ້ເລີຍ.

ສະນັ້ນ, ໃນກໍລະນີ 2 ແລະ 3 ດັ່ງທີ່ກ່າວມານີ້ ສານອາຍາຈະພິຈາລະນາສອງບັນຫາ ຄື: ກ່ຽວກັບຄວາມຜິດທາງອາຍາຂອງ 3 ແລະການຮຽກຮ້ອງຂອງ 2 ກ່ຽວກັບຄ່າເສັຍຫາຍທາງແພ່ງ (ປົນປົວ), ຄ່າປ່ວຍການ ແລະຄ່າທຳອູ່ສູ່ຂວັນຈາກ 3.

ຕໍ່ບັນຫາການພິຈາລະນາຄວາມຜິດທາງອາຍາຂອງ 3 ນັ້ນ ແມ່ນມີຄວາມສຳຄັນຫຼາຍ, ສະນັ້ນ ສານຕ້ອງໄດ້ໄຕ່ສວນ, ພິຈາລະນາຄະດີໃຫ້ຮອບດ້ານ ແລະພາວະວິໄສ ກົງໄປກົງມາ ໝາຍຄວາມວ່າ ໃຫ້ຄວາມເປັນທຳແກ່ທັງສອງຝ່າຍ ເພາະວ່າ ຖ້າ 3 ພື້ນຈາກຂໍ້ກ່າວຫາທາງອາຍາ, 3 ກໍຈະບໍ່ໄດ້ຮັບຜິດຊອບຄ່າເສັຍຫາຍທາງແພ່ງທີ່ 2 ຮຽກຮ້ອງຈາກ 3, ຍົກເວັ້ນ 3 ມີຄວາມພໍໃຈຊ່ວຍເຫຼືອ 2 ຕາມຄວາມສາມາດ ແລະດ້ວຍຄວາມມີນ້ຳໃຈມະນຸດສະທຳ.

ສະຫຼຸບ: ການຮຽກຮ້ອງຄ່າທຳຂວັນຂອງ 2 ຈາກ 3 ຕ້ອງອີງໃສ່ຫຼັກຖານ ແລະການພິສູດຄື: ການເກັບກຳຂໍ້ມູນຫຼັກຖານ, ການແຕ້ມແຜນວາດ ແລະການຊັນນະສູດສະຖານທີ່ເກີດເຫດຂອງເຈົ້າໜ້າທີ່ຕຳຫຼວດຈະລາຈອນ; ການກວດກາ, ຕີລາຄາຂໍ້ມູນຫຼັກຖານ ແລະການສັ່ງຟ້ອງ 3 ຂຶ້ນສານອາຍາ ໃນສະຖານລະເມີດກົດຈະລາຈອນ ທີ່ພາໃຫ້ເກີດອຸປະຕິເຫດ ໂດຍຫົວໜ້າອົງການ

²⁸ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນ, ມາດຕາ 44 ມາດຕາ 45.

ມາດຕາ 44 (ໃໝ່). ການສັ່ງຟ້ອງຜູ້ຖືກຫາຂຶ້ນສານ

ການສັ່ງຟ້ອງຜູ້ຖືກຫາຂຶ້ນສານ ແມ່ນການອອກຄຳສັ່ງຂອງຫົວໜ້າອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນ ທີ່ບົ່ງຂໍ້ກ່າວຫາໃສ່ຜູ້ຖືກຫາ ພ້ອມທັງສັ່ງສຳນວນຄະດີ, ຜູ້ຖືກຫາ ແລະຂອງກາງໃຫ້ສານພິຈາລະນາຕັດສິນຕາມກົດໝາຍ.

ມີແຕ່ອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນເທົ່ານັ້ນ ມີສິດສັ່ງຟ້ອງຜູ້ຖືກຫາຂຶ້ນສານ; ອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນ ເປັນຜູ້ຕາງໜ້າລັດ ແລະເປັນໂຈດໃນຄະດີອາຍາ; ສຳລັບຂັ້ນຕອນການສັ່ງຟ້ອງຜູ້ຖືກຫາຂຶ້ນສານ ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການດຳເນີນຄະດີອາຍາ.

ມາດຕາ 45(ໃໝ່). ການສັ່ງຟ້ອງ ແລະການຖະແຫລງຂຶ້ນສານ

ກ່ອນຈະທຳການສັ່ງຟ້ອງຜູ້ຖືກຫາ ແລະຖະແຫລງຂຶ້ນສານນັ້ນ ອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນ ຕ້ອງຄົ້ນຄວ້າສຳນວນຄະດີ ຢ່າງຮອບດ້ານ, ຄົບຖ້ວນ ແລະພາວະວິໄສ, ຮັບປະກັນໃຫ້ມີຫຼັກຖານຮັດກຸມ ແລະໜັກແໜ້ນເພື່ອຍັງຢືນຄຳສັ່ງຟ້ອງ ແລະຄຳຖະແຫລງຂອງຕົນ ຕໍ່ສານປະຊາຊົນ.

²⁹ ກົດໝາຍອາຍາ, ມາດຕາ 86. ການລະເມີດກົດຈະລາຈອນ ທີ່ພາໃຫ້ເກີດອຸປະຕິເຫດ

ບຸກຄົນຜູ້ໃດ ຫາກໄດ້ລະເມີດກົດຈະລາຈອນ ທີ່ພາໃຫ້ເກີດອຸປະຕິເຫດ ແລະເຮັດໃຫ້ຜູ້ອື່ນໄດ້ຖືກບາດເຈັບ ຈະຖືກປັບໄໝແຕ່ 50.000 ກີບ ຫາ 300.000 ກີບ.

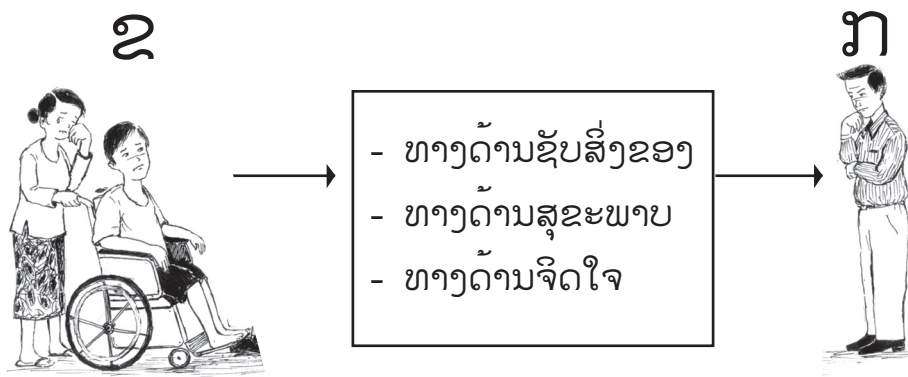
ໃນກໍລະນີທີ່ເປັນການກະທຳຜິດ ເຊິ່ງພາໃຫ້ມີຄົນໄດ້ຮັບບາດເຈັບສາຫັດ, ເຈັບຫຼາຍຄົນ ຫຼືເສັຍອົງຄະ ຈະຖືກລົງໂທດຕັດອິດສະລະພາບ ແຕ່ຫົກເດືອນຫາສາມປີ ແລະຈະຖືກປັບໄໝແຕ່ 100.000 ກີບ ຫາ 500.000 ກີບ.

ໃນກໍລະນີທີ່ເປັນການກະທຳຜິດ ເຊິ່ງພາໃຫ້ມີຄົນເສັຍຊີວິດ ຈະຖືກລົງໂທດຕັດອິດສະລະພາບແຕ່ ສອງປີຫາຫ້າປີ ແລະຈະຖືກປັບໄໝແຕ່ 150.000 ກີບ ຫາ 700.000 ກີບ.

ໃນກໍລະນີທີ່ເປັນການກະທຳຜິດ ເຊິ່ງພາໃຫ້ຄົນເສັຍຊີວິດເປັນຈຳນວນຫຼວງຫຼາຍ ຈະຖືກລົງໂທດຕັດອິດສະລະພາບແຕ່ຫ້າປີ ຫາ ສິບປີ ແລະຈະຖືກປັບໄໝແຕ່ 200.000 ກີບ ຫາ 1.000.000 ກີບ.

ໄອຍະການປະຊາຊົນ ແລະສານອາຍາທີ່ມີສິດອຳນາດ ຕັດສິນວ່າ **ກ** ເປັນຜູ້ກະທຳຜິດຕາມ ຄຳສັ່ງຟ້ອງຂອງ ຫົວໜ້າອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນ, ສ່ວນ **ຂ** ກໍຕ້ອງໄດ້ປະກອບຂໍ້ມູນຫຼັກຖານ ກ່ຽວກັບການຮ້ອງຂໍຄຳເສີຍຫາຍທາງແພ່ງ ເຊັ່ນ: ເອກະສານກ່ຽວກັບຄຳໃຊ້ຈ່າຍໃນການປິ່ນ ປົວ ທີ່ມີການຍັ້ງຢືນຈາກໂຮງໝໍທີ່ **ຂ** ເຂົ້າປິ່ນປົວ, ເອກະສານຍັ້ງຢືນ ກ່ຽວກັບລາຍຮັບຂອງ **ຂ**, ຄຳສະເໜີ(ຄຳຮ້ອງ) ຂໍຄຳເສີຍຫາຍທາງແພ່ງ(ປິ່ນປົວ), ຄຳປ່ວຍການ ແລະຄຳທຳອູ່ສູ່ຂວັນ ແລະບົດບັນທຶກໄກ່ເກ້ຍລະຫວ່າງ **ຂ** ແລະ **ກ** ທີ່ຍັ້ງຢືນວ່າ ທັງສອງບໍ່ສາມາດຕົກລົງກັນໄດ້ກ່ຽວ ກັບການໃຊ້ແທນຄຳເສີຍຫາຍດັ່ງກ່າວ(ຖ້າມີການໄກ່ເກ້ຍກັນ ກ່ອນຮ້ອງຟ້ອງຕໍ່ສານ).

2. ຄຳຕອບຂໍ້ທີ 2 ຂອງຂໍ້ທີ 5

(2) ໃນຂອບເຂດຂອງຄຳທຳຂວັນ ທີ່ **ຂ** ສາມາດຮຽກຮ້ອງຈາກ **ກ** ໄດ້ນັ້ນ ລວມມີຫຍັງແດ່?

ໃນຂອບເຂດຄຳທຳຂວັນທີ່ **ຂ** ຮຽກຮ້ອງຈາກ **ກ** ນັ້ນ ຈະຖືກພິຈາລະນາຢູ່ສານອາຍາ ໄປພ້ອມດຽວກັນກັບການພິຈາລະນາຄະດີອາຍາ ເຊິ່ງສະແດງອອກ ດັ່ງນີ້:

- ໃນກໍລະນີນີ້ ຖືວ່າ **ກ** ເປັນຜູ້ລະເມີດກົດຈະລາຈອນ ທີ່ພາໃຫ້ເກີດອຸປະຕິເຫດ ເຮັດໃຫ້ **ຂ** ໄດ້ຮັບບາດເຈັບສາຫັດ ເຊິ່ງເປັນການສ້າງຄວາມເສີຍຫາຍໃຫ້ແກ່ **ຂ** ທາງດ້ານຊັບສິນ ແລະສຸຂະພາບ. **ກ** ຈະໄດ້ຮັບການລົງໂທດ ໃນກໍລະນີທີ່ເປັນຜູ້ກະທຳຜິດ ເຊິ່ງພາໃຫ້ມີຄົນ ໄດ້ຮັບບາດເຈັບສາຫັດເຖິງຂັ້ນເສີຍອົງຄະ, **ກ** ຈະຖືກຕັດອິດສະລະພາບແຕ່ຫົກເດືອນ ຫາສາມປີ ແລະຈະຖືກປັບໄໝແຕ່ 100.000 ກີບ ຫາ 500.000 ກີບ³⁰;
- ໃນເມື່ອ **ກ** ມີຄວາມຜິດທາງອາຍາ ຄືດັ່ງກ່າວ ສານອາຍາກໍຕ້ອງໄດ້ພິຈາລະນາຄຳເສີຍ

³⁰ ກົດໝາຍອາຍາ, ມາດຕາ 86. ການລະເມີດກົດຈະລາຈອນ ທີ່ພາໃຫ້ເກີດອຸປະຕິເຫດ

(ວັກທີ 2) ໃນກໍລະນີທີ່ເປັນການກະທຳຜິດ ເຊິ່ງພາໃຫ້ມີຄົນບາດເຈັບສາຫັດ, ເຈັບຫຼາຍຄົນ ຫຼື ເສີຍອົງຄະ ຈະຖືກ ລົງໂທດຕັດອິດສະລະພາບ ແຕ່ຫົກເດືອນ ຫາສາມປີ ແລະຈະຖືກປັບໄໝແຕ່ 100.000 ກີບ ຫາ 500.000 ກີບ.

ຫາຍທາງແພ່ງ ທີ່ ໒ ຮຽກຮ້ອງໄດ້ຈາກ ກ ເຊັ່ນ: ຄ່າເສັຍຫາຍ ແລະຄ່າປ່ວຍການ ເນື່ອງຈາກວ່າ ກ ໄດ້ກໍ່ຄວາມເສັຍຫາຍໃຫ້ແກ່ຜູ້ອື່ນ ດ້ວຍການກະທຳຂອງຕົນເອງ. ສະນັ້ນ ກ ຕ້ອງຮັບຜິດຊອບໃຊ້ແທນຄ່າເສັຍຫາຍທີ່ຕົນໄດ້ກໍ່ຂຶ້ນ³¹ ຄວາມໝາຍຂອງຄຳວ່າ “ຄ່າເສັຍຫາຍ ແລະຄ່າປ່ວຍການ”: ແມ່ນຄ່າເສັຍຫາຍທີ່ ໒ ຮຽກຮ້ອງຈາກ ກ ມີຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໃນການປິ່ນປົວຄື ຄ່າຢາ, ຄ່ານອນໂຮງໝໍ, ນັບແຕ່ມີເກີດເຫດຈົນຮອດມີອອກໂຮງໝໍ ແລະຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໃນການປິ່ນປົວໃນອະນາຄົດ ຫຼື ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍເພີ່ມ(ຕາມການຍັງຢືນຈາກແພດ), ນອກຈາກຄ່າເສັຍຫາຍດັ່ງກ່າວແລ້ວ ໒ ຍັງສາມາດຮຽກຮ້ອງຄ່າເສັຍຫາຍທີ່ເນື່ອງມາຈາກເຈັບເປັນ ເຊັ່ນ ຜູ້ກ່ຽວເປັນອຳມະພິກຂ້າງໜຶ່ງ ບໍ່ສາມາດເໝັງຕີງໄດ້.

- ຄ່າປ່ວຍການທີ່ ໒ ຮຽກຮ້ອງຈາກ ກ ແມ່ນລາຍຮັບທີ່ ໒ ຈະໄດ້ ເຊິ່ງເປັນລາຍຮັບທີ່ແນ່ນອນເຊິ່ງມີຫຼັກຖານ ແລະເອກະສານຢັ້ງຢືນຖືກຕ້ອງ, ລາຍຮັບດັ່ງກ່າວໝາຍເຖິງລາຍຮັບປົກກະຕິ ເຊັ່ນ ເງິນເດືອນ ຫຼື ຄ່າແຮງງານທີ່ ໒ ໄດ້ຈາກບໍລິສັດບ່ອນທີ່ຜູ້ກ່ຽວເຮັດວຽກປະຈຳນັບແຕ່ວັນເກີດເຫດ ຈົນຮອດວັນທີ່ຜູ້ກ່ຽວປິ່ນປົວພື້ນພູສຸຂະພາບແຂງແຮງເປັນປົກກະຕິ ແລະສາມາດໄປເຮັດວຽກໄດ້, ຖ້າ ໒ ບໍ່ສາມາດສືບຕໍ່ເຮັດວຽກນຳບໍລິສັດໄດ້ ຜູ້ກ່ຽວກໍ່ສາມາດຮຽກຮ້ອງເອົາຄ່າປ່ວຍການຈາກ ກ ໄດ້ຕື່ມອີກ;
- ການຄິດໄລ່ຄ່າເສັຍຫາຍ ແລະຄ່າປ່ວຍການ ຕ້ອງໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບລະດັບຄວາມເສັຍຫາຍຕາມມູນຄ່າຕົວຈິງ ແລະຄວາມຜິດຂອງ ກ ທີ່ໄດ້ກໍ່ຄວາມເສັຍຫາຍ ເຊິ່ງລວມຄ່າໃຊ້ຈ່າຍທັງໝົດໃນປັດຈຸບັນ ແລະໃນອະນາຄົດ. ນອກຈາກຄ່າເສັຍຫາຍແລ້ວ ກ ອາດຈະຍັງຕ້ອງໄດ້ໃຊ້ແທນຄ່າປ່ວຍການນຳອີກເຊັ່ນ: ລາຍຮັບເຊິ່ງຜູ້ຖືກເສັຍຫາຍຄວນຈະໄດ້, ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍເພີ່ມຂອງຜູ້ຖືກເສັຍຫາຍ ເຊິ່ງເນື່ອງມາຈາກການກະທຳຜິດ³².

³¹ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແລະນອກສັນຍາ, ມາດຕາ 83(ປັບປຸງ). ສາເຫດທີ່ພາໃຫ້ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ

ບຸກຄົນໃດ ຫາກໄດ້ກໍ່ຄວາມເສັຍຫາຍໃຫ້ແກ່ຜູ້ອື່ນ ດ້ວຍການກະທຳຂອງຕົນເອງ ບຸກຄົນນັ້ນຕ້ອງຮັບຜິດຊອບໃຊ້ແທນຄ່າເສັຍຫາຍທີ່ຕົນໄດ້ກໍ່ຂຶ້ນ ເວັ້ນເສັຍແຕ່ຄວາມເສັຍຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນນັ້ນ ແມ່ນຍອນການປ້ອງກັນຕົວ, ການປະຕິບັດ ໜ້າທີ່ທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ ຫຼື ຍອນຄວາມຜິດຂອງຜູ້ຖືກເສັຍຫາຍເອງ.

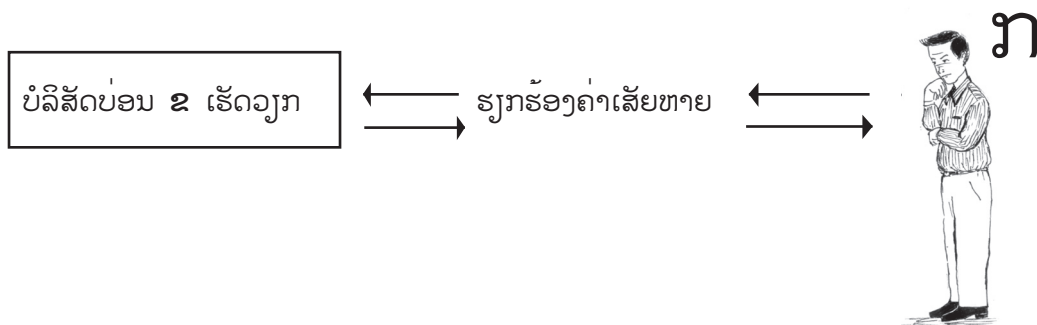
³² ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແລະນອກສັນຍາ, ມາດຕາ 91(ປັບປຸງ) ການຄິດໄລ່ການໃຊ້ແທນຄ່າເສັຍຫາຍ ແລະຄ່າປ່ວຍການ

ການຄິດໄລ່ການໃຊ້ແທນຄ່າເສັຍຫາຍ ແລະຄ່າປ່ວຍການ ຕ້ອງໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບຄວາມຜິດຂອງຜູ້ກໍ່ຄວາມເສັຍຫາຍ. ນອກຈາກຄ່າເສັຍຫາຍແລ້ວ ຜູ້ກໍ່ຄວາມເສັຍຫາຍ ອາດຈະຍັງຕ້ອງໄດ້ໃຊ້ແທນຄ່າປ່ວຍການນຳອີກ ເຊັ່ນ: ລາຍຮັບ ເຊິ່ງຜູ້ຖືກເສັຍຫາຍຄວນຈະໄດ້, ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍເພີ່ມຂອງຜູ້ຖືກເສັຍຫາຍ ເຊິ່ງເນື່ອງມາຈາກການກະທຳຜິດ.

ໃນກໍລະນີທີ່ຜູ້ຖືກເສັຍຫາຍ ຫາກມີຄວາມຜິດ ຜູ້ກ່ຽວກັບຕ້ອງມີສ່ວນຮັບຜິດຊອບຕໍ່ຄວາມເສັຍຫາຍ ແລະຄ່າປ່ວຍການນັ້ນເໝືອນກັນ.

3. ຄຳຕອບຂໍ້ທີ 3 ຂອງຂໍ້ທີ 5

(3) **ຂ** ເປັນພະນັກງານທີ່ມີສິນສິດ ແລະເກີ້ງ, ໃນກໍລະນີ ທີ່ບໍລິສັດກໍໄດ້ຮັບຜົນເສຍຫາຍ ຈາກອຸປະຕິເຫດຂອງ **ຂ**, ບໍລິສັດສາມາດຮຽກຮ້ອງເງິນຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍຈາກ **ກ** ໄດ້ບໍ່?

ຕອບ: ທາງບໍລິສັດບ່ອນທີ່ **ຂ** ເຮັດວຽກນຳ ບໍ່ສາມາດຮຽກຮ້ອງເອົາເງິນຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍຈາກ **ກ** ໄດ້ ເພາະວ່າ ການກະທຳຂອງ **ກ** ບໍ່ໄດ້ສ້າງຄວາມເສຍຫາຍໂດຍກົງຕໍ່ບໍລິສັດ ດັ່ງກ່າວ ໝາຍຄວາມວ່າ **ກ** ຈະມີຄວາມຮັບຜິດຊອບຕໍ່ການໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍນັ້ນ ກໍຕໍ່ເມື່ອທາກມີສາຍພົວພັນເຫດ ແລະຜົນລະຫວ່າງການກະທຳທີ່ລະເມີດກົດໝາຍຂອງ **ກ** ກັບຄວາມເສຍຫາຍທີ່ຕ້ອງເກີດຂຶ້ນໂດຍກົງ ຈາກຜົນເສຍຫາຍນັ້ນ³³.

³³ ກົດໝາຍ ວ່າດ້ວຍຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແລະນອກສັນຍາ, ມາດຕາ 87. ສາຍພົວພັນລະຫວ່າງ ເຫດ ແລະຜົນເສຍຫາຍ

ບຸກຄົນໃດໜຶ່ງ ຈະມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ ຕໍ່ການໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍໄດ້ນັ້ນ ກໍຕໍ່ເມື່ອທາກມີສາຍພົວພັນ ແລະເຫດຜົນ ລະຫວ່າງການກະທຳທີ່ລະເມີດກົດໝາຍຂອງບຸກຄົນນັ້ນ ກັບຄວາມເສຍຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນ ເຊິ່ງປະກອບດ້ວຍສາມເງື່ອນໄຂ ດັ່ງນີ້:

- ເຫດ ແມ່ນສິ່ງຈຳເປັນ ທີ່ພາໃຫ້ເກີດຜົນເສຍຫາຍ
- ເຫດ ຕ້ອງເກີດຂຶ້ນກ່ອນຜົນເສຍຫາຍ
- ເຫດ ຕ້ອງເປັນສາເຫດໂດຍກົງຂອງຜົນເສຍຫາຍ.

4. ຄຳຕອບຂໍ້ທີ 4 ຂອງຂໍ້ທີ 5

(4) ໃນສາເຫດທີ່ເຮັດໃຫ້ **ຂ** ເປັນອຳມະພິກ, ຄິດວ່າ ອາດມີຜົນສະທ້ອນມາຈາກຄວາມຜິດພາດໃນການຜ່າຕັດຂອງທ່ານໝໍ **ຄ** ໃນໂຮງໝໍ **ງ** ທີ່ **ຂ** ເຂົ້າມາປິ່ນປົວນັ້ນອີກ. ໃນກໍລະນີນີ້, ນອກຈາກ **ກ** ແລ້ວ, **ຂ** ສາມາດ ຮຽກຮ້ອງຄ່າທຳຂວັນຈາກໂຮງໝໍ **ງ** ແລະທ່ານໝໍ **ຄ** ໄດ້ບໍ່? ຖ້າໄດ້ ແມ່ນໃນຂອບເຂດໃດ?

- ທາງດ້ານຊັບສິ່ງຂອງ
- ທາງດ້ານສຸຂະພາບ
- ທາງດ້ານຈິດໃຈ

ກ
ຄ
ງ

ໃນກໍລະນີນີ້ ຖືວ່າ **ຄ** ເປັນພະນັກງານໃນໂຮງໝໍ **ງ**, ມີໜ້າທີ່ເປັນຜູ້ຜ່າຕັດຕາມໜ້າວຽກທີ່ໄດ້ຮັບມອບໝາຍ ເພື່ອຟື້ນຟູປິ່ນປົວສຸຂະພາບຄົນເຈັບ, ສະນັ້ນ ຖ້າມີການຜິດພາດໃນການປະຕິບັດໜ້າທີ່ ຜູ້ກ່ຽວຕ້ອງໄດ້ຮັບຜິດຊອບ ຖ້າມີກໍລະນີດັ່ງນີ້:

- ກໍລະນີທີໜຶ່ງ: ຖ້າທ່ານໝໍ **ຄ** ມີຄວາມຜິດພາດໃນການປະຕິບັດໜ້າທີ່ແທ້ **ຂ** ກໍສາມາດ ຮຽກຮ້ອງຄ່າເສຍຫາຍ, ຄ່າປ່ວຍການ ແລະຄ່າທຳອູ່ສູ່ຂວັນຈາກໂຮງໝໍ **ງ** ໄດ້. ເຊັ່ນວ່າ ຖ້າເປັນຄວາມເສັຍຫາຍທີ່ເກີດຈາກ **ຄ** ໃນການປະຕິບັດໜ້າທີ່ ຕາມການມອບໝາຍທຸກຢ່າງ ແຕ່ເວລາກຳລັງຜ່າຕັດຢູ່ນັ້ນ, **ຄ** ຜິດພາດເຮັດໃຫ້ **ຂ** ເປັນອຳມະພິກຂ້າງໜຶ່ງ ໃນກໍລະນີນີ້, ໂຮງໝໍ **ງ** ຕ້ອງຮັບຜິດຊອບໂດຍບໍ່ຕ້ອງໃຫ້ **ຄ** ໃຊ້ແທນເງິນຄົນແກ່ **ຂ**;
- ກໍລະນີທີສອງ: ຄວາມເສັຍຫາຍທາງເກີດຂຶ້ນຍ້ອນຄວາມຜິດອັນໜັກໜ່ວງຂອງ **ຄ** ເຊັ່ນ: ຂະນະປະຕິບັດໜ້າທີ່ ເຊັ່ນ: **ຄ** ຜ່າຕັດເປີດບາດແຜແລ້ວ ພັດໄປເຮັດວຽກອື່ນເສີຍຢູ່. ໃນກໍລະນີດັ່ງກ່າວນີ້ ຖ້າ **ຄ** ຍອມຊຳລະໃຫ້ **ຂ** ຕາມຄຳຮ້ອງຂໍຂອງ **ຂ** ແລ້ວ ກໍ

³⁴ ກົດໝາຍ ວ່າດ້ວຍ ຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແລະນອກສັນຍາ, ມາດຕາ 92(ປັບປຸງ). ຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງຜູ້ໃຊ້ວຽກ

(ວັກ1) ຜູ້ໃຊ້ວຽກ ຕ້ອງຮັບຜິດຊອບແທນຄ່າເສັຍຫາຍ ທີ່ຜູ້ຮັບໃຊ້ວຽກຂອງຕົນ ໄດ້ກໍ່ຂຶ້ນ ໃຫ້ແກ່ບຸກຄົນອື່ນ ໃນການປະຕິບັດໜ້າທີ່ຕາມການມອບໝາຍ.

ແລ້ວໄປ, ແຕ່ຖ້າ **ຄ** ປະຕິເສດບໍ່ຍອມຈ່າຍ, ໂຮງໝໍ **ງ** ຕ້ອງເປັນຜູ້ຊຳລະໃຫ້ **ຂ** ກ່ອນ ແລ້ວຈຶ່ງໃຫ້ໂຮງໝໍ **ງ** ທວງເອົາຈາກ **ຄ** ຕາມພາຍຫຼັງ³⁵;

- ການທີ່ຈະກ່າວວ່າ ທ່ານໝໍ **ຄ** ໃນໂຮງໝໍ **ງ** ສ້າງຄວາມເສັຍຫາຍໃຫ້ແກ່ **ຂ** ເນື່ອງ ຈາກການຜິດພາດໃນການປະຕິບັດໜ້າທີ່ ຂະນະປິ່ນປົວເພື່ອຟື້ນຟູສຸຂະພາບຂອງ **ຂ** ທີ່ໄດ້ຮັບບາດເຈັບຈາກການກະທຳຂອງ **ກ** ນັ້ນ, ຕ້ອງໄດ້ມີການພິສູດຫຼັກຖານ ຕາມລະ ບຽບກົດໝາຍ ແລະລະບຽບຫຼັກຖານປິ່ນປົວຂອງແພດຄັກແນ່ ເຊັ່ນການແຕ່ງຕັ້ງຜູ້ ຊາວຊານພິສູດ ແລະຫຼັກຖານນັ້ນສາມາດຍັງຍືນໄດ້ວ່າ ທ່ານໝໍ **ຄ** ມີຄວາມຜິດພາດ ໃນການຜ່າຕັດ. ແຕ່ຖ້າຫາກ **ຂ** ຄິດເອົາເອງວ່າ ຜູ້ກ່ຽວເປັນອຳມະພິກ ຍ້ອນຄວາມຜິດ ພາດຂອງທ່ານໝໍ **ຄ**, ໂຮງໝໍ **ງ** ແລະທ່ານໝໍ **ຄ** ກໍຈະບໍ່ໄດ້ຮັບຜິດຊອບ;
- ເຫັນວ່າ ຄວາມເສັຍຫາຍໃນກໍລະນີ(4)ນີ້ ຖືວ່າ **ກ** ໄດ້ສ້າງຂຶ້ນແກ່ **ຂ** ແທ້, ແຕ່ການ ສ້າງຄວາມເສັຍຫາຍດັ່ງກ່າວ ແມ່ນເກີດຂຶ້ນຈາກການທີ່ **ກ** ໄດ້ຕື່ມເຫຼົ້າເມົາ ແລ້ວຂັບຂີ່ລົດຕຳ **ຂ** ເຮັດໃຫ້ **ຂ** ໄດ້ຮັບບາດເຈັບສາຫັດ ແລ້ວເຂົ້າປິ່ນປົວຢູ່ໂຮງໝໍ **ງ**;
- ສ່ວນທ່ານໝໍ **ຄ** ເຊິ່ງເປັນພະນັກງານຢູ່ໃນໂຮງໝໍ **ງ** ໄດ້ສ້າງຄວາມເສັຍຫາຍໃຫ້ແກ່ **ຂ** ໃນເວລາປະຕິບັດໜ້າທີ່ ດ້ວຍຄວາມປະໝາດ ເລີ່ມເລີ້ຂະນະຜ່າຕັດ.
- ເຫັນວ່າ **ກ** ແລະ **ຄ** ໄດ້ສ້າງຄວາມເສັຍຫາຍໃຫ້ແກ່ **ຂ** ແມ່ນຄົນລະກຳລະນີ, ຄົນລະເຫດການ, ຄົນລະສະຖານທີ່ ແລະຄົນລະເວລາ ຈຶ່ງຖືວ່າ **ກ** ແລະ **ຄ** ບໍ່ແມ່ນບັນດາຜູ້ສ້າງຄວາມເສັຍ ຫາຍ ຮ່ວມກັນໃຫ້ແກ່ **ຂ**, ແລະອີກປະການໜຶ່ງ ການສ້າງຄວາມເສັຍຫາຍຮ່ວມກັນນັ້ນ ສ່ວນ ຫຼາຍຈະເກີດຂຶ້ນໃນກໍລະນີການກະທຳຜິດໂດຍເຈດຕະນາ.
- **ຂ** ສາມາດຮຽກຮ້ອງຄ່າເສັຍຫາຍຕໍ່ **ກ**, **ຄ** ແລະ **ງ** ແຕ່ເວລາດຳເນີນຄະດີ ສານຕ້ອງໄດ້ແຍກ ຄວາມຮັບຜິດຊອບລະຫວ່າງ **ກ** ກັບ **ຄ** ແລະ **ງ** ວ່າບຸກຄົນໃດມີຄວາມຜິດ ແລະຄວາມຮັບ ຜິດຊອບແນວໃດ ເຊັ່ນ: ການພິສູດຫຼັກຖານ ຖ້າສາມາດຍັງຍືນໄດ້ວ່າ ຖ້າບໍ່ມີການຜິດພາດ ໃນການຜ່າຕັດຂອງທ່ານໝໍ **ຄ**, **ຂ** ກໍຈະໃຊ້ເວລາປິ່ນປົວຢູ່ໂຮງໝໍ **ງ** ພຽງແຕ່ 3 ເດືອນ ແລະ ກໍຈະບໍ່ເປັນອຳມະພິກ ພ້ອມທັງສາມາດໄປເຮັດວຽກໄດ້ປົກກະຕິ ແລະ **ຂ** ກໍຈະບໍ່ໄດ້ອອກຈາກ ວຽກ. ສະນັ້ນ, ຖ້າມີຂໍ້ມູນຫຼັກຖານຈະແຈ້ງຄືດັ່ງກ່າວນີ້ **ຂ** ກໍສາມາດຮຽກຮ້ອງຄ່າເສັຍຫາຍ, ຄ່າປ່ວຍການ ແລະຄ່າທຳອຸສຸຂະວັນຈາກ **ຄ** + **ງ** ໄດ້ ເຊັ່ນ: ນັບແຕ່ເດືອນທີໜຶ່ງຫາເດືອນ ທີ່ສາມ **ຂ** ກໍສາມາດ ຮຽກຮ້ອງເອົາຈາກ **ກ** ໄດ້, ສ່ວນເດືອນທີ່ສີ່ເປັນຕົ້ນໄປ **ຂ** ສາມາດຮຽກ ຮ້ອງເອົາຈາກ **ຄ** + **ງ**.

³⁵ ກົດໝາຍ ວ່າດ້ວຍ ຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແລະນອກສັນຍາ, ມາດຕາ 92(ປັບປຸງ). ຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງຜູ້ໃຊ້ ວຽກ

(ວັກ2) ໃນກໍລະນີທີ່ຄວາມເສັຍຫາຍ ຫາກເກີດຂຶ້ນຍ້ອນຄວາມຜິດອັນໜັກໜ່ວງຂອງຜູ້ຮັບໃຊ້ວຽກແລ້ວ ຜູ້ກ່ຽວຕ້ອງ ຮັບຜິດຊອບໃຊ້ແທນຄ່າເສັຍຫາຍ ແຕ່ຜູ້ໃຊ້ວຽກນັ້ນ ຕ້ອງໄດ້ຈ່າຍຄ່າເສັຍຫາຍນັ້ນກ່ອນແລ້ວ ຈຶ່ງທວງເອົາການທົດ ແທນຄ່າເສັຍຫາຍ ທີ່ໄດ້ຈ່າຍໄປແລ້ວນັ້ນຄືນ ຈາກຜູ້ຮັບໃຊ້ວຽກ.

ຄໍາຖາມ 6

ຄໍາຖາມ-ຕອບ
ກ່ຽວກັບກົດໝາຍວ່າດ້ວຍຄອບຄົວ

ຄຳຖາມ:

ກ ຜົວຂອງ ຂ ໄດ້ຖືກຍືມເງິນຈາກ ຄ 1.000.000 ກີບ. ແຕ່ເຖິງແມ່ນວ່າ ກຳນົດເວລາ ການໃຊ້ຄືນ 3 ເດືອນນັ້ນ ຈະກາຍໄປແລ້ວກໍຕາມ, ກ ກໍບໍ່ສາມາດໃຊ້ເງິນຄືນໃຫ້ ຄ ໄດ້. ກ ບໍ່ມີຊັບສົມບັດ ຈຶ່ງບໍ່ສາມາດຫາວິທີໃຊ້ແທນຄືນໄດ້.

1. ການທີ່ ກ ໄດ້ຖືກຍືມເງິນຈາກ ຄ 1.000.000 ກີບນັ້ນ ແມ່ນເພື່ອໃຊ້ຈ່າຍຄ່າຄອງ ຊີບຮ່ວມກັນກັບ ຂ. ໃນກໍລະນີນີ້ ຄ ສາມາດຮຽກຮ້ອງຈາກ ຂ ໃຫ້ໃຊ້ເງິນ 1.000.000 ກີບ ຄືນໄດ້ບໍ່ ?

2. ການທີ່ ກ ໄດ້ຖືກຍືມເງິນຈາກ ຄ 1.000.000 ກີບ ນັ້ນແມ່ນເພື່ອຊື້ອຸປະກອນ ຕົກອບ ເຊິ່ງເປັນກົດຈະກຳຫຼິ້ນໆຂອງ ກ ເອງ. ໃນກໍລະນີນີ້ ຄ ສາມາດຮຽກຮ້ອງຕໍ່ ຂ ໃຫ້ໃຊ້ເງິນ 1.000.000 ກີບ ຄືນໄດ້ບໍ່ ?

ກະລຸນາ ພິຈາລະນາແຕ່ລະກໍລະນີ ເຊັ່ນ:

a. ກໍລະນີທີ່ ຄ ຮູ້ວ່າ ກ ຈະເອົາເງິນທີ່ຖືກຍືມນັ້ນໄປໃຊ້ແນວໃດ ?

b. ກໍລະນີທີ່ ຄ ບໍ່ຮູ້ວ່າ ກ ຈະເອົາເງິນທີ່ຖືກຍືມນັ້ນໄປໃຊ້ແນວໃດ?

ຫຼັງຈາກນັ້ນ, ຂ ແລະ ກ ຮ່ວມມືກັນເຮັດວຽກແລ້ວທ້ອນເງິນໄດ້ ຈຶ່ງຊື້ທີ່ດິນແລ້ວປູກ ເຮືອນໃສ່. ເພື່ອຄວາມສະດວກ ຊື່ໃນການລົງທະບຽນທີ່ດິນ ແລະເຮືອນນັ້ນ ໄດ້ໃສ່ແຕ່ຊື່ ຂອງ ກ ຜູ້ດຽວ.

ໃນກໍລະນີນີ້, ກະລຸນາພິຈາລະນາບັນຫາຕໍ່ໄປນີ້ (3) ແລະ (4) ເປັນບັນຫາຕ່າງ ກັນ.

3. ກໍລະນີທີ່ ຂ ແລະ ກ ຢ່າຮ້າງກັນ, ຂ ສາມາດຮຽກຮ້ອງສິດທິອັນໃດອັນໜຶ່ງ ກ່ຽວກັບທີ່ດິນ ແລະເຮືອນຈາກ ກ ໄດ້ບໍ່ ?

4. ກໍລະນີທີ່ ຂ ແລະ ກ ເສຍຊີວິດຍ້ອນອຸປະຕິເຫດ ໃນຂະນະທີ່ໄປທ່ຽວຢູ່ຕ່າງປະ ເທດ ແຕ່ບໍ່ຈະແຈ້ງວ່າໃຜເສຍຊີວິດກ່ອນໃຜ ? ລະຫວ່າງ ຂ ແລະ ກ ບໍ່ມີລູກ, ທັງ ຂ ແລະ ກ ກໍບໍ່ມີອ້າຍເອື້ອຍນ້ອງຈັກຄົນ, ແຕ່ວ່າ ງ ພໍ່ຂອງ ຂ ແລະ ຈ ແມ່ຂອງ ກ ຍັງມີ ຊີວິດຢູ່.

ກໍລະນີນີ້, ທີ່ດິນ, ເຮືອນ ຈະເປັນກຳມະສິດຂອງໃຜ ?

I. ທິດສະດີ ແລະ ຫຼັກການພື້ນຖານກ່ຽວກັບກົດໝາຍຄອບຄົວ

1. ຄວາມຮັບຮູ້ທົ່ວໄປກ່ຽວກັບກົດໝາຍຄອບຄົວ

ໃນ ສປປ ລາວ, ອີງຕາມແນວທາງນະໂຍບາຍຂອງພັກ-ລັດເຮົາທີ່ໄດ້ວາງອອກແຕ່ລະໄລຍະ ເພິ່ນໄດ້ເນັ້ນໜັກເລື່ອງການສ້າງສະຖາບັນຄອບຄົວໃຫ້ມີຄວາມເຂັ້ມແຂງ ເຮັດໃຫ້ສະຖາບັນຄອບຄົວມີຄວາມຜາສຸກ, ໃຫ້ເປັນຈຸລັງອັນເຂັ້ມແຂງຂອງສັງຄົມລາວ. ສ້າງສາຍພົວພັນຄອບຄົວດ້ວຍການແຕ່ງດອງ ບົນພື້ນຖານຄວາມສະໝັກໃຈຂອງຄູ່ບ່າວສາວ, ຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງຊາຍ, ເສີມຂະຫຍາຍມູນເຊື້ອ ແລະ ຮີດຄອງອັນດີງາມຂອງລາວ, ເຮັດໃຫ້ສັງຄົມມີຄວາມສະຫງົບ, ມີຄວາມເປັນລະບຽບຮຽບຮ້ອຍ ແລະ ເປັນຫົວໜ່ວຍເສດຖະກິດ ປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນການພັດທະນາປະເທດຊາດ.¹ ນະໂຍບາຍດັ່ງກ່າວໄດ້ຖືກຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໃຫ້ປາກົດຜົນເປັນຈິງ ໂດຍຜ່ານຂະບວນການສ້າງບ້ານພັດທະນາ.

ໃນເງື່ອນໄຂຂອງການຂະຫຍາຍຕົວ ຕາມກົນໄກເສດຖະກິດຕະຫຼາດ ເຮັດໃຫ້ມີຄວາມກົດດັນຕໍ່ການດຳລົງຊີວິດຂອງຄອບຄົວ ເຊັ່ນ: ຜົວ-ເມັຍ ຕ່າງຄົນຕ່າງຊ່ວຍກັນໄປທຳມາຫາກິນ ແລະ ບໍ່ມີເວລາຢູ່ນຳກັນ, ມີການຫຼົ້ນກົນຟູມເພື່ອຍ, ມີໜີ້ສິນ ແລະ ອື່ນໆ. ຍ້ອນສະພາບດັ່ງກ່າວພາໃຫ້ຜົວ-ເມັຍ ມີແນວຄິດນອກໃຈກັນ ເກີດມີຄວາມລະແວງລົງໄສເຊິ່ງກັນ ແລະ ກັນ ມີຄວາມເຂົ້າໃຈຜິດຕໍ່ກັນ, ມີການຜິດຖຽງແລະ ພົດຄວາມຮັກຕໍ່ກັນ, ກ້າວໄປສູ່ການຢ່າຮ້າງ, ເຊິ່ງອາດຈະມີການຮ້ອງຟ້ອງຂຶ້ນສານ ເພື່ອຂໍຢ່າຮ້າງຈາກສາຍ ຜົວ-ເມັຍ, ການແບ່ງປັນສິນສົມສ້າງ, ຄຳລ້ຽງດູລູກ ແລະ ອື່ນໆ.

ໃນປັດຈຸບັນ ຂໍ້ຂັດແຍ່ງກ່ຽວກັບສາຍຜົວ-ເມັຍ ທີ່ຮ້ອງຟ້ອງຂຶ້ນມາຫາສານປະຊາຊົນ ນັບມື້ນັບເພີ່ມຂຶ້ນ ເປັນອັນດັບສອງ ຖັດຈາກຂໍ້ຂັດແຍ່ງສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ, ເພາະສະນັ້ນ ພະນັກງານທີ່ເຮັດວຽກກ່ຽວກັບວຽກງານປົກປ້ອງກົດໝາຍ ຈະຕ້ອງຮຽນຮູ້ກ່ຽວກັບທິດສະດີ, ຫຼັກການ, ວິທີແກ້ໄຂໃຫ້ມັນຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ ແລະ ຮີດຄອງປະເພນີຂອງລາວ.

¹ ມາດຕາ 1 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍຄອບຄົວ ສະບັບປັບປຸງ ໄດ້ກຳນົດຫຼັກການ, ລະບຽບການ ແລະ ມາດຕະການກ່ຽວກັບການສູ່ຂໍ, ການແຕ່ງດອງ, ການຢ່າຮ້າງ, ການເອົາເດັກມາເປັນລູກລ້ຽງ, ສາຍພົວພັນ ຜົວເມັຍ, ຊັບສົມບັດຂອງຄູ່ຜົວເມັຍ, ສິດ ແລະ ພັນທະຂອງ ພໍ່ແມ່ ແລະ ລູກ ແນໃສ່ຄຸ້ມຄອງ, ປົກປັກຮັກສາ, ສ້າງຄອບຄົວໃຫ້ມີ ຄວາມຜາສຸກ, ໃຫ້ເປັນຈຸລັງອັນເຂັ້ມແຂງຂອງສັງຄົມລາວ, ເປັນຄອບຄົວວັດທະນະທຳ, ສ້າງສາຍພົວພັນຄອບຄົວດ້ວຍການແຕ່ງດອງ ບົນພື້ນຖານຄວາມສະໝັກໃຈ, ຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງຊາຍ, ເສີມຂະຫຍາຍມູນເຊື້ອ ແລະ ຮີດຄອງປະເພນີອັນດີງາມຂອງລາວ, ເຮັດໃຫ້ສັງຄົມມີຄວາມສະຫງົບ, ມີຄວາມເປັນລະບຽບຮຽບຮ້ອຍ ແລະ ເປັນຫົວໜ່ວຍເສດຖະກິດ ປະກອບສ່ວນເຂົ້າ ໃນການພັດທະນາປະເທດຊາດ.

ກົດໝາຍຄອບຄົວ ແມ່ນກົດໝາຍທີ່ກຳນົດບັນດາຂໍ້ກຳນົດທີ່ດັດປັບສາຍພົວພັນຄອບຄົວ ກໍຄືສາຍ ພົວພັນສ່ວນຕົວ ທີ່ບໍ່ມີລັກສະນະຊັບສົມບັດ ແລະສາຍພົວພັນທີ່ມີລັກສະນະລັກຊັບສົມ ບັດ ເຊິ່ງເກີດຂຶ້ນຈາກການແຕ່ງດອງສາຍພົວພັນຄອບຄົວ ແມ່ນສາຍພົວພັນພື້ນຄົງ ແລະຖາວອນ ລະຫວ່າງບຸກຄົນຕ່າງໆ ໃນຖານະເປັນສະມາຊິກຄອບຄົວດຽວກັນ ກໍຄືສາຍພົວພັນລະຫວ່າງຜົວ- ເມັຍ ພໍ່ແມ່ກັບລູກໃນນີ້ ສາຍພົວພັນ ຜົວ-ເມັຍເກີດຈາກການແຕ່ງດອງ ທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ ແລະຮີດຄອງປະເພນີອັນດີງາມຂອງຊາດ, ສາຍພົວພັນພໍ່ແມ່ກັບລູກ ເກີດຈາກການອອກລູກ ຫຼື ການເອົາເດັກມາເປັນລູກລ້ຽງຢ່າງຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ.

ກົດໝາຍຄອບຄົວໃຫ້ສິດ ແລະພັນທະທາງດ້ານກົດໝາຍແກ່ບຸກຄົນທີ່ເຂົ້າຮ່ວມໃນສາຍ ພົວພັນຄອບຄົວ ເຊັ່ນ: ຜົວເມັຍ, ພໍ່ແມ່, ລູກ ຫຼືສະມາຊິກຂອງຄອບຄົວນັ້ນ ຈຶ່ງສາມາດເຂົ້າຮ່ວມ ໃນສາຍພົວພັນຄອບຄົວໄດ້.²

ກົດໝາຍຄອບຄົວຂອງ ສປປ ລາວ ໄດ້ກຳນົດຢ່າງຈະແຈ້ງ ແລະມີຄວາມຈຳເປັນທີ່ສຸດວ່າ ສາຍພົວພັນຜົວ-ເມັຍ ຕ້ອງສ້າງຂຶ້ນບົນພື້ນຖານຄວາມສະເໝີພາບ ລະຫວ່າງຜົວກັບເມັຍ ບົນພື້ນ ຖານການປົກປ້ອງເສລີ ພາບຂອງແຕ່ລະຄົນ ພາຍຫຼັງການແຕ່ງດອງ ເຊັ່ນ: ເສລີພາບໃນການປະ ກອບອາຊີບ, ເລືອກບ່ອນຢູ່ ນອກຈາກນີ້ ກົດໝາຍຍັງໄດ້ກຳນົດສິດ ແລະພັນທະພື້ນຖານຂອງພໍ່ ແມ່ຕໍ່ລູກ ແລະລູກຕໍ່ພໍ່ແມ່ທີ່ເຖົ້າແກ່.

2. ຫຼັກການພື້ນຖານກ່ຽວກັບກົດໝາຍຄອບຄົວ

2.1. ຫຼັກການຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ ໃນສາຍພົວພັນຄອບຄົວ³

ສາຍພົວພັນຄອບຄົວເກີດຂຶ້ນ ໂດຍບໍ່ຂຶ້ນກັບຖານະທາງດ້ານເສດຖະກິດ, ສັງຄົມ, ເຊື້ອ ຊາດ, ເຜົ່າຊົນ, ລະດັບວັດທະນະທຳ, ອາຊີບ, ສາສະໜາ, ພູມລຳເນົາ ແລະອື່ນໆ. ໃນສາຍພົວພັນ ຄອບຄົວ ຍິງ ແລະຊາຍ ມີສິດເທົ່າທຽມກັນໃນທຸກດ້ານ ເຊັ່ນ: ສິດໃນການສຶກສາຮຳຮຽນ, ວິຊາຊີບ, ການເຄື່ອນໄຫວທາງດ້ານການເມືອງ, ເສດຖະກິດແລະສັງຄົມ ທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ ການຕົກ ລົງບັນຫາພາຍໃນຄອບຄົວຢ່າງເປັນເອກະພາບ ແລະອື່ນໆ.

ໃນດ້ານການອອກແຮງງານ, ເຖິງແມ່ນວ່າຜູ້ຍິງ ແລະຜູ້ຊາຍຈະມີຖານະເທົ່າທຽມກັນ, ແຕ່ຜູ້ ຍິງກໍໄດ້ຮັບການປົກປ້ອງໃນກໍລະນີພິເສດ ເຊັ່ນ: ແມ່ຍິງຖືພາຫຼືໄລຍະມີລູກນ້ອຍ. ມາດຕາ 38 ຂອງ

² ຄັດຈາກເອກະສານທີ່ນຳໃຊ້ເຂົ້າຝຶກອົບຮົມ ໃຫ້ຜູ້ພິພາກສາ ຂອງສານປະຊາຊົນສູງສຸດ ປີ 2004.

³ ມາດຕາ 2 ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍຄອບຄົວໄດ້ກຳນົດວ່າ ຍິງຊາຍມີສິດເທົ່າທຽມກັນໃນທຸກດ້ານ ກ່ຽວກັບສາຍພົວພັນ ຄອບຄົວ. ສາຍພົວພັນຄອບຄົວເກີດຂຶ້ນ ໂດຍບໍ່ຂຶ້ນກັບຕົ້ນກຳເນີດ, ຖານະທາງດ້ານເສດຖະກິດແລະສັງຄົມ, ເຊື້ອຊາດ, ເຜົ່າຊົນ, ລະດັບວັດທະນະທຳ, ອາຊີບ, ສາສະໜາ, ພູມລຳເນົາ ແລະອື່ນໆ.

ກົດໝາຍ ວ່າດ້ວຍແຮງງານ ກຳນົດກ່ຽວກັບວຽກທີ່ບໍ່ໃຫ້ຜູ້ອອກແຮງງານແມ່ຍິງຖືພາ ຫຼືຢູ່ໃນໄລຍະ ລ້ຽງລູກນ້ອຍເຮັດ. ມາດຕາ 39 ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍແຮງງານ ໄດ້ກຳນົດກ່ຽວກັບ ຜູ້ອອກແຮງງານ ແມ່ຍິງມີສິດໄດ້ພັກວຽກກ່ອນ ແລະຫຼັງການອອກລູກຢ່າງໜ້ອຍເກົ້າສິບວັນ ແຕ່ຢ່າງໜ້ອຍ ຕ້ອງ ໄດ້ພັກວຽກສິບສອງວັນຫຼັງຈາກອອກລູກ. ໃນເວລາພັກວຽກນັ້ນ ຜູ້ກ່ຽວໄດ້ຮັບເງິນເດືອນ ຫຼືຄ່າ ແຮງງານເຕັມຄືກັບເວລາເຮັດວຽກ.

2.2. ຫຼັກການເປັນຜົວໜຶ່ງເມັຍດຽວ⁴

ຫຼັກການຜົວໜຶ່ງເມັຍດຽວ ແມ່ນຫຼັກການທີ່ກຳນົດໃຫ້ພົນລະເມືອງລາວຜູ້ທີ່ເຖິງກະ ສຽນອາຍຸ ມີສິດເອົາຜົວ ຫຼືເມັຍໄດ້ຜູ້ດຽວເທົ່ານັ້ນ.

ລັດບໍ່ອະນຸຍາດໃຫ້ຍິງ ແລະຊາຍ ມີຫຼາຍຜົວ ຫຼາຍເມັຍ.

ຕົວຢ່າງ: ທ້າວ ກ ແຕ່ງກັບນາງ ຂ ແລ້ວ ແຕ່ຍັງຢາກໄດ້ ນາງ ໆ ມາເປັນເມັຍຕື່ມອີກ ນີ້ຖືວ່າບໍ່ໄດ້.

2.3. ຫຼັກການເສລີພາບໃນການແຕ່ງດອງ⁵

ຍິງຊາຍທີ່ຮອດກະສຽນອາຍຸສິບແປດປີ ມີສິດເສລີພາບໃນການເລືອກເອົາຄູ່ຮັກຕາມຄວາມ ສະໝັກໃຈ ແລະຄວາມຮັກມັກຂອງທັງສອງຝ່າຍ ເພື່ອເອົາກັນເປັນຜົວເມັຍ ຕາມຮີດຄອງປະເພນີ ອັນດີງາມຂອງຊາດລາວ. ພໍ່ແມ່, ບຸກຄົນ, ຄອບຄົວ ຫຼືການຈັດຕັ້ງໃດໜຶ່ງ ບໍ່ສາມາດບັງຄັບ ຫຼືຂັດຂວາງການແຕ່ງດອງຂອງລູກຫຼານ, ສະມາຊິກອື່ນໃນຄອບຄົວ, ພະນັກງານ ແລະລັດຖະກອນ ທີ່ຢູ່ພາຍໃຕ້ການຄຸ້ມຄອງຂອງຕົນ, ຖ້າບຸກຄົນໃດຫາກບັງຄັບ ຫຼືຂັດຂວາງການແຕ່ງດອງ ຈະຖືກ ລົງໂທດຕາມກົດໝາຍ.

ຕາມຮີດຄອງປະເພນີຂອງລາວ, ຄຳຕັກເຕືອນ ຫຼືຄຳສັ່ງສອນທີ່ມີເຫດຜົນຂອງ ພໍ່ແມ່ເຖົ້າ ແກ່ ທີ່ເຄີຍມີປະສົບການໃນຊີວິດ ເຊິ່ງເປັນບົດຮຽນຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ ກໍສາມາດຊ່ວຍໃຫ້ຄົນຮຸ່ນໜຸ່ມ ສາມາດຊຶ່ງຊາລັກສະນະ ຂອງສາຍພົວພັນຍິງ-ຊາຍ ໄດ້ຢ່າງຖືກຕ້ອງ.

⁴ ມາດຕາ 4 ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍຄອບຄົວສະບັບປັບປຸງ ໄດ້ກຳນົດວ່າ ຍິງແລະຊາຍ ທີ່ຮອດກະສຽນອາຍຸເອົາກັນເປັນຜົວ ເມັຍ ຕ້ອງປະຕິບັດຫຼັກການຜົວໜຶ່ງເມັຍດຽວເທົ່ານັ້ນ. ລັດບໍ່ອະນຸຍາດໃຫ້ຍິງ ແລະຊາຍ ມີຫຼາຍຜົວຫຼາຍເມັຍ.

⁵ ມາດຕາ 3 ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍຄອບຄົວສະບັບປັບປຸງ ໄດ້ກຳນົດວ່າ ລັດປົກປ້ອງສິດເສລີພາບຂອງຍິງຊາຍ ໃນການ ແຕ່ງດອງ. ຍິງຊາຍທີ່ຮອດກະສຽນອາຍຸສິບແປດປີ ມີສິດເສລີພາບໃນການເລືອກເອົາຄູ່ຮັກ ຕາມຄວາມສະໝັກໃຈ ແລະ ຄວາມຮັກມັກຂອງທັງສອງຝ່າຍ ເພື່ອເອົາກັນເປັນຜົວເມັຍຕາມຮີດຄອງປະເພນີອັນດີງາມຂອງຊາດລາວ. ລັດບໍ່ອະນຸ ຍາດໃຫ້ບຸກຄົນ, ຄອບຄົວຫຼືການຈັດຕັ້ງໃດໜຶ່ງບັງຄັບ ຫຼືຂັດຂວາງການແຕ່ງດອງຂອງລູກຫຼານ, ສະມາຊິກອື່ນໃນ ຄອບຄົວ, ພະນັກງານແລະລັດຖະກອນ ທີ່ຢູ່ພາຍໃຕ້ການຄຸ້ມຄອງຂອງຕົນ.

⁶ ມາດຕາ 5 ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍຄອບຄົວສະບັບປັບປຸງ ໄດ້ກຳນົດວ່າ ລັດແລະສັງຄົມ ຖືເອົາການປົກປ້ອງສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດອັນຊອບທຳຂອງຜູ້ເປັນແມ່ແລະເດັກ ເປັນບຸລິມະສິດໃນເວລາຜົວເມັຍຢູ່ຮ່ວມກັນ, ແຍກກັນຢູ່ ຫຼືຢ່າ ຮ້າງກັນ.

2.4. ຫຼັກການປົກປ້ອງສິດ ແລະຜົນປະໂຫຍດຂອງແມ່ ແລະເດັກ⁶

ລັດ ແລະສັງຄົມ ຖືເອົາການປົກປ້ອງສິດ ແລະຜົນປະໂຫຍດອັນຊອບທຳຂອງຜູ້ເປັນແມ່ ແລະເດັກ ເປັນບູລິມະສິດ ໃນເວລາຜົວເມັຍຢູ່ຮ່ວມກັນ, ແຍກກັນຢູ່ ຫຼືຢ່າຮ້າງກັນ.

ຕົວຢ່າງ: ຜົວບໍ່ມີສິດຈະຂໍຢ່າຮ້າງໄດ້ ໂດຍບໍ່ໄດ້ຮັບການເຫັນດີຈາກເມັຍທີ່ພວມຖືພາມານ ຫຼືຫຼັງການເກີດລູກ. ກົດໝາຍຄອບຄົວປົກປ້ອງສິດ ແລະຜົນປະໂຫຍດຂອງເດັກ ແລະໃຫ້ສິດເທົ່າ ທຸກມັນ ບໍ່ວ່າເດັກຈະເກີດໃນການແຕ່ງດອງ ຫຼືຈະເກີດນອກການແຕ່ງດອງກໍຕາມ.

ລັດນັບມື້ນັບຂະຫຍາຍຕາໜ່າງເຮືອນລ້ຽງເດັກ ແລະໃຫ້ເງິນອຸດໜູນຜູ້ເປັນແມ່ໃນເວລາເກີດ ລູກແຕ່ລະເທື່ອຢ່າງໜ້ອຍບໍ່ຕ່ຳກວ່າ 60% ຂອງເງິນເດືອນຂອງຜູ້ກ່ຽວ ທີ່ໄດ້ຮັບໃນແຕ່ລະເດືອນ ຖ້າຫາກອອກລູກ ພ້ອມກັນແຕ່ 2 ຄົນຂຶ້ນໄປ ຈະໄດ້ຮັບເງິນອຸດໜູນເພີ່ມອີກ 50% ຂອງເງິນອຸດ ໜູນໃນເວລາອອກລູກ. ໃນກໍລະນີຫຼຸດລູກໂດຍມີການຢັ້ງຢືນຈາກແພດ ກໍມີສິດໄດ້ຮັບເງິນອຸດໜູນ ນີ້ເຊັ່ນດຽວກັນ⁷ ສຳລັບເດັກທີ່ມີອາຍຸ 14 ປີຂຶ້ນໄປ ແຕ່ບໍ່ເຖິງ 18 ປີເຂົ້າເຮັດວຽກໄດ້ ແຕ່ຊົ່ວໂມງ ເຮັດວຽກສູງສຸດ ບໍ່ໃຫ້ເກີນແປດຊົ່ວໂມງຕໍ່ວັນ ແລະຫ້າມນຳໃຊ້ແຮງງານເດັກໃນໜ້າວຽກທີ່ໜັກ ໜ່ວງ ຫຼືເປັນອັນຕະລາຍຕໍ່ສຸຂະພາບ⁸.

3. ສາຍພົວພັນຄອບຄົວທາງດ້ານກົດໝາຍ

ສາຍພົວພັນຄອບຄົວ ແມ່ນສາຍພົວພັນລະຫວ່າງຄົນກັບຄົນ ໃນຖານະເປັນສະມາຊິກຂອງ ຄອບຄົວ ນັ້ນຄືສາຍພົວພັນລະຫວ່າງຜົວກັບເມັຍ, ພໍ່ແມ່ກັບລູກ ໃນນີ້ ສາຍພົວພັນຜົວເມັຍ ແມ່ນ ເກີດຈາກການແຕ່ງດອງທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ. ສາຍພົວພັນພໍ່ແມ່ກັບລູກ ແມ່ນເກີດຈາກການ ອອກລູກ ຫຼືການເອົາເດັກມາເປັນລູກລ້ຽງຢ່າງຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ.

⁷ ມາດຕາ 40 ກົດໝາຍແຮງງານ ປີ 2006 ໄດ້ກຳນົດວ່າ ຜູ້ອອກແຮງງານແມ່ຍິງ ມີສິດໄດ້ຮັບເງິນອຸດໜູນ ໃນ ເວລາອອກລູກ ຈາກຜູ້ໃຊ້ແຮງງານ ຫຼືຄັງປະກັນສັງຄົມ ຖ້າຫາກວ່າ ໄດ້ມອບເງິນເຂົ້າຄັງປະກັນສັງຄົມຄົບຖ້ວນ ຢ່າງ ໜ້ອຍບໍ່ຕ່ຳກວ່າ 60% ຂອງເງິນເດືອນຂອງຜູ້ກ່ຽວທີ່ໄດ້ຮັບໃນແຕ່ລະເດືອນ. ຖ້າຫາກອອກລູກພ້ອມກັນແຕ່ 2 ຄົນ ຂຶ້ນໄປ ຈະໄດ້ຮັບເງິນອຸດໜູນເພີ່ມອີກ 50% ຂອງເງິນອຸດໜູນໃນເວລາອອກລູກ. ໃນກໍລະນີຫຼຸດລູກ ໂດຍມີການຢັ້ງຢືນ ຈາກແພດ ກໍມີສິດໄດ້ຮັບເງິນອຸດໜູນນີ້ເຊັ່ນດຽວກັນ.

⁸ ມາດຕາ 41 ກົດໝາຍແຮງງານໄດ້ກຳນົດວ່າ ຜູ້ໃຊ້ແຮງງານສາມາດຮັບເອົາຜູ້ອອກແຮງງານທີ່ມີອາຍຸ 14 ປີຂຶ້ນໄປ ແຕ່ບໍ່ເຖິງ 18 ປີ ເຂົ້າເຮັດວຽກ ແຕ່ຊົ່ວໂມງເຮັດວຽກສູງສຸດບໍ່ໃຫ້ເກີນແປດຊົ່ວໂມງຕໍ່ວັນ ແລະຫ້າມນຳໃຊ້ແຮງງານ ເດັກໃນໜ້າວຽກທີ່ໜັກໜ່ວງ ຫຼືເປັນອັນຕະລາຍຕໍ່ສຸຂະພາບ ດັ່ງນີ້:

- ການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ທຸກປະເພດ;
- ການປະກອບຜະລິດຕະພັນດ້ວຍເຄມີ, ວັດຖຸລະເບີດ ຫຼືສານພິດຕ່າງໆ;
- ການມັງນສົບຄົນຕາຍ;
- ການເຮັດວຽກເພີ່ມໂມງ;
- ການເຮັດວຽກຢູ່ບ່ອນມີສຽງດັງເກີນຂອບເຂດ;
- ການເຮັດວຽກຢູ່ບ່ອນທີ່ມີການບໍລິການສິ່ງມຶນເມົາ, ການພະນັນ;
- ການເຮັດວຽກໃນເວລາກາງຄືນ ແຕ່ເວລາ 22:00 ໂມງຫາ ເວລາ 5:00 ໂມງເຊົ້າຂອງມື້ໃໝ່;
- ການເຮັດວຽກທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນມາດຕາ 16 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍແຮງງານ.

ສາຍພົວພັນຄອບຄົວ ຍັງສະແດງໃຫ້ເຫັນຢູ່ບ່ອນວ່າ ພັນທະຂອງພໍ່ແມ່ໃນການສຶກສາອົບຮົມລູກ, ສິດຂອງຜົວເມັຍໃນສິນສົມສ້າງ ແລະສິດສ່ວນຕົວທີ່ບໍ່ມີລັກສະນະຊັບສົມບັດທີ່ເກີດຂຶ້ນແກ່ຄູ່ຜົວເມັຍບົນພື້ນຖານ ການແຕ່ງດອງທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ.

ສາຍພົວພັນຄອບຄົວ ມີລັກສະນະທາງດ້ານກົດໝາຍ ແລະຖືກດັດປັບດ້ວຍຂໍ້ກຳນົດກົດໝາຍ, ເຊິ່ງລັດສາມາດນຳໃຊ້ລະບຽບການອັນຈຳເປັນ ເພື່ອກະທົບເຂົ້າໃສ່ການປະພຶດຂອງສະມາຊິກຄອບຄົວແລະເພື່ອຊຸກຍູ້ຄອບຄົວ ໃຫ້ມີການເສີມຂະຫຍາຍຮີດຄອງປະເພນີອັນດີງາມ ການຈົດທະບຽນແຕ່ງດອງ ແມ່ນພື້ນຖານອັນສຳຄັນທາງດ້ານກົດໝາຍ ທີ່ພາໃຫ້ເກີດມີສາຍພົວພັນຄອບຄົວ.

3.1. ເຈົ້າກຳສາຍພົວພັນຄອບຄົວ

ສະມາຊິກທຸກຄົນຢູ່ໃນຄອບຄົວໜຶ່ງ ແມ່ນເຈົ້າກຳຂອງສາຍພົວພັນຄອບຄົວທີ່ມີສິດ ແລະພັນທະຕາມກົດໝາຍວ່າດ້ວຍຄອບຄົວ

3.2. ວັດຖຸກຳຂອງສາຍພົວພັນຄອບຄົວ

ວັດຖຸກຳຂອງສາຍພົວພັນຄອບຄົວແມ່ນ ສາຍພົວພັນຂອງບຸກຄົນ ທີ່ຢູ່ໃນຄອບຄົວມີການກະທຳສິ່ງໃດໜຶ່ງ ແລະມີສາຍພົວພັນກ່ຽວກັບວັດຖຸສິ່ງຂອງ.

ການກະທຳທີ່ກະທົບໃສ່ວັດຖຸສິ່ງຂອງ ແມ່ນສາຍພົວພັນທີ່ມີລັກສະນະຊັບສົມບັດ ແລະທີ່ບໍ່ມີລັກສະນະຊັບສົມບັດ ເຊັ່ນ: ສິນສົມສ້າງລະຫວ່າງ ຜົວກັບເມັຍ, ການໃສ່ນາມສະກຸນ ແລະອື່ນໆ.

- ສາຍພົວພັນສ່ວນຕົວທີ່ມີລັກສະນະຊັບສົມບັດ ໃນກົດໝາຍຄອບຄົວ ແມ່ນສາຍພົວພັນກ່ຽວກັບ ການເບິ່ງແຍງລ້ຽງດູ ແລະສາຍພົວພັນຜົວ-ເມັຍ ກ່ຽວກັບສິນສົມສ້າງ.

- ສາຍພົວພັນສ່ວນຕົວທີ່ບໍ່ມີລັກສະນະຊັບສົມບັດ ໃນກົດໝາຍຄອບຄົວ ແມ່ນສາຍພົວພັນກ່ຽວກັບນາມສະກຸນຂອງຄອບຄົວ ຫຼືສິດ ແລະພັນທະຂອງພໍ່ແມ່ໃນການສຶກສາອົບຮົມລູກ.

3.3. ເນື້ອໃນຂອງສາຍພົວພັນຄອບຄົວ ແລະການປົກປ້ອງສິດທາງຄອບຄົວ

ເນື້ອໃນອັນແທ້ຈິງຂອງສາຍພົວພັນຄອບຄົວ ແມ່ນບຸກຄົນທີ່ເຂົ້າຮ່ວມໃນສາຍພົວພັນຄອບຄົວ ມີການພົວພັນກັນຢ່າງສະໝິດແໝ້ນໃນການເຄື່ອນໄຫວຕ່າງໆ ພາຍໃນຄອບຄົວ ທຸກຄົນຕ້ອງຮັບຮູ້ເປັນເອກະພາບ ແລະມີຄວາມຮັບຜິດຊອບນຳກັນ. ສະນັ້ນ ເມື່ອບຸກຄົນໃດໜຶ່ງທາກໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນສາຍພົວພັນຄອບຄົວແລ້ວມີໜ້າທີ່ປະຕິບັດພັນທະລວມໃນການເຄົາລົບລັດຖະທຳມະນູນ ບັນດາກົດໝາຍແລະລະບຽບການຕ່າງໆ. ໃນການປະຕິບັດສິດແລະພັນທະ ເຊິ່ງເກີດຈາກສາຍພົວພັນຄອບຄົວນັ້ນ ພົນລະເມືອງທຸກຄົນຕ້ອງເຄົາລົບ ຂໍ້ກຳນົດກົດໝາຍຢ່າງເຂັ້ມງວດ.

ການປົກປ້ອງສິດທາງຄອບຄົວ ແມ່ນການຄຸ້ມຄອງສິດ ແລະຜົນປະໂຫຍດອັນຊອບທຳຂອງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນສາຍພົວພັນຄອບຄົວ. ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ ການປົກປ້ອງສິດທາງຄອບຄົວ ສະແດງ

ອອກໃນຮູບການຮ້ອງຟ້ອງຂຶ້ນຫາສານປະຊາຊົນເປັນຜູ້ພິຈາລະນາເຊັ່ນ: ການຮ້ອງຟ້ອງຂໍຢ່າຮ້າງ ແລະຂໍແບ່ງປັນສິນສົມສ້າງ, ການຮ້ອງຟ້ອງຂໍເອົາຄຳລ້ຽງດູ, ການຮ້ອງຟ້ອງເພື່ອຫວງໃຫ້ໃຊ້ສິນສົມສ້າງທີ່ຜິວຫຼືເມີຍນຳໃຊ້ ເພື່ອປະໂຫຍດສ່ວນຕົວ, ການປົກປ້ອງສິດ ແລະຜົນປະໂຫຍດຂອງລູກ ແລະອື່ນໆເປັນຕົ້ນ. ການປົກປ້ອງສິດທາງຄອບຄົວ ແມ່ນໃຫ້ປະຕິບັດຕາມກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການດຳເນີນຄະດີແພ່ງ ເຊິ່ງກຳນົດໄວ້ໃນມາດຕາ 55 ວ່າດ້ວຍສິດອຳນາດຂອງຄະນະສານຄອບຄົວໃນການພິຈາລະນາຄະດີຄອບຄົວ.

3.4. ການເກີດ, ການປ່ຽນແປງ ແລະການສິ້ນສຸດສາຍພົວພັນຄອບຄົວ

ສາຍພົວພັນຄອບຄົວເກີດຈາກການແຕ່ງດອງ, ສາຍຍາດ, ການອອກລູກ, ການເອົາເດັກມາເປັນລູກລ້ຽງ ແລະການແຕ່ງຕັ້ງຜູ້ປົກຄອງເດັກ.

ຕົວຢ່າງ: ທ້າວ **ສ** ໄດ້ມາຮັກກັບນາງ **ຍ** ແຕ່ປີ 2000 ຮອດປີ 2011 ທ້າວ **ສ** ແລະ **ຍ** ຈຶ່ງໄດ້ຈົດທະບຽນການແຕ່ງດອງ ເວລານີ້ຖືວ່າ ສາຍພົວພັນຄອບຄົວລະຫວ່າງ ທ້າວ **ສ** ແລະ ນາງ **ຍ** ໄດ້ເກີດຂຶ້ນແລ້ວ;

ສາຍພົວພັນຄອບຄົວປ່ຽນແປງໄປໃນເມື່ອຜິວ ຫຼືເມີຍຫາກໃສ່ນາມສະກຸນນຳຜິວ ຫຼືເມີຍ, ພໍແມ່ຖືກຮັບຮູ້ວ່າ ເປັນບຸກຄົນທີ່ບໍ່ມີຄວາມສາມາດທາງດ້ານການປະພຶດ ແລະອື່ນໆ.

ຕົວຢ່າງ: ທ້າວ **ມ** ແລະນາງ **ລ** ແຕ່ງດອງນຳກັນຢ່າງຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍແລ້ວ ນາງ **ຂ** ມີສິດເລືອກໃສ່ນາມສະກຸນ ລະຫວ່າງ ນາມສະກຸນຂອງ ທ້າວ **ມ** ແລະຂອງ ນາງ **ລ** ເອງ.

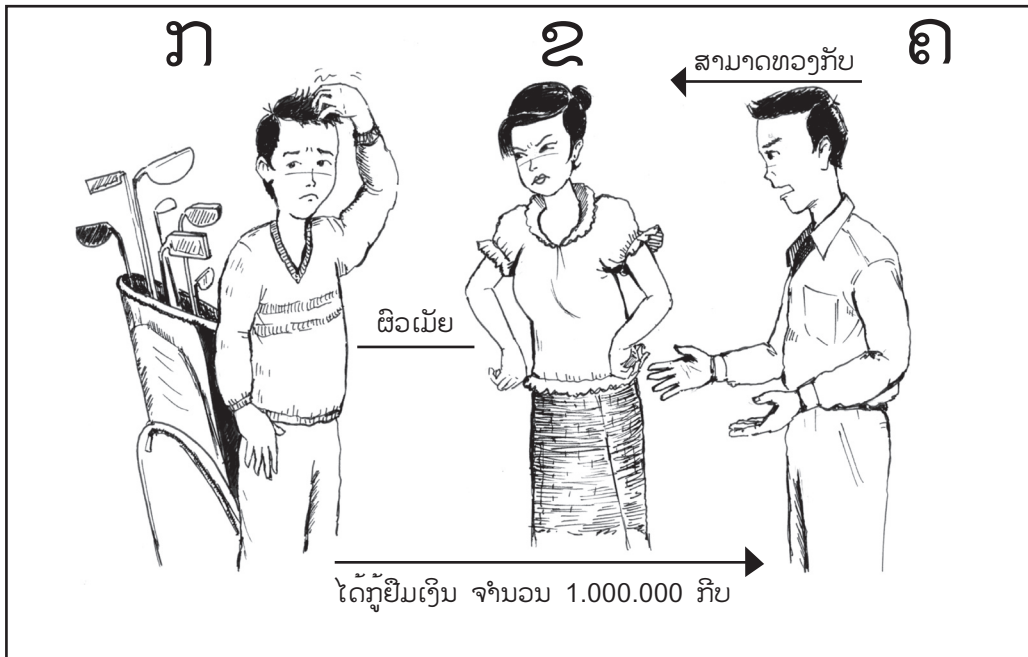
ສາຍພົວພັນຄອບຄົວສິ້ນສຸດລົງ ໃນເມື່ອຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໄດ້ເສີຍຊີວິດ ແລະດ້ວຍການຢ່າຮ້າງ.

(ຄຳຖາມ 1)

ກ ຜົວຂອງ **ຂ** ໄດ້ກູ້ຢືມເງິນຈາກ **ຄ** 1.000.000 ກີບ. ແຕ່ເຖິງແມ່ນວ່າ ກຳນົດເວລາການໃຊ້ຄືນ 3 ເດືອນ ຈະກາຍໄປແລ້ວກໍຕາມ, **ກ** ກໍບໍ່ສາມາດໃຊ້ເງິນຄືນໃຫ້ **ຄ** ໄດ້. **ກ** ບໍ່ມີຊັບສົມບັດ ຈຶ່ງບໍ່ສາມາດຫາວິທີໃຊ້ແທນຄືນໄດ້.

ການທີ່ **ກ** ໄດ້ກູ້ຢືມເງິນຈາກ **ຄ** 1.000.000 ກີບນັ້ນ ແມ່ນເພື່ອໃຊ້ຈ່າຍເປັນຄ່າຄອງຊີບ ຮ່ວມກັນກັບ **ຂ**. ໃນກໍລະນີນີ້ **ຄ** ສາມາດຮຽກຮ້ອງຈາກ **ຂ** ໃຫ້ໃຊ້ເງິນ 1.000.000 ກີບ ຄືນໄດ້ບໍ່ ?

ແຜນວາດ 1.1

1.2. ການທີ່ ກ ໄດ້ກູ້ຢືມເງິນຈາກ ຄ 1.000.000 ກີບນັ້ນ ແມ່ນເພື່ອໃຊ້ຈ່າຍເປັນຄ່າຄອງຊີບ ຮ່ວມກັນກັບ ຂ. ໃນກໍລະນີນີ້ ຄ ສາມາດຮຽກຮ້ອງ ຈາກ ຂ ໃຫ້ໃຊ້ເງິນ 1.000.000 ກີບ ຄືນໄດ້ບໍ່ ?

ຜົວເມັຍທີ່ແຕ່ງດອງກັນຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ ມີພັນທະຕໍ່ການໃຊ້ຈ່າຍທີ່ຈຳເປັນໃນຊີວິດປະຈຳວັນ, ການເບິ່ງແຍງເຊິ່ງກັນແລະກັນ ແລະມີຄວາມຮັບຜິດຊອບຕໍ່ການໃຊ້ແທນໜີ້ສິນຢ່າງສະເໝີພາບ.

ຜົວເມັຍມີສິດຢ່າງສະເໝີພາບເຂົ້າຮ່ວມສາຍພົວພັນໃນສັນຍາກັບບຸກຄົນທີສາມ ທີ່ສ້າງສິດ ແລະພັນທະໃຫ້ຕົນ. ເຖິງແມ່ນວ່າ ຜົວ ຫຼື ເມັຍ ຫາກໄດ້ສ້າງຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາໃດໜຶ່ງຂຶ້ນ ຂໍ້ຜູກພັນນັ້ນຈະມີຜົນສະທ້ອນຕໍ່ ທັງຜົວ ຫຼື ເມັຍ ທີ່ບໍ່ໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມສ້າງສາຍພົວພັນນັ້ນ.

ຕົວຢ່າງ: ຜົວ ຫຼື ເມັຍ ໄດ້ກູ້ຢືມເງິນຈາກເຈົ້າໜີ້ ເພື່ອໃຊ້ຜົນປະໂຫຍດສ່ວນຕົວ ຫຼື ຜົນປະໂຫຍດສ່ວນລວມຂອງຄອບຄົວ.

ຂໍ້ຜູກພັນສາມາດແບ່ງອອກເປັນ ຂໍ້ຜູກພັນເພື່ອຜົນປະໂຫຍດສ່ວນຕົວ ແລະ ຂໍ້ຜູກພັນເພື່ອຜົນປະໂຫຍດສ່ວນລວມ;

ຂໍ້ຜູກພັນເພື່ອຜົນປະໂຫຍດສ່ວນຕົວ ແມ່ນຂໍ້ຜູກພັນທີ່ສ້າງຂຶ້ນໂດຍ ຜົວ ຫຼື ເມັຍ ເພື່ອຜົນປະໂຫຍດສ່ວນຕົວຂອງຜູ້ກ່ຽວ ເຊັ່ນ: ໄມ້ຕົກອົບ, ຫຼີ້ນກິນຟຸມເພື່ອຍ. ຂໍ້ຜູກພັນເພື່ອຜົນປະໂຫຍດສ່ວນລວມ ແມ່ນຂໍ້ຜູກພັນທີ່ສ້າງຂຶ້ນໂດຍຜົວ ຫຼື ເມັຍ ເພື່ອຜົນປະໂຫຍດລວມຂອງຄອບຄົວ ເຊັ່ນ: ການ

ກູ້ຢືມເງິນເພື່ອມາສ້ອມແປງເຮືອນ, ຊື້ລົດຈັກ.

ຂໍ້ຜູກພັນທີ່ສ້າງຂຶ້ນໂດຍຜົວ ຫຼື ເມັຍ ເຖິງວ່າຈະເປັນຂໍ້ຜູກພັນເພື່ອຜົນປະໂຫຍດສ່ວນຕົວ ຫຼື ຂໍ້ຜູກພັນ ເພື່ອຜົນປະໂຫຍດສ່ວນລວມກໍຕາມ ກໍຕ້ອງໄດ້ຮັບຜິດຊອບຕາມມາດຕາ 57 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍຂໍ້ ຜູກພັນໃນສັນຍາ.

ໃນຄະດີຕົວຢ່າງ (1) ນີ້ ກ ໄດ້ກູ້ຢືມເງິນຈາກ ຄ 1.000.000 ກີບ ແມ່ນເພື່ອໃຊ້ຈ່າຍເປັນຄ່າຄອງຊີບຮ່ວມກັນກັບ ຂ ນັ້ນ ຖືເປັນຂໍ້ຜູກພັນເພື່ອຜົນປະໂຫຍດສ່ວນລວມ ທີ່ ກ ແລະ X ຕ້ອງໄດ້ຮ່ວມກັນ ຮັບຜິດຊອບໃນການໃຊ້ແທນໜີ້ສິນ. ເຊິ່ງອີງຕາມມາດຕາ 26 ວັກສີ ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍຄອບຄົວ ໄດ້ກຳນົດວ່າ ລາຍໄດ້ທັງໝົດທີ່ຜົວ ຫຼື ເມັຍໄດ້ຮັບໃນເວລາຢູ່ຮ່ວມກັນ ຫຼື ແຍກກັນຢູ່ນັ້ນ ໃຫ້ຖືວ່າເປັນສິນສົມສ້າງ. ສຳລັບໜີ້ສິນທີ່ກູ້ຢືມມາພາຍຫຼັງທີ່ໄດ້ແຍກກັນຢູ່ ເພື່ອຜົນປະໂຫຍດຂອງຄອບຄົວ ຫຼື ໂດຍມີການຕົກລົງເຫັນດີນຳກັນນັ້ນ ຜົວເມັຍຕ້ອງຮັບຜິດຊອບຮ່ວມກັນ, ຖ້າຫາກກູ້ຢືມມາເພື່ອຜົນປະໂຫຍດສ່ວນຕົວ ຫຼື ໂດຍບໍ່ມີການຕົກລົງເຫັນດີນຳກັນ ໃຫ້ແຕ່ລະຄົນຮັບຜິດຊອບຕໍ່ໜີ້ສິນນັ້ນເອົາເອງ⁹.

ສາມາດເວົ້າໄດ້ວ່າ ເຈົ້າໜີ້ ຄ ສາມາດຮຽກຮ້ອງເອົາການໃຊ້ແທນໜີ້ສິນ 1.000.000 ກີບ ຈາກເມັຍ ຂ ແລະ ຂ ແມ່ນບໍ່ສາມາດປະຕິເສດຕໍ່ກັບການຮ້ອງຂໍຂອງ ຄ ໄດ້ ເນື່ອງຈາກວ່າຄູ່ຜົວເມັຍ ຫຼື ຝ່າຍໃດໜຶ່ງ ມີສ່ວນຮັບຜິດຊອບຕໍ່ການກູ້ຢືມເງິນ ຫຼື ຊັບສິ່ງຂອງທີ່ຜົວ ຫຼື ເມັຍໄດ້ກູ້ຢືມເງິນ ຫຼື ຊັບສິ່ງຂອງແຕ່ຝ່າຍດຽວ ເພື່ອນຳມາໃຊ້ຈ່າຍໃນຄອບຄົວ¹⁰. ການກູ້ຢືມດັ່ງກ່າວນີ້ ແມ່ນຄູ່ຜົວເມັຍມີພັນທະໃຊ້ແທນຮ່ວມກັນ.

1.3. ຄວາມຮັບຜິດຊອບຕໍ່ໜີ້ສິນຂອງຜົວເມັຍ ທີ່ໄດ້ກູ້ຢືມເງິນກ່ອນການແຕ່ງດອງ

ຄວາມຮັບຜິດຊອບຕໍ່ໜີ້ສິນທີ່ຄູ່ຜົວເມັຍຍືມມາກ່ອນການແຕ່ງດອງບັນຫາດັ່ງກ່າວຍັງບໍ່ທັນໄດ້ກຳນົດໄວ້ຢ່າງຈະແຈ້ງໃນກົດໝາຍສະບັບໃດຂອງ ສປປ ລາວ ແລະ ໃນໄລຍະຜ່ານມາ ກໍຍັງບໍ່ທັນມີສານ ປະຊາຊົນຂັ້ນໃດໄດ້ພິຈາລະນາບັນຫາດັ່ງກ່າວນີ້ເທື່ອ. ບັນຫາດັ່ງກ່າວນີ້ ນັກວິຊາການກົດໝາຍລາວກໍໄດ້ມີ ສອງຄຳເຫັນ ທີ່ມີທັດສະນະແຕກຕ່າງກັນ.

(ກ).ທັດສະນະທີໜຶ່ງ: ຖ້າຫາກຝ່າຍທີ່ກູ້ຢືມໄດ້ຊື້ວັດຖຸສິ່ງຂອງທີ່ມານຳໃຊ້ໃນຄອບຄົວເຊັ່ນ: ຕູ້ເຢັນ, ໂທລະພາບ...ເມັຍ ຫລື ຜົວ ທີ່ບໍ່ໄດ້ກູ້ຢືມນັ້ນ ຕ້ອງຮັບຜິດຊອບໜີ້ສິນດັ່ງກ່າວຮ່ວມກັນ, ນີ້ສອດຄ່ອງກັບມາດຕາ 57 ຂີດໜ້າ 2. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມຝ່າຍທີ່ກູ້ຢືມນັ້ນກໍຄວນແຈ້ງໃຫ້ອີກຝ່າຍໜຶ່ງຮັບຮູ້ນຳວ່າແມ່ນເງິນທີ່ໄດ້ກູ້ຢືມມາກ່ອນການແຕ່ງດອງ.

ຖ້າວ່າຜູ້ກູ້ຢືມ (ຜົວ ຫລື ເມັຍ) ບໍ່ໄດ້ຊື້ວັດຖຸສິ່ງຂອງ ຫຼື ບໍ່ໄດ້ນຳເງິນມາໃຊ້ໃນຄອບຄົວ ຜົວ

⁹ ມາດຕາ 26 ວັກ 4 ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍຄອບຄົວ ສະບັບປັບປຸງ

¹⁰ ມາດຕາ 57 ຂີດໜ້າ 2 ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແລະ ນອກສັນຍາ ສະບັບປັບປຸງ.

ຫຼື ເມ້ຍ ຜູ້ກູ້ຢືມ ຕ້ອງຮັບຜິດຊອບໜີ້ສິນດັ່ງກ່າວດ້ວຍຕົນເອງ ເວັ້ນເສຍແຕ່ຜົວ ຫຼື ເມ້ຍຕົກລົງ ເຫັນດີຮັບຜິດຊອບໃຊ້ແທນໜີ້ສິນຮ່ວມກັນ ຕາມມາດຕາ 57 ຂີດໜ້າ 2.

ອີງໃສ່ ມາດຕາ 57 ຂີດໜ້າ 3 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແລະນອກສັນຍາວ່າ ຄູ່ຜົວເມ້ຍ ຫຼື ຝ່າຍໃດໜຶ່ງ ຕ້ອງຮັບຜິດຊອບຕໍ່ການກູ້ຢືມເງິນ ຫຼື ຊັບສິ່ງ ຂອງທີ່ຜົວ ຫຼື ເມ້ຍໄດ້ກູ້ຢືມເງິນ ຫຼື ຊັບສິ່ງຂອງແຕ່ຝ່າຍດຽວ ເພື່ອຜົນປະໂຫຍດສ່ວນຕົວຂອງ ຜູ້ກ່ຽວເອງກໍຕາມ.

(ຂ). ທັດສະນະທີສອງ: ໜີ້ສິນທີ່ຜົວ ຫຼື ເມ້ຍຢືມມາກ່ອນການແຕ່ງດອງ ແລ້ວມານຳໃຊ້ ພາຍໃນຄອບຄົວນັ້ນ ຕາມຫຼັກການແລ້ວ ບໍ່ວ່າຜົວ ຫຼື ເມ້ຍ ຈະຮັບຮູ້ ຫຼື ບໍ່ຮັບຮູ້ນຳກັນ ກ່ອນຈະ ເອົາມານຳໃຊ້ນັ້ນກໍຕາມ ຜູ້ກູ້ຢືມຕ້ອງຮັບຜິດຊອບດ້ວຍຕົນເອງ ເນື່ອງຈາກວ່າ ບັນຫາດັ່ງກ່າວ ນີ້ກົດໝາຍຍັງບໍ່ທັນກຳນົດໄວ້ເທື່ອ ນອກຈາກນີ້ເຮົາກໍຕ້ອງພິຈາລະນາກ່ຽວກັບສາຍພົວພັນລະ ຫວ່າງເຈົ້າໜີ້ ແລະລູກໜີ້.

ໃນສອງທັດສະນະຂ້າງເທິງນັ້ນ, ສຽງສ່ວນຫຼາຍຂອງນັກວິຊາການເຫັນວ່າ: (1). ເຖິງ ແມ່ນວ່າກົດໝາຍຂອງ ສປປ ລາວ ບໍ່ໄດ້ກຳນົດຄວາມຮັບຜິດຊອບຕໍ່ໜີ້ສິນ ທີ່ເກີດຂຶ້ນກ່ອນ ການແຕ່ງດອງ; (2). ເມື່ອພິຈາລະນາເບິ່ງມາດຕາ 57 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແລະນອກສັນຍາແລ້ວ ສາມາດຕີຄວາມໝາຍໃນທາງອ້ອມໄດ້ ຕາມການຄິດເຫັນທີ່ກົງກັນກັບ ທັດສະນະທີໜຶ່ງ ທີ່ນຳໃຊ້ ຂີດໜ້າ 2 ແລະ 3 ຂອງມາດຕາ 57.

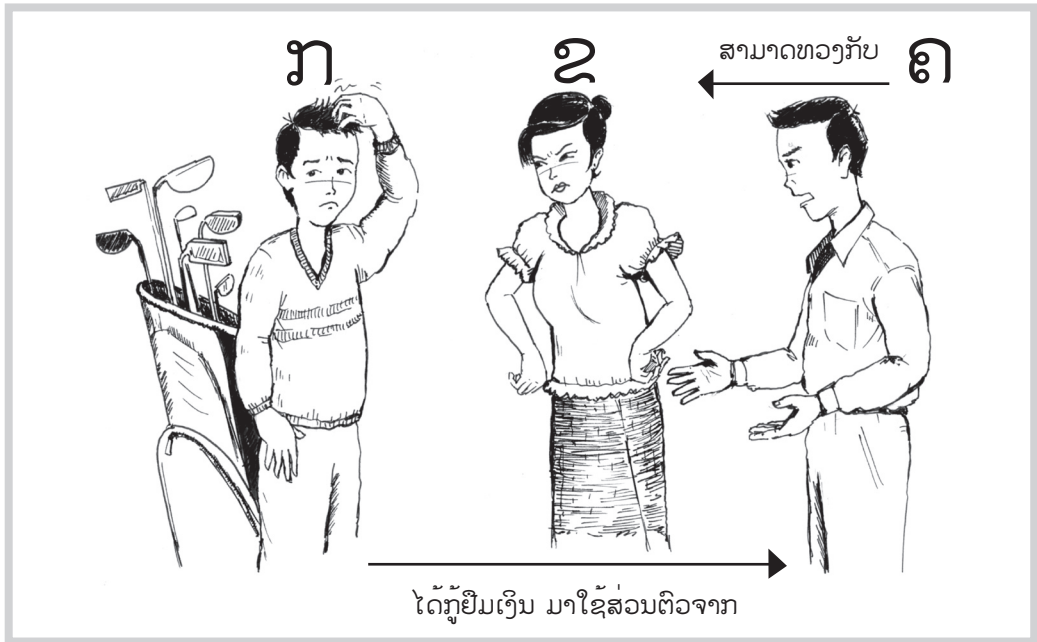
(ຄຳຖາມ 2)

ການທີ່ ກ ໄດ້ກູ້ຢືມເງິນຈາກ ຄ 1.000.000 ກີບ ແມ່ນເພື່ອຊື້ອຸປະກອນຕີກ່ອບ ເຊິ່ງເປັນ ງານອະດີເລກ ຂອງ ກ ເອງ. ໃນກໍລະນີນີ້ ຄ ສາມາດຮຽກຮ້ອງຕໍ່ ຂ ໃຫ້ໃຊ້ເງິນ 1.000.000 ກີບ ຄືນໄດ້ບໍ່ ?

ກະລຸນາ ພິຈາລະນາແຕ່ລະກໍລະນີ ເຊັ່ນ:

- ກໍລະນີທີ່ ຄ ຮູ້ວ່າ ກ ຈະເອົາເງິນທີ່ກູ້ຢືມນັ້ນໄປໃຊ້ແນວໃດ?
- ກໍລະນີທີ່ ຄ ບໍ່ຮູ້ວ່າ ກ ຈະເອົາເງິນທີ່ກູ້ຢືມນັ້ນໄປໃຊ້ແນວໃດ?

ແຜນວາດ 2.1

2.2. ຜົວຫຼືເມັຍ ໄດ້ກູ້ຢືມເງິນໄປຊື້ຊັບສິ່ງຂອງ ເພື່ອນຳໃຊ້ຜົນປະໂຫຍດສະເພາະສ່ວນຕົວ

ການທີ່ ກ ໄດ້ກູ້ຢືມເງິນຈາກ ຄ 1.000.000 ກີບ ນັ້ນແມ່ນເພື່ອຊື້ອຸປະກອນຕີກ່ອບ ເຊິ່ງເປັນວຽກອະດີເລກ ຂອງ ກ ເອງ, ຄ ສາມາດຮຽກຮ້ອງຕໍ່ ຂ ໃຫ້ໃຊ້ເງິນ 1.000.000 ກີບ ຄືນໄດ້ ແຕ່ວ່າ ຂ ສາມາດຕໍ່ວ່າກັບ ກ ກ່ຽວກັບການກູ້ຢືມເງິນນັ້ນວ່າ ກ ຢືມມາເພື່ອໄປຊື້ອຸປະກອນ ຕີກ່ອບ ເຊິ່ງເປັນວຽກອະດີເລກ ຂອງ ກ ເອງ, ແຕ່ວ່າ ຂ ບໍ່ສາມາດປະຕິເສດຕໍ່ການຮ້ອງຂໍຂອງ ຄ ຕໍ່ການໃຊ້ແທນໜີ້ສິນນັ້ນ.

(ກ) ໃນກໍລະນີທີ່ເຈົ້າໜີ້ (ຄ) ຮູ້ວ່າຈຸດປະສົງໃນການກູ້ຢືມເງິນ ໄປໃຊ້ແນວໃດ?

1. ຄ ສາມາດຮຽກຮ້ອງຕໍ່ ຂ ໃຫ້ໃຊ້ເງິນ 1.000.000 ກີບ ຄືນໄດ້ ເນື່ອງຈາກ ວ່າ ຄູ່ຜົວເມັຍຫຼືຝ່າຍໃດໜຶ່ງ ຕ້ອງຮັບຜິດຊອບຕໍ່ການ ກູ້ຢືມເງິນ ຫຼືຊັບສິ່ງຂອງທີ່ຜົວຫຼືເມັຍໄດ້ ກູ້ຢືມເງິນຫຼືຊັບສິ່ງຂອງແຕ່ຝ່າຍດຽວ ເພື່ອຜົນປະໂຫຍດສ່ວນຕົວຂອງຜູ້ກ່ຽວເອງກໍຕາມ; ແຕ່ຖ້າ ຂ ໃຊ້ແທນໄປແລ້ວ ເວລາແບ່ງປັນສິນສົມສ້າງ ຂ ສາມາດທັກເອົາມູນຄ່າດັ່ງກ່າວ ເພື່ອເປັນ ການທົດແທນຈາກສິນສົມສ້າງ ໄດ້¹¹;

2. ຄ ສາມາດທວງໃຫ້ ຂ ໃຊ້ແທນໄດ້ຕາມກົດໝາຍ.

¹¹ ມາດຕາ 57 ຂີດໜ້າ 3 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແລະນອກສັນຍາ ສະບັບປັບປຸງ;

(ຂ). ໃນກໍລະນີທີ່ເຈົ້າໜີ້ (ຄ) ບໍ່ຮູ້ເປົ້າໝາຍຂອງການນຳໄຊເງິນທີ່ກູ້ຢືມໄປໃຊ້ແນວໃດ?

ການທີ່ **ຄ** ບໍ່ຮູ້ວ່າ **ກ** ຈະເອົາເງິນທີ່ກູ້ຢືມນັ້ນໄປໃຊ້ແນວໃດ, ໂດຍບໍ່ຮູ້ຈຸດປະສົງຂອງ **ກ** ໃນການໃຊ້ເງິນດັ່ງກ່າວ; ເຊິ່ງຜູ້ກ່ຽວອາດນຳໄປໃຊ້ຈ່າຍພາຍໃນຄອບຄົວ ຫຼືໄປໃຊ້ຈ່າຍແນວອື່ນ ທີ່ເປັນຜົນປະໂຫຍດ ສ່ວນຕົວຂອງ **ກ** ເອງ;

ໃນກໍລະນີນີ້ **ຄ** ກໍສາມາດຮຽກຮ້ອງຕໍ່ **ຂ** ໃຫ້ໃຊ້ເງິນ 1.000.000 ກີບຄືນໄດ້, ວິທີພິຈາລະນາບັນຫາດັ່ງກ່າວ ແມ່ນໃຫ້ພິຈາລະນາຄືກັນກັບຂໍ້ (a) ເຊິ່ງຄູ່ຜົວເມັຍ ຫຼືຝ່າຍໃດໜຶ່ງ ຕ້ອງຮັບຜິດຊອບຕໍ່ການກູ້ຢືມເງິນຫຼືຊັບສິ່ງຂອງທີ່ຜົວ ຫຼືເມັຍໄດ້ກູ້ຢືມເງິນ ຫຼືຊັບສິ່ງຂອງ ແຕ່ຝ່າຍດຽວ ເພື່ອຜົນປະໂຫຍດສ່ວນຕົວຂອງຜູ້ກ່ຽວເອງກໍຕາມ. ໃນກໍລະນີນີ້ ຖ້າວ່າ **ຂ** ຜູ້ເປັນເມັຍຂອງ **ກ** ຫາກໄດ້ເອົາເງິນຫຼືສິນສົມສ້າງໄປໃຊ້ແທນໜີ້ສິນກ່ອນກໍໄດ້, ຖ້າ**ຂ** ຜູ້ເປັນເມັຍຫາກໄດ້ເອົາເງິນສ່ວນຕົວ ຫຼືຊັບເດີມໄປໃຊ້ແທນ **ຄ** ກ່ອນ ກໍມີສິດໄດ້ ຮັບການທົດແທນຄືນໃນເວລາແບ່ງປັນສິນສົມສ້າງ¹²;

ໃນກໍລະນີ **ຂ** ອ້າງວ່າ **ກ** ຢືມເງິນມາເພື່ອໄປໃຊ້ໃນງານອາດີເລກສ່ວນຕົວ ແລະ **ກ** ພັດອ້າງວ່າ ເອົາໄປໃຊ້ໃນຄອບຄົວ ກໍລະນີນີ້ ບໍ່ໄດ້ກ່ຽວກັບຂໍ້ຂັດແຍ່ງລະຫວ່າງ **ຄ** ກັບຄອບຄົວຂອງ **ກ** ເຊິ່ງເປັນຂໍ້ຂັດແຍ່ງລະຫວ່າງ **ຂ** ແລະ **ກ** ເອງ, ນີ້ເປັນເລື່ອງໜຶ່ງຕ່າງຫາກ.

ໃນ 2 ກໍລະນີທີ່ກ່າວມາຂ້າງເທິງນັ້ນ ບໍ່ວ່າ **ຄ** ຈະຮັບຮູ້ ຫຼືບໍ່ຮັບຮູ້ ກ່ຽວກັບຈຸດປະສົງຂອງ **ກ** ທີ່ຈະ ເອົາເງິນກູ້ຢືມມານັ້ນໄປໃຊ້ແນວໃດນັ້ນ; ອີງໃສ່ມາດຕາ 57 ຂີດໜ້າ 3 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍຂໍ້ຜູກພັນ ໃນສັນຍາແລະນອກສັນຍາແລ້ວ **ຄ** ສາມາດຮຽກຮ້ອງໃຫ້ **ຂ** ຜູ້ເປັນເມັຍຂອງ **ກ** ໃຊ້ເງິນ 1.000.000 ກີບ ຄືນໃຫ້ **ຄ** ໄດ້ ກໍຍ້ອນວ່າ ໃນໄລຍະຜ່ານມາໃນການແກ້ໄຂບັນຫາດັ່ງກ່າວຂອງສານປະຊາຊົນເຫັນວ່າພົບຄວາມຫຍຸ້ງຍາກເຊັ່ນ: ໃນເວລາທີ່ຜົວຫຼືເມັຍຫາກໄປກູ້ຢືມເງິນເພື່ອຜົນປະໂຫຍດສ່ວນຕົວ ຫຼືກູ້ຢືມມາໃຊ້ພາຍໃນຄອບຄົວ ໃນເວລາຄູ່ຜົວ-ເມັຍ ຫາກແຍກກັນຢູ່ ແລະຜູ້ທີ່ໄດ້ກູ້ຢືມບໍ່ຢູ່ ຫຼືເອົາຕົວໄປລີ້ຊ່ອນເພື່ອຫຼີກໜີ້ສິນ ຝ່າຍທີ່ຢູ່ຈະມັກປະຕິເສດຕໍ່ການກູ້ຢືມດັ່ງກ່າວວ່າຕົນເອງບໍ່ຮູ້ ເຊິ່ງບັນຫາດັ່ງກ່າວມີຜົນກະທົບຕໍ່ສິດແລະຜົນປະໂຫຍດຂອງເຈົ້າໜີ້ໃນການທວງ, ດັ່ງນັ້ນ ກົດໝາຍແຫ່ງ ສປປ ລາວ ມາດຕາດັ່ງກ່າວໄດ້ກຳນົດລັກສະນະແນວນັ້ນໄວ້ ກໍເພື່ອປົກປ້ອງສິດແລະຜົນປະໂຫຍດຂອງເຈົ້າໜີ້ ແລະເພື່ອຫຼີກເວັ້ນຄູ່ຜົວ-ເມັຍ ຫຼືໃຫ້ຝ່າຍໃດໜຶ່ງຫຼົບຫຼີກ ແລະອີກຝ່າຍໜຶ່ງປະຕິເສດໃນການໃຊ້ແທນໜີ້ສິນ.

2.3. ການອະທິບາຍຄວາມໝາຍມາດຕາ 57 ຂີດໜ້າ 3 ກ່ຽວກັບ ການກູ້ຢືມຂອງຄູ່ ຜົວເມັຍມາໃຊ້ສ່ວນຕົວ

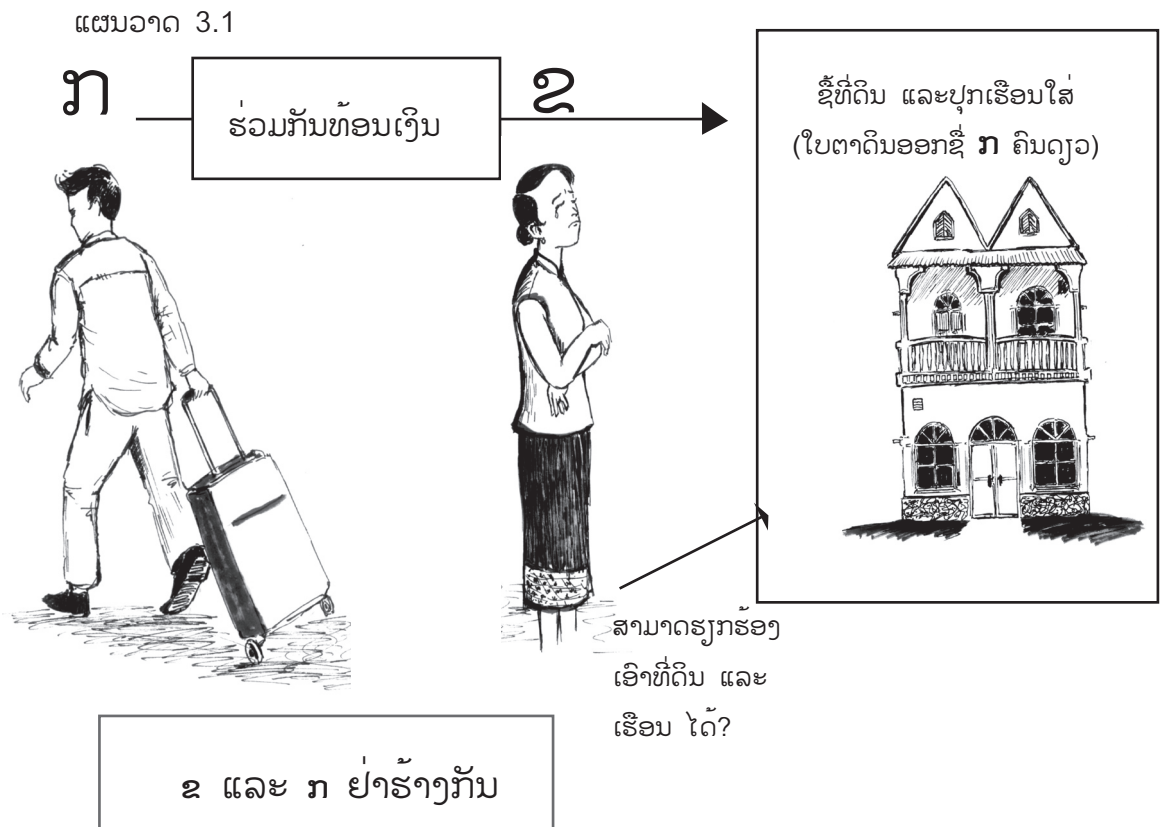
ໃນມາດຕາ 57 ຂີດໜ້າ 3 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາແລະນອກສັນຍາເວົ້າວ່າ ຄູ່ຜົວເມັຍຫຼືຝ່າຍໃດໜຶ່ງ ຕ້ອງຮັບຜິດຊອບຕໍ່ການກູ້ຢືມເງິນຫຼືຊັບສິ່ງຂອງ ທີ່ຜົວຫຼືເມັຍໄດ້ກູ້ຢືມເງິນ

¹² ມາດຕາ 57 ຂີດໜ້າ 3 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແລະນອກສັນຍາ ສະບັບປັບປຸງ;

ຫຼືຊັບສິ່ງຂອງແຕ່ຝ່າຍດຽວ ເພື່ອຜົນປະໂຫຍດສ່ວນຕົວຂອງຜູ້ກ່ຽວ. ໃນກໍລະນີນີ້ ຖ້າຫາກວ່າ ຜົວ ຫຼືເມັຍຫາກໄດ້ເອົາເງິນຂອງຕົນ ຫຼືສິນສົມສ້າງໃຊ້ແທນນັ້ນ ກໍມີສິດໄດ້ຮັບການແທນຄືນໃນເວລາ ແບ່ງປັນສິນສົມສ້າງ ໝາຍຄວາມວ່າ ຜົວຫຼືເມັຍບໍ່ແມ່ນຮັບຜິດຊອບໂດຍກົງຕໍ່ໜີ້ສິນຂອງຜົວ ຫຼື ເມັຍທີ່ໄດ້ກູ້ຢືມເງິນ ຫຼືຊັບສິ່ງຂອງແຕ່ຝ່າຍດຽວ ເພື່ອຜົນປະໂຫຍດສ່ວນຕົວຂອງຜູ້ກ່ຽວນັ້ນ ພຽງ ແຕ່ໃຊ້ແທນໜີ້ສິນຂອງຜົວ ຫຼືເມັຍ ທີ່ໄດ້ກູ້ຢືມມາກ່ອນເທົ່ານັ້ນ ແຕ່ໃນເວລາແບ່ງປັນສິນສົມສ້າງ ຜົວຫຼືເມັຍ ກໍມີສິດໄດ້ຮັບການທົດແທນຈາກພູດຂອງຝ່າຍໃດຝ່າຍໜຶ່ງ.

(ຄຳຖາມ 3):

ຫຼັງຈາກນັ້ນ, ຂ ແລະ ກ ຮ່ວມມືກັນເຮັດວຽກແລ້ວທ້ອນເງິນໄດ້ຈຶ່ງຊື້ດິນ ແລ້ວປຸກເຮືອນໃສ່. ເພື່ອຄວາມສະດວກ ຊື້ໃນການລົງທະບຽນທີ່ດິນ ແລະເຮືອນ ຈຶ່ງໄດ້ໃສ່ຊື່ຂອງ ກ ຜູ້ດຽວ. ໃນກໍລະນີນີ້, ກະລຸນາພິຈາລະນາບັນຫາຕໍ່ໄປນີ້ (3) ແລະ (4) ເປັນບັນຫາຕ່າງກັນ. ກໍລະນີທີ່ ຂ ແລະ ກ ຢ່າຮ້າງກັນ, ຂ ສາມາດຮຽກຮ້ອງ ສິດທິອັນໃດໜຶ່ງກ່ຽວກັບ ທີ່ດິນ ແລະເຮືອນຈາກ ກ ໄດ້ບໍ່ ?

ທີ່ດິນແລະເຮືອນທີ່ກ່າວມາຂ້າງເທິງນັ້ນ ຖືວ່າເປັນສິນສົມສ້າງ ລະຫວ່າງ ຂ ແລະ ກ, ກົດໝາຍຄອບຄົວໄດ້ກຳນົດໄວ້ວ່າ ສິນສົມສ້າງແມ່ນຊັບສົມບັດທີ່ຄູ່ຜົວເມັຍສ້າງສາ ແລະທາມາໄດ້ໃນເວລາເປັນຜົວເມັຍກັນ ເວັ້ນເສັຍແຕ່ຊັບສິ່ງຂອງທີ່ເປັນເຄື່ອງໃຊ້ສ່ວນຕົວ ເຊິ່ງບໍ່ມີມູນຄ່າສູງ¹³. ການໄດ້ມາເປັນສິນສົມສ້າງ ຂອງຄູ່ຜົວເມັຍນັ້ນ ກ່ອນອື່ນໝົດແມ່ນແຮງງານຂອງຄູ່ຜົວ-ເມັຍ ເຊິ່ງນຳໃຊ້ການຜະລິດໃນສັງຄົມ, ຊັບສິ່ງຂອງທີ່ຈຳເປັນສຳລັບຊີວິດຄອບຄົວ ເຊິ່ງຜົວ-ເມັຍໄດ້ມາຈາກການຊື້-ຂາຍ, ຊັບສົມບັດທີ່ໄດ້ຮັບມອບໃຫ້ຄູ່ ຜົວເມັຍຕາມພິໄນກຳ ຫຼືຂອງຂວັນ. ເຮືອນທີ່ຄູ່ຜົວເມັຍປຸກສ້າງຂຶ້ນ ຫຼືໄດ້ມາໃນເວລາເປັນຜົວເມັຍກັນນັ້ນ ກໍຈະຖືວ່າເປັນສິນສົມສ້າງຂອງຄູ່ຜົວເມັຍ ໂດຍບໍ່ຂຶ້ນກັບວ່າ ເຮືອນນັ້ນຈະອອກເປັນຊື່ຜູ້ໃດໃນເວລາຈົດທະບຽນ.

ກໍລະນີທີ່ນຳເອົາສິນສົມສ້າງ ຫຼືຊັບເດີມຂອງຝ່າຍໃດຝ່າຍໜຶ່ງ ທີ່ມີມູນຄ່າເກີນກວ່າສອງສ່ວນສາມຂອງມູນຄ່າຊັບເດີມ ໃຊ້ຈ່າຍເຂົ້າໃນການສ້ອມແປງຊັບເດີມຂອງອີກຝ່າຍໜຶ່ງກໍໃຫ້ຖືເປັນສິນສົມສ້າງ¹⁴. ຜົວ-ເມັຍແຕ່ລະຄົນມີສິດເທົ່າທຽມກັນ ກ່ຽວກັບສິນສົມສ້າງ ໂດຍບໍ່ຂຶ້ນກັບວ່າຈະແມ່ນຜົວຫຼືເມັຍເປັນຜູ້ຫາຊັບສິ່ງຂອງນັ້ນມາໄດ້. ຜົວເມັຍມີສິດນຳໃຊ້ສິນສົມສ້າງຢ່າງສົມເຫດສົມຜົນ ຕາມຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການຂອງຄອບຄົວ. ສຳລັບສິດໄດ້ຮັບໝາກຜົນ ແລະຊື່ຂາດກ່ຽວກັບສິນສົມສ້າງເຊິ່ງມີມູນຄ່າສູງນັ້ນ ຕ້ອງມີຄວາມເປັນເອກະພາບນຳກັນເສັຍກ່ອນ ເຊັ່ນ: ການຊື້ຂາຍສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຫຼື ເຮືອນ, ການນຳເອົາສິນສົມສ້າງໄປຄ້ຳປະກັນ¹⁵.

3.2. ການຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນຂອງຄູ່ຜົວເມັຍ

ການຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນຕາມກົດໝາຍ ຖ້າທີ່ດິນດັ່ງກ່າວເປັນສິນສົມສ້າງຂອງຄູ່ຜົວເມັຍແມ່ນຕ້ອງຂຶ້ນ ເປັນຊື່ທັງສອງຄົນ(ຜົວແລະເມັຍ)¹⁶ ແຕ່ໃນພາກປະຕິບັດຕົວຈິງ ຜ່ານມາເວລາເຈົ້າໜ້າທີ່ອົງການອອກໃບຕາດິນລົງໄປເຮັດໃບຕາດິນ ແມ່ນມີແຕ່ ຜົວຫຼືເມັຍ ເປັນຜູ້ໄປປະກອບເອກະສານເອງ ດັ່ງນັ້ນ ຈຶ່ງຍັງມີທີ່ດິນທີ່ເປັນສິນສົມສ້າງອອກຊື່ ຜົວຫຼືເມັຍຜູ້ດຽວ ຍ້ອນຜູ້ທີ່ໄປເຮັດໃບຕາດິນຖືເປົ້າຕໍ່ລະບຽບກົດໝາຍ ຫຼືບໍ່ ກໍມີຄວາມຈິງໃຈເຮັດເພື່ອຈະນຳໃຊ້ໃນອະນາຄົດໃຫ້ງ່າຍຂຶ້ນ ເຊັ່ນ: ການນຳເອົາໃບທະບຽນທີ່ດິນໄປຄ້ຳ ປະກັນເງິນກູ້ບໍ່ຈຳເປັນມີລາຍເຊັນສອງຄົນທີ່ມີຊື່ໃນໃບຕາດິນ; ດັ່ງນັ້ນ ໃນກໍລະນີມີຄະດີຢ່າຮ້າງຢູ່ສານ ໃນການເກັບກຳຂໍ້ມູນຂອງສານ ຖ້າຫາກຄູ່ຄວາມ

¹³ ມາດຕາ 26 ວັກ 3 ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍຄອບຄົວ ສະບັບປັບປຸງ.

¹⁴ ມາດຕາ 26 ວັກ 5 ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍຄອບຄົວ ສະບັບປັບປຸງ.

¹⁵ ມາດຕາ 27 ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍຄອບຄົວ ສະບັບປັບປຸງ.

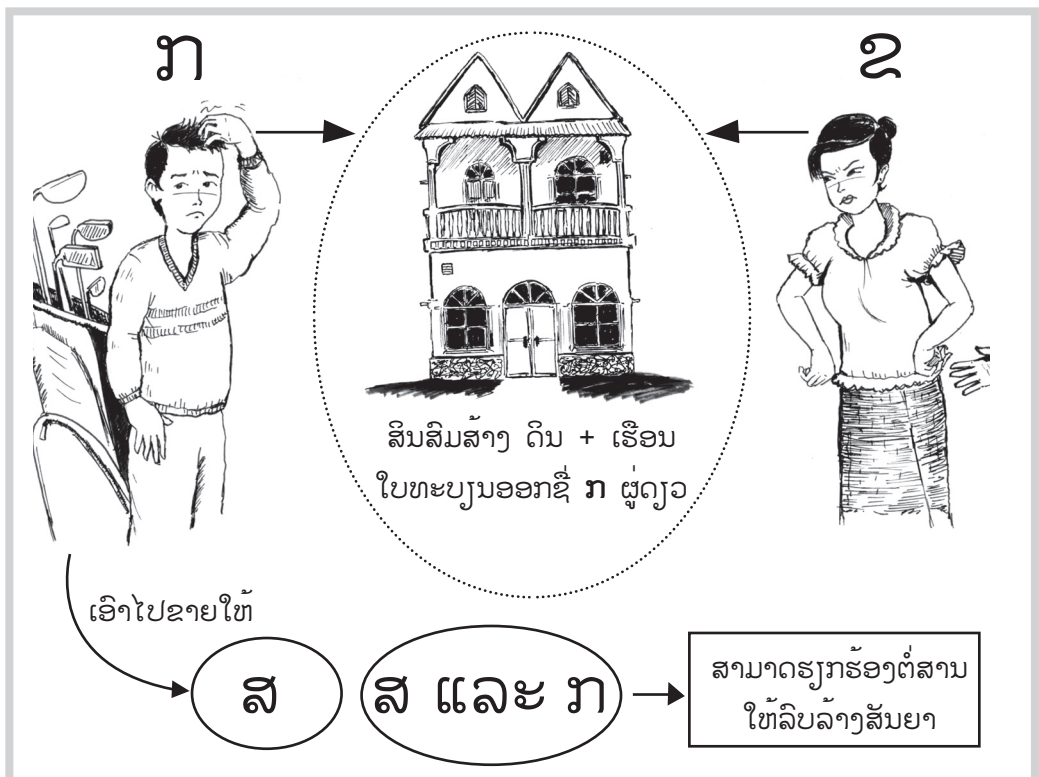
¹⁶ ມາດຕາ 43 ຂອງກົດໝາຍທີ່ດິນ ປີ 2003 ໄດ້ກຳນົດວ່າ ການຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນແມ່ນການຍັງຢືນສົມດຳໃຊ້ທີ່ດິນຢ່າງຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍໃຫ້ແກ່ບຸກຄົນ ຫຼືການຈັດຕັ້ງ ເພື່ອບໍ່ໃຫ້ມີການປອມແປງສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ, ອຳນວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ແກ່ການຄຸ້ມຄອງ ແລະປົກປັກຮັກສາທີ່ດິນຢ່າງເປັນເອກະພາບໃນທົ່ວປະເທດ. ໃນການຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນຕ້ອງຈົດກ່າຍຂໍ້ມູນຕ່າງໆເຂົ້າບັນທຶກທະບຽນທີ່ດິນ: ຊື່ແລະນາມສະກຸນ ຂອງຜູ້ໄດ້ຮັບສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ. (ຊື່ ແລະນາມສະກຸນຂອງຜົວແລະເມັຍໃນກໍລະນີເປັນສິນສົມສ້າງ), ປະເພດທີ່ດິນ, ຂອບເຂດແລະເນື້ອທີ່ຂອງທີ່ດິນ, ການໄດ້ມາ ແລະທີ່ຕັ້ງຂອງທີ່ດິນ.

ບໍ່ເປັນເອກະພາບກັນກ່ຽວກັບທີ່ດິນວ່າ ເປັນສິນສົມສ້າງ ຫຼື ຊັບເດີມ ສານຈຶ່ງໄດ້ຊອກຫາຂໍ້ມູນຫຼັກ ຖານວ່າທີ່ດິນທີ່ຂັດແຍ່ງກັນນັ້ນ ໄດ້ມາເວລາໃດ ແລະໄດ້ມາດ້ວຍວິທີໃດ, ຖ້າສານທາກເຫັນວ່າ ທີ່ດິນດັ່ງກ່າວໄດ້ມາພາຍຫຼັງການແຕ່ງດອງ ແລະບໍ່ແມ່ນດ້ວຍການຍົກຊັບສະເພາະຜູ້ໃດໜຶ່ງ ຫຼືການສືບສູນມໍຣະດົກແລ້ວ ສານຈະນຳໃຊ້ມາດຕາ 28 ຂໍ້ 2 ວັກ 4 ຂອງກົດໝາຍຄອບຄົວ¹⁷ ເພື່ອລົບລ້າງໃບທະບຽນທີ່ດິນທີ່ອອກຊື່ພຽງຜູ້ດຽວນັ້ນ ແລ້ວຖືວ່າທີ່ດິນດັ່ງກ່າວເປັນສິນສົມສ້າງ.

ການໃສ່ຊື່ກ່ຽວກັບຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນລະຫວ່າງ ຜົວ-ເມັຍນັ້ນ ໃນ ສປປ ລາວ ເພື່ອປົກປ້ອງ ສິດແລະຜົນປະໂຫຍດຂອງແມ່ຍິງ ໃນເວລາມີການຊື້-ຂາຍດິນ ແລະໄປຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນນັ້ນ ທາງ ອົງການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນຈະຊອກຫາຂໍ້ມູນວ່າ ຜູ້ກ່ຽວມີຄອບຄົວແລ້ວຫຼືບໍ່, ຖ້າວ່າຜູ້ກ່ຽວທາກມີຄອບ ຄົວແລ້ວ ແລະຖ້າຊັບດັ່ງກ່າວເປັນສິນສົມສ້າງ ທາງອົງການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນ ຈະໃສ່ຊື່ໃນໃບທະ ບຽນທີ່ດິນນັ້ນ ທັງຊື່ຜົວແລະເມັຍໃຫ້ເລີຍ. ສ່ວນໃນກໍລະນີທີ່ອອກຊື່ຜົວຫຼືເມັຍພຽງຄົນດຽວນັ້ນ ໃນ ເວລາແບ່ງປັນສິນສົມສ້າງ ແມ່ນອີກຝ່າຍໜຶ່ງຕ້ອງໄດ້ຫາຫຼັກຖານມາຢັ້ງຢືນວ່າ ຊັບດັ່ງກ່າວນັ້ນ ໄດ້ມາໃນເວລາພາຍຫຼັງການແຕ່ງດອງ.

3.3. ສິດໃນການຮຽກຮ້ອງຄືນ ໃນການຂຶ້ນທະບຽນສິນສົມສ້າງເປັນຂອງຜົວຫຼືເມັຍ ແລ້ວ ເອົາໄປຂາຍ ໂດຍບໍ່ມີການເຫັນດີຂອງອີກຝ່າຍໜຶ່ງ

ແຜນວາດ 3.3.1

ໃນກໍລະນີທີ່ວ່າໃບທະບຽນອອກຊື່ກົດດຽວແລະກໍາໄດ້ເອົາທີ່ດິນທີ່ອອກຊື່ຕົນໄປຂາຍໃຫ້ກັບ ສ ໂດຍບໍ່ໄດ້ປຶກສານຳ ຂ, ໃນກໍລະນີນີ້ ຂ ສາມາດຮຽກຮ້ອງຕໍ່ສານໃຫ້ລົບລ້າງສັນຍາທີ່ ກ ກັບ ສ ເຮັດນຳກັນ ຫຼືອີກວິທີໜຶ່ງ ຂ ມີສິດທວງເອົາທີ່ດິນຄືນຈາກ ສ ໂດຍຕ້ອງໄດ້ທົດແທນມູນຄ່າທີ່ ສ ໄດ້ຊື້ມານັ້ນ;

ການເຮັດສັນຍາຊື້-ຂາຍໃນກໍລະນີຂ້າງເທິງນັ້ນ ແມ່ນເປັນໂມຄະບາງສ່ວນ ຍ້ອນວ່າສິນສົມສ້າງ ແມ່ນກຳມະສິດຂອງຜູ້ຜິວເມີຍ, ຜິວແລະເມີຍມີສິດເທົ່າທຽມກັນໃນສິນສົມສ້າງ ນັ້ນກໍໝາຍຄວາມວ່າຜິວຫຼືເມີຍ ມີກຳມະສິດໃນສິນສົມສ້າງເທົ່າກັນຄືນລະເຄິ່ງ. ຖ້າຜິວຫຼືເມີຍ ຫາກໄປຂຶ້ນທະບຽນສິນສົມສ້າງເປັນຊື່ຂອງຕົນຄືນດຽວແລະນຳໃຊ້, ຊື່ຂາດໂດຍທີ່ຝ່າຍໃດຝ່າຍໜຶ່ງບໍ່ຮູ້ ເຊັ່ນ: ນຳໄປຂາຍ, ຄຳປະກັນ ແລະອື່ນໆ ຖືວ່າຜູ້ນັ້ນລະເມີດມາດຕາ 27 ຂອງກົດໝາຍຄອບຄົວ¹⁸. ສັນຍາເປັນໂມຄະບາງສ່ວນ ໃນທີ່ສ່ວນເປັນ ກຳມະສິດ ຂອງ ຂ ເທົ່ານັ້ນ.

ໃນກໍລະນີຂ້າງເທິງນັ້ນ, ເຖິງວ່າໃບທະບຽນທີ່ດິນແລະສິ່ງປຸກສ້າງ ຈະອອກຊື່ ກ ພຽງຄືນດຽວກໍຕາມ, ຂ ກໍສາມາດຮຽກຮ້ອງສິດໃນກຳມະສິດກ່ຽວກັບທີ່ດິນ ແລະເຮືອນດັ່ງກ່າວ ຍ້ອນວ່າທີ່ດິນແລະເຮືອນ ແມ່ນໄດ້ມາຫຼັງການແຕ່ງດອງ ແລະ ຂ ກໍມີສ່ວນຮ່ວມໃນການສ້າງສາຊັບດັ່ງກ່າວ, ສະນັ້ນ ຈຶ່ງຖືໄດ້ວ່າ ທີ່ດິນແລະເຮືອນທີ່ ກ ເອົາໄປຂາຍໃຫ້ ສ ນັ້ນ ເປັນສິນສົມສ້າງ ເຊິ່ງ ຂ ມີກຳມະສິດໃນຊັບດັ່ງກ່າວເຄິ່ງໜຶ່ງ ແລະຜ່ານມາ ທີ່ດິນແລະເຮືອນກໍຍັງບໍ່ທັນໄດ້ແບ່ງປັນກັນເທື່ອລະຫວ່າງ ຂ ແລະ ກ, ສະນັ້ນ ການທີ່ ກ ໄປຂາຍໃຫ້ ສ ໂດຍບໍ່ໄດ້ປຶກສານຳ ຂ ນັ້ນ ຖືວ່າ ກ ນຳໃຊ້ສິນສົມສ້າງບໍ່ຖືກເປົ້າໝາຍ, ດ້ວຍເຫດນີ້ ຂ ຈຶ່ງສາມາດຮຽກຮ້ອງເອົາຊັບດັ່ງກ່າວນຳ ສ ດ້ວຍການຮຽກຮ້ອງຕໍ່ສານໃຫ້ລົບລ້າງສັນຍາທີ່ ກ ກັບ ສ ເຮັດນຳກັນ ໂດຍການທົດແທນມູນຄ່າທີ່ ສ ໄດ້ຊື້ມານັ້ນ. ເພື່ອຢັ້ງຢືນແລະຮັບປະກັນການຮ້ອງຟ້ອງຕໍ່ສານ ເພື່ອລົບລ້າງສັນຍາຊື້-ຂາຍທີ່ ກ ແລະ ສ ເຮັດຂຶ້ນນັ້ນ ຂ ສາມາດນຳໃຊ້ ມາດຕາ 26 ວັກ 3¹⁹ ແລະ ມາດຕາ 27 ຂອງກົດໝາຍຄອບຄົວ ສະບັບປັບປຸງມາເປັນບ່ອນອີງການຮຽກຮ້ອງ;

¹⁷ ມາດຕາ 28 ຂໍ້ 2 ວັກ 4 ຂອງກົດໝາຍຄອບຄົວ ໄດ້ກຳນົດວ່າ ສິນສົມສ້າງຈະໄດ້ແບ່ງປັນກັນພາຍຫຼັງທີ່ຜິວເມີຍນັ້ນໄດ້ຢ່າຮ້າງກັນ. ໃນກໍລະນີຜິວເມີຍ ຫາກໄດ້ແຍກກັນຢູ່ ຫຼື ຜິວເມີຍຫາກໄດ້ລັກເອົາສິນສົມສ້າງໄປນຳໃຊ້ໃນທາງທີ່ບໍ່ຖືກຕ້ອງ ຫຼືບໍ່ມີຄວາມບໍລິສຸດໃຈຕໍ່ສິນສົມສ້າງນັ້ນ ສິນສົມສ້າງອາດຈະຖືກ ແບ່ງປັນຕາມການສະເໜີຂອງຝ່າຍໃດຝ່າຍໜຶ່ງກໍໄດ້.

¹⁸ ມາດຕາ 27 ຂອງກົດໝາຍຄອບຄົວໄດ້ກຳນົດວ່າ ຜິວເມີຍມີສິດເທົ່າທຽມກັນກ່ຽວກັບສິນສົມສ້າງ ໂດຍບໍ່ຂຶ້ນກັບວ່າແມ່ນຜິວ ຫຼື ເມີຍ ເປັນຜູ້ຫາມາໄດ້. ຜິວເມີຍ ມີສິດນຳໃຊ້ສິນສົມສ້າງຢ່າງສົມເຫດສົມຜົນຕາມຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການຂອງຄອບຄົວ. ສຳລັບສິດໄດ້ຮັບໝາກຜົນ ແລະຊື່ຂາດກ່ຽວກັບສິນສົມສ້າງ ເຊິ່ງມີມູນຄ່າສູງນັ້ນ ຕ້ອງມີຄວາມເປັນເອກະພາບນຳກັນເສັ້ນກ່ອນ ເຊັ່ນ: ການຊື້-ຂາຍສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຫຼື ເຮືອນ ແລະການນຳເອົາສິນສົມສ້າງໄປຄຳປະກັນ.

¹⁹ ມາດຕາ 26 ວັກ 3 ຂອງກົດໝາຍຄອບຄົວໄດ້ກຳນົດວ່າ ສິນສົມສ້າງແມ່ນຊັບສົມບັດທີ່ຜິວເມີຍນັ້ນ ສ້າງສາແລະຫາມາໄດ້ນຳກັນໃນເວລາເປັນຜິວເມີຍ ເວັ້ນເສັ້ນແຕ່ຊັບສິ່ງຂອງທີ່ເປັນເຄື່ອງໃຊ້ສ່ວນຕົວ ເຊິ່ງບໍ່ມີມູນຄ່າສູງ.

ຖ້າຫາກວ່າ **ຂ** ເປັນຜູ້ເອົາເງິນທີ່ເປັນຊັບເດີມຂອງຕົນໄປທົດແທນເອົາທີ່ດິນ ແລະເຮືອນ ທີ່ **ສ** ຊື້ໄປນັ້ນຄືນມາ **ກ** ກໍຕ້ອງໄດ້ທົດແທນຄືນ;

ກໍລະນີທີ່ກ່າວມາເທິງນີ້ ຖ້າ **ສ** ຍືນດີສິ່ງຊັບດັ່ງກ່າວທັງໝົດ, **ຂ** ຈຶ່ງສາມາດຈ່າຍເອົາຊັບ ທັງໝົດໄດ້. ຖ້າ **ສ** ບໍ່ຍອມສິ່ງທັງໝົດ ຫຼືເຄິ່ງໜຶ່ງ **ຂ** ມີສິດຟ້ອງຮ້ອງຕໍ່ສານ;

ກໍລະນີທີ່ **ສ** ເຫັນດີສິ່ງຊັບທັງໝົດຄືນໃຫ້ **ຂ**, **ຂ** ຕ້ອງຈ່າຍມູນຄ່າທີ່ **ສ** ຊື້ຈາກ **ກ** ທັງໝົດ, ຖ້າ **ຂ** ຫາກເອົາເງິນທີ່ເປັນຊັບເດີມຂອງຕົນໄປຈ່າຍໃຫ້ແກ່ **ສ** ກ່ອນ, **ຂ** ມີສິດໄດ້ຮັບມູນຄ່າທີ່ຕົນ ຈ່າຍໄປຄືນມາ ໃນເວລາແບ່ງປັນສິນສົມສ້າງ.

ໃນເມື່ອກໍລະນີກູ່ຜົວບໍ່ຂໍເອົາແລະບໍ່ທົດແທນມູນຄ່າຊັບດັ່ງກ່າວຄືນພູດຊັບດັ່ງກ່າວທີ່ເປັນ ຂອງ **ກ** ກໍຈະຕົກເປັນຊັບສ່ວນຕົວຂອງ **ຂ** ແລະ **ຂ** ຈະບໍ່ມີສິດທາງເອົາມູນຄ່າທີ່ຕົນໄດ້ຈ່າຍໃຫ້ **ສ** ຄືນເວລາແບ່ງປັນສິນສົມສ້າງ;

ໃນກໍລະນີ **ສ** ບໍ່ຍອມສິ່ງຄືນ **ຂ** ສາມາດຮ້ອງຟ້ອງຕໍ່ສານ ເພື່ອທາງເອົາຊັບດັ່ງກ່າວເຄິ່ງ ໜຶ່ງ (ພູດທີ່ເປັນຂອງຕົນ) ຈາກ **ສ** ແລະກໍຕ້ອງໄດ້ທົດແທນມູນຄ່າເຄິ່ງໜຶ່ງຄືນໃຫ້ແກ່ **ສ**. ຖ້າຫາກວ່າ ທາງເອົາເງິນທີ່ຈ່າຍໃຫ້ **ສ** ຄືນ ຊັບດັ່ງກ່າວຍັງຖືວ່າ ເປັນສິນສົມສ້າງຢູ່.

ໃນການຊື້ເອົາຄືນນັ້ນ ແມ່ນອີງໃສ່ໃນລາຄາຊື້-ຂາຍຕົວຈິງ, ຖ້າອັດຕາເງິນມີການປ່ຽນແປງ ຫຼືເໜັງຕີງ ໃຫ້ທຽບໃສ່ລາຄາຂອງຄຳໃນເວລານັ້ນ.

ໃນການຊື້-ຂາຍສິນສົມສ້າງ ເພື່ອສະດວກ ແລະບໍ່ໃຫ້ບັນຫາຕາມມາ ຜູ້ຊື້ຕ້ອງໄດ້ກວດກາ ຢ່າງຄັກແນ່ວ່າ ດິນຕອນດັ່ງກ່າວ **ກ** ໄດ້ມາດ້ວຍວິທີໃດ, ເປັນສິນສົມສ້າງ ຫຼືຊັບເດີມຂອງຜູ້ກ່ຽວ. ໃນເວລາຊື້-ຂາຍກັນນັ້ນ ຜູ້ຊື້ຕ້ອງໃຫ້ຄູ່ຜົວເມີຍມາເຊັນຮັບຮູ້ກ່ຽວກັບສັນຍາດັ່ງກ່າວນຳກັນ.

3.4. ກໍລະນີທີ່ **ຂ** ແລະ **ກ** ຢ່າງຮ້າງກັນ, **ຂ** ສາມາດຮຽກຮ້ອງສິດທິອັນໃດນຶ່ງກ່ຽວກັບທີ່ດິນ ແລະ ເຮືອນ ຈາກ **ກ** ໄດ້ບໍ່ ?

ໃນກໍລະນີທີ່ **ຂ** ແລະ **ກ** ຢ່າງຮ້າງກັນ, **ຂ** ສາມາດຮຽກຮ້ອງແບ່ງທີ່ດິນ ແລະເຮືອນນັ້ນ ຈາກ **ກ** ໄດ້ ເນື່ອງຈາກວ່າທີ່ດິນແລະເຮືອນດັ່ງກ່າວ ໄດ້ມາໃນເວລາແຕ່ງດອງ; ໃນກົດໝາຍ ຄອບຄົວ ສປປ ລາວ ຊັບໃດທີ່ໄດ້ມາພາຍຫຼັງການແຕ່ງດອງຖືວ່າ ເປັນສິນສົມສ້າງທັງໝົດບໍ່ວ່າ ຊັບດັ່ງກ່າວຈະຫາມາໄດ້ດ້ວຍວິທີໃດ, ບໍ່ວ່າຈະເປັນເງິນເດືອນຂອງຜົວ ຫຼື ເມີຍກໍຕາມ ສະນັ້ນໃນ ເວລາມີການຢ່າງຮ້າງຜົວ ຫຼື ເມີຍ ມີສິດຂໍແບ່ງປັນຊັບດັ່ງກ່າວໄດ້ຕາມກົດໝາຍ.

3.5. ຫຼັກການແບ່ງປັນສິນສົມສ້າງ ລະຫວ່າງຄູ່ຜົວເມີຍ²⁰

- ຊັບເດີມຂອງຝ່າຍໃດ ກໍໃຫ້ເປັນກຳມະສິດຂອງຝ່າຍນັ້ນ;
- ສິນສົມສ້າງຂອງຄູ່ຜົວເມີຍ ໃຫ້ແບ່ງປັນກັນຄືນລະເຄິ່ງ, ເພາະສະນັ້ນ ຈະນຳເອົາ ທີ່ດິນແລະເຮືອນ ທີ່ເປັນສິນສົມສ້າງຂອງ **ຂ** ແລະ **ກ** ມາແບ່ງປັນເປັນສອງພູດສະເໝີກັນ;
- ຖ້າວ່າ ຜົວຫຼືເມີຍ ຫາກເປັນຜູ້ກະທຳຜິດຕໍ່ສາຍຜົວເມີຍໃນສະຖານທຳມິດສາ

ຈານ, ສໍ້ໂກງຫຼືຍ້າຍອກສິນສົມສ້າງ ໂດຍມີຄຳຕັດສິນຂອງສານທີ່ໃຊ້ໄດ້ຢ່າງເດັດຂາດ, ຝ່າຍທີ່ຜິດນັ້ນ ກໍຈະໄດ້ຮັບພຽງ ແຕ່ 1/3 ຂອງສິນສົມສ້າງເທົ່ານັ້ນ. ນອກຈາກນີ້ ລູກທີ່ບໍ່ທັນເຖິງກະສຽນອາຍຸທາກຢູ່ນຳຜູ້ໃດຜູ້ນັ້ນ ກໍຈະໄດ້ຮັບສ່ວນແບ່ງ 1/3 ຂອງສິນສົມສ້າງນັ້ນໃນມູນຄ່າທີ່ເໝາະສົມ ເພື່ອເປັນຄ່າລ້ຽງດູລູກ ສ່ວນເຫຼືອນັ້ນ ຈຶ່ງໃຫ້ຜົວເມັຍແບ່ງປັນກັນຄືນລະເຄິ່ງ ຫຼືແບ່ງຕາມກົດໝາຍ;

- ຄູ່ຜົວເມັຍຍັງສາມາດຕົກລົງແລະແບ່ງປັນສິນສົມສ້າງກັນເອງໄດ້ ໃນກໍລະນີທີ່ມີການຢ່າຮ້າງດ້ວຍຄວາມສະໝັກໃຈຂອງຄູ່ຜົວເມັຍ;

- ສິນສົມສ້າງຂອງຄູ່ຜົວເມັຍ ຈະໄດ້ແບ່ງປັນກັນ ພາຍຫຼັງທີ່ຄູ່ຜົວເມັຍໄດ້ຢ່າຮ້າງກັນ, ໃນກໍລະນີ ທີ່ຜົວເມັຍໄດ້ແຍກກັນຢູ່ ຫຼືຜົວເມັຍທາກໄດ້ຫຼັກເອົາສິນສົມສ້າງໄປນຳໃຊ້ໃນທາງທີ່ບໍ່ຖືກຕ້ອງ ຫຼືບໍ່ມີຄວາມ ບໍລິສຸດໃຈຕໍ່ສິນສົມສ້າງ, ສິນສົມສ້າງອາດຈະຖືກແບ່ງປັນໃນເວລາທີ່ບໍ່ທັນຢ່າຮ້າງ ຕາມການສະເໜີຂອງຝ່າຍໃດຝ່າຍໜຶ່ງກໍໄດ້.

- ສິນສົມສ້າງທີ່ເອົາມາແບ່ງປັນນັ້ນ ບໍ່ແມ່ນມີພຽງແຕ່ຊັບທີ່ຢູ່ນຳຜົວເມັຍເທົ່ານັ້ນ ແຕ່ທາກຍັງມີ ຊັບທີ່ໄດ້ມອບໃຫ້ບຸກຄົນອື່ນເຊົ່າ, ກູ້ຍົມ, ຍົມໄປໃຊ້ ຫຼືໃຫ້ປົກປັກຮັກສາຕື່ມອີກ. ຖ້າທາກຜົວເມັຍຍັງມີທີ່ ຕ້ອງຮັບ ຫຼືໜີ້ຕ້ອງສົ່ງ ກໍຍັງຕ້ອງໄດ້ນຳມາແບ່ງປັນກັນຕື່ມ ຫຼືແບ່ງຄວາມຮັບຜິດຊອບຕໍ່ໜີ້ສິນດັ່ງກ່າວອີກດ້ວຍ, ສຳລັບຊັບທີ່ໄດ້ໃຊ້ຈ່າຍເພື່ອຜົນປະໂຫຍດຂອງຄອບຄົວເຊັ່ນ ໄດ້ຂາຍຊັບໃດໜຶ່ງ ເພື່ອປົ່ນປົວຜົວຫຼືເມັຍ ໃນເວລາເຈັບເປັນ ຫຼືໄດ້ໃຊ້ຈ່າຍເພື່ອລ້ຽງດູລູກແລ້ວນັ້ນ ຈະບໍ່ໄດ້ເອົາມາແບ່ງປັນອີກ, ເວັ້ນເສັຍແຕ່ສິນສົມສ້າງທີ່ຜົວ ຫຼື ເມັຍໄດ້ຊຸກເຊື່ອງ ຫຼືລັກເອົາໄປມອບໃຫ້ບຸກຄົນອື່ນ ຫຼືໄດ້ເອົາໄປໃຊ້ຈ່າຍເພື່ອຜົນປະໂຫຍດສ່ວນຕົວຂອງຜູ້ກ່ຽວເອງ.

3.6. ຜົນສະທ້ອນຈາກການທຳມິດສາຈານ ຂອງຜົວ ຫຼື ເມັຍ ຕໍ່ການແບ່ງສິນສົມສ້າງ

ການທຳມິດສາຈານຂອງຜົວຫຼືເມັຍ ມີຜົນສະທ້ອນຕໍ່ການແບ່ງສິນສົມສ້າງ 1/3 ໃນເວລາຢ່າຮ້າງ ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວປະຊາຊົນເຂົ້າໃຈວ່າ ຜົວຫຼືເມັຍ ທາກຖືກສານຕັດສິນ ການກະທຳຜິດທາງອາຍາສະຖານອື່ນໆ ທີ່ບໍ່ແມ່ນທຳມິດສາຈານ ເຊັ່ນ: ການຄາດຕະກຳ, ການຄ້າຢາເສບຕິດ ແລະອື່ນໆ, ໃນເມື່ອ ມີການຢ່າຮ້າງ ຜົວຫຼືເມັຍ ຮ້ອງຂໍແບ່ງປັນສິນສົມສ້າງ 1/3 ໂລດ ເຊັ່ນ: ທ້າວ ກ ຖືກສານຕັດສິນລົງໂທດຕັດອິດສະລະພາບສິບຫ້າປີ ໃນສະຖານຄາດຕະກຳ ຕາມມາດຕາ 88 ຂອງກົດໝາຍອາຍາ ສະບັບປັບປຸງປີ 2005, ເມື່ອເມັຍຂອງທ້າວ ກ ຍື່ນຄຳຮ້ອງຂໍຢ່າຮ້າງພ້ອມທັງຮ້ອງຂໍແບ່ງປັນສິນສົມສ້າງ, ໃນກໍລະນີນີ້ ສານຈະຕັດສິນໃຫ້ ທ້າວ ກ ໄດ້ຮັບສ່ວນແບ່ງປັນສິນສົມສ້າງເຄິ່ງໜຶ່ງ ຄືກັນກັບກໍລະນີທົ່ວໄປ ບໍ່ແມ່ນໜຶ່ງສ່ວນສາມ ຍ້ອນວ່າຜູ້ກ່ຽວບໍ່ໄດ້ກະທຳຜິດຕໍ່ສາຍພົວພັນຜົວເມັຍ ຫຼືຕໍ່ສິນສົມສ້າງ ແລະພ້ອມກັນນັ້ນ ກໍຍັງເຂົ້າໃຈອີກວ່າ ໃນເມື່ອຜູ້ເປັນຜົວຫຼືເມັຍ ທາກໄດ້ຫຼິ້ນຊູ້ກັບບຸກຄົນອື່ນແລ້ວ ຜູ້ເປັນຜົວຫຼືເມັຍ ທາກບໍ່ພໍໃຈ ແລະຕ້ອງການຢ່າຮ້າງກໍຖືວ່າຜູ້ຫຼິ້ນຊູ້ໄດ້ຮັບສ່ວນແບ່ງສິນສົມສ້າງພຽງແຕ່ 1/3 ເທົ່ານັ້ນ ຫຼືບາງທ້ອງຖິ່ນ ຕາມຮີດຄອງ

²⁰ ມາດຕາ 28 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍຄອບຄົວ ສະບັບປັບປຸງ

ປະເພນີຂອງເຂົາເຈົ້າໄດ້ຖືວ່າ ຜູ້ຜິດແມ່ນບໍ່ໄດ້ຫຍັງໃນສິນສົມສ້າງ, ບັນຫາ ດັ່ງກ່າວມັກປະຕິບັດ ກັນຢູ່ຂັ້ນບ້ານ ຫຼືມີບາງລາຍ ເມື່ອຜິວຫຼືເມີຍ ຫາກຫຼິ້ນຊູກັບຄົນອື່ນແລ້ວ ກໍສະເໜີຕໍ່ອຳນາດການ ປົກຄອງຂັ້ນບ້ານໃຫ້ທຳການປັບໄໝຜິວຫຼືເມີຍ ແລະຊັ້ນນັ້ນເລີຍ ຕໍ່ມາຈຶ່ງທຳການຮ້ອງຟ້ອງ ຕໍ່ສານ ເພື່ອຂໍຢ່າຮ້າງ ໂດຍໃຫ້ເຫດຜົນວ່າ ຜິວຫຼືເມີຍເປັນຜູ້ຜິດ ແລະບໍ່ຍອມແບ່ງປັນສິນສົມສ້າງໃຫ້ກັນ ໃນກໍລະນີນີ້ ຖ້າບໍ່ມີຄຳຕັດສິນຂອງສານ ຈະບໍ່ຖືວ່າເປັນການກະທຳຜິດຕໍ່ສາຍຜິວ-ເມີຍ ຖ້າສານ ໄດ້ຕັດສິນໃຫ້ຂາດຈາກສາຍຜິວ-ເມີຍກັນແລ້ວ ສານກໍຈະແບ່ງປັນສິນສົມສ້າງຄົນລະເຄິ່ງ ຕາມ ມາດຕາ 28 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍຄອບຄົວ ແລະໃຫ້ຜິວເມີຍຈ່າຍຄ່າລ້ຽງດູລູກຕາມລະບຽບ ການ.

ຕໍ່ບັນຫາທີ່ກ່າວມານີ້ ກ່ອນອື່ນໝົດ ຄວນເຂົ້າໃຈກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ການດຳເນີນຄະດີອາຍາ ມາດຕາ 9 ເຊິ່ງໄດ້ກຳນົດໄວ້ວ່າ “ມີແຕ່ສານເທົ່ານັ້ນ ຈຶ່ງມີສິດອຳນາດພິຈາລະນາຄະດີອາຍາ, ບໍ່ມີ ບຸກຄົນໃດຈະຖືວ່າ ເປັນຜູ້ກະທຳຜິດ ແລະໄດ້ຮັບການລົງໂທດທາງອາຍາ ໂດຍບໍ່ມີຄຳຕັດສິນຂອງ ສານປະຊາຊົນ” ດັ່ງນັ້ນ ຜູ້ເປັນເມີຍຫຼືຜິວ ທີ່ໄດ້ຫຼິ້ນຊູກັບບຸກຄົນອື່ນແລ້ວ ຢູ່ຂັ້ນບ້ານໄດ້ທຳການປັບ ໄໝຜູ້ເປັນຜິວຫຼືເມີຍ ແລະຄູ່ທຳມິດສາຈານແລ້ວຮ້ອງຟ້ອງຂຶ້ນມາຫາສານ ເພື່ອຂໍຢ່າຮ້າງຈາກສາຍ ຜິວເມີຍນັ້ນ ບໍ່ທັນມີຜົນສະທ້ອນຕໍ່ການແບ່ງປັນສິນສົມສ້າງເທື່ອ ເນື່ອງຈາກວ່າ ສານປະຊາຊົນບໍ່ ທັນໄດ້ຕັດສິນທາງອາຍາເທື່ອ ສະນັ້ນ ສິນສົມສ້າງຈຶ່ງຕ້ອງໄດ້ແບ່ງຄົນລະເຄິ່ງ ດັ່ງສານທ້ອງຖິ່ນ ຫຼາຍບ່ອນເຄີຍປະຕິບັດມາແລ້ວນັ້ນ ເນື່ອງຈາກວ່າ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການດຳເນີນຄະດີອາຍາ ໄດ້ ກຳນົດໄວ້ດັ່ງທີ່ກ່າວມາຂ້າງເທິງແລ້ວນັ້ນ.

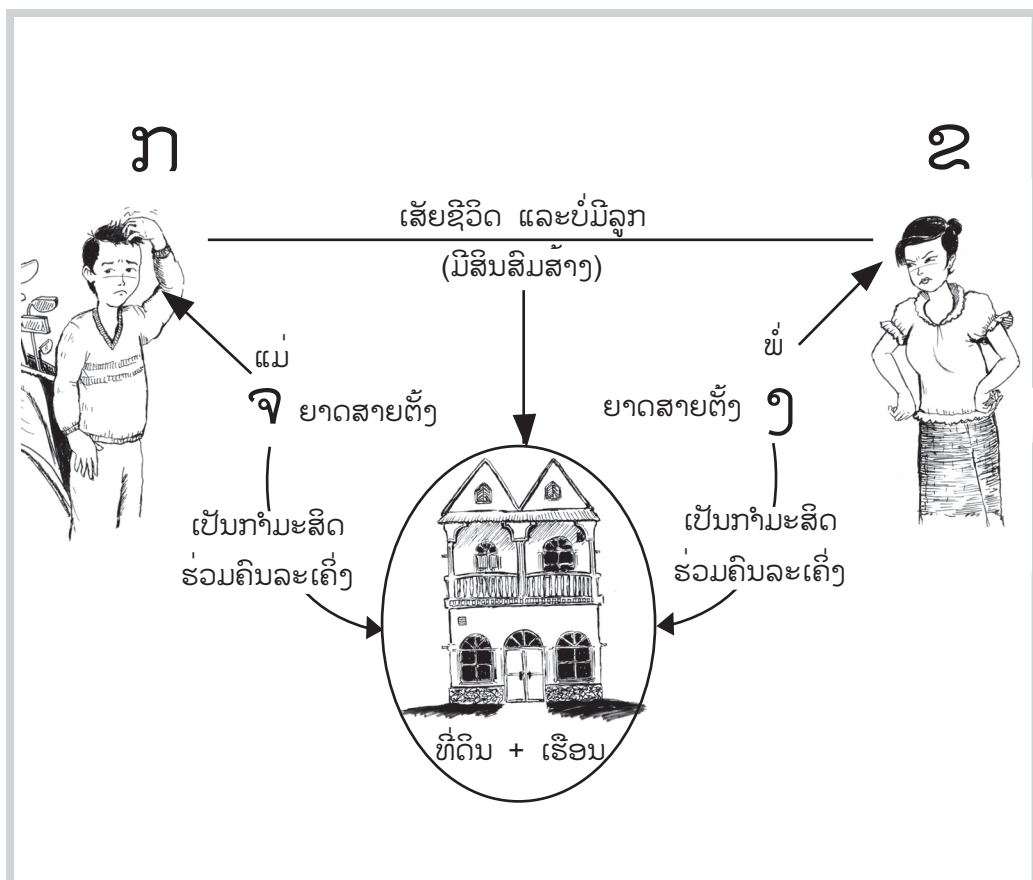
ຖ້າໃຫ້ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍແລ້ວ ໃນເມື່ອຜູ້ເປັນເມີຍຫຼືຜິວ ຫາກຮູ້ ຫຼືພົບເຫັນວ່າ ຜູ້ເປັນ ຜິວຫຼືເມີຍ ຂອງຕົນໄດ້ຫຼິ້ນຊູກັບບຸກຄົນອື່ນແລ້ວ ກໍຕ້ອງແຈ້ງຄວາມ ຫຼືຂຽນຄຳຮ້ອງຟ້ອງຕໍ່ເຈົ້າໜ້າ ທີ່ສືບສວນ-ສອບສວນ ຫຼືໄອຍະການປະຊາຊົນ ເພື່ອດຳເນີນຕາມລະບຽບກົດໝາຍ ແລະໃນເມື່ອ ສານປະຊາຊົນໄດ້ລົງຄຳຕັດສິນບອກວ່າ ຜູ້ເປັນຜິວຫຼືເມີຍ ແລະຄູ່ທຳມິດສາຈານນັ້ນ ມີຄວາມຜິດ ໃນສະຖານທຳມິດສາຈານ ແລະໃນເມື່ອຄຳຕັດສິນດັ່ງກ່າວມີຜົນບັງຄັບໃຊ້ໄດ້ຢ່າງເດັດຂາດແລ້ວ ຖ້າຜູ້ເປັນເມີຍຫຼືຜິວ ຫາກຕ້ອງການຢ່າຮ້າງ ຈຶ່ງຂຽນຄຳຮ້ອງຂໍຢ່າຮ້າງ ເພື່ອໃຫ້ສານປະຊາຊົນກ່ຽວ ຂ້ອງພິຈາລະນາ ພ້ອມທັງເອົາຄຳຕັດສິນຄະດີອາຍາ ທີ່ໃຊ້ໄດ້ຢ່າງເດັດຂາດ ກ່ຽວກັບຄວາມຜິດ ຂອງຜິວຫຼືເມີຍ ໃນສະຖານທຳມິດສາຈານນັ້ນຕິດຂັດໄປພ້ອມ ເພື່ອເປັນຫຼັກຖານ, ສານກໍຈະພິຈາ ລະນາຕັດສິນໃຫ້ຂາດຈາກສາຍຜິວ-ເມີຍ ຕາມການຮ້ອງຟ້ອງ ແລະໃຫ້ຜູ້ມີຄວາມຜິດໃນສະຖານ ທຳມິດສາຈານ ໄດ້ຮັບສ່ວນແບ່ງສິນສົມສ້າງພຽງ 1/3 ເທົ່ານັ້ນ (ໃນກໍລະນີ ຄູ່ຜິວ-ເມີຍຫາກຮ້ອງ ຂໍແບ່ງປັນສິນສົມສ້າງ), ສະຫຼຸບແລ້ວ ການກະທຳຜິດຕໍ່ສາຍຜິວ-ເມີຍ ຈະແມ່ນໃນ ສະຖານທຳມິດ ສາຈານ ຫຼືສີ່ໂກງ ຍ້າຍອອກສິນສົມສ້າງ ຈະມີຜົນສະທ້ອນຕໍ່ການແບ່ງສິນສົມສ້າງ ໃນເວລາຢ່າຮ້າງ ໄດ້ ກໍຕໍ່ເມື່ອມີຄຳຕັດສິນຂອງຄະນະສານອາຍາ ທີ່ໃຊ້ໄດ້ຢ່າງເດັດຂາດຕໍ່ຜູ້ເປັນຜິວຫຼືເມີຍທີ່ກະ ທຳຜິດໃນສາຍພົວພັນຄອບຄົວເທົ່ານັ້ນ.

(ຄຳຖາມ 4)

ກໍລະນີທີ່ ໒ ແລະ ໓ ເສຍຊີວິດຍ້ອນອຸປະຕິເຫດ ໃນຂະນະທີ່ໄປທ່ຽວຢູ່ຕ່າງປະເທດ ແຕ່ບໍ່ຈະແຈ້ງວ່າ ໃຜເສຍຊີວິດກ່ອນໃຜ? ລະຫວ່າງ ໒ ແລະ ໓ ບໍ່ມີລູກ, ທັງ ໒ ແລະ ໓ ກໍບໍ່ມີອ້າຍ ເອື້ອຍນ້ອງຈັກຄົນ, ແຕ່ວ່າ ໑ ພໍ່ຂອງ ໒ ແລະ ໑ ແມ່ຂອງ ໓ ຍັງມີ ຊີວິດຢູ່.

ກໍລະນີນີ້ ທີ່ດິນ ແລະເຮືອນ ຈະເປັນກຳມະສິດຂອງໃຜ?

ແຜນວາດ 4.1.

4.2. ຫຼັກການການສືບທອດມູນມໍຣະດົກ

ຕາມກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການສືບທອດມູນມໍຣະດົກຂອງ ສປປ ລາວ, ການແບ່ງປັນມູນມໍຣະດົກ ລະຫວ່າງຜູ້ສືບທອດມູນມໍຣະດົກ ແບ່ງອອກເປັນສອງປະເພດຄື: ການສືບທອດຕາມກົດໝາຍ ແລະການສືບທອດຕາມພິໄນກຳ²¹. ສຳລັບຜູ້ສືບທອດຕາມກົດໝາຍມີຄື: 1) ລູກ (ລູກຄົງ, ລູກລ້ຽງ, ລູກນ້ຳ) ຂອງຜູ້ເສຍຊີວິດ, 2) ຜົວ ຫຼືເມັຍຂອງເຈົ້າມູນມໍຣະດົກທີ່ຍັງມີຊີວິດຢູ່, 3) ຍາດສາຍຕັ້ງ: ພໍ່, ແມ່, ປູ່, ຍ່າ, ພໍ່ເຖົ້າ, ແມ່ເຖົ້າ, ທວດຂອງຜູ້ເສຍຊີວິດ, 4) ຍາດສາຍຂວາງ: ອ້າຍ, ເອື້ອຍ, ນ້ອງ, ລຸງ, ປ້າ, ອາວ, ອາ, ນ້າບ່າວ, ນ້າສາວ, ຫຼານ, ເຫຼນ, ຫຼ້ອນ ຂອງຜູ້ເສຍຊີວິດ, 5) ລັດ ຫຼືນິຕິບຸກຄົນ ຫຼືບຸກຄົນອື່ນ ທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການສືບທອດມູນມໍຣະດົກ²².

ຜູ້ສືບທອດຕາມກົດໝາຍທີ່ກ່າວມາຂ້າງເທິງນັ້ນ ຈະມີຂັ້ນໄດ້ໃນກໍລະນີ: ມູນມໍຣະດົກທີ່ບໍ່ໄດ້ ເຮັດພິໄນກຳມອບໃຫ້ບຸກຄົນ ຫຼືການຈັດຕັ້ງໃດໜຶ່ງສືບທອດ, ພິໄນກຳເປັນໂມຄະ ຫຼືຜູ້ສືບທອດມູນມໍຣະດົກຕາມພິໄນກຳນັ້ນ ໄດ້ເສຍຊີວິດກ່ອນການເປີດພິໄນກຳການສືບທອດ ແລະຜູ້ສືບທອດມູນມໍຣະດົກຕາມພິໄນກຳ ທາກບໍ່ຮັບເອົາການສືບທອດ. ສຳລັບລະດັບການຮັບມູນມໍຣະດົກຂອງຜູ້ສືບທອດມູນມໍຣະດົກນັ້ນ ແມ່ນຜູ້ເປັນຍາດ ຊັ້ນຈຳກັບເຈົ້າມູນມໍຣະດົກ ເປັນຜູ້ໄດ້ຮັບກ່ອນ. ສ່ວນຜູ້ທີ່ຢູ່ລຳດັບໃກ້ຊິດຖັດຕໍ່ໄປນັ້ນ ຈະໄດ້ຮັບກໍຕໍ່ເມື່ອທາກບໍ່ມີຍາດຊັ້ນຈຳຂອງເຈົ້າມູນມໍຣະດົກເທົ່ານັ້ນ²³.

ສະນັ້ນ ໃນຄະດີຕົວຢ່າງນີ້, ຄູ່ຜົວເມັຍ 2 ແລະ 3 ໄດ້ເສຍຊີວິດແລ້ວ ແລະບໍ່ມີລູກ ແຕ່ວ່າ 1 ພໍ່ຂອງ 2 ແລະ 3 ແມ່ຂອງ 3 ຍັງມີຊີວິດຢູ່. ສະນັ້ນ 1 ພໍ່ຂອງ 2 ແລະ 3 ແມ່ຂອງ 3 ຈະເປັນຜູ້ມີສິດສືບທອດມູນມໍຣະດົກຕາມຍາດສາຍຕັ້ງ.

4.3. ຖ້າເມັຍເສຍຊີວິດ, ຜົວ ແລະພໍ່ເຖົ້າ ຫຼືຖ້າຜົວເສຍຊີວິດ, ເມັຍ ແລະພໍ່ປູ່ຈະໄດ້ຮັບ ການແບ່ງປັນມູນມໍຣະດົກແນວໃດ?

ໃນກໍລະນີນີ້ (i) ຖ້າວ່າ 2 ຜູ້ເປັນເມັຍໄດ້ເສຍຊີວິດໄປ ຍັງເຫຼືອ 3 ຜູ້ເປັນຜົວ, 3 ຜູ້ເປັນຜົວ ທີ່ຍັງມີຊີວິດຢູ່ນັ້ນ ຈະໄດ້ຮັບສ່ວນແບ່ງປັນ ໜຶ່ງສ່ວນສາມຂອງຊັບເດີມຂອງ 2 ຜູ້ເປັນເມັຍ, ສ່ວນ 1 ຜູ້ເປັນພໍ່ຂອງ 2 ຈະສືບທອດສອງສ່ວນສາມທີ່ເປັນຊັບເດີມຂອງ 2 ທີ່ເສຍຊີວິດໄປນັ້ນ. ສ່ວນສິນສົມສ້າງແມ່ນ 3 ຜູ້ເປັນຜົວທີ່ຍັງມີຊີວິດຢູ່ ຈະເປັນຜູ້ສືບທອດທັງໝົດ ແລະ 1 ຜູ້ເປັນພໍ່ຂອງ 2 ຈະບໍ່ມີສິດສືບທອດ ກ່ຽວກັບສິນສົມສ້າງດັ່ງກ່າວ (ກົດໝາຍການສືບທອດມູນມໍຣະດົກ ມາດຕາ 13).

²¹ ມາດຕາ 28 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍຄອບຄົວ ສະບັບປັບປຸງ

²² ມາດຕາ 8 ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການສືບທອດມູນມໍຣະດົກ ສະບັບປັບປຸງ ປີ 2008

²³ ມາດຕາ 10 ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການສືບທອດມູນມໍຣະດົກ ສະບັບປັບປຸງ ປີ 2008

ກົງກັນຂ້າມ ໃນກໍລະນີນີ້ (ii) ຖ້າວ່າ **ກ** ຜູ້ເປັນຜົວ ຫາກເສຍຊີວິດໄປ ຍັງເຫຼືອ **ຂ** ຜູ້ເປັນເມັຍ, **ຂ** ຜູ້ເປັນເມັຍ ທີ່ຍັງມີຊີວິດຢູ່ນັ້ນ ຈະໄດ້ຮັບສ່ວນແບ່ງປັນໜຶ່ງສ່ວນສາມຂອງຊັບເດີມຂອງ **ກ** ຜູ້ເປັນຜົວ, ສ່ວນ **ຈ** ຜູ້ເປັນແມ່ຂອງ **ກ** ຈະສືບທອດ ສອງສ່ວນສາມທີ່ເປັນຊັບເດີມຂອງ **ກ** ທີ່ເສຍຊີວິດໄປນັ້ນ, ສ່ວນ ສິນສົມສ້າງແມ່ນ **ຂ** ຜູ້ເປັນເມັຍທີ່ຍັງມີຊີວິດຢູ່ ຈະເປັນຜູ້ສືບທອດທັງໝົດ ແລະ **ຈ** ຜູ້ເປັນແມ່ຂອງ **ກ** ຈະບໍ່ມີສິດສືບທອດສິນສົມສ້າງດັ່ງກ່າວ²⁴.

4.4. ການສືບທອດມູນມໍຣະດົກໃນກໍລະນີທັງຜົວເມັຍຫາກເສຍຊີວິດຍ້ອນອຸປະຕິເຫດ ໃນຂະນະທີ່ໄປທ່ຽວຢູ່ຕ່າງປະເທດ ແຕ່ບໍ່ຈະແຈ້ງວ່າໃຜເສຍຊີວິດກ່ອນໃຜ ?

ກໍລະນີທີ່ **ຂ** ແລະ **ກ** ຕາຍຍ້ອນອຸປະຕິເຫດໃນຂະນະທີ່ໄປທ່ຽວຢູ່ຕ່າງປະເທດ ແຕ່ບໍ່ສາມາດຮູ້ໄດ້ວ່າ **ຂ** ຫຼື **ກ** ຜູ້ໃດເສຍຊີວິດກ່ອນ. ໃນກໍລະນີດັ່ງກ່າວນີ້ ກົດໝາຍ ສປປ ລາວ ຍັງບໍ່ທັນໄດ້ບັນຍັດກ່ຽວກັບການເສຍຊີວິດຂອງບຸກຄົນໃດໜຶ່ງໄວ້ຢ່າງຈະແຈ້ງ ມີແຕ່ການຢັ້ງຢືນຈາກພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງວ່າ ບຸກຄົນດັ່ງກ່າວນັ້ນ ໄດ້ເສຍຊີວິດແລ້ວ ຫຼືໄດ້ມີຄຳຕັດສິນຂອງສານວ່າ ບຸກຄົນດັ່ງກ່າວເປັນຜູ້ເສຍຊີວິດ ແລະເປັນຜູ້ຫາຍສາບສູນເທົ່ານັ້ນ. ໃນເມື່ອມີການຢັ້ງຢືນ ຫຼືມີຄຳຕັດສິນຂອງສານວ່າບຸກຄົນດັ່ງກ່າວໄດ້ເສຍຊີວິດແລ້ວ ກໍຈະເປີດການສືບທອດມູນມໍຣະດົກ²⁵ ແລະຜູ້ທີ່ມີສິດສືບທອດມູນມໍຣະດົກຂອງຜູ້ເສຍຊີວິດນັ້ນ ມີສິດຮ້ອງຂໍແບ່ງປັນມູນມໍຣະດົກ ດັ່ງກ່າວພາຍໃນກຳນົດເວລາສາມປີ ນັບແຕ່ວັນເຈົ້າມູນມໍຣະດົກໄດ້ເສຍຊີວິດເປັນຕົ້ນໄປ. ຖ້າຫາກກາຍກຳນົດເວລາດັ່ງກ່າວ ສິດໃນການຮ້ອງຂໍ ຈະຕົກໄປ²⁶.

ໃນກໍລະນີທີ່ກ່າວມາຂ້າງເທິງນັ້ນ, ນັກວິຊາການຂອງກຸ່ມແພ່ງ ສຽງສ່ວນຫຼາຍເຫັນດີວ່າ ຖ້າຫາກບໍ່ສາມາດຮູ້ໄດ້ວ່າ **ຂ** ຫຼື **ກ** ຜູ້ໃດເສຍຊີວິດກ່ອນກັນນັ້ນ ໃຫ້ຖືວ່າ **ຂ** ແລະ **ກ** ໄດ້ເສຍຊີວິດ

²⁴ ມາດຕາ 13 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການສືບທອດມູນມໍຣະດົກ ໄດ້ກຳນົດວ່າ ໃນກໍລະນີທີ່ຜົວ ຫຼື ເມັຍ ເຊິ່ງບໍ່ມີລູກ ຫາກໄດ້ເສຍຊີວິດໄປຍັງເຫຼືອແຕ່ເມັຍ ຫຼື ຜົວ ແລະຍາດສາຍຕັ້ງ ການແບ່ງປັນມູນມໍຣະດົກໃຫ້ປະຕິບັດ ດັ່ງນີ້:

1. ເມັຍ ຫຼື ຜົວ ທີ່ຍັງມີຊີວິດ ຈະໄດ້ຮັບສ່ວນແບ່ງປັນ ໜຶ່ງສ່ວນສາມຂອງຊັບເດີມຂອງຜູ້ເສຍຊີວິດ ແລະອີກສອງສ່ວນສາມນັ້ນ ໃຫ້ແບ່ງປັນແກ່ຍາດສາຍຕັ້ງເປັນພູດສະເໝີກັນ.
2. ເມັຍ ຫຼື ຜົວ ທີ່ຍັງມີຊີວິດຢູ່ນັ້ນ ຈະໄດ້ຮັບສິນສົມສ້າງ ທີ່ເປັນພູດຂອງຜູ້ເສຍຊີວິດທັງໝົດ.

²⁵ ມາດຕາ 6 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການສືບທອດມູນມໍຣະດົກ ໄດ້ກຳນົດວ່າ ການເປີດການສືບທອດມູນມໍຣະດົກ ແມ່ນເລີ່ມແຕ່ວັນເຈົ້າມູນມໍຣະດົກໄດ້ເສຍຊີວິດເປັນຕົ້ນໄປ. ໃນກໍລະນີເຈົ້າມູນມໍຣະດົກຫາໄດ້ຖືກສານຕັດສິນວ່າເປັນຜູ້ເສຍຊີວິດນັ້ນ ກໍໃຫ້ຖືເອົາວັນຄຳຕັດສິນຂອງສານທີ່ໃຊ້ໄດ້ຢ່າງເດັດຂາດແລ້ວນັ້ນ ເປັນວັນເລີ່ມເປີດການສືບທອດມູນມໍຣະດົກ.

²⁶ ມາດຕາ 40 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການສືບທອດມູນມໍຣະດົກ ໄດ້ກຳນົດວ່າ ການຮ້ອງຟ້ອງເອົາມູນມໍຣະດົກ ສາມາດເຮັດຂຶ້ນໄດ້ພາຍໃນກຳນົດເວລາສາມປີ ນັບແຕ່ວັນເຈົ້າມູນມໍຣະດົກໄດ້ເສຍຊີວິດເປັນຕົ້ນໄປ. ຖ້າຫາກກາຍກຳນົດເວລາດັ່ງກ່າວ ສິດໃນການຮ້ອງຟ້ອງຈະຕົກໄປ ເວັ້ນເສຍແຕ່ໃນກໍລະນີຜູ້ສືບທອດມູນມໍຣະດົກນັ້ນຫາກມີອາຍຸບໍ່ເຖິງສິບແປດປີ ພາຍຫຼັງເຈົ້າມູນມໍຣະດົກໄດ້ເສຍຊີວິດ ຫຼືມີເຫດຜົນອື່ນໆພຽງພໍ.

ໃນເວລາດຽວກັນ. ສະນັ້ນ, ໃນຄະດີຕົວຢ່າງນີ້, ໑ ພໍ່ຂອງ ຂ ແລະ ໑ ແມ່ຂອງ ໓ ທີ່ຍັງມີຊີວິດຢູ່ນັ້ນ ຈະມີກຳມະສິດຮ່ວມ ໃນທີ່ດິນແລະເຮືອນທີ່ເປັນສິນສົມສ້າງຂອງ ຂ ແລະ ໓ ທີ່ເສຍຊີວິດໄປນັ້ນ ເຊິ່ງ ໑ ຈະສືບທອດຊັບສົມບັດທັງໝົດທີ່ເປັນສ່ວນຂອງ ຂ ແລະ ໑ ຈະສືບທອດຊັບສົມບັດທັງໝົດທີ່ເປັນສ່ວນຂອງ ໓, ສະນັ້ນ ຈະຕ້ອງໄດ້ເອົາທີ່ດິນແລະເຮືອນດັ່ງກ່າວມາແບ່ງປັນເປັນສອງພູດສະເໝີກັນຄື ໑ ພໍ່ຂອງ ຂ ຈະໄດ້ຮັບ 1 ພູດ ແລະ ໑ ແມ່ຂອງ ໓ ຈະໄດ້ຮັບ 1 ພູດ. ໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຕົວຈິງ ວິທີການແບ່ງປັນເພື່ອບໍ່ໃຫ້ ມີຂໍ້ຂັດແຍ່ງລະຫວ່າງຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບມູນມໍລະດົກ ແລະເພື່ອສະດວກໃນການແບ່ງປັນມູນມໍລະດົກນັ້ນ ໑ ແລະ ໑ ຄວນເອົາຄະນະກຳມະການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງມາຕີມູນຄ່າທີ່ດິນແລະເຮືອນນັ້ນເສຍກ່ອນ ຫຼັງຈາກນັ້ນ ໃຫ້ປະກາດຂາຍ ແລ້ວຈຶ່ງມາແບ່ງປັນກັນຄືນລະເຄິ່ງຕາມມູນຄ່າທີ່ຄະນະກຳມະການໄດ້ຕີລາຄານັ້ນ ຫຼືອີກ ວິທີໜຶ່ງ ແມ່ນໃຫ້ ໑ ຫຼື ໑ ເປັນຜູ້ຊື້ເອົາໃນສ່ວນທີ່ເປັນຂອງ ໑ ຫຼື ໑ ນັ້ນເລີຍ ຖ້າຫາກວ່າທັງສອງຝ່າຍ ຫາກມີຄວາມສາມາດຊື້ໄດ້.

4.5. ຫຼັກການແບ່ງປັນມູນມໍລະດົກລະຫວ່າງຜົວຫຼືເມັຍ, ລູກ, ຍາດສາຍຕັ້ງ, ສາຍຂວາງ ແລະບຸກຄົນອື່ນໆ ຂອງກົດໝາຍ ວ່າດ້ວຍການສືບທອດມູນມໍລະດົກຂອງ ສປປ ລາວ

4.5.1 ການແບ່ງປັນມູນມໍລະດົກລະຫວ່າງ ຜົວຫຼືເມັຍທີ່ຍັງມີຊີວິດຢູ່ ແລະລູກ

ໃນກໍລະນີທີ່ຜົວ ຫຼືເມັຍຫາກໄດ້ເສຍຊີວິດໄປ ໂດຍໄດ້ປະເມີຍຫຼືຜົວ ແລະລູກໄວ້ ກໍແມ່ນລູກເປັນຜູ້ມີສິດຮັບມູນມໍລະດົກທີ່ເປັນຊັບເດີມຂອງຜູ້ເສຍຊີວິດ ສາມສ່ວນສີ່ ແລະອີກໜຶ່ງສ່ວນສີ່ ແມ່ນເມັຍຫຼືຜົວ ທີ່ຍັງມີຊີວິດຢູ່ເປັນຜູ້ຮັບ.

ສ່ວນສິນສົມສ້າງນັ້ນໃຫ້ແບ່ງປັນເຄິ່ງ ຄື: ເຄິ່ງໜຶ່ງໃຫ້ເມັຍຫຼືຜົວທີ່ຍັງມີຊີວິດຢູ່ ແລະອີກເຄິ່ງໜຶ່ງນັ້ນ ໃຫ້ແບ່ງປັນແກ່ພວກລູກເປັນພູດສະເໝີກັນ²⁷.

4.5.2. ການແບ່ງປັນມູນມໍລະດົກລະຫວ່າງ ຜົວຫຼືເມັຍທີ່ຍັງມີຊີວິດຢູ່ ແລະຍາດສາຍຕັ້ງ

ໃນກໍລະນີທີ່ຜົວຫຼືເມັຍເຊິ່ງບໍ່ມີລູກ ຫາກໄດ້ເສຍຊີວິດໄປ ຍັງເຫຼືອແຕ່ເມັຍຫຼືຜົວ ແລະຍາດສາຍຕັ້ງ ການແບ່ງປັນມູນມໍລະດົກໃຫ້ປະຕິບັດ ດັ່ງນີ້:

1. ເມັຍຫຼືຜົວທີ່ຍັງມີຊີວິດ ຈະໄດ້ຮັບສ່ວນແບ່ງປັນ ໜຶ່ງສ່ວນສາມ ຂອງຊັບເດີມຂອງຜູ້ເສຍຊີວິດ ແລະອີກສອງສ່ວນສາມນັ້ນ ໃຫ້ແບ່ງປັນແກ່ຍາດສາຍຕັ້ງເປັນພູດສະເໝີກັນ;
2. ເມັຍຫຼືຜົວທີ່ຍັງມີຊີວິດຢູ່ນັ້ນ ຈະໄດ້ຮັບສິນສົມສ້າງ ທີ່ເປັນພູດຂອງຜູ້ເສຍຊີວິດທັງໝົດ²⁸.

²⁷ ມາດຕາ 12 ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການສືບທອດມູນມໍລະດົກ ສະບັບປັບປຸງ ປີ 2008

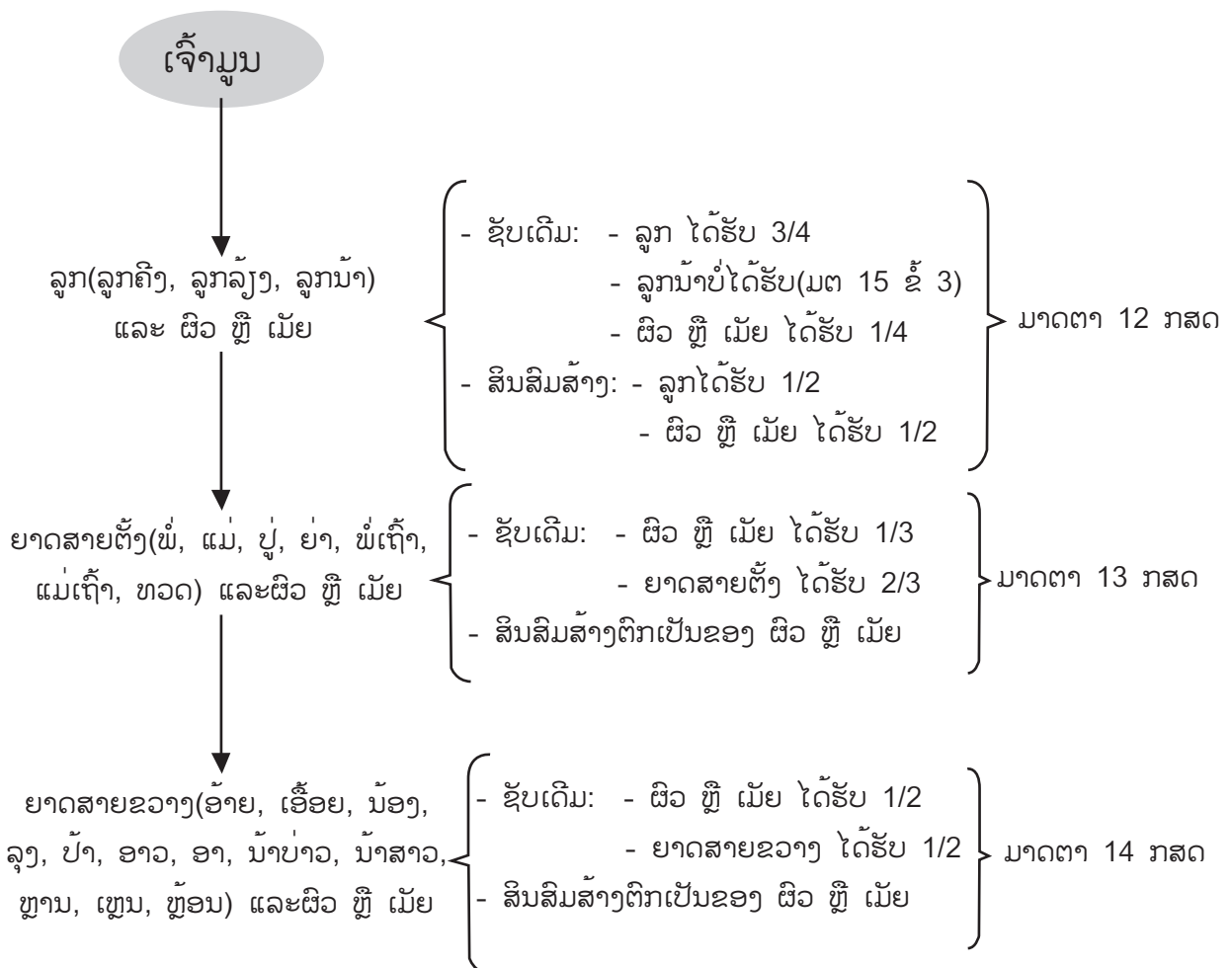
²⁸ ມາດຕາ 13 ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການສືບທອດມູນມໍລະດົກ ສະບັບປັບປຸງ ປີ 2008

4.5.3. ການແບ່ງປັນມູນມໍຣະດົກລະຫວ່າງ ຍາດສາຍຂວາງ

ຖ້າວ່າຜູ້ເສຍຊີວິດທາກບໍ່ມີລູກແລະບໍ່ມີຍາດສາຍຕັ້ງແຕ່ທາກຍັງມີຜົວ ຫຼືເມຍນັ້ນ ຍາດສາຍຂວາງຕາມລຳດັບໃກ້ຊິດຂອງຜູ້ເສຍຊີວິດຈະໄດ້ຮັບມູນມໍຣະດົກທີ່ເປັນຊັບເດີມຂອງຜູ້ເສຍຊີວິດ ພຽງແຕ່ເຄິ່ງໜຶ່ງເທົ່ານັ້ນ, ສ່ວນອີກເຄິ່ງໜຶ່ງ ແລະສິນສົມສ້າງທັງໝົດນັ້ນ ຈະຕົກເປັນຂອງເມຍຫຼືຜົວທີ່ຍັງມີ ຊີວິດຢູ່. ການແບ່ງປັນມູນມໍຣະດົກລະຫວ່າງຍາດສາຍຂວາງນັ້ນ ໃຫ້ແບ່ງປັນເປັນພູດສະເໝີກັນ²⁹.

ແຜນວາດການແບ່ງປັນມູນມໍຣະດົກລະຫວ່າງ

ຜົວ ຫຼື ເມຍ ທີ່ຍັງມີຊີວິດຢູ່ ແລະລູກ, ຍາດສາຍຕັ້ງ ແລະຍາດສາຍຂວາງ

*ໝາຍເຫດ: ກສດ ໝາຍເຖິງ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ການສືບທອດມູນມໍຣະດົກ

²⁹ ມາດຕາ 14 ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການສືບທອດມູນມໍຣະດົກ ສະບັບປັບປຸງ ປີ 2008.

4.5.4. ການແບ່ງປັນມູນມໍຣະດົກ ລະຫວ່າງພວກລູກຂອງຜູ້ເສຍຊີວິດ

ການແບ່ງປັນມູນມໍຣະດົກ ລະຫວ່າງພວກລູກຂອງຜູ້ເສຍຊີວິດ ໃຫ້ປະຕິບັດ ດັ່ງນີ້:

1. ຖ້າວ່າຜູ້ເສຍຊີວິດຫາກມີແຕ່ລູກຄົງເທົ່ານັ້ນ ມູນມໍຣະດົກທັງໝົດເຊິ່ງເປັນສິນສົມສ້າງ ແລະຊັບເດີມທີ່ຕົກທອດແກ່ພວກກ່ຽວ ກໍໃຫ້ແບ່ງປັນເປັນພູດສະເໝີກັນ ເວັ້ນເສຍແຕ່ຊັບເດີມຂອງຜູ້ເສຍຊີວິດທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນມາດຕາ 12 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການສືບທອດມູນມໍຣະດົກ;
 2. ຖ້າວ່າຜູ້ເສຍຊີວິດຫາກມີລູກຄົງ, ລູກລ້ຽງ ແລະລູກນ້ຳ ມູນມໍຣະດົກທີ່ເປັນພູດສິນສົມສ້າງຂອງຜູ້ກ່ຽວ ໃຫ້ແບ່ງປັນເປັນພູດສະເໝີກັນ ຕາມຂໍ້ 1 ເທິງນີ້;
 3. ລູກລ້ຽງ ມີສິດໄດ້ຮັບພູດທີ່ເປັນຊັບເດີມຂອງຜູ້ເສຍຊີວິດຄືກັນກັບລູກຄົງ, ສຳລັບລູກນ້ຳ ບໍ່ມີສິດໄດ້ຮັບພູດທີ່ເປັນຊັບເດີມຂອງພໍ່ນ້ຳ ຫຼືແມ່ນ້ຳ ທີ່ເສຍຊີວິດ;
 4. ລູກລ້ຽງ ບໍ່ມີສິດສືບທອດມູນມໍຣະດົກ ຂອງຜູ້ເປັນພໍ່ແມ່ເດີມຂອງຕົນອີກ ເວັ້ນເສຍແຕ່ມີພິໄນກຳຈາກພໍ່ແມ່ເດີມມອບໃຫ້ຕົນເທົ່ານັ້ນ;
- ສຳລັບລູກຄົງ, ລູກລ້ຽງ, ລູກນ້ຳ ທີ່ໄດ້ລ້ຽງດູ, ເບິ່ງແຍງພໍ່ແມ່ຕະຫຼອດຮອດເສຍຊີວິດ ແລະມັງຼນຄາບສິ່ງສະການ ກໍຈະໄດ້ຮັບສ່ວນແບ່ງມູນມໍຣະດົກຂອງຜູ້ເສຍຊີວິດຫຼາຍກວ່າຜູ້ສືບທອດຄົນອື່ນໜຶ່ງພູດ³⁰.

4.5.5. ສິດສືບທອດ ຂອງລູກທີ່ຍັງຢູ່ໃນທ້ອງແມ່

ລູກທີ່ຍັງຢູ່ໃນທ້ອງຂອງຜູ້ເປັນແມ່ ກໍມີສິດຮັບສ່ວນແບ່ງປັນມູນມໍຣະດົກທີ່ຕົກເປັນພູດຂອງຜູ້ເສຍຊີວິດ ເຊັ່ນດຽວກັນ. ແມ່ເປັນຜູ້ຄຸ້ມຄອງພູດຂອງຜູ້ກ່ຽວໄວ້³¹.

4.5.6. ສິດສືບທອດລະຫວ່າງຫົວໜ້າຄອບຄົວ ແລະຜູ້ຮັບໃຊ້

ຖ້າວ່າຫົວໜ້າຄອບຄົວຫາກໄດ້ເສຍຊີວິດ ໂດຍບໍ່ມີຜູ້ສືບທອດມູນມໍຣະດົກແລ້ວ ຜູ້ຮັບໃຊ້ທີ່ຢູ່ໃນຄອບຄົວ ແຕ່ສາມປີຂຶ້ນໄປ ກໍຈະໄດ້ສືບທອດມູນມໍຣະດົກນັ້ນ.

ຖ້າວ່າຜູ້ຮັບໃຊ້ຫາກໄດ້ເສຍຊີວິດ ໂດຍບໍ່ມີຜູ້ສືບທອດມູນມໍຣະດົກແລ້ວ ຫົວໜ້າຄອບຄົວ ກໍຈະໄດ້ສືບທອດມູນມໍຣະດົກຂອງຜູ້ຮັບໃຊ້ ເຊັ່ນດຽວກັນ³².

4.5.7. ການສືບທອດມູນມໍຣະດົກທີ່ບໍ່ມີຜູ້ສືບທອດ

ເມື່ອບຸກຄົນໃດໜຶ່ງຫາກໄດ້ເສຍຊີວິດ ໂດຍບໍ່ມີຜູ້ສືບທອດມູນມໍຣະດົກ ຫຼືບໍ່ຮູ້ວ່າຜູ້ສືບທອດນັ້ນຢູ່ໃສ ພາຍໃນກຳນົດຫົກເດືອນ ຖ້າວ່າບໍ່ມີຜູ້ໃດມາທວງທາວເອົາແລ້ວມູນມໍຣະດົກທັງໝົດນັ້ນ ຈະແມ່ນລັດເປັນຜູ້ຄຸ້ມຄອງໄວ້.

³⁰ ມາດຕາ 15 ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການສືບທອດມູນມໍຣະດົກ ສະບັບປັບປຸງ ປີ 2008

³¹ ມາດຕາ 16 ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການສືບທອດມູນມໍຣະດົກ ສະບັບປັບປຸງ ປີ 2008

³² ມາດຕາ 17 ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການສືບທອດມູນມໍຣະດົກ ສະບັບປັບປຸງ ປີ 2008

ຖ້າຫາກພົດອາຍຸຄວາມໃນການຮ້ອງຟ້ອງຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນມາດຕາ 40 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການສືບທອດ ມູນມໍຣະດົກກໍຈະຕົກເປັນກຳມະສິດຂອງລັດ.

ພະນັກງານທະບຽນສານ ຫຼືນາຍບ້ານ ທີ່ໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນການເປີດການສືບທອດມູນມໍຣະດົກນັ້ນ ເປັນຜູ້ກຳນົດເອົາຊັບສົມບັດສ່ວນໃດໜຶ່ງຂອງຜູ້ເສຍຊີວິດເພື່ອໃຊ້ຈ່າຍ ເຂົ້າໃນການມັງຽນ ຄາບສິ່ງສະການ, ເຮັດບຸນກິນທານ ແລະຊຳລະໜີ້ສິນຂອງຜູ້ເສຍຊີວິດ³³.

4.5.8. ມູນມໍຣະດົກຂອງພິກຂຸ, ສາມະເນນ ຫຼືນັກບວດອື່ນ

ພິກຂຸ, ສາມະເນນ ຫຼືນັກບວດອື່ນ ທີ່ມີຊັບກ່ອນບວດ ຫຼືມີໃນໄລຍະບວດ ມີສິດມອບຊັບ, ຍົກຊັບ ຫຼືເຮັດພິໄນກຳໃຫ້ບຸກຄົນ ຫຼືການຈັດຕັ້ງອື່ນ ຕາມລະບຽບກົດໝາຍ ລວມທັງມີສິດໃຫ້ຜູ້ອື່ນສືບທອດມູນມໍຣະດົກຂອງຕົນຕາມກົດໝາຍ.

ໃນກໍລະນີທີ່ພິກຂຸ, ສາມະເນນ ຫຼືນັກບວດອື່ນ ຫາກໄດ້ເສຍຊີວິດໂດຍບໍ່ມີຜູ້ສືບທອດມູນມໍຣະດົກ ຫຼື ບໍ່ໄດ້ມອບຊັບໃດໜຶ່ງໃຫ້ບຸກຄົນ, ການຈັດຕັ້ງ ຫຼືມູນນິທິໃດໜຶ່ງແລ້ວ ຊັບທັງໝົດນັ້ນກໍຈະຕົກເປັນຂອງວັດ ຫຼືສະມາຄົມສະຖານ ບ່ອນຜູ້ກ່ຽວຢູ່ປະຈຳ³⁴.

4.6. ທິດສະດີ ແລະຫຼັກການກ່ຽວກັບການມອບຊັບ, ການຍົກຊັບ ແລະການສືບທອດມູນມໍຣະດົກ ຕາມພິໄນກຳ

ນອກຈາກການສືບທອດມູນມໍຣະດົກ ຕາມກົດໝາຍທີ່ກ່າວມາຂ້າງເທິງມາແລ້ວ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການສືບທອດມູນມໍຣະດົກແຫ່ງ ສປປ ລາວ ຍັງໄດ້ໃຫ້ສິດກ່ຽວກັບການມອບຊັບ, ຍົກຊັບ ຫຼືເຮັດພິໄນກຳ ໃຫ້ບຸກຄົນໃດໜຶ່ງກໍໄດ້.

ການສືບທອດມູນມໍຣະດົກຕາມພິໄນກຳ ໝາຍເຖິງການຮັບເອົາມູນມໍຣະດົກ ໂດຍຜູ້ສືບທອດ ຕາມເຈດຈຳນົງຂອງເຈົ້າມູນມໍຣະດົກທີ່ໄດ້ມອບໃຫ້.

- ການມອບຊັບ ແມ່ນການເອົາຊັບຂອງຕົນໃຫ້ແກ່ບຸກຄົນໃດບຸກຄົນໜຶ່ງ ໂດຍບໍ່ມີ ເງື່ອນໄຂໃນເວລາຜູ້ກ່ຽວຢັ້ງມີຊີວິດຢູ່ ຜູ້ຮັບຈະກາຍເປັນເຈົ້າກຳມະສິດ ນັບແຕ່ເວລາ ທີ່ໄດ້ຮັບເປັນຕົ້ນໄປ.

ຕົວຢ່າງ: ທ້າວສາ ໄດ້ມອບຄອມພິວເຕີໃຫ້ທ້າວຄຳ ໃນວັນທີ 2 ມີນາ 2011 ທ້າວຄຳຈະເປັນເຈົ້າກຳມະສິດໃນຄອມພິວເຕີດັ່ງກ່າວ ນັບແຕ່ວັນທີ 2 ມີນາ 2011 ເປັນຕົ້ນໄປ.

- ການຍົກຊັບ ແມ່ນການເອົາຊັບຂອງຕົນໃຫ້ບຸກຄົນອື່ນ ໂດຍມີເງື່ອນໄຂໃນເວລາຍັງມີຊີວິດຢູ່ ຜູ້ຮັບຈະກາຍເປັນເຈົ້າກຳມະສິດໄດ້ ກໍຕໍ່ເມື່ອໄດ້ປະຕິບັດຕາມເງື່ອນໄຂທີ່ຕົກລົງກັນກັບຜູ້ຍົກຊັບ ໂດຍສຳເລັດເສັຍກ່ອນ.

ຕົວຢ່າງ: ທ້າວ ນ ໄດ້ຍົກຊັບຄື ເຮືອນໜຶ່ງຫຼັງໃຫ້ ທ້າວ ຈ ໂດຍມີເງື່ອນໄຂວ່າ ຕ້ອງ

³³ ມາດຕາ 18 ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການສືບທອດມູນມໍຣະດົກ ສະບັບປັບປຸງ ປີ 2008

³⁴ ມາດຕາ 19 ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການສືບທອດມູນມໍຣະດົກ ສະບັບປັບປຸງ ປີ 2008

ລ້ຽງລູກຂອງ ທ້າວ ນ ຈົນຮອດ 18 ປີ ເພາະສະນັ້ນ ເມື່ອທ້າວ ຈ ລ້ຽງລູກຂອງທ້າວ ນ ຮອດ 18 ປີເມື່ອໃດ ເຮືອນຫຼັງດັ່ງກ່າວຈະຕົກເປັນກຳມະສິດຂອງທ້າວ ຈ.

ເຈົ້າຂອງຊັບມີສິດມອບ, ຍົກຊັບຫຼືເຮັດພິໄນກຳໃຫ້ບຸກຄົນອື່ນໄດ້ຕາມເຈດຈຳນົງຂອງຕົນເອງ ແຕ່ສິດດັ່ງກ່າວຢູ່ໃນຂອບເຂດທີ່ກົດໝາຍໄດ້ກຳນົດໄວ້ຄື ມີສິດມອບ, ຍົກຊັບຫຼືເຮັດພິໄນກຳ ໃນຂອບເຂດ:

1. ຖ້າວ່າເຈົ້າມູນມໍຣະດົກຫາກມີລູກໜຶ່ງຄົນ ແມ່ນບໍ່ໃຫ້ເກີນເຄິ່ງໜຶ່ງຂອງຊັບທັງໝົດ;
2. ຖ້າວ່າເຈົ້າມູນມໍຣະດົກຫາກມີລູກສອງຄົນ ແມ່ນບໍ່ໃຫ້ເກີນໜຶ່ງສ່ວນສາມຂອງຊັບທັງໝົດ;
3. ຖ້າວ່າເຈົ້າມູນມໍຣະດົກຫາກມີລູກສາມຄົນຂຶ້ນໄປ ແມ່ນບໍ່ໃຫ້ກາຍໜຶ່ງສ່ວນສີ່ຂອງຊັບທັງໝົດ.

ເມື່ອການມອບຊັບ, ການຍົກຊັບຫຼືການເຮັດພິໄນກຳ ຫາກເກີນກວ່າຈຳນວນທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ເທິງນີ້ສ່ວນທີ່ເກີນນັ້ນ ຖືເປັນໂມຄະ ແລ້ວໃຫ້ນຳມາແບ່ງປັນຕາມການສືບທອດຕາມກົດໝາຍ³⁵.

ຮູບການຂອງການສືບທອດມູນມໍຣະດົກພິໄນກຳ

- ຮູບການທີ່ເປັນລາຍລັກອັກສອນຂອງພິໄນກຳ³⁶.

ພິໄນກຳເຮັດຂຶ້ນເປັນລາຍລັກອັກສອນນັ້ນ ໝາຍຄວາມວ່າ ເຈົ້າມູນຕ້ອງຂຽນດ້ວຍມືຂອງຕົນເອງ, ໃນກໍລະນີທີ່ເຈົ້າມູນຂຽນໜັງສືບໍ່ເປັນຈະມອບໃຫ້ຜູ້ໃດຜູ້ໜຶ່ງຂຽນກໍໄດ້, ຜູ້ຂຽນຕ້ອງລົງລາຍເຊັນ, ຂຽນຊື່ແຈ້ງ ແລະເຈົ້າມູນເອງຕ້ອງແປະໂປ້ມືໃສ່ ພ້ອມນັ້ນກໍຕ້ອງມີພະຍານຢ່າງໜ້ອຍສາມຄົນເຂົ້າຮ່ວມນຳ ແຕ່ຕ້ອງຮັກສາຄວາມລັບໄວ້ຈົນກວ່າຈະມີການເປີດເຜີຍການສືບທອດມູນມໍຣະດົກ. ໃນພິໄນກຳນັ້ນຕ້ອງບອກສະຖານ ທີ່, ວັນ, ເດືອນ, ປີ ເຮັດພິໄນກຳ, ປະເພດ ແລະຈຳນວນຊັບທີ່ຈະມອບ, ຊື່ ແລະ ນາມສະກຸນຂອງຜູ້ມອບ ແລະຜູ້ຮັບ, ຜູ້ຂຽນແລະຂອງພະຍານ. ຜູ້ມອບ, ຜູ້ຂຽນ ແລະພະຍານ ຕ້ອງລົງລາຍເຊັນ ແລະແປະໂປ້ມືໃສ່ພິໄນກຳ.

ພິໄນກຳນັ້ນ ຫຼັງຈາກເຮັດແລ້ວ ຕ້ອງໃສ່ຊ່ອງຕິດໃຫ້ແໜ້ນ ຫຼືຕິດດ້ວຍຄັ້ງ ແລ້ວໄປຂຶ້ນທະບຽນນຳພະນັກງານທະບຽນສານບ່ອນເຈົ້າມູນມໍຣະດົກຢູ່ ຫຼືບ່ອນທີ່ໃກ້ຄຽງ ຫຼືນຳໄປໄວ້ຢູ່ອົງການປົກຄອງບ້ານ ສຳລັບບ່ອນທີ່ບໍ່ມີສຳນັກງານທະບຽນສານ.

³⁵ ມາດຕາ 25 ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການສືບທອດມູນມໍຣະດົກ

³⁶ ມາດຕາ 27 ກົດໝາຍວ່າການສືບທອດມູນມໍຣະດົກໄດ້ກຳນົດວ່າ ການເຮັດພິໄນກຳເປັນລາຍລັກອັກສອນ ອາດຈະຂຽນໂດຍເຈົ້າມູນມໍຣະດົກເອງ. ຖ້າຫາກຜູ້ອື່ນຂຽນໃຫ້ ກໍຕ້ອງມີພະຍານຢ່າງໜ້ອຍ ສາມຄົນເຂົ້າຮ່ວມນຳ ແຕ່ຕ້ອງຮັກສາຄວາມລັບໄວ້ຈົນກວ່າຈະມີການເປີດການສືບທອດມູນມໍຣະດົກ. ໃນພິໄນກຳນັ້ນ ຕ້ອງບອກສະຖານທີ່, ວັນ, ເດືອນ, ປີ ເຮັດພິໄນກຳ, ປະເພດ ແລະຈຳນວນຊັບທີ່ຈະມອບ, ຊື່ ແລະ ນາມສະກຸນຂອງຜູ້ມອບ ແລະຜູ້ຮັບ, ຜູ້ຂຽນແລະຂອງພະຍານ. ຜູ້ມອບ, ຜູ້ຂຽນ ແລະພະຍານຕ້ອງລົງລາຍເຊັນ ແລະແປະໂປ້ມືໃສ່ພິໄນກຳ. ພິໄນກຳນັ້ນ ຫຼັງຈາກເຮັດແລ້ວ ຕ້ອງໃສ່ຊ່ອງຕິດໃຫ້ແໜ້ນ ຫຼືຕິດດ້ວຍຄັ້ງ ແລ້ວໄປຂຶ້ນທະບຽນນຳພະນັກງານທະບຽນສານ ບ່ອນເຈົ້າມູນມໍຣະດົກຢູ່ ຫຼືບ່ອນທີ່ໃກ້ຄຽງ ຫຼືນຳໄປໄວ້ຢູ່ອົງການປົກຄອງບ້ານ ສຳລັບບ່ອນທີ່ບໍ່ມີສຳນັກງານທະບຽນສານ.

ຜູ້ບໍ່ມີສິດຮັບຊັບຕາມພິໄນກຳເປັນລາຍລັກອັກສອນ ແມ່ນຜູ້ຂຽນພິໄນກຳ, ພະຍານໃນພິໄນກຳ, ຜົວຫຼືເມັຍ ຫຼືລູກຂອງພວກກ່ຽວ ບໍ່ມີສິດໄດ້ຮັບຊັບຕາມພິໄນກຳນັ້ນ³⁷.

• ຮູບການທາງປາກເປົ່າ ຂອງພິໄນກຳ³⁸

ພິໄນກຳເຮັດຂຶ້ນທາງປາກເປົ່າມີຂຶ້ນໃນກໍລະນີເຈົ້າມູນຕິກຢູ່ໃນສະພາບອັນຕະລາຍ ໃກ້ຈະເສັຍຊີວິດ, ຍ້ອນສຸຂະພາບອ່ອນເພຍ ຫຼືຍ້ອນສາເຫດອື່ນ ຈະເຮັດພິໄນກຳທາງປາກເປົ່າ ກໍໄດ້ ໂດຍຊ້ອງໜ້າພະຍານ ຢ່າງໜ້ອຍສາມຄົນ.

ພະຍານດັ່ງກ່າວ ຕ້ອງແຈ້ງຂໍຄວາມທັງໝົດທີ່ເຈົ້າມູນມໍຣະດົກໄດ້ສັ່ງໄວ້ ຕໍ່ສຳນັກງານ ທະບຽນສານ ຫຼືອົງການປົກຄອງບ້ານໃນທັນໃດແລະຊື່ແຈງສາເຫດທີ່ພາໃຫ້ເຈົ້າຂອງຊັບນັ້ນ ບໍ່ສາມາດເຮັດພິໄນກຳເປັນ ລາຍລັກອັກສອນໄດ້.

ພິໄນກຳທາງປາກເປົ່ານັ້ນ ຈະບໍ່ມີຜົນໃຊ້ໄດ້ ຖ້າຫາກກາຍກຳນົດໜຶ່ງເດືອນ ນັບແຕ່ວັນ ເຈົ້າຂອງຊັບໄດ້ກັບຄືນສູ່ສະພາບປົກກະຕິ.

ຜູ້ສືບທອດທີ່ໄດ້ຮັບມູນມໍຣະດົກຕາມພິໄນກຳແລ້ວ ກໍຍັງມີສິດໄດ້ຮັບພູດສວນມູນມໍຣະດົກ ທີ່ຕົກທອດໃຫ້ຕົນຕາມກົດໝາຍອີກດ້ວຍ³⁹.

ນອກຈາກນີ້ ເຈົ້າຂອງຊັບມີສິດແຕ່ງຕັ້ງຜູ້ສືບທອດສຳຮອງ ເພື່ອແທນທີ່ຜູ້ສືບທອດມູນມໍຣະດົກຕົ້ນຕໍ ເຊິ່ງຕົນໄດ້ກຳນົດໄວ້ກ່ອນນັ້ນ ໃນກໍລະນີທີ່ຜູ້ສືບທອດຜູ້ນີ້ຫາກໄດ້ເສັຍຊີວິດກ່ອນ ການເປີດພິໄນກຳ ຫຼື ບໍ່ຮັບເອົາມູນມໍຣະດົກຕາມພິໄນກຳນັ້ນ⁴⁰.

³⁷ ມາດຕາ 31 ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການສືບທອດມູນມໍຣະດົກ.

³⁸ ມາດຕາ 28 ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການສືບທອດມູນມໍຣະດົກໄດ້ກຳນົດວ່າ ເຈົ້າຂອງຊັບທີ່ບໍ່ສາມາດເຮັດພິໄນກຳ ເປັນລາຍລັກອັກສອນໄດ້ ຍ້ອນຕົກຢູ່ໃນສະພາບອັນຕະລາຍທີ່ໃກ້ຈະເສັຍຊີວິດ, ຍ້ອນສຸຂະພາບອ່ອນເພຍ ຫຼືຍ້ອນ ສາເຫດອື່ນ ຈະເຮັດພິໄນກຳທາງປາກເປົ່າກໍໄດ້ ໂດຍຊ້ອງໜ້າພະຍານຢ່າງໜ້ອຍສາມຄົນ. ພະຍານດັ່ງກ່າວຕ້ອງ ແຈ້ງຂໍຄວາມທັງໝົດທີ່ ເຈົ້າມູນມໍຣະດົກໄດ້ສັ່ງໄວ້ ຕໍ່ສຳນັກງານທະບຽນສານ ຫຼືອົງການປົກຄອງບ້ານໃນທັນໃດແລະ ຊື່ແຈງສາເຫດທີ່ພາໃຫ້ ເຈົ້າຂອງຊັບນັ້ນບໍ່ສາມາດເຮັດພິໄນກຳເປັນລາຍລັກອັກສອນໄດ້. ພິໄນກຳທາງປາກເປົ່ານັ້ນ ຈະບໍ່ມີຜົນໃຊ້ໄດ້ ຖ້າຫາກກາຍກຳນົດໜຶ່ງເດືອນ ນັບແຕ່ວັນເຈົ້າຂອງຊັບໄດ້ກັບຄືນສູ່ສະພາບປົກກະຕິ.

³⁹ ມາດຕາ 30 ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການສືບທອດມູນມໍຣະດົກ

⁴⁰ ມາດຕາ 29 ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການສືບທອດມູນມໍຣະດົກໄດ້ກຳນົດວ່າ ເຈົ້າຂອງຊັບມີສິດແຕ່ງຕັ້ງຜູ້ສືບທອດ ສຳຮອງ ເພື່ອແທນທີ່ຜູ້ສືບທອດມູນມໍຣະດົກເຊິ່ງຕົນໄດ້ກຳນົດໄວ້ກ່ອນນັ້ນ ໃນກໍລະນີທີ່ຜູ້ສືບທອດຜູ້ນີ້ຫາກໄດ້ເສັຍ ຊີວິດ ກ່ອນການເປີດພິໄນກຳ ຫຼືບໍ່ຮັບເອົາມູນມໍຣະດົກຕາມພິໄນກຳນັ້ນ.

ການປ່ຽນແປງ ຫຼື ການລົບລ້າງພິໄນກຳ⁴¹

ເຈົ້າມູນມໍຣະດົກມີສິດປ່ຽນແປງຫຼືລົບລ້າງພິໄນກຳທີ່ຕົນເຮັດຂຶ້ນໄດ້ທຸກເວລາດ້ວຍການເຮັດພິໄນກຳໃໝ່.

ພິໄນກຳສະບັບທີ່ເຮັດຂຶ້ນໃໝ່ນີ້ ຈະລົບລ້າງພິໄນກຳສະບັບກ່ອນ ສ່ວນໃດໜຶ່ງ ຫຼືທັງໝົດ ທີ່ມີຂໍ້ຄວາມຂັດກັບພິໄນກຳສະບັບໃໝ່ເທົ່ານັ້ນ.

ເຈົ້າມູນມີສິດປ່ຽນແປງ ຫຼືລົບລ້າງພິໄນກຳທີ່ເຮັດຂຶ້ນກ່ອນນັ້ນທັງໝົດ ຫຼືບາງສ່ວນໄດ້ການປ່ຽນແປງຫຼືການລົບລ້າງພິໄນກຳນີ້ ຈະພາໃຫ້ສິດແລະພັນທະຂອງຜູ້ສືບທອດທີ່ກຳນົດໄວ້ຢູ່ໃນພິໄນກຳສະບັບກ່ອນຕົກໄປ ໝາຍຄວາມວ່າ ຕ້ອງປະຕິບັດພິໄນກຳສະບັບທີ່ເຮັດຂຶ້ນໃໝ່.

ຕົວຢ່າງ: ໃນປີ 1990 ທ້າວສິງ ໄດ້ເຮັດພິໄນກຳມອບຊັບໃຫ້ທ້າວເສືອ ເປັນເງິນຈຳນວນ 50.000.000 ກີບ, ຮອດປີ 1995 ທ້າວສິງໄດ້ປ່ຽນແປງພິໄນກຳ ມອບຊັບໃຫ້ ທ້າວເສືອ ຈຳນວນ 20.000.000 ກີບ ຕໍ່ມາທ້າວສິງໄດ້ເສຍຊີວິດ ເພາະສະນັ້ນ ທ້າວເສືອມີສິດໄດ້ຮັບພຽງແຕ່ 20.000.000 ກີບເທົ່ານັ້ນ (ປະຕິບັດຕາມພິໄນກຳສະບັບສຸດທ້າຍ).

ສາເຫດທີ່ພາໃຫ້ພິໄນກຳຕົກໄປ⁴²

- ກໍລະນີທີ່ຜູ້ສືບທອດມູນມໍຣະດົກຕາມພິໄນກຳ ຫາກໄດ້ເສຍຊີວິດກ່ອນເຈົ້າມູນມໍຣະດົກ;
- ຜູ້ສືບທອດມູນມໍຣະດົກໄດ້ສະລະມູນທີ່ກ່າວໄວ້ໃນພິໄນກຳ;
- ກໍລະນີທີ່ມູນມໍຣະດົກ ຫາກໄດ້ຖືກສູນຫາຍ ຫຼືຖືກທຳລາຍດ້ວຍເຈົ້າມູນມໍຣະດົກ
- ພິໄນກຳດັ່ງກ່າວ ຫາກຖືກຮັບຮູ້ວ່າເປັນໂມຄະ.

ພິໄນກຳຈະບໍ່ຖືກປະຕິບັດ ຖ້າຫາກວ່າມີເຫດການອັນໃດໜຶ່ງ ທີ່ກຳນົດໄວ້ຂ້າງເທິງ, ເມື່ອເກີດບັນຫາດັ່ງກ່າວ ພິໄນກຳທີ່ເຮັດຂຶ້ນຈະບໍ່ຖືກປະຕິບັດ.

⁴¹ ມາດຕາ 33 ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການສືບທອດມູນມໍຣະດົກໄດ້ກຳນົດວ່າ ເຈົ້າຂອງຊັບມີສິດປ່ຽນແປງ ຫຼືລົບລ້າງພິໄນກຳ ທີ່ຕົນເຮັດຂຶ້ນໄດ້ທຸກເວລາ ດ້ວຍການເຮັດພິໄນກຳໃໝ່. ພິໄນກຳທີ່ເຮັດຂຶ້ນໃໝ່ນີ້ ຈະລົບລ້າງພິໄນກຳເກົ່າສ່ວນໃດໜຶ່ງ ຫຼືທັງໝົດ ທີ່ມີຂໍ້ຄວາມຂັດກັບພິໄນກຳໃໝ່.

⁴² ມາດຕາ 34 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການສືບທອດມູນມໍຣະດົກໄດ້ກຳນົດວ່າ ພິໄນກຳທີ່ເຮັດຂຶ້ນ ຈະຕົກໄປດ້ວຍສາເຫດດັ່ງນີ້:

1. ເມື່ອຜູ້ສືບທອດມູນມໍຣະດົກຕາມພິໄນກຳ ຫາກໄດ້ເສຍຊີວິດກ່ອນເຈົ້າມູນມໍຣະດົກ;
2. ເມື່ອຜູ້ສືບທອດມູນມໍຣະດົກຕາມພິໄນກຳ ຫາກໄດ້ສະລະມູນມໍຣະດົກພູດທີ່ຕົນມີສິດໄດ້ຮັບຕາມພິໄນກຳ;
3. ເມື່ອຊັບສົມບັດທີ່ຕົກທອດຕາມພິໄນກຳນັ້ນ ຫາກໄດ້ຖືກສູນຫາຍ ຫຼືຖືກທຳລາຍດ້ວຍເຈົ້າມູນມໍຣະດົກ;
4. ເມື່ອພິໄນກຳນັ້ນ ຫາກໄດ້ຖືກຮັບຮູ້ວ່າເປັນໂມຄະ.

ຕົວຢ່າງ: ທ້າວ ກ ໄດ້ເຮັດພິໄນກຳໃຫ້ ທ້າວ ຂ, ຕໍ່ມາ ທ້າວ ຂ ໄດ້ເສ້ຍຊີວິດກ່ອນ ທ້າວ ກ ພິໄນກຳທີ່ທ້າວ ກ ໄດ້ເຮັດຂຶ້ນນັ້ນ ກໍຈະຕົກໄປຕາມກົດໝາຍ ແຕ່ຖ້າທ້າວ ກ ຫາກກຳນົດ ຜູ້ສືບທອດສຳຮອງໄວ້ໃນພິໄນກຳດັ່ງກ່າວ ຈະບໍ່ຖືວ່າພິໄນກຳຕົກໄປ ຕ້ອງແມ່ນຜູ້ສືບທອດສຳ ຮອງມີສິດສືບທອດຕໍ່ໄປ.

ເງື່ອນໄຂທີ່ພາໃຫ້ພິໄນກຳເປັນໂມຄະ⁴³

- ພິໄນກຳທີ່ເຮັດຂຶ້ນໂດຍບຸກຄົນທີ່ຍັງບໍ່ທັນເຖິງກະສຽນອາຍຸສືບແປດປີ ຫຼືເປັນບ້າເສ້ຍ ຈິດ;
- ພິໄນກຳທີ່ມີເປົ້າໝາຍບໍ່ຈະແຈ້ງ;
- ພິໄນກຳທີ່ເຮັດຂຶ້ນດ້ວຍການຖືກບັງຄັບ, ຫຼອກລວງ ຫຼືປອມແປງ;
- ພິໄນກຳທີ່ເຮັດຂຶ້ນໃຫ້ແກ່ຜູ້ຂຽນພິໄນກຳເອງ, ໃຫ້ແກ່ພະຍານ ຫຼືຜົວເມັຍຂອງຜູ້ຂຽນພິໄນ ກຳ ຫຼືຂອງພະຍານ, ສ່ວນລູກຂອງພະຍານ, ລູກຂອງຜູ້ຂຽນ, ຖ້າເຖິງກະສຽນອາຍຸ ຖືວ່າໃຊ້ໄດ້ ແຕ່ຖ້າບໍ່ເຖິງກະສຽນອາຍຸ ຖືວ່າເປັນໂມຄະ.

ຕົວຢ່າງ: ທ້າວ ກ ໄດ້ເຮັດພິໄນກຳໃຫ້ ນາງ ຂ, ແຕ່ໃນພິໄນກຳສະບັບດັ່ງກ່າວ ນາງ ຂ ໄດ້ ເຊັນເປັນພະຍານຢູ່ໃນພິໄນກຳສະບັບດັ່ງກ່າວ ສະນັ້ນ ພິໄນກຳດັ່ງກ່າວ ຈະຖືວ່າເປັນໂມຄະ.

ການປະຕິບັດພິໄນກຳ

- ການແຕ່ງຕັ້ງຜູ້ປະຕິບັດພິໄນກຳ⁴⁴

ຜູ້ແຕ່ງຕັ້ງຜູ້ປະຕິບັດພິໄນກຳ ອາດຈະແມ່ນເຈົ້າມູນມໍຣະດົກ, ບຸກຄົນເຊິ່ງລະບຸໄວ້ໃນພິ ໄນກຳ ຫຼືຜູ້ໃດຜູ້ໜຶ່ງ ທີ່ມີສິດສືບທອດມູນມໍຣະດົກ.

ໃນກໍລະນີເຈົ້າມູນມໍຣະດົກ ຫາກໄດ້ເສ້ຍຊີວິດ ແລະບໍ່ໄດ້ແຕ່ງຕັ້ງຜູ້ປະຕິບັດພິໄນກຳໄວ້ ຫຼືຜູ້ແຕ່ງຕັ້ງນັ້ນ ໄດ້ຫາຍສາບສູນ ຫຼືບໍ່ຈົງໃຈປະຕິບັດ ຫຼືບໍ່ສາມາດປະຕິບັດໄດ້ ແມ່ນໃຫ້ສານປະຊາ ຊົນເປັນຜູ້ແຕ່ງຕັ້ງຜູ້ປະຕິບັດພິໄນກຳ.

⁴³ ມາດຕາ 35 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການສືບມູນມໍຣະດົກໄດ້ກຳນົດວ່າ ພິໄນກຳຈະເປັນໂມຄະໃນກໍລະນີດັ່ງນີ້:

1. ພິໄນກຳທີ່ເຮັດຂຶ້ນໂດຍບຸກຄົນທີ່ຍັງບໍ່ທັນເຖິງກະສຽນອາຍຸສືບແປດປີ ຫຼືເປັນບ້າເສ້ຍຈິດ;
2. ພິໄນກຳທີ່ມີເປົ້າໝາຍບໍ່ຈະແຈ້ງ;
3. ພິໄນກຳທີ່ເຮັດຂຶ້ນດ້ວຍການຖືກບັງຄັບ, ຫຼອກລວງ ຫຼືປອມແປງ;
4. ພິໄນກຳທີ່ໄດ້ມອບຊັບໃຫ້ແກ່ບຸກຄົນ ເຊິ່ງໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນມາດຕາ 31 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການສືບທອດມູນ ມໍຣະດົກ.

⁴⁴ ມາດຕາ 36 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການສືບມູນມໍຣະດົກໄດ້ກຳນົດວ່າ ຜູ້ປະຕິບັດພິໄນກຳອາດຈະຖືກແຕ່ງຕັ້ງໂດຍ:

1. ເຈົ້າຂອງຊັບ;
2. ບຸກຄົນເຊິ່ງໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນພິໄນກຳ ຫຼືຜູ້ໃດໜຶ່ງ ທີ່ມີສິດສືບທອດມູນມໍຣະດົກ;
3. ສານປະຊາຊົນ ໃນກໍລະນີເຈົ້າຂອງຊັບ ຫາກບໍ່ໄດ້ແຕ່ງຕັ້ງຜູ້ປະຕິບັດພິໄນກຳໄວ້, ຜູ້ຖືກແຕ່ງຕັ້ງນັ້ນ ໄດ້ເສ້ຍຊີວິດ, ເປັນຜູ້ຫາຍສາບສູນ, ບໍ່ມີຄວາມສາມາດທາງດ້ານການປະພຶດ, ບໍ່ຈົງໃຈປະຕິບັດ ຫຼືບໍ່ສາມາດປະຕິບັດໄດ້.

ເຈົ້າມູນມໍຣະດົກອາດຈະແຕ່ງຕັ້ງຜູ້ປະຕິບັດພິໄນກຳ ໂດຍກຳນົດໄວ້ເປັນລາຍລັກອັກສອນ ຫຼືກຳນົດໄວ້ໂດຍກົງຢູ່ໃນພິໄນກຳ ເຊິ່ງຜູ້ປະຕິບັດພິໄນກຳດັ່ງກ່າວ ຈະເປັນຜູ້ຈັດການເລື່ອງຕ່າງໆ ຕາມເນື້ອໃນຂອງພິໄນກຳທີ່ກຳນົດໄວ້ ພາຍຫຼັງເປີດການສືບທອດ.

ຕົວຢ່າງ: ທ້າວສອນ ຖືກແຕ່ງຕັ້ງໃຫ້ເປັນຜູ້ປະຕິບັດພິໄນກຳ. ຜູ້ກ່ຽວຈະມີສິດປະຕິບັດພິໄນກຳດັ່ງກ່າວຈົນສຳເລັດ ແລະສຸດກົກສຸດປາຍ.

- ຜູ້ປະຕິບັດພິໄນກຳມີສິດ ແລະພັນທະດັ່ງນີ້⁴⁵

ພິໄນກຳຈະສາມາດປະຕິບັດກໍຕໍ່ເມື່ອ ເຈົ້າຂອງຊັບຫາກໄດ້ເສຍຊີວິດໄປແລ້ວ;

ຜູ້ປະຕິບັດພິໄນກຳມີສິດເຮັດທຸກສິ່ງທຸກຢ່າງທີ່ຈຳເປັນກ່ຽວກັບການປະຕິບັດພິໄນກຳ ທັງນີ້ກໍເພື່ອແນໃສ່ປົກປ້ອງຜົນປະໂຫຍດຂອງຜູ້ສືບທອດ ແລະໃຫ້ປະຕິບັດໄດ້ຕາມເນື້ອໃນຂອງເຈົ້າມູນ.

ຜູ້ປະຕິບັດພິໄນກຳບໍ່ມີສິດໄດ້ຮັບຄ່າບຳເນັດໃນການປະຕິບັດພິໄນກຳນັ້ນ ແຕ່ໃນກໍລະນີຜູ້ປະຕິບັດ ພິໄນກຳຫາກໄດ້ໃຊ້ຈ່າຍເງິນເຂົ້າໃນການຄຸ້ມຄອງ ແລະປົກປັກຮັກສາມູນມໍຣະດົກດັ່ງກ່າວແລ້ວ ກໍມີສິດໄດ້ຮັບຄ່າຕອບແທນມູນຄ່າທີ່ໄດ້ໃຊ້ຈ່າຍເຂົ້າໃນການປົກປັກຮັກສາດັ່ງກ່າວ.

ຜູ້ປະຕິບັດພິໄນກຳມີພັນທະລາຍງານກ່ຽວກັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດພິໄນກຳດັ່ງກ່າວ ໃຫ້ຜູ້ສືບທອດມູນມໍຣະດົກຊາບ ຕາມຄຳສະເໜີຂອງຜູ້ກ່ຽວ.

⁴⁵ ມາດຕາ 37 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການສືບມູນມໍຣະດົກໄດ້ກຳນົດວ່າ ສິດແລະພັນທະຂອງຜູ້ປະຕິບັດພິໄນກຳມີດັ່ງນີ້:

-ພິໄນກຳ ຈະນຳມາປະຕິບັດໄດ້ກໍຕໍ່ເມື່ອ ເຈົ້າຂອງຊັບຫາກໄດ້ເສຍຊີວິດໄປແລ້ວ.

-ຜູ້ປະຕິບັດພິໄນກຳ ມີສິດເຮັດສິ່ງທີ່ຈຳເປັນ ແລະເໝາະສົມ ເພື່ອປະຕິບັດພິໄນກຳໃຫ້ປະກົດຜົນເປັນຈິງ.

-ຜູ້ປະຕິບັດພິໄນກຳຈະບໍ່ໄດ້ຮັບບຳເນັດໃນການປະຕິບັດພິໄນກຳນັ້ນ ແຕ່ຫາກມີສິດໄດ້ຮັບຄ່າທົດແທນ ການໃຊ້ຈ່າຍອັນຈຳເປັນໃນການປົກປັກຮັກສາ ແລະຄຸ້ມຄອງມູນມໍຣະດົກນັ້ນ.

-ຜູ້ປະຕິບັດພິໄນກຳ ມີພັນທະລາຍງານກ່ຽວກັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດພິໄນກຳດັ່ງກ່າວ ໃຫ້ຜູ້ສືບທອດມູນມໍຣະດົກຊາບ.

ເອກະສານອ້າງອີງ:

1. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍຄອບຄົວ ສະບັບປັບປຸງ.
2. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ ແລະ ນອກສັນຍາ ສະບັບປັບປຸງ.
3. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການສືບມູນມໍຣະດົກ ສະບັບປັບປຸງ.
4. ເອກະສານທີ່ນຳໃຊ້ເຂົ້າຝຶກອົບ ໃຫ້ຜູ້ພາກສາ ຂອງສານປະຊາຊົນສູງສຸດ ປີ 2004.
5. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍແຮງງານ ປີ 2006.
6. ວາລະສານຂອງສານປະຊາຊົນສູງສຸດ ເຫລັ້ມ 2 ປີ 2001.
7. ປຶ້ມຄວາມຮູ້ພື້ນຖານກ່ຽວກັບກົດໝາຍຄອບຄົວ ໂດຍ ອ.ຈ ວິໄຊ ສີຫາປັນຍາ

ກໍລະນີນຳໃຊ້ ກົດໝາຍຍີ່ປຸ່ນ

1 (ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍກຳມະສິດ: ອະສັງຫາລິມະຊັບ)

ພາຍຫຼັງທີ່ ກ ໄດ້ຊື້ ທີ່ດິນ ແລະໄດ້ຮັບການມອບຈາກ ຂ ແລ້ວ, ຜູ້ກ່ຽວໄດ້ປຸກເຮືອນ ໃສ່ທີ່ດິນດັ່ງກ່າວ ແລະນອກຈາກນັ້ນ ຜູ້ກ່ຽວກໍໄດ້ຕິດຕັ້ງ ຫີນຄວັດຮູບບັນພະບູລຸດ ໃສ່ໃນສວນ ຫ້າບ້ານ. ແຕ່ ຄ ໄດ້ຕຳວ່າ ຄວາມຈິງແລ້ວ ທີ່ດິນດັ່ງກ່າວແມ່ນຂອງຕົນ, ສະນັ້ນ, ຈຶ່ງຮຽກຮ້ອງ ໃຫ້ ກ ມ້າງເຮືອນ ແລະເອົາຫີນຄວັດນັ້ນອອກ ແລ້ວມອບທີ່ດິນຄືນໃຫ້ແກ່ຕົນ.

ໃນກໍລະນີນີ້, ກ ຕ້ອງມ້າງເຮືອນ, ເອົາຫີນຄວັດຮູບບັນພະບູລຸດນັ້ນອອກ ແລະຍ້າຍ ອອກຈາກທີ່ດິນນັ້ນບໍ່ ?

(1) ຫຼັກຖານຢືນຢັນຂອງ ຄ ນັ້ນແມ່ນຫຍັງ ? ຄ ຕ້ອງພິສູດກຳມະສິດທີ່ດິນ ຕາມຄວາມຈິງ ແນວໃດ ຈຶ່ງຈະສາມາດຖືເປັນຫຼັກຖານຢືນຢັນ ກຳມະສິດກ່ຽວກັບທີ່ດິນຂອງ ຄ ໄດ້ ?

(i) ໃນກໍລະນີທີ່ ຄ ຢືນຢັນວ່າໄດ້ຊື້ທີ່ດິນຈາກ ຂ,

(ii) ໃນກໍລະນີທີ່ ຄ ຢືນຢັນວ່າໄດ້ຊື້ທີ່ດິນຈາກ ຄົນອື່ນທີ່ບໍ່ແມ່ນ ຂ,

ກະລຸນາພິຈາລະນາຕາມແຕ່ລະກໍລະນີ. ນອກຈາກນັ້ນ, ກ່ຽວກັບທະບຽນທີ່ດິນ, ກະລຸນາ ພິຈາລະນາຕາມແຕ່ລະກໍລະນີ ເຊັ່ນ, ກໍລະນີທີ່ ຂ ໄດ້ຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນ, ກໍລະນີທີ່ ກ ໄດ້ຂຶ້ນ ທະບຽນທີ່ດິນ, ກໍລະນີ ຄ ຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນ.

(2) ທີ່ດິນແມ່ນອະສັງຫາລິມະຊັບ ແຕ່ວ່າສິ່ງປຸກສ້າງ ແລະ ຫີນຄວັດນັ້ນ ແມ່ນຫຍັງ ?

ໃນກໍລະນີທີ່ມີການກູ້ຢືມເງິນຈາກ ງ, ກ ໄດ້ເອົາທີ່ດິນນັ້ນເປັນສິ່ງຄ້ຳປະກັນໃຫ້ແກ່ ງ, ການຄ້ຳປະ ກັນຫຼັກຊັບກ່ຽວກັບທີ່ດິນນັ້ນມີຜົນສະທ້ອນຕໍ່ສິ່ງປຸກສ້າງ ແລະຫີນຄວັດນັ້ນ ຄືແນວໃດ ? ສິ່ງປຸກ ສ້າງຈະຖືກລົງທະບຽນແນວໃດ ?

(3) ໃນເວລາທີ່ ກ ໄດ້ຖືກຮ້ອງຟ້ອງຈາກ ຄ ນັ້ນ, ກ ໄດ້ຮັບການມອບທີ່ດິນຈາກ ຂ ໄດ້ 21 ປີ ແລ້ວ. ໃນກໍລະນີນີ້ຈະພິຈາລະນາແນວໃດ ?

(4) ໃນກໍລະນີທີ່ ກ ຕ້ອງປະຕິບັດຕາມການຮຽກຮ້ອງຂອງ ຄ, ກ ຈະຮຽກຮ້ອງຕໍ່ ຂ ໄດ້ຫຍັງ ແດ່ ?

(5) ໃນກໍລະນີທີ່ ກ ໄດ້ຂາຍທີ່ດິນ, ສິ່ງປຸກສ້າງ ແລະ ຫີນຄວັດ ໃຫ້ ຈ ແລະ ໃຫ້ ຈ ຂຶ້ນທະ ບຽນ ແລະມອບທີ່ດິນນັ້ນ, ຄ ຈະສາມາດຮຽກຮ້ອງໃຫ້ ຈ ມ້າງເຮືອນ ແລະ ເອົາຫີນຄວັດນັ້ນ ອອກ ແລ້ວມອບທີ່ດິນຄືນໃຫ້ຕົນໄດ້ບໍ່ ?

II. ກໍລະນີທີ່ນຳໃຊ້ກົດໝາຍຢູ່ປຸ້ນຕໍ່ຄະດີກໍລະນີນີ້,

ກ່ຽວກັບ (1)

ກຳມະສິດແມ່ນສິດທີ່ນຳໃຊ້, ໄດ້ຮັບໝາກຜົນ ແລະ ຊື້ຂາດຊັບສິ່ງຂອງໃດໜຶ່ງຕາມຂອບ ເຂດລະບຽບກົດໝາຍ (ມາດຕາ 206, ກົດໝາຍແພ່ງ)¹. ສຳລັບກຳມະສິດທີ່ດິນມີຜົນສະທ້ອນ

¹ ມາດຕາ 206: ເຈົ້າກຳມະສິດມີສິດນຳໃຊ້, ໄດ້ຮັບໝາກຜົນ ແລະຊື້ຂາດ ຊັບສິ່ງຂອງທີ່ຕົນເປັນເຈົ້າຂອງ ຢ່າງອິດ ສະຫຼະ ພາຍໃຕ້ລະບຽບກົດໝາຍ ແລະ ຄຳສັ່ງຕ່າງໆຂອງລັດ

ຕໍ່ໜ້າດິນ ແລະພື້ນດິນພ້ອມ(ມາດຕາ 207, ກົດໝາຍແພ່ງ)². ສາເຫດທີ່ພາໃຫ້ມີການໄດ້ກຳມະສິດຂອງຊັບສິ່ງຂອງ ມີສອງກໍລະນີຄື: ກໍລະນີທີ 1 ແມ່ນການໄດ້ກຳມະສິດໂດຍມີການຄອບຄອງຊັບສິ່ງຂອງທີ່ບໍ່ມີເຈົ້າຂອງ, ໃນກໍລະນີນີ້ ຜູ້ທີ່ໄດ້ກຳມະສິດນັ້ນບໍ່ໄດ້ເສຍຄ່າທິດແທນ ແລະ ຮັບພັນທະແຕ່ຢ່າງໃດ (ວັກ 1, ມາດຕາ 239, ກົດໝາຍແພ່ງ). ກໍລະນີທີ 2 ແມ່ນການໄດ້ກຳມະສິດໂດຍມີການໂອນ ຫຼື ສືບທອດ, ໃນກໍລະນີນີ້ ຜູ້ທີ່ໄດ້ກຳມະສິດນັ້ນໄດ້ກຳມະສິດຈາກເຈົ້າກຳມະສິດເກົ່າໂດຍມີການໂອນ ຫຼື ສືບທອດ (ວັກ 1, ມາດຕາ 239, ກົດໝາຍແພ່ງ). ແຕ່ສຳລັບອະສັງຫາລິມະຊັບທີ່ບໍ່ມີເຈົ້າຂອງນັ້ນໄດ້ຕົກເປັນກຳມະສິດຂອງລັດ (ວັກ 2, ມາດຕາ 239, ກົດໝາຍແພ່ງ), ສະນັ້ນ, ບໍ່ສາມາດໄດ້ກຳມະສິດຂອງອະສັງຫາລິມະຊັບທີ່ບໍ່ມີເຈົ້າຂອງໂດຍມີການຄອບຄອງ³.

ຖ້າວ່າ ຄ ຢາກຢັ້ງຢືນກຳມະສິດຂອງຕົນເອງຕໍ່ທີ່ດິນນັ້ນ, ມີ ສອງວິທີ, ຄື: ວິທີ 1) ຄ ແລະ ກ ຈະຊອກຫາ ເຈົ້າກຳມະສິດເດີມທີ່ທັງ ຄ ແລະ ກ ສາມາດຮັບຮູ້ກັນໄດ້ວ່າເປັນເຈົ້າກຳມະສິດເດີມ, ຄ ແລະ ກ ຈຶ່ງຕ້ອງຢັ້ງຢືນວ່າ ຕົນເອງໄດ້ກຳມະສິດຈາກບຸກຄົນນັ້ນຄືແນວໃດ (ໄດ້ກຳມະສິດໂດຍມີການຊື້-ຂາຍ, ໂດຍມີການໂອນກຳມະສິດ ຫຼື ໂດຍມີການສືບທອດມູນມໍຣະດົກ). ຖ້າວ່າໃຊ້ວິທີໜຶ່ງນີ້ຍາກ ຄ ຈະສາມາດໃຊ້ ວິທີ 2) ກໍໄດ້, ຄື: ຄ ຈະສາມາດອ້າງວ່າຕົນເອງໄດ້ກຳມະສິດໂດຍມີການຢັ້ງຢືນວ່າ ຕົນເອງໄດ້ເງື່ອນໄຂທີ່ໄດ້ກຳມະສິດຕາມອາຍຸຄວາມ (ມາດຕາ 162, ກົດໝາຍແພ່ງ)⁴. ໃນກໍລະນີນີ້, ຄ ຈະໄດ້ກຳມະສິດໂດຍມີການຢັ້ງຢືນວ່າຕົນເອງໄດ້ຄົບເງື່ອນໄຂທີ່ໄດ້ກຳມະສິດຕາມອາຍຸຄວາມເທົ່ານັ້ນ. ຖ້າວ່າໄລຍະເວລາທີ່ຕົນເອງໄດ້ຄອບຄອງຊັບນັ້ນ ບໍ່ພຽງພໍສຳລັບການໄດ້ກຳມະສິດຕາມອາຍຸຄວາມ, ຄ ຈະສາມາດຢັ້ງຢືນກຳມະສິດໄດ້ ໃນກໍລະນີທີ່ສາມາດຢັ້ງຢືນໄດ້ວ່າ ໄລຍະທີ່ຕົນເອງໄດ້ຄອບຄອງຊັບນັ້ນ ບວກກັບໄລຍະທີ່ເຈົ້າຂອງເກົ່າໄດ້ຄອບຄອງຊັບ ແລ້ວໄດ້ຄົບເງື່ອນໄຂທີ່ໄດ້ກຳມະສິດຕາມອາຍຸຄວາມ.

ແຕ່ຕ້ອງລະມັດລະວັງວ່າ ບັນຫາກ່ຽວກັບຜົນສັກສິດຂອງທະບຽນກຳມະສິດ. ຕາມລະບົບກົດໝາຍຂອງປະເທດຍີ່ປຸ່ນ, ໃນເວລາຢັ້ງຢືນກຳມະສິດນັ້ນ ຖ້າວ່າຕົນເອງມີຊື່ຢູ່ໃນທະບຽນກຳມະສິດ ແຕ່ທະບຽນນັ້ນຈະມີຜົນສັກສິດທີ່ສັນນິຖານວ່າ ຜູ້ທີ່ມີຊື່ຢູ່ໃນທະບຽນ ເປັນເຈົ້າກຳມະສິດເທົ່ານັ້ນ. ສະນັ້ນ, ກໍລະນີທີ 2 ຫຼື ກ ໄດ້ຂຶ້ນທະບຽນເປັນເຈົ້າກຳມະສິດກໍຕາມ, ຖ້າວ່າທະບຽນນັ້ນບໍ່ຖືກຕ້ອງຕາມຄວາມເປັນຈິງ ແລະ ຄ ໄດ້ຮ້ອງຟ້ອງ ແລະສະເໜີຫຼັກຖານເພື່ອຢັ້ງຢືນກຳມະສິດຂອງຕົນເອງໄດ້ ຈຶ່ງເຮັດໃຫ້ຜູ້ພິພາກສາ ບໍ່ສາມາດຕັດສິນໄດ້ວ່າຜູ້ທີ່ມີຊື່ຢູ່ໃນທະບຽນນັ້ນແມ່ນ ເຈົ້າກຳມະສິດແທ້ ຫຼື ບໍ່, ໃນກໍລະນີນີ້ ເຖິງແມ່ນວ່າມີຊື່ໃນທະບຽນກໍຕາມ ຜູ້ທີ່ມີຊື່ໃນທະບຽນ ກໍບໍ່ຮັບການສັນນິຖານວ່າເປັນເຈົ້າກຳມະສິດ⁵.

² ມາດຕາ 207: ກຳມະສິດກ່ຽວກັບທີ່ດິນ ຈະຂະຫຍາຍທັງເໜືອໜ້າດິນ ແລະ ໃຕ້ໜ້າດິນຕາມພາຍໃນຂອບເຂດກົດໝາຍ ແລະ ຄຳສັ່ງຕ່າງໆຂອງລັດ.

³ ໃນຈຸດນີ້ຕາມກົດໝາຍຍີ່ປຸ່ນ ຫມາຍເຖິງ ກຳມະສິດ ສາມາດໄດ້ມາຈາກ ການຄອບຄອງຊັບທີ່ບໍ່ມີເຈົ້າຂອງ, ຍົກເວັ້ນ ອະສັງຫາລິມະຊັບ ຍອນວ່າ ອະສັງຫາລິມະຊັບທີ່ບໍ່ມີເຈົ້າຂອງ ຈະຕົກເປັນຂອງລັດ.

⁴ ມາດຕາ 162:

(i) ໃນເວລາທີ່ ໑ ຕໍ່ວ່າ ຕົນເອງໄດ້ກຳມະສິດຈາກ ໒, ແນ່ນອນວ່າ ໓ ກໍຕໍ່ວ່າຕົນເອງໄດ້ກຳມະສິດຈາກ ໒. ສະນັ້ນ, ປັດໄຈສຳຄັນໃນການຢັ້ງຢືນກຳມະສິດແມ່ນ ການໂອນກຳມະສິດຈາກ ໒ ຕໍ່ ໑ ກັບ ການໂອນກຳມະສິດຈາກ ໒ ຕໍ່ ໓ ນັ້ນ, ຝ່າຍໃດມີຄວາມສັກສິດກວ່າອີກຝ່າຍໜຶ່ງ. ໃນກໍລະນີທີ່ ໑ ໄດ້ຕໍ່ວ່າ ຕົນເອງໄດ້ກຳມະສິດຈາກ ໒ ໂດຍມີການສືບທອດມູນມໍຣະດົກ, ໑ ໄດ້ສືບທອດພັນທະຂອງ ໒ ພ້ອມ. ໑ ຕ້ອງສືບທອດພັນທະທີ່ຈະຂາຍທີ່ດິນ, ໂອນກຳມະສິດ, ມອບທີ່ດິນ ແລະ ຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນໃຫ້ ໓. ສະນັ້ນ, ໑ ບໍ່ສາມາດຢັ້ງຢືນກຳມະສິດຂອງຕົນເອງຕໍ່ ໓. ແຕ່ໃນກໍລະນີທີ່ ໑ ຕໍ່ວ່າຕົນເອງໄດ້ກຳມະສິດຈາກ ໒ ໂດຍມີການຊື້-ຂາຍ, ການມອບໃຫ້ລ້າ ຫຼື ການແລກປ່ຽນນັ້ນ, ບັນຫາແມ່ນ ໒ ໄດ້ໂອນກຳມະສິດຂອງທີ່ດິນຕອນດຽວ ໃຫ້ສອງຝ່າຍພ້ອມກັນ. ສະນັ້ນ, ປັດໄຈສຳຄັນໃນການຢັ້ງຢືນກຳມະສິດ ແມ່ນການໄດ້ກຳມະສິດຂອງຝ່າຍໃດມີຄວາມສັກສິດກວ່າອີກຝ່າຍໜຶ່ງ.

ການໄດ້ກຳມະສິດແມ່ນໄດ້ເກີດຂຶ້ນໂດຍມີການສະແດງເຈດຈຳນົງຂອງຜູ້ກ່ຽວ ສອງຝ່າຍເທົ່ານັ້ນ (ມາດຕາ 176, ກົດໝາຍແພ່ງ)⁶. ແຕ່ໃນກໍລະນີທີ່ຈະຢັ້ງຢືນການໄດ້ກຳມະສິດຂອງຕົນເອງຕໍ່ ບຸກຄົນທີ ສາມ ນັ້ນ, ຕ້ອງມີການຂຶ້ນທະບຽນອະສັງຫາລິມະຊັບ (ມາດຕາ 177, ກົດໝາຍແພ່ງ)⁷, ຫຼື ໄດ້ຮັບການມອບສັງຫາລິມະຊັບ (ມາດຕາ 178, ກົດໝາຍແພ່ງ)⁸.

ໃນຄະດີຕົວຢ່າງທີ່ໄດ້ສະເໜີມານີ້, ໓ ແລະ ໑ ໄດ້ຮັບຮູ້ ກັນວ່າ ໒ ແມ່ນເຈົ້າກຳມະສິດເດີມຂອງທີ່ດິນຕອນນັ້ນ. ສະນັ້ນ, ໑ ຈະສາມາດຕໍ່ວ່າ ແລະຢັ້ງຢືນວ່າ ຕົນເອງໄດ້ກຳມະສິດຈາກ ໒ ໂດຍມີການເຮັດສັນຍາ ມອບລ້າ, ການຊື້-ຂາຍ ຫຼື ການແລກປ່ຽນ, ແລະ 1) ຖ້າ ໑ ໄດ້ຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນຕອນນັ້ນ, ໑ ຈະສາມາດຕໍ່ວ່າ ໓ ໄດ້ເສຍກຳມະສິດຍ້ອນ ໑ ໄດ້ຂຶ້ນທະບຽນຕາມມາດຕາ 177, ກົດໝາຍແພ່ງ, 2) ໃນກໍລະນີທີ່ ໒ ຍັງມີຊື່ໃນ ທະບຽນທີ່ດິນຕອນນັ້ນ, ໑ ສາມາດຕໍ່ວ່າຕົນເອງບໍ່ຮັບຮູ້ກຳມະສິດຂອງ ໓ ຍ້ອນວ່າ ໓ ບໍ່ໄດ້ຂຶ້ນທະບຽນຕາມມາດຕາ 177, ກົດໝາຍແພ່ງ, 3) ໃນກໍລະນີທີ່ ໓ ໄດ້ຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນຕອນນັ້ນແລ້ວ, ໑ ຕ້ອງຕໍ່ວ່າ ແລະຢັ້ງຢືນວ່າການຊື້-ຂາຍທີ່ດິນລະຫວ່າງ ໒ ແລະ ໓ ເປັນໂມຄະ ຫຼື ການຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນຂອງ ໓ ນັ້ນແມ່ນບໍ່ຖືກຕ້ອງຍ້ອນໃຊ້ວິທີທີ່ຂັດກັບຄວາມເຊື່ອຖືລະຫວ່າງ ໓ ກັບ ໑⁹ (ວັກ 2, ມາດຕາ 1, ກົດໝາຍແພ່ງ).

⁵ ລະບົບຈົດທະບຽນອະສັງຫາລິມະຊັບຂອງຢີ່ປຸ່ນ ຄ້າຍຄືກັບລະບົບຈົດທະບຽນອະສັງຫາລິມະຊັບຂອງຝລັ່ງ ໂດຍອີງໃສ່ການພິສູດທີ່ມາ ແລະການໄດ້ມາເປັນກຳມະສິດອະສັງຫາລິມະຊັບເປັນພື້ນຖານ, ກົງກັນຂ້າມກັບລະບົບຈົດທະບຽນອະສັງຫາລິມະຊັບຂອງເຢຍລະມັນ ທີ່ເນັ້ນໜັກໃສ່ຜົນສັກສິດຂອງທະບຽນອະສັງຫາລິມະຊັບ ເຊິ່ງຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບທະບຽນດັ່ງກ່າວຈະຖືວ່າເປັນເຈົ້າມະສິດອະສັງຫາລິມະຊັບ ໂດຍບໍ່ຈຳເປັນຕ້ອງພິສູດອີກ.

⁶ ມາດຕາ 176: ການກຳນົດ ແລະ ໂອນສິດຕໍ່ຊັບສິ່ງຂອງ ຈະມີຜົນສັກສິດໂດຍການສະແດງເຈດຈຳນົງຂອງຄູ່ສັນຍາເທົ່ານັ້ນ.

⁷ ມາດຕາ 177: ການໄດ້, ການສິ້ນສຸດ ແລະການປ່ຽນແປງສິດຕໍ່ຊັບສິ່ງຂອງທີ່ເປັນອະສັງຫາລິມະຊັບຈະບໍ່ສາມາດຕໍ່ສູ້ກັບບຸກຄົນອື່ນໄດ້ ຖ້າຫາກບໍ່ໄດ້ຂຶ້ນທະບຽນສິດດັ່ງກ່າວນັ້ນ ຕາມກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນ(ກົດໝາຍສະບັບເລກທີ 123, ປີ 2004) ແລະກົດໝາຍຕ່າງໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການຂຶ້ນທະບຽນ.

⁸ ມາດຕາ 178: ການໂອນສິດຕໍ່ຊັບສິ່ງຂອງທີ່ເປັນສັງຫາລິມະຊັບ ຈະບໍ່ສາມາດຕໍ່ສູ້ກັບບຸກຄົນອື່ນໄດ້ ຖ້າຫາກວ່າບໍ່ໄດ້ມອບຊັບສິ່ງຂອງດັ່ງກ່າວ.

(ii) ຖ້າວ່າ **ຄ** ຕໍ່ວ່າຕົນເອງໄດ້ກຳມະສິດຈາກບຸກຄົນທີສາມທີ່ບໍ່ແມ່ນ **ຂ** ນັ້ນ, **ຄ** ຕ້ອງຊອກຫາເຈົ້າກຳມະສິດເດີມທີ່ **ກ** ສາມາດຮັບຮູ້ກັນໄດ້ ແລະ **ຄ** ຕ້ອງຢັ້ງຢືນວ່າຕົນເອງໄດ້ກຳມະສິດຈາກຜູ້ນັ້ນໂດຍວິທີທີ່ຖືກຕ້ອງ.

ຍັງມີອີກກໍລະນີໜຶ່ງທີ່ **ຄ** ມີໜີ້ສິນໜັກໜ່ວງ ແລະ ຢາກຫຼີກລ້ຽງການອາຍັດຊັບຈາກເຈົ້າໜີ້ຈົ່ງຮັກສາໄວ້ວ່າ **ຂ** ຍັງຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນຕອນນັ້ນ. ໃນກໍລະນີນີ້ **ຂ** ມີຊື່ໃນທະບຽນ ແຕ່ບໍ່ແມ່ນເຈົ້າກຳມະສິດຢ່າງແທ້ຈິງ. ສະນັ້ນ, **ຄ** ອາດຈະຕໍ່ວ່າ **ກ** ໄດ້ກຳມະສິດທີ່ດິນຈາກຜູ້ທີ່ບໍ່ແມ່ນເຈົ້າກຳມະສິດ. ແຕ່ໃນກໍລະນີນີ້, ກົດໝາຍແພ່ງ, ຖ້າ **ກ** ສາມາດຕໍ່ວ່າ ແລະ ຍັງຢືນວ່າ 1) **ຄ** ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນການສ້າງຮູບການທີ່ບໍ່ສອດຄ່ອງກັບສະພາບຕົວຈິງ, 2) **ກ** ໄດ້ເຊື່ອວ່າ **ຂ** ເປັນເຈົ້າກຳມະສິດແທ້ (ໂດຍຄວາມບໍລິສຸດໃຈ), **ກ** ຈະໄດ້ກຳມະສິດ ເຖິງແມ່ນວ່າ **ກ** ບໍ່ໄດ້ຂຶ້ນທະບຽນກໍຕາມ (ຕາມວັກ 2, ມາດຕາ 94, ກົດໝາຍແພ່ງ). ຖ້າວ່າ **ຄ** ຢາກຮັກສາກຳມະສິດຂອງຕົນເອງ, **ຄ** ກໍຕ້ອງສະເໜີຂັດຄ້ານ ແລະ ຍັງຢືນວ່າ **ກ** ແມ່ນຜູ້ບໍ່ບໍລິສຸດໃຈ (**ກ** ໄດ້ຮູ້ວ່າ **ຂ** ບໍ່ແມ່ນເຈົ້າກຳມະສິດແທ້).

ສຳລັບ (2)

ຕາມກົດໝາຍຂອງປະເທດຍີ່ປຸ່ນໄດ້ກຳນົດວ່າ ທີ່ດິນ ແລະ ສິ່ງທີ່ຕິດຈອດກັບທີ່ດິນ ແມ່ນຖືວ່າ ອະສັງຫາລິມະຊັບ(ຕາມວັກ 1, ມາດຕາ 86, ກົດໝາຍແພ່ງ)⁹. ສິ່ງທີ່ຕິດຈອດກັບທີ່ດິນ ແມ່ນສິ່ງທີ່ໄດ້ຮັບການນຳໃຊ້ໂດຍມີລັກສະນະຕິດຈອດກັບທີ່ດິນຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງເປັນປົກກະຕິ. ສິ່ງທີ່ຕິດຈອດກັບທີ່ດິນ ມີສອງລັກສະນະຄື: 1) ສິ່ງທີ່ຕິດຈອດກັບທີ່ດິນ ທີ່ມີລັກສະນະເອກະລາດຈາກທີ່ດິນ, 2) ສິ່ງທີ່ຕິດຈອດກັບທີ່ດິນທີ່ມີລັກສະນະອັນດຽວກັນກັບທີ່ດິນ.

ສິ່ງປຸກສ້າງແມ່ນອະສັງຫາລິມະຊັບທີ່ເປັນສິ່ງທີ່ຕິດຈອດກັບທີ່ດິນເປັນຕົ້ນຕໍ (ແຕ່ຍົກເວັ້ນບ້ານພັກ ຫຼື ສາລາທີ່ໄດ້ຮັບການຕິດຕັ້ງ ເປັນຊົ່ວຄາວ ເພື່ອນຳໃຊ້ເປັນຫ້ອງການ ຫຼື ບ່ອນພັກຜ່ອນຢູ່ສະໜາມຂອງໂຄງການກໍ່ສ້າງຖະໜົນ ຫຼື ຂົວ, ເຊິ່ງສາມາດມ້າງໄດ້ ແລະ ຍ້າຍເອົາໄປໄດ້ເພື່ອນຳໃຊ້ຢູ່ສະໜາມອື່ນ. ບ້ານພັກ ຫຼື ສາລາດັ່ງກ່າວນັ້ນ ບໍ່ຖືວ່າເປັນສິ່ງປຸກສ້າງທີ່ຕິດຈອດກັບທີ່ດິນ).

ນອກຈາກນັ້ນ, ສິ່ງປຸກສ້າງຖືວ່າເປັນອະສັງຫາລິມະຊັບທີ່ມີລັກສະນະເອກະລາດຈາກທີ່ດິນທີ່ສິ່ງປຸກສ້າງນັ້ນໄດ້ຕັ້ງຢູ່. ສະນັ້ນ, ມີທະບຽນສິ່ງປຸກສ້າງສະເພາະທີ່ມີລັກສະນະເອກະລາດຈາກ

⁹ ໃຊ້ວິທີທີ່ຂັດກັບຄວາມຊື່ຖືລະຫວ່າງ **ກ** ແລະ **ຄ** ໝາຍເຖິງ ວິທີການທີ່ຂັດກັນກັບຫຼັກການຄວາມບໍລິສຸດໃຈ-ຊື່ສັດ (goodfaith principle) ຍ້ອນວ່າ **ກ** ຮູ້ວ່າ **ຄ** ໄດ້ຊື້ທີ່ດິນຈາກ **ຂ** ແລ້ວ ແລະ ທະບຽນທີ່ດິນກໍຍັງອອກຊື່ **ຂ** ຢູ່, ແຕ່ **ກ** ກໍຍັງຍິວະ ຊື່ທີ່ດິນດັ່ງກ່າວ ຈາກ **ຂ**, ນີ້ສະແດງເຖິງເຈດຕະນາບໍ່ດີຂອງ **ກ** ຕໍ່ **ຄ**.

¹⁰ ມາດຕາ 86:

1. ທີ່ດິນ ແລະ ສິ່ງຕິດຈອດກັບທີ່ດິນນັ້ນ ຖືວ່າເປັນອະສັງຫາລິມະຊັບ.
2. ຊັບຕ່າງໆທີ່ບໍ່ແມ່ນອະສັງຫາລິມະຊັບທັງໝົດນັ້ນ ຖືວ່າເປັນສັງຫາລິມະຊັບ.
3. ສິດທິທີ່ບໍ່ມີຊື່ຂອງເຈົ້າໜີ້ ຖືວ່າເປັນສັງຫາລິມະຊັບ.

ທະບຽນທີ່ດິນທີ່ສິ່ງປຸກສ້າງນັ້ນໄດ້ຕັ້ງຢູ່. ເວົ້າລວມແລ້ວ, ກຳມະສິດຂອງສິ່ງປຸກສ້າງ ກັບກຳມະສິດຂອງທີ່ດິນ ແມ່ນຂອງແຕ່ລະກຳມະສິດ. ໃນເວລາຂາຍທີ່ດິນແລະສິ່ງປຸກສ້າງນັ້ນ, ນອກຈາກວ່າເຮັດສັນຍາຊື້-ຂາຍທີ່ດິນແລ້ວ ຕ້ອງເຮັດສັນຍາຊື້-ຂາຍ ສິ່ງປຸກສ້າງຕ່າງຫາກ. ໃນເວລາເອົາທີ່ດິນ ແລະສິ່ງປຸກສ້າງນຳມາຄຳປະກັນນັ້ນ, ນອກຈາກວ່າເຮັດສັນຍາຄຳປະກັນດ້ວຍທີ່ດິນແລ້ວ ຕ້ອງເຮັດສັນຍາຄຳປະກັນດ້ວຍສິ່ງປຸກສ້າງຕ່າງຫາກ (ແຕ່ການໂອນກຳມະສິດທີ່ດິນ ແລະສິ່ງປຸກສ້າງ ຫຼື ເອົາທີ່ດິນ ແລະສິ່ງປຸກສ້າງນຳມາ ຄຳປະກັນນັ້ນ ຈະຂຽນໃນສັນຍາໃບດຽວກໍໄດ້). ພ້ອມກັນນີ້, ສາມາດຂາຍແຕ່ສິ່ງປຸກສ້າງເທົ່ານັ້ນ (ໃນກໍລະນີນີ້, ນອກຈາກວ່າຂາຍສິ່ງປຸກສ້າງແລ້ວ ຕ້ອງຂາຍສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນພ້ອມ ເຊັ່ນ: ສິດນຳໃຊ້ພື້ນດິນ, ສິດເຊົ່າທີ່ດິນ, ສິດຍືມເພື່ອນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ເປັນຕົ້ນ), ຫຼື ສາມາດເອົາແຕ່ສິ່ງປຸກສ້າງນຳມາຄຳປະກັນກໍໄດ້ (ໃນກໍລະນີນີ້, ຖ້າວ່າໄດ້ຮັບການອາຍດຊັບສິ່ງປຸກສ້າງນັ້ນ, ຜູ້ອາຍດຊັບຕ້ອງໄດ້ສິດນຳໃຊ້ພື້ນດິນພ້ອມ ຕາມມາດຕາ 388, ກົດໝາຍແພ່ງ¹¹).

ຫີນຄວັດກໍສາມາດຮັບຮູ້ໄດ້ວ່າ ຈະໄດ້ນຳໃຊ້ໂດຍມີລັກສະນະຕິດຈອດກັບທີ່ດິນເປັນປົກກະຕິ, ເຊິ່ງໄດ້ຕິດຈອດກັບທີ່ດິນໂດຍຊິມັງ. ສະນັ້ນ, ຖ້າວ່າເອົາຫີນຄວັດນັ້ນອອກຈາກທີ່ດິນ ກໍຕ້ອງທຳລາຍສິ່ງນັ້ນ ຫຼື ມີການໃຊ້ຈ່າຍເພີ່ມຂຶ້ນ ຈຶ່ງຖືວ່າຫີນຄວັດນັ້ນກໍແມ່ນອະສັງຫາລິມະຊັບທີ່ຕິດຈອດກັບທີ່ດິນ. ແຕ່ຫີນຄວັດນັ້ນຖືວ່າສິ່ງທີ່ຕິດຈອດກັບທີ່ດິນທີ່ມີລັກສະນະອັນດຽວກັບທີ່ດິນຕອນນັ້ນ, ບໍ່ສາມາດຖືໄດ້ວ່າເປັນສິ່ງປຸກສ້າງ. ສະນັ້ນ, ຖ້າວ່າທີ່ດິນຕອນນັ້ນໄດ້ຮັບການຂາຍ, ຫີນຄວັດທີ່ຕິດຈອດກັບທີ່ດິນກໍຖືວ່າໄດ້ຮັບການຂາຍພ້ອມກັນກັບທີ່ດິນຕອນນັ້ນ. ແຕ່ຖ້າວ່າເຈົ້າຂອງຢາກຂາຍຫີນຄວັດຕ່າງຫາກຈາກທີ່ດິນ, ເຈົ້າຂອງກໍສາມາດຂາຍຫີນຄວັດນັ້ນຕ່າງຫາກກໍໄດ້ໂດຍມີການສະແດງກຳມະສິດຂອງຫີນຄວັດຕໍ່ບຸກຄົນທົ່ວໄປ (ການສະແດງທົ່ວໄປ). ໃນກໍລະນີນີ້, ເຈົ້າຂອງຈະສາມາດຂາຍຫີນຄວັດຕ່າງຫາກຈາກທີ່ດິນໂດຍບໍ່ຈຳເປັນຕ້ອງເອົາຫີນຄວັດນັ້ນອອກຈາກທີ່ດິນ.

ໃນກໍລະນີທີ່ ໗ ຍືມເງິນຈາກ ໘ ແລະ ເອົາທີ່ດິນມາເປັນຫຼັກຊັບຄຳປະກັນນັ້ນ, ເຖິງວ່າ ກໍບໍ່ໄດ້ສະແດງລະອຽດກໍຕາມ ຜົນສັກສິດຂອງການຄຳປະກັນນັ້ນບໍ່ໄດ້ກວມເອົາສິ່ງປຸກສ້າງ (ມາດຕາ 370)¹². ແຕ່ກົງກັນຂ້າມ, ຫີນຄວັດນັ້ນໄດ້ຮັບຜົນສະທ້ອນຈາກການຄຳປະກັນ ເວັ້ນເສຍແຕ່ມີການສະແດງສະເພາະ. ເພາະວ່າ ຫີນຄວັດນັ້ນຖືວ່າ “ສິ່ງທີ່ຕິດຈອດກັບທີ່ດິນ (ມາດຕາ 370),” ແລະສິ່ງທີ່ຕິດຈອດກັບທີ່ດິນແມ່ນຖືວ່າ ເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງທີ່ດິນນັ້ນເອງ. ແຕ່ໃນກໍລະນີທີ່ສາມາດເອົາຫີນຄວັດນັ້ນອອກຈາກທີ່ດິນໂດຍບໍ່ມີການທຳລາຍສິ່ງໃດ ແລະບໍ່ມີການໃຊ້ຈ່າຍເພີ່ມ, ເຊິ່ງບໍ່ມີລັກສະນະທີ່ຕິດຈອດກັບທີ່ດິນ (ຕາມ ວັກ 1, ມາດຕາ 86, ກົດໝາຍແພ່ງ)

¹¹ ມາດຕາ 388: ໃນກໍລະນີທີ່ດິນ ແລະ ອາຄານທີ່ຕັ້ງຢູ່ໃນດິນດັ່ງກ່າວ ເປັນຂອງເຈົ້າຂອງດຽວກັນ, ແລະ ທີ່ດິນ ແລະ ອາຄານທີ່ຕັ້ງຢູ່ໃນດິນໄດ້ເປັນຄຳປະກັນຫຼັກຊັບ, ຖ້າທີ່ດິນ ຫຼື ອາຄານນັ້ນໄດ້ຮັບການອາຍດຊັບຈຶ່ງເຮັດໃຫ້ທີ່ດິນ ແລະ ອາຄານມີຄົນລະເຈົ້າຂອງແລ້ວ, ຜູ້ທີ່ເປັນເຈົ້າຂອງອາຄານຖືວ່າໄດ້ສິດນຳໃຊ້ພື້ນດິນພ້ອມ. ແຕ່ໃນກໍລະນີນີ້, ສານຈະກຳນົດຄ່າເຊົ່າທີ່ດິນ ຕາມການຮ້ອງຂໍຈາກຄູ່ສັນຍາ.

¹² ມາດຕາ 370: ການຄຳປະກັນດ້ວຍອະສັງຫາລິມະຊັບຈະກວມເອົາ ສິ່ງຕ່າງໆທີ່ຕິດຈອດ ແລະ ເປັນອັນດຽວກັນກັບ ອະສັງຫາລິມະຊັບທີ່ເປັນເປົ້າໝາຍຂອງການຄຳປະກັນ. ເວັ້ນເສຍແຕ່ມີຂໍ້ກຳນົດຢ່າງອື່ນໃນສັນຍາ ຫຼື ເຈົ້າໜີ້ສາມາດລົບລ້າງການກະທຳຂອງລູກໜີ້ໄດ້ຕາມມາດຕາ 424.

ແລະ ມີລັກສະນະສັງຫາລິມະຊັບ (ຕາມ ວັກ 2, ມາດຕາ 86, ກົດໝາຍແພ່ງ) ກໍຕາມ, ຖ້າວ່າ ບໍ່ມີຂໍ້ກຳນົດພິເສດ ລະຫວ່າງ **ກ** ແລະ **ງ** ທີ່ໄດ້ຕົກລົງກັນວ່າທຶນຄວັດນັ້ນບໍ່ໄດ້ຮັບການນຳມາເປັນ ຄຳປະກັນ, ຫຼື ຕີລາຄາໄດ້ວ່າ ທຶນຄວັດນັ້ນແມ່ນ ສິ່ງທີ່ຕິດຈອດກັບທີ່ດິນ (ຕາມມາດຕາ 370), ກໍຖືວ່າ ຜົນສະທ້ອນຂອງການຄຳປະກັນດ້ວຍທີ່ດິນຈະກວມເອົາ ທຶນຄວັດທີ່ຕັ້ງຢູ່ເທິງທີ່ດິນ.

ສຳລັບ (3)

ໃນເວລາທີ່ **ຄ** ຮ້ອງຂໍໃຫ້ **ກ** ມອບທີ່ດິນຄືນນັ້ນ, **ກ** ຮັບການມອບທີ່ດິນຈາກ **ຂ** ແລ້ວໄດ້ 21 ປີ. ໃນກໍລະນີນີ້, **ກ** ສາມາດຕໍ່ວ່າຕົນເອງໄດ້ກຳມະສິດໂດຍອາຍຸຄວາມ ແລະປະຕິເສດການ ຮ້ອງຂໍຈາກ **ຄ** ໄດ້. ການໄດ້ກຳມະສິດໂດຍອາຍຸຄວາມແມ່ນລະບົບທີ່ໃຫ້ບຸກຄົນທີ່ ຄອບຄອງຊັບ ສິ່ງຂອງຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງໃນໄລຍະເວລາທີ່ໄດ້ກຳນົດ ຈະໄດ້ກຳມະສິດຂອງຊັບສິ່ງຂອງ. ສຳລັບຜູ້ທີ່ ຄອບຄອງເປັນຜູ້ເຊົ່າ(ໄດ້ຈ່າຍຄ່າເຊົ່າ) ໃນໄລຍະເວລາທີ່ໄດ້ກຳນົດກໍຈະໄດ້ສິດເຊົ່າເປັນທາງການ ໂດຍອາຍຸຄວາມ¹³. ຕົວຢ່າງ, ຖ້າວ່າ **ກ** ຢາກຕໍ່ວ່າຕົນເອງໄດ້ກຳມະສິດ ໂດຍ ອາຍຸຄວາມ, **ກ** ຕ້ອງ ຍັງຍືນວ່າຕົນເອງໄດ້ຄອບຄອງທີ່ດິນຕອນນັ້ນ 1) ໂດຍມີເຈດຈຳນົງວ່າ ຕົນເອງ ມີກຳມະສິດ, 2) ໂດຍຄວາມສະຫງົບ, 3) ຢ່າງເປີດເຜີຍ, 4) ໃນໄລຍະເວລາ 20 ປີ ຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ (ວັກ 1, ມາດຕາ 162, ກົດໝາຍແພ່ງ). ໃນຄະດີຕົວຢ່າງທີ່ໄດ້ສະເໜີມານີ້, **ກ** ເປັນ ຜູ້ຄອບຄອງທີ່ດິນ ໂດຍມີການຊື້-ຂາຍຈາກ **ຂ**. ສະນັ້ນ, **ກ** ໄດ້ຮັບການສັນນິຖານວ່າເປັນຜູ້ຄອບຄອງ, 1) ໂດຍມີ ເຈດຈຳນົງທີ່ເປັນເຈົ້າກຳມະສິດ, 2) ໂດຍຄວາມສະຫງົບ, ແລະ 3) ຢ່າງເປີດເຜີຍ (ວັກ 1, ມາດຕາ 186, ກົດໝາຍແພ່ງ)¹⁴. ນອກຈາກນັ້ນ, ຖ້າວ່າ **ກ** ສາມາດຍັງຍືນໄດ້ວ່າ **ກ** ຄອບຄອງທີ່ ດິນຕອນນັ້ນ ໃນເວລາເລີ່ມຄອບຄອງ (ຕົ້ນໄລຍະ) ແລະໃນປັດຈຸບັນ (ປາຍໄລຍະ, ເລີ່ມຄອບ ຄອງແລ້ວໄດ້ 20 ກວ່າປີ) **ກ** ໄດ້ຮັບສັນນິຖານວ່າໄດ້ຄອບຄອງທີ່ດິນຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ (ວັກ 2, ມາດຕາ 186). ສະນັ້ນ, ຖ້າວ່າ **ຄ** ຢາກປະຕິເສດການໄດ້ກຳມະສິດໂດຍອາຍຸຄວາມ ຂອງ **ກ** ນັ້ນ, **ຄ** ຈະຕ້ອງ ຍັງຍືນຢ່າງລະອຽດເພື່ອປະຕິເສດການສັນນິຖານ 1) ຫາ 3) ດັ່ງເທິງນີ້.

ນອກຈາກນັ້ນ ໃນເວລາ **ກ** ໄດ້ຮັບການມອບທີ່ດິນຈາກ **ຂ** ໂດຍມີການຊື້-ຂາຍ ແລະເລີ່ມ ຄອບຄອງທີ່ດິນນັ້ນ, ຖ້າ **ກ** ບໍ່ມີຄວາມຜິດທີ່ເຊື່ອວ່າຕົນເອງເປັນເຈົ້າກຳມະສິດແທ້, ພາຍຫຼັງທີ່ ໄດ້ຄອບຄອງໃນໄລຍະ 10 ປີແລ້ວ, **ກ** ຈະໄດ້ກຳມະສິດຕາມອາຍຸຄວາມ (ວັກ 2, ມາດຕາ 162, ກົດໝາຍແພ່ງ).

¹³ ອາຍຸຄວາມແມ່ນອີງຕາມມາດຕາ 163 ເຊິ່ງມີກຳນົດເວລາ 20 ປີ ແລະ 10 ປີ.

¹⁴ ມາດຕາ 186:

1. ຜູ້ຄອບຄອງຈະຖືວ່າ ຄອບຄອງດ້ວຍເຈດຈຳນົງເປັນເຈົ້າຂອງໂດຍຄວາມບໍລິສຸດໃຈ, ຢ່າງສະຫງົບ ແລະ ເປີດ ເຜີຍ.
2. ຖ້າມີຫຼັກຖານທີ່ໄດ້ຄອບຄອງໃນເວລາເບື້ອງຕົ້ນ ແລະ ເວລາສຸດທ້າຍ, ຈະສັນນິຖານວ່າໄດ້ຄອບຄອງຢ່າງ ຕໍ່ ເນື່ອງໃນໄລຍະເວລານັ້ນ.

ແຕ່ໃນກໍລະນີໃດກໍຕາມ, ຖ້າວ່າ **ກ** ຢາກປະຕິເສດການຮ້ອງຂໍຈາກ **ຄ** ກ່ຽວກັບການມອບທີ່ດິນຄືນ ໂດຍອ້າງວ່າ ຕົນເອງໄດ້ກຳມະສິດຕາມອາຍຸຄວາມ, **ກ** ກໍຕ້ອງຖືວ່າ ແລະ ຮຽກຮ້ອງໂດຍຕົນເອງ ວ່າຕົນເອງຈະໃຊ້ສິດໃນການໄດ້ກຳມະສິດຕາມອາຍຸຄວາມ (ມາດຕາ 145, ກົດໝາຍແພ່ງ)¹⁵. ¹⁶ ແຕ່ຕາມປະເພນີສານ1) ໄດ້ຕີຄວາມໝາຍວ່າ ໃນເວລາທີ່ **ຄ** ໄດ້ກຳມະສິດຈາກ **ຂ** ນັ້ນ, ຖ້າວ່າ **ກ** ໄດ້ເງື່ອນໄຂທີ່ໄດ້ກຳມະສິດໂດຍອາຍຸຄວາມ ແຕ່ບໍ່ໄດ້ຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນນັ້ນ, **ກ** ຈະບໍ່ສາມາດຕໍ່ສູ້ກັບ **ຄ** ໂດຍອ້າງວ່າຕົນເອງໄດ້ກຳມະສິດຕາມອາຍຸຄວາມ. ໃນກໍລະນີນີ້, ຖ້າວ່າ **ຄ** ໄດ້ຂຶ້ນທະບຽນກ່ອນແລ້ວກໍຖືວ່າ **ຄ** ໄດ້ກຳມະສິດ¹⁷. ຕາມປະເພນີສານ2) ໄດ້ຕີຄວາມໝາຍວ່າ ໃນເວລາທີ່ **ຄ** ໄດ້ກຳມະສິດຈາກ **ຂ** ນັ້ນ, ຖ້າວ່າ **ກ** ຍັງບໍ່ທັນມີ ເງື່ອນໄຂເພື່ອໄດ້ ກຳມະສິດຕາມອາຍຸຄວາມ, ເຖິງວ່າ **ກ** ບໍ່ໄດ້ຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນນັ້ນກໍຕາມ, **ກ** ຈະສາມາດຕໍ່ສູ້ກັບ **ຄ** ໂດຍອ້າງວ່າຕົນເອງໄດ້ກຳມະສິດຕາມອາຍຸຄວາມ. ເພາະວ່າໃນເວລາ **ຄ** ໄດ້ທີ່ດິນຈາກ **ຂ** ແລະ ຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນນັ້ນ, **ກ** ບໍ່ສາມາດຂຶ້ນທະບຽນໄດ້ (ເພາະວ່າໃນເວລານັ້ນ **ກ** ຍັງບໍ່ທັນມີເງື່ອນໄຂທີ່ໄດ້ກຳມະສິດຕາມອາຍຸຄວາມ)¹⁸.

ສໍາລັບ (4)

ໃນກໍລະນີທີ່ **ກ** ຕ້ອງຍອມຮັບຕາມການຮ້ອງຂໍຈາກ **ຄ**, ກໍໝາຍຄວາມວ່າ **ຂ** ໄດ້ຂາຍຊັບສິ່ງຂອງທີ່ຕົນບໍ່ມີກຳມະສິດ. ສະນັ້ນ, **ຂ** ຕ້ອງຮັບຜິດຊອບຍ້ອນວ່າ ຕົນເອງໄດ້ຂາຍຊັບສິ່ງຂອງທີ່ຕົນບໍ່ມີກຳມະສິດ. ຕາມກົດໝາຍຂອງປະເທດຢູ່ປຸ່ນ, ສັນຍາຊື້-ຂາຍໄດ້ກຳນົດແຕ່ພັນທະຂອງຜູ້ຂາຍກ່ຽວກັບ ການມອບຊັບສິ່ງຂອງທີ່ເປັນວັດຖຸປະສົງຂອງສັນຍາ ຕໍ່ຜູ້ຊື້ເທົ່ານັ້ນ. ສະນັ້ນ, ການຊື້-ຂາຍຊັບສິ່ງຂອງທີ່ຂຶ້ນກັບກຳມະສິດຂອງຜູ້ອື່ນ ກໍຖືວ່າໃຊ້ໄດ້. ແຕ່ໃນກໍລະນີນີ້, ຜູ້ຂາຍຕ້ອງມີພັນທະທີ່ຈະໄດ້ກຳມະສິດຂອງຊັບສິ່ງຂອງຈາກເຈົ້າກຳມະສິດ ແລ້ວໂອນກຳມະສິດນັ້ນໃຫ້ຜູ້ຊື້ (ມາດຕາ 560, ກົດໝາຍແພ່ງ¹⁹). ແຕ່ຖ້າວ່າເຈົ້າກຳມະສິດ **ຄ** ບໍ່ຍອມໂອນກຳມະສິດໃຫ້ **ຂ** ຈຶ່ງ **ຂ** ບໍ່ສາມາດໂອນກຳມະສິດໃຫ້ **ກ** ແລ້ວ, **ກ** ຈະສາມາດຮ້ອງຂໍໃຫ້ **ຂ** ຮັບຜິດຊອບຕໍ່ການ

¹⁵ ມາດຕາ 145: ຖ້າຫາກ ຄູ່ຄວາມຈະບໍ່ໄດ້ອ້າງອາຍຸຄວາມແລ້ວ, ສານຈະບໍ່ສາມາດພິຈາລະນາອາຍຸຄວາມຢູ່ສານໄດ້.

¹⁶ ວັກນີ້ໝາຍຄວາມວ່າ ຕາມກົດໝາຍແພ່ງຢູ່ປຸ່ນແລ້ວ **ກ** ຈະໄດ້ກຳມະສິດຕາມມາດຕາ 186 ວັກ 1 ແລະ ວັກ 2, ແລະມາດຕາ 162, ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມສິດນັ້ນ ບໍ່ແມ່ນສິດທີ່ໄດ້ໂດຍອັດຕະໂນມັດ, **ກ** ຈະຕ້ອງໄດ້ຮຽກຮ້ອງສິດນີ້ ຕໍ່ສານ, ຖ້າບໍ່ຮຽກຮ້ອງກໍບໍ່ສາມາດໄດ້ສິດດັ່ງກ່າວຕາມມາດຕາ 145.

¹⁷ ປະເພນີສານ 1 ນີ້ ເວົ້າເຖິງກໍລະນີ ທີ່ **ກ** ຄອບຄອງຊັບຄົບຖ້ວນຕາມອາຍຸຄວາມ (10 ປີ) ແລ້ວ ແຕ່ **ຂ** ໄດ້ຂາຍອະສັງ ຫາລິມະຊັບໃຫ້ **ຄ** ແລະ **ຄ** ໄດ້ຂຶ້ນທະບຽນ, ສະນັ້ນ **ຄ** ຈຶ່ງໄດ້ກຳມະສິດຕາມ ມາດຕາ 177 ຂອງກົດໝາຍຢູ່ປຸ່ນ ຜູ້ໃດ ຂຶ້ນທະບຽນກ່ອນຜູ້ນັ້ນໄດ້ກຳມະສິດກ່ອນ.

¹⁸ ປະເພນີສານ 2 ນີ້ ເວົ້າເຖິງ ກໍລະນີທີ່ **ກ** ຄອບຄອງຊັບຍັງບໍ່ຄົບຖ້ວນຕາມອາຍຸຄວາມ (10 ປີ), ໃນລະຫວ່າງ 1- 10 ປີ, ແຕ່ **ຂ** ໄດ້ຂາຍອະສັງຫາລິມະຊັບໃຫ້ **ຄ** ແລະ **ຄ** ໄດ້ຂຶ້ນທະບຽນ, ກໍລະນີນີ້ **ຄ** ຈະບໍ່ໄດ້ກຳມະສິດ ເຖິງວ່າໄດ້ຂຶ້ນທະບຽນແລ້ວກໍຕາມ, ຍ້ອນວ່າ **ກ** ຍັງຄອບຄອງຊັບບໍ່ທັນຄົບອາຍຸຄວາມເທື່ອ ຈຶ່ງບໍ່ສາມາດອ້າງສິດຕາມອາຍຸຄວາມໄດ້.

ລະເມີດສັນຍາໂດຍອ້າງວ່າຜູ້ຂາຍບໍ່ໄດ້ປະຕິບັດຕາມສັນຍາຊື້-ຂາຍ. ໝາຍຄວາມວ່າ ກ ຈະສາມາດຍົກເລີກສັນຍາ ແລະຮ້ອງຂໍເອົາເງິນ ທີ່ຕົນເອງໄດ້ຈ່າຍນັ້ນຄືນ (ມາດຕາ 561, ກົດໝາຍແພ່ງ²⁰). ໃນເວລາ ຂ ສິ່ງເງິນຄືນໃຫ້ ກ ນັ້ນ, ຂ ຕ້ອງຮັບຜິດຊອບໃນການເສັຍດອກເບ້ຍພ້ອມ. ນອກຈາກນັ້ນ, ຖ້າວ່າ ກ ໄດ້ຮັບຄວາມເສັຍຫາຍ, ກ ຈະສາມາດຮ້ອງຂໍເອົາການໃຊ້ແທນຄ່າເສັຍຫາຍໄດ້ (ວັກ 3, ມາດຕາ 545²¹).

ສຳລັບ (5)

ໃນກໍລະນີທີ່ ກ ໄດ້ຂາຍທີ່ດິນ, ສິ່ງປຸກສ້າງ, ຫີນຄວັດນັ້ນໃຫ້ ຈ, ຈ ໄດ້ຮັບມອບ ແລະ ຂຶ້ນທະບຽນແລ້ວ, ຄ ຈະສາມາດຮ້ອງຂໍໃຫ້ ຈ ມ້າງສິ່ງປຸກສ້າງ ແລະ ຫີນຄວັດແລ້ວຈຶ່ງມອບທີ່ດິນໃຫ້ ຄ ໄດ້ບໍ່ ? ຖ້າວ່າ ຄ ສາມາດຢັ້ງຢືນໄດ້ວ່າຕົນເອງເປັນເຈົ້າກຳມະສິດທີ່ດິນ, ນອກຈາກວ່າ ຄ ມີສິດຮ້ອງຂໍໃຫ້ ກ ແລ້ວ, ຍັງສາມາດຮ້ອງຂໍໃຫ້ ຈ ມອບທີ່ດິນຄືນຕາມກຳມະສິດຂອງຕົນເອງໄດ້. ເພາະວ່າ ກຳມະສິດແມ່ນສິດຕໍ່ຊັບສິ່ງຂອງຢ່າງຂາດຕົວ, ເຊິ່ງ ຄ ສາມາດຮ້ອງຂໍຕໍ່ບຸກຄົນໃດກໍໄດ້.

ສ່ວນ ຈ ກໍຈະສາມາດຕໍ່ສູ້ໄດ້ໃນກໍລະນີດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

(i) ໃນກໍລະນີທີ່ ຄ ເປັນເຈົ້າກຳມະສິດ ແລະ ຮູ້ວ່າ ກ ໄດ້ຂຶ້ນທະບຽນກ່ຽວກັບທີ່ດິນຂອງຕົນເອງ, ແຕ່ໄດ້ປ່ອຍປະ ນັ້ນ, ຖ້າວ່າ ຈ ຕໍ່ວ່າ ແລະ ສາມາດຢັ້ງຢືນໄດ້ວ່າ, 1) ຄ ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບວ່າຕົນເອງໄດ້ຮູ້ວ່າ ກ ໄດ້ຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນແຕ່ໄດ້ປ່ອຍປະ, 2) ໃນສະພາບນັ້ນ, ຈ ກໍໄດ້ເຊື່ອວ່າ ກ ເປັນເຈົ້າກຳມະສິດແທ້ຂອງທີ່ດິນ (ຈ ບໍ່ຮູ້ວ່າ ກ ບໍ່ມີກຳມະສິດໂດຍຄວາມບໍລິສຸດໃຈ)ນັ້ນ, ຈ ຈະສາມາດປະຕິເສດການຮ້ອງຂໍເອົາທີ່ດິນຄືນ ຈາກ ຄ (ຕາມວັກ 2, ມາດຕາ 94, ກົດໝາຍແພ່ງ)²².

¹⁹ ມາດຕາ 560: ໃນກໍລະນີສິດຂອງຜູ້ອື່ນເປັນເປົ້າໝາຍການຊື້-ຂາຍນັ້ນ, ຜູ້ຂາຍມີພັນທະທີ່ຈະຮັບສິດດັ່ງກ່າວ ແລະໂອນໃຫ້ ຜູ້ຊື້.

²⁰ ມາດຕາ 561: ໃນກໍລະນີຂອງມາດຕາຂ້າງເທິງນີ້, ຖ້າຜູ້ຂາຍບໍ່ສາມາດຮັບສິດ ແລະ ໂອນໃຫ້ຜູ້ຊື້ໄດ້ນັ້ນ, ຜູ້ຊື້ຈະສາມາດ

ຍົກເລີກສັນຍາໄດ້. ໃນກໍລະນີນີ້, ຖ້າຜູ້ຊື້ຮູ້ວ່າສິດດັ່ງກ່າວນັ້ນບໍ່ແມ່ນຂອງຜູ້ຂາຍ, ຜູ້ຊື້ບໍ່ສາມາດຮ້ອງຂໍເອົາການໃຊ້ແທນຄ່າເສັຍຫາຍໄດ້.

²¹ ມາດຕາ 545:

1. ຖ້າຄູ່ສັນຍາຝ່າຍໜຶ່ງໄດ້ໃຊ້ສິດຍົກເລີກສັນຍາ, ຄູ່ສັນຍາທັງສອງຝ່າຍຈະມີພັນທະຟື້ນຟູສະພາບຂອງຄູ່ສັນຍາອີກຝ່າຍໜຶ່ງ. ແຕ່ບໍ່ໃຫ້ມີຜົນສະທ້ອນຕໍ່ສິດຂອງບຸກຄົນທີສາມ.

2. ໃນກໍລະນີຂອງມາດຕາຂ້າງເທິງນີ້, ຖ້າມີການສົ່ງເງິນຄືນນັ້ນ, ຕ້ອງຄິດໄລດອກເບ້ຍນັບແຕ່ເວລາທີ່ໄດ້ຮັບເງິນນັ້ນເປັນຕົ້ນໄປ.

3. ການໃຊ້ສິດຍົກເລີກສັນຍາ ຈະບໍ່ກົດກັນການຮ້ອງຂໍເອົາການໃຊ້ແທນຄ່າເສັຍຫາຍ.

(ii) **ຈ** ຈະສາມາດປະຕິເສດການຮ້ອງຂໍເອົາທີ່ດິນຄືນຈາກ **ຄ** ໄດ້ ໃນກໍລະນີທີ່ **ຈ** ໄດ້ເງື່ອນໄຂທີ່ໄດ້ກຳມະສິດຕາມອາຍຸຄວາມ. ໃນກໍລະນີນີ້, ຖ້າວ່າໄລຍະຂອງການຄອບຄອງທີ່ດິນຂອງ **ຈ** ບໍ່ພຽງພໍເພື່ອໄດ້ກຳມະສິດຕາມອາຍຸຄວາມ, ແຕ່ **ຈ** ຈະສາມາດອ້າງວ່າຕົນເອງໄດ້ກຳມະສິດຕາມອາຍຸຄວາມໂດຍເອົາ ໄລຍະເວລາທີ່ **ກ** ຄອບຄອງ ແລະ **ຂ** (ຜູ້ຄອບຄອງເກົ່າກ່ອນ **ກ**) ຄອບຄອງ ມາບວກໃສ່ກັບ ໄລຍະເວລາ ທີ່ຕົນເອງ ໄດ້ຄອບຄອງນັ້ນເພື່ອອ້າງອີງໃນການຄິດໄລ່ໄລຍະການຄອບຄອງໄດ້ (ວັກ 1, ມາດຕາ 187)²³. ແຕ່ຖ້າວ່າ ອ້າງອີງໄລຍະເວລາຂອງຜູ້ຄອບຄອງເກົ່ານັ້ນ, ຕ້ອງສືບທອດຂໍ້ບົກພ່ອງ²⁴ ຂອງຜູ້ຄອບຄອງເກົ່າເຊັ່ນດຽວກັນ (ວັກ 2, ມາດຕາ 187, ກົດໝາຍແພ່ງ).

ສະນັ້ນ, ໄລຍະເວລາຄອບຄອງທີ່ດິນຂອງ **ຈ** ແມ່ນພຽງແຕ່ 5 ປີ, ແຕ່ຖ້າເອົາໄລຍະເວລາຄອບຄອງທີ່ດິນຂອງ **ກ** ມາບວກໃສ່ກັນແລ້ວຈຶ່ງຕົກເປັນ 11 ປີນັ້ນ, **ຈ** ຈະສາມາດຮຽກຮ້ອງວ່າຕົນເອງໄດ້ກຳມະສິດ ຕາມອາຍຸຄວາມ ໂດຍມີການຄອບຄອງ 10 ປີແລ້ວ (ວັກ 2, ມາດຕາ 162, ກົດໝາຍແພ່ງ). ແຕ່ໃນກໍລະນີນີ້, ຕ້ອງມີເງື່ອນໄຂວ່າ ໃນເວລາທີ່ **ກ** ເລີ່ມຄອບຄອງທີ່ດິນນັ້ນ, **ກ** ເປັນຜູ້ບໍລິສຸດໃຈ ແລະ ບໍ່ມີຄວາມຜິດ (ວັກ 2, ມາດຕາ 162, ກົດໝາຍແພ່ງ). ສະນັ້ນ, ຖ້າວ່າ **ຄ** ສາມາດຢັ້ງຢືນໄດ້ວ່າ ໃນເວລາ **ກ** ຊື້ທີ່ດິນຈາກ **ຂ** ນັ້ນ **ກ** ໄດ້ຮູ້ວ່າ **ຂ** ບໍ່ແມ່ນເຈົ້າກຳມະສິດແທ້ ຫຼື **ກ** ມີຄວາມປະຫມາດ ເລີນເລື້ວວ່າ **ຂ** ບໍ່ແມ່ນເຈົ້າກຳມະສິດແທ້, **ຄ** ຈະສາມາດປະຕິເສດການໄດ້ກຳມະສິດຕາມອາຍຸຄວາມຂອງ **ຈ** ໄດ້.

ແຕ່ໃນກໍລະນີດັ່ງກ່າວນີ້, ຖ້າວ່າໄລຍະເວລາຂອງການຄອບຄອງຂອງ **ຂ** ບວກກັບໄລຍະເວລາຂອງການຄອບຄອງຂອງ **ກ** ແລະ **ຈ** ແລ້ວຕົກເປັນ 20 ກວ່າປີນັ້ນ, **ຈ** ຈະສາມາດຮຽກຮ້ອງວ່າຕົນເອງໄດ້ກຳມະສິດຕາມອາຍຸຄວາມ ໂດຍອ້າງວ່າໄດ້ຄອບຄອງ 20 ປີຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ (ວັກ 2, ມາດຕາ 162).

²² ຕາມເນື້ອໃນຂອງມາດຕາ 94 ວັກ 2 ແລ້ວ, ກໍລະນີດັ່ງກ່າວນີ້ບໍ່ກ່ຽວຂ້ອງໂດຍກົງ ແຕ່ຕາມປະເພນີສານຂອງຢີ່ປຸ່ນນຳ ໃຊ້ຫຼັກການຂອງມາດຕານີ້ໃນທາງອ້ອມ (ອະນຸຍາດໃຫ້ໃຊ້).

²³ ມາດຕາ 187:

1. ຜູ້ສືບທອດຂອງຜູ້ຄອບຄອງ ຈະສາມາດອ້າງການຄອບຄອງດ້ວຍຕົນເອງເທົ່ານັ້ນ ຫຼື ອ້າງການຄອບຄອງດ້ວຍຕົນເອງ ຮ່ວມກັບ ການຄອບຄອງດ້ວຍຜູ້ຄອບຄອງເກົ່າກໍໄດ້ ຕາມການເລືອກຂອງຕົນ.
2. ໃນກໍລະນີທີ່ອ້າງການຄອບຄອງຂອງຜູ້ເກົ່າ ພ້ອມກັບການຄອບຄອງດ້ວຍຕົນເອງນັ້ນ, ຜູ້ສືບທອດຂອງການຄອບຄອງຈະຕ້ອງສືບທອດຄວາມຜິດຂອງຜູ້ຄອບຄອງເກົ່າໃນການຄອບຄອງ.

²⁴ ໃນກໍລະນີທີ່ ຜູ້ຄອບຄອງເກົ່າ ໄດ້ຄອບຄອງຊັບສິ່ງຂອງມາກ່ອນດ້ວຍຄວາມບໍ່ບໍລິສຸດໃຈ, ຜູ້ຄອບຄອງຕໍ່ ກໍຕ້ອງສືບທອດ ເອົາການຄອບຄອງຊັບດ້ວຍຄວາມບໍ່ບໍລິສຸດໃຈນັ້ນ.

2 : (ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍກຳມະສິດ : ສັງຫາລິມະຊັບ)

ກ ໄດ້ຊື້ຈາກ ຂ 1 ໂຕ ແຕ່ວ່າງົວນັ້ນ ແມ່ນງົວທີ່ ຂ ໄດ້ລັກຈາກ ຄ ນອກຈາກນັ້ນ ເວລາ ຂ ລັກງົວຈາກ ຄ ງົວນັ້ນກຳລັງຖືພາ ຫຼັງຈາກ ກ ໄດ້ຊື້ຈາກ ຂ ແລ້ວ ງົວກໍເກີດລູກ 1 ໂຕ.

(1) ໃນກໍລະນີ ຄ ຮຽກຮ້ອງຕໍ່ ກ ໃຫ້ສົ່ງງົວຄືນ ກ ຕ້ອງສົ່ງງົວຄືນບໍ່ ? ແລ້ວລູກງົວເດ?

(2) ນອກຈາກໄດ້ຮັບການສົ່ງງົວຄືນຈາກ ກ ແລ້ວ ຄ ສາມາດຮຽກຮ້ອງໃຫ້ ກ ສົ່ງຄືນຜົນກຳໄລ ທີ່ໄດ້ຮັບຈາກການນຳໃຊ້ງົວ ນັບຕັ້ງແຕ່ເວລາໄດ້ຮັບມອບງົວຈາກ ຂ ຈົນຮອດເວລາສົ່ງຄືນໃຫ້ ຄ ບໍ່ ?

(3) ຄ ໄດ້ຝາກງົວໄວ້ນຳ ຂ ແຕ່ໃນກໍລະນີທີ່ ຂ ໄດ້ຂາຍງົວໃນນາມເປັນງົວຂອງຕົນເອງ ໃຫ້ ກ ແລ້ວໃນເວລາ ຄ ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ ກ ສົ່ງງົວແລະລູກງົວຄືນນັ້ນຈະເປັນຄືແນວໃດ?

1. ຫຼັກການ

1) ມີຫຼັກການທີ່ວ່າ “ບໍ່ວ່າຜູ້ໃດກໍຕາມບໍ່ສາມາດມອບສິດຫຼາຍກວ່າທີ່ຕົນມີນັ້ນໃຫ້ຄົນອື່ນໄດ້”. (Nemo pius juris ad alienum transfere potest quam ipse habet). ຂ ບໍ່ສາມາດໂອນກຳມະສິດຂອງຜູ້ກ່ຽວ ແຕ່ເປັນກຳມະສິດຂອງ ຄ ສະນັ້ນອີງຕາມກົດໝາຍວ່າດ້ວຍກຳມະສິດແລ້ວ ຄ ສາມາດຮຽກຮ້ອງໃຫ້ ກ ຜູ້ຄອບຄອງງົວ ໃນປະຈຸບັນ ສົ່ງງົວຄືນໃຫ້ແກ່ຕົນໄດ້.

2) ໃນກໍລະນີທີ່ຄອບຄອງຊັບຂອງບຸກຄົນອື່ນທີ່ຕົນບໍ່ມີສິດນັ້ນ. ຕາມຫຼັກການແລ້ວ ໃນເວລາສົ່ງຄືນ ບໍ່ພຽງແຕ່ຈະໄດ້ສົ່ງຄືນສິ່ງຂອງນັ້ນ (ສິ່ງຂອງຕົ້ນຕໍ) ແຕ່ຍັງຕ້ອງໄດ້ສົ່ງໝາກຜົນຊັບສິ່ງຂອງນັ້ນ ຄືນນຳອີກ ສົມມຸດວ່າ ໃນກໍລະນີທີ່ ກ ບໍ່ມີກຳມະສິດແຕ່ຢ່າງໃດເລີຍ ແຕ່ຫາກຄອບຄອງງົວທີ່ເປັນກຳມະສິດຂອງ ຄ ບົບເອົານ້ຳນົມງົວ ແລະໄດ້ງົວນ້ອຍທີ່ເກີດມານັ້ນ ບໍ່ພຽງແຕ່ສົ່ງແມ່ງົວເທົ່ານັ້ນ ແຕ່ຕ້ອງສົ່ງທັງນ້ຳນົມງົວ (ໃນກໍລະນີທີ່ຊົມໃຊ້ໄປແລ້ວ ກໍຕ້ອງຈ່າຍມູນຄ່າທີ່ເໝາະສົມການຊົດເຊີຍຄ່າເສັຍຫາຍ) ເຊິ່ງເປັນ “ໝາກຜົນ” ຂອງງົວ (=ສິ່ງຂອງຕົ້ນຕໍ), ໃນກໍລະນີທີ່ເອົາງົວນັ້ນໃຫ້ຄົນອື່ນເຊົ່າ ເກັບເອົາຄ່າເຊົ່າແລ້ວກໍຕ້ອງສົ່ງທັງ “ຄ່າໃຫ້ເຊົ່າ (ໝາກຜົນທາງກົດໝາຍ) ນັ້ນຄືນນຳອີກ ແຕ່ວ່າ (1) ໃນກໍລະນີທີ່ ກ ເຊື່ອວ່າແມ່ງົວນັ້ນເປັນກຳມະສິດຂອງຕົນເອງ (ຢ່າງບໍລິສຸດໃຈ) ແລ້ວການທີ່ລາວໄດ້ຮິດເອົານ້ຳນົມງົວ ແລະໄດ້ລູກງົວທີ່ເກີດມາລ້ຽງນັ້ນການທີ່ຈະໃຫ້ລາວສົ່ງຄືນທັງນ້ຳນົມງົວແລະລູກງົວນັ້ນກໍເຫັນວ່າບໍ່ຍຸດຕິທຳ ສະນັ້ນ ກ ທີ່ເປັນຄົນຄອບຄອງດ້ວຍຄວາມບໍລິສຸດໃຈນັ້ນຕ້ອງໄດ້ສົ່ງຄືນສິ່ງຂອງຕົ້ນຕໍ (ງົວ) ທີ່ເປັນກຳມະສິດຂອງຄົນອື່ນຄື ຄ ແຕ່ວ່າມີກົດລະບຽບທີ່ວ່າບໍ່ຈຳເປັນຕ້ອງສົ່ງໝາກຜົນກໍໄດ້ (ກົດໝາຍແພ່ງຍີ່ປຸ່ນຂໍ້ 1 ມາດຕາ 189) 1ແຕ່ວ່າ, ເຖິງແມ່ນວ່າ ກ ຈະຖືກຜູ້ມີກຳມະສິດ ຄ ຮ້ອງຟ້ອງຕໍ່ສານໃຫ້ສົ່ງງົວຄືນແລ້ວກໍຕາມແຕ່ ກ ກໍຍັງສາມາດໄດ້ຮັບໝາກຜົນຕໍ່ໄປຈົນກວ່າການດຳເນີນຄະດີຈະສິ້ນສຸດ ເພາະວ່າໃນເວລາຊື້ ກ ເຊື່ອວ່າ

ຂ ເປັນຜູ້ມີກຳມະສິດ) ມັນກໍບໍ່ຍຸຕິທຳສຳລັບ ຄ ສະນັ້ນໃນເວລາທີ່ຜູ້ຄອບຄອງ ກ ຖືກຜູ້ມີກຳມະສິດ ຄ ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ສິ່ງຄືນແລ້ວ ຫຼັງຈາກນັ້ນໃນເວລາທີ່ການຕັດສິນຊະນະຂອງ ຄ ຫາກແນ່ນອນແລ້ວ ກ ຕ້ອງໄດ້ສົ່ງໝາກຜົນ (ນ້ຳມົນ, ລູກງົວເປັນຕົ້ນ ໃນກໍລະນີທີ່ໄດ້ຊົມໃຊ້ນ້ຳມົນນັ້ນໄປແລ້ວ ມູນຄ່າຊົດເຊີຍທຽບເທົ່າມູນຄ່າປະຈຸບັນຂອງນ້ຳມົນ), (ມູນຄ່າຊົດເຊີຍຂອງ) 1* ໝາກຜົນທີ່ບໍ່ໄດ້ເອົາໃຈໃສ່* (Ignored Fruit), ທີ່ໄດ້ຮັບຫຼັງຈາກເວລາທີ່ ຄ ໄດ້ຮ້ອງຟ້ອງຕໍ່ ສານ (ບໍ່ແມ່ນຕັ້ງແຕ່ເວລາທີ່ມີການຕັດສິນຊະນະຂອງ ຄ ນັ້ນ), ນອກຈາກນັ້ນຖ້າຍັງມີຄວາມເສັຍຫາຍອີກຈຳເປັນຕ້ອງລະວັງເພາະວ່າມີກົດລະບຽບທີ່ວ່າ ຄ ສາມາດຮຽກຮ້ອງຄ່າຊົດເຊີຍຄວາມເສັຍຫາຍນັ້ນໄດ້ (ກົດໝາຍແພ່ງຍີ່ປຸ່ນຂໍ້ 2 ມາດຕາ 189).

ໃນເວລາທີ່ ກ ຮູ້ເບື້ອງຕົ້ນແລ້ວວ່າງົວນັ້ນບໍ່ໄດ້ເປັນກຳມະສິດຂອງ ຂ (ໃນກໍລະນີທີ່ບໍ່ບໍລິສຸດໃຈ ຕົວຢ່າງ: ໃນກໍລະນີທີ່ ກ ລັກງົວມາຈາກ ຄ) ກ ນັ້ນມີໜ້າທີ່ຕ້ອງສົ່ງ (ຫຼື ຊົດເຊີຍມູນຄ່າເສັຍຫາຍຂອງ)ໝາກຜົນທີ່ໄດ້ຮັບຕັ້ງແຕ່ເວລາທີ່ໄດ້ຄອບຄອງງົວນັ້ນມາ, ຕ້ອງສົ່ງຄືນ(ມູນຄ່າຊົດເຊີຍຂອງ) ໝາກຜົນທີ່ບໍ່ໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ (Ignored Fruit) ນັ້ນໃຫ້ ຄ ແລະນອກຈາກນັ້ນກໍຍັງມີພັນທະໃນການຊົດເຊີຍຄ່າເສັຍຫາຍນຳອີກ (ມາດຕາ 190)2.

2. ຂໍ້ຍົກເວັ້ນ

(1) ໃນກໍລະນີທີ່ ກ ໄດ້ມາໂດຍບໍ່ໄດ້ຜ່ານການຄ້າຫຼືການກະທຳ ຊື້-ຂາຍ (ໃນກໍລະນີທີ່ວ່າ ໃນລະຫວ່າງທີ່ ກ ບໍ່ຮູ້ຕົວວ່າມີງົວຂອງ ຄ ນັ້ນປົນເຂົ້າມາຢູ່ນຳຝຸງງົວຂອງ ກ ທີ່ມີຈຳນວນຫຼວງຫຼາຍ ເຊິ່ງເປັນກຳມະສິດຂອງ ກ ຫຼືໃນກໍລະນີທີ່ ກ ໄດ້ລັກເອົາງົວຂອງ ຄ ມາ) ນັ້ນການແກ້ໄຂບັນຫາ.

1. ຄືທີ່ໄດ້ຂຽນໄວ້ນັ້ນ ກໍຄົງຈະໃຊ້ໄດ້ ແຕ່ວ່າຄືກັນກັບຕົວຢ່າງທີ່ໄດ້ຕັ້ງໄວ້ນີ້ ຄືກັນກັບທີ່ ກ ໄດ້ຊື້ງົວຈາກ ຂ ແລະໃນກໍລະນີທີ່ຍັງຊື້ (ດ້ວຍຄວາມບໍລິສຸດໃຈ) ວ່າງົວເປັນກຳມະສິດຂອງຜູ້ຂາຍ ຂ ແລະຊື້ດ້ວຍສັນຍາຊື້-ຂາຍແລ້ວ ໄດ້ຮັບມອບແລ້ວ ມີແນວຄວາມຄິດທີ່ວ່າຖ້າມີແຕ່ການປົກປ້ອງ (ການໄດ້ຮັບໝາກຜົນຈົນຮອດເວລາທີ່ໄດ້ຖືກການຮ້ອງຟ້ອງຕໍ່ສານໃຫ້ສົ່ງງົວຄືນໃຫ້ ຄ), ໃນການຂຽນໄວ້ກ່ອນນັ້ນບໍ່ພຽງພໍທັງໆທີ່ວ່າຊື້ມາລ້ຽງ ເພາະເຊື່ອວ່າເປັນກຳມະສິດຂອງຜູ້ຂາຍ ແຕ່ໃນເວລາຕໍ່ມາມີເຈົ້າຂອງ ຄ ປະກົດຕົວອອກມາ ຖ້າຈຳເປັນຕ້ອງສົ່ງງົວທີ່ຊື້ນັ້ນ ກໍຈະເກີດບັນຫາທີ່ວ່າ ບໍ່ສາມາດຊື້ງົວຢ່າງອຸ່ນໃຈໄດ້. ການປົກປ້ອງຜູ້ຊື້ແບບນັ້ນຄວນຈະປະຕິບັດຄືແນວໃດ?

ໃນກໍລະນີການຊື້-ຂາຍສັງຫາລິມະຊັບນີ້ຈະແຕກຕ່າງກັບກໍລະນີຂອງອະສັງຫາລິມະຊັບ, ມີວິທີທີ່ຈະຍັງຢືນໃນໄລຍະອັນສັ້ນໆວ່າຜູ້ຂາຍນັ້ນເປັນຜູ້ມີກຳມະສິດຫຼືບໍ່ນັ້ນຈຳກັດຫຼາຍ ຖ້າຈະຍັງຢືນກໍຈະໃຊ້ເວລາແລະເງິນຫຼາຍໂພດ ສະນັ້ນ ຖ້າຈະຍັງຢືນແຕ່ລະເທື່ອກໍເປັນຫວ່າງວ່າ ການຊື້-ຂາຍ

* ໝາກຜົນທີ່ບໍ່ໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ ໝາຍເຖິງ ໝາກຜົນທີ່ຄວນໄດ້ຮັບແຕ່ຜູ້ກ່ຽວເນີນເສີຍເຊັ່ນ: ຄວນຮິດນົມທຸກມື້ແຕ່ຜູ້ກ່ຽວບາມື້ຮິດ

ສັງຫາລິມະຊັບຢ່າງສະດວກສະບາຍ ແລະໃນລາຄາທີ່ຖືກນັ້ນບໍ່ສາມາດປະຕິບັດໄດ້. ໃນກໍລະນີຂອງສັງຫາລິມະຊັບ, ມີບາງຄັ້ງຄາວປະຊາຊົນທີ່ໄປກໍ່ເປັນຜູ້ຂາຍແຕ່ໂອກາດການເປັນຜູ້ຊື້ນັ້ນກໍຫຼາຍ ສະນັ້ນ ໃນທີ່ສຸດຮວມທັງຜູ້ຂາຍປະຈຸບັນ (ມີການຢືນຢູ່ຈຸດຢືນຂອງຜູ້ຂາຍຂອງສັງຫາລິມະຊັບອື່ນກໍຫຼາຍ), ຖ້າມີອຸປະສັກໃນການຂາຍສັງຫາລິມະຊັບຢ່າງສະດວກສະບາຍທີ່ຖືກ ແລະປອດໄພນັ້ນກໍຈະເປັນການເຮັດໃຫ້ປະຊາຊົນທີ່ໄປໄດ້ຮັບຄວາມເສັຍຫາຍໄປນຳ. ດັ່ງນັ້ນ, ຖ້າການຊື້-ຂາຍສັງຫາລິມະຊັບນັ້ນ ຫາກຖືກປະຕິບັດຢ່າງຫຼວງຫຼາຍແລ້ວ ກໍຄ່ອຍໆມີການຄິດຄົ້ນລະບົບ (ຄວາມໝາຍລະບົບຂອງການໄດ້ມາຢ່າງບໍລິສຸດໃຈ) ຂອງການໄດ້ມາຢ່າງບໍລິສຸດໃຈຂອງສັງຫາລິມະຊັບ (Good faith acquisition). ແຕ່ວ່າຈະເອົາສັງຫາລິມະຊັບປະເພດໃດມາເປັນກຸ່ມເປົ້າໝາຍ ກ່ຽວກັບການທີ່ວ່າຈະຮັບຮອງ ຫຼືບໍ່ຮັບຮອງການໄດ້ມາເຊິ່ງກຳມະສິດນັ້ນ ມີເງື່ອນໄຂແບບໃດຕໍ່ຜູ້ໄດ້ມາເຊິ່ງກຳມະສິດນັ້ນ ແລະພາບຕົວຈິງຂອງການຊື້-ຂາຍ ທາງເສດຖະກິດທີ່ກ່ຽວກັບສັງຫາລິມະຊັບຂອງແຕ່ລະປະເທດ ແຕ່ໄດ້ຮັບຜົນສະທ້ອນຕໍ່ຄວາມຫວັງຂອງການປົກປ້ອງກຳມະສິດຈະປົກປ້ອງຄວາມປອດໄພຂອງການຊື້-ຂາຍສັງຫາລິມະຊັບນັ້ນຄືແນວໃດ ? ການນຳໃຊ້ກົດໝາຍແພ່ງຂອງແຕ່ລະປະເທດກໍຈະແຕກຕ່າງກັນຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ...

ກົດໝາຍຍີ່ປຸ່ນໄດ້ກຳນົດໄວ້ວ່າ(1)ໃນກໍລະນີທີ່ໄດ້ມາເຊິ່ງສັງຫາລິມະຊັບ, (2)ຕາມການປະຕິບັດການຄ້າຂາຍ(ການຊື້-ຂາຍເປັນຕົ້ນ), (3)ໃນເວລາປະຕິບັດການຄ້າຂາຍຢ່າງບໍລິສຸດໃຈ (ບໍ່ມີຄວາມສົງໄສເລີຍວ່າ ຂ ເປັນເຈົ້າກຳມະສິດຫຼືບໍ່), ພ້ອມດຽວກັນນັ້ນກໍບໍ່ມີເລີ່ນເລີ້(ໄດ້ລະມັດລະວັງຕໍ່ ຄວາມຈຳເປັນໃນການປະຕິບັດການຄ້າຂາຍດັ່ງກ່າວ)ຕົວຢ່າງ: ໃນການປະຕິບັດການຄ້າຂາຍໃດໜຶ່ງທີ່ປົກກະຕິຕ້ອງໄດ້ກວດກາທີ່ມາຂອງສິ່ງຂອງ, ໃນເວລາທີ່ມີປະເພນີເຮັດໃບຢັ້ງຢືນການມອບໝາຍກໍໄດ້ກວດເບິ່ງເນື້ອໃນຂອງໃບຢັ້ງຢືນການມອບໝາຍແລ້ວ ຈຶ່ງໄດ້ມາເປັນຕົ້ນ, (4)ໃນເວລາທີ່ໄດ້ມາເຊິ່ງການຄອບຄອງ, ໃນກໍລະນີທີ່ຜູ້ຂາຍ ຂ ຈະບໍ່ມີກຳມະສິດກໍຕາມ ຈະໄດ້ກຳມະສິດທັນທີ (ໃນເວລາໄດ້ມາເຊິ່ງການຄອບຄອງ)(ກົດໝາຍແພ່ງຍີ່ປຸ່ນມາດຕາ 192) 3 ຜົນສະທ້ອນນັ້ນມີຄື ເຮັດໃຫ້ການຮຽກຮ້ອງຄ່າເສັຍຫາຍອີງຕາມການລະເມີດກົດໝາຍ ນັ້ນງ່າຍ (ກົດໝາຍແພ່ງຍີ່ປຸ່ນ ມາດຕາ 709) 4.ນອກຈາກນີ້ໃນກໍລະນີທີ່ ຄ ຈະພິສູດຄວາມຕັ້ງໃຈແລະຄວາມຜິດຂອງ ຂ ໄດ້ຍາກກໍຕາມ ໃນນາມການໄດ້ມາເຊິ່ງຜົນກຳໄລທີ່ບໍ່ຖືກ ຕ້ອງຈາກການຂາຍສິ່ງຂອງຂອງຄົນອື່ນ ຄ ສາມາດຮຽກຮ້ອງຜົນກຳໄລທີ່ໄດ້ໃນປະຈຸບັນຄືນຕໍ່ຜູ້ທີ່ໄດ້ຜົນກຳໄລທີ່ບໍລິສຸດໃຈ (ກົດໝາຍແພ່ງຍີ່ປຸ່ນ ມາດຕາ 703)5. ສຳລັບຜູ້ທີ່ໄດ້ຜົນກຳໄລທີ່ບໍ່ບໍລິສຸດໃຈນັ້ນ ຕ້ອງໄດ້ຊົດເຊີຍຕໍ່ຜົນກຳໄລ ແລະຄວາມເສັຍຫາຍທັງໝົດ ຕໍ່ຜູ້ທີ່ໄດ້ຜົນກຳໄລທີ່ບໍລິສຸດໃຈ (ກົດໝາຍແພ່ງຍີ່ປຸ່ນ ມາດຕາ 704)6.

ກໍລະນີນີ້ແຕ່ເບື້ອງຕົ້ນ ກ (ແຕ່ການໄດ້ມາເຊິ່ງການຄອບຄອງ)ໄດ້ມາເຊິ່ງກຳມະສິດຂອງງົວ ສະນັ້ນ ຈຶ່ງໄດ້ມາເຊິ່ງກຳມະສິດຂອງໝາກຜົນນ້ຳນົມ ແລະລູກງົວນັ້ນຢ່າງແນ່ນອນ (ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 89) 7. (2)ຕາມວິທີແກ້ໄຂບັນຫານີ້ເບິ່ງຄືວ່າ ຄ ນັ້ນເປັນຕາສົງສານແຕ່ວ່າໃນ ຂ້

2) ຂອງຕົວຢ່າງ 2 ຄືດວ່າວິທີແກ້ໄຂບັນຫານີ້ ຄົງຈະດີເພາະວ່າ **ຄ** ຝາກງົວນຳ **ຂ** ດ້ວຍຄວາມຄິດຂອງຕົນເອງ ທີ່ **ຄ** ເຊື່ອຖືແລະກໍຝາກງົວໄວນຳ **ຂ** ນັ້ນກໍເປັນຄວາມຜິດຂອງ **ຄ** ເອງ.

ແຕ່ວ່າຄືໃນຂໍ້ 1) ຂອງຕົວຢ່າງ 2 ນັ້ນ ໃນກໍລະນີທີ່ງົວຖືກລັກໄປ ໂດຍບໍ່ຂຶ້ນກັບຄວາມຄິດຂອງ **ຄ** ມັນກໍບໍ່ຍຸຕິທຳສຳລັບ **ຄ**, ດັ່ງນັ້ນ ຈຶ່ງມີການກຳນົດຂໍ້ຍົກເວັ້ນກ່ຽວກັບສິ່ງຂອງທີ່ຖືກລັກ ແລະຕົກເຮັຍເສັຍຫາຍນັ້ນ ເຈົ້າກຳມະສິດສາມາດຮຽກຮ້ອງການຟື້ນຟູສິດຄືນໄດ້ນຳຜູ້ຄອບຄອງປັດຈຸບັນພາຍໃນ 2 ປີ ຫຼັງຈາກສິ່ງຂອງນັ້ນຖືກລັກ ຫຼືຕົກເຮັຍເສັຍຫາຍໄປ (ກົດໝາຍແພ່ງມາດຕາ 193)8, ດັ່ງນັ້ນໃນກໍລະນີຂອງຂໍ້ 1) ຂອງຕົວຢ່າງ 2 ນັ້ນ ຕາມວິທີແກ້ໄຂຂອງກົດໝາຍແພ່ງແລ້ວ ຖ້າຍັງຢູ່ໃນລະຍະ 2 ປີ ທີ່ງົວຖືກ **ຂ** ລັກໄປນັ້ນ, ເຈົ້າກຳມະສິດ **ຄ** ສາມາດຮຽກຮ້ອງຕໍ່ **ກ** ໃຫ້ສົ່ງງົວຄືນໄດ້. ການຮຽກຮ້ອງໃຫ້ສົ່ງຄືນນີ້ ແມ່ນການຮຽກຮ້ອງໃຫ້ສົ່ງອີງຕາມກຳມະສິດ ສະນັ້ນ ນອກຈາກງົວ(ແມ່ງົວ)ແລ້ວ ກ່ຽວກັບການຮຽກຮ້ອງໃຫ້ສົ່ງຄືນໝາກຜົນຄືນນຳນົມ ແລະລູກງົວເປັນຕົ້ນ ນັ້ນ ເຊັ່ນດຽວກັບທີ່ໄດ້ຂຽນໃນຂໍ້ (2) ນັ້ນເອງ. ໃນເວລາທີ່ **ກ** ຊື້ງົວນຳ **ຂ** ຢ່າງບໍລິສຸດໃຈ ໝາກຜົນ, ນ້ຳນົມ ແລະລູກງົວເປັນຕົ້ນ ທີ່ໄດ້ຮັບກ່ອນ **ຄ** ຮ້ອງຟ້ອງ ແລະຜົນກຳໄລທີ່ໄດ້ຮັບຈາກການນຳໃຊ້ນັ້ນ ບໍ່ຈຳເປັນຕ້ອງສົ່ງຄືນ ສະນັ້ນຈຶ່ງກາຍເປັນກຳມະສິດຂອງ **ກ** ແຕ່ໝາກຜົນແລະກຳໄລທີ່ ໄດ້ຮັບຫຼັງຈາກນັ້ນ ຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ສົ່ງຄືນ, ໃນເວລາທີ່ **ກ** ຊື້ງົວນຳ **ຂ** ຢ່າງບໍ່ບໍລິສຸດໃຈ ມີພັນທະ ຕໍ່ການສົ່ງຄືນ ແລະການຊົດເຊີຍຄ່າເສັຍຫາຍຂອງໝາກຜົນທີ່ໄດ້ຮັບ ແລະໝາກຜົນທີ່ບໍ່ໄດ້ເອົາໃຈ ໃສ່ (Ignored Fruit) ນັ້ນ.

(3) ໃນກໍລະນີທີ່ບັນຫານີ້ເກີດໃນຍີ່ປຸ່ນວິທີແກ້ໄຂບັນຫາຕົວຢ່າງ 2 ນີ້ ແມ່ນໄດ້ເວົ້າກ່ຽວກັບ 1), 2), 3) ແລະຍັງມີບັນຫາໜຶ່ງທີ່ຢາກເພີ່ມເຕີມ ສົມມຸດວ່າໃນຂໍ້ 1) ຂອງຕົວຢ່າງ 2 ໃນກໍລະນີທີ່ **ຂ** ເປັນພໍ່ຄ້າຫຼືຮ້ານຄ້າ, ໃນກໍລະນີທີ່ **ຂ** ເປັນບໍລິສັດເປັນຕົ້ນ ຫຼືໃນກໍລະນີທີ່ຂາຍເປັນທາງການ ແລະການປະມູນຂາຍເລຫຼັງນັ້ນ, ຖ້າບໍ່ປົກປ້ອງ **ກ** ໃຫ້ຫຼາຍກວ່ານີ້ ຫຼືຈະເວົ້າແບບເປັນຮູບປະທຳ ກໍຄືມີວິທີເບິ່ງອີກຢ່າງໜຶ່ງ (ການຕັດສິນແບບນະໂຍບາຍອັນໜຶ່ງ) ຄືຍ້ອນວ່າບໍ່ມີຄວາມເຊື່ອຖືຕໍ່ຫຼັກການ “ຕະຫຼາດ” ຢ່າງພຽງພໍ ແລະກໍຍ້ອນວ່າຈະເປັນການຂັດຂວາງຕໍ່ການຊື້-ຂາຍ ຕາມຫຼັກການຕະຫຼາດທີ່ປອດໄພ, ລາບລື່ນ, ວ່ອງໄວ ແລະລາຄາຖືກນັ້ນ.

ເພື່ອຕອບຄຳຖາມນີ້ ໃນກົດໝາຍແພ່ງຂອງຍີ່ປຸ່ນ ມີກົດລະບຽບທີ່ວ່າ ສົມມຸດວ່າໃນກໍລະນີທີ່ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ຟື້ນຟູກຳມະສິດ ຫຼືສິ່ງຂອງທີ່ຖືກລັກ ຫຼືຕົກເຮັຍ ພາຍຫຼັງທີ່ສິ່ງຂອງຖືກລັກ ຫຼືຕົກເຮັຍໄປນັ້ນ ພາຍໃນເວລາ 2 ປີກໍຕາມ ຖ້າຜູ້ເປັນເຈົ້າຂອງທາກບໍ່ຈ່າຍ “ຄ່າສິນຄ້າ” ທີ່ຜູ້ຄອບຄອງໄດ້ຈ່າຍໄປນັ້ນ ໃຫ້ຜູ້ຄອບຄອງແລ້ວ ຜູ້ເປັນເຈົ້າຂອງກໍບໍ່ສາມາດເອົາສິ່ງຂອງງົດນັ້ນຄືນໄດ້ (ມາດຕາ 194)9, ສົມມຸດໃນຂໍ້(1)ຂອງຕົວຢ່າງທີ 2 ໃນເວລາທີ່ **ຂ** ເປັນພໍ່ຄ້າ, ຮ້ານຄ້າ, ການຂາຍເປັນທາງການ ແລະການປະມູນຂາຍເລຫຼັງນັ້ນຕາບໃດທີ່ **ຄ** ທາກບໍ່ທົດແທນເງິນຄ່າສິນຄ້າທີ່ **ກ** ໄດ້ຈ່າຍໃຫ້ **ຂ** ແລ້ວ ເຖິງແມ່ນວ່າຈະຖືກລັກ ຫຼືຕົກເຮັຍພາຍໃນ 2 ປີ ກໍຕາມ ຈະບໍ່ສາມາດ

ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ສິ່ງງົວນັ້ນຄືນໄດ້.

ເຖິງແມ່ນວ່າໃນກໍລະນີທີ່ການຄອບຄອງຂອງ **ກ** ຄືໄດ້ເວົ້າໃນຂໍ້ 1) ວ່າມີເງິນໄຂຂອງການໄດ້ມາຢ່າງທັນທີນັ້ນພຽງພໍ ເພາະວ່າໄດ້ມາຈາກ **ຂ** ທີ່ເປັນຮ້ານຄ້າ ຫຼືພໍ່ຄ້າ ຫຼືການຂາຍເປັນທາງການ ແລະການປະມຸນຂາຍເລຂູ່ງທີ່ລັດຖະບານຈັດ, ການຄຸ້ມຄອງຂອງ **ກ** ກໍບໍ່ແມ່ນວ່າບໍ່ມີສິດ ສະນັ້ນຈົນຮອດເວລາທີ່ **ຄ** ຈ່າຍມູນຄ່າເພື່ອແລກປ່ຽນກັບການຮຽກຮ້ອງໃຫ້ສິ່ງງົວຄືນ, **ກ** ມີສິດໄດ້ຮັບໝາກຜົນແລະກຳໄລຈົນກວ່າ **ຄ** ຈະຈ່າຍຄ່າງົວໃຫ້ **ກ** ຈົນຄົບຖ້ວນຕາມຄຳຕັດສິນຂອງສານ (ຕາມປະເພນີສານ).

ແຕ່ວ່າຫາກເປັນເຊັ່ນນັ້ນ ຂັ້ນກັບສິ່ງເປົ້າໝາຍອາດຈະເຮັດໃຫ້ **ກ** ໄດ້ປຽບຫຼາຍໂພດ ແລະອາດຈະເຮັດໃຫ້ **ຄ** ເສັຍປຽບຫຼາຍໂພດກໍເປັນໄດ້ ຕົວຢ່າງ: ສຳລັບກໍລະນີທີ່ສິ່ງຂອງທີ່ບໍ່ມີການຫຼຸດລາຄາ ຫຼືຄ່າຫຼຸດລາຄາຈາກການນຳໃຊ້ເຊັ່ນ: ແກ້ວ, ເພັດ, ພອຍ... ທີ່ **ກ** ຊື້ນັ້ນກໍເປັນ ບັນຫາກົງກັນຂ້າມກ່ຽວກັບສິ່ງຂອງທີ່ມີການຫຼຸດລາຄາ ຫຼືການຫຼຸດລາຄາຕາມການນຳໃຊ້ທີ່ໄປເຊັ່ນ: ເຄື່ອງຈັກກໍ່ສ້າງ ແລະສິ່ງທີ່ມີການຫຼຸດລາຄາໄປຕາມໄລຍະເວລາທີ່ຜ່ານໄປນັ້ນ, ດ້ານໜຶ່ງ **ຄ** ຕ້ອງທົດແທນມູນຄ່າ (ມູນຄ່າກ່ອນການມູນຄ່າຫຼຸດລາຄາ) ໃນເວລາທີ່ **ກ** ໄດ້ຊື້ຈາກ **ຂ** ແລະການທີ່ຮັບເອົາການສົ່ງຄືນເຄື່ອງຈັກທີ່ມີມູນຄ່າຫຼຸດລົງໃນລະຫວ່າງທີ່ **ກ** ໄດ້ຊົມໃຊ້ ແລະບໍ່ສາມາດຮຽກຮ້ອງໃຫ້ສິ່ງຄືນໝາກຜົນ ແລະຜົນກຳໄລທີ່ໄດ້ມາຈາກການຊົມໃຊ້ນັ້ນ ບໍ່ເປັນການເຮັດໃຫ້ **ຄ** ເສັຍປຽບຫຼາຍໂພດບໍ່? ນີ້ເປັນການສົງໄສທີ່ຖືກສະເໜີຈາກຫຼັກການສ່ວນໜຶ່ງ ດັ່ງນັ້ນ ຕາມຫຼັກການແລ້ວບໍ່ແມ່ນການທົດແທນມູນຄ່າທີ່ **ກ** ຈ່າຍໃຫ້ **ຂ** ແຕ່ເປັນຄຳເຫັນທີ່ຍັງຍືນວ່າຈະເປັນທຳກວ່າ (ເປັນພຽງສູງສ່ວນໜ້ອຍ) ຖ້າ **ຄ** ຫາກທົດແທນລາຄາໃນປັດຈຸບັນໃນເວລານັ້ນຂອງວັດຖຸ ເປົ້າໝາຍທີ່ **ຄ** ໄດ້ຮຽກຮ້ອງຕໍ່ **ກ** ໃຫ້ສົ່ງຄືນນັ້ນແລ້ວ ຈຶ່ງສາມາດເອົາຄືນມາໄດ້ (ເຖິງແມ່ນວ່າລາຄາໃນປັດຈຸບັນ ຫຼຸດຫຼາຍກວ່າມູນຄ່າໃນເມື່ອກ່ອນກໍຕາມ ແຕ່ວ່າ **ກ** ກໍໄດ້ຮັບໝາກຜົນ ແລະຜົນກຳໄລຈາກການຊົມໃຊ້ ໃນລະຫວ່າງນັ້ນຢູ່ແລ້ວ).

ຕົວຢ່າງ 2: ແມ່ນວິທີແກ້ໄຂບັນຫາຂອງກໍລະນີທີ່ເປັນບັນຫາຢູ່ຢູ່ປຸ່ນດັ່ງຂ້າງເທິງນີ້. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມໃນຕົວຢ່າງນັ້ນບໍ່ໄດ້ເປັນບັນຫາ ແຕ່ວ່າມີບັນຫາທີ່ຖືກຖືກຖຽງກັນກ່ຽວກັບການໄດ້ມາຢ່າງ ທັນທີອີກອັນໜຶ່ງ ເຊັ່ນ: ໃນຂໍ້ (3) ຂອງຕົວຢ່າງ2, **ຄ** ໄດ້ເອົາງົວຝາກນຳ **ຂ** ແຕ່ **ຂ** ລັກເອົາງົວຂາຍໃຫ້ **ກ** ແລະ **ກ** ໄດ້ຊື້ແລະຈ່າຍເງິນດ້ວຍຄວາມບໍລິສຸດໃຈ, ບໍ່ເລີນເລີ້ແຕ່ວ່າໃນລະຫວ່າງທີ່ຝາກງົວໄວ້ນຳ **ຂ** ໄລຍະໜຶ່ງໄດ້ຂາຍງົວໃຫ້ **ກ** ແລ້ວແຕ່ຍັງບໍ່ໄດ້ມອບງົວໃຫ້ **ກ** ເທື່ອນັ້ນ **ຄ** ຈຶ່ງມາເອົາງົວຈາກ **ຂ**, ໃນເວລາທີ່ **ກ** ຫາກມີເງື່ອນໄຂໄດ້ຮັບກຳມະສິດ ຢ່າງທັນທີຕາມມາດຕາ 192 ແລ້ວ **ກ** ສາມາດຮຽກຮ້ອງໃຫ້ສິ່ງງົວຄືນ ໃນນາມເປັນງົວຂອງຕົນຄືນໄດ້ບໍ່? ນີ້ເປັນບັນຫາທີ່ມີຢູ່ສິ່ງນີ້ແມ່ນບັນຫາທີ່ກ່ຽວພັນໄປເຖິງການຕິດຄວາມໝາຍ ຂອງຄຳເວົ້າທີ່ວ່າການໄດ້ມາ “ການໄດ້ມາເຊິ່ງການຄອບຄອງ” (ມາດຕາ 192), ຖ້າງົວຖືກຍົກຍ້າຍຕາມຄວາມເປັນຈິງຈາກ **ຂ** ໄປຫາ **ກ**

ແລ້ວບໍ່ສາມາດເວົ້າໄດ້ວ່າ ເປັນການໄດ້ມາເຊິ່ງການຄອບຄອງບໍ ? ຫຼື **ຂ** ໄດ້ມອບໃຫ້ **ກ** ໄປແລ້ວເທື່ອໜຶ່ງ ແລະດ້ວຍເງື່ອນໄຂອັນໃດອັນໜຶ່ງ(ຄອກົງຂອງ **ກ** ເພເປັນຕົ້ນ ເຊິ່ງເປັນເງື່ອນໄຂ) ທີ່ **ກ** ໄດ້ນຳເອົາຝາກມາງົວນຳ **ຂ** ນັ້ນເປັນການກະທຳຊ້ອນ ສະນັ້ນ ໃນການຕົກລົງລະຫວ່າງ **ຂ** ແລະ **ກ** ຖ້າ **ຂ** ຫາກສະແດງຄວາມຄິດໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວແມ່ນວິທີທີ່ເອີ້ນວ່າ ການຄອບຄອງທີ່ປັບປຸງມີກຳນົດໃນ (ມາດຕາ 183 ຂອງກົດໝາຍແພ່ງຍີ່ປຸ່ນ)10 ວ່າ “ຕໍ່ໄປນີ້ຈະຄອບຄອງໄວ້ໃຫ້ **ກ** (ຮັບຝາກ)” ເປັນບັນຫາທີ່ວ່າໃນເວລານັ້ນ ການໄດ້ມາເຊິ່ງການຄອບຄອງ (ມາດຕາ 192) ຈະຖືກຮອງຮັບເອົາຫຼືບໍ່ ?, ປະເພນີສານໄດ້ຕີຄວາມໝາຍຂອງ “ການໄດ້ມາເຊິ່ງການຄອບຄອງ” ໃນມາດຕາ 192 ຢ່າງແຄບໆວ່າ ແມ່ນການຄອບຄອງ ເກັບຮັກສາຍັງບໍ່ພຽງພໍ ແລະຄວາມໝາຍຂອງການໄດ້ມາເຊິ່ງການຄອບຄອງ ໃນມາດຕາ 192 ໃນນາມຕ້ອງຮັບຮອງເອົາການປ່ຽນແປງຂອງສະພາບການຄອບຄອງແບບຜິວເຜີນນັ້ນ. ໃນເບື້ອງຫຼັງມີການດັດປັບພິຈາລະນາເຖິງການດັດປັບຜົນປະໂຫຍດ ໃນລະຫວ່າງການປົກປ້ອງ **ຄ** ທີ່ເປັນເຈົ້າກຳມະສິດຢ່າງແທ້ຈິງ ແລະການປົກປ້ອງ **ກ** ທີ່ເປັນຜູ້ໄດ້ມາ.

3. (ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍກຳມະສິດ: ການຄ້າປະກັນດ້ວຍຫຼັກຊັບ)

ຂ ເອົາເງິນຈຳນວນ 100 ລ້ານກີບ ໃຫ້ **ກ** ຍືມ ເພື່ອຄຳປະກັນໃນການກູ້ຢືມນັ້ນ

ກ ເອົາທຶງນາ ທີ່ເປັນກຳມະສິດຂອງ **ກ** ໄປຄຳປະກັນ ແລະລົງທະບຽນ.

(1) ກະລຸນາອະທິບາຍກ່ຽວກັບວິທີການຂອງການຄຳປະກັນ ແລະການລົງທະບຽນຄຳປະກັນ,

(2) ໃນກໍລະນີທີ່ **ຄ** ນຳໃຊ້ທຶງນາທີ່ເປັນກຳມະສິດຂອງ **ກ** ໂດຍທີ່ບໍ່ມີການມອບສິດຈາກ **ກ**. ໃນກໍລະນີນີ້, **ຂ** ຈະສາມາດຮ້ອງຂໍຫຍັງແດ່ຈາກ **ຄ**?

(3) **ຄ** ຕັດຕົ້ນໄມ້ທີ່ເກີດຢູ່ທຶງນາທີ່ເປັນກຳມະສິດຂອງ **ກ** ແລ້ວຂົນອອກຈາກທຶງນາໄປຂາຍໃຫ້ **ງ**. **ກ** ສາມາດຮຽກຮ້ອງເອົາຕົ້ນໄມ້ນຳ **ງ** ຄືນໄດ້ບໍ່? ກະລຸນາພິຈາລະນາແຕ່ລະກໍລະນີ ເຊັ່ນ ໃນກໍລະນີທີ່ **ງ** ຮູ້ວ່າຕົ້ນໄມ້ເປັນຂອງ **ກ** ແລະໃນກໍລະນີທີ່ **ງ** ບໍ່ຮູ້ວ່າຕົ້ນໄມ້ເປັນຂອງ **ກ**.

(4) ຍ້ອນວ່າເມື່ອຮອດກຳນົດການສົ່ງເງິນ 100 ລ້ານກີບ ຄືນແລ້ວກໍຕາມ, ແຕ່ວ່າ **ກ** ກໍຍັງບໍ່ສາມາດສົ່ງຄືນໄດ້. ດັ່ງນັ້ນ, **ຂ** ຈຶ່ງຢາກປະຕິບັດສິດໃນການຄຳປະກັນຂອງທຶງນາທີ່ເປັນກຳມະສິດຂອງ **ກ**. ກະລຸນາອະທິບາຍກ່ຽວກັບວິທີການດຳເນີນການ. ໃນກໍລະນີນັ້ນ, ຕົ້ນໄມ້ທີ່ເກີດຢູ່ທຶງນາ ກ່ອນເອົາໄປຄຳປະກັນ ແລະລົງທະບຽນ ແລະເຄື່ອງປັ້ນທີ່ຕິດຕັ້ງຫຼັງຈາກໄດ້ເອົາທຶງນາໄປຄຳປະກັນ ແລະລົງທະບຽນແລ້ວນັ້ນ, ສາມາດຂາຍພ້ອມກັບທຶງນາໄດ້ບໍ່?

ກໍລະນີທີ່ນຳໃຊ້ກົດໝາຍຍີ່ປຸ່ນຕໍ່ຄະດີຕົວຢ່າງທີ່ກ່າວມາຂ້າງເທິງນີ້:

ສຳລັບ(1)

ກໍລະນີຄຳຖາມທີ 3 (1) ແມ່ນມີຈຸດປະສົງຈະຮັບຮູ້ຫຼັກການພື້ນຖານກ່ຽວກັບການຄຳປະກັນດ້ວຍຫຼັກຊັບ¹ ແລະຂັ້ນຕອນໃນການຄຳປະກັນດ້ວຍຫຼັກຊັບ. ໃນນັ້ນ ຈະອະທິບາຍລະບົບຄຳປະກັນໂດຍມີການອະທິບາຍ ກ່ຽວກັບການຄຳປະກັນດ້ວຍຫຼັກຊັບ, ແລະຈຸດພິເສດຂອງການຄຳປະກັນດ້ວຍຫຼັກຊັບ.

ໃນກໍລະນີທີ່ **ຂ** (ເຈົ້າໜີ້) ມີສິດທວງໃຫ້ **ກ** (ລູກໜີ້) ປະຕິບັດພັນທະໃດໜຶ່ງ, ຕົວຢ່າງ, ໃນກໍລະນີທີ່ **ຂ** ໃຫ້ **ກ** ຍືມເງິນ 10 ລ້ານເຢນ*, **ຂ** ມີສິດທວງໃຫ້ **ກ** ສົ່ງເງິນຄືນຕາມສັນຍາກູ້ຢືມ. ໃນກໍລະນີທີ່ **ຂ** ຂາຍສິນຄ້າຕໍ່ **ກ** ຕາມລາຄາ 10 ລ້ານເຢນ*, **ຂ** ມີສິດທວງໃຫ້ **ກ** ຈ່າຍເງິນລາຄາ

*ເຢນ ສະກຸນເງິນຕາຍີ່ປຸ່ນ (Yen)

¹ ໝາຍເຖິງການຄຳປະກັນດ້ວຍອະສັງຫາລິມະຊັບ.

ສິນຄ້າຕາມສັນຍາຊື້ຂາຍ. ໃນກໍລະນີທີ່ ໒ ໄດ້ຮັບເໝົາສ້ອມແປງສິ່ງບຸກລ້າງຂອງ ໗ ຕາມລາຄາ 10 ລ້ານ ເຢນ ແລະ ໒ ໄດ້ສຳເລັດແລ້ວ, ໒ ມີສິດທວງໃຫ້ ໗ ຈ່າຍຄ່າສ້ອມແປງຕາມສັນຍາຮັບເໝົາ ເປັນຕົ້ນ. ສາມາດຄິດໄດ້ໃນຫຼາຍກໍລະນີ. ໃນແຕ່ກໍລະນີ ຄືດັ່ງເທິງນີ້, ລະບົບຄຳປະກັນແມ່ນມາດຕະການທາງດ້ານກົດໝາຍ ເພື່ອຮັບປະກັນໃຫ້ ໒ ໄດ້ຮັບການປະຕິບັດພັນທະຈາກ ໗.

ການຄຳປະກັນຈະໃຊ້ 2 ວິທີການເປັນຕົ້ນຕໍ. ວິທີການທີໜຶ່ງ ແມ່ນເອົາຊັບສິ່ງຂອງທີ່ເປັນກຳມະສິດຂອງລູກໜີ້ ຫຼື ບຸກຄົນທີສາມ ນຳມາຄຳປະກັນ, ແລະໃນກໍລະນີທີ່ຮອດກຳນົດເວລາແລ້ວ ແຕ່ລູກໜີ້ຍັງບໍ່ທັນປະຕິບັດພັນທະຂອງຕົນ, ເຈົ້າໜີ້ຈະໃຊ້ສິດໃນການຄຳປະກັນເພື່ອຂາຍຊັບສິ່ງຂອງທີ່ນຳມາຄຳປະກັນແລະໄດ້ຮັບການຊຳລະໂດຍເງິນທີ່ໄດ້ຈາກການຂາຍຊັບສິ່ງຂອງນັ້ນໂດຍບຸລິມະສິດ. ລະບົບຄຳປະກັນນີ້ແມ່ນວິທີການທີ່ຄຳປະກັນການໃຊ້ແທນໜີ້ສິນຂອງລູກໜີ້ດ້ວຍມູນຄ່າຂອງຊັບສິ່ງຂອງທີ່ນຳມາຄຳປະກັນ. ສະນັ້ນເອີ້ນວ່າ ການຄຳປະກັນດ້ວຍຊັບສິ່ງຂອງ.

ວິທີການທີສອງແມ່ນລູກໜີ້ຈະຮ້ອງຂໍໃຫ້ບຸກຄົນທີສາມມາເປັນຜູ້ຄຳປະກັນ. ໃນກໍລະນີນີ້, ຜູ້ຄຳປະກັນກັບເຈົ້າໜີ້ຈະເຮັດສັນຍາຄຳປະກັນ, ຖ້າວ່າມາຮອດເວລາກຳນົດແລ້ວ ລູກໜີ້ຍັງບໍ່ທັນປະຕິບັດພັນທະນັ້ນ, ຜູ້ຄຳປະກັນ ຈະຊຳລະໜີ້ແທນລູກໜີ້. ສິ່ງທີ່ສຳຄັນແມ່ນໃນກໍລະນີທີ່ລູກໜີ້ຮ້ອງຂໍໃຫ້ບຸກຄົນໃດໜຶ່ງເປັນຜູ້ຄຳປະກັນ ແລະ ບຸກຄົນນັ້ນກໍໄດ້ເຫັນດີເທົ່ານັ້ນ ຍັງບໍ່ທັນເຮັດສັນຍາຄຳປະກັນໃດ. ເພາະວ່າຜູ້ທີ່ຈະເປັນຜູ້ຄຳປະກັນຕ້ອງເຮັດ “ສັນຍາຄຳປະກັນ” ກັບເຈົ້າໜີ້ເປັນລາຍລັກອັກສອນ ຜູ້ຄຳປະກັນໄດ້ພັນທະຕໍ່ເຈົ້າໜີ້ກ່ຽວກັບໜີ້ສິນຂອງລູກໜີ້. ພ້ອມກັນນີ້, ລະຫວ່າງລູກໜີ້ກັບຜູ້ຄຳປະກັນກໍຕ້ອງມີ “ສັນຍາມອບເໝົາຄຳປະກັນ”. ການຄຳປະກັນທີ່ໃຊ້ວິທີການນີ້ ແມ່ນຄຳປະກັນການຊຳລະໜີ້ຂອງລູກໜີ້ ດ້ວຍທຶນຂອງບຸກຄົນທີສາມ ຈຶ່ງເອີ້ນວ່າ ການຄຳປະກັນດ້ວຍບຸກຄົນ.

ນອກຈາກລະບົບຮັບປະກັນ, ການຄຳປະກັນດ້ວຍບຸກຄົນຍັງມີ ລະບົບທີ່ ບຸກຄົນທີສາມໄດ້ຕົກລົງກັບລູກໜີ້ວ່າຈະເປັນລູກໜີ້ຮ່ວມ (ມາດຕາ 432, ກົດໝາຍແພ່ງ)².

ສ່ວນການຄຳປະກັນດ້ວຍຊັບສິ່ງຂອງກໍມີສອງລັກສະນະຄື:ການຄຳປະກັນດ້ວຍຊັບສິ່ງຂອງຕາມກົດໝາຍ, ຊຶ່ງໄດ້ເກີດຂຶ້ນຕາມກົດໝາຍ, ແລະການຄຳປະກັນດ້ວຍຊັບສິ່ງຂອງຕາມສັນຍາ. ການຄຳປະກັນດ້ວຍຊັບສິ່ງຂອງຕາມກົດໝາຍແມ່ນໄດ້ຮັບການນຳໃຊ້ໃນກໍລະນີທີ່ຊັບສິ່ງຂອງກັບໜີ້ສິນໄດ້ມີການພົວພັນກັນຫຼາຍສົມຄວນ ກົດໝາຍໄດ້ກຳນົດວ່າ ຊັບສິ່ງຂອງນັ້ນເປັນເປົ້າໝາຍຂອງການຄຳປະກັນ. ຖ້າວ່າມາຮອດເວລາກຳນົດແລ້ວ ລູກໜີ້ຍັງບໍ່ທັນຊຳລະໜີ້, ກົດໝາຍອະນຸມັດໃຫ້ເຈົ້າໜີ້ເອົາຊັບສິ່ງຂອງນັ້ນໄວ້ນຳເຈົ້າໜີ້ ຫຼື ເຈົ້າໜີ້ມີສິດຮ້ອງຂໍໃຫ້ສານອະນຸມັດຂາຍຊັບສິ່ງຂອງນັ້ນເພື່ອຊຳລະໜີ້ຢ່າງເປັນບຸລິມະສິດ. ກົດໝາຍແພ່ງຂອງປະເທດຍີ່ປຸ່ນ ໄດ້

² ມາດຕາ 432 (ການປະຕິບັດພັນທະຮ່ວມ): ຖ້າຫຼາຍຄົນມີພັນທະຮ່ວມ, ເຈົ້າໜີ້ສາມາດຮ້ອງ ຂໍໃຫ້ລູກໜີ້ຜູ້ໜຶ່ງ ຫຼື ລູກໜີ້ທັງໝົດ ພ້ອມກັນຫຼືລຽນກັນປະຕິບັດພັນທະທັງໝົດ ຫຼືສ່ວນໜຶ່ງ.

ກຳນົດສິດເອົາຊັບມາຈຳໄວ້ນຳເຈົ້າໜີ້ (ມາດຕາ 295, ກົດໝາຍແພ່ງ)³ ແລະສິດໄດ້ຮັບການຊຳລະໜີ້ຢ່າງມີບູລິມະສິດ(ມາດຕາ 303, ກົດໝາຍແພ່ງ)⁴.

ພ້ອມກັນນັ້ນ ກົດໝາຍແພ່ງຂອງປະເທດຍີ່ປຸ່ນ ຍັງໄດ້ກຳນົດການຄ້າປະກັນດ້ວຍຊັບສິ່ງຂອງຕາມສັນຍາຄື: ການຊວດຈຳ (ມາດຕາ 342, ກົດໝາຍແພ່ງ)⁵ ແລະ ການຄ້າປະກັນດ້ວຍຫຼັກຊັບ (ມາດຕາ 369 , ກົດໝາຍແພ່ງ)⁶. ໃນເວລາເຮັດຊວດຈຳນັ້ນ, ຜູ້ຊວດຈຳ (ລູກໜີ້ ຫຼື ບຸກຄົນທີສາມ) ຕ້ອງເອົາຊັບສິ່ງຂອງທີ່ເປັນເປົ້າໝາຍຊວດຈຳນັ້ນມາໄວ້ນຳເຈົ້າໜີ້ເພື່ອໃຫ້ເຈົ້າໜີ້ຄອບຄອງຊັບສິ່ງຂອງ. ສ່ວນໃນກໍລະນີທີ່ ນຳໃຊ້ການຄ້າປະກັນດ້ວຍຫຼັກຊັບນັ້ນ, ລູກໜີ້ຈະສືບຕໍ່ຄອບຄອງຊັບສິ່ງຂອງທີ່ນຳມາຄ້າປະກັນໄດ້. ສະນັ້ນ, ລູກໜີ້ຈະສືບຕໍ່ນຳໃຊ້ ແລະໄດ້ຮັບໝາກຜົນຈາກຊັບສິ່ງຂອງນັ້ນໄດ້. ອັນນີ້ແມ່ນຈຸດທີ່ແຕກຕ່າງກັນລະຫວ່າງ ການຊວດຈຳ ກັບການຄ້າປະກັນດ້ວຍຫຼັກຊັບ.

ຕໍ່ໄປນີ້ຈະສຶກສາຂັ້ນຕອນ ແລະ ວິທີການທີ່ **ຂ** ໃຫ້ **ກ** ຍືມເງິນ 10 ລ້ານ ເຢນ, ແລະ **ກ** ໄດ້ເອົາທຶງນາທີ່ເປັນກຳມະສິດຂອງຕົນເອງນຳມາຄ້າປະກັນ ຕາມຄະດີຕົວຢ່າງທີ່ໄດ້ສະເໜີມາໃນຂໍ້ທີ 3. ໃນກໍລະນີນີ້, ເຈົ້າໜີ້ **ຂ** ກັບລູກໜີ້ **ກ** (1) ໄດ້ເຮັດສັນຍາກູ້ຢືມ, ແລະ (2) ສັນຍາຄ້າປະກັນດ້ວຍຫຼັກຊັບ. (1) ແມ່ນສາເຫດທີ່ພາໃຫ້ມີໜີ້ສິນທີ່ຈະໄດ້ຮັບປະກັນດ້ວຍຄ້າປະກັນດ້ວຍຫຼັກຊັບ, (2) ແມ່ນສາເຫດທີ່ພາໃຫ້ມີການປະກັນດ້ວຍຫຼັກຊັບ. ຕາມສັນຍາເຫຼົ່ານີ້, **ຂ** ກັບ **ກ** ຮ່ວມກັນຂຶ້ນທະບຽນຢູ່ສຳນັກງານທະບຽນທີ່ດິນເພື່ອຂຶ້ນທະບຽນວ່າຈະເອົາທຶງນາ (ອະສັງຫາລິມະຊັບ) ທີ່ເປັນກຳມະສິດຂອງກຳມາຄ້າປະກັນດ້ວຍຫຼັກຊັບ. ໃນກໍລະນີນີ້, ຢູ່ໃນທະບຽນທີ່ດິນນັ້ນກໍ່ໄດ້ຂຽນກ່ຽວກັບມູນຄ່າຂອງໜີ້ສິນທີ່ຈະຄ້າປະກັນດ້ວຍຫຼັກຊັບ (ໃນຄະດີຕົວຢ່າງແມ່ນຕົ້ນທຶນຂອງໜີ້ສິນ 10 ລ້ານ ເຢນ), ດອກເບ້ຍ (ຄ່ານຳໃຊ້ຕົ້ນທຶນໃນໄລຍະແຕ່ມື້ໃຫ້ຍືມເຖິງມື້ທີ່ຊຳລະ, ຕົວຢ່າງ: 10% ຕໍ່ປີ), ອັດຕາດອກເບ້ຍຂອງຄ່າໃຊ້ແທນຄວາມເສັຍຫາຍ (ອັດຕາດອກເບ້ຍທີ່ນຳໃຊ້ພາຍຫຼັງກາຍກຳນົດເວລາທີ່ຊຳລະໜີ້, ຕົວຢ່າງ: 12% ຕໍ່ປີ), ເປັນຕົ້ນ.

ກົດໝາຍແພ່ງໄດ້ກຳນົດວ່າສິ່ງທີ່ຈະນຳມາຄ້າປະກັນດ້ວຍຫຼັກຊັບໄດ້ແມ່ນອະສັງຫາລິມະຊັບ(ທີ່ດິນ ຫຼື ສິ່ງປຸກສ້າງ), ສິດນຳໃຊ້ພື້ນດິນ, ສິດປູກຝັງໃນໄລຍະຍາວ (ມາດຕາ 369, ກົດ

³ ມາດຕາ 295 (ເນື້ອໃນຂອງສິດໃນການເກັບຮັກສາ): ຖ້າຜູ້ຄອບຄອງຊັບຂອງບຸກຄົນອື່ນມີສິດທວງທີ່ໄດ້ເກີດກ່ຽວກັບຊັບດັ່ງກ່າວ, ຜູ້ກ່ຽວຈະສາມາດເກັບຮັກສາຊັບນັ້ນໄວ້ ຈົນກວ່າຈະໄດ້ ຮັບການປະຕິບັດພັນທະຂອງສິດທວງນັ້ນ. ແຕ່ຂໍ້ກຳນົດນີ້ ຈະບໍ່ມີຜົນໃຊ້ໄດ້ ຖ້າການທວງໜີ້ນັ້ນບໍ່ໄດ້ ຮັບການແກ້ໄຂ.

⁴ ມາດຕາ 303 (ເນື້ອໃນບູລິມະສິດ) : ຜູ້ທີ່ມີບູລິມະສິດມີສິດຈະໄດ້ຮັບການໃຊ້ແທນໜີ້ສິນ ຈາກຊັບສິນຂອງລູກໜີ້ກ່ອນເຈົ້າໜີ້ອື່ນໆ ອີງຕາມຂໍ້ກຳນົດໃນກົດໝາຍສະບັບນີ້ ຫຼືກົດໝາຍສະບັບອື່ນໆ.

⁵ ມາດຕາ 342 (ເນື້ອໃນສິດໃນການຊວດຈຳ) ຜູ້ມີສິດໃນການຊວດຈຳ ມີສິດຄອບຄອງສິດທີ່ຕົນໄດ້ຮັບ ເປັນການຄ້າປະກັນຂອງສິດທວງຂອງຕົນຈາກລູກໜີ້ ຫຼືບຸກຄົນທີສາມ, ແລະມີສິດຮັບການປະຕິບັດພັນທະ ຈາກຊັບດັ່ງກ່າວຈາກເຈົ້າໜີ້ອື່ນ.

ໝາຍແພ່ງ). ຕົວຢ່າງ: ລູກໜີ້ **ກ** ມີດິນ **a** ແລະມີສິ່ງປຸກສ້າງ **b** ຢູ່ເທິງພື້ນດິນ ແລະ ເອົາໄປ ຄຳປະກັນດ້ວຍຫຼັກຊັບນັ້ນ, **ກ** ສາມາດເອົາທີ່ດິນ **a** ແລະສິ່ງປຸກສ້າງ **b** ມາຄຳປະກັນດ້ວຍຫຼັກ ຊັບໄດ້ (ເອີ້ນວ່າຄຳປະກັນພ້ອມກັນ), ຫຼື ຈະສາມາດເອົາທີ່ດິນ **a** ຫຼື ສິ່ງປຸກສ້າງ **b** ອັນດຽວ ມາຄຳປະກັນກໍໄດ້. ໃນກໍລະນີທີ່ເອົາແຕ່ສິ່ງປຸກສ້າງ **b** ມາຄຳປະກັນ, ໃນເວລາປະຕິບັດການໃຊ້ ແທນໜີ້ສິນດ້ວຍຫຼັກຊັບທີ່ນຳມາຄຳປະກັນ, ສິ່ງປຸກສ້າງ **b** ກໍຈະໄດ້ຮັບການຂາຍ. ໃນກໍລະນີນີ້, ເຈົ້າກຳມະສິດທີ່ດິນ **a** ກັບເຈົ້າກຳມະສິດສິ່ງປຸກສ້າງ **b** ແມ່ນຄົນລະຄົນແລ້ວ. ສະນັ້ນກົດໝາຍຈະ ໄດ້ສັນນິຖານວ່າ ເຈົ້າກຳມະສິດຂອງສິ່ງປຸກສ້າງ **b** ກໍໄດ້ສິດນຳໃຊ້ພື້ນດິນ. ແຕ່ໃນກໍລະນີນີ້ ຄຳ ນຳໃຊ້ພື້ນດິນນັ້ນແມ່ນສານເປັນຜູ້ກຳນົດຕາມການສະເໜີຂອງຄູ່ຄະດີ (ມາດຕາ 388, ກົດໝາຍ ແພ່ງ)⁷.

ໃນການຄຳປະກັນດ້ວຍຫຼັກຊັບ, ຜູ້ເອົາຊັບໄປຄຳປະກັນ⁸ ຈະສືບຕໍ່ຄອບຄອງຊັບສິ່ງຂອງທີ່ ນຳໄປຄຳປະກັນ, ຈະສາມາດນຳໃຊ້, ໄດ້ຮັບໝາກຜົນ ແລະຊື້ຂາດໄດ້ຕາມໃຈຕົນເອງ ໃນໄລຍະ ກ່ອນມີການດຳເນີນ ປະມູນຂາຍ. ຕົວຢ່າງ, **ກ** ສາມາດປູກຝັງໃນທົ່ງນາ (ນຳໃຊ້), ຈະໃຫ້ **B** ເຊົ່າ ແລະຈະໄດ້ຄ່າເຊົ່າທີ່ດິນ (ຮັບໝາກຜົນ), ຈະຂາຍ ຫຼື ມອບທີ່ດິນໃຫ້ລ້າຕໍ່ **ຈ**⁹, ແລະຈະເອົາທີ່ດິນ ໄປຄຳປະກັນດ້ວຍຫຼັກຊັບລຳດັບທີສອງກໍໄດ້ (ຊື້ຂາດ)ຕາມໃຈຕົນເອງ.

ໃນກໍລະນີທີ່ **ກ** ຂາຍທົ່ງນາດັ່ງກ່າວໃຫ້ **ຈ** ແລະ **ຈ** ໄດ້ຂຶ້ນທະບຽນ (**ຈ** ໄດ້ເປັນເຈົ້າກຳມະສິດ ຂອງທົ່ງນາດັ່ງກ່າວ), ແຕ່ **ກ** ໄດ້ຂຶ້ນທະບຽນຄຳປະກັນດ້ວຍຫຼັກຊັບນັ້ນມາກ່ອນ. ສະນັ້ນ, ຖ້າ **ກ** ບໍ່ໄດ້ຊຳລະໜີ້ຕໍ່ **ຂ** ຕາມສັນຍານັ້ນ, **ຂ** ຈະສາມາດຮ້ອງຂໍໃຫ້ສານຂາຍທົ່ງນາທີ່ເປັນກຳມະສິດຂອງ **ຈ** ໃນປັດຈຸບັນ ເພື່ອໄດ້ຮັບການຊຳລະໝີ່ຈາກລາຄາທົ່ງນາຢ່າງມີບູລິມະສິດກ່ອນຜູ້ອື່ນ. ໃນກໍ ລະນີນີ້, **ຈ** ໄດ້ເສັຍກຳມະສິດຂອງທົ່ງນາທີ່ຕົນເອງໄດ້ຊື້ຈາກ **ກ**. ແຕ່ **ຈ** ຕ້ອງໄດ້ຍອມຮັບ ເພາະ ວ່າກ່ອນ **ຈ** ຊື້ທົ່ງນານັ້ນຈາກ **ກ**, **ຈ** ສາມາດຮູ້ໄດ້ວ່າມີທະບຽນຄຳປະກັນດ້ວຍຫຼັກຊັບຂອງ **ຂ**.

⁶ ມາດຕາ 369 (ເນື້ອໃນການຄຳປະກັນດ້ວຍຊັບຄົງທີ່):

1. ຜູ້ມີສິດໃນການຄຳປະກັນດ້ວຍຊັບຄົງທີ່ ມີສິດຮັບການໃຊ້ແທນໜີ້ສິນກ່ອນ ເຈົ້າໜີ້ອື່ນໆ ຈາກຊັບຄົງທີ່ ເຊິ່ງລູກໜີ້ ຫຼືບຸກຄົນທີ່ສາມໄດ້ປະກອບເປັນການຄຳປະກັນຂອງໜີ້ສິນ ໂດຍບໍ່ໄດ້ໂອນ.
2. ສິດໃນເໜືອໜ້າທີ່ດິນ ແລະສິດໃນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນເພື່ອກະສິກຳ ກໍສາມາດທີ່ຈະເປັນເປົ້າໝາຍຂອງການຄຳປະກັນ ດ້ວຍຊັບຄົງທີ່ໄດ້ ໃນກໍລະນີດັ່ງກ່າວ ຈະນຳໃຊ້ກຳນົດໃນພາກນີ້.

⁷ ມາດຕາ 388 (ສິດໃນເໜືອໜ້າທີ່ດິນທີ່ກຳນົດໂດຍກົດໝາຍ): ໃນກໍລະນີທີ່ດິນແລະອາຄານທີ່ຕັ້ງຢູ່ໃນທີ່ດິນດັ່ງ ກ່າວ ເປັນຂອງເຈົ້າຂອງດຽວກັນ, ຖ້າຈະໄດ້ຄຳປະກັນດ້ວຍຊັບຄົງທີ່ ພຽງແຕ່ທີ່ດິນຫຼືອາຄານເທົ່ານັ້ນ, ຖ້າວ່າຜູ້ປະ ກອບຄຳປະກັນດ້ວຍຊັບຄົງທີ່ ໄດ້ສ້າງສິດເໜືອໜ້າທີ່ດິນນຳ ໃນການຂາຍປະມູນຢ່າງເປັນທາງການ. ແຕ່ໃນກໍລະນີດັ່ງ ກ່າວ, ສານຈະກຳນົດຄ່າເຊົ່າທີ່ດິນຕາມການຮ້ອງຂໍຈາກຄູ່ກໍລະນີ.

⁸ ໝາຍເຖິງລູກໜີ້

⁹ ລູກໜີ້ສາມາດໂອນ ຫຼືຂາຍຊັບທີ່ມາຄຳປະກັນໄດ້ ແຕ່ຜູ້ຮັບໂອນ ຫຼືຜູ້ຊື້ບໍ່ສາມາດຂຶ້ນທະບຽນໄດ້. ຜົນສະທ້ອນສອງ ເລື່ອງນີ້ໃຫ້ອ່ານໃນວັກຕໍ່ໄປ.

ແຕ່ໃນສະພາບຕົວຈິງ, ຊື້ຊັບສິ່ງຂອງທີ່ມີການຄ້າປະກັນດ້ວຍຫຼັກຊັບຂອງຜູ້ອື່ນແມ່ນມີຄວາມສູງສູງ, ສະນັ້ນ, ຕາມປົກກະຕິຈະຊື້ຊັບສິ່ງຂອງພາຍຫຼັງທີ່ບໍ່ມີຄ້າປະກັນດ້ວຍຫຼັກຊັບແລ້ວ. ສະນັ້ນ ໃນສະພາບຕົວຈິງ, **ຂ, ກ, ຈ** ຈະພົບກັນ ແລະປົກສາຫາລືກັນເພື່ອ (1) **ຈ** ໄດ້ຈ່າຍຄ່າທີ່ດິນໃຫ້ **ກ**, (2) **ກ** ຈະເອົາສ່ວນໜຶ່ງຂອງເງິນທີ່ໄດ້ຈາກ **ຈ** ໄປຊຳລະໜີ້ຕໍ່ **ຂ** ເພື່ອບໍ່ໃຫ້ມີໜີ້ສິນ ແລະລົບລ້າງທະບຽນຄ້າປະກັນດ້ວຍຫຼັກຊັບຂອງ **ຂ**, (3) **ກ** ຈະມອບກຳມະສິດຂອງທີ່ດິນໃຫ້ **ຈ** ເພື່ອໃຫ້ **ຈ** ຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນ. ໂດຍໄດ້ຜ່ານຂັ້ນຕອນນີ້ແລ້ວ, **ຈ** ຈະສາມາດໄດ້ກຳມະສິດຂອງທຶນງານໂດຍບໍ່ມີຫຍັງຈະຄິດເປັນຫ່ວງ.

ສຳລັບ (2)

ໃນຄະດີຕົວຢ່າງທີ 3 (2) ແມ່ນຄຳຖາມກ່ຽວກັບຜົນສັກສິດຂອງຄ້າປະກັນດ້ວຍຫຼັກຊັບ. ຜົນສັກສິດຂອງຄ້າປະກັນດ້ວຍຫຼັກຊັບມີ 2 ແບບຄື: 1) ຜົນສັກສິດຕໍ່ລູກໜີ້ທີ່ເອົາຊັບສິ່ງຂອງມາຄ້າປະກັນ (ຜົນສັກສິດພາຍໃນ), 2) ຜົນສັກສິດຕໍ່ບຸກຄົນທີສາມ (ຜູ້ທີ່ບໍ່ແມ່ນເຈົ້າໜີ້ ຫຼື ລູກໜີ້) (ຜົນສັກສິດພາຍນອກ). ຄຳຖາມຂໍ້ (2) ແລະ (3) ແມ່ນຄຳຖາມທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ 2) ຜົນສັກສິດພາຍນອກ. (ສ່ວນ (1) ບັນຫາກ່ຽວກັບຜົນສັກສິດພາຍໃນຈະເອົາມາຄົ້ນຄວ້າໃນຄຳຖາມ (4).

ໃນກໍລະນີທີ່ **ຄ** ນຳໃຊ້ທຶນງານທີ່ **ຂ** ໄດ້ນຳມາຄ້າປະກັນໂດຍຕົນບໍ່ມີສິດນັ້ນ, **ກ** ທີ່ເປັນເຈົ້າກຳມະສິດ ແລະ ຜູ້ຄອບຄອງທຶນງານ ຈະສາມາດຮ້ອງຂໍບໍ່ໃຫ້ **ຄ** ເຂົ້າມາລົບກວນຕາມກຳມະສິດຂອງຕົນເອງ. ຖ້າວ່າ **ກ** ຮ້ອງຂໍບໍ່ໃຫ້ **ຂ** ມາລົບກວນ, ສຳລັບ **ຂ** ເປັນຜູ້ມີສິດໃນການຄ້າປະກັນດ້ວຍຫຼັກຊັບກໍບໍ່ມີບັນຫາ. ແຕ່ໃນກໍລະນີທີ່ **ກ** ບໍ່ໄດ້ຮ້ອງຂໍໃຫ້ **ຄ** ເຂົ້າມາລົບກວນ ແລະປ່ອຍປະຊຶ່ງຈະສ້າງບັນຫາ. ຖ້າວ່າການນຳໃຊ້ຂອງ **ຄ** ບໍ່ມີຜົນສະທ້ອນຕໍ່ມູນຄ່າຂອງທຶນງານ ກໍຈະບໍ່ມີບັນຫາສຳລັບ **ຂ**, ແລະ **ຂ** ກໍບໍ່ມີສິດທີ່ຈະແຊກແຊງ ການນຳໃຊ້ທຶນງານຂອງ **ກ**. ແຕ່ໃນກໍລະນີທີ່ການນຳໃຊ້ຂອງ **ຄ** ມີຜົນສະທ້ອນຕໍ່ມູນຄ່າຂອງທີ່ດິນ ແລະ ເຮັດໃຫ້ມູນຄ່າຂອງທຶນງານຕ່ຳລົງນັ້ນ, **ຂ** ຜູ້ທີ່ມີສິດໃນການຄ້າປະກັນດ້ວຍຫຼັກຊັບ ຈະໄດ້ຮັບອັບປະໂຫຍດ. ການຄ້າປະກັນດ້ວຍຫຼັກຊັບແມ່ນ ສິດຄຸ້ມຄອງມູນຄ່າຂອງສິ່ງທີ່ນຳມາຄ້າປະກັນ ແລະ ສິດໄດ້ຮັບການຊຳລະໜີ້ໂດຍທີ່ຂາຍຊັບສິ່ງຂອງທີ່ນຳມາຄ້າປະກັນໃນກໍລະນີທີ່ຮອດເວລາກຳນົດແຕ່ລູກໜີ້ບໍ່ປະຕິບັດພັນທະຂອງຕົນເອງ. ສະນັ້ນ, ການກະທຳຂອງ **ຄ** ທີ່ຈະຫຼຸດມູນຄ່າຂອງຊັບສິ່ງຂອງທີ່ນຳມາຄ້າປະກັນນັ້ນ ແມ່ນການລະເມີດສິດຂອງເຈົ້າໜີ້ທີ່ມີສິດໃນການຄ້າປະກັນດ້ວຍຫຼັກຊັບ.

ສະນັ້ນ, ປະເພນີສານໄດ້ຍັງຢືນວ່າ 1) ໃນເວລາຊັບສິ່ງຂອງທີ່ນຳມາຄ້າປະກັນໄດ້ຮັບຄວາມເສັຍຫາຍອັນແນ່ນອນ ຈາກການຄອບຄອງຂອງ **ຄ**, ແຕ່ **ກ** ຜູ້ເປັນເຈົ້າກຳມະສິດບໍ່ໄດ້ຮ້ອງຂໍເພື່ອບໍ່ໃຫ້ **ຄ** ເຂົ້າມາລົບກວນນັ້ນ, **ຂ** ມີສິດສາມາດຮ້ອງຂໍໃຫ້ **ຄ** ບໍ່ເຂົ້າມາລົບກວນ.

ພ້ອມກັນນີ້, ປະເພນີສານໄດ້ຍັງຍືນວ່າ 2) ໃນກໍລະນີທີ່ຍັງບໍ່ທັນມີຄວາມເສັຍຫາຍຕໍ່ຊັບສິ່ງຂອງທີ່ ນຳມາຄຳປະກັນຈາກການຄອບຄອງຂອງ ຄ, ແຕ່ໃນເວລາ ກ ບໍ່ໄດ້ປະຕິບັດສັນຍາ ແລະ ຂ ເລີ່ມເອົາຊັບສິ່ງຂອງທີ່ນຳມາຄຳປະກັນມາປະມູນຂາຍ, ແຕ່ບໍ່ສາມາດຂາຍໄດ້ ຍ້ອນວ່າ ຄ ຍັງຄອບຄອງ ທີ່ດິນດັ່ງກ່າວ. ສະນັ້ນ, ຂ ກໍບໍ່ສາມາດຮັບການຊຳລະໜີ້ສິນໄດ້. ໃນກໍລະນີນີ້, ສານອະນຸມັດໃຫ້ ຂ ຜູ້ມີສິດ ໃນການຄຳປະກັນ ດ້ວຍຫຼັກຊັບ ສາມາດຮ້ອງຂໍໃຫ້ ຄ ບໍ່ເຂົ້າມາລົບກວນໂດຍກົງໄດ້.

ຕາມປົກກະຕິແລ້ວ ຂ ຜູ້ເປັນເຈົ້າໜີ້ບໍ່ມີສິດຄອບຄອງຊັບສິ່ງຂອງທີ່ນຳມາຄຳປະກັນດ້ວຍຫຼັກຊັບ, ແຕ່ໃນກໍລະນີດັ່ງກ່າວມານີ້ ຂ ຍັງມີສິດຮ້ອງຂໍເພື່ອບໍ່ໃຫ້ ຄ ເຂົ້າມາລົບກວນ, ມີເຫດຜົນທາງດ້ານກົດໝາຍມີ 2 ແບບທີ່ຈະໄດ້ອະທິບາຍດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້;

1) ອ້າງອີງຕາມລະບົບທີ່ເຈົ້າໜີ້ມີສິດຮ້ອງຂໍແທນລູກໜີ້ (ມາດຕາ 423, ກົດໝາຍແພ່ງ)¹⁰. ໝາຍຄວາມວ່າໃນກໍລະນີທີ່ເຈົ້າໜີ້ຕ້ອງການປົກປ້ອງສິດທວງຂອງຕົນຕໍ່ລູກໜີ້. ຕົວຢ່າງ, ກ ບໍ່ມີເງິນຊຳລະໜີ້ ແລະຕ້ອງການຂາຍຊັບສິ່ງຂອງທີ່ນຳມາຄຳປະກັນດ້ວຍຫຼັກຊັບເພື່ອຊຳລະໜີ້, ແຕ່ ກ ບໍ່ໄດ້ໃຊ້ສິດຂອງຕົນເອງຕໍ່ ຄ ນັ້ນ, ເຈົ້າໜີ້ ຂ ຈະສາມາດໃຊ້ສິດຂອງລູກໜີ້ແທນ ກ ກໍໄດ້.

ແຕ່ໃນກໍລະນີທີ່ ລູກໜີ້ ກ ບໍ່ໃຫ້ຄວາມຮ່ວມມືໃນການປະມູນຂາຍຊັບສິ່ງຂອງທີ່ນຳມາຄຳປະກັນດ້ວຍຫຼັກຊັບ, ເຖິງວ່າ ຂ ເລີ່ມກະກຽມປະມູນຂາຍແຕ່ ກ ອະນຸມັດໃຫ້ ຄ ເຂົ້າຊັບສິ່ງຂອງນັ້ນ. ໃນກໍລະນີນີ້, ຄ ກໍໄດ້ສິດເຊົ່າທີ່ດິນ ແລະ ກ ກໍບໍ່ມີສິດຮ້ອງຂໍໃຫ້ ຄ ອອກຈາກທີ່ດິນຂອງຕົນເອງ ຍ້ອນວ່າຕົນເອງໄດ້ອະນຸມັດໃຫ້ເຊົ່າ. ສະນັ້ນ, ຂ ກໍບໍ່ສາມາດໃຊ້ສິດແທນ ກ ໄດ້¹¹.

ສະນັ້ນ, ປະເພນີສານໄດ້ຍັງຍືນວ່າ 2) ໃນກໍລະນີດັ່ງເທິງນີ້, ເຈົ້າໜີ້ໃນການຄຳປະກັນດ້ວຍຫຼັກຊັບ ຈະສາມາດຮ້ອງຂໍເພື່ອບໍ່ໃຫ້ ຄ ເຂົ້າມາລົບກວນຕາມສິດທວງຂອງຕົນເອງໄດ້. ຄຳຕັດສິນນີ້ໄດ້ປ່ຽນປະເພນີສານເກົ່າທີ່ໄດ້ເວົ້າວ່າ ເຈົ້າໜີ້ທີ່ມີສິດໃນການຄຳປະກັນດ້ວຍຫຼັກຊັບ ຈະບໍ່ສາມາດໃຊ້ສິດແທນລູກໜີ້ ແລະຮ້ອງຂໍບໍ່ໃຫ້ ຄ ເຂົ້າມາລົບກວນໄດ້ໂດຍອ້າງອີງສິດທວງຂອງຕົນ, ຍ້ອນວ່າການກະທຳຂອງ ຄ ນັ້ນບໍ່ໄດ້ສ້າງຄວາມເສັຍຫາຍຕໍ່ຊັບສິ່ງຂອງທີ່ນຳມາຄຳປະກັນ. ຄຳຕັດສິນໃໝ່ນີ້ ໄດ້ອອກໃນປີ 1999.

¹⁰ ມາດຕາ 423 (ສິດຮັບຊ່ວງຕໍ່ຂອງເຈົ້າໜີ້) ເພື່ອປົກປ້ອງສິດໃນການທວງຂອງຕົນ, ເຈົ້າໜີ້ສາມາດໃຊ້ສິດທີ່ເປັນຂອງລູກໜີ້. ແຕ່ຂໍ້ກຳນົດນີ້ຈະບໍ່ສາມາດໃຊ້ໄດ້ຕໍ່ສິດສ່ວນຕົວສະເພາະຂອງລູກໜີ້ເທົ່ານັ້ນ.

¹¹ ກໍລະນີນີ້ ໝາຍເຖິງເຈົ້າໜີ້ ຂ ບໍ່ສາມາດນຳໃຊ້ຫຼັກການ ການດຳເນີນການແທນລູກໜີ້ ຕາມມາດຕາ 423 ໄດ້ ຍ້ອນວ່າ: 1. ຄ ໄດ້ຮັບການປົກປ້ອງຈາກສັນຍາເຊົ່າທີ່ ກ ໄດ້ອະນຸຍາດໃຫ້ ຄ ເຂົ້າມາເຊົ່າທີ່ດິນທີ່ນຳມາຄຳປະກັນ; ການກະທຳຂອງ ກ ຖືວ່າເປັນການກະທຳທີ່ບໍ່ໃຫ້ຄວາມຮ່ວມມືກັບ ຂ ໃນເວລາກະກຽມປະມູນຂາຍຊັບສິ່ງກ່າວ.

ແຕ່ວ່າຖ້າໄດ້ຢັ້ງຢືນວ່າ ຂ ຜູ້ເປັນເຈົ້າທີ່ມີສິດໃນການຄ້າປະກັນດ້ວຍຫຼັກຊັບ ສາມາດຮ້ອງຂໍເພື່ອບໍ່ໃຫ້ ຄ ຜູ້ເປັນບຸກຄົນທີສາມທີ່ເຂົ້າມາລະເມີດເປົ້າໝາຍຂອງການຄ້າປະກັນດ້ວຍຫຼັກຊັບອອກຈາກຊັບສິ່ງຂອງ ໂດຍອ້າງອີງສິດທາງຂອງຕົນ, ກໍໝາຍຄວາມວ່າຈະຈຳກັດຂອບເຂດ ສິດຂອງລູກໜີ້ ກ (ເຈົ້າກຳມະສິດຂອງຊັບສິ່ງຂອງທີ່ນຳມາຄ້າປະກັນດ້ວຍຫຼັກຊັບ) ໃນການຄອບຄອງ ແລະນຳໃຊ້ອະສັງຫາລິມະຊັບທີ່ນຳມາ ຄ້າປະກັນດ້ວຍຫຼັກຊັບ. ສະນັ້ນ, ຄວນຈະຄົ້ນຄວ້າຢ່າງລະອຽດວ່າ ຈະອະນຸມັດໃຫ້ເຈົ້າທີ່ຜູ້ມີສິດໃນການຄ້າປະກັນດ້ວຍຫຼັກຊັບນັ້ນ ມີສິດຮ້ອງຂໍເພື່ອບໍ່ໃຫ້ບຸກຄົນທີສາມ ເຂົ້າມາລົບກວນໂດຍສິດຂອງຕົນຫຼາຍສຳໃດ. ຕ້ອງຊົ່ງຊາລະຫວ່າງຜົນປະໂຫຍດຂອງເຈົ້າທີ່ ກັບສິດຂອງລູກໜີ້.

ສຳລັບ (3)

ຄຳຖາມຂໍ້ (3) ແມ່ນຄຳຖາມກ່ຽວກັບຜົນສັກສິດຂອງຄ້າປະກັນດ້ວຍຫຼັກຊັບ (ຜົນສັກສິດພາຍນອກ) ແລະ ຂອບເຂດຂອງຊັບສິ່ງຂອງທີ່ນຳມາຄ້າປະກັນດ້ວຍຫຼັກຊັບ.

ຕົ້ນໄມ້ທີ່ຢືນຢູ່ພື້ນດິນ ແມ່ນຊັບສິ່ງຂອງທີ່ຕິດຈອດກັບທີ່ດິນ (ວັກທີ 1, ມາດຕາ 86, ກົດໝາຍແພ່ງ), ກໍຖືວ່າເປັນອະສັງຫາລິມະຊັບ. ຕາມກົດໝາຍຍີ່ປຸ່ນ, ຕົ້ນໄມ້ແມ່ນບໍ່ຄືກັນກັບສິ່ງປຸກສ້າງ ແລະຖືວ່າຊັບສິ່ງຂອງທີ່ຕິດຈອດກັບທີ່ດິນ (ສ່ວນສິ່ງປຸກສ້າງ ແມ່ນອະສັງຫາລິມະຊັບທີ່ມີ ລັກສະນະເອກະລາດຈາກທີ່ດິນ. ສະນັ້ນ, ສາມາດຈົດທະບຽນຕ່າງຫາກກັບທີ່ດິນ ແລະສາມາດຊື້ຂາດຕ່າງຫາກກັບທີ່ດິນກໍໄດ້. ແຕ່ໃນເວລານັ້ນ, ຜູ້ທີ່ໄດ້ກຳມະສິດຂອງສິ່ງປຸກສ້າງຈະໄດ້ສິດນຳໃຊ້ພ້ອມ, ຄື: ໄດ້ສິດໃຫ້ເຊົ່າທີ່ດິນ ຫຼື ສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ).

ສະນັ້ນ, ໃນເວລາທີ່ດິນໄດ້ຮັບການເອົາໄປຄ້າປະກັນດ້ວຍຫຼັກຊັບນັ້ນ, ຜົນສັກສິດຂອງການຄ້າປະກັນ ນັ້ນຈະກວມເອົາຕົ້ນໄມ້ທີ່ຢືນຢູ່ເທິງພື້ນດິນນັ້ນ. ແຕ່ໃນກໍລະນີທີ່ຕົ້ນໄມ້ນັ້ນ ໄດ້ຮັບການຈົດທະບຽນຕາມລະບຽບການພິເສດ ຫຼື ມີການສະແດງຢ່າງເປີດກວ້າງວ່າ ຜົນສັກສິດຂອງຄ້າປະກັນຈະບໍ່ກວມເອົາຕົ້ນໄມ້ ທີ່ຢືນຢູ່ເທິງພື້ນດິນຕາມຮີດຄອງປະເພນີຂອງທ້ອງຖິ່ນສະເພາະນັ້ນ, ຜົນສັກສິດຂອງຄ້າປະກັນນັ້ນຈະບໍ່ກວມເອົາຕົ້ນໄມ້ທີ່ຢືນຢູ່ເທິງພື້ນດິນ. ແຕ່ຖ້າວ່າບໍ່ມີການຈົດທະບຽນ ຫຼື ບໍ່ມີການສະແດງຢ່າງເປີດກວ້າງຄືດັ່ງເທິງນີ້, ໃນເວລາທີ່ງານທີ່ເປັນກຳມະສິດຂອງ ກ ໄດ້ຮັບການນຳມາຄ້າປະກັນດ້ວຍຫຼັກຊັບນັ້ນ, ຕົ້ນໄມ້ທີ່ຢູ່ເທິງພື້ນດິນກໍໄດ້ຮັບຜົນສັກສິດຂອງການຄ້າປະກັນພ້ອມ.

ສະນັ້ນ, ພາຍຫຼັງທີ່ ຂ ໄດ້ມີສິດໃນການຄ້າປະກັນດ້ວຍຫຼັກຊັບແລ້ວ, ການກະທຳຂອງ ຄ ທີ່ຕັດໄມ້ອອກຈາກທີ່ງານນັ້ນແມ່ນການລະເມີດຕໍ່ຊັບສິ່ງຂອງທີ່ນຳມາຄ້າປະກັນດ້ວຍຫຼັກຊັບ ແລະຈະຫຼຸດມູນຄ່າຂອງຊັບສິ່ງຂອງ ທີ່ນຳມາຄ້າປະກັນຊຶ່ງຈະລະເມີດສິດຂອງ ຂ. ໃນການຄ້າປະກັນ

ຫຼັກຊັບ. ສະນັ້ນ, ຖ້າມີການກະທຳແບບນີ້ແລ້ວ, **ຂ** ຈະສາມາດຮ້ອງຂໍເພື່ອບໍ່ໃຫ້ **ຄ** ເຂົ້າມາລົບກວນໂດຍສິດໃນການຄຳປະກັນດ້ວຍຫຼັກຊັບ (ຕາມທີ່ໄດ້ອະທິບາຍໃນຂໍ້ (2)). ນອກຈາກນັ້ນ, ຖ້າວ່າຕົ້ນໄມ້ທີ່ຖືກຕັດນັ້ນຍັງຢູ່ເທິງພື້ນດິນ, ຕົ້ນໄມ້ທີ່ຖືກຕັດກໍຖືວ່າເປັນສັງຫາລິມະຊັບ, ແຕ່ຍັງຢູ່ເທິງພື້ນດິນທີ່ເປັນຊັບສິ່ງຂອງທີ່ນຳມາຄຳປະກັນ. ສະນັ້ນ, ຕົ້ນໄມ້ນັ້ນກໍຖືວ່າເປັນພາກສ່ວນໜຶ່ງຂອງ ຊັບສິ່ງຂອງທີ່ນຳມາຄຳປະກັນ. ຖ້າວ່າ **ຂ** ໃຊ້ສິດເພື່ອໄດ້ຮັບການ ຊຳລະຈາກຊັບສິ່ງຂອງ, **ຂ** ຈະສາມາດເອົາທີ່ດິນ ພ້ອມກັນກັບຕົ້ນໄມ້ທີ່ຢູ່ເທິງພື້ນດິນໄປປະມູນຂາຍເພື່ອຊຳລະໜີ້ຂອງຕົນ.

ແຕ່ໃນກໍລະນີຄຳຖາມ (3) ຄື: ຕົ້ນໄມ້ທີ່ຢູ່ເທິງພື້ນດິນທີ່ເປັນຊັບສິ່ງຂອງທີ່ນຳມາຄຳປະກັນນັ້ນ ໄດ້ຖືກຕັດ ແລະເອົາໄປອອກຈາກທີ່ດິນດັ່ງກ່າວນັ້ນ, ເຈົ້າໜີ້ທີ່ມີສິດໃນການຄຳປະກັນດ້ວຍຫຼັກຊັບ ຈະສາມາດນຳເອົາຕົ້ນໄມ້ ແລະຮ້ອງຂໍເອົາກັບຄືນໄດ້ ຫຼື ບໍ່ ? ບັນຫານີ້ແມ່ນກ່ຽວຂ້ອງກັບ ຜົນສັກສິດຂອງສິດທາງໃນການຄຳປະກັນດ້ວຍຫຼັກຊັບຈະກວມເອົາຊັບສິ່ງຂອງທີ່ໄດ້ຕັດອອກຈາກທີ່ດິນທີ່ເປັນຊັບສິ່ງຂອງທີ່ນຳມາຄຳປະກັນຫຼືບໍ່. ກ່ຽວກັບບັນຫານີ້ຈະຕ້ອງຄົ້ນຄວ້າ ຕາມສອງກໍລະນີ.

ກໍລະນີ 1) ແມ່ນລູກໜີ້ **ກ** ເປັນຜູ້ຕັດໄມ້ທີ່ຢູ່ເທິງພື້ນດິນທີ່ເປັນຊັບສິ່ງຂອງທີ່ນຳມາຄຳປະກັນ ແລະແກ່ອອກຈາກພື້ນດິນນັ້ນ ເພື່ອຂາຍຕໍ່ **ງ**. ໃນກໍລະນີນີ້, **ກ** ບໍ່ໄດ້ຈົດທະບຽນຕາມລະບຽບການສະເພາະ ແລະບໍ່ໄດ້ແຈ້ງຢ່າງເປີດກວ້າງຕາມຮີດຄອງປະເພນີສະເພາະກ່ຽວກັບຕົ້ນໄມ້ທີ່ຢູ່ເທິງພື້ນດິນ¹². ສະນັ້ນ, ຖ້າວ່າຕົ້ນໄມ້ນັ້ນກໍແມ່ນສ່ວນໜຶ່ງຂອງຊັບສິ່ງຂອງທີ່ນຳມາຄຳປະກັນຕໍ່ **ຂ**. ແຕ່ **ກ** ໄດ້ຕັດຕົ້ນໄມ້ນັ້ນ, ແກ່ອອກ ແລະໄດ້ຂາຍຕໍ່ **ງ**, ກໍຖືວ່າ **ກ** ໄດ້ຊື້ຂາດຊັບສິ່ງຂອງອັນດຽວໃຫ້ສອງຝ່າຍ. ບັນຫານີ້ແມ່ນຄ້າຍຄືກັນກັບກໍລະນີທີ່ເຈົ້າຂອງມອບຊັບສິ່ງຂອງດຽວໃຫ້ສອງຝ່າຍ, ຊຶ່ງບໍ່ສາມາດປະຕິບັດໄດ້. ສະນັ້ນ, ລະຫວ່າງ **ຂ** ກັບ **ງ** ນັ້ນ, ຜູ້ໃດທີ່ໄດ້ຂຶ້ນທະບຽນຕົ້ນໄມ້ທີ່ໄດ້ຖືກຕັດແລະໄດ້ແກ່ອອກ (ສັງຫາລິມະຊັບ) ກ່ອນອີກຝ່າຍໜຶ່ງ, ຜູ້ນັ້ນຈະໄດ້ບູລິມະສິດກວ່າອີກຝ່າຍໜຶ່ງ(ມາດຕາ 178 ,ກົດໝາຍແພ່ງ). **ຂ** ໄດ້ຈົດທະບຽນກ່ຽວກັບສິດຂອງຕົນໃນທົ່ງນາທີ່ນຳມາຄຳປະກັນກ່ອນຕົ້ນໄມ້ນັ້ນໄດ້ຂາຍຕໍ່ **ງ**. ແຕ່ວ່າຜົນສັກສິດຂອງການຈົດທະບຽນນັ້ນຈະບໍ່ກວມເອົາຕົ້ນໄມ້ທີ່ຖືກຕັດແລະແກ່ອອກຈາກທົ່ງນາທີ່ເປັນຊັບສິ່ງຂອງທີ່ນຳມາຄຳປະກັນ. ຖ້າວ່າຕົ້ນໄມ້ ທີ່ໄດ້ຖືກຕັດແລະແກ່ອອກນັ້ນ ໄດ້ຮັບການມອບໃຫ້ **ງ** ແລ້ວ, **ງ** ຈະໄດ້ກຳມະສິດຕໍ່ຊັບສິ່ງຂອງນັ້ນ (ມາດຕາ 178, ກົດໝາຍແພ່ງ)¹³. ສະນັ້ນ, ພາຍຫຼັງ **ງ** ໄດ້ຮັບການມອບຕົ້ນໄມ້ແລ້ວ, **ຂ** ຈະບໍ່ສາມາດທາງເອົາຄືນໄດ້.

¹² ຢູ່ປະເທດຢູ່ບຸນ ແຕ່ລະເຂດ ແຕ່ລະແຂວງມີປະເພນີການຕິດປ້າຍແຈ້ງບອກວ່າຕົ້ນໄມ້ນີ້ແມ່ນຂອງຜູ້ໃດ (ຕິດຊື່ເຈົ້າຂອງ), ສະນັ້ນ ສານຮັບຮູ້ປະເພນີນີ້. ການຕິດປ້າຍປະກາດກັບຕົ້ນໄມ້ ຈະເຮັດໃຫ້ຕົ້ນໄມ້ດັ່ງກ່າວ ແຍກຕ່າງຫາກຈາກທີ່ດິນ (ບໍ່ຖືຮວມເປັນອະສັງຫາລິມະຊັບ)

¹³ ມາດຕາ 178 (ເງື່ອນໄຂຂອງການຕໍ່ສູ້ຂອງສິດເໜືອຊັບກ່ຽວກັບຊັບເຄື່ອນທີ່) : ການໂອນສິດເໜືອຊັບກ່ຽວກັບຊັບເຄື່ອນທີ່ ຈະບໍ່ສາມາດຕໍ່ສູ້ກັບບຸກຄົນທີ່ສາມໄດ້ ເວັ້ນເສຍແຕ່ທີ່ຈະຂຶ້ນທະບຽນສິດດັ່ງກ່າວ ຕາມຂໍ້ກຳນົດໃນກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການຂຶ້ນທະບຽນ.

ໃນກໍລະນີ 2), ບຸກຄົນທີສາມ (ຕົວຢ່າງ, ຄ) ໄດ້ເຂົ້າມາ ແລະ ຕັດໄມ້ທີ່ຢູ່ເທິງທົ່ງນາ ແລະ ແກ່ອອກ ໂດຍບໍ່ໄດ້ຮັບອະນຸຍາດຈາກ ກ ຜູ້ທີ່ເປັນເຈົ້າກຳມະສິດຂອງທົ່ງນາ ແລະ ໄດ້ຂາຍໄມ້ຕໍ່ ງ ນັ້ນ, ຄ ເປັນຜູ້ບໍ່ມີສິດຂາຍໄມ້. ສະນັ້ນ, ຖ້າວ່າ ງ ໄດ້ຮັບການມອບຕົ້ນໄມ້ຈາກ ຄ ຜູ້ທີ່ບໍ່ມີສິດຂາຍ, ງ ຈະບໍ່ໄດ້ກຳມະສິດຂອງຕົນໄມ້. ສະນັ້ນ, ງ ຕ້ອງຢັ້ງຢືນວ່າ ຕົນເອງເປັນຜູ້ບໍລິສຸດໃຈ ແລະ ບໍ່ມີຄວາມຜິດ (ໃນຄະດີນີ້, ງ ບໍ່ຮູ້ວ່າ ຄ ຜູ້ຂາຍບໍ່ມີກຳມະສິດໃນຕົ້ນໄມ້ ແລະ ບໍ່ມີຄວາມຜິດທີ່ຕົນບໍ່ຮູ້ເຫດການດັ່ງກ່າວ) ເພື່ອໄດ້ກຳມະສິດໃນຕົ້ນໄມ້ (ມາດຕາ 192, ກົດໝາຍແພ່ງ)¹⁴. ດັ່ງນັ້ນ ຖ້າ ຂ ສາມາດຢັ້ງຢືນໄດ້ວ່າ ງ ບໍ່ແມ່ນຜູ້ບໍລິສຸດໃຈ ແລະ ມີຄວາມຜິດ, ຂ ຈະສາມາດຫວງໃຫ້ ງ ສິ່ງໄມ້ຄືນໄດ້.

ສຳລັບ ຂໍ້ (4).

ຄຳຖາມຂໍ້ (4) ແມ່ນຄຳຖາມກ່ຽວກັບວິທີການເອົາຊັບສິ່ງຂອງທີ່ນຳມາຄຳປະກັນມາຂາຍ ເພື່ອເອົາເງິນຊຳລະໜີ້, ຊຶ່ງເປັນບັນຫາທີ່ເປັນໃຈກາງຂອງ ຜົນສັກສິດຂອງການຄຳປະກັນດ້ວຍ ຫຼັກຊັບ (ຜົນສັກສິດພາຍໃນ).

ໃນເວລາທີ່ເອົາຊັບສິ່ງຂອງທີ່ນຳມາຄຳປະກັນນັ້ນມາຂາຍ, ບັນຫາ 1) ທີ່ຄວນຈະຄົ້ນຄວ້າ ແມ່ນບັນຫາກ່ຽວກັບຂອບເຂດຂອງຊັບສິ່ງຂອງ ທີ່ຈະສາມາດເອົາໄປຂາຍໄດ້ກວມເອົາຊັບສິ່ງຂອງ ປະເພດໃດ. ຕົວຢ່າງ, ຊັບທີ່ຕິດຈອດກັບຊັບສິ່ງຂອງທີ່ນຳມາຄຳປະກັນ, ຊັບທີ່ຂຶ້ນກັບຊັບສິ່ງຂອງ, ຊັບທີ່ເປັນສ່ວນໜຶ່ງ ຂອງຊັບສິ່ງຂອງທີ່ນຳມາຄຳປະກັນ ກໍຈະຖືກເອົາໄປຂາຍພ້ອມກັບຊັບສິ່ງຂອງທີ່ນຳມາຄຳປະກັນບໍ່ ?

ບັນຫາ 2) ແມ່ນ, ພາຍຫຼັງທີ່ໄດ້ຂາຍຊັບສິ່ງຂອງທີ່ນຳມາຄຳປະກັນແລ້ວ, ເຈົ້າໜີ້ຈະສາມາດເອົາເງິນ ໄປເພື່ອຊຳລະໜີ້ປະເພດໃດທີ່ຕົນມີສິດຮັບເອົາຢ່າງມີບູລິມະສິດ ? ໝາຍເຖິງປະເພດ ຂອງໜີ້ສິນທີ່ສາມາດຊຳລະໄດ້ ໂດຍເງິນທີ່ໄດ້ຈາກຂາຍຊັບສິ່ງຂອງທີ່ນຳມາຄຳປະກັນມີປະເພດໃດ?

ໃນຄະດີຕົວຢ່າງທີ່ໄດ້ສະເໜີມານີ້, ຖ້າວ່າຮອດກຳນົດເວລາແລ້ວ ລູກໜີ້ ກ ຍັງບໍ່ທັນຊຳລະໜີ້ 10 ລ້ານ ເຢນ, ເຈົ້າໜີ້ໃນການຄຳປະກັນດ້ວຍຫຼັກຊັບ ຂ ຈະສາມາດຮ້ອງຂໍໃຫ້ສານເພື່ອໃຊ້ສິດທີ່ຈະໄດ້ຮັບການຊຳລະຈາກຊັບສິ່ງຂອງທີ່ນຳມາຄຳປະກັນ. ໃນເວລານັ້ນ ຂ ຕ້ອງຍື່ນເອກະສານທີ່ຢັ້ງຢືນສິດຂອງຕົນກ່ຽວກັບການຄຳປະກັນດ້ວຍຫຼັກຊັບຕໍ່ສານ. ຕົວຢ່າງ, ຂ ຕ້ອງຍື່ນໃບ

¹⁴ ມາດຕາ 192 (ການໄດ້ມາໂດຍທັນໃດ): ໃນກໍລິນີ ຜູ້ທີ່ຈະໄດ້ເລີ່ມຄອບຄອງຊັບເຄື່ອນທີ່ຢ່າງສະຫງົບ ແລະ ເປີດເຜີຍໂດຍຄວາມບໍລິສຸດໃຈແລະບໍ່ມີຄວາມບໍ່ລະມັດລະວັງ, ຈະໄດ້ສິດນຳໃຊ້ໃນຊັບເຄື່ອນທີ່ດັ່ງກ່າວມາໂດຍທັນໃດ.

ຍັງຢືນກ່ຽວກັບທະບຽນຄຳປະກັນດ້ວຍຫຼັກຊັບ, ເອກະສານເປັນທາງການທີ່ຈະຍັງຢືນກ່ຽວກັບສິດຂອງຕົນໃນການຄຳປະກັນດ້ວຍຫຼັກຊັບ, ຄຳຕັດສິນຂອງສານທີ່ໃຊ້ໄດ້ຢ່າງເດັດຂາດທີ່ຍັງຢືນສິດໃນການຄຳປະກັນດ້ວຍຫຼັກຊັບ ເປັນຕົ້ນ. ຖ້າວ່າ **ຂ** ຍື່ນເອກະສານ ດັ່ງກ່າວນັ້ນໄດ້ແລ້ວ, ສານກໍຈະອອກຄຳຊີ້ຂາດເພື່ອຈັດປະມູນຂາຍ ອະສັງຫາລິມະຊັບທີ່ນຳມາຄຳປະກັນ (ມາດຕາ 181, ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍປະຕິບັດຄຳຕັດສິນທາງແພ່ງ). ພາຍຫຼັງທີ່ໄດ້ປະມູນຂາຍ ແລະຜູ້ຊື້ໄດ້ຈ່າຍຄ່າຊັບສິ່ງຂອງແລ້ວ, ຜູ້ຊື້ກໍຈະໄດ້ກຳມະສິດຂອງຊັບສິ່ງຂອງດັ່ງກ່າວ (ມາດຕາ 188, 79, ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍປະຕິບັດຄຳຕັດສິນທາງແພ່ງ).

ໃນເວລາຂາຍອະສັງຫາລິມະຊັບທີ່ນຳມາຄຳປະກັນນັ້ນ, ຄວນຈະຄົ້ນຄວ້າວ່າ ສາມາດຂາຍຊັບສິ່ງຂອງທີ່ຕິດຈອດກັບອະສັງຫາລິມະຊັບພ້ອມໄດ້ ຫຼື ບໍ່? ໃນກໍລະນີທີ 1), ສຳລັບຕົ້ນໄມ້ ທີ່ຢູ່ພື້ນດິນທີ່ໄດ້ຮັບການນຳມາຄຳປະກັນນັ້ນ, ຖ້າວ່າບໍ່ໄດ້ຂຶ້ນທະບຽນຕາມກົດໝາຍສະເພາະ ຫຼື ໄດ້ຮັບການແຈ້ງການຢ່າງເປັນກວ້າງສະເພາະວ່າ ຕົ້ນໄມ້ນັ້ນຈະບໍ່ໄດ້ນອນຢູ່ໃນຊັບສິ່ງຂອງທີ່ນຳມາຄຳປະກັນ, ຕົ້ນໄມ້ນັ້ນ ກໍຖືວ່າເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງອະສັງຫາລິມະຊັບ ແລະຖືກຂາຍພ້ອມກັນ ກັບທີ່ດິນ. ຕົ້ນເຂົ້າທີ່ຢູ່ໃນທົ່ງນາກໍເຊັ່ນດຽວກັນ. ໃນກໍລະນີທີ່ຕົ້ນໄມ້ ຫຼື ຕົ້ນເຂົ້ານັ້ນ ແມ່ນບຸກຄົນທີສາມ **ສ** ເປັນຜູ້ປູກ, ແຕ່ຖ້າວ່າບຸກຄົນທີສາມນັ້ນ ບໍ່ໄດ້ສິດຈາກເຈົ້າກຳມະສິດທີ່ດິນ **ກ** ຄື: ສິດນຳໃຊ້ເພື່ອປູກຝັງໄລຍະຍາວ, ສິດເຊົ່າທີ່ດິນ, ແລະບໍ່ໄດ້ຂຶ້ນທະບຽນກ່ຽວກັບສິດດັ່ງກ່າວກ່ອນ **ຂ** ໄດ້ຂຶ້ນທະບຽນກ່ຽວກັບການຄຳປະກັນດ້ວຍຫຼັກຊັບນັ້ນ, **ຂ** ຈະສາມາດຂາຍຕົ້ນໄມ້ ແລະຕົ້ນເຂົ້ານັ້ນພ້ອມກັນກັບທົ່ງນາກໍໄດ້ ເພາະວ່າຕົ້ນໄມ້ ແລະຕົ້ນເຂົ້າທີ່ **ສ** ປູກໄວ້ໃນທົ່ງ ນາກໍຕິດຈອດກັບທົ່ງນາທີ່ນຳມາຄຳປະກັນ (ມາດຕາ 242. ກົດໝາຍແພ່ງ)¹⁵.

ນອກຈາກນັ້ນຊັບທີ່ຂຶ້ນກັບຊັບສິ່ງຂອງທີ່ນຳມາຄຳປະກັນໃນເວລາເຮັດສັນຍາຄຳປະກັນນັ້ນກໍຕ້ອງໄປນຳຊັບສິ່ງຂອງທີ່ນຳມາຄຳປະກັນ. ສະນັ້ນ, ຊັບທີ່ຂຶ້ນກັບອະສັງຫາລິມະຊັບກໍສາມາດຂາຍ ພ້ອມກັບອະສັງຫາລິມະຊັບທີ່ນຳມາຄຳປະກັນກໍໄດ້ (ມາດຕາ 87, ກົດໝາຍແພ່ງ)¹⁶. ຊັບທີ່ຂຶ້ນກັບຊັບສິ່ງຂອງໝາຍເຖິງຊັບທີ່ມີລັກສະນະຖືກນຳໃຊ້ໂດຍຕິດຈອດກັບຊັບສິ່ງຂອງນັ້ນຢ່າງເປັນປົກກະຕິ ເພື່ອເພີ່ມຄຸນຄ່າດ້ານເສດຖະກິດຂອງຊັບສິ່ງຂອງນັ້ນ. ຕົວຢ່າງ, ໃນຄະດີຕົວຢ່າງນີ້, ໃນເວລາເຮັດສັນຍາຄຳປະກັນນັ້ນ, ຖ້າວ່າທົ່ງນາມີບ້ານຳໄດ້ຕິດຕັ້ງໄວ້ແລ້ວ, ບ້ານນັ້ນກໍໄດ້ຮັບ ການຂາຍພ້ອມກັບທົ່ງນາໃນເວລາທົ່ງນານັ້ນ ຖືກປະມູນຂາຍເພື່ອຊຳລະທີ່. ເພາະວ່າ

¹⁵ ມາດຕາ 242 (ການຕິດຈອດຊັບຄົງທີ່): ເຈົ້າຂອງຊັບຄົງທີ່ຈະໄດ້ກຳມະສິດຂອງຊັບທີ່ຕິດຈອດກັບຊັບຄົງທີ່ດັ່ງກ່າວໃນຖານະເປັນສ່ວນປະກອບມາ, ແຕ່ຂໍ້ກຳນົດດັ່ງກ່າວຈະບໍ່ກົດຂວາງເຖິງສິດຂອງບຸກຄົນອື່ນທີ່ໄດ້ຕິດຕັ້ງສ່ວນປະກອບດັ່ງກ່າວ ອີງຕາມຫຼັກກຳມະສິດ.

¹⁶ ມາດຕາ 87 (ຊັບຕົ້ນຕໍ ແລະຊັບສ່ວນປະກອບ)

1. ຖ້າເຈົ້າຂອງຊັບ ໄດ້ຕິດຈອດຊັບທີ່ເປັນຂອງຕົນໃສ່ ຊັບອື່ນ ເຊິ່ງເປັນກຳມະສິດຂອງຕົນເພື່ອທີ່ຈະນຳໃຊ້ຢ່າງເປັນປະຈຳ, ຊັບທີ່ຕິດຈອດໃສ່ນັ້ນເປັນຊັບສ່ວນປະກອບ.

2. ເມື່ອຊັບຕົ້ນຕໍຖືກຊີ້ຂາດ ຊັບສ່ວນປະກອບກໍຖືກຊີ້ຂາດນຳ.

ຖ້າວ່າທຶງນາ ນັ້ນໄດ້ຕົກເປັນລາຄາ 9 ລ້ານເຢນ ເທົ່ານັ້ນ, ເຈົ້າໜີ້ ກໍສາມາດຮັບການຊໍາລະ ຈາກເງິນທີ່ໄດ້ ຂາຍບ້ານຖ້າໄດ້ ເພື່ອປົກປ້ອງສິດຂອງເຈົ້າໜີ້.

ຖ້າວ່າໃນເວລາເຮັດສັນຍາຄຳປະກັນ ບ້ານຖ້າຍັງບໍ່ທັນໄດ້ຕິດຕັ້ງກັບທີ່ດິນທີ່ນຳມາຄຳປະກັນ ແຕ່ພາຍຫຼັງທີ່ໄດ້ເຮັດສັນຍາຄຳປະກັນແລ້ວບ້ານຖ້ານັ້ນໄດ້ຕິດຕັ້ງກັບທີ່ດິນ, ຖ້າວ່າບ້ານຖ້ານັ້ນ ໄດ້ຮັບການຢັ້ງຢືນວ່າຊັບທີ່ເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງອະສັງຫາລິມະຊັບທີ່ນຳມາຄຳປະກັນກໍຖືວ່ານອນຢູ່ ໃນຊັບສິ່ງຂອງທີ່ນຳມາຄຳປະກັນ (ມາດຕາ 370, ກົດໝາຍແພ່ງ)¹⁷. ຊັບນັ້ນໄດ້ຖືວ່າສ່ວນໜຶ່ງຂອງ ອະສັງຫາລິມະຊັບ ຫຼື ບໍ່ແມ່ນຂຶ້ນກັບວ່າຊັບນັ້ນໄດ້ຮັບການນຳໃຊ້ພ້ອມກັບອະສັງຫາລິມະຊັບທີ່ ນຳມາຄຳປະກັນຢ່າງເປັນປົກກະຕິ ແລະເພີ່ມມູນຄ່າຂອງອະສັງຫາລິມະຊັບນັ້ນ ຫຼື ບໍ່. ສະນັ້ນ, ຄາຍຄືກັນກັບກໍລະນີຊັບທີ່ຕິດຈອດກັບຊັບສິ່ງຂອງ. ສະນັ້ນ, ໃນຄະດີຕົວຢ່າງທີ່ໄດ້ສະເໜີມານີ້, ບ້ານຖ້ານັ້ນສາມາດເຂົ້າໃຈໄດ້ວ່າ ມັນສະໜອງນ້ຳໃຫ້ທຶງນາ ແລະເຮັດໃຫ້ທີ່ດິນນັ້ນສາມາດນຳໃຊ້ ເປັນທຶງນາໄດ້. ສະນັ້ນ, ບ້ານຖ້າ ກໍເພີ່ມມູນຄ່າຂອງທຶງນາ. ໃນກໍລະນີນີ້, ບ້ານຖ້າກໍຖືວ່າແມ່ນສ່ວນ ໜຶ່ງຂອງອະສັງຫາລິມະຊັບທີ່ນຳມາຄຳປະກັນ. ສະນັ້ນ, ເຈົ້າໜີ້ໃນການຄຳປະກັນດ້ວຍຫຼັກຊັບ ຂ ຈະສາມາດຂາຍໄດ້ພ້ອມກັນກັບທຶງນາ.

ຂອບເຂດຂອງຊັບສິ່ງຂອງ ທີ່ນຳມາຄຳປະກັນດ້ວຍຫຼັກຊັບນັ້ນຈະກຳນົດໄວ້ໃນສັນຍາ ແລະ ຈົດທະບຽນກໍໄດ້ (ຂໍ້ຍົກເວັ້ນຂອງມາດຕາ 370, ກົດໝາຍແພ່ງ, ແລະ ວັກທີ 1, ມາດຕາ 88, ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍທະບຽນອະສັງຫາລິມະຊັບ). ແຕ່ພາຍຫຼັງທີ່ເຮັດສັນຍາຄຳປະກັນແລ້ວຈົນເຖິງ ເວລາທີ່ຈະເອົາຊັບທີ່ນຳມາຄຳປະກັນນັ້ນຂາຍກໍມີເວລາຫຼາຍສົມຄວນ. ສະນັ້ນ, ໃນເວລາເຮັດ ສັນຍານັ້ນ, ຄູ່ສັນຍາກໍບໍ່ສາມາດຄາດຄະເນໄດ້ວ່າ ພາຍຫຼັງທີ່ເຮັດສັນຍາແລ້ວອະສັງຫາລິມະຊັບ ທີ່ນຳມາຄຳປະກັນນັ້ນຈະຖືກຕິດຕັ້ງສິ່ງໃດຢູ່ພື້ນດິນນັ້ນໃນອະນາຄົດ. ສະນັ້ນ, ເຖິງວ່າບໍ່ໄດ້ກຳນົດ ໄວ້ໃນສັນຍາໃນເບື້ອງຕົ້ນກໍຕາມ, ຊັບທີ່ຕິດຈອດກັບຊັບສິ່ງຂອງກໍຖືວ່ານອນຢູ່ໃນຊັບສິ່ງຂອງທີ່ ນຳມາຄຳປະກັນ (ມາດຕາ 370, ກົດໝາຍແພ່ງ).

ສະນັ້ນ, ຖ້າວ່າບໍ່ມີການກຳນົດສະເພາະໃນການເຮັດສັນຍາຄຳປະກັນດ້ວຍຫຼັກຊັບ, ເຈົ້າໜີ້ ໃນການຄຳປະກັນຫຼັກຊັບ ຂ ຈະສາມາດຂາຍຊັບທີ່ຕິດຈອດກັບອະສັງຫາລິມະຊັບທີ່ນຳມາຄຳປະ ກັນດ້ວຍຫຼັກຊັບ (ທຶງນາ), ຊັບທີ່ຂຶ້ນກັບອະສັງຫາລິມະຊັບກ່ອນເຮັດສັນຍາຄຳປະກັນ, ແລະ ຊັບສິ່ງ ຂອງທີ່ຖືກຕິດຕັ້ງຢູ່ເທິງອະສັງຫາລິມະຊັບພາຍຫຼັງເຮັດສັນຍາຄຳປະກັນ ຊຶ່ງເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງ ອະສັງຫາລິມະຊັບ ກໍໄດ້ພ້ອມກັບທຶງນາ ເພື່ອໄດ້ຮັບການຊໍາລະໜີ້ໂດຍບູລິມະສິດ. ນອກຈາກ ນັ້ນ, ໃນກໍລະນີທີ່ເຈົ້າໜີ້ອື່ນໄດ້ສະເໜີປະມູນຂາຍອະສັງຫາລິມະຊັບ (ທຶງນາ) ທີ່ນຳມາຄຳປະກັນ

¹⁷ ມາດຕາ 370 (ຂອບເຂດຜົນສັກສິດຂອງການຄຳປະກັນດ້ວຍຊັບຄົງທີ່): ການຄຳປະກັນດ້ວຍຊັບຄົງທີ່ຈະລວມເອົາທຸກ ຊັບທີ່ຕິດກັບຊັບທີ່ທີ່ເປັນເປົ້າໝາຍຂອງການຄຳປະກັນດັ່ງກ່າວ ຍົກເວັ້ນອາຄານຢູ່ເໜືອທີ່ດິນເຊິ່ງເປັນສິ່ງຄຳປະກັນ ເວັ້ນເສຍແຕ່ໃນກໍລະນີທີ່ມີຂໍ້ກຳນົດຢ່າງອື່ນໃນການສັນຍາ, ແລະໃນກໍລະນີທີ່ເຈົ້າໜີ້ສາມາດລົບລ້າງການກະທຳ ຂອງ ລູກໜີ້ ໄດ້ອີງຕາມຂໍ້ກຳນົດໃນມາດຕາ 424.

ນັ້ນ, ເຈົ້າໜີ້ໃນການຄຳປະກັນດ້ວຍຫຼັກຊັບ 2 ຈະສາມາດເຂົ້າຮ່ວມໃນການປະມູນຂາຍເພື່ອຮັບການຊຳລະໜີ້ຈາກເງິນທີ່ໄດ້ຈາກການປະມູນຂາຍຢ່າງບູລິມະສິດ.

ໃນກໍລະນີໃດກໍຕາມ, ຍັງມີບັນຫາວ່າ ຂອບເຂດຂອງໜີ້ສິນທີ່ເຈົ້າໜີ້ 2 ທີ່ໄດ້ຮັບການຊຳລະຢ່າງບູລິມະສິດຈາກການປະມູນຂາຍຈະກວມເອົາອັນໃດແດ່ ? ຄຳຕອບແມ່ນ (1) ຕົ້ນທຶນ ຂອງກູຢິມ, (2) ດອກເບ້ຍໄລຍະສູດທ້າຍສອງປີກ່ອນຮອດກຳນົດເວລາຊຳລະໜີ້ຈາກການປະມູນຂາຍ (ຖ້າວ່າບໍ່ມີການກຳນົດສະເພາະກໍຄິດໄລ່ວ່າ 5% ຕໍ່ປີ), (3) ຄ່າເສັຍຫາຍຈາກການລະເມີດສັນຍາໃນໄລຍະສອງປີສຸດທ້າຍກ່ອນຮອດກຳນົດເວລາຊຳລະໜີ້ຈາກການປະມູນຂາຍ. ເຈົ້າໜີ້ມີສິດຈະໄດ້ຮັບການຊຳລະເງິນສາມປະເພດດັ່ງເທິງນີ້ຈາກການປະມູນຂາຍຢ່າງບູລິມະສິດ. ຖ້າວ່າເງິນປະເພດ (2) ແລະ (3) ໄດ້ເກີດຂຶ້ນພ້ອມກັນນັ້ນ, ຈະໄດ້ຄິດໄລ່ພ້ອມກັນຈຶ່ງຈະໄດ້ຮັບການຊຳລະຢ່າງບູລິມະສິດສຳລັບໄລຍະສຸດທ້າຍ 2 ປີ (ມາດຕາ 375, ກົດໝາຍແພ່ງ)¹⁸. ຖ້າວ່າສົມທຽບກັບການຊວດຈຳ (ທີ່ໄດ້ຮັບການຊຳລະຢ່າງບູລິມະສິດກ່ຽວກັບຕົ້ນທຶນ, ດອກເບ້ຍ, ຄ່າໃຊ້ແທນຄ່າເສັຍຫາຍ, ຊຶ່ງບໍ່ໄດ້ຮັບຈຳກັດ 2 ປີສຸດທ້າຍກ່ອນປະມູນຂາຍ, ຕາມມາດຕາ 346, ກົດໝາຍແພ່ງ)¹⁹, ສິດທີ່ໄດ້ຮັບການຊຳລະຈາກການຄຳປະກັນຫຼັກຊັບຈະໄດ້ຈຳກັດກວ່າ. ເຫດຜົນແມ່ນ ໃນກໍລະນີຂອງການຊວດຈຳຈະເອົາຊັບສິ່ງຂອງທີ່ນຳມາຄຳປະກັນໄວ້ນຳເຈົ້າໜີ້. ສະນັ້ນ, ເປັນໄປໄດ້ຍາກວ່າຈະໄດ້ກຳມະສິດຂອງຊັບສິ່ງຂອງໂດຍມີການຄຳປະກັນດ້ວຍຫຼັກຊັບ ຫຼື ການຊວດຈຳຂອງຜູ້ອື່ນ. ແຕ່ໃນກໍລະນີຂອງການຄຳປະກັນດ້ວຍຫຼັກຊັບນັ້ນ, ລູກໜີ້ຍັງສືບຕໍ່ຄອບຄອງຊັບ ທີ່ນຳມາຄຳປະກັນຢູ່. ສະນັ້ນ ຈະມີເຈົ້າໜີ້ໃນການຄຳປະກັນຜູ້ທີ 2, ເຈົ້າໜີ້ຜູ້ທີ 3 ກໍເປັນໄປໄດ້. ສຳລັບເຈົ້າໜີ້ຜູ້ມານຳຫຼັງກໍຈະສາມາດຮູ້ຕົ້ນທຶນກູຢິມ, ດອກເບ້ຍ, ຄ່າເສັຍຫາຍການລະເມີດສັນຍາໄດ້ຈາກທະບຽນ. ແຕ່ບໍ່ສາມາດຄາດຄະເນໄດ້ວ່າ ລູກໜີ້ມີໜີ້ສິນຈາກເຈົ້າໜີ້ຜູ້ອື່ນທັງໝົດຕົກເປັນເທົ່າໃດ. ສະນັ້ນ, ມູນຄ່າຂອງຊັບທີ່ນຳມາຄຳປະກັນນັ້ນຍັງ ສູງກວ່າໜີ້ສິນທັງໝົດຂອງລູກໜີ້ ແຕ່ບໍ່ມີໃຜຈະໃຫ້ກູຢິມອີກ. ສະນັ້ນ, ກົດໝາຍໄດ້ກຳນົດວ່າ ໄລຍະທີ່ໄດ້ຮັບການຊຳລະຢ່າງບູລິມະສິດຢ່າງຊັດແຈນເພື່ອໃຫ້ເຈົ້າໜີ້ຜູ້ໃໝ່ຈະສາມາດຄິດໄລ່ໄດ້ງ່າຍວ່າຊັບສິ່ງຂອງຂອງ

¹⁸ ມາດຕາ 375 (ການຊື້ຂາດຂອງສິດໃນການຄຳປະກັນດ້ວຍຊັບຄົງທີ່):

1. ຜູ້ຮັບການຄຳປະກັນດ້ວຍຊັບຄົງທີ່ ຈະສາມາດນຳເອົາສິດໃນການຄຳປະກັນດ້ວຍຊັບຄົງທີ່ຂອງຕົນໄປ ເປັນຄຳປະກັນຂອງສິດທາງອື່ນໄດ້, ແລະຈະສາມາດໂອນສິດດັ່ງກ່າວ ຫຼືລຳດັບຂອງການຄຳປະກັນດັ່ງກ່າວໄດ້ ເພື່ອຜົນປະໂຫຍດຂອງເຈົ້າໜີ້ອື່ນໆ ຫຼືສະຫຼະສິດດັ່ງກ່າວຂອງຕົນໄດ້.
2. ໃນກໍລະນີ ໃນຂໍ້ຂ້າງເທິງນີ້, ຖ້າຜູ້ຮັບການຄຳປະກັນດ້ວຍຊັບຄົງທີ່ ໄດ້ຊື້ຂາດສິດໃນການຄຳປະກັນຊັບຄົງທີ່ເພື່ອ ຜົນປະໂຫຍດຂອງສອງຫຼືຫຼາຍຄົນ, ລຳດັບບູລິມະສິດຂອງບຸກຄົນຮັບຜົນປະໂຫຍດຈາກການຊື້ຂາດດັ່ງກ່າວຈະ ຂຶ້ນກັບເວລາທີ່ບັນທຶກເຂົ້າ ໃນການຂຶ້ນທະບຽນສິດໃນການຄຳປະກັນດ້ວຍຊັບຄົງທີ່.

¹⁹ ມາດຕາ 346 (ຂອບເຂດທີ່ຖືກຮັບປະກັນໂດຍສິດໃນການຊວດຈຳ): ຖ້າຫາກໃນສັນຍາ ບໍ່ທັນໄດ້ກຳນົດໄວ້ຢ່າງອື່ນ, ສິດໃນການຊວດຈຳຈະຄຳປະກັນເງິນຕົ້ນທຶນ, ດອກເບ້ຍ, ເງິນປັບໃໝ, ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໃນການປະຕິບັດສິດໃນການຊວດຈຳ ແລະຄ່າຈ່າຍເພື່ອປົກປັກຮັກສາຊັບທີ່ນຳມາຊວດຈຳ ແລະການໃຊ້ແທນຄວາມເສັຍຫາຍ ທີ່ຈະເກີດຂຶ້ນຈາກການບໍ່ປະຕິບັດພັນທະ ຫຼືການປົກພ້ອງຂອງຊັບທີ່ນຳມາຊວດຈຳທີ່ແຜ່ງຢູ່.

ລູກໜີ້ຈະຍັງສາມາດນຳມາຄຳປະກັນຕໍ່ໜີ້ສິນໃໝ່ໄດ້ຫຼາຍສຳໃດ. ມີລະບົບນີ້ກໍເພື່ອ ນຳໃຊ້ມູນຄ່າຂອງຊັບສິ່ງຂອງ ທີ່ນຳມາຄຳປະກັນຢ່າງເຕັມທີ່.

ແຕ່ຕ້ອງເຂົ້າໃຈວ່າ ຈຸດປະສົງທີ່ໄດ້ກຳນົດຂອບເຂດຂອງການຮັບຊຳລະໜີ້ຂອງເຈົ້າໜີ້ທີ່ດັ່ງກ່າວມານີ້ແມ່ນເພື່ອປົກປ້ອງຜົນປະໂຫຍດຂອງເຈົ້າໜີ້ຜູ້ໃໝ່ ແລະບຸກຄົນທີສາມ ທີ່ເປັນເຈົ້າກຳມະສິດຜູ້ໃໝ່ ຂອງອະສັງຫາລິມະຊັບທີ່ນຳມາຄຳປະກັນ. ສະນັ້ນ, ຖ້າວ່າບໍ່ມີບຸກຄົນທີສາມທີ່ມີສິດກ່ຽວຂ້ອງ, ຂອບເຂດສິດຂອງເຈົ້າໜີ້ໃນການຮັບການຊຳລະໜີ້ກໍບໍ່ໄດ້ຈຳກັດ. ເຈົ້າໜີ້ມີສິດໃນການຄຳປະກັນດ້ວຍຫຼັກຊັບຈະໄດ້ຮັບການຊຳລະໜີ້ຄື ຕົ້ນທຶນກູ້ຢືມ, ດອກເບ້ຍທີ່ໄດ້ເກີດຂຶ້ນ, ຄ່າເສັຍຫາຍຈາກການປະຕິບັດຢ່າງຊັກຊ້າທັງໝົດ ຈາກເງິນທີ່ໄດ້ຈາກການຂາຍອະສັງຫາລິມະຊັບທີ່ນຳມາຄຳປະກັນ. ໃນຄະດີຕົວຢ່າງທີ່ໄດ້ສະເໜີມານີ້, ຕົວຢ່າງ, ກ ໄດ້ຢືມເງິນດ້ວຍດອກເບ້ຍ 10 % ຕໍ່ປີ, ຄ່າເສັຍຫາຍຈາກການປະຕິບັດຢ່າງຊັກຊ້າຈະຄິດໄລ່ 12 % ຕໍ່ປີ, ໃນສັນຍາ ໄດ້ກຳນົດວ່າພາຍຫຼັງ 1 ປີ ແລ້ວລູກໜີ້ຕ້ອງໄດ້ຊຳລະໜີ້. ແຕ່ລູກໜີ້ບໍ່ໄດ້ປະຕິບັດຕາມສັນຍາ ແລະໄດ້ກາຍກຳນົດ 2 ປີ. ສະນັ້ນ, ເຈົ້າໜີ້ຈະເອົາຊັບທີ່ມາຄຳປະກັນມາປະມູນຂາຍທົ່ງນາ (12 ລ້ານເຢນ), ຕົ້ນໄມ້ (1 ລ້ານເຢນ), ປັ້ນຈີ້ (1 ລ້ານ ເຢນ) ໄດ້ຕົກເປັນ 14 ລ້ານ ເຢນ ໃຫ້ຜູ້ຊື້ D ເພື່ອຊຳລະໜີ້. ພາຍຫຼັງ D ຈ່າຍເງິນ 14 ລ້ານເຢນ ຕໍ່ສານແລ້ວ, ກ ກໍໄດ້ກຳມະສິດຂອງທົ່ງນາ. ຖ້າວ່າບໍ່ມີບຸກຄົນ ທີສາມທີ່ມີສິດຮັບຊຳລະໜີ້ຈາກຄ່າທົ່ງນາ, ເງິນທີ່ໄດ້ຈາກປະມູນຂາຍ 14 ລ້ານເຢນນັ້ນຈະຖືກແບ່ງປັນໃຫ້ຜູ້ມີສິດໃນການຄຳປະກັນຫຼັກຊັບ. ໃນນັ້ນ, ຂ ໄດ້ຮັບການຊຳລະ ກ່ຽວກັບຕົ້ນທຶນ (10 ລ້ານເຢນ), ດອກເບ້ຍກ່ອນມີກຳນົດ (1 ລ້ານເຢນ), ຄ່າເສັຍຫາຍຈາກປະຕິບັດຢ່າງຊັກຊ້າ (2.4 ລ້ານເຢນ), ທັງໝົດຕົກເປັນ 13.4 ລ້ານເຢນ ເພື່ອຊຳລະໜີ້ ທັງໝົດ. ສ່ວນເຫຼືອ 6 ແສນເຢນ ແມ່ນໄດ້ສົ່ງຄືນໃຫ້ລູກໜີ້ ກ.

ແຕ່ໃນກໍລະນີມີຜູ້ມີສິດໃນການຄຳປະກັນລຳດັບທີ 2 ຄື ສ, ຜູ້ທີ່ມີສິດໃນການຄຳປະກັນລຳດັບທີ 1 ຂ ໄດ້ຮັບການຊຳລະກ່ຽວກັບຕົ້ນທຶນ 10 ລ້ານເຢນ, ຄ່າເສັຍຫາຍຈາກການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຢ່າງຊັກຊ້າໃນໄລຍະສຸດທ້າຍ 2 ປີ ກ່ອນມີຊຳລະ 2.4 ລ້ານເຢນ, ທັງໝົດຈະໄດ້ຮັບ 12.4 ລ້ານເຢນ ຢ່າງບູລິມະສິດ. ສ່ວນເຫຼືອ 1.6 ລ້ານ ແມ່ນເພື່ອຊຳລະໃຫ້ຜູ້ມີສິດຄຳປະກັນຫຼັກຊັບລຳດັບທີສອງຕາມຂອບເຂດຂອງສິດຂອງຕົນ (ມາດຕາ 376, ກົດໝາຍແພ່ງ). ຖ້າວ່າເງິນທີ່ໄດ້ຈາກການປະມູນຂາຍຍັງເຫຼືອ ແລະຍັງມີເຈົ້າໜີ້ທີ່ໄປທີ່ບໍ່ມີສິດຮັບຊຳລະໜີ້ຈາກຊັບສິ່ງຂອງທີ່ນຳມາຄຳປະກັນດ້ວຍຫຼັກຊັບ ກໍແບ່ງໃຫ້ເຂົາເຈົ້າເພື່ອຊຳລະໜີ້. ຖ້າວ່າເຈົ້າໜີ້ທີ່ໄປມີຫຼາຍຄົນ ແລະເງິນທີ່ໄດ້ຈາກຂາຍຊັບສິ່ງຂອງບໍ່ພຽງພໍເພື່ອຊຳລະທັງໝົດນັ້ນ, ຈະໄດ້ຊຳລະຕາມອັດຕາສ່ວນຂອງມູນຄ່າໜີ້ສິນຂອງແຕ່ລະຄົນ. ຖ້າວ່າບໍ່ມີເຈົ້າໜີ້ອີກ, ເງິນທີ່ໄດ້ເຫຼືອນັ້ນກໍຈະສົ່ງຄືນໃຫ້ລູກໜີ້ ກ.

ແຕ່ໃນກໍລະນີມີຜູ້ມີສິດໃນການຄ້າປະກັນລໍາດັບທີ 2 ຄື ສ, ຜູ້ທີ່ມີສິດໃນການຄ້າປະກັນລໍາດັບທີ 1 ຂ ໄດ້ຮັບການຊໍາລະກ່ຽວກັບຕົ້ນທຶນ 10 ລ້ານ ເຢນ, ຄ່າເສັຍຫາຍຈາກການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຢ່າງຊັກຊ້າໃນໄລຍະສຸດທ້າຍ 2 ປີ ກ່ອນການຊໍາລະ 2.4 ລ້ານເຢນ, ທັງໝົດໄດ້ຮັບ 12.4 ລ້ານເຢນ ຢ່າງບູລິມະສິດ. ສ່ວນເຫຼືອ 1.6 ລ້ານ ແມ່ນເພື່ອຊໍາລະໃຫ້ຜູ້ມີສິດຄ້າປະກັນຫຼັກຊັບລໍາດັບທີ 2 ຕາມຂອບເຂດຂອງສິດຂອງຕົນ (ມາດຕາ 376, ກົດໝາຍແພ່ງ). ຖ້າວ່າເງິນ ທີ່ໄດ້ຈາກການປະມູນຂາຍຍັງເຫຼືອແລະຍັງມີເຈົ້າໜີ້ຫົວໄປ ທີ່ບໍ່ມີສິດຮັບຊໍາລະໜີ້ ຈາກຊັບສິ່ງຂອງທີ່ນໍາມາຄ້າປະກັນດ້ວຍຫຼັກຊັບ ກໍແບ່ງໃຫ້ເຂົາເຈົ້າເພື່ອຊໍາລະໜີ້. ຖ້າວ່າເຈົ້າໜີ້ຫົວໄປມີຫຼາຍຄົນ ແລະເງິນທີ່ໄດ້ຈາກການຂາຍຊັບສິ່ງຂອງບໍ່ພຽງເພື່ອຊໍາລະທັງໝົດນັ້ນ, ຈະໄດ້ຊໍາລະຕາມອັດຕາສ່ວນຂອງມູນຄ່າໜີ້ສິນຂອງແຕ່ລະຄົນ. ຖ້າວ່າບໍ່ມີເຈົ້າໜີ້ອີກ, ເງິນທີ່ໄດ້ເຫຼືອນັ້ນກໍຈະສົ່ງຄືນໃຫ້ລູກໜີ້.

4. (ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍສິດທາງ: ຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາ)

ກ ໄດ້ຊື້ DVD ທີ່ມີການອະທິບາຍ ຢູ່ໃນຮ້ານຂອງ ຂ ວ່າ ສາມາດເບິ່ງໄດ້ທັງຢູ່ພາຍໃນປະເທດ ແລະ ຢູ່ຕ່າງປະເທດ ໃນລາຄາ 3000 ເຢນ. ເພາະ ກ ຄິດວ່າຢາກຊື້ໄປເບິ່ງຢູ່ເຮືອນຂອງຕົນ ແລະ ເວລາໄປເຮັດວຽກຢູ່ຕ່າງປະເທດນຳ. ແຕ່ວ່າ, ໃນເວລາ ໄປເຮັດວຽກຢູ່ຕ່າງປະເທດ, ເມື່ອ ກ ກວດເບິ່ງແລ້ວ ກໍຮູ້ວ່າ DVD ນັ້ນ ເປັນຜະລິດຕະພັນທີ່ຜະລິດຂຶ້ນໃຫ້ເບິ່ງໄດ້ ສະເພາະແຕ່ຢູ່ພາຍໃນປະເທດເທົ່ານັ້ນ.

ໃນກໍລະນີນີ້ ກ ສາມາດຮຽກຮ້ອງ ຕໍ່ ຂ ຫຍັງແດ່, ອີງຕາມຫຼັກຖານທາງກົດໝາຍແນວໃດ ? ກະລຸນາ ພິຈາລະນາ ອົງປະກອບທາງດ້ານກົດໝາຍທີ່ສາມາດຄິດໄດ້.

ກໍລະນີທີ່ນຳໃຊ້ກົດໝາຍຂອງປະເທດຍີ່ປຸ່ນ

ໃນຄະດີກໍລະນີທີ່ 4, ກ ໄດ້ຊື້ DVD ຈາກ ຂ ແຕ່ ກ ໄດ້ຮູ້ສຶກບໍ່ພໍໃຈຕໍ່ DVD ນັ້ນຍ້ອນວ່າ DVD ທີ່ ກ ໄດ້ຊື້ນັ້ນ ບໍ່ສາມາດນຳໃຊ້ໄດ້ທັງຢູ່ພາຍໃນປະເທດ ແລະ ຕ່າງປະເທດ. ໃນກໍລະນີນີ້, ກ ຈະແກ້ໄຂຄວາມບໍ່ພໍໃຈຂອງຕົນເອງແນວໃດ ? ຕາມກົດໝາຍຍີ່ປຸ່ນ, ວິທີແກ້ໄຂບັນຫານີ້ ຄືດັ່ງລຸ່ມນີ້:

1. ການບໍ່ປະຕິບັດຂໍ້ຜູກພັນ (ການປະຕິບັດຢ່າງບໍ່ຄົບຖ້ວນ)

ກ ກັບ ຂ ໄດ້ເຮັດສັນຍາຊື້-ຂາຍເຊິ່ງ ຂ ຂາຍ DVD ໃຫ້ ກ ໃນລາຄາ 3000 yen. ຖ້າ ຂ (ຜູ້ຂາຍ) ມອບ DVD ໃຫ້ ກ ເພື່ອໂອນກຳມະສິດຂອງຕົນ ແລະ ກ (ຜູ້ຊື້) ໄດ້ຈ່າຍເງິນແລ້ວ, ສັນຍາຊື້-ຂາຍລະຫວ່າງ ກ ກັບ ຂ ກໍໄດ້ສຳເລັດເປົ້າໝາຍ ແລະ ຂໍ້ຜູກພັນໃນສັນຍາຊື້-ຂາຍໄດ້ສິ້ນສຸດແລ້ວ.

ແຕ່ໃນເວລາເຮັດສັນຍາຊື້-ຂາຍລະຫວ່າງ ກ ກັບ ຂ ນັ້ນ, ຂ ໄດ້ມີການຢັ້ງຢືນ ແລະ ຮັບປະກັນວ່າ DVD ນັ້ນ ຈະສາມາດເບິ່ງໄດ້ທັງຢູ່ພາຍໃນປະເທດ ແລະ ຕ່າງປະເທດ, ແຕ່ໃນຕົວຈິງ DVD ນັ້ນບໍ່ສາມາດນຳໃຊ້ຢູ່ ຕ່າງປະເທດໄດ້. ໃນກໍລະນີນີ້ກໍຖືວ່າ ຂ (ຜູ້ຂາຍ) ຍັງບໍ່ທັນໄດ້ປະຕິບັດພັນທະຂອງຕົນທີ່ຕ້ອງມອບກຳມະສິດຂອງ DVD ທີ່ສາມາດນຳໃຊ້ໄດ້ທັງຢູ່ພາຍໃນປະເທດ ແລະ ຕ່າງປະເທດ. ສະນັ້ນ, (i) ກ ຈະສາມາດຮ້ອງຂໍໃຫ້ ຂ (ຜູ້ຂາຍ) ຊອກຫາ DVD ທີ່ສາມາດນຳໃຊ້ທັງຢູ່ພາຍໃນປະເທດ ແລະ ຕ່າງປະເທດໄດ້ ແລະ ມອບ DVD ໃຫ້ ກ ໂດຍມີການໃຊ້ມາດຕະການບັງຄັບ (ໃນກໍລະນີທີ່ ຂ ຈະສາມາດຕອບສະໜອງໄດ້). ນອກຈາກນັ້ນ, ຖ້າມີຄວາມເສັຍຫາຍ ກ ຈະສາມາດຮ້ອງຂໍເອົາການໃຊ້ແທນຄ່າເສັຍຫາຍໄດ້, (ii) ໃນກໍລະນີ

ທີ່ ໒ ບໍ່ສາມາດຊອກຫາ ແລະມອບ DVD ໄດ້ນັ້ນ, ກ ອາດຈະຍົກເລີກສັນຍາຊື້-ຂາຍ ກັບ ຂ, ແລະ ຈະເອົາ DVD ທີ່ຕົນເອງຊື້ສິ່ງຄືນ ພ້ອມກັນນັ້ນ ຮ້ອງຂໍໃຫ້ ຂ ສົ່ງເງິນຄືນ ແລະໃຊ້ແທນຄ່າເສັຍຫາຍ. ມາດຕາອ້າງອີງແມ່ນ;

(ກົດໝາຍແພ່ງ, ມາດຕາ 414 (ການປະຕິບັດໂດຍນຳໃຊ້ມາດຕະການບັງຄັບ)),

1. ຖ້າລູກໜີ້ບໍ່ປະຕິບັດພັນທະໂດຍສະເພາະໃຈ, ເຈົ້າໜີ້ສາມາດຮຽກຂໍໃຫ້ສານບັງຄັບໃຫ້ປະຕິບັດ, ເວັ້ນເສຍແຕ່ໃນກໍລະນີເນື້ອໃນຂອງພັນທະບໍ່ເໝາະສົມ.
2. ໃນກໍລະນີລັກສະນະຂອງພັນທະ ບໍ່ເໝາະສົມກັບການບັງຄັບໃຫ້ປະຕິບັດ ແລະເປົ້າໝາຍຂອງພັນທະນັ້ນເປັນການກະທຳໃດໜຶ່ງ, ເຈົ້າໜີ້ສາມາດຮຽກຂໍໃຫ້ສານສັ່ງຝ່າຍທີ່ສາມຈະເປັນຜູ້ປະຕິບັດໂດຍລູກໜີ້ເປັນຜູ້ຮັບພາລະຄ່າໃຊ້ຈ່າຍ. ແຕ່ໃນກໍລະນີເປົ້າໝາຍຂອງພັນທະ¹ ເປັນນິຕິກຳໃດໜຶ່ງ, ສາມາດປ່ຽນແທນຄຳຕັດສິນຂອງສານໃນການແຈ້ງເຈດຈຳນົງຂອງລູກໜີ້.
3. ໃນກໍລະນີ ເປົ້າໝາຍຂອງພັນທະເປັນການບໍ່ກະທຳໃດໜຶ່ງ, ເຈົ້າໜີ້ສາມາດຮຽກຂໍສານໃຫ້ຍ້າຍສິ່ງທີ່ລູກໜີ້ໄດ້ເຮັດໂດຍລູກໜີ້ເປັນຜູ້ຮັບພາລະຄ່າໃຊ້ຈ່າຍ ແລະໃຊ້ມາດຕະການຫຼີກລ້ຽງການກະທຳຊ້ຳໃນຕໍ່ໜ້າ.
4. ຂໍ້ກຳນົດຂອງສາມຂໍ້ຂ້າງເທິງນີ້ ຈະບໍ່ໃຫ້ມີຜົນກະທົບຕໍ່ ການຮຽກຂໍໃຫ້ໃຊ້ແທນຄ່າເສັຍຫາຍ.

(ກົດໝາຍແພ່ງ, ມາດຕາ 415 (ຂອບເຂດໃນການໃຊ້ແທນຄ່າເສັຍຫາຍ)),

ຖ້າລູກໜີ້ບໍ່ປະຕິບັດພັນທະຕາມເນື້ອໃນ ແລະເປົ້າໝາຍຂອງພັນທະ, ເຈົ້າໜີ້ສາມາດທວງໃຫ້ທົດແທນຄ່າເສັຍຫາຍ. ຂໍ້ກຳນົດນີ້ ຈະນຳໃຊ້ໄດ້ກັບກໍລະນີທີ່ປະຕິບັດບໍ່ໄດ້ຍ້ອນເຫດຜົນທີ່ລູກໜີ້ຄວນຈະຮັບຜິດຊອບ.

(ກົດໝາຍແພ່ງ, ມາດຕາ 416 (ຂອບເຂດໃນການທົດແທນຜົນເສັຍຫາຍ)),

1. ເປົ້າໝາຍຂອງການຮຽກຂໍໃຫ້ໃຊ້ແທນຄ່າເສັຍຫາຍ ແມ່ນການທົດແທນຜົນເສັຍຫາຍພາຍໃນຂອບເຂດຕາມປົກກະຕິ ທີ່ຜົນເສັຍຫາຍຈະເກີດຂຶ້ນຍ້ອນບໍ່ປະຕິບັດພັນທະນັ້ນ.
2. ຖ້າຜົນເສັຍຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນ ເນື່ອງຈາກເຫດການພິເສດ, ແຕ່ຖ້າຄູ່ກໍລະນີໄດ້ຄາດຄະເນແລ້ວ ຫຼື ສາມາດຄາດຄະເນສະພາບການດັ່ງກ່າວໄດ້ລ່ວງໜ້າ, ເຈົ້າໜີ້ ສາມາດຮຽກຂໍການທົດແທນຄ່າເສັຍຫາຍໄດ້.

¹ ພັນທະ ໝາຍເຖິງ ຂໍ້ຮຽກຮ້ອງກ່ຽວກັບການສະແດງເຈດຈຳນົງ

(ກົດໝາຍແພ່ງ, ມາດຕາ 541 (ການຍົກເລີກຍ້ອນມີການປະຕິບັດຢ່າງຊັກຊ້າ)),

ຖ້າຝ່າຍໜຶ່ງ ບໍ່ປະຕິບັດພັນທະ(ໃຊ້ໜີ້), ອີກຝ່າຍໜຶ່ງສາມາດວາງກຳນົດເວລາທີ່ສົມເຫດສົມຜົນ ແລະ ສະເໜີໃຫ້ປະຕິບັດສັນຍາ ແລະສາມາດລົບລ້າງສັນຍາ ຖ້າບໍ່ສາມາດປະຕິບັດສັນຍາໄດ້ ພາຍໃນກຳນົດເວລາດັ່ງກ່າວ.

(ກົດໝາຍແພ່ງ, ມາດຕາ 543 (ການຍົກເລີກຍ້ອນບໍ່ສາມາດປະຕິບັດໄດ້)),

ຖ້າບໍ່ສາມາດປະຕິບັດສັນຍາໄດ້ທັງໝົດ ຫຼື ສ່ວນໜຶ່ງ ຍ້ອນສາເຫດທີ່ເປັນຄວາມຜິດຂອງລູກໜີ້, ເຈົ້າໜີ້ ຈະສາມາດລົບລ້າງສັນຍາໄດ້.

(ກົດໝາຍແພ່ງ, ມາດຕາ 545 (ຜົນສະທ້ອນຂອງການຍົກເລີກ)).

1. ຖ້າຝ່າຍໜຶ່ງໄດ້ໃຊ້ສິດລົບລ້າງສັນຍາ ຄູ່ສັນຍາສອງຝ່າຍມີພັນທະໃຫ້ຄູ່ສັນຍາອີກຝ່າຍໜຶ່ງກັບ ຄົນສູ່ສະພາບເດີມ, ແຕ່ສິດຂອງບຸກຄົນທີສາມ ຈະບໍ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ.
2. ໃນກໍລະນີຂອງວັກ 1 ຂ້າງເທິງນີ້, ຖ້າເອົາເງິນໃຫ້ອີກຝ່າຍໜຶ່ງຄືນ ຕ້ອງມີການຄິດໄລ່ດອກ ເບີຍຄືນໂດຍມີການຄິດໄລ່ແຕ່ມື້ທີ່ໄດ້ຮັບເງິນ.
3. ການໃຊ້ສິດລົບລ້າງ ຈະບໍ່ກົດກັນການສະເໜີຮ້ອງຂໍການໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍ.

ໃນກໍລະນີທີ່ ໒ (ຜູ້ຂາຍ) ໄດ້ມອບ DVD ໃຫ້ ໓ (ຜູ້ຊື້) ແຕ່ DVD ນັ້ນບໍ່ມີຄຸນນະພາບ ຫຼື ປະສິດທິພາບ ຕາມເງື່ອນໄຂທີ່ໄດ້ຕົກລົງກັນນັ້ນ, ກໍຖືວ່າ “ການປະຕິບັດຢ່າງບໍ່ຄົບຖ້ວນ.” “ການປະຕິບັດຢ່າງບໍ່ຄົບຖ້ວນ” ແມ່ນມີ 3 ປະເພດຄື: (1) “ການປະຕິບັດຢ່າງຊັກຊ້າ,” ໝາຍເຖິງ ຜູ້ກ່ຽວສາມາດປະຕິບັດພັນທະໄດ້ແຕ່ບໍ່ປະຕິບັດຕາມກຳນົດເວລາ, (2) “ການບໍ່ສາມາດປະຕິບັດ ໄດ້,” ໝາຍເຖິງຜູ້ກ່ຽວບໍ່ສາມາດປະຕິບັດພັນທະໄດ້, (3) “ການປະຕິບັດຢ່າງບໍ່ຄົບຖ້ວນ,” ໝາຍ ເຖິງຜູ້ກ່ຽວໄດ້ປະຕິບັດແລ້ວ ແຕ່ການປະຕິບັດນັ້ນແມ່ນບໍ່ຖືກກັບເປົ້າໝາຍຂອງສັນຍາ.

ໃນກໍລະນີ ໒ (ຜູ້ຂາຍ) ໄດ້ປະຕິບັດຢ່າງບໍ່ຄົບຖ້ວນນັ້ນ, (1) ໓ (ຜູ້ຊື້) ຈະສາມາດຮ້ອງ ຂໍໃຫ້ ໒ ຊອກຫາ ແລະ ມອບ DVD ທີ່ສາມາດນຳໃຊ້ໄດ້ທັງຢູ່ພາຍໃນປະເທດ ແລະຕ່າງປະ ເທດ ໃຫ້ ໓ ໃນກໍລະນີທີ່ ໒ ສາມາດປະຕິບັດໄດ້. ພ້ອມກັນນີ້, ໓ ຈະສາມາດຮ້ອງຂໍເອົາການ ໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍທີ່ໄດ້ເກີດຂຶ້ນຈາກການປະຕິບັດຢ່າງຊັກຊ້າໄດ້ອີກ (ຕາມກົດໝາຍແພ່ງ,

ມາດຕາ 414, ມາດຕາ 415, ມາດຕາ 416), (2) ໃນກໍລະນີ **ຂ** ບໍ່ສາມາດຊອກຫາ ແລະ ມອບ DVD ທີ່ນຳໃຊ້ໄດ້ທັງຢູ່ພາຍໃນປະເທດ ແລະ ຕ່າງປະເທດນັ້ນ, **ກ** ຈະສາມາດຍົກເລີກສັນຍາ (ຕາມກົດໝາຍແພ່ງ, ມາດຕາ 543) ແລະ ຮ້ອງຂໍເອົາການໃຊ້ແທນຄ່າເສັຍຫາຍ (ຕາມກົດໝາຍແພ່ງ, ວັກ 3 ຂອງມາດຕາ 543, ມາດຕາ 415, ມາດຕາ 416). ຫຼື ຕົວຄວາມໝາຍໄດ້ວ່າ (3) **ກ** ຈະສາມາດຮ້ອງຂໍຄ່າທົດແທນຂອງ DVD ທີ່ສາມາດນຳໃຊ້ໄດ້ທັງຢູ່ພາຍໃນປະເທດ ແລະ ຕ່າງປະເທດ ໂດຍບໍ່ມີການຍົກເລີກສັນຍາກໍໄດ້ (ຕາມກົດໝາຍແພ່ງ, ມາດຕາ 415).

2. ການຮັບຜິດຊອບຕໍ່ຄວາມບົກພ່ອງ

ໃນກໍລະນີທີ່ **ຂ** (ຜູ້ຂາຍ) ບໍ່ໄດ້ຮັບປະກັນນຳ **ກ** (ຜູ້ຊື້) ວ່າ DVD ນັ້ນ ຈະສາມາດນຳໃຊ້ໄດ້ທັງຢູ່ພາຍໃນປະເທດ ແລະ ຕ່າງປະເທດ, ໃນກໍລະນີນີ້ຄວນຈະພິຈາລະນາແນວໃດ ? ໃນກໍລະນີນີ້, ຖ້າເບິ່ງລາຄາຂອງ DVD ແລ້ວ, DVD ນັ້ນຄວນຈະມີຄຸນນະພາບ ແລະ ປະສິດທິພາບທີ່ສາມາດເບິ່ງໄດ້ທັງຢູ່ພາຍໃນປະເທດ ແລະ ຕ່າງປະເທດ, ແຕ່ຫາກ DVD ນັ້ນ ພັດບໍ່ມີຄຸນນະພາບ ແລະ ປະສິດທິພາບ, ແລະ **ກ** ບໍ່ຮູ້ ຫຼື ບໍ່ສາມາດຊອກຮູ້ໄດ້ວ່າ DVD ນັ້ນ ບໍ່ມີຄຸນນະພາບ (ມີຄວາມບົກພ່ອງທີ່ບົ່ມຊ້ອນ), ໃນກໍລະນີນີ້, (1) **ກ** ຈະສາມາດຮ້ອງຂໍເອົາການໃຊ້ແທນຄ່າເສັຍຫາຍທີ່ເນື່ອງຈາກຄວາມບົກພ່ອງທີ່ບົ່ມຊ້ອນ (ໝາຍຄວາມວ່າຈະມີການຫຼຸດລາຄາສິນຄ້າ), ຫຼື (2) ຖ້າບໍ່ໄດ້ສຳເລັດເປົ້າໝາຍຂອງສັນຍາຍ້ອນ DVD ນັ້ນບໍ່ສາມາດເບິ່ງໄດ້ທັງຢູ່ພາຍໃນປະເທດ ແລະ ຕ່າງປະເທດ, ໃນກໍລະນີນີ້ **ກ** ຈະສາມາດຍົກເລີກສັນຍາ ແລະ ຮ້ອງຂໍເອົາການໃຊ້ແທນຄ່າເສັຍຫາຍໄດ້ (ຕາມກົດໝາຍແພ່ງ, ມາດຕາ 570).

(ກົດໝາຍແພ່ງ, ມາດຕາ 570 (ຄວາມຮັດຜິດຊອບຂອງຜູ້ຂາຍຕໍ່ຄວາມບົກພ່ອງ)),

ຖ້າເປົ້າໝາຍຂອງການຂາຍມີຈຸດບົກພ່ອງແອບແຝງຢູ່ນຳ, ຈະນຳໃຊ້ມາດຕາ 566, ເວັ້ນເສັຍແຕ່ໃນກໍລະນີຂອງການບັງຄັບຂາຍ ຜ່ານການຂາຍຢ່າງເປັນເລທາງການ.

(ກົດໝາຍແພ່ງ, ມາດຕາ 566 (ຄວາມຮັດຜິດຊອບຂອງຜູ້ຂາຍໃນກໍລະນີອະສັງຫາລິມະຊັບທີ່ມີຕົກອາຄານຂອງບຸກຄົນອື່ນ)),

1. ຖ້າເປົ້າໝາຍຂອງການຊື້-ຂາຍຍັງມີສິດຂອງບຸກຄົນອື່ນຄື: ມີສິດກ່ຽວກັບຕົກອາຄານ, ສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນເພື່ອຜະລິດທາງດ້ານກະສິກຳ, ສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ, ສິດໃນການຈັບຈອງ ຫຼື ເປັນເປົ້າ

ໝາຍຂອງການຊວດຈຳ, ແລະຜູ້ຊື້ ບໍ່ຮູ້ສະພາບດັ່ງກ່າວ, ຜູ້ກ່ຽວ ຈະສາມາດລົບລ້າງສັນຍາໄດ້. ໃນກໍລະນີທີ່ ຜູ້ຊື້ບໍ່ສາມາດຍົກເລີກໄດ້ນັ້ນ, ຜູ້ກ່ຽວຈະສາມາດຮ້ອງຂໍໄດ້ແຕ່ການໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍເທົ່ານັ້ນ.

2. ຂໍ້ກຳນົດຂ້າງເທິງນີ້ ຈະສາມາດນຳໃຊ້ໄດ້ໃນກໍລະນີທີ່ບໍ່ມີສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນທີ່ເປັນເປົ້າໝາຍຂອງຊື້-ຂາຍ ຫຼື ທີ່ດິນທີ່ເປັນເປົ້າໝາຍຂອງການຊື້-ຂາຍນັ້ນໄດ້ຮັບການຈົດທະບຽນກ່ຽວກັບການເຊົ່າທີ່ດິນຂອງບຸກຄົນອື່ນ.
3. ຂໍ້ກຳນົດສອງຂໍ້ຂ້າງເທິງນີ້, ການລົບລ້າງສັນຍາ ຫຼື ການສະເໜີຂໍເອົາການໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍຈະຕ້ອງຮ້ອງຂໍກຳນົດພາຍໃນໜຶ່ງປີ ພາຍຫຼັງທີ່ຜູ້ຊື້ໄດ້ຮັບຊາບ.

ສິ່ງທີ່ໄດ້ອະທິບາຍມານີ້ແມ່ນເອີ້ນວ່າ “ຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງຜູ້ຂາຍຕໍ່ຄວາມບົກພ່ອງຂອງສິນຄ້າ”, ໝາຍຄວາມວ່າໃນກໍລະນີເຄື່ອງສິ່ງຂອງທີ່ເປັນເປົ້າໝາຍຂອງການຊື້-ຂາຍນັ້ນ ຫາກບໍ່ມີຄຸນນະພາບ ຕາມທີ່ໄດ້ເໝາະສົມກັບລາຄາສິນຄ້າ ແລະມີຄວາມບົກພ່ອງໄດ້ບໍ່ມີຊ່ອນໃນສິນຄ້ານັ້ນ, ຖ້າວ່າ ຜູ້ຊື້ບໍ່ຮູ້ຄວາມບົກພ່ອງ ຫຼື ບໍ່ສາມາດຊອກຮູ້ໄດ້ນັ້ນ, ຜູ້ຊື້ມີສິດຮ້ອງຂໍເອົາຄ່າທົດແທນກ່ຽວກັບຄວາມຫຼຸດໂຕນ ລະຫວ່າງເງິນທີ່ຜູ້ຊື້ໄດ້ຈ່າຍ ກັບມູນຄ່າຂອງສິນຄ້າແທ້. ໃນກໍລະນີນີ້, ເຖິງວ່າຜູ້ຂາຍບໍ່ມີຄວາມຜິດກໍຕາມ ຜູ້ຂາຍຕ້ອງຮັບຜິດຊອບ. ສ່ວນຜູ້ຊື້ຈະສາມາດຍົກເລີກສັນຍາໄດ້ກໍຕໍ່ເມື່ອບໍ່ສຳເລັດເປົ້າໝາຍຂອງສັນຍາຍ້ອນສິນຄ້ານັ້ນມີຄວາມບົກພ່ອງເທົ່ານັ້ນ.

ໃນຄະດີຕົວຢ່າງນີ້, DVD ນັ້ນຄວນຈະມີຄຸນນະພາບ ແລະ ປະສິດທິພາບທີ່ຈະສາມາດນຳໃຊ້ໄດ້ທັງຢູ່ພາຍໃນປະເທດ ແລະຕ່າງປະເທດ, ແຕ່ DVD ນັ້ນບໍ່ມີຄຸນນະພາບດັ່ງກ່າວ. ພ້ອມກັນນີ້, **ກ** ກໍບໍ່ຮູ້ ຫຼື ບໍ່ສາມາດຊອກຮູ້ໄດ້ສະພາບຕົວຈິງດັ່ງກ່າວ. ສະນັ້ນ, **ກ** ຈະສາມາດຮ້ອງຂໍເອົາຄ່າທົດແທນກ່ຽວກັບຄວາມຫຼຸດໂຕນລະຫວ່າງລາຄາ DVD ທີ່ເບິ່ງໄດ້ແຕ່ພາຍໃນປະເທດ ແລະ ເງິນທີ່ຕົນເອງໄດ້ຈ່າຍ. ໃນກໍລະນີຖ້າ **ກ** ບໍ່ສາມາດສຳເລັດເປົ້າໝາຍຂອງການຊື້ DVD ຍ້ອນ DVD ນັ້ນບໍ່ສາມາດເບິ່ງໄດ້ຢູ່ຕ່າງປະເທດນັ້ນ, **ກ** ຈະສາມາດຍົກເລີກສັນຍາໄດ້. ໃນກໍລະນີນີ້, **ກ** ຕ້ອງເອົາ DVD ແລະ ຄ່ານຳໃຊ້ DVD ນັ້ນສິ່ງຄືນໃຫ້ **ຂ**, ແຕ່ **ກ** ສາມາດຮ້ອງຂໍເອົາເງິນທີ່ຕົນເອງໄດ້ຈ່າຍ ແລະດອກເບ້ຍຄືນ ຈາກ **ຂ** ໄດ້ (ການນຳໃຊ້ DVD ກັບດອກເບ້ຍນັ້ນ ຈະສາມາດຫັກອອກຈາກກັນໄດ້ ຕາມກົດໝາຍແພ່ງ, ມາດຕາ 575).

(ກົດໝາຍແພ່ງ, ມາດຕາ 575 (ຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບໝາກຜົນ ແລະ ການໃຊ້ຈ່າຍດອກເບ້ຍຂອງເງິນທີ່ໄດ້ຈ່າຍ))

1. ຖ້າເປົ້າໝາຍຂອງການຊື້-ຂາຍທີ່ຍັງບໍ່ທັນໄດ້ຮັບມອບ ຫາກເກີດໝາກຜົນ, ໝາກຜົນນັ້ນຈະເປັນຂອງຜູ້ຂາຍ.
2. ຜູ້ຊື້ຕ້ອງຈ່າຍດອກເບ້ຍນັບແຕ່ມື້ໄດ້ຮັບການມອບຊັບສິ່ງຂອງ. ແຕ່ຖ້າມີການກຳນົດເວລາກ່ຽວກັບການຈ່າຍເງິນ, ຜູ້ຊື້ບໍ່ມີພັນທະຈ່າຍດອກເບ້ຍກ່ອນເວລາທີ່ໄດ້ກຳນົດເວລານັ້ນ.

3. ຄວາມຫຼົງຜິດ

ຄວາມຫຼົງຜິດ ໝາຍເຖິງເຈດຈຳນົງ ກັບ ການສະແດງຂອງຜູ້ສະແດງນັ້ນບໍ່ເຂົ້າກັນ, ແຕ່ຜູ້ສະແດງບໍ່ຮູ້ ແລະໄດ້ສະແດງ ແລະໄດ້ກະທຳທາງດ້ານກົດໝາຍ, ເຊັ່ນ ເຮັດສັນຍາ ເປັນຕົ້ນ.

(ກົດໝາຍແພ່ງ, ມາດຕາ 95 (ຄວາມຫຼົງຜິດ)),

ຖ້າມີຄວາມຫຼົງຜິດໃນປັດໄຈຕົ້ນຕໍຂອງການກະທຳທາງດ້ານກົດໝາຍ, ການສະແດງເຈດຈຳນົງຈະເປັນໂມຄະ, ແຕ່ຖ້າຜູ້ສະແດງນັ້ນ ຫາກມີຄວາມຜິດໜັກໜ່ວງ, ຜູ້ສະແດງຈະບໍ່ສາມາດຕໍ່ວ່າການສະແດງເປັນໂມຄະໄດ້.

ກົດໝາຍແພ່ງ, ມາດຕາ 95 ໄດ້ກຳນົດວ່າ ຖ້າມີຄວາມຫຼົງຜິດໃນ “ຈຸດສຳຄັນ” ຂອງການກະທຳທາງດ້ານກົດໝາຍ ກໍຖືວ່າການກະທຳນັ້ນເປັນໂມຄະ. “ຈຸດສຳຄັນ” ຂອງການກະທຳທາງດ້ານກົດໝາຍ ແມ່ນສິ່ງທີ່ສຳຄັນຄື, (1) ຖ້າຜູ້ສະແດງຮູ້ຄວາມຫຼົງຜິດກໍຄືຊື້ບໍ່ໄດ້ສະແດງ, (2) ຕາມຄວາມເຂົ້າໃຈຂອງບຸກຄົນທົ່ວໄປ, ຖ້າຜູ້ສະແດງຮູ້ຄວາມຫຼົງຜິດກໍຄືຊື້ບໍ່ໄດ້ສະແດງ. ແຕ່ສິ່ງດັ່ງກ່າວມານີ້, ກ (ຜູ້ຊື້), ເຊິ່ງເປັນຜູ້ສະໜີໃຫ້ສັນຍາເປັນໂມຄະ, ເປັນຜູ້ຮັບຜິດຊອບໃນການຕໍ່ວ່າ ແລະການຍັ້ງຢືນຫຼັກຖານ.

ສຳລັບ ຂ (ຜູ້ຂາຍ) ນັ້ນ ຖ້າຫາກສາມາດຍັ້ງຢືນໄດ້ວ່າ ຜູ້ສະແດງມີຄວາມຜິດຢ່າງໜັກໜ່ວງ (ໝາຍຄວາມວ່າ ຖ້າວ່າຜູ້ຊື້ມີຄວາມລະມັດລະວັງອີກໜ້ອຍໜຶ່ງກໍສາມາດຮູ້ວ່າຕົນເອງເຮັດຄວາມຫຼົງຜິດ ແຕ່ຜູ້ກ່ຽວກໍຂາດຄວາມລະມັດລະວັງ), ຂ ຈະສາມາດປະຕິເສດການຮ້ອງຂໍຈາກ ກ ກ່ຽວກັບການໃຫ້ສັນຍາເປັນໂມຄະ ດ້ວຍຄວາມຫຼົງຜິດ.

ຄວາມຫຼົງຜິດຈະສາມາດແບ່ງເປັນ 2 ປະເພດໄດ້ຄື: (i) “ຄວາມຫຼົງຜິດໃນການສະແດງ,” ໝາຍເຖິງ ເວົ້າຜິດ ຫຼື ໄດ້ຂຽນຜິດ, (ii) “ຄວາມຫຼົງຜິດກ່ຽວກັບເນື້ອໃນ,” ໝາຍເຖິງ ເຂົ້າໃຈ

ຜິດກ່ຽວກັບຄວາມໝາຍ ຫຼື ເນື້ອໃນຂອງການສະແດງ, (ຕົວຢ່າງ: ເຂົ້າໃຈຜິດກ່ຽວກັບຄູ່ສັນຍາ, ເຂົ້າໃຈຜິດກ່ຽວກັບເປົ້າໝາຍ, ເຂົ້າໃຈຜິດກ່ຽວກັບຄຸນນະພາບ ແລະປະສິດທິພາບ). ແຕ່ໃນກໍລະນີ ຂອງຄະດີຕົວຢ່າງນີ້ແມ່ນ **ກ** (ຜູ້ຊື້) ມີຈິດໃຈວ່າ “ຈະຊື້ DVD” ຈາກ **ຂ** (ຜູ້ຂາຍ) ຈຶ່ງໄດ້ສະແດງວ່າ “ຈະຊື້ DVD” ຕໍ່ **ຂ**. ສະນັ້ນ, ຈິດໃຈ ກັບ ການສະແດງຂອງ **ກ** ແມ່ນໄດ້ເຂົ້າກັນ ແລະ ສອດຄ່ອງກັນ, ບໍ່ແມ່ນຖືກກໍລະນີທີ່ມີຄວາມຫຼົງຜິດໃນການສະແດງ ຫຼື ຄວາມຫຼົງຜິດກ່ຽວກັບ ເນື້ອໃນ. ແຕ່ວ່າ ໃນກໍລະນີຄະດີຕົວຢ່າງນີ້ ໄດ້ຖືກກັບ (iii) “ຄວາມຫຼົງຜິດກ່ຽວກັບສາເຫດຂອງ ສັນຍາ” ທີ່ກ່ຽວພັນກັບສິນຄ້າ ແລະຄຸນນະພາບບໍ່ໄດ້ຕາມເປົ້າໝາຍສັນຍາ. ຕາມປະເພນີສານ ຂອງປະເທດຍີ່ປຸ່ນໄດ້ເຂົ້າໃຈວ່າ “ຄວາມຫຼົງຜິດກ່ຽວກັບສາເຫດ” ແມ່ນຄວາມຫຼົງຜິດທີ່ບໍ່ຄືກັນກັບ ຄວາມຜິດທີ່ໄດ້ກຳນົດ ໃນກົດໝາຍແພ່ງ, ມາດຕາ 95, ແຕ່ ຖ້າວ່າຜູ້ສະແດງຫາກໄດ້ສະແດງ ສາເຫດຕໍ່ຄູ່ສັນຍາອີກຝ່າຍໜຶ່ງຢ່າງຊັດເຈນ ຫຼື ທາງອ້ອມແລ້ວ ກໍຖືວ່າມີ “ຄວາມຫຼົງຜິດກ່ຽວກັບ ສາເຫດ,” ເຊິ່ງຖືວ່າເປັນເໝືອນກັນກັບ ຄວາມຫຼົງຜິດໃນການສະແດງ.

ໃນຄະດີຕົວຢ່າງນີ້, ເວລາ **ກ** ຊື້ DVD ຈາກ **ຂ** ນັ້ນ, ຖ້າວ່າ **ກ** ໄດ້ສະແດງຢ່າງຊັດເຈນ ຫຼື ທາງອ້ອມວ່າ ສາເຫດທີ່ຕົນເອງໄດ້ຊື້ DVD ແມ່ນເພື່ອນຳໃຊ້ທັງຢູ່ພາຍໃນປະເທດ ແລະ ຕ່າງປະເທດ, ໃນກໍລະນີນີ້ ກໍຖືວ່າ ເປັນເໝືອນກັນກັບ “ຄວາມຫຼົງຜິດກ່ຽວກັບເນື້ອໃນ,” ຫຼື ຖ້າວ່າ ສິ່ງດັ່ງກ່າວແມ່ນກ່ຽວຂ້ອງກັບ “ຈຸດສຳຄັນ,” **ກ** ຈະສາມາດຕໍ່ວ່າ ສັນຍາລະຫວ່າງ **ກ** ກັບ **ຂ** ນັ້ນເປັນໂມຄະດ້ວຍຄວາມຫຼົງຜິດ. ແຕ່ເງື່ອນໄຂທີ່ DVD ສາມາດເບິ່ງໄດ້ທັງຢູ່ພາຍໃນ ປະເທດ ແລະຕ່າງປະເທດ ແມ່ນ “ຈຸດສຳຄັນ” ຂອງສັນຍາຊື້-ຂາຍລະຫວ່າງ **ກ** ແລະ **ຂ** ຫຼື ບໍ່ແມ່ນຂຶ້ນກັບລະດັບຂອງຄວາມຫຼົງຜິດ, ເຊິ່ງຖ້າ **ກ** ຮູ້ຄວາມຫຼົງຜິດ, **ກ** ຄືຊິບໍ່ໄດ້ສະແດງ, ຫຼື ຕາມຄວາມເຂົ້າໃຈຂອງບຸກຄົນທົ່ວໄປ ຖ້າຮູ້ຄວາມຫຼົງຜິດ ຄືຊິບໍ່ໄດ້ສະແດງ. ສ່ວນ **ຂ** ນັ້ນ, ຖ້າວ່າບໍ່ສາມາດຢັ້ງຢືນໄດ້ວ່າ **ກ** ມີຄວາມຜິດຢ່າງໜັກໜ່ວງໃນການສະແດງຈິດໃຈຕົນເອງ, ໃນ ກໍລະນີນີ້ **ຂ** ຕ້ອງປະຕິບັດຕາມການຮ້ອງຂໍຂອງ **ກ** ເພື່ອໃຫ້ສັນຍາເປັນໂມຄະ.

ໃນກໍລະນີທີ່ ສັນຍາຊື້-ຂາຍລະຫວ່າງ **ກ** ກັບ **ຂ** ນັ້ນເປັນໂມຄະແລ້ວ, **ຂ** ຕ້ອງສົ່ງເງິນ ໃຫ້ **ກ** ຄືນ, (ຕ້ອງເອົາດອກເບ້ຍໃຫ້ຄືນພ້ອມເຊິ່ງໄດ້ຄິດໄລ່ຕາມເວລານັບຕັ້ງແຕ່ມື້ໄດ້ຮັບເງິນ.) ສ່ວນ **ກ** ກໍຕ້ອງສົ່ງ DVD ໃຫ້ **ຂ** ຄືນ (ຕ້ອງເອົາຄ່ານຳໃຊ້ຄືນພ້ອມເຊິ່ງໄດ້ຄິດໄລ່ຕາມເວລານັບ ຕັ້ງແຕ່ມື້ໄດ້ຮັບເຄື່ອງ. ແຕ່ດອກເບ້ຍ ກັບຄ່ານຳໃຊ້ ແມ່ນຈະສາມາດຫັກອອກຈາກກັນໄດ້ ຕາມ ມາດຕາ 575).

ທັດສະນະສູງສ່ວນຫຼາຍຂອງນັກກົດໝາຍຂອງປະເທດຍີ່ປຸ່ນໄດ້ຢັ້ງຢືນວ່າ ຕາມການຕີ ຄວາມໝາຍຂອງມາດຕາ 95, ໃນກໍລະນີທີ່ (1) **ຂ** ໄດ້ຮູ້ວ່າ **ກ** ມີຄວາມຫຼົງຜິດ (ໃນກໍລະນີ ນີ້ແມ່ນ **ຂ** ເປັນຜູ້ບໍ່ບໍລິສຸດໃຈ) ຫຼື (2) **ກ** ກັບ **ຂ** ພ້ອມກັນມີຄວາມຫຼົງຜິດວ່າ DVD ນັ້ນ ຈະສາມາດໃຊ້ໄດ້ທັງຢູ່ພາຍໃນປະເທດ ແລະ ຕ່າງປະເທດ (ມີການຮ່ວມກັນຫຼົງຜິດ), ເຖິງວ່າ **ກ** ມີຄວາມຜິດຢ່າງໜັກໜ່ວງກໍຕາມ, **ກ** ຈະສາມາດຕໍ່ວ່າສັນຍາເປັນໂມຄະດ້ວຍຄວາມຫຼົງຜິດ

(ໃນກໍລະນີ 2 ເປັນຜູ້ບໍ່ບໍລິສຸດໃຈ, 2 ບໍ່ສາມາດປະຕິເສດການຮ້ອງຂໍໃຫ້ສັນຍາເປັນໂມຄະໄດ້ ໂດຍອ້າງວ່າ 3 ມີຄວາມຜິດຢ່າງໜັກໜ່ວງ).

4 ການຕົວະຍົວະຫຼອກລວງ

ຖ້າວ່າ 2 ໄດ້ຕົວະ 3 ແລະໃຫ້ 3 ຫຼົງເຊື່ອວ່າ DVD ທີ່ສາມາດເບິ່ງໄດ້ແຕ່ພາຍໃນປະເທດ ຈະສາມາດນຳໃຊ້ຢູ່ຕ່າງປະເທດໄດ້ ຈຶ່ງເຮັດໃຫ້ 3 ໄດ້ສະແດງວ່າຊື້² DVD, ໃນກໍລະນີນີ້ 3 ຈະສາມາດຮ້ອງຂໍຕໍ່ 2 ເພື່ອຍົກເລີກສັນຍາໂດຍອ້າງວ່າມີການຕົວະຍົວະຫຼອກລວງ (ຕາມວັກ 1 ຂອງມາດຕາ 96).

(ກົດໝາຍແໜ່ງ, ມາດຕາ 96 (ຕົວະຍົວະຫຼອກລວງ ແລະ ບັງຄັບນາບຊູ່)

1. ການສະແດງເຈດຈຳນົງທີ່ເຮັດຂຶ້ນດ້ວຍ ການຕົວະຍົວະຫຼອກລວງ ຫຼື ບັງຄັບນາບຊູ່ ຈະສາມາດລົບລ້າງໄດ້.
2. ການສະແດງເຈດຈຳນົງຂອງບຸກຄົນໃດໜຶ່ງ ຖ້າຫາກບຸກຄົນນັ້ນໄດ້ຮັບການຕົວະຍົວະຫຼອກລວງຈາກບຸກຄົນທີສາມນັ້ນ ຈະສາມາດລົບລ້າງໄດ້ ກໍຕໍ່ເມື່ອ ຄູ່ສັນຍາອີກຝ່າຍໜຶ່ງໄດ້ຮັບຮູ້ເຫດການດັ່ງກ່າວ.
3. ການລົບລ້າງການສະແດງເຈດຈຳນົງນັ້ນ ຈະບໍ່ສາມາດຕໍ່ສູ້ກັບບຸກຄົນທີສາມທີ່ເປັນຜູ້ບໍລິສຸດໃຈໄດ້.

ການຍົກເລີກການສະແດງເຈດຈຳນົງຕົນເອງຍ້ອນມີການຕົວະຍົວະຫຼອກລວງຈະສາມາດຮ້ອງຂໍໄດ້ນອກຈາກກໍລະນີທີ່ມີຄວາມຫຼົງຜິດໃນຂໍ້ທີ່ສຳຄັນຂອງການສະແດງ. ສະນັ້ນ ເງື່ອນໄຂທີ່ຈະຮ້ອງຂໍໄດ້ກວ້າງກວ່າກໍລະນີມີຄວາມຫຼົງຜິດ. ແຕ່ກົງກັນຂ້າມຜູ້ສະແດງ 3 ມີພັນທະຍັງຍືນຄວາມເຈດຕະນາຂອງຜູ້ຕົວະຍົວະຫຼອກລວງ 2, ສະນັ້ນ, ບາງເທື່ອກໍມີເງື່ອນໄຂເຄັ່ງຄັດກວ່າກໍລະນີມີຄວາມຫຼົງຜິດ.

ໃນຄະດີຕົວຢ່າງທີ່ໄດ້ສະເໜີມານີ້, 3 ຈະສາມາດຍົກເລີກການສະແດງຊື້ສິນຄ້າໄດ້ ກໍຕໍ່ເມື່ອ 3 ສາມາດຢັ້ງຢືນໄດ້ວ່າ 2 ມີເຈດຕະນາຈະຕົວະຍົວະຫຼອກລວງ 3.

ໃນເວລາໄດ້ຮັບການຢັ້ງຢືນວ່າມີການຕົວະຍົວະຫຼອກລວງແລ້ວ, ການກະທຳທາງດ້ານກົດໝາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນຈາກການສະແດງຈິດໃຈຂອງຄູ່ສັນຍາ ກໍໄດ້ເປັນໂມຄະ. ໃນກໍລະນີນີ້, ຄູ່ສັນຍາສອງ

² ໄດ້ສະແດງຊື້ ໝາຍເຖິງ ໄດ້ເຊື່ອວ່າ ແຜ່ນ DVD ສາມາດເບິ່ງໄດ້ທັງພາຍໃນ ແລະຕ່າງປະເທດ ແລະໄດ້ຊື້

ຝ່າຍມີພັນທະໃຫ້ສະພາບຂອງຄູ່ສັນຍາ ກັບຄືນເປັນສະພາບເດີມ ເໝືອນດັ່ງກັບກໍລະນີມີການຍົກເລີກສັນຍາທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນມາດຕາ 545 ຂອງກົດໝາຍແພ່ງ.

(ກົດໝາຍແພ່ງ, ມາດຕາ 121 (ຜົນສະທ້ອນຂອງການຍົກເລີກ)

ການກະທຳທີ່ຖືກລົບລ້າງ ຈະຖືວ່າເປັນໂມຄະ ນັບແຕ່ເລີ່ມຕົ້ນ. ແຕ່ບຸກຄົນທີ່ມີຄວາມຈຳກັດທາງດ້ານການປະພຶດຈະມີພັນທະສົ່ງຜົນປະໂຫຍດທີ່ຕົນເອງໄດ້ຮັບຄືນແກ່ອີກຝ່າຍໜຶ່ງໃນຂອບເຂດທີ່ຕົນເອງໄດ້ຮັບໃນສະພາບຕົວຈິງ.

5. ການບໍ່ແຈ້ງຕາມຄວາມເປັນຈິງ

ໃນຄະດີຕົວຢ່າງນີ້, ຖ້າ ກ (ຜູ້ຊື້) ເປັນ “ຜູ້ບໍລິໂພກ,” (ຕ້ອງເປັນບຸກຄົນ. ເວັ້ນເສຍແຕ່ຜູ້ຕາງໜ້າຂອງທຸລະກິດໃດໜຶ່ງ) ແລະ ຂ (ຜູ້ຂາຍ) ເປັນ “ບໍລິສັດ,” (ລັກສະນະນິຕິບຸກຄົນ, ອົງການຈັດຕັ້ງອື່ນ, ບຸກຄົນທີ່ເປັນຜູ້ຕາງໜ້າຂອງບໍລິສັດ) ນັ້ນ, ກ ອາດຈະຍົກເລີກໄດ້ໂດຍອ້າງວ່າມີ “ການບໍ່ແຈ້ງຕາມຄວາມເປັນຈິງ” (misrepresentation). ໝາຍຄວາມວ່າ ຄູ່ສັນຍາຝ່າຍໜຶ່ງຈະສະແດງ ຫຼື ບໍ່ສະແດງສຳລັບຂໍ້ທີ່ເປັນສຳຄັນໃນການຕັດສິນຈະຊື້ ຫຼື ບໍ່ຊື້ ຕາມຄວາມເປັນຈິງ (ການບໍ່ແຈ້ງຕາມຄວາມເປັນຈິງ: ໝາຍເຖິງ ມີຄວາມຕັ້ງໃຈບໍ່ໄດ້ແຈ້ງສິ່ງທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມຄວາມເປັນຈິງ ຫຼື ບໍ່ໄດ້ຕັ້ງໃຈແຕ່ບໍ່ໄດ້ແຈ້ງຄວາມເປັນຈິງກ່ຽວກັບສິ່ງທີ່ເສຍຜົນປະໂຫຍດແກ່ຜູ້ສະແດງ [ການບໍ່ແຈ້ງຕາມຄວາມເປັນຈິງທີ່ເສຍຜົນປະໂຫຍດ]). ຍ້ອນເຫດຜົນນີ້, ຖ້າຫາກ ອີກຝ່າຍໜຶ່ງໄດ້ເຂົ້າໃຈຜິດຕໍ່ຄວາມເປັນຈິງແລ້ວຈຶ່ງໄດ້ສະແດງເຈດຈຳນົງ. ໃນກໍລະນີນີ້, ຜູ້ໄດ້ສະແດງຈະສາມາດຍົກເລີກການສະແດງດັ່ງກ່າວ (ຕາມກົດໝາຍວ່າດ້ວຍສັນຍາກັບຜູ້ບໍລິໂພກ, ວັກ 1 ຂໍ້ທີ 1 ແລະ ວັກທີ 2 ຂອງມາດຕາ 4).

(ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍສັນຍາກັບຜູ້ບໍລິໂພກ, ມາດຕາທີ 4 (ການຍົກເລີກສະແດງການສະເໜີ ຫຼື ການຮັບຮູ້ໃນການເຮັດສັນຍາກັບຜູ້ບໍລິໂພກ)

1. ຜູ້ບໍລິໂພກຈະສາມາດຍົກເລີກສະແດງການສະເໜີ ຫຼື ການຮັບຮູ້ສັນຍາໄດ້ ຖ້າຜູ້ກ່ຽວໄດ້ຮັບການອົບຮົມຈາກບໍລິສັດໃດໜຶ່ງໃນການເຮັດສັນຍາ ແລະບໍລິສັດນັ້ນກໍນຳໃຊ້ວິທີການທີ່ບໍ່ຖືກຕ້ອງຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ ຄືດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້ ຈຶ່ງເຮັດໃຫ້ຜູ້ບໍລິໂພກເຂົ້າໃຈຜິດ ແລະໄດ້ມີການສະແດງນັ້ນ:

- (1) ບໍລິສັດໄດ້ແຈ້ງຂໍ້ມູນທີ່ບໍ່ຖືກຕ້ອງຕາມຄວາມຈິງກ່ຽວກັບຂໍ້ທີ່ມີຄວາມສຳຄັນຂອງສັນຍາຈຶ່ງເຮັດໃຫ້ຜູ້ບໍລິໂພກ ຫຼືເຊື່ອວ່າຂໍ້ມູນນັ້ນຖືກຕ້ອງຕາມຄວາມຈິງ.
 - (2) ໃນການອະທິບາຍເປົ້າໝາຍຂອງສັນຍາເຊັ່ນ: ວັດຖຸສິ່ງຂອງ, ສິດ, ບໍລິການ ແລະ ອື່ນໆ, ບໍລິສັດໃຫ້ຄຳແນະນຳທີ່ບໍ່ຖືກຕ້ອງກ່ຽວກັບສິ່ງທີ່ບໍ່ແນ່ນອນເຊັ່ນ: ລາຄາໃນອະນາຄົດ, ກຳໄລທີ່ຜູ້ບໍລິໂພກຈະໄດ້ໃນອະນາຄົດ ແລະອື່ນໆ ຈຶ່ງພາໃຫ້ຜູ້ບໍລິໂພກມີຄວາມເຂົ້າໃຈຜິດວ່າ ສິ່ງທີ່ບໍ່ແນ່ນອນນັ້ນ ຈະເກີດຂຶ້ນຢ່າງແນ່ນອນໃນອະນາຄົດ.
2. ຜູ້ບໍລິໂພກຈະສາມາດຍົກເລີກສະແດງການສະເໜີ ຫຼື ການຮັບຮູ້ສັນຍາໄດ້ ຖ້າວ່າ ໃນເວລາບໍລິສັດອົບຮົມຜູ້ບໍລິໂພກເພື່ອເຮັດສັນຍາ ແລະ ໄດ້ອະທິບາຍກ່ຽວກັບ ຂໍ້ສຳຄັນຂອງສັນຍານັ້ນ, ບໍລິສັດໄດ້ອະທິບາຍວ່າ ສັນຍານັ້ນມີຜົນປະໂຫຍດແກ່ຜູ້ບໍລິໂພກ ແຕ່ບໍ່ໄດ້ອະທິບາຍກ່ຽວກັບ ຂໍ້ທີ່ມີຄວາມອັບປະໂຫຍດແກ່ ຜູ້ບໍລິໂພກ ໂດຍມີເຈດຕະນາ (ຖ້າຜູ້ບໍລິໂພກໄດ້ຮັບການອະທິບາຍເຫດການນັ້ນ, ຜູ້ບໍລິໂພກອາດຈະບໍ່ສະແດງການສະເໜີ) ຈຶ່ງພາໃຫ້ຜູ້ບໍລິໂພກເຂົ້າໃຈຜິດ ແລະ ໄດ້ສະແດງການສະເໜີ ຫຼື ການຮັບຮູ້ສັນຍາ, ເວັ້ນເສຍແຕ່ໃນກໍລະນີທີ່ບໍລິສັດໃຊ້ຄວາມພະຍາຍາມໃນການອະທິບາຍຄວາມຈິງ ແຕ່ຜູ້ບໍລິໂພກໄດ້ປະຕິເສດດ້ວຍຕົນເອງ.
 3. ຜູ້ບໍລິໂພກຈະສາມາດຍົກເລີກສະແດງການສະເໜີ ຫຼື ການຮັບຮູ້ສັນຍາ ຖ້າໃນເວລາບໍລິສັດອົບຮົມຜູ້ບໍລິໂພກເພື່ອເຮັດສັນຍານັ້ນ ບໍລິສັດໃຊ້ວິທີທີ່ບໍ່ຖືກຕ້ອງດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້, ຈຶ່ງພາໃຫ້ຜູ້ບໍລິໂພກຮູ້ສຶກສັບສົນ ແລະໄດ້ສະແດງການສະເໜີ ຫຼື ການຮັບຮູ້ສັນຍາ:
 - (1) ຜູ້ບໍລິໂພກໄດ້ສະເໜີຕໍ່ບໍລິສັດໃຫ້ອອກຈາກເຮືອນຂອງຕົນເອງ ຫຼື ສະຖານທີ່ທີ່ຈັດອົບຮົມ ແຕ່ບໍລິສັດນັ້ນ ບໍ່ຍອມອອກໄປ.
 - (2) ຜູ້ບໍລິໂພກໄດ້ສະເໜີຕໍ່ບໍລິສັດໃຫ້ຕົນເອງອອກຈາກສະຖານທີ່ ທີ່ບໍລິສັດຈັດການອົບຮົມ, ແຕ່ບໍລິສັດນັ້ນບໍ່ໃຫ້ຜູ້ບໍລິໂພກອອກຈາກສະຖານທີ່ນັ້ນ.
 4. “ຂໍ້ທີ່ມີຄວາມສຳຄັນຂອງສັນຍາ” ທີ່ໄດ້ລະບຸໄວ້ໃນຂໍ້ 1, ຂໍ້ 2 ຂອງວັກທີ 1 ໝາຍເຖິງ ຂໍ້ມູນທີ່ມີຜົນສະທ້ອນຕໍ່ ການຕັດສິນຂອງຜູ້ບໍລິໂພກວ່າຈະເຮັດສັນຍາ ຫຼື ບໍ່ເຮັດສັນຍາ ເຊິ່ງໄດ້ກຳນົດຄືດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:
 - (1) ຄຸນນະພາບ, ເປົ້າໝາຍ, ເນື້ອໃນ ແລະ ອື່ນໆ ຂອງວັດຖຸສິ່ງຂອງ, ສິດ, ບໍລິການ ແລະ ອື່ນໆທີ່ເປັນເປົ້າໝາຍຂອງສັນຍາກັບຜູ້ບໍລິໂພກ.
 - (2) ລາຄາ ຫຼື ເງື່ອນໄຂອື່ນໆ ຂອງວັດຖຸສິ່ງຂອງ, ສິດ, ບໍລິການ ແລະອື່ນໆ ທີ່ເປັນເປົ້າໝາຍຂອງສັນຍາກັບຜູ້ບໍລິໂພກ.

5. ການຍົກເລີກການສະເໜີ ແລະ ການຮັບຮູ້ສັນຍາກັບຜູ້ບໍລິໂພກທີ່ໄດ້ລະບຸໄວ້ໃນວັກທີ 1 ຫາ ວັກທີ 3 ຈະບໍ່ມີຜົນສະທ້ອນຕໍ່ສິດຂອງບຸກຄົນທີສາມ ທີ່ເປັນຜູ້ບໍລິສຸດໃຈ.

ຂໍ້ກຳນົດນີ້ ແມ່ນກົດໝາຍພິເສດຂອງກົດໝາຍແພ່ງ ແລະ ໄດ້ຮັບການນຳໃຊ້ໃນກໍລະນີກ່ຽວກັບສັນຍາລະຫວ່າງ ຜູ້ບໍລິໂພກ ກັບ ບໍລິສັດເທົ່ານັ້ນ, (ເວັ້ນເສຍແຕ່ສັນຍາກັບຜູ້ບໍລິໂພກນັ້ນ ທີ່ມີກ່ຽວພັນກັບການຊື້-ຂາຍທຸ້ນ ຫຼື ການບໍລິຈາກທຶນໃຫ້ມູນນິທິ, ຫຼື ສັນຍາແຮງງານ, ຕາມກົດໝາຍວ່າດ້ວຍສັນຍາກັບຜູ້ບໍລິໂພກ, ວັກ 2 ຂອງມາດຕາ 48). ນອກຈາກນັ້ນ, ຄະນະປັບປຸງກົດໝາຍແພ່ງ (ກົດໝາຍສິດທາງ) ກຳລັງສະເໜີວ່າ ຂໍ້ 1 ວັກ 1 ແລະ ວັກ 2 ຂອງມາດຕາ 4 ຈະໄດ້ຮັບການນຳໃຊ້ໄດ້ໃນກໍລະນີສັນຍາກັບຜູ້ບໍລິໂພກລະຫວ່າງຜູ້ບໍລິໂພກ ກັບບໍລິສັດ ແລ້ວ, ຍັງຄວນຈະໄດ້ຮັບການນຳໃຊ້ໃນສັນຍາທົ່ວໄປເປັນໂດຍເປັນຫຼັກການທົ່ວໄປ, ຈຶ່ງຈະໄດ້ກຳນົດໃນກົດໝາຍແພ່ງສະບັບປັບປຸງເອີ້ນວ່າ “ການຍົກເລີກການສະແດງໂດຍມີການບໍ່ແຈ້ງຕາມຄວາມເປັນຈິງ” (ທິດທາງພື້ນຖານຂອງຄະນະປັບປຸງກົດໝາຍແພ່ງ (ກົດໝາຍສິດທາງ), ເລກທີ 1.5.15). ຖ້າຂໍ້ກຳນົດນີ້ໄດ້ຮັບການກຳນົດໃນກົດໝາຍແພ່ງສະບັບປັບປຸງ, ຜູ້ຖືກເສຍຫາຍທີ່ໃນກໍລະນີມີການຍົກເລີກສັນຍາຍ້ອນມີການຕົວະຍົວະຫຼອກລວງ ຫຼາຍຄົນຈະໄດ້ຮັບການປົວແປງໂດຍນຳໃຊ້ລະບົບການບໍ່ແຈ້ງຕາມຄວາມເປັນຈິງ.

(ທິດທາງພື້ນຖານຂອງຄະນະປັບປຸງກົດໝາຍແພ່ງ (ກົດໝາຍສິດທາງ), ເລກທີ 1.5.15)

1. ໃນການສະແດງຈິດໃຈຂອງຕົນຕໍ່ອີກຝ່າຍໜຶ່ງ, ໃນກໍລະນີທີ່ຄູ່ສັນຍາຝ່າຍໜຶ່ງໄດ້ອະທິບາຍສິ່ງທີ່ບໍ່ຖືກຕ້ອງ ຕາມຄວາມຈິງ ກ່ຽວກັບຂໍ້ສຳຄັນທີ່ມີຜົນສະທ້ອນຕໍ່ອີກຝ່າຍໜຶ່ງວ່າ ຈະສະແດງ ຫຼື ບໍ່ສະແດງນັ້ນ ຈຶ່ງພາໃຫ້ຄູ່ສັນຍາທີ່ໄດ້ຮັບຄຳອະທິບາຍນັ້ນເຂົ້າໃຈຜິດ ແລະໄດ້ສະແດງ, ໃນເວລານັ້ນ ຜູ້ສະແດງຈະສາມາດຍົກເລີກການສະແດງຂອງຕົນໄດ້.
2. ໃນການສະແດງຈິດໃຈຂອງຕົນຕໍ່ອີກຝ່າຍໜຶ່ງ, ໃນກໍລະນີທີ່ບຸກຄົນທີສາມໄດ້ອະທິບາຍສິ່ງທີ່ບໍ່ຖືກຕ້ອງຕາມຄວາມຈິງກ່ຽວກັບຂໍ້ສຳຄັນສຳລັບທີ່ມີຜົນສະທ້ອນຕໍ່ຄູ່ສັນຍາວ່າຈະສະແດງ ຫຼື ບໍ່ສະແດງຈຶ່ງພາໃຫ້ຄູ່ສັນຍາ ທີ່ໄດ້ຮັບຄຳອະທິບາຍ ເຂົ້າໃຈຜິດ ແລະໄດ້ສະແດງ, ໃນເວລານັ້ນ, ຜູ້ສະແດງຈະສາມາດຍົກເລີກການສະແດງຂອງຕົນໄດ້ ກໍຕໍ່ເມື່ອມີເງື່ອນໄຂທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:
 - (1) ບຸກຄົນທີສາມນັ້ນ ແມ່ນຜູ້ຕາງໜ້າຂອງຄູ່ສັນຍາອີກຝ່າຍໜຶ່ງ ຫຼື ບຸກຄົນທີ່ເຮັດໃຫ້ຄູ່ສັນຍາອີກຝ່າຍໜຶ່ງຈະເປັນຜູ້ຮັບຜິດຊອບຕໍ່ການສະແດງດັ່ງກ່າວ.
 - (2) ໃນເວລາຄູ່ສັນຍາໄດ້ມີການສະແດງຈິດໃຈນັ້ນ, ຖ້າຄູ່ສັນຍາອີກຝ່າຍໜຶ່ງຮູ້ ຫຼື ຄວນຈະຮູ້ໄດ້ວ່າ ຄູ່ສັນຍາໄດ້ສະແດງຍ້ອນບຸກຄົນທີສາມໃຫ້ຂໍ້ມູນທີ່ບໍ່ຖືກຕ້ອງຕາມຄວາມຈິງ.

3. ການຍົກເລີກການສະແດງຈິດໃຈທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນວັກທີ 2 ທີ່ໄດ້ກ່າວໄວ້ດັ່ງເທິງນັ້ນ, ຈະບໍ່ມີຜົນສະທ້ອນຕໍ່ສິດຂອງບຸກຄົນທີສາມເປັນຜູ້ບໍ່ມີຄວາມຜິດ ແລະ ເປັນຜູ້ບໍ່ລິສຸດໃຈ.

6. ການໃຫ້ຄຳແນະນຳທີ່ບໍ່ຖືກຕ້ອງ, ການເຂົ້າໃຈຜິດ ແລະ ຄວາມລຳບາກຂອງຜູ້ບໍ່ລິໂພກ

ນອກຈາກກໍລະນີທີ່ບໍ່ໄດ້ແຈ້ງຄວາມເປັນຈິງ ທີ່ມີຜົນສະທ້ອນຕໍ່ການສະແດງເຈດຈຳນົງຂອງຜູ້ສະແດງ (ກວມເອົາການບໍ່ໄດ້ແຈ້ງຄວາມເປັນຈິງທີ່ເສຍຜົນປະໂຫຍດຕໍ່ຜູ້ສະແດງ), ໃນກໍລະນີທີ່ຕອບສະໜອງຂໍ້ມູນທີ່ບໍ່ຖືກຕ້ອງໃນ “ການຕັດສິນ” ແລະ ການຕີລາຄາຂອງຄູ່ສັນຍາອີກຝ່າຍໜຶ່ງ, ຈະພິຈາລະນາຄືແນວໃດ ? ຕົວຢ່າງ: ຜູ້ຂາຍໄດ້ໃຫ້ຄຳແນະນຳວ່າ ຖ້າຊື້ສິນຄ້ານີ້ກໍຈະໄດ້ກຳໄລ, ໄດ້ຜົນປະໂຫຍດ, ບໍ່ຫຼຸບທຶນແນ່ນອນ, ຈຶ່ງເຮັດໃຫ້ຜູ້ສະແດງຫຼົງເຊື່ອຄຳເວົ້າ ແລະ ໄດ້ຊື້ສິນຄ້າ. ແຕ່ຄຳແນະນຳນັ້ນກໍບໍ່ຖືກຕ້ອງຈຶ່ງເຮັດໃຫ້ຜູ້ຊື້ຫຼຸບທຶນເປັນຕົ້ນ. ໃນກໍລະນີນີ້, ຜູ້ຊື້ໄດ້ຮັບຄຳແນະນຳທີ່ບໍ່ຖືກຕ້ອງຈຶ່ງຫລົງເຊື່ອ ແລະ ໄດ້ສະແດງຈິດໃຈ. ສະນັ້ນ, ກໍລະນີນີ້ແມ່ນມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນກັບກໍລະນີທີ່ບໍ່ໄດ້ແຈ້ງ “ຄວາມເປັນຈິງ” ແລະ ຜູ້ສະແດງກໍບໍ່ຄວນຈະຫຼົງເຊື່ອຄວາມເວົ້າຂອງຜູ້ອື່ນໄດ້ງ່າຍໆ. ດັ່ງນັ້ນ ໃນກໍລະນີທີ່ຜູ້ສະແດງໄດ້ຮັບຄຳແນະນຳທີ່ບໍ່ຖືກຕ້ອງ ແລະ ຫລົງເຊື່ອຄຳເວົ້າຈຶ່ງໄດ້ສະແດງນັ້ນ, ຜູ້ສະແດງຈະສາມາດຍົກເລີກການສະແດງຈິດໃຈໄດ້ກໍຕໍ່ເມື່ອມີຄວາມຫຼຸດໂຕນກັນກ່ຽວກັບຄວາມສາມາດທາງດ້ານຂໍ້ມູນ ແລະ ຄວາມສາມາດໃນການເຈລະຈາລະຫວ່າງຜູ້ສະແດງ ກັບຄູ່ສັນຍາອີກຝ່າຍໜຶ່ງເທົ່ານັ້ນ. ໝາຍຄວາມວ່າໃນກໍລະນີທີ່ຜູ້ສະແດງແມ່ນຜູ້ບໍ່ລິໂພກ ແລະ ອີກຝ່າຍໜຶ່ງເປັນບໍລິສັດເທົ່ານັ້ນ (ຕາມກົດໝາຍວ່າດ້ວຍສັນຍາກັບຜູ້ບໍ່ລິໂພກ, ຂໍ້ 2, ວັກ 1 ຂອງມາດຕາ 4).

ນອກຈາກນັ້ນ, ໃນເວລາຜູ້ສະແດງບໍ່ຢາກເຮັດສັນຍາ, ແຕ່ອີກຝ່າຍໜຶ່ງບໍ່ໄປບໍ່ໜີ, ທ່ວງດຶງອີກຝ່າຍໜຶ່ງ ແລະ ອົບຮົມ³ ເລື້ອຍໆ ຈຶ່ງເຮັດໃຫ້ອີກຝ່າຍໜຶ່ງຮູ້ສຶກລຳບາກໃຈ ແລະ ໄດ້ສະແດງ. ໃນກໍລະນີນີ້ ຖ້າຜູ້ສະແດງເປັນຜູ້ບໍ່ລິໂພກ ແລະ ອີກຝ່າຍໜຶ່ງເປັນບໍລິສັດນັ້ນ, ຜູ້ສະແດງຈະສາມາດຍົກເລີກການສະແດງຂອງຕົນໄດ້ໂດຍອ້າງວ່າໄດ້ສະແດງຍ້ອນຮູ້ສຶກລຳບາກໃຈ (ຕາມກົດໝາຍວ່າດ້ວຍສັນຍາກັບຜູ້ບໍ່ລິໂພກ, ວັກ 3 ຂອງມາດຕາ 4).

ສິ່ງທີ່ໄດ້ອະທິບາຍມານີ້ແມ່ນລ້ວນແຕ່ການຜັນຂະຫຍາຍຈາກການຍົກເວັ້ນຂອງຫຼັກການຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງຄູ່ສັນຍາ ໃນກໍລະນີການເຮັດສັນຍາກັບຜູ້ບໍ່ລິໂພກ.

ໃນຄະດີຕົວຢ່າງນີ້, ບັນຫາທີ່ DVD ຈະສາມາດນຳໃຊ້ໄດ້ ຫຼື ບໍ່ນັ້ນ ແມ່ນບັນຫາທີ່ຕິດພັນກັບການຮັບຮູ້ຄວາມເປັນຈິງ. ສະນັ້ນ ບໍ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບຄຳແນະນຳ. ແຕ່ສົມມຸດວ່າ ຖ້າ ກ ເປັນຜູ້ບໍ່ລິໂພກ ແລະ ບໍ່ຢາກເຮັດສັນຍາ, ແຕ່ ຂ ເປັນບໍລິສັດ ແລະ ບໍ່ໄປບໍ່ໜີ, ໄດ້ທ່ວງດຶງ ກ ແລະ ອົບຮົມເລື້ອຍໆຈຶ່ງເຮັດໃຫ້ ກ ຊື້ DVD ນັ້ນ, ກ ກໍຈະສາມາດຍົກເລີກສັນຍາຊື້-ຂາຍໄດ້.

³ ອົບຮົມ ໝາຍເຖິງການໂຄສະນາຊວນເຊື່ອ

ຄໍາຖາມ 5: ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍກຳມະສິດ:ການລະເມີດກົດໝາຍ)

ກ ກິນເຫຼົ້າເມົາແລ້ວຂັບລົດຍົນໄປຕຳ ຂ, ເປັນສາເຫດໃຫ້ ຂ ໄດ້ຮັບບາດເຈັບຕ້ອງນອນໂຮງໝໍ ເປັນເວລາເຄິ່ງປີເພື່ອປິ່ນປົວ. ແຕ່ວ່າພາຍຫຼັງການປິ່ນປົວແລ້ວມີຜົນຕາມມາຄື ຂ ເປັນອຳມະພິກ ເຄິ່ງຄົງ ແລະຕ້ອງໄດ້ລາອອກຈາກບໍລິສັດ.

(1) ໃນກໍລະນີທີ່ ຂ ຮຽກຮ້ອງຄ່າເສ້ຍຫາຍນຳ ກ, ຂ ຕ້ອງອ້າງເຫດຜົນແລະຕ້ອງພິດສູດແບບໃດ?

(2) ອັນໃດແດ່ທີ່ນອນຢູ່ໃນຂອບເຂດຂອງການຮຽກຮ້ອງ ຄ່າຊົດເຊີຍຄວາມເສ້ຍຫາຍທີ່ສາມາດ ຮຽກຮ້ອງຕໍ່ ກ ໄດ້.

(3) ຂ ເປັນພະນັກງານທີ່ດີເດັ່ນ ແລະມີຄວາມຊຽງຊານເປັນພິເສດ. ໃນກໍລະນີ ທີ່ບໍລິສັດໄດ້ຮັບ ຄວາມເສ້ຍຫາຍຍ້ອນວ່າ ຂ ຖືກອຸບປະຕິເຫດນັ້ນ ບໍລິສັດສາມາດຮຽກຮ້ອງຄ່າເສ້ຍຫາຍນຳ ກ ໄດ້ບໍ່ ?

(4) ໃນເຫດຜົນຂອງຜົນທີ່ຕິດຕາມຂອງ ຂ ນັ້ນ; ຂ ຄິດວ່າມີຜົນສະທ້ອນຈາກການຜ່າຕັດຜິດ ພາດຂອງທ່ານໝໍ ຄ ໃນເວລາທີ່ ຂ ປິ່ນປົວຢູ່ໂຮງໝໍ ງ. ໃນກໍລະນີນີ້ ນອກຈາກ ກ ແລ້ວ, ສາມາດຮຽກຮ້ອງຄ່າຊົດເຊີຍຄວາມເສ້ຍຫາຍຈາກ ງ ແລະ ຄ ໄດ້ບໍ່ ? ຖ້າຮຽກຮ້ອງໄດ້ແມ່ນໃນ ຂອບເຂດໃດ ?

1. ກວດສອບເບິ່ງຫຼັກການ¹

ຍ້ອນວ່າ ກ ໄດ້ເຮັດໃຫ້ ຂ ບາດເຈັບຈຶ່ງເວົ້າໄດ້ວ່າ ກ ໄດ້ລ່ວງລ້າສິດທິບຸກຄະລິກະ ພາບ² ຂອງ ຂ (right of personhood, personality rights). ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວໃນກໍລະນີ ນີ້, ເປັນທີ່ເຂົ້າໃຈວ່າ ຂ ຈະຮຽກຮ້ອງຄ່າເສ້ຍຫາຍຕໍ່ ກ ອີງຕາມການກະທຳລະເມີດກົດໝາຍ ດ້ວຍເຫດຜົນທີ່ວ່າ ສິດທິບຸກຄະລິກະພາບຂອງ ຂ ຖືກລ່ວງລ້າດ້ວຍການທຳຮ້າຍຂອງ ກ. (ກົດໝາຍແພ່ງຍີ່ປຸ່ນ ມາດຕາ 709)¹.

ເພື່ອຮຽກຮ້ອງຄ່າເສ້ຍຫາຍອີງຕາມກະທຳທີ່ລະເມີດກົດໝາຍ, ຂ ຕ້ອງຢັ້ງຢືນແລະພິສູດ ດ້ວຍຕົວເອງວ່າ: 1.ໃນເວລາກໍ່ໃຫ້ເກີດຄວາມເສ້ຍຫາຍນັ້ນ ກ ມີເຈດຕະນາຫຼືເປັນຄວາມປະພາດ, 2.ດ້ວຍເຫດ ນັ້ນສິດທິຂອງ ຂ ຈຶ່ງຖືກລ່ວງລ້າ, 3.ດ້ວຍເຫດນັ້ນຄວາມເສ້ຍຫາຍຈຶ່ງເກີດຂຶ້ນກັບ ຂ, 4.ລະຫວ່າງການກໍ່ໃຫ້ເກີດຄວາມເສ້ຍຫາຍກັບຄວາມເສ້ຍຫາຍນັ້ນ ມີຄວາມສຳພັນກັນລະຫວ່າງ ເຫດແລະຜົນ ທີ່ຕ້ອງພິສູດ. ເພື່ອໃຫ້ ຂ ຮຽກຮ້ອງຄ່າເສ້ຍຫາຍຕໍ່ ກ ໄດ້ນັ້ນຈຳເປັນຕ້ອງມີ 4

¹ ກວດສອບເບິ່ງຫຼັກການ ແມ່ນມີຄວາມໝາຍອີງຕາມຫຼັກການ

² ສິດທິບຸກຄະລິກະພາບ ໝາຍເຖິງ ສິດທິສ່ວນບຸກຄົນ

ເງື່ອນໄຂຈຳເປັນດັ່ງທີ່ໄດ້ກ່າວມານີ້. ໂດຍສະເພາະແລ້ວເງື່ອນໄຂຈຳເປັນທີ (1) ນັ້ນເຖິງແມ່ນວ່າຈະຄວາມເສັຍຫາຍເກີດຂຶ້ນກໍຕາມ, ບໍ່ແມ່ນວ່າ ກ ຈະມີຄວາມຮັບຜິດຊອບຕາມຜົນທີ່ເກີດຂຶ້ນ, ເນື່ອງຈາກວ່າ: ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບແຕ່ໃນກໍລະນີທີ່ມີເຈດຕະນາ ຫຼືຄວາມປະໝາດເທົ່ານັ້ນ. ສະນັ້ນ ການຮຽກຮ້ອງຄ່າເສັຍຫາຍ ອີງຕາມການກະທຳທີ່ລະເມີດກົດໝາຍນັ້ນ ເປັນທີ່ເຂົ້າໃຈກັນວ່າເປັນຫຼັກການຮັບຜິດຊອບຕໍ່ຄວາມປະມາດ. ຫຼັກການຂອງຄວາມຮັບຜິດຊອບຕໍ່ຄວາມປະໝາດ ແມ່ນຫຼັກການເພື່ອດັດປັບສອງຄຳຂໍຮ້ອງ 2 ຢ່າງເຊັ່ນ: ນອກຈາກນັ້ນ (5) ສາມາດຄິດໄລ່ໄດ້ວ່າການກະທຳຂອງ ກ ຜິດກົດໝາຍນັ້ນກໍເປັນເງື່ອນໄຂຈຳເປັນ, ແຕ່ວ່າຕາມທຳມະດາແລ້ວ ການລະເມີດສິດທິນັ້ນແມ່ນຜິດກົດໝາຍ. ສະນັ້ນ, ກ່ຽວກັບເລື່ອງນີ້ຖ້າວ່າຝ່າຍ ກ ຫາກສາມາດພິສູດວ່າ ມີເຫດຜົນພຽງພໍເພື່ອປະຕິເສດຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນການປະພຶດທີ່ລະເມີດກົດໝາຍ (ການປະພຶດທີ່ອີງໃສ່ກົດໝາຍ, ການປະພຶດໃນໜ້າທີ່ ທີ່ຖືກຕ້ອງເປັນຕົ້ນ)ແລ້ວ, ເປັນທີ່ເຂົ້າໃຈກັນວ່າຄວາມຜິດກົດໝາຍນັ້ນກໍຖືກປະຕິເສດ.

- (1) ຄຳວ່າ ເຈດຕະນາ ໃນມາດຕາ 709³ ຂອງກົດໝາຍແພ່ງຍີ່ປຸ່ນນັ້ນແມ່ນກໍລະນີທີ່ເປັນການຮັບຮູ້ການເກີດຂອງຜົນ ແລະກໍຫວັງໃຫ້ການເກີດຂອງຜົນນັ້ນເປັນຈິງຢ່າງໝັ້ນໃຈ ແລະຍອມຮັບແບບບໍ່ມີຫວັງ. ອີກດ້ານໜຶ່ງ, ຄວາມປະໝາດແມ່ນຄວາມເຫັນທີ່ວ່າສາມາດ ຄາດຄະເນ ຫຼືຮູ້ລ່ວງໜ້າກ່ຽວກັບເຫດຜົນທີ່ຈະເກີດຂຶ້ນນັ້ນໄດ້. (ທິດສະດີທີ່ວ່າສາມາດຄາດຄະເນ ຫຼືຮູ້ໄດ້ລ່ວງໜ້າ).
- (2) ໃນສິດທິນັ້ນນອກຈາກສິດທິບຸກຄະລິກະພາບ, ສິດທິຕໍ່ຊັບສິນ (ກຳມະສິດ “Bukken ບຸກເກັງ” ສິດທວງ, ສິດທິຕໍ່ຊັບສິນທາງປັນຍາ)ແລ້ວຍັງມີສິດທິບໍ່ທັນຖືກຮັບຮູ້ວ່າເປັນສິດ ເທື່ອແຕ່ຖືກຮັບຮູ້ວ່າ ປະໂຫຍດທີ່ຄວນປົກປັກຮັກສາທາງກົດໝາຍນີ້ກໍຮ່ວມຢູ່ໃນນີ້. ໃນມຸ່ງມານີ້ ຢູ່ປະເທດຍີ່ປຸ່ນເປັນທີ່ເຂົ້າໃຈກັນວ່າ, ຜົນປະໂຫຍດ ຂອງທິວທັດນັ້ນກໍແມ່ນ ອັນໜຶ່ງ (ປະເພນີສານ: Case Law). ໃນທິດສະດີ ກໍມີຄວາມເຫັນວ່າ ຄວນຂະຫຍາຍ ຜົນປະໂຫຍດຂອງທິວທັດອອກໄປຈົນຮອດຜົນປະໂຫຍດຂອງສິ່ງແວດລ້ອມການເປັນຢູ່. ອີກຢ່າງໜຶ່ງ, ກໍມີຄວາມເຫັນ (ການກ່ຽວພັນກັນ) ທີ່ສາມາດເຂົ້າໃຈໄດ້ວ່າ ໃນກໍລະນີທີ່ ການປະພຶດຮ້າຍ ຂອງຜູ້ທີ່ລະເມີດກົດໝາຍນັ້ນ ຫາກຮ້າຍແຮງກໍຈະເປັນການເຮັດໃຫ້ ເງື່ອນໄຂທີ່ຈຳເປັນຂອງຜົນປະໂຫຍດນັ້ນເປົາລົງ.
- (3) ຍັງມີການຖືກຖຽງກັນກ່ຽວກັບຄວາມໝາຍ ຂອງຄວາມເສັຍຫາຍຢູ່. ຄວາມເຫັນທົ່ວໄປ, ປະເພນີສານ, ລະຫວ່າງ ກໍລະນີທີ່ສົມມຸດວ່າບໍ່ມີການລະເມີດກົດໝາຍ ແລະກໍລະນີທີ່ປະເມີນສະພາບກຳໄລທາງການເງິນ ແລະສະພາບທີ່ເກີດຂຶ້ນໃນນາມຜົນຂອງການລະເມີດກົດໝາຍນັ້ນມີຈຳນວນທີ່ແຕກຕ່າງກັນ (ຫຼັກການຈຳນວນທີ່ແຕກຕ່າງກັນ). ຕາມຄວາມເຫັນແລ້ວ, ໃນກໍລະນີທີ່ຜູ້ໄດ້ຮັບຄວາມເສັຍຫາຍຈະຮຽກຮ້ອງຄ່າຊົດເຊີຍຄວາມເສັຍຫາຍ ນັ້ນຈຳເປັນຕ້ອງຢືນຢັນ ແລະ

³ ມາດຕາ 709. ບຸກຄົນທີ່ຈະລະເມີດສິດຂອງບຸກຄົນອື່ນ ໂດຍເຈດຕະນາ ຫຼືຄວາມບໍ່ລະມັດລະວັງຈະຕ້ອງຮັບຜິດຊອບໃນການໃຊ້ແຜນຄວາມເສັຍຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນຈາກການລະເມີດດັ່ງກ່າວ.

ພິສູດເປັນຈຳນວນວ່າມີຄວາມເສັຍຫາຍຫຼາຍປານໃດ ຢ່າງເປັນຮູບປະທຳ. ກົງກັນຂ້າມ, ຄວາມເສັຍຫາຍແມ່ນຄວາມຈິງເຊັ່ນຄວາມຕາຍ, ການໄດ້ຮັບບາດເຈັບ, ຄວາມເສັຍຫາຍຕໍ່ຊັບສິນບັດອື່ນໆເປັນຕົ້ນທີ່ເກີດຈາກການກະທຳຮ້າຍ ແລະກໍມີຄວາມເຫັນທີ່ວ່າແມ່ນບັນຫາອື່ນຕ່າງກັບການປະເມີນເປັນເງິນ (ທິດສະດີຄວາມເສັຍຫາຍຕົວຈິງ).

ຕາມຄວາມເຫັນນີ້ແລ້ວ ຖ້າຜູ້ໄດ້ຮັບຄວາມເສັຍຫາຍທາງກວດສອບຄວາມຈິງທີ່ຖືກກັບຄວາມເສັຍຫາຍແລ້ວຈະມອບໃຫ້ຜູ້ພິພາກສາຕັດສິນ ແລະປະເມີນມູນຄ່າຈຳນວນເງິນໃຫ້, ສະນັ້ນບໍ່ຕ້ອງພິສູດຮອດການປະເມີນວ່າມູນຄ່າຂອງຄວາມເສັຍຫາຍນັ້ນເທົ່າໃດ.

ແນ່ນອນ ໃນການເປັນໂຈດ ຜູ້ໄດ້ຮັບຄວາມເສັຍຫາຍຈຳເປັນຕ້ອງສະເໜີມູນຄ່າຄວາມເສັຍຫາຍແລ້ວຜູ້ພິພາກສາກໍຈະສາມາດພິຈາລະນາຕັດສິນໃຫ້ໄດ້ ພາຍໃນຂອບເຂດມູນຄ່າຄວາມເສັຍຫາຍ ທີ່ຖືກສະເໜີນັ້ນ. ແຕ່ວ່າອັນນີ້ແມ່ນການຮຽກຮ້ອງ ອີງຕາມກົດລະບຽບຂອງທິດສະດີສອງຝ່າຍ ຕາມຂັ້ນຕອນທາງກົດໝາຍ, ບໍ່ແມ່ນບັນຫາຂອງມະໂນພາບກ່ຽວກັບຄວາມເສັຍຫາຍ.

(4) ຖ້າຜູ້ໄດ້ຮັບຄວາມເສັຍຫາຍ(ໂຈດ) ບໍ່ສະເໜີແລະພິສູດສາຍພົວພັນທາງສາເຫດ ລະຫວ່າງການທຳຮ້າຍທີ່ພາໃຫ້ເກີດຄວາມເສັຍຫາຍ ກັບຄວາມເສັຍຫາຍຕົວຈິງແລ້ວ ກໍຈະບໍ່ສາມາດຮຽກຮ້ອງໃຫ້ຊົດເຊີຍຄ່າເສັຍຫາຍໄດ້. ສຳລັບຄຳເຫັນທີ່ວ່າໄປ, ປະເພນີສານແລ້ວ, ໃນການພິສູດສາຍພົວພັນທາງສາເຫດນັ້ນ, ຄວາມຈິງ ຂອງສາຍພົວພັນທາງສາເຫດທີ່ວ່າຖ້າບໍ່ມີການກະທຳຮ້າຍທີ່ພາໃຫ້ເກີດຄວາມເສັຍຫາຍນັ້ນ ກໍຄົງຈະບໍ່ເກີດຂຶ້ນເທົ່ານັ້ນ, ແຕ່ຕ້ອງພິສູດວ່າມີສາຍພົວພັນທາງສາເຫດລະຫວ່າງການທຳຮ້າຍກັບຂອບເຂດທີ່ຕ້ອງຊົດເຊີຍນັ້ນມີສາຍພົວພັນຂອງສາເຫດສົມຄວນ. ກ່ຽວກັບຄວາມເສັຍຫາຍ ຂອງຫຼັກການຈຳນວນທີ່ແຕກຕ່າງກັນນັ້ນແມ່ນມີຈຸດຍືນນີ້. ກົງກັນຂ້າມ, ທິດສະດີຄວາມເສັຍຫາຍຕົວຈິງນັ້ນ, ຖ້າພິສູດພຽງແຕ່ສາຍພົວພັນທາງສາເຫດທີ່ເປັນຈິງໃນລະຫວ່າງການກະທຳຮ້າຍກັບຄວາມເສັຍຫາຍເທົ່ານັ້ນແລ້ວ, ການປະເມີນມູນຄ່າການເສັຍຫາຍນັ້ນ, ເປັນທີ່ເຂົ້າໃຈກັນວ່າແມ່ນບັນຫາທີ່ຕ້ອງໃຫ້ຜູ້ພິພາກສາພິຈາລະນາຕັດສິນ ຢ່າງມີເສລີພາບອີງຕາມຫຼັກຖານທີ່ຄູ່ຄະດີໄດ້ສະເໜີມາ.

ເຖິງຢ່າງໃດກໍດີກ່ຽວກັບສາຍພົວພັນນີ້ ໃນກໍລະນີທີ່ມີຫຼາຍຄົນໄດ້ກະທຳການຫຼາຍຢ່າງທີ່ກໍ່ໃຫ້ເກີດຜົນເສັຍຫາຍອັນດຽວນັ້ນ ມີການກະທຳຂອງຄົນໜຶ່ງທີ່ກໍ່ໃຫ້ເກີດຄວາມເສັຍຫາຍ. ແຕ່ວ່າໃນກໍລະນີທີ່ບໍ່ສາມາດຊີ້ບອກໄດ້ຢ່າງຈະແຈ້ງວ່າເປັນການກະທຳຂອງໃຜນັ້ນ (ຜູ້ກະທຳຄວາມຜິດບໍ່ຈະແຈ້ງ, ຮູບແບບແຂ່ງຂັນເລືອກຄົນໜຶ່ງ), ຫຼືບໍ່ດັ່ງນັ້ນ ກໍມີຜູ້ກະທຳຜິດຫຼາຍຄົນ. ການກະທຳທັງໝົດນັ້ນເຮັດໃຫ້ເກີດຄວາມເສັຍຫາຍອັນດຽວ. ກ່ຽວກັບກໍລະນີທີ່ອັດຕາສ່ວນ ຂອງການປະກອບສ່ວນຂອງຜູ້ກະທຳຜິດແຕ່ລະຄົນບໍ່ຈະແຈ້ງ (ຄວາມເສັຍຫາຍຮ່ວມກັນ, ຮູບແບບອັດຕາສ່ວນການປະກອບສ່ວນບໍ່ຈະແຈ້ງ) ນັ້ນກໍບໍ່ມີຄວາມເຫັນຖືເອົາສາຍພົວພັນທາງສາເຫດອັດຕາສ່ວນ (ທິດສະດີສາຍພົວພັນທາງສາເຫດຕາມອັດຕາສ່ວນ). ຕົວຢ່າງ ຜົນທີ່ຕາມມາຂອງຢາທີ່ ໒ ໄດ້ຮັບນັ້ນ; ໃນກໍລະນີທີ່ບໍ່ຮູ້ຢ່າງຈະແຈ້ງ ວ່າແມ່ນເປັນຍ້ອນຢາທີ່ຜະລິດຢູ່ບໍລິສັດຢາໃດ ໃນລະຫວ່າງບໍລິສັດ

ກ1, ກ2 ແລະ ກ3. ມີຄວາມຄິດ (ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການປະພຶດທີ່ລະເມີດກົດໝາຍອາເມລິກາ⁵) ຮັບຮອງການແບ່ງຄວາມຮັບຜິດຊອບໂດຍອີງຕາມອັດຕາສ່ວນການຄອບຄອງຕະຫຼາດ ຂອງ ບໍລິສັດ ກ1, ກ2 ແລະ ກ3 ໃນການຂາຍຢາ ໃນເວລານັ້ນຢູ່ຂົງເຂດທີ່ຢູ່ຂອງຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນຮ້າຍ ນັ້ນ. ກ່ຽວກັບກໍລະນີທີ່ມີຫຼາຍບໍລິສັດ ປ່ອຍສິ່ງເສດເຫຼືອທີ່ມີສານພິດເຊັ່ນ: ແກັດອາຍເສັຍ, ນ້ຳເສັຍ ອື່ນໆ ອອກມາປົນກັນ ໂດຍບໍ່ມີການບຳບັດສິ່ງເສດເຫຼືອດັ່ງກ່າວ ຈຶ່ງເຮັດໃຫ້ເກີດຄວາມເສັຍຫາຍ ແກ່ຜູ້ໄດ້ຮັບຄວາມເສັຍຫາຍນັ້ນ ຈະຖືເອົາອັດຕາສ່ວນຂອງສາຍພົວພັນທາງສາເຫດ ລະຫວ່າງ ການກະທຳທີ່ອັນຕະລາຍໃນການປ່ອຍສິ່ງເສດເຫຼືອທີ່ມີສານພິດອອກມານັ້ນ ກັບຄວາມເສັຍຫາຍ ໃນກໍລະນີທີ່ມີອັດຕາສ່ວນຂອງປະລິມານການປ່ອຍສິ່ງເສດເຫຼືອທີ່ມີສານພິດ ຂອງບໍລິສັດ ກ1 ກັບ ບໍລິສັດ ກ2 ຄິດໄລ່ເປັນອັດຕາສ່ວນ ມີ 6 ຕໍ່ 4 ນັ້ນກໍໝາຍຄວາມວ່າ ມີສາຍພົວພັນທາງສາຍ ເຫດຄືການກະທຳຂອງບໍລິສັດ ກ1 ມີ 60% ຂອງຄວາມເສັຍຫາຍ ບໍລິສັດ ກ2 ມີ 40% ຂອງ ຄວາມເສັຍຫາຍ.

ຄຳຖາມຂໍ້ທີ 5 ໃນກໍລະນີຂອງ 1) ຂ ຕ້ອງສະເໜີແລະພິສູດວ່າ (1) ມີຄວາມປະໝາດໃນການ ກະທຳທີ່ເປັນອັນຕະລາຍຂອງ ກ ຍ້ອນວ່າຕື່ມເຫຼົ້າເມົາແລ້ວຂັບລົດໄປຕຳເອົາ ຂ. (2) ດັ່ງນັ້ນ ຈຶ່ງເປັນເຫດພາໃຫ້ ຂ ໄດ້ຮັບບາດເຈັບທາງດ້ານຮ່າງກາຍຈາກຄວາມປະມາດນັ້ນ. (3) ດັ່ງນັ້ນ ຂ ຈຶ່ງໄດ້ຈ່າຍຄ່າເຂົ້າປົ່ວໃນໂຮງໝໍ, ຄ່າຜ່າຕັດ, ຄ່າປິ່ນປົວ, ຄ່າເດີນທາງໄປປິ່ນປົວ ແລະ ອື່ນໆ. (4) ມີສາຍພົວພັນທາງສາເຫດລະຫວ່າງ ການກະທຳທີ່ເປັນອັນຕະລາຍຂອງ ກ ກັບ ຄວາມເສັຍຂອງ ຂ.

ຂໍ້ຍົກເວັ້ນມາດຕາ 3 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການຮັບປະກັນການຊົດເຊີຍຄ່າເສັຍຫາຂອງລົດຍົນ (ຫຍໍ້: ກົດໝາຍປະກັນໄພລົດ): ໃນກົດໝາຍແພ່ງຍີ່ປຸ່ນ, ກ່ຽວກັບການຊົດເຊີຍຄ່າເສັຍຫາຍທີ່ຖືກ ຮັບຮອງ ດ້ວຍປະກັນໄພແບບບັງຄັບຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ການຮັບປະກັນການຊົດເຊີຍຄ່າ ເສັຍຫາຍຂອງລົດຍົນນັ້ນ; ເວລາທີ່ຂີ່ລົດຍົນກໍ່ໃຫ້ເກີດອຸປະຕິເຫດໃຫ້ມີຄົນ ອື່ນເສັຍຊີວິດ, ໄດ້ບາດ ເຈັບ, ຜູ້ຂັບຂີ່ທີ່ເປັນຄົນຄວບຄຸມການບໍລິການເດີນລົດນັ້ນ ເປັນຜູ້ມີຄວາມ ຮັບຜິດຊອບໃນການ ຊົດເຊີຍຄ່າເສັຍຫາຍຕໍ່ຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມເສັຍຫາຍນັ້ນແມ່ນຫຼັກການ. ແຕ່ວ່າ ເວລາຜູ້ຂັບຂີ່ລົດຍົນ ຈະຕ້ອງໄດ້ຫາຫຼັກຖານມາພິສູດວ່າ (1) ຕົນເອງບໍ່ໄດ້ຂາດຄວາມລະມັດລະວັງກ່ຽວກັບການ ຄວບຄຸມການຂັບຂີ່ລົດຍົນ (2) ຄວາມປະໝາດ ແລະ (3) ບໍ່ມີຂໍ້ບົກພ່ອງຫຼືຂໍ້ຂັດທາງດ້ານໂຄງສ້າງ ຫຼືຄວາມຜິດປົກກະຕິຂອງສ່ວນປະກອບຕ່າງໆຂອງລົດຍົນແລ້ວນັ້ນ.

ເຫດການດັ່ງກ່າວຖືກກຳນົດວ່າຜູ້ຂັບຂີ່ລົດຍົນນັ້ນ ຖືກຍົກເວັ້ນຄວາມຮັບຜິດຊອບ. ແຕ່ວ່າ ຜູ້ຂັບ ຂີ່ລົດຍົນນັ້ນຈະຕ້ອງພິສູດແຕ່ (1) ຫາ (3) ນັ້ນ, ຕາມຄວາມເປັນຈິງແລ້ວ ຜູ້ຂັບຂີ່ບໍ່ສາມາດ

⁵ Restatement of tort law in USA

ພິສູດໄດ້. ສະນັ້ນ ຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງຜູ້ຊັບຂີ້ລົດຍົນນັ້ນ ຕາມຄວາມເປັນຈິງແລ້ວ ແມ່ນໃກ້ກັນກັບຄວາມຮັບຜິດຊອບທີ່ບໍ່ມີຄວາມປະໝາດ.

2. ຂອບເຂດການຊົດເຊີຍຄ່າເສ້ຍຫາຍ

1) ຄວາມເສ້ຍຫາຍທາງດ້ານຊັບສິນສ່ວນໜຶ່ງໃນຂອບເຂດຂອງຄວາມເສ້ຍຫາຍ ທີ່ຄວນຊົດເຊີຍຄ່າເສ້ຍຫາຍ, ກ່ອນອື່ນໝົດ ກ່ຽວກັບການເສ້ຍຫາຍທາງດ້ານຊັບສິນນັ້ນ ມີຄວາມເສ້ຍຫາຍຕາມຄວາມເປັນຈິງ ແລະຄວາມເສ້ຍຫາຍທີ່ຈະເກີດຂຶ້ນໃນອະນາຄົດ(ຈາກຜົນຂອງອຸປະຕິເຫດນັ້ນ). ຄວາມເສ້ຍຫາຍຕາມຄວາມເປັນຈິງນັ້ນ ແມ່ນຄວາມເສ້ຍຫາຍທີ່ໄດ້ຮັບຈາກການຈ່າຍຕົວຈິງຢ່າງ ຫຼີກລ້ຽງບໍ່ໄດ້ເຊັ່ນ: ຄ່າປິ່ນປົວ, ຄ່າຜ່າຕັດ, ຄ່າເຂົ້ານອນປິ່ນປົວໃນໂຮງໝໍ, ຄ່າເດີນທາງໄປປິ່ນປົວ ແລະອື່ນໆ ໃນກໍລະນີທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມເສ້ຍຫາຍ ຖືກບາດເຈັບຍ້ອນການກະທຳທີ່ອັນຕະລາຍນັ້ນ. ຄວາມເສ້ຍຫາຍທີ່ຈະເກີດຂຶ້ນໃນອະນາຄົດ (ຈາກຜົນຂອງອຸປະຕິເຫດ) ນັ້ນແມ່ນຄວາມເສ້ຍຫາຍ ອີງໃສ່ການທີ່ບໍ່ໄດ້ຮັບຜົນກຳໄລທີ່ຄວນຈະໄດ້ຮັບ ຖ້າບໍ່ມີການກະທຳທີ່ເປັນອັນຕະລາຍ. ໃນກໍລະນີທີ່ລາຍໄດ້ຫຼຸດລົງ, ຜົນຂອງການທີ່ໄດ້ຂາດການເຮັດວຽກຍ້ອນໄດ້ຮັບບາດເຈັບນັ້ນ ແມ່ນຈຳນວນເງິນທີ່ຈະໄດ້ຮັບນັ້ນຫຼຸດລົງ.

2) ຄວາມເສ້ຍຫາຍທາງດ້ານຈິດໃຈ ນອກຈາກຄວາມເສ້ຍຫາຍທາງດ້ານຊັບສິນແລ້ວ ກໍຍັງມີຄວາມເສ້ຍຫາຍທີ່ບໍ່ແມ່ນຊັບສິນເຊັ່ນ: ຄວາມທໍລະມານທາງດ້ານຈິດໃຈ ຕົວຢ່າງ ໄດ້ຮັບບາດເຈັບຍ້ອນການກະທຳທີ່ເປັນອັນຕະລາຍ ໂດຍສະເພາະແລ້ວແມ່ນໃນກໍລະນີທີ່ຍັງຈະເປັນຜົນສະທ້ອນອັນທີ່ບໍ່ດີຕາມມາເປັນຕົ້ນ ກໍຈະສາມາດສະທ້ອນເຖິງການທົດແທນຕໍ່ຄວາມທໍລະມານນັ້ນ (ຄ່າທຳຂວັນ). ກົດໝາຍແພ່ງຂອງຍີ່ປຸ່ນ ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ ຮັບຮູ້ການຊົດເຊີຍຄ່າເສ້ຍຫາຍ ຕໍ່ຄວາມເສ້ຍຫາຍທີ່ບໍ່ແມ່ນຊັບສິນ (ກົດໝາຍແພ່ງຂອງຍີ່ປຸ່ນມາດຕາ 710)3, ໃນກໍລະນີ ທີ່ຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມເສ້ຍຫາຍເສ້ຍຊີວິດ. ((ກົດໝາຍແພ່ງຂອງຍີ່ປຸ່ນມາດຕາ 711)4. ຮັບຮອງໃຫ້ພື້ນ້ອງຜູ້ໃກ້ຊິດຂອງຜູ້ໄດ້ຮັບຄວາມເສ້ຍຫາຍ (ເຊັ່ນ ພໍ່ແມ່, ລູກ, ຜົວ ຫຼື ເມັຍ).

ນອກຈາກນັ້ນໃນກໍລະນີຂອງບໍລິດສັດກໍເຊັ່ນດຽວກັນ, ໃນເວລາທີ່ກຽດສັກສີຂອງບໍລິສັດ ຖືກທຳລາຍນັ້ນ ໃນກໍລະນີນີ້ ຖືວ່າເປັນການຊົດເຊີຍຄ່າເສ້ຍຫາຍຕໍ່ “ຄວາມເສ້ຍຫາຍທີ່ບໍ່ມີຮູບຮ່າງ”. ການຮຽກຮ້ອງຄ່າຊົດເຊີຍຄ່າເສ້ຍຫາຍ ອີງຕາມມາດຕາ 710 ນັ້ນຖືກຮັບຮອງ.

ສ່ວນຫຼາຍຄວາມເສ້ຍຫາຍທາງດ້ານຈິດໃຈ ແລະຄວາມເສ້ຍຫາຍທີ່ບໍ່ມີຮູບຮ່າງນັ້ນເປັນສິ່ງພິສູດໃຫ້ຈະແຈ້ງນັ້ນ ເປັນການພິສູດໄດ້ຍາກຫຼາຍ. ສະນັ້ນ, ສານຈະຕ້ອງສ້າງຄູ່ມືຄິດໄລ່ມູນຄ່າມາດຕະຖານຂອງຄວາມເສ້ຍຫາຍທີ່ບໍ່ແມ່ນຊັບສິນ ໂດຍອີງຕາມສະພາບຄວາມເສ້ຍຫາຍໃນກໍລະນີທີ່ເສ້ຍຊີວິດ ແລະອີງຕາມຂະໜາດຂອງຜົນຕິດຕາມເປັນຕົ້ນ.

ຄຳຖາມ 5 ໃນກໍລະນີຂອງຂໍ້ 2) ຂ ຕ້ອງພິສູດເນື້ອໃນ ແລະຄິດໄລ່ມູນຄ່າທີ່ຄວນໄດ້ຮັບໃນການຊົດເຊີຍຄ່າເສ້ຍຫາຍຢ່າງເປັນຮູບປະທຳຕໍ່ຄວາມເສ້ຍຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນກັບຕົນເອງ.

3) ຄວາມເສັຍຫາຍທາງອ້ອມ

ຈາກການກະທຳ ທຳຮ້າຍ , ຜ່ານການລະເມີດສິດທິ ຫຼື ຜົນປະໂຫຍດທີ່ຖືກຮັບຮອງທາງກົດໝາຍນັ້ນ, ໃນກໍລະນີທີ່ເກີດຄວາມເສັຍຫາຍຕໍ່ບຸກຄົນທີ 3 ຍົກເວັ້ນຜູ້ໄດ້ຮັບຄວາມເສັຍຫາຍນັ້ນ, ການຮຽກຮ້ອງຄ່າເສັຍຫາຍຂອງບຸກຄົນທີ 3 ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຕໍ່ຜູ້ທຳຮ້າຍນັ້ນຈະຖືກຮັບຮູ້ບໍ່?

ໂຕຢ່າງ, ກໍລະນີທີ່ຜູ້ໄດ້ຮັບຄວາມເສັຍຫາຍນັ້ນໄດ້ຮັບບາດເຈັບ ແລະພໍ່ແມ່ໄດ້ຈ່າຍຄ່າປິ່ນປົວໃຫ້, ເປັນກໍລະນີກ່ຽວກັບຄ່າປິ່ນປົວ(ຄວາມເສັຍຫາຍທາງອ້ອມ)ທີ່ພໍ່ແມ່ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງໄດ້ຈ່າຍໄປແລ້ວນີ້ ພໍ່ແມ່ນັ້ນສາມາດຮຽກຮ້ອງຄ່າເສັຍຫາຍນຳຜູ້ກະທຳຮ້າຍໄດ້.

ມີການຖືກຖຽງກັນວ່າ ຄວາມເສັຍຫາຍທາງອ້ອມນີ້ຈະຖືກຮັບຮອງຮອດໃສ. a) ໃນກໍລະນີທີ່ບຸກຄົນທີ 3 ໄດ້ຈ່າຍຄ່າປິ່ນປົວຜູ້ໄດ້ຮັບຄວາມເສັຍຫາຍ, ມີຄຳເຫັນທີ່ຮັບຮູ້ວ່າການຮຽກຮ້ອງຄ່າເສັຍຫາຍຈາກບຸກຄົນທີ 3 ແລະກໍຮັບຮູ້ການຮຽກຮ້ອງຄ່າເສັຍຫາຍຈາກຜູ້ໄດ້ຮັບຄວາມເສັຍຫາຍນັ້ນນຳ ແລະ b) ກໍມີຄຳເຫັນທີ່ວ່າ ຕ້ອງຮັບຮູ້ການຮຽກຮ້ອງຄ່າເສັຍຫາຍໄດ້ແຕ່ໃນກໍລະນີທີ່ບຸກຄົນທີ 3 ເປັນຜູ້ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບລ້ຽງດູແລທາງກົດໝາຍເທົ່ານັ້ນ.

ທີ່ກ່ຽວພັນກັບຄວາມເສັຍຫາຍທາງອ້ອມນີ້, ທາງທິດສະດີແລ້ວ, ໃນນາມເປັນບັນຫາປະເພດດຽວກັນ, ການຮຽກຮ້ອງຄ່າເສັຍຫາຍຕໍ່ບໍລິສັດທີ່ເສັຍຫາຍນັ້ນ ກໍເປັນບັນຫາຢູ່. ໂຕຢ່າງ, ເຫດການທີ່ປະທານບໍລິສັດ **ຂ** ຜູ້ມີຄວາມກ່ຽວພັນທາງດ້ານເສດຖະກິດເປັນອັນໜຶ່ງອັນດຽວກັບບໍລິສັດຈຳກັດ **ຄ** (ພະນັກງານຂອງບໍລິສັດມີແຕ່ເມັຍ ຂອງ **ຂ** ທີ່ເປັນພະນັກງານໃນນາມແຕ່ຊື່) ນັ້ນຖືກອຸປະຕິເຫດການຈາລະຈອນ, ໃນລະຫວ່າງຂອງການກະທຳທີ່ພາໃຫ້ເກີດອັນຕະລາຍຂອງຜູ້ທຳຮ້າຍ **ກ** ແລະການເສັຍຜົນກຳໄລ ຂອງບໍລິສັດຈຳກັດ **ຄ**, ໃນນາມມີສາຍພົວພັນທາງດ້ານສາເຫດຫຼາຍລົມຄວນ, ເຄີຍມໂຕຢ່າງທີ່ຮັບຮອງເອົາການຮຽກຮ້ອງຄ່າເສັຍຫາຍຈາກ ບໍລິສັດຈຳກັດ **ຄ** ທີ່ເປັນຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນເສັຍຫາຍທາງອ້ອມຄື (ສານສູງສຸດວັນ ທີ 15 ເດືອນ 11 ປີ 1968, ໜ້າທີ 2614 ຂໍ້ທີ 12 ເຫຼັ້ມທີ 22 ຂອງປຶ້ມປະມວນຄຳຕັດສິນຄະດີແພ່ງຂອງສານສູງສຸດສະໄໝເຈີ). ແຕ່ວ່າ, ພະນັກງານ **ຂ** ຂອງບໍລິສັດຈຳກັດ **ຄ** ໄດ້ຮັບບາດເຈັບດ້ວຍ ອຸປະຕິເຫດລົດຍົນຂອງ **ກ** ເຊິ່ງເຮັດໃຫ້ການໂຄສະນາຂາຍເຄື່ອງຢູ່ໃນເຂດທີ່ຜູ້ກ່ຽວມີຄວາມຮັບຜິດຊອບນັ້ນເຮັດບໍ່ໄດ້, ໃນບັນຫາທີ່ **ຄ** ໄດ້ຮຽກຮ້ອງຄ່າເສັຍຫາຍໂດຍໃຫ້ເຫດຜົນວ່າໄດ້ຮັບຜົນເສັຍຫາຍນັ້ນ, ໃນນາມສາຍພົວພັນທາງດ້ານສາເຫດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງນັ້ນບໍ່ຖືກຮັບຮອງ ແລະການຮຽກຮ້ອງນັ້ນກໍຖືກຍົກເລີກ(ສານສູງສຸດວັນທີ 13 ເດືອນ 12 ປີ 1979 ໜ້າທີ 1463 ຂໍ້ທີ 6 ເຫຼັ້ມທີ 12 ຂອງປຶ້ມປະມວນຄຳຕັດສິນຄະດີແພ່ງອຸປະຕິເຫດຈະລາຈອນ. ການຮັບຮອງຄຳຕັດສິນ ຂອງສານຊັ້ນຕົ້ນ).

ບັນຫາຂອງຄວາມເສັຍຫາຍທາງອ້ອມ(ກວມທັງຄວາມເສັຍຫາຍຂອງວິສາຫະກິດ), ຕາມທິດສະດີແລ້ວ, ແມ່ນບັນຫາຂອງຂອບເຂດການຊົດເຊີຍຄ່າເສັຍຫາຍ ທີ່ຜູ້ທຳຮ້າຍຕ້ອງຮັບຜິດຊອບອີງຕາມການກະທຳທີ່ລະເມີດກົດໝາຍນັ້ນບໍ່ ຫຼື ແມ່ນບັນຫາທີ່ວ່າການກະທຳທີ່ລະເມີດກົດໝາຍນັ້ນ

ຈະສາມາດເກີດຂຶ້ນແບບເປັນເອກະລາດຕໍ່ຜູ້ໄດ້ຮັບຄວາມເສັຍຫາຍທາງອ້ອມໄດ້ຫຼືບໍ່ ເຊິ່ງເປັນຄຳ ເຫັນທີ່ແບ່ງແຍກກັນ.

ຈາກຈຸດຢືນທີ່ວ່າ ການເກີດຂອງສິດທິໃນການຮຽກຮ້ອງຄ່າເສັຍຫາຍຂອງຜູ້ໄດ້ຮັບຄວາມເສັຍ ຫາຍນັ້ນຖ້າຈັບການກະທຳທີ່ລະເມີດກົດໝາຍໄດ້, ຄົງຈະແມ່ນຕາມຄວາມເຂົ້າໃຈຂອງຄຳເຫັນ ທີ 2. ຄຳຖາມ 5 ໃນກໍລະນີຂອງຂໍ້ 3), ຂ ແລະບໍລິສັດ(ສົມມຸດບໍລິສັດຊື່ ຄ) ເບິ່ງຄືວ່າ ບໍ່ເປັນ ອັນໜຶ່ງອັນດຽວກັນທາງດ້ານເສດຖະກິດ ແຕ່ວ່າ ຂ ມີສິນຄ້າສາມາດພິເສດ, ຕາມທຳມະດາ ແລ້ວຊອກຈ້າງຄົນອື່ນແທນໄດ້ຍາກຫຼາຍ, ໃນກໍລະນີທີ່ຮັບຮູ້ວ່າສາມາດຄາດຄະເນໄດ້ວ່າ ບໍລິສັດ ຄ ຈະໄດ້ຮັບຄວາມເສັຍຫາຍຍ້ອນການບາດເຈັບຂອງ ຂ, ສະນັ້ນຈຶ່ງເຫັນວ່າມີຊ່ອງວ່າງ ໃຫ້ ເຂົ້າໃຈວ່າໄດ້ຮັບຮອງເອົາການຮຽກຮ້ອງຄ່າເສັຍຫາຍຈາກບໍລິສັດຄ. ແຕ່ວ່າ, ຕາມທຳມະດາແລ້ວ, ບໍລິສັດຈະຮັບເອົາພະນັກງານ ແລະຈັດເຂົ້າໜ້າທີ່ຕ່າງໆນັ້ນຕາມການຄາດຄະເນຄວາມສ່ຽງ ທີ່ ອາດສາມາດເຮັດວຽກໄດ້ຍ້ອນຄວາມບາດເຈັບຕ່າງໆ ຂອງພະນັກງານ, ສະນັ້ນຖ້າເບິ່ງໃນແງ່ທີ່ ວ່າຄວນກະຈ່າຍຄວາມສ່ຽງທີ່ຄາດຄະເນໄດ້ນີ້ອອກໄວ້, ພະນັກງານສ່ວນຫຼາຍຈະໄດ້ຮັບຄວາມ ເສັຍຫາຍຍ້ອນການກະທຳທີ່ລະເມີດກົດໝາຍ, ຖ້າບໍ່ແມ່ນກໍລະນີທີ່ເຮັດໃຫ້ການເຄື່ອນໄຫວຂອງ ບໍລິສັດນັ້ນຕ້ອງຢຸດສະງັກໄປແລ້ວ, ເປັນທີ່ເຂົ້າໃຈກັນວ່າຈະບໍ່ຮັບຮູ້ການຮຽກຮ້ອງຄ່າເສັຍຫາຍ.

3. ການກະທຳທີ່ລະເມີດກົດໝາຍຮ່ວມກັນ

(1) ໃນກໍລະນີທີ່ການກະທຳທີ່ລະເມີດກົດໝາຍຮ່ວມກັນຫຼາຍຄົນນັ້ນ ເຮັດໃຫ້ຄົນອື່ນໄດ້ຮັບຄວາມ ເສັຍຫາຍ (ການກະທຳທີ່ລະເມີດກົດໝາຍຮ່ວມກັນ ຂອງຄວາມໝາຍແຄບໆ), (2) ໃນກໍລະນີທີ່ບໍ່ ຈະແຈ້ງວ່າຄົນໃດຄົນໜຶ່ງໃນຈຳນວນຜູ້ທີ່ກະທຳຮ່ວມກັນນັ້ນ ເປັນຜູ້ກະທຳຮ້າຍ (ການກະທຳທີ່ລະ ເມີດກົດໝາຍຮ່ວມກັນ ຂອງຄວາມບໍ່ຈະແຈ້ງ ຂອງຜູ້ກະທຳຮ້າຍ. ການແຂ່ງຂັນ⁶ ທີ່ມີທາງເລືອກ), (3) ໃນກໍລະນີທີ່ມີຄົນຍຸງສິ່ງເສີມ ໃຫ້ເຮັດຄວາມຜິດຕໍ່ຜູ້ກະທຳຮ້າຍ (ການຍຸງສິ່ງເສີມໃຫ້ເຮັດ ຄວາມຜິດ) ນັ້ນ, ຕໍ່ຄວາມເສັຍຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນຈາກການກະທຳຮ່ວມກັນ, ແຕ່ລະຄົນມີຄວາມຮັບຜິດ ຊອບຕໍ່ການຊົດເຊີຍຄ່າເສັຍຫາຍຮ່ວມກັນ (ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 719 ຂໍ້ 1 ວັກໜ້າວັກຫຼັງ, ຂໍ້ 2) 5. (3) ຖ້າເບິ່ງວ່າຜູ້ຍຸງສິ່ງເສີມກໍເປັນຜູ້ຮ່ວມກະທຳແລ້ວກໍຈະຖືກ (1) ກວມເອົາ. ສະນັ້ນ, ປະເພດຂອງການກະທຳທີ່ລະເມີດກົດໝາຍຮ່ວມກັນນັ້ນ, ຕາມທິດສະດີ⁷ ແລ້ວ, ສາມາດ ແບ່ງໄດ້ເປັນ ((1))ປະເພດການກະທຳຮ່ວມກັນ (ມາດຕາ719 ຂໍ້ 1 ວັກໜ້າ), ((2)) ປະເພດຜູ້ ທຳບໍ່ຈະແຈ້ງ, ການແຂ່ງຂັນທີ່ມີທາງເລືອກ(ມາດຕາ719 ຂໍ້ 1ວັກຫຼັງ), ((3)) ປະເພດທີ່ຄວາມເສັຍ ຫາຍເປັນອັນໜຶ່ງອັນດຽວກັນ, ອັດຕາການປະກອບສ່ວນບໍ່ຈະແຈ້ງ (ມາດຕາ 719 ຂໍ້ 1 ວັກ ຫຼັງ).

⁶ ການແຂ່ງຖ້າທ່ານອ່ານເຫັນຢູ່ບ່ອນໃດໃນຄະດີຕົວຢ່າງນີ້ ແມ່ນມີຄວາມໝາຍວ່າການແບ່ງຄວາມຮັບຜິດຊອບ

⁷ ຕາມຫຼັກການ

ໃນກໍລະນີຂອງ((2)), ຈຳເປັນຕ້ອງກຳນົດຢ່າງຈະແຈ້ງຜູ້ທີ່ມີຄວາມອາດສາມາດເປັນຜູ້ທຳຮ້າຍໄດ້ໝົດທຸກຄົນ.

ບໍ່ວ່າອັນໃດອັນໜຶ່ງຢູ່ໃນລະຫວ່າງແຕ່(1)ຫາ(3) “ແລະ((1))ຫາ((3))”, ໃນລະຫວ່າງຜູ້ກະທຳນັ້ນ, ການມີສາຍພົວພັນຮ່ວມກັນຕາມຄວາມເຫັນສ່ວນຕົວ ຫຼື ຄວາມເຫັນທີ່ບໍ່ເຂົ້າຂ້າງໃຜນັ້ນ ເປັນພື້ນຖານຂອງຄວາມຮັບຜິດຊອບຮ່ວມກັນ ແລະອີກຢ່າງໜຶ່ງ, ດ້ວຍເຫດນັ້ນ, ຖ້າພິສູດສາຍພົວພັນທາງສາເຫດ ໃນລະຫວ່າງການກະທຳຮ່ວມກັນກັບຄວາມເສັຍຫາຍໄດ້ແລ້ວ, ບໍ່ຈຳເປັນຕ້ອງພິສູດສາຍພົວພັນທາງສາເຫດໃນລະຫວ່າງການກະທຳ ແລະຜົນເສັຍຫາຍ ຂອງຜູ້ກະທຳຮ່ວມກັນແຕ່ລະຄົນ. ຢູ່ຈຸດເຫຼົ່ານີ້, ກໍຈະພົບເຫັນໃນກໍລະນີທີ່ການກະທຳທີ່ລະເມີດກົດໝາຍຫຼາຍອັນນັ້ນ ແຂ່ງຂັນກັນ (ມີສາຍພົວພັນທາງສາເຫດຕໍ່ຄວາມເສັຍຫາຍທັງໝົດທີ່ ແຕ່ລະການກະທຳນັ້ນເປັນເອກະລາດ) ແລະຄວາມແຕກຕ່າງກັນ.

ໃນຄະດີທີ່ອຸບປະຕິເຫດຈະລາຈອນ ແລະການປິ່ນປົວທີ່ຜິດພາດນັ້ນແຂ່ງຂັນກັນເຮັດໃຫ້ຜູ້ໄດ້ຮັບຄວາມເສັຍຫາຍນັ້ນເສັຍຊີວິດ (ຖ້າປ່ອຍປະລະ 2 ທີ່ໄດ້ຮັບບາດເຈັບຍ້ອນອຸບປະຕິເຫດຈະລາຈອນທີ່ 1 ກໍຂຶ້ນນັ້ນ 2 ກໍຈະເສັຍຊີວິດ, ແຕ່ວ່າຢູ່ໂຮງໝໍທີ່ຖືກສົ່ງໄປນັ້ນ, ຄາດຄະເນວ່າຈະໄດ້ຮັບການກວດກາ, ປິ່ນປົວທຳມະດາແຕ່ແລ້ວກໍບໍ່ໄດ້ເຮັດຫຍັງໃຫ້ 2 ຈິ່ງຕາຍ) ນັ້ນຖືກເຂົ້າໃຈວ່າ “ອັນໃດອັນໜຶ່ງລະຫວ່າງຄະດີອຸບປະຕິເຫດຈະລາຈອນນີ້ ກັບຄະດີການກະທຳປິ່ນປົວນີ້ ເຮັດໃຫ້ເກີດຜົນອັນ ໜຶ່ງທີ່ບໍ່ສາມາດແບ່ງໄດ້ຄືຄວາມຕາຍຂອງ 2, ກ່ຽວກັບຜົນນີ້, ປະເພນີສານນັ້ນຖືວ່າມີໃນສາຍພົວພັນທີ່ມີສາຍພົວພັນທາງສາເຫດທີ່ສົມຄວນ. ດັ່ງນັ້ນ ການກະທຳຂັບລົດ ໃນຄະດີອຸບປະຕິເຫດຈະລາຈອນນີ້ ກັບການກະທຳປິ່ນປົວໃນຄະດີອຸບປະຕິເຫດທາງດ້ານການແພດນີ້ແມ່ນຖືກກັບການກະທຳທີ່ລະເມີດກົດໝາຍຮ່ວມກັນໃນກຳນົດ ຂອງກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 719 ສະນັ້ນຜູ້ກະທຳການລະເມີດກົດໝາຍແຕ່ລະຄົນນັ້ນຄວນຮັບຜິດຊອບຮ່ວມກັນກ່ຽວກັບມູນຄ່າທັງໝົດຂອງຄວາມເສັຍຫາຍທີ່ຜູ້ໄດ້ຮັບຄວາມເສັຍຫາຍໄດ້ຮັບ” (ຄຳຕັດສິນ ຂອງສານສູງສຸດໃນວັນທີ 13 ເດືອນ 3 ປີ2000 ໜ້າທີ 328 ຂໍ້ທີ 2 ເຫຼັ້ມທີ 55 ຂອງປຶ້ມປະມວນຄຳຕັດສິນຄະດີແພ່ງຂອງສານສູງສຸດສະໄໝເມຈີ. ແບ່ງມູນຄ່າຄວາມເສັຍຫາຍທີ່ຜູ້ໄດ້ຮັບຄວາມເສັຍຫາຍ ໄດ້ຮັບນັ້ນເປັນສັດສ່ວນດ້ວຍອັດຕາສ່ວນການປະກອບສ່ວນ ຂອງຜູ້ທຳຮ້າຍແຕ່ລະຄົນຕໍ່ຜົນທີ່ເກີດ (ອັດຕາການປະກອບສ່ວນ) ແລະລົບລ້າງຄຳຕັດສິນໃນເບື້ອງຕົ້ນ ທີ່ຮັບຮອງເອົາຄວາມຮັບຜິດຊອບທີ່ຖືກແບ່ງແລ້ວຕັດສິນໃໝ່).

ຕອນນີ້, ຕາມທິດສະດີແລ້ວ, ກໍມີຄຳເຫັນທີ່ວ່າຖ້າເຂົ້າໃຈວ່າຄວາມເສັຍຫາຍທີ່ເກີດຈາກການກະທຳຂອງປະເພດທີ່ຕ່າງໃນຂະນະທີ່ຕ່າງກັນນັ້ນ, ບໍ່ແມ່ນການກະທຳທີ່ລະເມີດກົດໝາຍຮ່ວມກັນ, ແຕ່ເປັນການກະທຳທີ່ລະເມີດກົດໝາຍທີ່ເປັນເອກະລາດນັ້ນເກີດຂຶ້ນແລ້ວແຂ່ງຂັນກັນ, ຜູ້ລະເມີດກົດໝາຍແຕ່ລະຄົນ ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບຊົດເຊີຍຄ່າເສັຍຫາຍ ທີ່ກ່ຽວກັບມູນຄ່າທັງໝົດຂອງຄວາມເສັຍຫາຍທີ່ຢືນຢູ່ຈຸດໃນສາຍພົວພັນທາງສາເຫດ ທີ່ສົມຄວນນັ້ນແລ້ວກໍພຽງພໍ. ຄຳຖາມ 5 ໃນຂໍ້ 4), ຖ້າການປິ່ນປົວທີ່ຜິດພາດຂອງ 3 ເຮັດໃຫ້ຜົນຕິດຕາມຂອງ 2 ນັ້ນເກີດຂຶ້ນ

ແລ້ວ, ຖືວ່າການກະທຳທີ່ລະເມີດກົດໝາຍຮ່ວມກັນກັບ 2 ຫຼື ການກະທຳທີ່ລະເມີດກົດໝາຍຂອງ 2 ກັບການກະທຳທີ່ລະເມີດກົດໝາຍຂອງ 3 ນັ້ນແຂ່ງຂັນກັນ, ກ່ຽວກັບພາກສ່ວນຂອງຄວາມເສັຍຫາຍຕາມຜົນຕິດຕາມນັ້ນ, ຖືກຮັບຮອງວ່າ ເປັນຄວາມຮັບຜິດຊອບຊິດເຊີຍຄ່າເສັຍຫາຍຂອງ 2 ແລະ 3 ຕໍ່ຄວາມເສັຍຫາຍທັງໝົດ. ໃນກໍລະນີທີ່ເກີດຜົນຕິດຕາມນັ້ນ, ໃນນາມເປັນຄວາມເສັຍຫາຍຕາມຄວາມເປັນຈິງນັ້ນມີຄ່າເຂົ້ານອນໂຮງໝໍ, ຄ່າປິ່ນປົວ, ຄ່າເດີນທາງ, ຄ່າດູແລ, ຄ່າທຳຂ້ວນເປັນຕົ້ນ.

ໃນນາມເປັນຄວາມເສັຍຫາຍ ທີ່ຄາດຄະເນວ່າຈະເກີດຂຶ້ນໃນອະນາຄົດນັ້ນຈຶ່ງຈະໃຊ້ສະພາບອາການເຈັບໃນເວລາທີ່ມີຄວາມດຸ່ນດ່ຽງເປັນມາດຖານ, ການຄິດໄລ່ພາກສ່ວນທີ່ຈະສູນເສັຍໃນຜົນປະໂຫຍດທີ່ຄາດຄະເນວ່າຈະໄດ້ຮັບໃນອະນາຄົດ(ຜົນປະໂຫຍດທີ່ສູນເສັຍ: “ຜົນປະໂຫຍດທີ່ຄວນໄດ້ຮັບຖ້າການກະທຳທີ່ລະເມີດກົດໝາຍນັ້ນບໍ່ໄດ້ເກີດຂຶ້ນ”. ດອກເບ້ຍທີ່ຢູ່ໃນ ລະຫວ່າງກາງນັ້ນຖືກຕັດອອກ).

ແຕ່ວ່າ, ການປິ່ນປົວທີ່ຜິດພາດຂອງ 3 ນັ້ນ, ເປັນການປິ່ນປົວທີ່ປະຕິບັດໃນນາມກົດຈະການຂອງໂຮງໝໍ 1, ສະນັ້ນຕໍ່ຄວາມເສັຍຫາຍຂອງ 2 ທີ່ເກີດຈາກການປິ່ນປົວທີ່ຜິດພາດນັ້ນ, ໂຮງໝໍ 1 ທີ່ເປັນຜູ້ຈ້າງ 3 ນັ້ນມີຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນນາມເປັນຜູ້ວ່າຈ້າງ (ກົດໝາຍແພ່ງຍີ່ປຸ່ນ ມາດຕາ 715).

ກົດໝາຍແພ່ງຍີ່ປຸ່ນໃຊ້ໃນບົດນີ້

1 (ກົດໝາຍແພ່ງ, ມາດຕາ 709) (ການລະເມີດສິດຂອງຜູ້ອື່ນທົ່ວໄປ)

ບຸກຄົນທີ່ຈະລະເມີດສິດຂອງບຸກຄົນອື່ນ ໂດຍເຈດຕະນາ ຫຼືຄວາມບໍ່ລະມັດລະວັງຈະຕ້ອງຮັບຜິດຊອບໃນການໃຊ້ແທນຄວາມເສັຍຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນ ຈາກການລະເມີດດັ່ງກ່າວ.

ມາດຕາ 3 ຂອງກົດໝາຍປະກັນໄພລົດ (ກົດໝາຍ ວ່າດ້ວຍການຮັບປະກັນການຊົດເຊີຍຄ່າເສັຍຫາຍຂອງລົດຍົນ) “ໃນເວລາຜູ້ຂັບຂີ່ລົດດ້ວຍຕົນເອງໄປຕຳຜູ້ອື່ນ ເຊິ່ງພາໃຫ້ຜູ້ອື່ນໄດ້ຮັບບາດເຈັບ ຫຼືເສັຍຊີວິດນັ້ນ ຜູ້ຂັບຂີ່ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນການຊົດເຊີຍທົດແທນຄວາມເສັຍຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນຈາກການກະທຳທີ່ເປັນອັນຕະລາຍນັ້ນ. ແຕ່ວ່າ, ໃນເວລາພິສູດໄດ້ວ່າຕົນເອງທີ່ເປັນຜູ້ຂັບລົດນັ້ນມີຄວາມລະມັດລະວັງກ່ຽວກັບການຂັບຂີ່ລົດ; ແຕ່ວ່າຜູ້ໄດ້ຮັບຄວາມເສັຍຫາຍ ແລະບຸກຄົນທີ 3 ທີ່ບໍ່ແມ່ນຜູ້ຂັບລົດນັ້ນມີເຈດຕະນາ ຫຼື ຄວາມປະໝາດ ພ້ອມດຽວກັນນັ້ນບໍ່ມີຂໍ້ຕິດຂັດທາງດ້ານໂຄງສ້າງ ຫຼື ຄວາມຜິດປົກກະຕິຂອງສ່ວນປະກອບຕ່າງໆຂອງລົດໃນການທຳງານແລ້ວ, ຜູ້ຂັບຂີ່ອາດຈະບໍ່ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບກໍເປັນໄດ້.

2 (ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 710) (ການໃຊ້ແທນຄວາມເສັຍຫາຍດ້ານຈິດໃຈ)

ບໍ່ວ່າຈະໃນກໍລະນີໃຫ້ມີຄວາມເສັຍຫາຍຕໍ່ຮ່າງກາຍ, ເສລີພາບ ຫຼືຊື່ສຽງຂອງບຸກຄົນອື່ນ ແລະໃຫ້ມີຄວາມເສັຍຫາຍຕໍ່ສິດໃນຊັບສົມບັດກໍຕາມ, ບຸກຄົນໃດທີ່ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ ໃນການໃຊ້ແທນຄວາມເສັຍຫາຍ ຕາມຂໍ້ກຳນົດໃນມາດຕາຂ້າງເທິງນີ້ ຈະຕ້ອງໃຊ້ແທນຄວາມເສັຍຫາຍ ນອກຈາກຄວາມເສັຍຫາຍຕໍ່ຊັບສົມບັດນຳ.

3 (ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 711) ການເສັຍຊີວິດຂອງຍາດໃກ້ຊິດ)

ບຸກຄົນໃດທາກເປັນຄົນເຫດໃຫ້ບຸກຄົນອື່ນເສັຍຊີວິດ ຜູ້ກ່ຽວຕ້ອງຮັບຜິດຊອບໃຊ້ແທນ ຄວາມເສັຍຫາຍໃຫ້ແກ່ພໍ່ແມ່, ຜົວເມັຍ ແລະລູກຂອງຜູ້ເສັຍຊີວິດເຖິງວ່າບໍ່ໄດ້ລະເມີດສິດໃນຊັບສົມບັດຂອງຜູ້ກ່ຽວກໍຕາມ.

4 (ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 719) (ການກະທຳຜິດຕໍ່ກົດໝາຍຮ່ວມກັນ)

ໃນກໍລະນີ 2 ຫຼືຫຼາຍຄົນຈະໄດ້ສ້າງຄວາມເສັຍຫາຍຕໍ່ບຸກຄົນອື່ນ ເນື່ອງຈາກການລະເມີດສິດຂອງຜູ້ອື່ນໂດຍສອງ ຫຼືຫຼາຍຄົນຮ່ວມກັນ, ພວກກ່ຽວແຕ່ລະຄົນ ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນການໃຊ້ແທນຄວາມເສັຍຫາຍ. ໃນກໍລະນີບຸກຄົນໃດໃນພວກກ່ຽວບໍ່ຮູ້ວ່າສ້າງຄວາມເສັຍຫາຍຕໍ່ຜູ້ອື່ນ ກໍມີຄວາມຮັບຜິດຊອບນຳ.

2. ຜູ້ຍຸແຍ່ ແລະຜູ້ສົມຮູ້ຮ່ວມຄິດ ກໍຖືວ່າເປັນຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ.

5 (ກົດໝາຍແພ່ງ ມາດຕາ 715) (ຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງຜູ້ໃຊ້ແຮງງານ)

ບຸກຄົນທີ່ຈະໄດ້ຈ້າງບຸກຄົນອື່ນ ເພື່ອທີ່ຈະປະຕິບັດກິດຈະການໃດໜຶ່ງ ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບໃຊ້ແທນຄວາມເສັຍຫາຍ ທີ່ຜູ້ອອກແຮງງານຈະໄດ້ສ້າງຄວາມເສັຍຫາຍຕໍ່ບຸກຄົນທີ 3 ໃນເວລາປະຕິບັດກິດຈະການ ເວັ້ນເສັຍແຕ່ ໃນກໍລະນີ ທີ່ຈະເກີດຄວາມເສັຍຫາຍ, ເຖິງແມ່ນວ່າຜູ້ໃຊ້ແຮງງານໄດ້ລະມັດລະວັງຢ່າງແທດເໝາະ ໃນການແຕ່ງຕັ້ງຜູ້ອອກແຮງງານ ຫຼືລະມັດລະວັງຢ່າງແທດເໝາະໃນການຄຸ້ມຄອງການດຳເນີນກິດຈະການກໍຕາມ.

2. ໃນກໍລະນີຜູ້ທີ່ຄອງກິດຈະການແທນຜູ້ໃຊ້ແຮງງານ ກໍມີຄວາມຮັບຜິດຊອບເຊັ່ນດຽວກັນກັບຂໍ້ກຳ ເນີດໃນຂໍ້ຂ້າງເທິງນີ້.

3. ຂໍ້ກຳນົດສອງຂໍ້ຂ້າງເທິງນີ້ ຈະບໍ່ກົດຂວາງສິດໃນການຮຽກຂໍຂອງຜູ້ໃຊ້ແຮງງານ ໃຫ້ຜູ້ອອກແຮງງານໃຊ້ແທນຄວາມເສັຍຫາຍ

6 (ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍຄອບຄົວ)

ກ ທີ່ເປັນຜົວຂອງ ຂ ໄດ້ຍື່ມເງິນ 1 ແສນກີບຈາກ ຄ. ແຕ່ຫຼັງຈາກ 3 ເດືອນ, ມາຮອດມື້ທີ່ໄດ້ກຳນົດ ສິ່ງເງິນຄືນແລ້ວແຕ່ ກ ບໍ່ສາມາດສິ່ງເງິນຄືນແກ່ ຄ. ກ ບໍ່ມີຊັບສົມບັດຈຶ່ງ ບໍ່ຮູ້ວ່າຈະສິ່ງເງິນຄືນໄດ້ໃນມື້ໃດ. ກໍລະນີ (1) ກັບ (2) ແມ່ນບໍ່ກ່ຽວຂ້ອງກັນ.

(1) ກ ໄດ້ຍື່ມເງິນ 1 ແສນກີບຈາກ ຄ ເພື່ອນຳໃຊ້ໃນການດຳລົງຊີວິດປະຈຳວັນ. ໃນກໍລະນີນີ້, ຄ ຈະສາມາດ ຮ້ອງຂໍໃຫ້ ຂ ສິ່ງເງິນ 1 ແສນກີບຄືນຕໍ່ ຄ ໄດ້ບໍ່ ?

(2) ກ ໄດ້ຍື່ມເງິນ 1 ແສນກີບຈາກ ຄ ເພື່ອຊື້ເຄື່ອງກິລາຕີກັອບທີ່ເປັນຜົນປະໂຫຍດສ່ວນຕົວ. ໃນກໍລະນີນີ້, ຄ ຈະສາມາດຮ້ອງຂໍໃຫ້ ຂ ສິ່ງເງິນ 1 ແສນກີບຄືນຕໍ່ ຄ ໄດ້ບໍ່ ? ກະລຸນາຄົ້ນຄວ້າ ຕາມກໍລະນີທີ່ ຄ ໄດ້ຮູ້ວ່າ ຈຸດປະສົງຂອງການຍື່ມເງິນຂອງ ກ ແລະ ກໍລະນີທີ່ ຄ ບໍ່ຮູ້ຈຸດປະສົງ ຂອງການຍື່ມເງິນຂອງ ກ.

ຫຼັງຈາກນັ້ນ, ຂ ກັບ ກ ໄດ້ຮ່ວມກັນສະສົມເງິນ ແລະ ໄດ້ຊື້ທີ່ດິນ ແລະ ສ້າງສິ່ງປຸກສ້າງປຸກສ້າງ. ໃນເວລາ ຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນ ແລະ ສິ່ງປຸກສ້າງນັ້ນ, ກ ໄດ້ອອກຊື້ເປັນເຈົ້າຂອງທີ່ດິນ ແລະ ສິ່ງປຸກສ້າງ. ຕາມກໍລະນີນີ້, ກະລຸນາຄົ້ນຄວ້າແຕ່ລະຄຳຖາມຂ້າງລຸ່ມນີ້. ກໍລະນີ (3) ກັບ (4) ແມ່ນບໍ່ກ່ຽວຂ້ອງກັນ.

(3) ໃນເວລາທີ່ ຂ ກັບ ກ ໄດ້ຢ່າຮ້າງກັນ, ຂ ມີສິດຮ້ອງຂໍກ່ຽວກັບທີ່ດິນ ແລະ ສິ່ງປຸກສ້າງ ຄືແນວໃດ?

(4) ຂ ແລະ ກ ໄດ້ເສຍຊີວິດໃນໄລຍະເດີນທາງໄປຕ່າງປະເທດ, ແຕ່ບໍ່ຮູ້ວ່າຜູ້ໃດເສຍຊີວິດ ກ່ອນ. ຂ ແລະ ກ ບໍ່ມີລູກ ແລະ ບໍ່ມີອ້າຍເອື້ອຍນ້ອງ, ແຕ່ມີ ຄ ທີ່ເປັນພໍ່ຂອງ ຂ, ແລະ ຈ ທີ່ເປັນແມ່ຂອງ ກ ຍັງມີຊີວິດຢູ່. ໃນກໍລະນີນີ້, ທີ່ດິນ ແລະ ສິ່ງປຸກສ້າງ ຈະຕົກເປັນກຳມະສິດ ຂອງຜູ້ໃດ ?

ສຳລັບຂໍ້ (1)

ຄູ່ຜົວເມັຍຕ້ອງຮ່ວມກັນຮັບຜິດຊອບຕໍ່ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍທີ່ຈຳເປັນໃນການຮ່ວມຊີວິດປະຈຳ ວັນພາຍຫຼັງມີການແຕ່ງດອງ (ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍຈາກການແຕ່ງດອງ). ສຳລັບອັດຕາສ່ວນໃນການແບ່ງ ຄວາມຮັບຜິດຊອບລະຫວ່າງ ຜົວແລະເມັຍ ນັ້ນແມ່ນຂຶ້ນກັບຊັບສົມບັດ, ລາຍໄດ້, ສະພາບຕົວ ຈິງຂອງຜົວແລະເມັຍ (ກົດໝາຍແພ່ງ, ມາດຕາ 760)¹. ແຕ່ລະບຽບການນີ້ແມ່ນໄດ້ເວົ້າເຖິງການ

¹ ມາດຕາ 760 (ການແບ່ງຄວາມຮັບຜິດຊອບຕໍ່ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍຈາກການແຕ່ງດອງ): ຄູ່ຜົວເມັຍຕ້ອງຮ່ວມກັນຮັບຜິດຊອບ ຕໍ່ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍຈາກການແຕ່ງດອງ ຕາມຊັບສົມບັດ, ລາຍໄດ້ ແລະ ສະພາບການອື່ນໆຂອງຜົວ ແລະ ເມັຍ.

ແບ່ງຄວາມຮັບຜິດຊອບລະຫວ່າງຜົວ ແລະ ເມັຍ ກ່ຽວກັບຄ່າໃຊ້ຈ່າຍຈາກການແຕ່ງດອງເທົ່ານັ້ນ. ສະນັ້ນ, ໃນກໍລະນີທີ່ຜົວ ຫຼື ເມັຍຝ່າຍໃດໜຶ່ງໄດ້ຊື້-ຂາຍ ຫຼື ໄດ້ປະພຶດທາງດ້ານກົດໝາຍນັ້ນ, ຜົວ ຫຼື ເມັຍຝ່າຍນັ້ນເປັນຜູ້ໄດ້ສິດ ຫຼື ຮັບພັນທະຈາກການປະພຶດຂອງຕົນເອງ.

ແຕ່ໃນກໍລະນີທີ່ການປະພຶດທາງດ້ານກົດໝາຍນັ້ນ ຫາກມີຈຸດປະສົງ “ເພື່ອນຳໃຊ້ໃນການດຳລົງຊີວິດປະຈຳວັນ” ນັ້ນ, ເຖິງວ່າການປະພຶດຂອງຜົວ ຫຼື ເມັຍຝ່າຍໃດໜຶ່ງກໍຕາມ, ຜົວ ຫຼື ເມັຍອີກຝ່າຍໜຶ່ງກໍຕ້ອງຮ່ວມກັນ ຮັດຜິດຊອບຕໍ່ການປະພຶດດັ່ງກ່າວ, ເວັ້ນເສຍແຕ່ໄດ້ມີການກຳນົດວ່າ ຜົວ ຫຼື ເມັຍອີກຝ່າຍໜຶ່ງຈະບໍ່ຮັບຜິດຊອບຕໍ່ການປະພຶດທາງດ້ານກົດໝາຍນັ້ນຢ່າງຊັດເຈນ (ກົດໝາຍແພ່ງ, ມາດຕາ 761)².

ສຳລັບກໍລະນີ (1) ນັ້ນ, ກ ເປັນຜູ້ຍືມເງິນ 1 ແສນກີບຈາກ ຄ. ແຕ່ຖ້າເຫັນວ່າຈຸດປະສົງຂອງການຍືມເງິນນັ້ນແມ່ນ “ເພື່ອນຳໃຊ້ໃນການດຳລົງຊີວິດປະຈຳວັນ”, ຂ ຕ້ອງຮ່ວມກັນຮັດຜິດຊອບຕໍ່ໜີ້ສິນ. ສະນັ້ນ, ຂ ກັບ ກ ຈະຮ່ວມກັນມີພັນທະໃຊ້ໜີ້ 1 ແສນກີບທັງໝົດຕໍ່ ຄ. ໃນເວລາ ຄ ຮ້ອງຂໍໃຫ້ ຂ ຊຳລະໜີ້ 1 ແສນກີບນັ້ນ, ຂ ບໍ່ສາມາດປະຕິເສດການຮ້ອງຂໍໄດ້. ຂ ຕ້ອງຊຳລະໜີ້ຕໍ່ ຄ ແລ້ວຈຶ່ງຮ້ອງຂໍໃຫ້ ກ ທົດແທນຄືນຕໍ່ ຂ ກ່ຽວກັບສ່ວນຮັບຜິດຊອບຂອງ ກ.

ສຳລັບຂໍ້ (2)

ໃນກໍລະນີທີ່ ກ ຍືມເງິນ 1 ແສນກີບຈາກ ຄ ເພື່ອຊື້ເຄື່ອງກິລາຕີກັອບເຊິ່ງບໍ່ແມ່ນເພື່ອ “ນຳໃຊ້ໃນການດຳລົງຊີວິດປະຈຳວັນ”, ຖ້າວ່າ ຄ ຮ້ອງຂໍໃຫ້ ຂ ສົ່ງເງິນ 1 ແສນກີບຕໍ່ ຄ ນັ້ນ, ຂ ຈະສາມາດຕໍ່ວ່າ ໜີ້ສິນນັ້ນແມ່ນເພື່ອຊື້ເຄື່ອງກິລາຕີກັອບທີ່ເປັນຜົນປະໂຫຍດສ່ວນຕົວຂອງ ກ ແລະ ບໍ່ແມ່ນເພື່ອນຳໃຊ້ໃນການດຳລົງຊີວິດປະຈຳວັນ, ຈຶ່ງ ຂ ຈະສາມາດປະຕິເສດການຮ້ອງຂໍຈາກ ຄ ໄດ້.

ແຕ່ສຳລັບ ຄ ອາດຈະເຂົ້າໃຈຍາກວ່າ ການຍືມເງິນຂອງ ກ ນັ້ນແມ່ນເພື່ອນຳໃຊ້ໃນການດຳລົງຊີວິດປະຈຳວັນຂອງຄູ່ຜົວເມັຍ ຂ ແລະ ກ, ຫຼື ເພື່ອຜົນປະໂຫຍດສ່ວນຕົວຂອງ ກ. ສະນັ້ນ, ສານໄດ້ຕັດສິນວ່າ ໃນກໍລະນີທີ່ ຄ ມີເຫດຜົນທີ່ໄດ້ເຊື່ອວ່າການຍືມເງິນຂອງ ກ ນັ້ນແມ່ນເພື່ອ “ນຳໃຊ້ໃນການດຳລົງຊີວິດປະຈຳວັນ” ຂອງຄູ່ຜົວເມັຍ ຂ ແລະ ກ ນັ້ນ, ເຖິງວ່າຈຸດປະສົງຕົວຈິງຂອງການຍືມເງິນບໍ່ແມ່ນເພື່ອ “ນຳໃຊ້ໃນການດຳລົງຊີວິດປະຈຳວັນ” ກໍຕາມ, ຄ ຈະສາມາດຮ້ອງຂໍໃຫ້ ຂ ຮ່ວມຮັບຜິດຊອບຕໍ່ໜີ້ສິນຂອງ ກ (ຄຳພິພາກສາຂອງສານສູງສຸດ, ວັນທີ 18 ເດືອນທັນວາ ປີ 1969, ປຶ້ມລວບລວມຄຳຕັດສິນເຫຼັ້ມ 23/12, ໜ້າ 2476). ໃນກໍລະນີ

² ມາດຕາ 761 (ການຮ່ວມກັນຮັບຜິດຊອບຕໍ່ໜີ້ສິນເພື່ອນຳໃຊ້ໃນການດຳລົງຊີວິດປະຈຳວັນ): ໃນກໍລະນີທີ່ຜົວ ຫຼື ເມັຍຝ່າຍໃດໜຶ່ງຫາກໄດ້ປະພຶດທາງດ້ານກົດໝາຍກັບບຸກຄົນທີສາມເພື່ອນຳໃຊ້ໃນການດຳລົງຊີວິດປະຈຳວັນນັ້ນ, ຜົວ ຫຼື ເມັຍອີກຝ່າຍໜຶ່ງກໍຕ້ອງຮ່ວມກັນຮັບຜິດຊອບຕໍ່ໜີ້ສິນທີ່ໄດ້ເກີດຂຶ້ນ, ເວັ້ນເສຍແຕ່ໄດ້ມີການກຳນົດວ່າຜົວ ຫຼື ເມັຍອີກຝ່າຍໜຶ່ງຈະບໍ່ຮັບຜິດຊອບຕໍ່ໜີ້ສິນນັ້ນຢ່າງຊັດເຈນ.

ນີ້, ສານໄດ້ອ້າງອີງມາດຕາ 110 ຂອງກົດໝາຍແພ່ງທີ່ໄດ້ກຳນົດວ່າ ໃນເວລາທີ່ຜູ້ຕ່າງໜ້າໄດ້ປະພຶດທາງດ້ານກົດໝາຍໂດຍມີການເກີນຂອບເຂດການມອບໝາຍ ແຕ່ຫາກຄູ່ສັນຍາອີກຝ່າຍໜຶ່ງມີເຫດຜົນທີ່ເຊື່ອວ່າ ຜູ້ຕ່າງໜ້ານັ້ນໄດ້ປະພຶດຕາມການມອບໝາຍ, ຜູ້ມອບໝາຍຕ້ອງຮັບຜິດຊອບຕໍ່ການປະພຶດຂອງຜູ້ຕ່າງໜ້າຂອງຕົນເອງ³.

ຕາມຄຳພິພາກສານີ້, ຖ້າວ່າ ຄ ຮູ້ ຫຼື ສາມາດຮູ້ໄດ້ວ່າ ກ ຍືມເງິນ 1 ແສນກີບຈາກ ຄ ເພື່ອຊື້ເຄື່ອງກິລາຕີກັອບທີ່ເປັນຜົນປະໂຫຍດສ່ວນຕົວຂອງ ກ ນັ້ນ, ຄ ບໍ່ສາມາດຮ້ອງຂໍໃຫ້ ຂ ຮ່ວມຮັບຜິດຊອບຕໍ່ການຊຳລະໜີ້ 1 ແສນກີບ. ແຕ່ຖ້າ ຄ ໄດ້ຕໍ່ວ່າ ແລະ ສາມາດຢັ້ງຢືນໄດ້ວ່າ ຕົນເອງບໍ່ສາມາດຮູ້ໄດ້ກ່ຽວກັບຈຸດປະສົງຂອງການຍືມເງິນຂອງ ກ ດ້ວຍບໍ່ມີຄວາມຜິດ, ແລະ ມີເຫດຜົນທີ່ໄດ້ເຊື່ອວ່າ ກ ຍືມເງິນເພື່ອນຳໃຊ້ໃນການດຳລົງຊີວິດປະຈຳວັນນັ້ນ, ຄ ຈະສາມາດຮ້ອງຂໍໃຫ້ ຂ ຊຳລະໜີ້ 1 ແສນກີບຕໍ່ ຄ ໄດ້ໂດຍມີການໝູນໃຊ້ ມາດຕາ 110 ຂອງກົດໝາຍແພ່ງ. ຕົວຢ່າງ, ໃນໄລຍະຜ່ານມາ, ເວລາ ກ ບໍ່ມີເງິນທີ່ນຳໃຊ້ໃນການດຳລົງຊີວິດປະຈຳວັນນັ້ນ ກ ໄດ້ຍືມເງິນຈາກ ຄ ເລື້ອຍໆ ຈຶ່ງເຮັດໃຫ້ ຄ ໄດ້ເຊື່ອວ່າການຍືມເງິນຂອງ ກ ໃນຊຸດນີ້ກໍແມ່ນເພື່ອນຳໃຊ້ໃນການດຳລົງຊີວິດປະຈຳວັນ, ເປັນຕົ້ນ. ໃນກໍລະນີນີ້, ຖ້າ ຄ ຕໍ່ວ່າ ແລະ ສາມາດຢັ້ງຢືນເຫດຜົນດັ່ງກ່າວນີ້ໄດ້, ແລະ ສານກໍໄດ້ຢັ້ງຢືນເຫດຜົນນັ້ນ, ຄ ຈະສາມາດຮ້ອງຂໍໃຫ້ ຂ ຊຳລະໜີ້ 1 ແສນກີບຕໍ່ ຄ ໄດ້. ສ່ວນ ຂ ກໍສາມາດຮ້ອງຂໍໃຫ້ ກ ທົດແທນຄ່າເສຍຫາຍທັງໝົດຕໍ່ ຂ ໄດ້.

ສຳລັບຂໍ້ (3)

ສຳລັບການແບ່ງຄວາມຮັບຜິດຊອບກ່ຽວກັບຊັບສົມບັດຂອງຄູ່ຜົວເມັຍນັ້ນຈະຂຶ້ນກັບສັນຍາລະຫວ່າງຜົວ ແລະ ເມັຍກ່ຽວກັບຊັບສົມບັດຄູ່ຜົວເມັຍ ໃນກໍລະນີທີ່ຄູ່ຜົວເມັຍໄດ້ເຮັດສັນຍາແລ້ວ (ກົດໝາຍແພ່ງ, ມາດຕາ 755)⁴. ໃນກໍລະນີນີ້, ຖ້າຜົວເມັຍຫາກບໍ່ໄດ້ເອົາສັນຍາກ່ຽວກັບຊັບສົມບັດຄູ່ຜົວເມັຍນັ້ນຂຶ້ນທະບຽນໄວ້ ກ່ອນໄດ້ສະເໜີຄຳຮ້ອງຂໍແຕ່ງດອງ, ສິດ ແລະ ພັນທະ ກ່ຽວກັບຊັບສົມບັດທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນສັນຍາເຊິ່ງມີເນື້ອໃນແຕກຕ່າງກັບສິດ ແລະ ພັນທະທີ່ໄດ້ກຳນົດ

³ ມາດຕາ 109 (ການປະພຶດທີ່ບໍ່ຖືກກັບການມອບໝາຍ ຂອງຜູ້ຖືກມອບໝາຍດ້ວຍມີການສະແດງວ່າຕົນມີການມອບໝາຍຈາກຜູ້ມອບໝາຍ): ຜູ້ທີ່ໄດ້ສະແດງຕໍ່ບຸກຄົນທີສາມ ກ່ຽວກັບການມອບໝາຍໃຫ້ບຸກຄົນອື່ນປະຕິບັດສິດ ແລະ ພັນທະໃດໜຶ່ງຂອງຕົນເອງຕ້ອງຮັບຜິດຊອບຕໍ່ການປະພຶດຂອງຜູ້ຖືກມອບໝາຍຕໍ່ບຸກຄົນທີສາມຕາມຂອບເຂດການມອບໝາຍ, ເວັ້ນເສຍແຕ່ບຸກຄົນທີສາມນັ້ນຮູ້ວ່າຜູ້ກ່ຽວບໍ່ໄດ້ຮັບການມອບໝາຍ ຫຼື ບໍ່ຮູ້ເຫດການດັ່ງກ່າວດ້ວຍຄວາມຜິດຂອງຕົນເອງ.

⁴ ມາດຕາ 110 (ການປະພຶດຂອງຜູ້ຖືກມອບໝາຍໂດຍມີການເກີນຂອບເຂດການມອບໝາຍ): ລະບຽບການທີ່ໄດ້ກຳນົດໃນມາດຕາ 109 ນັ້ນຈະຮັບການນຳໃຊ້ໃນກໍລະນີທີ່ຜູ້ຖືກມອບໝາຍໄດ້ປະພຶດເກີນຂອບເຂດການມອບໝາຍ ແຕ່ບຸກຄົນທີ່ສາມມີເຫດຜົນທີ່ໄດ້ເຊື່ອວ່າ ຜູ້ກ່ຽວໄດ້ຮັບການມອບໝາຍສິດ ແລະ ພັນທະນັ້ນ.

ໃນກົດໝາຍ (ຕາມກົດໝາຍແພ່ງ, ມາດຕາ 762) ນັ້ນ, ຈະບໍ່ສາມາດຈະປະຕິເສດການຮ້ອງຂໍ ຈາກບຸກຄົນທີສາມ (ກົດໝາຍແພ່ງ, ມາດຕາ 756)⁵. ຖ້າວ່າບໍ່ມີສັນຍາລະຫວ່າງຄູ່ຜົວເມັຍນັ້ນ, ການແບ່ງຄວາມຮັບຜິດຊອບກ່ຽວກັບຊັບສົມບັດຂອງຄູ່ຜົວເມັຍຈະໄດ້ຖືກປະຕິບັດຕາມກົດໝາຍ (ຕາມຫຼັກການກ່ຽວກັບຊັບສົມບັດຂອງຄູ່ຜົວເມັຍທີ່ໄດ້ກຳນົດໃນກົດໝາຍ). ໝາຍຄວາມວ່າ (1) ຊັບສົມບັດຂອງຜົວ ຫຼື ເມັຍທີ່ໄດ້ມາກ່ອນການແຕ່ງດອງ ແລະ (2) ຊັບສົມບັດຂອງຜົວ ຫຼື ເມັຍ ທີ່ໄດ້ໃນນາມສ່ວນຕົວສະເພາະພາຍຫຼັງມີການແຕ່ງດອງ ນັ້ນຈະໃຫ້ຖືເປັນຊັບເດີມຂອງຜົວ ຫຼື ເມັຍ (ກົດໝາຍແພ່ງ, ວັກ 1 ຂອງມາດຕາ 762)⁶. ສຳລັບຊັບສົມບັດອື່ນນັ້ນ, ຖ້າບໍ່ມີການກຳນົດ ສະເພາະລະຫວ່າງຄູ່ຜົວເມັຍ ຫຼື ຊັບສົມບັດທີ່ບໍ່ຮູ້ວ່າຂຶ້ນກັບຜົວ ຫຼື ເມັຍຝ່າຍໃດນັ້ນ ຈະໃຫ້ຖື ເປັນສິນສົມສ້າງ (ກົດໝາຍແພ່ງ, ວັກ 2 ຂອງມາດຕາ 762). ຖ້າວ່າຄູ່ຜົວເມັຍມີຄວາມຜາສຸກ ຈະບໍ່ມີບັນຫາທີ່ຈະປະຕິບັດຕາມຫຼັກການນີ້.

ແຕ່ໃນກໍລະນີທີ່ 2 ກັບ 3 ໄດ້ຢ່າຮ້າງກັນ, ຕ້ອງມີການແບ່ງປັນຊັບສົມບັດທີ່ໄດ້ສ້າງມາ ໃນໄລຍະທີ່ຄູ່ຜົວເມັຍໄດ້ຮ່ວມຊີວິດ ຕາມຫຼັກການແບ່ງປັນຢ່າງສະເໝີພາບກັນ. ສະນັ້ນ, ຜົວ ຫຼື ເມັຍມີສິດຮ້ອງຂໍການແບ່ງປັນຊັບສົມບັດຕໍ່ອີກຝ່າຍໜຶ່ງ (ກົດໝາຍແພ່ງ, ມາດຕາ 768).

ໃນຄະດີຕົວຢ່າງນີ້, ເຖິງວ່າ 3 ເປັນຜູ້ອອກຊື້ໃນທະບຽນທີ່ດິນ ແລະ ສິ່ງປູກສ້າງ ກໍຕາມ, 2 ກໍໄດ້ຮ່ວມມື ແລະປະກອບສ່ວນໃນການໄດ້ຊັບສົມບັດນັ້ນ. ສະນັ້ນ, ໃນເວລາມີການຢ່າຮ້າງ ກັນ 2 ຈະມີສິດຮ້ອງຂໍການແບ່ງປັນຊັບສົມບັດດັ່ງກ່າວ. ພາຍຫຼັງທີ່ 2 ໄດ້ຮ້ອງຂໍການແບ່ງປັນ ຊັບສົມບັດ ແຕ່ 2 ກັບ 3 ບໍ່ສາມາດຕົກລົງກັນໄດ້ນັ້ນ, 2 ຈະສາມາດຮ້ອງຂໍໃຫ້ສານຄອບຄົວ ອອກຄຳຊີ້ຂາດໄດ້ພາຍໃນສອງປີພາຍຫຼັງທີ່ໄດ້ຢ່າຮ້າງກັນແລ້ວ. ໃນກໍລະນີນີ້, ສານຄອບຄົວ ຈະພິຈາລະນາມູນຄ່າຂອງຊັບສົມບັດທີ່ຜົວແລະເມັຍ ໄດ້ຮ່ວມກັນສ້າງມາ ແລະສາເຫດອື່ນໆ ເພື່ອຕັດສິນຄວາມເໝາະສົມເພື່ອຕັດສິນກ່ຽວກັບ ຊັບສົມບັດທີ່ຈະແບ່ງກັນ, ມູນຄ່າ, ວິທີການ

⁵ ມາດຕາ 755 (ຊັບສົມບັດຂອງຄູ່ຜົວເມັຍ): ຊັບສົມບັດຂອງຄູ່ຜົວເມັຍຈະໄດ້ປະຕິບັດຕາມແຕ່ລະມາດຕາ (ແຕ່ ມາດຕາ 760 ຫາ ມາດຕາ 762), ເວັ້ນເສຍແຕ່ຄູ່ຜົວເມັຍໄດ້ເຮັດສັນຍາກ່ຽວກັບຊັບສົມບັດຂອງຄູ່ຜົວເມັຍສະເພາະ ກ່ອນໄດ້ສະເໜີຄຳຮ້ອງຂໍແຕ່ງດອງ.

⁶ ມາດຕາ 756 (ຜົນສັກສິດຂອງສັນຍາກ່ຽວກັບຊັບສົມບັດຂອງຄູ່ຜົວເມັຍ): ໃນກໍລະນີທີ່ຄູ່ຜົວເມັຍໄດ້ເຮັດສັນຍາທີ່ ມີເນື້ອໃນແຕກຕ່າງກັບຫຼັກການທີ່ໄດ້ກຳນົດໃນກົດໝາຍ, ແຕ່ຖ້າບໍ່ ໄດ້ຂຶ້ນທະບຽນໄວ້ກ່ອນທີ່ໄດ້ສະເໜີຄຳຮ້ອງຂໍ ແຕ່ງດອງນັ້ນ, ສັນຍານັ້ນຈະບໍ່ມີຄວາມສັກສິດຕໍ່ຜູ້ສືບທອດສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດຈາກຜົວເມັຍ ຫຼື ບຸກຄົນທີສາມ.

⁷ ມາດຕາ 762 (ຫຼັກການຂອງຊັບສົມບັດຄູ່ຜົວເມັຍ):

1) ຊັບສົມບັດທີ່ຜົວ ຫຼື ເມັຍ ໄດ້ມາກ່ອນການແຕ່ງດອງ ແລະ ຊັບສົມບັດທີ່ຜົວ ຫຼື ເມັຍໄດ້ໃນນາມສ່ວນຕົວສະ ເພາະພາຍຫຼັງທີ່ມີການແຕ່ງດອງນັ້ນ ໃຫ້ຖືເປັນຊັບເດີມ (ຊັບສົມບັດຂອງຜົວ ຫຼື ເມັຍ ສະເພາະ).

2) ຊັບສົມບັດທີ່ບໍ່ຮູ້ວ່າຂຶ້ນກັບຜົວ ຫຼື ເມັຍນັ້ນ ໃຫ້ຖືເປັນສິນສົມສ້າງ.

ຂອງການແບ່ງປັນຊັບສົມບັດ (ກົດໝາຍແພ່ງ, ມາດຕາ 768, ມາດຕາ 771)⁷.

ໃນຄະດີຕົວຢ່າງນີ້, ສານຈະພິຈາລະນາກ່ຽວກັບ ມູນຄ່າຂອງທີ່ດິນ ແລະສິ່ງປຸກສ້າງ, ການປະກອບສ່ວນຂອງ **ຂ** ແລະ **ກ** ໃນການໄດ້ທີ່ດິນ ແລະ ສິ່ງປຸກສ້າງ, ສະພາບຕົວຈິງຂອງການນຳໃຊ້, ຊັບສົມບັດ ແລະລາຍໄດ້ຂອງ **ຂ** ແລະ **ກ**, ແລະ ສາເຫດຂອງການຢ່າຮ້າງ ແລະອື່ນໆ ເພື່ອຕັດສິນກ່ຽວກັບ ຄວາມຖືກຕ້ອງຂອງການຮ້ອງຂໍຈາກ **ຂ**, ມູນຄ່າ ແລະວິທີການຂອງການແບ່ງປັນ (ຂາຍທີ່ດິນ ແລະສິ່ງປຸກສ້າງຈຶ່ງໄດ້ແບ່ງປັນກັນ, ຫຼື **ຂ** ຫຼື **ກ** ຝ່າຍໃດໜຶ່ງຈະໄດ້ທີ່ດິນ ແລະສິ່ງປຸກສ້າງແລ້ວໃຊ້ແທນມູນຄ່າຕາມສ່ວນແບ່ງປັນຕໍ່ ຜູ້ທີ່ບໍ່ໄດ້ທີ່ດິນ ແລະສິ່ງປຸກສ້າງ, ເປັນຕົ້ນ).

ສຳລັບຂໍ້ (4)

ຕາມກົດໝາຍແພ່ງຂອງປະເທດຢູ່ປຸ່ນ, ຜູ້ສືບທອດມູນມໍຣະດົກຈະແບ່ງເປັນສອງປະເພດຄື: ຜູ້ສືບທອດດ້ວຍສາຍຜົວເມັຍ ແລະຜູ້ສືບທອດດ້ວຍເຊື້ອສາຍ. ສຳລັບຜູ້ສືບທອດດ້ວຍ

⁸ ມາດຕາ 768 (ການແບ່ງປັນຊັບສົມບັດ):

- 1) ຜົວ ຫຼື ເມັຍທີ່ໄດ້ຢ່າຮ້າງດ້ວຍຄວາມສະໝັກໃຈນັ້ນ ຈະມີສິດຮ້ອງຂໍໃຫ້ອີກຝ່າຍໜຶ່ງແບ່ງປັນຊັບສົມບັດ.
- 2) ສຳລັບການແບ່ງປັນຊັບສົມບັດທີ່ໄດ້ກຳນົດຂ້າງເທິງນີ້, ໃນກໍລະນີທີ່ສອງຝ່າຍບໍ່ສາມາດຕົກລົງກັນໄດ້ ຫຼື ບໍ່ສາມາດປຶກສາຫາລືກັນໄດ້ນັ້ນ, ຜົວເມັຍມີສິດຮ້ອງຂໍໃຫ້ ສານຄອບຄົວອອກຄຳຊີ້ຂາດໄດ້ ພາຍໃນສອງປີ ພາຍຫຼັງ ທີ່ໄດ້ຢ່າຮ້າງກັນແລ້ວ.

- 3) ໃນກໍລະນີທີ່ໄດ້ກຳນົດໃນວັກຄ້າງເທິງນີ້, ສານຄອບຄົວຈະພິຈາລະນາມູນຄ່າຂອງຊັບສົມບັດທີ່ຜົວເມັຍໄດ້ຮ່ວມກັນສ້າງມາ ແລະ ເຫດການອື່ນເພື່ອຕັດສິນຄວາມຖືກຕ້ອງ, ມູນຄ່າ ແລະ ວິທີການຂອງການແບ່ງປັນຊັບສົມບັດ.

ມາດຕາ 771 (ການນຳໃຊ້ລະບຽບການໃນການຢ່າຮ້າງດ້ວຍຄວາມສະໝັກໃຈ): ລະບຽບການທີ່ໄດ້ກຳນົດໃນມາດຕາ 766 ຫາ ມາດຕາ 769 ນັ້ນຈະໄດ້ຮັບການນຳໃຊ້ໃນກໍລະນີທີ່ມີການຢ່າຮ້າງດ້ວຍການຕັດສິນຂອງສານ.

ມາດຕາ 887 (ສິດສືບທອດຂອງລູກ ແລະຫຼານ):

- 1) ລູກຂອງເຈົ້າມູນມໍຣະດົກເປັນຜູ້ສືບທອດມູນມໍຣະດົກ.
- 2) ໃນກໍລະນີທີ່ລູກຂອງເຈົ້າມູນມໍຣະດົກໄດ້ເສີຍຊີວິດໄປກ່ອນມີການເປີດສືບທອດມູນມໍຣະດົກ ຫຼື ບໍ່ມີສິດສືບທອດທີ່ເນື່ອງຈາກລະບຽບການທີ່ໄດ້ກຳນົດໃນມາດຕາ 891 ຫຼື ມີການເສີຍສິດນັ້ນ, ລູກຂອງຜູ້ກ່ຽວຈະເປັນຜູ້ສືບທອດມູນມໍຣະດົກ, ເວັ້ນເສີຍແຕ່ຜູ້ທີ່ບໍ່ແມ່ນລູກຫຼານຂອງເຈົ້າມູນມໍຣະດົກ.
- 3) ລະບຽບການທີ່ໄດ້ກຳນົດໃນຂໍ້ຂ້າງເທິງນີ້ ຈະໄດ້ຮັບການນຳໃຊ້ໃນກໍລະນີທີ່ຫຼານໄດ້ເສີຍຊີວິດໄປກ່ອນມີການເປີດສືບທອດມູນມໍຣະດົກ ຫຼື ບໍ່ມີສິດສືບທອດທີ່ເນື່ອງຈາກລະບຽບການທີ່ໄດ້ກຳນົດໃນມາດຕາ 891 ຫຼື ມີການເສີຍຊີວິດນັ້ນ.

ມາດຕາ 889 (ສິດສືບທອດຂອງຍາດສາຍຕັ້ງ ແລະ ອ້າຍເອື້ອຍນ້ອງ):

- 1) ໃນກໍລະນີທີ່ບໍ່ມີຜູ້ສືບທອດມູນມໍຣະດົກຕາມມາດຕາ 887 ນັ້ນ, ບຸກຄົນທີ່ໄດ້ກຳນົດຂ້າງລຸ່ມນີ້ຈະເປັນຜູ້ສືບທອດມູນມໍຣະດົກຕາມລຳດັບ.

1. ຍາດສາຍຕັ້ງຂອງເຈົ້າມູນມໍຣະດົກ. ໃນນັ້ນ, ຜູ້ທີ່ຍາດໂກ້ຊິດຕາມເຊື້ອສາຍຈະໄດ້ຮັບບູລິມະສິດ.

2. ອ້າຍເອື້ອຍນ້ອງຂອງເຈົ້າມູນມໍຣະດົກ.

- 2) ລະບຽບການທີ່ໄດ້ກຳນົດໃນວັກ 2 ຂອງມາດຕາ 887 ຈະໄດ້ຮັບການນຳໃຊ້ໃນກໍລະນີຂອງ ຂໍ້ 2 ຂ້າງເທິງນີ້.

ມາດຕາ 890 (ສິດສືບທອດຂອງຜູ້ທີ່ເປັນຜົວ ຫຼື ເມັຍ): ຜູ້ທີ່ເປັນຜົວ ຫຼື ເມັຍຂອງເຈົ້າມູນມໍຣະດົກນັ້ນເປັນຜູ້ສືບທອດມູນມໍຣະດົກຢ່າງເປັນປົກກະຕິ. ໃນກໍລະນີນີ້, ຜູ້ກ່ຽວຈະເປັນຜູ້ສືບທອດໃນລຳດັບດຽວກັນກັບຜູ້ສືບທອດທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນມາດຕາ 887 ຫຼື ມາດຕາ 889.

ເຊື້ອສາຍນັ້ນມີລຳດັບຄື: 1) ລູກ (ຫຼື ຫຼານ), 2) ຍາດສາຍຕັ້ງ, 3) ອ້າຍເອື້ອຍນ້ອງ (ຫຼື ລູກຂອງອ້າຍເອື້ອຍນ້ອງ)(ກົດໝາຍແພ່ງ, ມາດຕາ 887, ມາດຕາ 889, ມາດຕາ 890)⁸.

ໃນຄະດີຕົວຢ່າງນີ້, ຄູ່ຜົວເມັຍ **ຂ** ແລະ **ກ** ໄດ້ເສ້ຍຊີວິດແລ້ວ ແລະ ບໍ່ມີລູກ. ແຕ່ **ຄ** ຜູ້ທີ່ເປັນພໍ່ຂອງ **ຂ** ແລະ **ຈ** ຜູ້ທີ່ເປັນແມ່ຂອງ **ກ** ຍັງມີຊີວິດຢູ່. ສະນັ້ນ, ຕາມກໍລະນີ 2) ຂ້າງເທິງນີ້ຄື, **ຄ** ເປັນຜູ້ສືບທອດຈາກ **ຂ** ແລະ **ຈ** ເປັນຜູ້ສືບທອດຈາກ **ກ**.

ໃນກໍລະນີນີ້, (i) ຖ້າວ່າ **ຂ** ໄດ້ເສ້ຍຊີວິດກ່ອນແລ້ວ **ກ** ໄດ້ເສ້ຍຊີວິດນັ້ນ, **ກ** ຜູ້ທີ່ເປັນຜົວໄດ້ສືບທອດສອງສ່ວນສາມຂອງຊັບສົມບັດຂອງ **ຂ**, ສ່ວນ **ຄ** ຜູ້ທີ່ເປັນພໍ່ຂອງ **ຂ** ຈະສືບທອດໜຶ່ງສ່ວນສາມຂອງຊັບສົມບັດຂອງ **ຂ**. ພາຍຫຼັງ **ກ** ໄດ້ເສ້ຍຊີວິດແລ້ວ, **ຈ** ຜູ້ທີ່ເປັນແມ່ຂອງ **ກ** ຈະສືບທອດຊັບສົມບັດຂອງ **ກ** ທີ່ໄດ້ສືບທອດຈາກ **ຂ** ແລະຈະສືບທອດຊັບສົມບັດຂອງ **ກ** ເອງ (ກົດໝາຍແພ່ງ, ມາດຕາ 900)⁹.

ແຕ່ກົງກັນຂ້າມນີ້, (ii) ໃນກໍລະນີທີ່ **ກ** ໄດ້ເສ້ຍຊີວິດກ່ອນແລ້ວ **ຂ** ໄດ້ເສ້ຍຊີວິດນັ້ນ, **ຂ** ຜູ້ທີ່ເປັນເມັຍຂອງ **ກ** ຈະສືບທອດສອງສ່ວນສາມຂອງຊັບສົມບັດຂອງ **ກ**, ສ່ວນ **ຈ** ຜູ້ທີ່ເປັນແມ່ຂອງ **ກ** ຈະສືບທອດໜຶ່ງສ່ວນສາມຂອງຊັບສົມບັດຂອງ **ກ**. ພາຍຫຼັງ **ຂ** ໄດ້ເສ້ຍຊີວິດແລ້ວ, **ຄ** ຜູ້ທີ່ເປັນພໍ່ຂອງ **ຂ** ຈະສືບທອດຊັບສົມບັດທີ່ **ຂ** ໄດ້ສືບທອດຈາກ **ກ** ແລະ ຊັບສົມບັດຂອງ **ຂ** ເອງ (ກົດໝາຍແພ່ງ, ມາດຕາ 900).

ແຕ່ໃນກໍລະນີທີ່ບໍ່ສາມາດຮູ້ໄດ້ວ່າ **ຂ** ຫຼື **ກ** ຜູ້ໃດໄດ້ເສ້ຍຊີວິດກ່ອນນັ້ນ, ໃຫ້ຖືວ່າ **ຂ** ແລະ **ກ** ໄດ້ເສ້ຍຊີວິດໃນເວລາດຽວກັນ (ກົດໝາຍແພ່ງ, ຂໍ້ 2 ຂອງມາດຕາ 32)¹⁰. ສະນັ້ນ, ໃນຄະດີຕົວຢ່າງນີ້, ໃນລະຫວ່າງ **ຂ** ກັບ **ກ** ຈະບໍ່ມີການສືບທອດມູນມໍຣະດົກ. **ຄ** ຈະສືບທອດຊັບສົມບັດທັງໝົດຂອງ **ຂ** ແລະ **ຈ** ຈະສືບທອດຊັບສົມບັດທັງໝົດຂອງ **ກ**. **ຈ** ຈະບໍ່ສືບທອດຊັບສົມບັດຂອງ **ຂ** ແລະ **ຄ** ຈະບໍ່ສືບທອດຊັບສົມບັດຂອງ **ກ**.

⁹ ມາດຕາ 900 (ຫຼັກການໃນການແບ່ງປັນມູນມໍຣະດົກ):

ໃນກໍລະນີທີ່ຜູ້ສືບທອດມູນມໍຣະດົກໃນລຳດັບດຽວກັນມີຈຳນວນຫຼາຍຄົນນັ້ນ, ໃຫ້ປະຕິບັດຕາມຫຼັກການຂ້າງລຸ່ມນີ້,

1. ໃນກໍລະນີທີ່ລູກ ກັບ ຜົວຫຼືເມັຍເປັນຜູ້ສືບທອດນັ້ນ, ລູກຈະມີສິດສືບທອດໜຶ່ງສ່ວນສອງ, ສ່ວນຜົວຫຼືເມັຍຈະມີສິດສືບທອດໜຶ່ງສ່ວນສອງຂອງມູນມໍຣະດົກ.

2. ໃນກໍລະນີທີ່ຜົວຫຼືເມັຍ ກັບ ຍາດສາຍຕັ້ງເປັນຜູ້ສືບທອດມູນມໍຣະດົກນັ້ນ, ຜົວຫຼືເມັຍຈະມີສິດສືບທອດສອງສ່ວນສາມ, ສ່ວນຍາດສາຍຕັ້ງຈະມີສິດສືບທອດໜຶ່ງສ່ວນສາມຂອງມູນມໍຣະດົກ.

3. ໃນກໍລະນີທີ່ ຜົວຫຼືເມັຍ ກັບ ອ້າຍເອື້ອຍນ້ອງເປັນຜູ້ສືບທອດມູນມໍຣະດົກນັ້ນ, ຜົວຫຼືເມັຍຈະມີສິດສືບທອດສາມສ່ວນສີ່, ສ່ວນອ້າຍເອື້ອຍນ້ອງຈະມີສິດສືບທອດໜຶ່ງສ່ວນສີ່ຂອງມູນມໍຣະດົກ.

4. ໃນກໍລະນີທີ່ລູກ, ຍາດສາຍຕັ້ງ, ອ້າຍເອື້ອຍນ້ອງທາກ ມີຈຳນວນຫຼາຍນັ້ນ, ໃນລະຫວ່າງພວກລູກ, ພວກຍາດສາຍຕັ້ງ, ພວກອ້າຍເອື້ອຍນ້ອງໃນລຳດັບດຽວກັນນັ້ນຈະມີການແບ່ງປັນເປັນພູດສະເໝີກັນ. ແຕ່ລູກທີ່ບໍ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍຈະມີສິດສືບທອດໜຶ່ງສ່ວນສອງຂອງລູກທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ, ແລະ ລູກນ້ຳຈະມີສິດສືບທອດໜຶ່ງສ່ວນສອງຂອງລູກຄືງ.

¹⁰ ມາດຕາ 32/2 (ການຊັນນິຖານວ່າໄດ້ເສ້ຍຊີວິດໃນເວລາດຽວກັນ): ໃນກໍລະນີທີ່ຜູ້ເສ້ຍຊີວິດມີຈຳນວນຫຼາຍຄົນ ແລະບໍ່ສາມາດຮູ້ໄດ້ວ່າຜູ້ໃດໄດ້ເສ້ຍຊີວິດກ່ອນນັ້ນ, ໃຫ້ຖືວ່າພວກກ່ຽວໄດ້ເສ້ຍຊີວິດໃນເວລາດຽວກັນ.

ດັ່ງນັ້ນ ຈ ຜູ້ທີ່ເປັນແມ່ຂອງ ກ ຈະສືບທອດທີ່ດິນ ແລະ ສິ່ງປູກສ້າງທັງໝົດທີ່ ກ ເປັນ ຜູ້ອອກຊື່ເປັນເຈົ້າຂອງໃນທະບຽນ. ແຕ່ເຖິງແມ່ນວ່າ ກ ເປັນຜູ້ອອກຊື່ເປັນເຈົ້າຂອງໃນທະບຽນທີ່ ດິນ ແລະ ສິ່ງປູກສ້າງກໍຕາມ, ຖ້າວ່າ ຂ ໄດ້ອອກເງິນຊ່ວຍໃນການຊື້ທີ່ດິນ ແລະ ສິ່ງປູກສ້າງ ນັ້ນ, ທີ່ດິນ ແລະ ສິ່ງປູກສ້າງນັ້ນບໍ່ຖືວ່າເປັນຊັບເດີມຂອງ ກ. ໃນກໍລະນີນີ້, ຖ້າວ່າ ຄ ຜູ້ທີ່ເປັນ ພໍ່ຂອງ ຂ ຍັງຍືນການປະກອບສ່ວນຂອງ ຂ ໃນການໄດ້ທີ່ດິນ ແລະ ສິ່ງປູກສ້າງໄດ້ (ຕົວຢ່າງ, ຂ ໄດ້ປະກອບໜຶ່ງສ່ວນສອງ, ກ ໄດ້ປະກອບໜຶ່ງສ່ວນສອງ), ຄ ຈະສາມາດຕັ້ງວ່າ ຄ ໄດ້ສືບ ທອດມູນຄ່າທີ່ເປັນສ່ວນປະກອບຂອງ ຂ ໄດ້. ໃນກໍລະນີທີ່ສານຍັງຍືນການຮ້ອງຂໍຈາກ ຄ ນັ້ນ, ຄ ຈະສາມາດຮ້ອງຂໍໃຫ້ ຈ ປ່ຽນແປງເນື້ອໃນຂອງທະບຽນເພື່ອປ່ຽນຈາກ ຈ ອອກຊື່ຜູ້ດຽວ ຫາ ຄ ກັບ ຈ ອອກຊື່ພ້ອມກັນ. ຫຼື ຄ ຈະສາມາດຮ້ອງຂໍໃຫ້ ຈ ແບ່ງປັນຊັບສົມບັດຕາມສ່ວນປະກອບ ຂອງ ຂ ໄດ້ (ກົດໝາຍແພ່ງ, ມາດຕາ 256, ມາດຕາ 258)¹¹.

¹¹ ມາດຕາ 256 (ການຮ້ອງຂໍການແບ່ງປັນຊັບສົມບັດທີ່ເປັນກຳມະສິດລວມ):

1. ເຈົ້າກຳມະສິດລວມແຕ່ລະຄົນ ຈະສາມາດຮ້ອງຂໍແບ່ງປັນຊັບສົມບັດທີ່ເປັນກຳມະສິດລວມໄດ້. ແຕ່ເຈົ້າກຳມະ ສິດອາດເຮັດສັນຍາດ້ວຍກັນເພື່ອບໍ່ໃຫ້ມີການແບ່ງປັນກັນໃນໄລຍະຫາປີພາຍຫຼັງທີ່ໄດ້ເຮັດສັນຍາ.

2. ສັນຍາທີ່ໄດ້ກຳນົດໃນຂໍ້ຍົກເວັ້ນໃນຂໍ້ 1 ຂ້າງເທິງນີ້ຈະສາມາດຕໍ່ອາຍຸໄດ້ແຕ່ບໍ່ໃຫ້ເກີນຫາປີ.

ມາດຕາ 258 (ການແບ່ງປັນຊັບສົມບັດທີ່ເປັນກຳມະສິດລວມດ້ວຍການຕັດສິນຂອງສານ):

1. ໃນເວລາທີ່ເຈົ້າກຳມະສິດລວມບໍ່ສາມາດຕົກລົງກັນໄດ້ໃນການແບ່ງປັນຊັບສົມບັດທີ່ເປັນກຳມະສິດລວມ ນັ້ນ, ພວກກ່ຽວຈະສາມາດຮ້ອງຂໍໃຫ້ສານຕັດສິນກໍໄດ້.

2. ໃນກໍລະນີຂອງຂໍ້ 1 ຂ້າງເທິງນີ້, ຖ້າບໍ່ສາມາດແບ່ງປັນຊັບສົມບັດ ຫຼື ຖ້າແບ່ງປັນແລ້ວອາດໃຫ້ມູນຄ່າຂອງຊັບ ສົມບັດຫຼຸດລົງນັ້ນ, ສານຈະສາມາດອອກຄຳຊີ້ຂາດເພື່ອປະມູນຂາຍຊັບສົມບັດນັ້ນໄດ້.

